احسابه ده صبوحی ناظم کتابی

کتابلی ناظم

من كتب الفقير [illegible] محمد المولوي [illegible]
عفي عنه تحريره في [illegible]

606

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد وسپاس بی قیاس اول خالق ارض وسما وناس راکه بخطاب انی جاعل فی الارض خلیفة
مژدهٔ آفرینش رسانیده ونوازش ولقد کرمنا بنی آدم بهر یکی از فرزندان خلعت کرامت پوشانیده
بیت بانواع هنر تزیین داده * به شان تاج کرمنا نهاده * وازایشان انبیاء علیهم السلام بنص شریف
لا نفرق بین احد منهم اتحاد صوری ومعنوی داده باز بمراقی فضلنا بعضهم علی بعض بر یکدیگر تفضیل نهاده
بیت زام کاف نون افلاک کرده * شهان تاجدار از خاک کرده * وازجمله پیغمبران سلطان کونین
ورسول ثقلین صدرنشین قرب اوادنی وخلوت گزین ثم دنی فتدلی حضرت محمد مصطفی صلی الله
علیه وسلم را برجملهٔ کائنات برگزیده وبخلعت لولاک وتاج لعمرک سرفراز گردانیده نظم زخاک آدم
جسم شاه لولاک * گذشته قدر خاک از هفتم افلاک * چراغ اهل بینش قرة العین محمد مصطفی سلطان
کونین روان پاکنه یوزبیک صلوات علیه ربنا ازکی التحیات صلوات بی حد اول خیر الانامه دخی اولاد واصحاب
کرامنه امابعد ازحمد خدای تعالی والصلوة والسلام علی محمد المجتبی وعلی آله النجوم الهدی واولیائه النجبا یقول
اضعف العباد وافقر الفقرا احمد بن محمد الشهیر بصبوحی دده عفا الله ولوالدیه واحسن الیهما وقتاکه رباعی
جلال الدین الرومی یعنی پیرم * عزیزم اختیارم دستگیرم * تو ارباب عشقک پیشواسی * غریب ایلرده
کوکلم آشناسی * المعشوقین وقطب العاشقین طائر ذروهٔ فلک صورت ومعنی سیر
ملکوت ارض وسما مست شراب وجد وحال وشهسوار میدان قیل وقال حجة المحققین وبرهان
المدققین مولانا جلال الحق والملة والدین قدسنا الله بسره العزیز حضرتلرینک سلالهٔ پاکندن ونسل
سعادتمندلرندن حالیا سجاده نشین اولان عزیزم ونقد وقت پیرم وعقبات سلوکده معین
وظهیرم ابوبکر چلبی افندی اول ذات ستوده خصال که نظر کیمیا تأثیر سنک صخره یی گوهر وخاک بی مقداری
زر ایلر وجود شریفلری برگوهر پاک مجلادر که معدن ولایتده تربیت شمس ازل ایله نشو ونما بولمش
وضمیر منیری برآیینهٔ روشن جلادر که فیض فضل ربانیدن برصفا اولمشدر ایده الله تعالی بعنایته
ووفقه لخیره ومجده فی مقامه الاعلی ومنزلته الاسنی ونفعنا الله ببرکاته الشاملة وبهمته الکاملة
وابد الله ظلال عزة الممدودة علی الطالبین والسالکین الی یوم الدین اللهم احفظ ولده عن نوائب
الزمان وکمله بانواع العلوم والعرفان قرة العیون وعمدة الاعیان اعنی چلبی عبد الرحمن بیت گزین شهزاده
صاحب کرامت * فروغ شمع ایوان خلافت طول الله عمره وشرح صدره ورفع قدره بحرمة سید المرسلین
وآله اجمعین نیجه زمان اول عزیزک خدمت شریفلری ایله بهره مند اولمق میسر اولدقدنصکره
بو حقیر قلیل البضاعه یی سجادهٔ خلافتله تشریف بیوروب هجرت نبویه نک بیک یکرمی ایکی سنه سنک
اواخرنده شام جنت آسایه ارسال بیوردیلر چون برایمن اوقاتده واشرف ساعاتده کلوب محروسه

شام

2

شام جنت مشامه داخل اولوب اول خدمت سعادت انجامک اتمام ایدوب شروع
اولندی بعض اخوان صفا وخلان وفا الحاح وابرام ایلدیلرکه مثنوی شریفده اولان آیات واحادیثک
وعربی ابیاتک تفسیرین وبعض مشکل اولان ابیاتن ایجاز واختصار اوزره ترکی عبارتله شرح ایلیم
تاکه طالبان مبتدی یه فهمی آسان اوله اکرچه رتبهٔ ابیات مثنوی اول درجه دن برتردرکه هرکس
اول محیط زخارک عقل شناورله قعرینه دسترس بوله ویا اول الفاظ شیرین دلپذیرک جواهر معانی
جان بخشنی درکنار قیله که نقط غریبی مصانع خطبای عجز ونظم عجیبی مصانع بلغای عجز ویرر افهام اهل
دانش تحقیق معانیسنده علیل واوهام اهل بینش تدقیق فحاویسنده کلیلدر جواهر الفاظ
رنکینی کانهن الیاقوت والمرجان وابکار معانی گزینی لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان درکن مالا
یدرک کله لایترک کله مضمونی منفهجه مستعینا بالله بوکار دشواره جرأت اولندی مأمولدر که
آفتاب منیر جهانگیردن ذره ودریای محیط بی نظیردن قطره بیانی میسر اوله والله المستعان وعلیه
التکلان ووفقنا الله لما یحب ویرضی وختم الله اعمالنا بالخیر والحسنی آمین اول مشهور اولان ابیات
مشکله یی انتخاب ایلیوب اختیارات صبوحی دیو آد قودم نظم گزیدم ازمیانش طرفه ابیات
نهادم نام او را اختیارات * ازان غمخانه هرکردم سبوی * برای عاشق غمخانه جوی * هر آن عاشق که خواهد
فیض روحی * بخواند اختیارات صبوحی * وشرحه شروع اولنمزدن مقدم مثنوی شریفک حقنده افواه
عوامده برشبهه وبر سؤال واردرکه مشهور ومتداولدر لابد ولازمدرکه ازالهٔ اوهام عوام ایچون
ایراد جواب اولنه اندنصکره عنایت باری یاری قیلورسه شرحه دخی مباشرت اولنه ان شاء
الله الملک العلام شبهه بودرکه دیرلرکه شارح مثنوی یه حال کرکدر اهل حال اولمینه بو مقالدن
نوال یتشمز دیرلر بو مقدم موهوم وتالی نامعلوم ایله نتیجهٔ اشرف علومدن محروم قالورلر
اما حقیقت کاره موافق بنیاد دکلدر اولا جواب بودرکه مجهولی حال ایدنمک محالدر اول برعلمی
تحصیل ایدوب اندن حال ایدنمکه سعی ایتمک کرکدر تا تا برخوشجه نظر ایله که خدای معین انبیای
گزینی صلوات علیهم اجمعین روی زمینه کفاردن واهل دینه یقین وعلم الیقینه عین الیقین وعین
الیقینه حق الیقین تلقین ایتمک ایچون کوندردی وکتاب مبین دخی کذلک تبدیل ایچون
نازل اولمشدر نتیم قرآن عظیمده بیوردی هدی للمتقین الذین یؤمنون بالغیب یعنی اهل تقوایه
هدایتدرکه غیبه ایمان کتوررلر زیرا اول ایمان بالغیبدر اندن تقوادر وهذا مرتبه مرتبه وارتا
قرب خدایه دک پس مثنوی که کشاف قرآن وشارح اقوال وافعال واحوال رسولدر
علیه السلام بو اسلوب اوزره سالک افتاده نک الن طوتوب تدریجله ع پایه پایه تا بدرگاه خدا
چکنجه اول مسکینی حضیض مذلتدن اوج عزته وصل ایدر شول زمانکه انبیا علیهم السلامک
موجود ایدی دفتر وکتابه احتیاج یوغیدی چون دائرهٔ نبوت تمام اولدی طالبان راه درگاه
اولیایه پناه کتوردیلر ولو کرام دخی غایت شفقتلرندن ونهایت رأفتلرندن اعلام مقام وافهام
مرامه اهتمام نامله اشتغال کوستردیلر نتیم بویورر ع من نمر شفقتم ازخود پدر * بو بهربالنقد خورک
معانی صرف که اهل تن واطفال دنیایه سیرکه مثال ترش وناخوش کورینور حکایات عجیبه
وامثال غریبه ایله هزل ولطائف شکلنده که انده شهدکبی شیرین وخوش کورینور امتزاج
ویروب درج نظم ایجره درج ایلیوب نوش ایتدیردیلر تاکه معدهٔ فاسدهٔ دنیاپرستان

بو سرکنجبین معارفله صلاح پذیر اوله‌لر دانی دخی بیلدیلرکه اخر زمانده صورت صلاحده مزوران
بی حد و بی قیاس و عزیز وصدیقان کمیاب و پنهان اوله‌لر کرکدر پس طالبان مسکین و
و مشتاقان حزینه چاره جوبلق و غمخوارلق ایدوب اطمینان ایقان ایچون نظم و نثرله رسائل
اهل ایمانده وفضائل پیران و خصائل مریدانه اولقدر رسائل تصنیف ایدوب دیوز رحمتی عین رحمت
بیلوب یادکار قودیلر تا بو بازارک سرکشته‌لرینک الدنمه میزان اوله تاکه اول معیار ایله یاری
اغیاردن و طیاری طراردن فرق ایلیه‌لر حقاکه بوجهانه عارفانه بر نظر ایلسک محققان شکلنده
مقلدان تاج و خرقه وعصا ورد و تسبیح ودعا ایله شویله التباس واختلاط ایتمشدر که تمییزه
مجال قالمامشدر مثنوی هوشکافانه صد به هم دران ؛ وعظ ایشان خیره کشتندی بجان ؛ خلق جهان
صالح وطالح فتنده غرق حیرت اولمشدر نتکیم شمس اصفهانی بیورر شعر کرزانکه بیرون کریزد از راه ؛
دیو ازان نعوذ بالله ؛ تو دیوی وطرفه انکه لاحول ؛ زین ساخت روان شدست برقول ؛ نستعیذ بالله
من الشیطان الرجیم اول کیمسه‌لرکه بو شبهه‌یی وانمود ایلدیلر یعنی مثنوی شریف اهل حال اولمینه فائده
ویرمز دیدیلر مکر بو علمی مطالعه بیورماشلردر یوخسه افتتاح خطبه‌ده اول اوچ اصول که ذکر المشلر
بو شبهه‌یی مزیلدر اصول علم الیقین واصول ثانی عین الیقین واصول ثالث حق الیقیندن کنایه‌در یعنی بر طالب
استعداد تحصیل ایلر نتکیم شیخ اکبر رضی الله عنه فصوصک سبب تألیفنده بیورر که حضرت رسول صلی الله تعالی
علیه وسلم بیوردیکه هذا کتاب فصوص الحکم خذه واخرج به الی الناس ینتفعون به ناسی عموماً جنسی اراده ذکر
ایلدی خصوصله وکل یعنی اهل حاله مخصوص قلمدی وحضرت شیخ کبیر مفتاح الغیبک افتتاحنده بیورر محجوبان
این امر نظم چون توجه درین کتاب آرند ؛ اطلاع از پس حجاب آرند ؛ وانکس که توجهش بر وحدت ؛
در کشف وشهود با فتوحست ؛ وشیخ نجم دایه رحمة الله علیه بیورر بیچاره بر نعب که شیخ راسخ نیابد وبرسدکه
شیطان در طلب ناسخ دین او کرد و تمسک با کلمات مشایخ کند یعنی شول بیچاره بر نعب که بر شیخ راسخ بولمیه
وقورقه که شیطان طلبده انک دینی ناسخ اوله دیو کرکه رکه مشایخک کلماتن تمسک ایده نته و نقل صحیحدر که
مجد الدین بغدادی رحمة الله علیه یکرمی یاشنده ایدی علوم وفنونده صاحب کمال اولمش ایدی اما
طریقه درویشاندن تنفری وار ایدی واندره انکاری کمالده ایدی اتفاق احیای علومدن بر دفتر الله
کیروی احیانا انی مطالعه ایدردی اول مطالعه برکاتیله اختلاط درویشان میسر اولدی زنکار انکار
آیینه ضمیرندن سیلنوب پاک اولدی نجم الدین کبری خدمتنه ایشوب توبه و تلقین الوب بو کاره مشغول
اولدی تا که علو درجه یه ایشوب شیخ ربانی اولدی بو جمله امام غزالینک بر رساله‌سندن میسر اولدی پس
بو سلطانلرک کتابلری صد هزار بو نجین کیمه‌لری یوله کتورمشدر شیخ ابو سعید ابو الخیر اسعده الله بیورر
طالب باید که هر روز مقدار یک سپاره ازین حدیث بخواند یا بشنود که اهل اللهک کلامن ایشتمکده
و اوقومقده حال میسردر شویله بیلکه جمیع کتب سماوی وکتب اولیا اهل حاله مخصوص دکلدر جمله‌دن
قطع نظر بعثت رسول علیه السلام بو شبهه‌یه جواب ولمغه قابلدر زیرا مخصوص دکلدر نتکیم بیورر بعثت
الی الناس عامة ویدی هیچ قابل ایمان اولنده بعث اولنمدم دیمدی پس بو مثنوی شریف دخی اهل حاله
مخصوص دکلدر بلکی آدمی اهل حال ایلر وغافلره انتباه ویرر ونا قابلره قابلیت بغشلر ومرده‌لری
احیا ایدر ونا پاکلری پاک ایلر طالبه آب حیات ایچرر نتکیم بیورر مثنوی هین بیا ای پلیدان سوی من ؛
که کرفت از خوی یزدان خوی من ؛ در بیدرم جمله زشتیهات را ؛ چون ملک پاکی دهم عفریت را ؛ پس بو شبهه‌یه دخی

دکلدر

دکلدر بو شبهه‌یه جواب ویرمک طالبه رهزن اولور والسلام وسؤال بودرکه ویرلکه اداب مصنفین
وعادت متقدمین بودرکه کتابک اولنده که دیباجه‌در بسمله وحمدله واسم کتاب وفن کتاب وسبب
تألیف کتاب ذکر اولنه حتی کلام الله بسم الله الرحمن الرحیم والحمد لله رب العالمین ایله مصدردر وحضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر کل امر ذی بال لم یبدأ فیه ببسم الله فهو ابتر وبحمد الله فهو اجذع پس ندندرکه حضرت
مولانا طریق معروف اوزره کندی بو مذکورلری کتابنده ایراد ایتمدی دیرلر جواب بودرکه کتابک اولنده
بسمله‌دن صکره اسم کتاب وفن کتاب ذکر اولنور اندن اوتوری که اول کتاب نه کتابدر ونه فن بیان ایدر
وکیمک اسمنه تألیف اولنمشدر معلوم اوله پس حضرت مولانا قدس الله سره العزیز دخی بو طریق مألوف اوزره
ذاهب اولوب وعادت معروف اوزره عمل ایدوب دیباجه مثنویده اولا بسم الله الرحمن الرحیم دیوب شرط بسمله‌یی
برینه کتوردی اندنصکره هذا کتاب المثنوی دیمکله اسم کتابی بیلدردی واصول اصول اصول دین دیمکله فن کتابی
تعریف بیوردی اندنصکره کتابی مدح ایدوب کیمک نامنه تألیف اولندوغن بیان بیوردیلر وسبب تألیف
کتابی وظیفهٔ دعای مؤلفلری ادا ایلیوب چون آنجلین ولی خدانک دعا وثناسی ونعمت تمامی
مثنوی میسر اولدی بیوردیلرکه الحمد لله وحده وصلی الله علی محمد وآله اجمعین حمدله وتصلیه ایله ختم ایلدیلر آمدی
مصنفین سلفک ادابن رعایت ایتمش اولدیلر پس اول سؤال عدم اطلاعدن حاصل اولمش برمعنی
سؤالدر آمدی مثنوی شریفک بسمله‌سی یوقدر دیوب والی تأویل ایلیوب درت کتابک اسراری فاتحهٔ شریفده
وفاتحه‌نک اسراری بسمله‌ده‌در وبسمله‌نک سری بسمله شریفده اولان باده‌در وبشنوده‌کی با بسمله
برینه قائمدر دیوب تأویل ایلیوب بیهوده زحمت چکمکه حاجت یوقدر وفقیه سیاهی افندی رحمه الله
بو خصوصده فی معقول بیورمشدر وسخنها که درابتدا کردن بحرف با مسموعست همه مرتب ومقبولست
بیورمشدر اکر بو جوابه قناعت ایتمیوب خاطره شبهه کتوروب دیباجه شریف حضرت مولانانک
دکلدر غیرک تصنیفیدر دیرایسک بو سوزینه دلیل کرکدر آینده بیلورزکه دلیلک یوقدر ودلیلسز کلام
مسموع دکلدر همان بو تأویلدن حضرت مولانا بو خصوصده خطا ایتمش ایدی بن تأویل ایدوب خطاسن
اصلاح ایلدم دیمک فهم اولنور نتکیم حضرت خداوندکارک بو بیت شریفی اول مضمونه شهادت ایدر مثنوی
زانکه تأویلست وداد عطا ؛ چونکه بیند آن حقیقت را خطا ؛ بسم الله الرحمن الرحیم هذا کتاب المثنوی ها حرف
تنبیه‌در معناسی آکاه اول دیمکدر وذا اسم اشارتدر محسوس اولوب نظره لاحق اولدیغی شیئه اوزرینه اشارت
ایچون وضع اولنمشدر مشار الیه مثنویدر کتاب مصدردر مکتوب معناسنه‌در هذا ایله اشارت بیوردقلرندن
فهم اولنورکه دیباجه مثنوی شریفک مجلد اولندن یا خود تمام مثنویدن مؤخر اوله زیرا اجتهدت فی تطویل المنظوم
المثنوی بیوردقلری دخی بو معنایه مشعردر اکر دیباجه مثنویدن مقدم وقوع اولمش ایسه مشار الیه ذهنده
ومثنوی شول شعره دیرلرکه انک هر ایکی مصراعی برقافیه اوزره قصیده وغزل کبی برقافیه اوزره اولمیه کتیبه
ومثنوی مصدر میمیدر ایکنجی یابدن کلور ثنا یثنی تثنیه‌دن تثنیة الشیء دیرسک تجعل اول شیئی ایکی قات
ایلسک ومثنویه یای نسبی‌در صنایع شعریه‌دن اول ذکر اولنان طرزه منسوب دیمک اولور یعنی
ای بو کتابه نظری لاحق اولان کمسنه معلومک اولسون که بو کتاب کتاب مثنویدر دیمک اولور وهو یعنی مثنوی
اُصُولُ اُصُولِ اُصُولِ الدِّین دینک اصولنک اصولنک اصولیدر دیندن مراد دین اسلامدر نتکیم
ان الدین عند الله الاسلام واصول اولدن مراد اصول احکام شریعت واصول ثانیدن مراد اصول
آداب طریقت واصول ثالثدن مراد اصول اسرار حقیقتدر که شریعت اقوال نبی وطریقت افعال نبی

وحقیقت حال نبیدر نتکیم بیورر الشریعة اقوالی والطریقة افعالی والحقیقة حالی یعنی بیان کننده اصول
احکام شریعت ونماینده اصول آداب طریقت وکشاینده اصول اسرار حقیقتدر دیمك اولور وبو معنایه دخی
شاملدرکه اصول اولدن مراد علم الیقین واصول ثانیدن مراد عین الیقین واصول ثالثدن مراد حق الیقین اوله
زیرا شریعت متضمندر علم الیقینیکه مرتبهٔ استدلالدر وطریقت متضمندر عین الیقینیکه مرتبهٔ مشاهده در وحقیقت
متضمندر حق الیقینیکه مرتبهٔ کشف وعیاندر وبو معنایه دخی شاملدرکه اصول اولدن مراد عالم ناسوت واصول
ثانیدن مراد عالم ملکوت واصول ثالثدن مراد عالم جبروت اوله زیرا عالم ناسوت شریعته تعلق طوتر وعالم
ملکوت طریقته تعلق طوتر وعالم جبروت حقیقته تعلق طوتر امدی مثنوی شریف بو معنالی ناطقدر
صریحة ورمزا اما بشرط آنکه مرید مستعد بر مرشد کامله که داننده علوم ظاهر وباطن وشناسنده اسرار
بارز وکامن ومرد معنوی وواصل کنوز رموز مثنوی اوله انك دامن پاکن دست اعتقاد ایله محکم طوتوب
ملازم صحبت روح افزا ومقیم خدمت بهجت فزاسی اولوب انك آستانه سی ترابن باشنه تاج عزت
بیلوب وجمیع بیله کلرین فراموش قیلوب انك رأی بلندنه تسلیم اوله وانك صحبت سعادت بخشندن
اصول احکام شریعتی واصول آداب طریقتی واصول اسرار حقیقتی خذوا العلم من افواه الرجال بحکمنجه اخذ ایلیه
نظم گر تو سنگ صخره ومرمر شوی ** چون بصاحب دل رسی گوهر شوی ** فی کشف اسرار الوصول والیقین
جامع الجمع منقدر اصول اوله کشف لغتده حجاب رفع اولمغه دیرلر اما اصطلاح صوفیه ده حجب صور
مرتفع اولوب اسرار خفیه یه مطلع اولمغه دیرلر واسرار سرك جمعیدر ادراکی ناسدن مخفی اولان
معانی یه دیرلر الوصول بالضم یتشمك بلوغ معناسنه یقال وصل الیه من باب وعد وصل یصل وصولا
اذا بلغ ووصل بمعنی اتصل ومنه قوله تعالی الا الذین یصلون ای یتصلون ویقیندن مراد حق الیقیندر یعنی
دیمك اولورکه مثنوی علم سلوکك اسرارینی ووصول الی اللهه دك کشف ایلمکده ومرتبهٔ حق الیقینك اسرارینی
کشف ایلمکده دینك اصولنك اصولنك اصولیدر وهو فقه الله الاکبر الفقه فی الاصل الفهم یقال فقه
الرجل اذا علم ومنه قوله تعالی ولکن لا تفقهون تسبیحهم یعنی دیمك اولورکه مثنوی الله تعالینك فقه
اکبریدر اکبر فقهك صفتیدر مراد علم حقایق کشفیه درکه علم شرایعدن اکبر واعظمدر اللهه اضافتی الله
جانبندن کشف اولندیغی ایچوندر زیرا تعلیم ایله اولمز وشرع الله الازهر شرع یولدر وطریق دیندرکه
انبیا انی وضع ایلدیلر مقتضای وحی الهی اوزره وازهر یلدریجی دیمکدر مراد طریق علم سلوکدر روشن
وپرنوردر زیرا انکله اسرار ربانی وحقایق سبحانی کشف اولور وبرهان الله الاظهر والله تعالینك برهان
ودلیل ظاهرك وحجت باهریدر زیرا اکثر مباحثی تفسیر قرآن ومعانی اخبار حبیب رحماندر مثل نوره کمشکوة
فیها مصباح کتاب مثنوینك نورینك مثلی یعنی صفت معناسی مشکات نورینك مثلی کبیدرکه اول مشکات
ایچنده مصباح اوله مشکات خانه ایچنده اولان دریچهٔ غیر نافذه دیرلر یعنی مثنوی شریف علم سلوکدر
مضمونیله عامل اولوب طریق توحیده سلوك ایدن سالك متقینك مشکاة وجودنده مثنوی شریفك
معانیسندن حاصل اولان نورك مثلی مشکاة نورینك مثلی کبیدرکه اول مشکاة ایچنده بر چراغ روشن
بر ضیا قونمش اوله سورهٔ نورده بو آیت کریمه دن اقتباس اولنمشدر الله نور السموات والارض مثل نوره
کمشکوة فیها مصباح المصباح فی زجاجة الزجاجة کانها کوکب دری یوقد من شجرة مبارکة زیتونة لا شرقیة
ولا غربیة یکاد زیتها یضیء ولو لم تمسسه نار نور علی نور یهدی الله لنوره من یشاء ویضرب الله الامثال
للناس والله بکل شیء علیم یشرق اشراقا مثنوی شریفك نوری طوغر اشراق ایدر ضیاء کامله ایله سالك

اولوب

اولوب مثنوی دان اولنلرك قلوبنه انور من الاصباح بکسر الهمزه مصدر وبالفتح جمع صباح یعنی مثنوی
تنویر قلوب سالکین وازالهٔ ظلمات کفر وانکارده صباحلر نورندن انور واقوادر زیرا صباحلر نوری انجق
ظلمات لیلی ازاله ایدر اما ازالهٔ ظلمات جهالت وکفر ومعصیت اولمز الا نور ربانی وهدایت سبحانی
ایله اولور پس نور الهی اقوی وانوردر صباحلر نورندن وهو جنان الجنان ذو العیون والاغصان جنان
کسر جیم ایله جمع جنت وفتح جیم ایله قلب معناسنه در وعیون عینك جمعیدر چشمه لر دیمکدر واغصان
غصنك جمعی اولوب داللر بوداقلر دیمك اولور بونده استعاره واردرکه مثنوی یی جنانه تشبیه ایدوب
جنانك لوازمیله ذکر اولندیکه عیون واغصاندر یعنی کتاب مثنوی قلوب سالکان طریق هدا وصدور عاشقان
جمال خدانك جنتلریدر انجلین جنتلرکه عیون جاریه واشجار مثمره صاحبلریدر یعنی مثنوی شویله جنان معنویه درکه
هر بیانی بر روضهٔ پر انهاردرکه اشجار نکات وابیاتی واشارات رموزاتی ینابیع حکم الهی وچشمه سار
آب حیات نامتناهی در واثمار حیات افزای دلپذیرن تناول ایلین عارفان حقایق شناس عمر ابد وحیات
سرمد بولور فیها عین تسمی عند ابناء هذا السبیل سلسبیلا من تبعیض ایچوندر وضمیر راجعدر عیونه یعنی اول
عیون مذکوره دن بر عین واردرکه اول عین تسمیه اولنور بو طریقت اصحابی قتنده سلسبیل دیو
وعند اصحاب المقامات والکرامات اصحاب مقامات شول عارفان کامل وواصل مکملردرکه تحتکان مراتب
طریقت انتها وسوختگان انوار تجلیات ذاتیه وصفاتیه جلالیه وجمالیه درلر انلری تجلیات متنوعه مرتبلرندن
تحویل ایدرز واهل کرامات بنه بو کروه علیه یه دیرلرکه اصحاب مقامات وکرامات دیو وصف اولنورلر
پس بو اصحاب مقامات واهل کرامات قتنده خیر مقاما منصوبدر تمیز اولمغله یعنی مقام بوندن خیرلو
واحسن مقیلا مقیل اسم مکاندر یعنی قیلوله ایده جك کولکه لك محلدر الابرار فیه یأکلون ویشربون
ابرار برك جمعیدر ارباب ربك جمعی اولدیغی کبی یعنی اهل تقوی واحسان انده یرلر واچرلر یعنی مثنوی شریفده
اولان نفایس حقایق ربانی وفواکه اسرار سبحانی وشراب اذواق صمدانیدن نوش ایدرلر والاحرار
منه یفرحون ویطربون احرار حرك جمعیدر حر بنده اولیوب حر الاصل اولان کمسنه یه دیرلر اما اصطلاح صوفیه ده
نفس وهوا قوللغندن وحب شهوات وبند طبیعتدن ازاد اولوب خلاص اولنه دیرلر یعنی احرار بو مثنوینك
معانی فرح بخشنه واصل اولدقجه فرحناك وطربناك اولورلر وهو کنیل مصر یعنی بو مثنوی مصرك نیل صویی
کبیدر شراب للصابرین تکالیف شرعیه وریاضات طریقیه اوزره صابر وطایع اولنلره شراب نافع
واب زلال خوشکواردر وحسرة علی آل فرعون والکافرین یعنی بو کتاب مستطابك معانی
واسرار جان فزاسی فرعون طبیعت اولان متکبرلره وکافر سیرت اولان منکرلره حسرتدر نتکیم
نیل صویی بنی اسرائیله آب صاف اولوب قبطیلره خون اولدیغی کبیدر یعنی بعض کسنه لره هادی وبعض
کیمسه لره مضلدر نتکیم بیورر مثنوی آب نیلست این بقبطی خون نمود ** آل موسی را نه خون بود آب بود ** اینست
این حدیث جان فزا ** یار بش در چشم قبطی خون نما ** همچو قرآن مثنوی ما زدل ** هادی بعضی را وبعضی را مضل **
نتکیم بو آیه کریمه ایله استشهاد ایدوب بیورررلر کما قال الله تعالی یضل به کثیرا ویهدی به کثیرا ماذا اراد الله
بهذا مثلا قولنه جوابدر یعنی اراد اضلال کثیر واهداء کثیر دیمك اولور وضع الفعل موضع مصدر للاشعار بالحدوث
والتجدد والبیان للجملتین المصدرتین باما ضمیر مجرور مثله یعنی الله تعالی چوق کیمسه لرك اضلالن اراده ایلدی
او مثل سببی ایله وچوق کیمسه لرك هدایتن اراده ایلدی او مثل ایله وانه شفاء الصدور ودخی تحقیقا
مثنوی شفادر سینه لر امراضنه یعنی کفر وشقاوت وضلالت وغفلت وجهالت وآز وشهوات ونفس وهوا

وحب ماسوا مرضلرینه شفادر زیرا بو موعظه ده بوذکر اولنان خواص مقرردر قابل تربیت اولنلر ایچون
تکلیم جناب عزت سورة یونسده بیورر یا ایها الناس قد جاءتکم موعظة من ربکم وشفاء لما فی الصدور
وهدی ورحمة للمؤمنین وجلاء الاحزان وکوکللری غمدن آچوب جلا ویریجیدر یعنی طالبان طریق هدی
دنیا غملرندن و دنیا هوسلرندن خلاص ایدیجیدر وکشاف القرآن ومبالغه ایله کشف ایدیجیدر
قرآنک بعض اسرارینی وموسعة الارزاق سعة مصدردر فاعل معناسنه موسع الارزاق دیمک اولور
ارزاق رزقک جمعیدر یعنی مثنوی سبب وسعت ارزاقدر زیرا مثنوی ایله مشغول اولمق ومضمونیله
عامل اولمق طهارت ظاهری وباطنی مورثدر وطهارت ظاهر وباطن غنای صوری وغنای قلبی
مورثدر نتکیم بر اعرابی فقردن شکایت ایلدکی جهتده حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه
دم علی الطهارة یوسع علیک الرزق وتطییب الاخلاق تطییب تفعیل وزننجه مصدردر فاعل
معناسنه مطیب الاخلاق دیمک اولور اخلاق خلقک جمعیدر یعنی مثنوی اخلاق ذمیمه یی تطییب ایدیجی
اخلاق حمیده یه تبدیل ایدیجیدر بایدی سفرة سفرة سافرک جمعیدر سافر کاتبه دیرلر سفر کتابه
دیرسن قجن کتابی یازسک بایدی ده با متعلقدر مقدره تقدیر کلام مکتوب بایدی سفرة دیمکدر
کرام بررة وبررة بارک جمعیدر کرام کریمک جمعیدر سفره نک صفتلریدر اول سفره که کریملر ومحسنلر
ونیکوکارلردر دیمک اولور یعنی مثنوی یازلمشدر ملائکه دن کاتب اولان کریملرک ومحسنلرک
ونیکوکارلرک الللریله لوح محفوظده زیرا هر نفسک رزقی واعمالی لوح محفوظده یازلمشدر پس مثنوی
شریفده اول لوحده مکتوب ومرقومدر یمنعون بان لا یمسه الا المطهرون ملائکه منع ایدرلرکه مثنوی یه
مس ایتمیه لر الا مطهر وپاک اولنلر یعنی مثنوینک معانی وحقایق ودقایق واسرار ورموزاتنه مطلع
اولمز الا ظاهر وباطنی واعتقادی پاک اولنلر مطلع اولورلر تنزیل من رب العالمین مبتدا محذوفک
خبریدر وتنزیل منزل معناسنه در تقدیر کلام بو مثنوی عالملرک پروردکارندن الهام طریقیله قلبمزه
انزال اولنمشدر لا یأتیه الباطل من بین یدیه ولا من خلفه مثنوینک اوکندن وآردندن باطل کلمز
زیرا بو حقدر باطلک ضدیدر الضدان لا یجتمعان در والله یرصده ویرقبه والله تعالی بو کتابی حفظ ایدر
کوزدیر تغییردن وباطلدن فالله خیر حافظا پس الله تعالی خیرلودر جمیع مخلوقدن حافظ اولمق یونندن
وهو ارحم الراحمین واول الله تعالی رحم ایدیجیلرک زیاده ارحمیدر وله القاب اخر لقبه الله تعالی
ودخی بو مثنوینک بوذکر اولنان القابدن غیری لقبلری واردرکه الله تعالی ویرمشدر اول لقبلری
واقتصرنا علی هذا القلیل وبز اقتصار واختصار ایلدک مثنوینک القابی واوصافی بو قلیل اوزره والقلیل
یدل علی الکثیر وقلیل دلالت ایدر کثیر اوزرینه والجرعة تدل علی الغدیر وبر آجم صو دلالت ایدر غدیره
اولان صویک کثیر ولذیذ وصاف اولدیغنه والحفنة تدل علی البیدر الکبیر حفنه حای مهمله نک فتحه سیله
بر اوج شئ دیمکدر یعنی بر اوج بغدای بر خرمن کبیرک بغدایتک ایولکنه دلالت ایدر یقول العبد
الضعیف المحتاج الی رحمة الله تعالی یعنی الله تعالینک رحمته محتاج اولان عبد ضعیف دیر محمد بن محمد
بن الحسین البلخی عطف بیاندر عبدک یعنی عبد ضعیف که محمددر ومحمد محمد اوغلی ومحمد حسین بلخی
اوغلیدر وبلخی حسینک صفت نسبتیهسیدر وحضرت مولانانک اسم شریفلری محمددر شهرتی
جلال الدین رومی در وپدرلرینک اسمی بهاء الدین محمد ولقبلری سلطان العلما وسلطان العلمانک
پدرلری حسین بلخیدر وسلطان العلما حضرتلری اول بلخده متمکن ایدی ولادت حضرت مولانا بلخده واقع

اولمشدر

بو جهت ایله اوزره مدت عمر شریف
حضرتن بیرو سکسن التمش سکزنده
اوج ایدر

اولشدر هجرة نبوینک التی یوز دورت سنه سنک ربیع الاولی التنجی کوننده پس حضرت مولانا
ولادت اعتباریله بلخیدر اما زمان طفولیتنده پدرلری سلطان العلما حضرتلریله رومه کلوب قونیه ده
توطن بیوروب آنده نشو ونما بوله یلر اول سیبدن جلال الدین رومی دیدیلر هجرة نبوینک التی یوز
یتمش ایکی سنه سی جمادی الاخره سنک بشنجی کوننده خارزار دار غروردن کلستان سرای سروره
انتقال بیوردیلر تقبل الله منه الله تعالی قبول ایلسون اندن یعنی اول عبد ضعیفدن نظم مثنوی یه
اجتهدت فی تطویل المنظوم المثنوی مقول قولدر یعنی کوشش واجتهاد ایلدم مثنوینک نظمی تطویلنده
المشتمل علی الغرائب والنوادر صفتیدر منظوم المثنوینک یعنی اول منظوم مثنوی که غرایب ونوادری
مشتملدر غرایبدن مراد تمثیلات وتشبیهاتدرکه معقولی درجه محسوسه کتوررلر تاکه فهمی آسان اوله
ونوادر اخبار وآثار وحکایات عجیب وروایات غریبدر وغرر المقالات ودرر الدلالات
غرر غره نک جمعیدر وغره آتک آلننده درهم مقداری ودخی زیاده بیاضه دیرلر صکره دن هر لطیف
ونورانی اولان شیئه غرا چو اطلاق اولندی ودرر دره نک جمعیدر انجویه دیرلر المشتمل علی الغرائب
والنوادر اوزرینه معطوفدر یعنی ودخی اول منظوم که مقالاتک غرالرینی وروشن وپرنورلرینی ودلائل
لامعه وبراهین واضحه یی مشتملدر وطریقة الزهاد مبالغه ایله اسم فاعلدر وجمع مذکردر زاهد
تارک دنیا اولنلرک طریقتک علمنی دخی مشتملدر وحدیقة العباد ودخی منظوم مثنوی عبادک حدیقه
حدیقه بغچه یه دیرلر یعنی مثنوی بر بوستان حقایق ثمردرکه عابدلر بونی مطالعه قیلدقجه میوه حقایق
وثمار دقایق برله تفکه ایدرلر قصیرة المبانی کثیرة المعانی مبانی مبنی نک جمعیدر مبنی مصدر میمیدر
منظوم مثنوینک صفتیدر اول مثنوی که قصیرة المبانی وکثیر المعانی در دیمک اولور یاخود مبتدا
محذوفک خبری اوله که هو تقدیر اولنه ضمیر منفصل عاید اوله منظوم مثنوی یه تقدیر کلام دیمک اولورکه
اول مثنوی قصیرة المبانی وکثیرة المعانی بر کتابدر مبانیدن مراد مثنوینک بحریدر یعنی بحری قصیر ومعانیسی
کثیر ایجاز اوزره قلیل اللفظ وکثیر المعنا بر کتابدر دیمک اولور لاستدعاء سیدی وسندی ومعتمدی
متعلقدر اجتهدت ه یعنی سعی واجتهاد ایلدم تطویل منظوم مثنویه سیدم وسندم ومعتمدم حضرت
شیخ حسام الدین افندینک استدعا وطلبیله فقرا مابینده شویله مشهوردرکه حضرت شیخ حسام الدین
برکون حضرت مولانادن دلک ایلیوب دیدیکه الهی نامه حکیم سنائی ومنطق الطیر شیخ عطار طرزنجه
بر کتاب مستطاب املا وانشا بیوریله فقرایه مددکار واحبا واصحابه یادکار اولیدی دیدکده حضرت مولانا
فی الحال عمامه مبارکندن بر کاغد چیقاروب مثنوی شریفک اولندن پس سخن کوتاه باید والسلام
بیتنه دک اون سکز بیت یازلمش حسام الدین چلبی نک الینه ویروب بیوردیلرکه دخی سزک ضمیریکزه
بو خاطره خطور ایتمزدن مقدم عالم غیبدن بزم قلبمزه الهام اولمشدر ایدیکه بو طرزده بر کتاب نظم اولنه
پس اندنصکره حضرت مولانا نظم مثنوی شریفه اهتمام برله تقیید بیوروب کاه کاه شویله اولوردیکه
اول شبدن مطلع فجره دک حضرت مولانا نظم ایدوب چلبی حسام الدین خط خوبیله یازوب آواز
بلندیله حضرت مولانایه اوقوردی وبو اسلوب اوزره مثنوی شریفک اتمامنه سعی ایدرلردی ولمکان
الروح من جسدی عطفدر سیدی اوزرینه یعنی جسمده جان مقامنده اولان کیمسه نک الحاحیله اجتهاد
ایلدم نظم مثنوی یه وذخیرة یومی وغدی ودخی بو کونمک ودخی یارینکی کونمک ذخیره سنک استدعا
والحاحیله اجتهاد ایلدم یعنی دنیاده وآخرتده غدای روحم وسبب فتوحم اولان چلبی حسام الدینک استدعاسیله نظم ایلدم

وهو الشيخ قدوة العارفين اول بنم ستیدم وسندم اولان شيخ حسام الدين عارفلرك مقتداسيدر
امام الهدى واليقين اهل هدانك واهل يقينك امامیدر مغيث الورى خلق عالمك فرياد
رسيدر يعنى قچن مدد استه‌سلر خلقك مددينه يتيشيجيدر امين القلوب والنهى نهى جمع نهيه‌در عقله
ديرلر صاحبينى منهياتدن نهى ايلديكيچون نهى ديرلر يعنى حسام الدين امين خزاين قلوب وخازن
جواهر عقولدر يعنى خلقك اسرار ضمايرينه مطلع اولور كشف ايله وديعة الله بين خليقته الله تعالينك
امانتيدر مخلوقاتى مابيننده الله تعالى انى خلق مابيننده امانت قومشدر تاكه انلره ارشاد ايليه
وانلر دخى اكا اعتقاد وحرمت وخدمت ايليه‌لر وشول كمسنه كه امانت خدايه خيانت ايده يعنى انكار
ايده وبى ثمره‌لك سمتنه كيده دنيا وآخرتده معذب اولور وصفوته في بريته ودخى الله تعالينك گزيده‌سيدر
مخلوقاتى مابيننده ووصاياه لنبيه وصيه‌نك جمعيدر من مقدردر يعنى حضرت حسام الدين اول كرويده‌در كه
الله تعالى انلرى حضرت پيغمبره صلى الله عليه وسلم سپارش بيوردى سورهٔ يوسفده قل هذه سبيلى ادعوا الى الله
على بصيرة انا ومن اتبعنى قل اى يا محمد هذه سبيلى بو درر طريقم كه ادعوا الى الله دعوت ايدرم خلقى خدايه
الله جانبنه يعنى توحيد حقه على بصيرة اى على بيان وحجة واضحة غير عميا يعنى دعوت ايدرم خلق خدايه بيان
وحجت واضحه اوزره على بصيرة دعوت ايدرم على العميا دكل انا ومن اتبعنى بن دعوت ايدرم علوم دينده
واسرار يقينده وبكا ايرولك ايدنلر دخى دعوت ايدرلر پس حضرت حسام الدين ومن اتبعنى زمره‌سنده داخلدر
وخباياه عند صفيه خبايا خبيه‌نك جمعيدر وخفايا وزنده معناسى دخى خفايادر وصفيدن مراد
رسول الله صلى الله عليه وسلمدر يعنى حسام الدين اخفياء اللهدندر رسول الله قتنده اخفياء الله اولياء الله دن
بر كروه عليه‌در كه انلرك حقنده حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردى كه ان لله اخفياء الى اخره
مفتاح خزاين العرش مبتدا محذوفك خبريدر يعنى چلبى حسام الدين عرشك خزينه‌لرينك مفتاحيدر
يعنى حقايق علويه‌يى طالبلرينه فتح ايدر امين كنوز الفرش كنوز اسرار ارضيه‌نك وحقايق سفليه‌نك
خازن وامينيدر ابو الفضائل فضائل فضيلتك جمعيدر تفضلك ضديدر يعنى صاحب الفضائل ديمك
اولور حسين بن محمد بن الحسن المعروف بابن اخى ترك حسين عطف بياندر ماقبلنده مذكور اولانه
اوصافك المعروف لفظى حسنك وصفيدر يعنى بو وصف ايلديكم ستيدم وسندم حسيندر كه محمدك
اوغليدر ومحمد حسنك اوغليدر اول دخى حسنكه معروفدر ابن اخى ترك ديمكله ابو يزيد الوقت
وجنيد الزمان وقتده وزمانده اولان الف لام مضاف اليه دن عوضدر وجمله مبتدا محذوفك
خبريدر يعنى هو ابو يزيد وقته وجنيد زمانه ديمك اولور يعنى حسام الدين معارف وحقايق وتصوف
ودقايقده كندو وقتنك بايزيدى وزمانك جنيديدر ديمك اولور صديق بن صديق بن صديق
يعنى حسام الدين صديق اوغلى صديق اوغلى صديقدر رضى الله عنه وعنهم الله تعالى راضى اولسون
اندن يعنى حسام الدين دن وآبا واجدادندن الارموى الاصل يعنى حسام الدين ارموى ديدكلرى
موضعه منسوبدر اصللرى اول ديارندندر المنتسب الى الشيخ المكرم انك انتسابى اول شيخ مكرميه‌در
اندن مراد ابو الوفاء بغداديدر وبحسب ما قال بونك ايلدكه شيخ مكرم وديدى امسيت كرديا يعنى كردى
اولديغم حالده اخشاملدم واصبحت عربيا يعنى عرب اولديغم حالده صباحلدم يعنى اخشام جاهل اولديغم
حالده ياتدم صباح عالم اولديغم حالده صباحلدم وقالقدم شيخ ابو الوفا حضرتلرينك جمله مناقبندندر كه
بعضى كمسنه‌لر اندن وعظ ونصيحت طلب ايدرلر جواب ويرديكه يارين ان شاء الله سزلره وعظ ايدرين ديدى

نسخه
حسام الحق والدين حسن بن محمد

اول

6

اول كيجه فكريله ياتدى واقعه‌سنده حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلمى كوردى يا رسول الله بندن وعظ
طلب ايدرلر بن امى يم ديدى حضرت سلطان انبيا اكا ديديكه يا شيخ محزون اولمه لا تخف ان شاء الله
تجلى الله لك باسمه العليم الكليم چون صباح اولدى جامعه واروب منبره چقدى بر وعظ ايلديكه
خلق حيران اولديلر وعظك صوكنده ديديكه امسيت كرديا واصبحت عربيا بو سوز عربجه مثل اولمشدر
قدس الله روحه وارواح الخلافه الله تعالى پاك وطاهر ايلسون اول ابو الوفانك روحنى وخلفالرينك
دخى روحلرينى فنعم السلف ونعم الخلف نعم افعال مدحدندر السلف والخلف فاعلدر مخصوص بالمدح
محذوفدر يعنى نه كوزل سلفدر شيخ ابو الوفا ونه كوزل خلفدر حسام الدين چلبى لذلك القت الشمس
عليه رداها يعنى حسام الدينك بر نسبى واردر كه شمس اول نسبك اوزرينه القا ايلدى روشنى يعنى
نورينى وحسب ارخت النجوم لديه اضواءها وانكيچون بر حسب واردر كه نجوم انك قتنده ضياسنى
براقمشدر لم يزل فناءهم قبلة الاقبال فنا فانك كسريله ساحت واره ديرلر يعنى خانه‌لرينك ميدانى
زائل اولمسون هميشه قبلهٔ اهل اقبال اولمه‌دن يتوجه اليها بنو الولاة ولاة والينك جمعيدر والى
حاكمه ديرلر يعنى اول قبلهٔ اقبال اولان ساحت خانه‌يه توجه ايلسون فرزندان واليان ولايت
وكعبة الآمال قبلة الاقبال اوزرينه معطوفدر وآمال املك جمعيدر امل اميد وطمعه ديرلر ساحت
خانه‌لرى كعبهٔ آمال اولمقدن خالى اولمسون يطوف بها وفود العفاة وطواف ايدرلر يعنى اول كعبهٔ آمال
اولان خانه‌يى كروه طالبان خدا لا زال كذلك ما طلع النجم وذر شارق ودخى زائل اولمسون قبلهٔ
اقبال وكعبهٔ آمال اولمقدن مادامكه ستاره‌لر طلوع ايليه وشمس اشراق ايليه يعنى الى يوم القيام بو اولمقدن
خالى اولمسون ديمك اولور ليكون معتصما لاولى البصاير ليكونده لام تعليل ايچوندر لا زاله متعلقدر يكونك
اسمى تحتنده مستتر عايددر فناهم لفظنه خبرى معتصمادر وبصاير بصيرتك جمعيدر تقدير كلام حسام الدين
حضرتلرينك ونسب عاليلرينك ساحت خانه‌لرى زائل اولمسون روز قيامته دك قبلهٔ اقبال وكعبهٔ آمال
اولمقدن صاحب بصيرت اولنلره محل التجا وتمسك اولمق ايچون وبليات اشكاره ونهاندن ونوائب زماندن
حفظ ايچون الربانيين الروحانيين السمائيين العرشيين النوريين اولى البصايرك صفتلريدر
وياللرى ياى نسبيدر يعنى اوليه اولى البصايركه ربانيلر وروحانيلر وسمائيلر وعرشيلر ونوريلردر ديمك اولور
السكوت النظار مبالغه ايله اسم فاعل جمع مذكردر يعنى ساكتلر وخاموشلردر انلر وهم نظر ايدجيلردر
يعنى مغيبانه نظر ايدرلر اما خاموش اولور خلقك افعالنه ناظرلردر اما كوردك ديمزلر الغيب الحضار
غيب غائبك جمعيدر وحضار حاضرك يعنى صورتا غائب اولسه‌لر همتلرى حاضردر وصورتا حاضر
اولسه‌لر قلبلرى غائبدر عالم الهيده وسيرلا مكانده كزرلر الملوك تحت الاطمار انلر پادشاهلردر
خرقه‌لر التنده نتكيم شيخ اكبر رضى الله عنه حضرتلرى بيورر : لله تحت قباب العز طائفة : اخفاهم في رداء الفقر
اجلالا : هم السلاطين في اطمار مسكنة : جروا على فلك الخضراء اذيالا : اشرف القبايل اصحاب الفضائل
انوار الدلائل وانلر جميع قبيله‌لرك شريفلريدر وفضيلتلر صاحبيلردر ودلائلك نورلريدر آمين
يا رب العالمين يعنى حضرت حسام الدين حقنده ايلديكمز دعايى سن قبول ايله يا رب العالمين ديمك اولور
وهذا دعاء لا يرد فانه دعاء وبو بر دعادر كه عند الله ضايع ورد اولمز زيرا اول دعا دعاء لاصناف البرية
شامل بر دعادر كه خلقك انواعنه واصنافنه شاملدر الحمد لله وحده والصلوة والسلام على
خير خلقه محمد وآله وعترته الطاهرين الطيبين : اجمعين وسلم تسليما دائما كثيرا برحمتك يا ارحم الراحمين

تم در
اجمعين وهم الى اخره

وحسبنا الله ونعم الوكيل نعم المولى ونعم النصير غفرانك ربنا واليك المصير چون بعنايت الله
الملك الوهاب شرح دیباجهٔ کتاب تمام اولدی بوندنصکره شرح ابيات اختيارنه صرف همت اولنور
ان شاء الله تعالى وبالله التوفيق اخوان صفا و خلان وفایه شویله معلوم اوله که تأليف كتاب مثنوی وتصنيف
جامع بیتات معنویدن مقصود اصلی ومرادكلی ارشاد ارباب استعداد وتربيت طالبان طریق سداد
وذكر احوال مبدأ ومعاش ومعاد وبيان عوالم غیب که مبدأ نوع انسان ومصدر جميع كون
ومكاندر يعنى حضرت عندیت که مبدأ تعينات ومرجع مکوناتدر وحضرت علميهٔ الهيه که قرارگاه اعيان
ثابته در وعالم جبروت که مستقر ارواح مجرده در وعالم ملكوت كه محل اكثر خلعت اشباح لطیفه در
وعالم مثال که عالم غیب وشهادت مابيننده برزخدر وبو حضرات وعوالم که اماكن اصليهٔ انسانده
هر موجودکه بو منزل غربت ومحل کربت عالم شهادته اول اماكن اصليه دن نزول ایدهلر ینه اول حضرات
وعوالمه رجوع ایدرلر وبو عالم غربتك ساكنلری اول عالم وصلته طوعاً وکرهاً عاقبت کیدرلر ونوع انسانکه
خلاصهٔ هر موجود وسرخیل جميع مسافران صحرای وجوددرلر رجوع امرنده مكلفدرلر وبو نوع انسان
اوج قسمه منقسم اولور قسم اول اول طائفه درلرکه وطن اصلی ومسكن حقيقيلرین واسطهٔ مصالح
دنیا ودجودیع وشرا ایله فراموش ایتمشلردر وحب دنیایه منهمك اولوب خلاف طریقه کیتمشلردر
وبو طائفه عایشان که اول عالم بی نشاندن بو حضیض حرمانه دوشدیلر حب الوطن من الايمان
حكمنجه بر نفس یاد رجوعدن غافل وفریاد وناله دن ذاهل اولدیلر وغیریلری دخی اول عالمه ترغيب
وتحریص ایدرلر ایکنجی قسم اول طائفه درلرکه اهل ایمان وقابل اكتساب عرفاندرلر بو طائفه مذکوره
محتاجدرلر ارشاد ووعظ ونصیحت بو طائفه نك حقنده نافعدر زیرا بونلر بو خراب آباد عالم کون
وفساده کوروب غفلت سببیله وطن وجای اقامت ظن ایدوب وطن اصليلرین فراموش ایتمشلردر
چون مذکردن اول عالمك اوصافن استماع ایدرلر درحال اول عالمك احوالندن آگاه اولوب
انده بر بیدارلق وانتباه حاصل اولورکه بالضروری رجوعه میل ایدرلر گروه اول که انبیا واولیا وعلما
ومشایخ درلر داعیان الى الله درلر انلرك دعوتلرین بو فرقهٔ ثانیه قبول ایلر گروه ثانینك ایدن بهرهسی
بودر اوچنجی قسم شول گروهدرکه فریفتهٔ جهان فانی ومغرور مکر شیطانی اولوب وطن اصلیدن
کلیله غافل اولمشلردر بلکه اول عالم باقیه بی اصل وبی وجود وعدم نابود انكلمشلردر وحب دنیا وارزوی
نفس وهوا ایله خلاف طریقه کیتمشلردر بو فرقه اهل کفر واصحاب طغیاندرلر قابل فضیلت ایمان ومحل
اكتساب عرفان دكلدرلر وبو طائفه نك كفر وضلالتی ازليدر هزار معجزه کورسهلر ایمانه کلمزلر خواجهٔ کونین
ورسول ثقلين که قسم اولك مقتداسی واول گروه علیه نك پیشواسیدر سورهٔ علقده ومائدهده قرائت
وتبليغله امر اولندی (اقرأ باسم ربك و بلغ ما انزل اليك) دیو خطاب اولندی وقسم ثانی که گروه اهل ایماندرلر
استماع وانصاتله امر اولندیلر نتکیم سورهٔ اعرافده بیوردی واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا لعلكم ترحمون
کذلك مرشدان طريق خدایه تبليغ وقرائت وطالبان سبيل هدایه استماع وانصات واجب ولازمدر
اول سببدندرکه حضرت مولانا قدس الله سره العزيز مثنوی شریفك اولنده بشنو دیو بیوردی
بشنو این نی چون حکایت میکند یعنی بو نیدن استماع ایله کورکه نیجه حکایت ایلر ای طالب
اسرار خدا حضرت مولانا قدس الله سره العزيز ابتدا بشنو دیو بیوردقلرنده نکته بودرکه بو کتاب مستطاب
طالبان طريق تحقیقه ارشاد ایچون نظم اولنمشدر پس طالبه ابتدا سلوکده استماع کلمات طیبات مرشد

لازم وواجبدر نتکیم بیورر قدس سره که بگوشی او زبان نی جنس تو :: گوشها را حق بفرمود انصتوا ::
پس گوش سن مرشد زبان درسنك جنسك دکلدر سویلمك زبانه مخصوصدر استماع ایتمك گوشه مخصوصدر
پس الله تعالى گوشلره انصتوا بیورمشدر کما قال الله تعالى واذا قرئ القرآن الآیه وینه بیورر جناب پیر قدس سره
دانکه اول سمع باید نطق را :: سوی منطق از ره سمع اندرآ :: نطق کو موقوف راه سمع نیست :: جز که نطق خالق
بی طمع نیست :: پس بو دلائل واضحه ایله معلوم اولدیکه اول طالبه استماع کلام مرشد محقق واجب ومرشده
تذكير ووعظ ونصیحت لازمدر کما قال الله تعالى . فذكر فان الذكرى تنفع المؤمنين . واین نی دن مراد مرشد
كامل مكملدر نایله مرشد مابيننده مناسبت ومشابهت بودرکه نایك انسانه برقاچ وجهله مشابهتی
اولا بوزینك صاری لغی وبرقاچ یردن کمربسته اولمسی وسینه سنك دلك دلك اولمسی ودرونی خالی
اولمسی وفریاد وناله قیلمسی كذلك مردان خدا دخی عشق الهی دروندن صفرت سیما حاصل ایدرلر وتیر
غم فراق یار ایله سینه لری سوراخ سوراخ اولور وهرگونه عبادت وریاضته صدقیله بل بغلیوب شوق وعشقله
وسوز وگداز ایله فریاد وناله ایدر نتكيم نایك درونی خالیدر بونلرك دخی درونی حب دنیا وطول امل
وارزوی نفس وهوا ومیل ماسوادن خالیدر قلب المؤمن عرش الله حكمنجه درونلرنده حقدن غیری نسنه
یوقدر ونتكيم نای نی زنك برمقلری آراسنده مسخردر نیجه ایسترایسه سویلر كذلك مرشدن دخی قلبی وقالبی
حق تعالى نك جلالی وجمالی برمقلرینك آراسنده در نیجه ارادت ایدرایسه سویلر كذلك مرشد گاه چهالدن
گاه فرقتدن دم اورورلر نتكيم حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بیوردی قلب المؤمن بين اصبعين من اصابع
الرحمن يقلبها كيف يشاء وحضرت سلطان العلما قدس سره العزيز بیورر رباعی نایی ببریده از نیستان اوستاد
بانه سوراخ وآدمش نام نهاد :: ای نی تو ازین لب آمدی درفریاد :: آن لب را بین که این لبت را دم داد ::
پس چون بو مقدماتدن معلوم اولدیکه نی دن مراد مرشد حقیقت شناسدر آمدی هر نقد نغمات
وناله وگفت وگوی اسرار خدا که بونلردن ظاهر اولور فی الحقيقه جانب حقدندر نایك نغماتی نی زندن اولدیغی کبی
بونلر ازبرده الندر وتصرف الهیه کدر وحضرت مولانا قدس الله سره العزيز این دمیله کندو وجودلرینه اشارت
بیوررلر ازنی دیمکده شمول واردر جميع اولياء کرامك وجود شریفلرینه ازنی دیمه لرا اشارت اولوردی
هر غیرك وجودینه لكن این نی دیمكدن کندو وجود شریفلرینه اشارت ایدرلر نتكيم بیوررلر مثنوی دو دهان
داریم گویا همچو نی :: یك دهان پنهانست در لبهای وی :: وینه بیورر بیت دل یکسری بود ودهان یکسر دیگر :: آن سر
ز لب عشق همی بود شکرخا :: وناى دن مراد قلم اولوب قلمدن مراد حقيقت محمدی اولمق قابلدرکه حضرت رسول الله
صلى الله عليه وسلم بیوردی :: اول ما خلق الله القلم :: ولسان اهل تصوفده اکا قلم اعلا دیرلر اول سلطانك حقيقت
ذاتی دنیا وما فيهايه سبب اولدیغیچون قلم اعلا دیرلر زیرا جميع اشیانك اصلی اولدیغیچون نتكيم بیورر :: اول ما خلق الله
روح نبیك یا جابر :: وینه بیوردی عليه السلام :: اول ما خلق الله العقل :: بو جمله دن مراد حقيقت محمدیه در بو تقدیرجه
نی دن مراد حقيقت محمدی اولور بر وجه دخی بودرکه نی حابده النحرشدر ویس وحی النجمدر وحضرتك
بر اسمی یس در كما قال الله تعالى فی یس وخبرده کلمشدرکه :: ان الله تعالى سمانی فی القرآن بسبعة
اسماء المزمل المدثر عبد الله محمد احمد طه ویس اویله اولورسه بشنو این نی دن مراد محمددن صلى الله عليه وسلم
ایشت دیمك پس حضرت محمددن صلى الله عليه وسلم ایشتمك حقدن ایشتمكدر زیرا انك شان شریفنده
وما ينطق عن الهوى ان هو الا وحی یوحی بو آیت کریمه شهادت ایلدیکه انك سوزی هوادن دکلدر وحیدر بلکه
وانك فعلی دخی خدانکدر كما اشار اليه بقوله تعالى وما رمیت اذ رمیت ولكن الله رمى وقوله تعالى ان الذين

یبایعونک انما یبایعون الله پس بو بیاندن معلوم اولدیکه اکا اطاعت الله‌ه اطاعت درکه ومن
یطع الرسول فقد اطاع الله مضمونجه یعنی برسالک علم وعملده قدم محمدی صلی الله علیه وسلم اوزره اوله شریعت
وطریقتده راست رو اولوب سلوک طریقتده منتهی وخدا ایله بر وجودلکندن تهی اوله وکمل اولیادن
ومرشدان طریق هدادن دخی ارشاد ونصیحت بابنده هرنه استماع اولنورسه همان حضرت محمد صلی الله علیه وسلمدن
اشتمک در زیرا بونلر علم وعملده ورثه انبیا درلر وحضرت محمددن صلی الله علیه وسلم اشتمک اللهدن اشتمک در اولدیکه
حضرت مولانانک بشنو این نی دن مراد شریفلری اگر حضرت محمد صلی الله علیه وسلمدر واگر کندو وجود شریفلریدر
واگر غیری مرشددر ارشاد بابنده وطالبه ولایت تربیت مصلحتنده جمله‌سی بردر اصلا تفاوت یوقدر زیرا اولیا
ولایتده شول وقت کامل اولورکه انلره نور محمدیدن صلی الله علیه وسلم نور یتشه پس اول نورکه ولی کامله ظاهر اولور
محمد نوریدر صلی الله علیه وسلم طالبلره اول کاملدن هرنه یتشورسه انک واسطه‌سیله نور محمدیدن صلی الله علیه وسلم یتشور
مثلا برکیجه چراغ اولدن چراغ ثانی‌یه یاقه وچراغ ثانیدن چراغ ثالثی یاقه ایکنسنده نوری چراغ اولک
نوریدر نتکیم حضرت مولانا بو معنایی برقاچ بیتیله اشعار بیورلر مثنوی چون چراغی نور شمعی را کشید: هرکه دید آن را
یقین آن شمع دید: همچنین تا صد چراغ از نقل شد: دیدن آخر لقای اصل شد: از جدایها شکایت میکند
ایرولقلردن شکایت ایلر بو مصراعده سؤال وارد اولورکه انبیا واولیا خود خدادن جدا دکلدرلر
عین وصلتده اولان کیمسه‌لر فرقتدن شکایت ایتمکده فائده ندر دنیلورسه اولا جواب بودرکه غافللره
تنبیه ایچوندر یعنی ای نقوش عالم فانی‌یه فریفته اولانلر وطن اصلیسنی فراموش ایدوب بو خراب آباد عالم کون
وفسادی جای اقامت ظن ایدنلر اول حضرت وعوالمی یاد ایلیککه وطن اصلی ومسکن مألوفکزدر وعاقبت
اول عالمه رجوعکز مقرردر ودیکی قصد ایدرلر وبر دخی بودرکه انبیا واولیانک وصلتی دوام اوزره دکلدر
زیرا وصال دائمه بشریته مانعدر اول سببدندرکه حضرت سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم بیوردی لی مع الله
وقت لا یسعنی فیه ملک مقرب ولا نبی مرسل دیو بیوردیلر وصلت ایچون وقت تعیین بیوردقلری بو معنایه مشعردر
اگر حضرت پیغمبرک مرتبه‌سی قرب فرائض ومرتبه جمع الجمعدر ولکن تقییدات ارشاد امت وحالات بشریه مانع وصال
دوامدر بونده برسؤال وارد اولورکه انبیا واولیا خود بشریتلرین کلیتله فنا ایتمشلردر پس بشریت انلره نیجه
مانع اولور دنیلورسه جواب بودرکه فنای وجود اعتبار دیرلر آب وگل بدن انسانی بالکلیه مرفوع دکلدر پس
بشریت محلنده حکمن اجرا ایدر حضرت مولانا قدس الله سره العزیز محل وصلتی آهنک نار ایچنده قزوب
تمام ذکی دخی نار کبی سرخ اولدیغی محلده تشبیه بیوردیلر واول حینده آهن انا النار دیسه سوزی صحیحدر
زیرا آهن نارک اوصافیله متصف اولور پس حالت وصلت بونجلین دائم دکلدر امدی بونلرک
شکایتی حالت وصلتک عدم دوامندن اولوری اولور بر دخی بودرکه انبیا واولیا حضورلرنده بزرک
مقامات مرتبه جمعدر وبهترین لذات لذت استغراقدر زیرا بو مرتبه‌ده بازار کثرتدن خلوت سرای وحدته
داخل اولوب مغایرت واثنینیت وحشت آبادندن کذر ایدوب مجلس انس ومشاهده جانانه
میسر اولدیغی محلدر بو مرتبه‌یه یتشدکه نصکره بونلری مرتبه جمعدن دعوت ناس وارشاد ارباب استعداد
ایچون مرتبه فرق وتمییزه کوندررلر تاکه اهل جهان بونلرک وجود پرجودلرندن فوائد کثیره دنیویه
واخرویه تحصیل ایده‌لر وانلرک همت بلندلری برکاتنده تقییدات نفسانیه‌دن خلاص بولوب الخلق
عیال الله احبهم انفعهم للناس موجبنجه امر معروف ونهی منکره مشغول اولورلر طالبینه تعلیم وراغبینه
تفهیم بابنده زحمت چکرلر منکرلرک اذاسی وجهلانک استهزاسنه مبتلا اولورلر پس شکایت نی دن

یعنی

8

یعنی ولی کاملک حالت استغراقدن ومحو وسکر وفنادن آیرولدقدیکی ایچون اولور اگرچه حالت
صحوده دخی لذائذ کوناکوندن ومشاهده جمال بیچوندن خالی دکلدرلر لکن لذت استغراق جمیع
لذتلردن اعظم واقوی در جواب دیگر بودرکه چون انسان کامل وپیشوای عادل کمالات ربانیه
وآثار تجلیات سبحانیه ایله مزین وموصوف اولدی برطالب پاک کوهر طلب ایلرکه آنک قلب قابلی غبار
مجانست ترتیله مجلا ومصفا ایدوب آیینه کبی نما قلوب کندو جمالن انده مشاهده ایلیه یعنی آنی
آیینه اسرار دل وجانی ایدینه مثنوی عاشق آیینه آمد روی خوب: صیقل جان آمد وتقوی القلوب:
پس مرشد بونجلین طالب قابلی جد وسعیله طلب ایلر وبویله طالب قابل نادردر وکم یابدر نتکیم مثللر
ماکل طبع قابلا: ولاکل قابل طالبا: ولاکل طالب صابرا: ولاکل صابر واجدا: امدی نایک شکایتی بونجلین
مرید قابلک عدم مقارنتندن اولور زیرا هر قلب آیینه اولمغه لایق دکلدر بو اجلدندرکه حضرت شمس تبریزی
قدس الله سره العزیز بیورر شش سال کرد عالم کردیدم یک مرد کامل وآیینه قابل نیافتم مکر حضرت مولانا
جلال الدین رومی قدس الله سره العزیز جو بیوردیلر المؤمن مرآت المؤمن بو معنایه مشعردر بر دخی
جواب شافی ونتیجه معنا بودرکه نایک یعنی مرشد کاملک شکایتی وطن اصلیسنه آرزودن حاصل
اولور بیت ثانی دخی بو معنایه مشعردر زیرا بیت اولک شرح واقع اولمشدر کز نیستان تا مرا ببریده اند
دیمک بو شکایتک اصلنی بیاندر یعنی نیدن ایشتکه نیستاندن قطع اولندیغی حکایت ایدر واول عالمدن
جدا دوشدوکندن شکایت ایدر دیمک اولور وشکایتدن فائده بودرکه هم اول عالمه اظهار اشتیاقدر وهم
غافللره تنبیهدر یعنی ای عالم اصلیدن جدا دوشوب وجدا دوشدوکندن دخی بیخبر اولنلر وحب دنیا ایله
پابسته قالنلر ودنیانک متاع قلیلنه فریفته اولنلر نیدن شکایتی دکلک وحقیقت حالی آکلک واول
محبوب حقیقی طلبنده غافل اولمک که انجلین محبوب عالینک فرقته رضا ویرمک کفردر کز نیستان
تا مرا ببریده اند: از نفیرم مرد وزن نالیده اند: بو بیت شریفده نیستاندن مراد مرتبه اعیان اولمق احتمالی
اعیان ثابته شول ذوات اشیایه دیرلرکه علم الهیده موجود اوله حقایق موجوداته بو مرتبه‌ده ماهیت
اشیا دیرلر واعیان ثابته ومعلوم معدوم وشیء ثابت دیرلر موجود دیمزلر کتب کلامیه‌ده اولان محالاتدن
احتراز ایدرلر بعضلر بوکا عدم مضاف دیرلر زیرا اصلنده عدمدر نتکیم بیورورلر: این نای تن راچو ببرید
وتراشید: این نوای نیستان عدم عز نغاست: وحضرت مولانا قدس سره بو مرتبه‌یه نیستان تعبیر ایدر واعیان
وارواحی نی‌یه تشبیه ایدر بو عالمدن منقطع اولوب تا مرتبه انسانیه‌یه کلنجه‌یه دک هر عالمده ایتدیکی نفیر ونالهٔ
تقریر ایدر ونیستاندن مراد عالم ارواح اولمقده قابلدر زیرا عالم ارواح که عالم ملکوتدر محل اکتساب خلعت
اجسام لطیفه در هر روحک تعین وتمیز بولدیغی مقامدر وخلعت وجود ایله مشرف اولوب بر بریله تعارف
کسب ایدوب جنود مجنده اولدقلری محلدر چون حضرت باری جل وعلا مرتبه احدیتده کان الله ولم یکن
معه شیء عالمندن اراده ظهور ایدوب کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق مضمون سعادت مقرونجه
بر نور خلق ایدی واول نوردن جمیع ارواحی وعالمی خلق ایدی نتکیم حضرت سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم
بیورر انا من نور الله والمؤمنین من نوری پس بو عالمده حق تعالی جمله ارواحی نور محمددن صلی الله علیه وسلم
خلق ایلیوب درت بیک یل عشرت ایدیلر بر روایتده ایکی بیک یل کما قال النبی صلی الله علیه وسلم ان الله تعالی
خلق الارواح قبل الاجساد باربعة الاف سنة وفی روایة بالف سنة بو درت بیک یلده عشرت ایدیوب
هر روح کندو نوعیله تعارف حاصل ایدوب ساقی بزم ازلدن شراب الست برکم نوش ایدوب

اعیان ثابته شول صور علمیه الهیه درکه
هنوز دخی رایحه وجودی استشمام
اینامشلردر وجود عینی ایله موجود
اولوب بر برندن ممتاز
اولمشلردر وحقائق
موجوداته

اولخطابك لذت استماعى بونلرى شويله مست ايلدكه بى اختيار جوش وخروش ايدوب هر روح
كندو استعدادى مقدارنجه بلى ديوب ربوبيت حقى اقرار ايديلر اكرچه ظاهرا جميع ارواحك بلى ديمسى
يكسان ومساوى ايدى اما معنا متفاوت ومتغاير ايدى پس اوعالمده هر روح كندو نوعيله
تعارف حسب ايدوب كمال انسيت حاصل ايلدكدنصكره الله تعالى اجسادى خلق ايليوب ارواحه
امر ايلديكه اجساده نزول ايديلر بونلرى عالم امتحانه يعنى دنيايه كوندوره تاهر روحك بلى ديمسنك
مرتبه سى معلوم اوله اكرچه الله تعالينك معلومى ايدى هر روحك نه مرتبه ده بلى ديدكى لكن كندو عملارى ايله
الزام ايتمك ايچون امتحانه چكدى يعنى امتحان ايچون دنيايه كوندردى پس اول اعلادن بو اسفل
مقامه نزول ايتمك ارواحه صعب كورندى واول عالمك فراقندن متألم اولوب تلخ كام اولديلر نتكيم
سلطان ولد قدس الله سره العزيز حضرتلرى بيورورلر : ارواح بتيغ اهبطوا ازعالم جان ودل جدا ساختند
وبجهان آب وكل دراندا ختند : وحضرت مولانا قدس سره بيورورلر : جند بكفتم كه خوشم هيچ سفرمى نروم : اين سفر
صعب نكر ره زعلا تا بثرى : بس بكفتم كه من آنجا نخواهد : بس ناليدم وجامه دريدم : فسون كردم مرا بس غشوه دادا
فسون وغشوهٔ او را خريدم : وعزيزلردن بريسى بيورمش عالم بالادن سفر ايتمك لازم كلدككه نه آسمانه كه
كلدم انك اهلى بكا ناظر ايدوب بنم حالمه حيران اولوب بنم ايچون كريان اولديلركه بو بيچاره يه قربتدن فرقته مؤانستدن
وحشته عرشدن فرشه وسعت عالم بالادن تنكناى حبس دنيايه كوندرديلر بكا ترحم ايدوب تأسف
چكديلر حجاب باريدن انى اعلم مالا تعلمون خطابى ايرشوردى ديو بيوردى محصل عالم ارواحدن نزول ايدوب
اجرام فلكيه يى بربر سير ايدوب اندن ارضه ومواليد ثلثه يه يعنى جماد نبات حيوان اندن انسانه
چون مرتبهٔ انسانيه كه سرحد وجود وآخر تنزلاتدر واصل اولديلر امرحقله هر روح كندويه لايق بر قالبه نزول
ايدوب مرتبهٔ انسانيدن باش كوستر ديلر نتكيم حضرت مولانا قدس سره بو معنايه بر تاج بيت ايله بيورورلر مثنوى آمده اول
باقليم جماد : وز جمادى در نباتى اوفتاد : وز نباتى چون بحيوان اوفتاد : نامده حال نباتى هيچ ياد : باز از حيوان سوى
انسانيش : مى كشد آن خالقى كه دانيش : پس بو مضمون اوزره عالم ارواحدن مرتبهٔ انسانيه يه كلنجيه دك
هر عالمه كه كلديلر اول عالمده نيجه زمانلر قرار ايدوب اهلى ايله انسيت ايديلر چون اوعالمدن آيرلمق لازم
كلدى آنلر فراقيله نفير وناله ايليوب بونلرك نفير وناله سندن اول عالمك اهلى متألم ومتأثر اولوب
انلر دخى كريان ونالان اولديلر هر عالمده بو فراق آجيسن چكديلر چون عالم انسانيه يه واصل اولديلر
شونلركه غافللر ايدى متاع قليل دنيا ايله شاد اولديلر زخارف دنيايه الدانوب نقوشنه حيران اولديلر
بونه وطن طوتوب انسيت حاصل ايدوب اوته جانبى اونتديلركه نيستان ازلدر ومجمع ارواح وبزمكاه
الستدر اما انبيا واوليانك ارواحى چون بو عالمه دوشديلر بو دنيانك آب وهواسى انلرك مزاجلرينه
موافق دوشميوب دنيانك مال ومنالن جيفه وزيور وزينتن ونقوشن عاريه اكليوب بو رباط فانيدن
سراى باقى يه آرزو ايدوب اول عالمك عجايب وغرايبلرين وبزم الستك ذوق وصفاسن ياد ايدوب
نفير وناله يه آغاز ايديلر متذكر اولوب هر مجلسده صوت الستله كوش وهوش اهل جهانى پر ايدوب اول
عهدك وفاسى بايندر واول عالم پاكدن بو حضيض خاكه تنزل ايتمكدن نقدر بعيد اولدقلرين بيان ايدوب
در دايله نفير وناله دن خالى اولمديلر ازنفيرم مرد وزن ناليده اند يعنى بنم فرياد وفغانمدن ار وعورت
اكلشلردر پس بونلرك نفير وناله سن كوش ايدوب مرد مقامنده اهل دل وزن مقامنده اولان اهل نفس
ولبستهٔ آب وكل اولان نفير وناله دن متأثر اولوب كريان ونالان اولديلر ديمك ياخود مرد وزندن

مراد نفوس وعقول اوله اويله اولديه بنم نفير وناله مدن نفوس وعقول اغلدى ديمك اولور ياخود
مرد وزندن مراد رجال ونساء اوله كه مرشدان طريق محقق تذكير ونصيحتده قرب خدادن غربت فنايه
وعزتدن مذلته دوشدكلرين ياد ايليوب بونلره فراموش ايتدكلرين آكدر مغله متأثر اولوب كريان ونالان
اوله سينه خواهم شرحه شرحه از فراق بر سينه ايسترم كه درد فراق يار ايله شرحه شرحه اولمش اوله حضرت
مولانا قدس سره العزيز نى دن مراد مرشد كامل ومكمل اولديغى ونيستاندن مراد اعيان ثابته ياعالم ارواح
ايدوكن بيان بيوروب اول عالمك اوصافن ايتمكه برهمدم كامل ويار قابل ايستركه اول بزمكاه خاصك فراقندن
واول يار قديمك اشتياقندن سينه بى كينه سى شرحه شرحه اولمش اوله چون نى نفس فانيه دن
استعاره اولندى پس هر نكه انك لوازميدر ياد ايدوب بيوردى يعنى بر سينه ايستركه جدالق دردندن
نى كبى سوراخ سوراخ اولمش اوله ديمكدر زيرا هر مرد ايستركه اول محبوب قديمدن جدا دوشدوكن
بيلوب تكرار اكا واصل اولمغيچون آتش رياضتندن يانوب قال اولمش اوله نتكيم بيورورلر : بهر آتشت
اين رياضت وين جفا : تا برار زكوره از نقره جفا : بو محلده شرحه شرحه دن انشراح صدره وارلمق ممكندر
زيرا تا بكويم شرح درد اشتياق تاكه اكا سويليم اشتياق دردنك شرحنى زيرا : درنيابد حال پخته
هيچ خام : بيوردقلرى مضمون اوزره بونلرك كلمات دررآميزلرين ومقالات شور انكيزلرين هر بى درد
فهم ايلمز اهل دردك حالنى ينه اهل درد اكلر هر كسى كو دور ماند از اصل خويش هر كيمكه كندو
اصلندن ايراق قالدى يعنى هر روح كه مرتبهٔ اعياندن جدا دوشدى وعالم ارواح كه وطن قديميدر
اول وطن عاليدن بو خاكدان سفلى يه دوشوب مبتلا اولدى باز جويد روزكار وصل خويش
كيرو طلب ايلر كندونك وصلى روزكارينى ديمك اولور بازجويد لفظى ارغايب اولمقده جائزدر يعنى
هر روح كه نيستان اصلندن دور اولمشدر كيرو طلب ايلسون اول مرتبه يه واصل اولمغى مرتبهٔ انسانيدن
مرتبهٔ احديه طالب اولمغى سير عروجى ديرلر وسير الى الله ديرلر اكرچه اول عالمدن سير نزولى بى اختيار ايله
ايمدى اما سير عروجى اختيار ايله اولمق لازمدر يعنى مرتبهٔ اعياندن ارادهٔ حق جميع ارواحى خلعت
اجسام لطيفه ايله مشرف قيلوب عالم ارواحه كتوردى اندن اجساده نزول ايديلر عالم ارواحدن
عالم شهادتده اجساده كلنجيه دك قاچ عالم سير ايلديسه جملهسن بربر مشاهده ايليوب كلدكى
اسلوبك عكسى اوزره سفر ايليوب وطن اصلى سنه عروجه سعى ايلمك لازمدر يعنى بر مرشد كامل
خدمتنه واصل اولوب انك تعليمى ايله طريقنه سلوك وتزكيهٔ نفس وتصفيهٔ باطن امرنه كوشش
ايليوب صفات حيوانيه دن واحكام طبيعيه دن خلاص بولوب خانهٔ قلبنى نقوش ما سوادن خالى
قيلدقچه درونى نور حقله منور اولوب اصلنى وحقيقتنى اكليه زيرا عالم پاكدن بو حضيض خاكه تحصيل علم
وعمل ايچون كوندرديلر اول شول علمى تحصيل ايده كه كندو ماهيتن وحقيقتن انكله بيلور اندن علم نافع
معرفة الله تحصيل ايده تاكه : من عرف نفسه فقد عرف ربه : مضمونجه بو ايكى معناى عالم اوله اندنصكره سير
رجوعيده ترقى يه سعى ايده تاكه انك خاملغى بو سفرلرده پخته اوله كه : السفر قطعة من النار اومن السقر :
مفهومنجه بو سفرك آتشى انى پخته ايليه وآخرتك نار كبراسى بو سفرلرده پخته اولميوب آخرته خام كيدنلر
ايچوندر پس بو سفرك نارى طالبك پردهٔ پندارين ياقوب جميع حجابلردن خلاص ايلر : چون حجاب
خودى برانداز : عشق ومعشوق وعاشقت يكى : امدى طلب وطالب ومطلوب بونه نصكره معلوم اولور
وسفرك حقيقتى اكلنور يول حقدن عبده مى كيدر يوخسه عبدن حقه مى كيدر فهم اولنور نتكيم شيخ عطار

قدس سره العزیز حضرتلری بیوردلر: بوعلی طوسی امام حال وقال: کرم است از پیرکاری این سؤال: کز حق
آمد راه سوی بنده باز: یا ز بنده سوی حق برگوی باز: گفت ره نه زین بدان نه زان بدین: لیک راه از حق
بحق می دان یقین: نیست غیر او که دارد غیر دوست: در حقیقت اوست ره هم زو بدوست: پس سفرک
فائده سی قطعة من النار اولیغی اجلدن طالبک وجود وهمیسن یاقوب یخته قلمق اولدی وبوندنصکره
سفرک دادین ویروب حقن ادا ایلدی سر معیتی فهم ایدر مراده واصل اولدی نتکیم حضرت مولانا
قدس سره بیوررلر مثنوی بعد زان گوید اگر دانستئی: این معیت را کی او رجستئی: دانش آن بود موقوف سفر
ناید آن دانش بتیزی فکر: من بهر جمعیتی نالان شدم: جفت بدحالان خوش حالان شدم بو بیت شریفده
مرشدان حقیقت شناسک بدحال وخوش حال اولنلریله الفت قلدیغی واندره اسرار نیستانی خبر
ویرمه لرینی بیان بیوردر یعنی مرشد عالی رتبت ارشاد ونصیحت یوزندن بیوروب دیرکه بن مراتب
سلوکده هر بر مرتبه ده اسرار نیستانن حقیقتدن گویا اولدم وشوق محبوب ازلیله ناله قلدم هر مرتبه نک
اهلی ایله جفت اولوب صحبت ایلدم هرکس بکا کندو ظننده یار اولدی دیر زیرا بیت ثانی آنی اقتضا ایدر
وهم خبر واقع اولمشدر یا خود جمعیتدن مراد مجلس وعظ وتذکیر اولوب خوش حالاندن مراد حقیقت شناسان
اولوب وبدحالاندن مراد اهل فسق وعصیان ومنکر اوله پس خوش حال اولان اهل تحقیق اصحاب ایمان ایله
مقارن اولوب: فذکر فان الذکری تنفع المؤمنین: مضمونجه تذکیر وتبشیر ایلدم وبدحال اولان اهل فسق واصحاب
عصیان جفت وقرین اولوب: فذکر ان نفعت الذکری: حکمنجه انلره دخی موعظه ونصیحت بذل ایلیوب
جانب مرحمت وملایمه میل ایدوب تذکیر وتنذیر وتبشیر ایتمکله عالم اصله ترغیب ایدوب دعوت قلدم اول که
قابل اصلاحدر صلاحه میل ایدوب توبه واستغفار ایدوب صلحی کندیکی یوله گیدرلر واول که قابل اصلاح دکلدر
روز ازلدن شقی وبدبخت کلمشدر تحکک ارشاد ونصیحتی بونده نافع دوشمیوب خلافن ایدوب
اشقیا کندیکی یوله گیدرلر یا خود بدحالاندن مراد شول طائفه اوله که مرتبهٔ نفس اماره ده مقیم ومتمکن اولوب
صفت نفس اماره ایله متصف اولمشلردر: ان النفس لامارة بالسوء: حکمنجه نفس اماره یه تابع اولوب
اول مرتبه ده قالمشلردر وخوش حالاندن مراد شول طائفه اوله که مرتبهٔ نفس مطمئنه یه ایرشمشلردر وصفت اماره دن
وملامت نفس لوامه دن خلاص بولوب مرتبهٔ نفس مطمئنه ده خوش حال اولمشلردر: یا ایتها النفس
المطمئنة ارجعی الی ربک راضیة مرضیة فادخلی فی عبادی وادخلی جنتی: فحوای منیفنجه زمرهٔ اهل عرفانه داخل
اولوب جنت رضای رحمانه واصل اولمغه میل ومحبت قلمشلردر پس بو ایکی طائفه یی مرشد کامل ورهنمای
فاضل تربیت وارشاد ایدوب طائفهٔ اولی مرتبهٔ نفس اماره دن خلاص ایدوب تدریجله یوما فیوما
ترقی ایتدروب اول مقامدن فوق کرده نه عروج معنوی صاحبی ایدرلر واول طائفه که مرتبهٔ نفس
مطمئنه یه واصل اولمشلردر انلکه حال ایتمشلردر انلره دخی تربیت وارشاد ایدرلر تا که مطمئنه دن مرتبهٔ قلبه ومرتبهٔ
سره واصل ایدرلر پس بو ایکی گروهه مرشد واسطه سیله انواع فتوحات روحانیه وفیوضات سبحانیه کشف
اولوب انواع مراده واصل اولور لکن مرشد کاملک مقامنه نسبت بونلرک مرتبه لری الچق اولمغین
مرشدک کیفیت حالن اکلیه مزلر لکن بیلدیک اکلدوق واکا یار اولدق صانورلر نتکیم بیوردر: هر کسی
از ظن خود شد یار من: از درون من نجست اسرار من: حضرت مولانا قدس سره العزیزک جانبندن که
کندو نفسلرندن مستفاددر خبر ویررلر که بن هر جمعیتده نالان اولدم وبدحالان وخوش حالان ایله جفت
وهم صحبت اولوب اسرار نیستاندن ممکن اولدقجه بیان قلدم هرکس کندو ظننده بنمله یار اولدی

بنم

بنم درونمدن کیفیت حالمی واسرار مقالمی سؤال ایدوب جست وجو قلمدی مثلا طالب
دنیا اولنلر بنی طالب دنیا وطالب آخرت اولنلر طالب آخرت ظن ایدیلر زیرا هرکسک نظری
چنبرهٔ وجودندن ومرتبه سندن در پس هرکس کندو حالنه قیاس ایدی واول اعتقادده
بنمله یار اولدی حالبوکه سر باطنمه واقف اولمق هرکسه میسر دکلدر: خار دل را گر بدیدی هر خسی:
دست کی بودی غمان را بر کسی: انی بیلمدیلرکه ضرورات سفردن ایدیکه برقاچ کون هر مرتبه نک اهلی ایله
مقارن اولوب بدحالان وخوش حالان ایله صحبت ایلدم وبعضلر دخی شویله ظن ایدیلرکه نه دنیا
طالبی ونه آخرت طالبیدر بلکه بو بر شهباز عالی پرواز درکه بو ایکی آشیانه تنزل ایتمز طالب آشیانهٔ اندر
دیوب حسن ظن ایدیلر: ملت عاشق ز ملتها جداست: عاشقانرا ملت ومذهب خداست: وحضرت شیخ عطار
قدس سره بیوررلر: کفر کافررا ودین دین داررا: ذرهٔ دردت دل عطاررا: پس درد عشقه دوشن عاشقان
الهی دنیایی وآخرتی بلمسونلر وظن ایکی قسمدر بری حسن ظندر که یقین معناسنه در کما ورد فی حدیث
القدسی انا عند ظن عبدی بی قال الشارح الظن هنا بمعنی الیقین کما وقع فی قوله تعالی الذین
یظنون انهم ملاقوا ربهم فسره بعض المفسرون بیوقنون یعنی ان اعتقد عبدی انی مجیب الدعوات اجبت له
وان اعتقد انی غفور غفرت له وبرقسمی سوء الظن درکه مذمومدر ان بعض الظن اثم بیوردیغی بونک کبی
یرامز ظندر پس اولیانک اسرار درونه واصل اولمق ایستین کمسنه یه لازمدرکه حسن ظن ایدوب
اعتقاد صادق گوستره تا که بو سلطانلرک صفای درونلری عکس ایدوب طالبک قلبنه پرتوانداز
حاصل اوله وابکار معانی کلمات طیبه لری رفع نقاب ایدوب یوز گوستره لر زیرا بونلرک اسراری
گفتارلرندن بعید دکلدر نتکیم بیوررلر: سر من از نالهٔ من دور نیست: لیک چشم وگوش را آن نور نیست
بنم سرم نالمدن بعید دکلدر لکن گوزده وقولقده اول نور یوقدرکه ناله ده اولان سره واقف اوله اما اول
نوری تحصیل ایلدکه نصکره گوزدن وقولقدن پرده رفع اولوب نایک سرینی فهم ایدر دیمک اولور نی دن
مراد مرشد یعنی وجود مولانا اولیجق ناله دن مراد کلمات حکمت آمیزلری اولور اگر نظم اگر نثر پس دیمک
اولورکه بنم سرم اشعارمدن وسائر گفتارمدن دور دکلدر همان بر گوش شنوا گرکدرکه طوغری اشتمکه
قادر اوله زیرا ع بر سماع راست هرکس چیر نیست: بیورمشدر پس عارف سر شناس گرکدرکه سر کلامی
اکلیه زیرا حاللرینی نظم ونثر ایله قاله گتوروب اعقابنه یادگار قویان سلطانلرک کلامندن سرلری
فهم اولنمق قابلدر وکندولری دخی انی مراد ایدنمشلردر انک ایچون کتابلر تألیف وتصنیف ایتمشلردر وحضرت
مولانا بزدن نصکره مثنویمز ارشاد ایدر بیورمشدر یعنی بزم سرمز کلاممزده در بزدن نصکره طالبلرمزدن مستعد
اولنلر کلاممزدن سرمزه واصل اولوب انلره ارشاد اولور دیمک اولور پس هر برینه اولیای کرامک کلاملرینه
مشغول اولوب روحانیتلرندن استمداد ایلیه البته انکا صاحب کلامک سری کشف اولور لکن مرید
قابل ومستعد گرکدر مثلا قرآن کریم اوقویانلرک جمله سی برابر اولمز بعضیلره سینه فتح اولمز اما بعضیلرک
سینه لری مشروح اولوب درونلری نور قرآن ایله پر اولور وبعضیلره حق تعالی کلامندن تجلی ایدر نتکیم
امام جعفر صادق رضی الله عنه روایت ایدرلرکه برگون نمازده قیامده ایکن بیخود اولوب یقلدی صکره
صکره سندن سؤال ایدیلر جواب ویردیکه قرآن اوقورکن حق تعالی بکا کندو کلامندن تجلی ایلدی تحمل ایدمیوب
یقلدم دیدی ودخی بیوردیکه لقد تجلی الله فی کلامه ولکنهم لا یبصرون پس کلامدن متکلمک سری کشف
اولدیغنه بو معنی دخی دلالت ایدر پس اسرار دل اهل راز کلاملرنده مخزوندر بر سخن فهم کیمه یه موقوفدر

نتکیم خواجه حافظ بیورر بیت بستر جام جم آنگه نظر توانی کرد: که خاک میکده کحل بصر توانی کرد: جام جمدن
مراد ضمیر منیر مرشددر آنک سترینه شول زمان نظر ایتمکه قادر اولورسن که اول سلطانک خاک
درکاهنی کوزلرینه توتیا ایتمکه قادر اوله سن زیرا سر شناسلق آسان دکلدر. تن زجان وجان زتن مستور
نیست: لیک کس را دید جان دستور نیست بیت سابقه تمثیل بیوررلر یعنی جان تندن وتن جاندن
مخفی ودور اولمدیغی کبی نایک دخی ستری ناله سندن دور دکلدر لکن کوزده وقولقده اول نور یوقدر که
نایک ناله سنده اولان ستری فهم ایتمکه قادر اوله لر کرچه جان تندن وتن جاندن مستور اولمدیغی وتحدر
زیرا تنده اولان حیات وعلم وادب وتدبیر وتصرف وحرکات وسکنات جاندن اولدیغی بیلورسن لکن
ماهیت روح وحقیقت روح نه شیدر تعقل ایده مزسین ودیدهٔ حس له جمال روحدن تلذذ حاصل
ایده مزسین زیرا چشم ظاهر له جان کورمکه دستور یوقدر وحقیقت روح بیاننده اقوال چوقدر
قرآن عظیمده جناب حق دخی مبهم ایلدی قوم یهود امتحان طریقیله حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلمدن اوچ
نسنه سؤال ایلدیلر ودیدیلر که اگر محمد صلی الله علیه وسلم بو اوچ سؤالمزه جواب ویررایسه پیغمبر دکلدر اگر بعضیسن
بیان ایدوب بعضیسنی مبهم قورایسه پیغمبردر دیدیلر مرادلری روحک مبهم اولمسی ایدی زیرا توراتده دخی مبهم ایدی
پس رسول الله صلی الله علیه وسلمدن اصحاب کهف وذو القرنین وروح کیفیتن سؤال ایلدیلر رسول
علیه الصلوات والسلام اصحاب کهفله ذو القرنین قصه لرین وحی حققله بیان بیوردی روح کیفیتن امر حقله
مبهم قیلدی یسئلونک عن الروح قل الروح من امر ربی ایله جواب ویردی ولکن حقیقت روح بیاننده هر گروهک
برقولی واردر اهل سنت وجماعتدن بعض متکلمین دیرلر که روح عبارتدر شول اجسام روحانیه سماویه دن که
تغیر وتبدل وتجزی قبول ایلمز مثل ضوء الشمس فحین بدن انسان بطن مادرده کامل اوله اول
اجسام شریفهٔ الهیه امر حق ایله بدنه داخل اولوب سرابا بدنه ساری اولور وبعضیلر دیرلر که الروح
جوهر لطیف قائم فی کثیف کالبصر فی الحدقة وبعضیلر الروح شیء استأثر الله بعلمه لا یجوز عنه العبارة یعنی
روح الله تعالینک علمنده مستقل اولدیغی شیدر اندن عبارت جائز دکلدر وبعض حکما دیدیلر که روح
اوچدر روح جمادی وروح نباتی وروح حیوانی انسان حیوان ناطقدر مرتبهٔ حیوانیه یه داخلدر دیرلر اما
گروه صوفیه قتنده روح بردر هر مرتبه ده بر اسم ایله تسمیه اولنور مثلا مرتبهٔ جماده روح جمادی ونباتده
روح نباتی وحیوانده روح حیوانی ومرتبهٔ انسانیه ده روح انسانی دیرلر بونلر مرتبهٔ انسانیه یی بشقه
عد ایدوب موالید ثلثه اوزرینه بر مرتبه زیاده ایلدیلر ودیدیلر که روح مرتبهٔ انسانیه یه کلدکده بروغوردن
تبدیل اولوب روح انسانی اولمز ضعف حالی وجهل وغفلتی سببیله روح حیوانی مقامنده اولور صکره دن
تربیت مرشد وتصفیهٔ باطن وکسب معارف الهیه ایتمک ایله قوت طوتوب نورانیت تحصیل ایلیوب
تبدیل اولوب روح انسانی اولور تن کثافتندن هر نقدر مجلا اولور ایسه روحک نور حق ایله آشنالغی
زیاده اولوب جانب حقه رغبتی آرتر نتکیم بیوررلر نور حق بر نور حس راکب شود: آنگهی جان سوی حق
راغب شود: بو مقامه یتشدکدن صکره روحی برقاچ اسم ایله ذکر ایدرلر روح الهی روح اضافی روح وحی
وروح انسانی دیرلر زیرا بو نفسلره وحی والهام صاحبی اولور سالکلرک ریاضت وکوشش ایلدکلری
بو مقامی تحصیل ایتمک ایچوندر وروح حقنده اقوال چوقدر جمله سی بو مختصرده کنجایش بولمق ممکن دکلدر
وروحک کورمسی بابنده سوز بودر که تن کوزیله کورلمز جان کوزی وجان قولاغی کرکدر حس حیوان
کر بیدی شاه را: پس بیدی گاو وخر الله را: شویله بیلکه هر عالمک اول عالمه مناسب چشم وکوشی واردر

نتکیم

نتکیم محسوساتی کورمک ایچون چشم وکوش واردر معقولاتی کورمک ایچون چشم وکوش واردر
مثلا نور خدایی کورمکه نور خدا کرکدر یعنی چشم جان نور حق ایله بینا اولمق کرکدر حضرت پیغمبر علیه السلام
رأیت ربی بربی دیو بیوردی یعنی بنور ربی دیمکدر وفخر الدین عراقی بیورر ع هم دیدهٔ تو باید تا چهره تو
بیند: پس اکر رؤیت جاندر واکر رؤیت جمال رحماندر اکا مناسب دیده کرکدر مکر بو جسمی فنا ایدوب
طلسم خاکی فتح ایلیوب کنج جانه واصل اوله سن اول سلطانلر که بو مقامک صاحبلریدر ارواحنا
اجسادنا واجسادنا ارواحنا دیو بیوررلر بیت محمد را چو جان جان بود وتن جان: سوی معراج شد با این
وباآن: وپیشوای سالکین فرید الدین عطار قدس سره العزیز بیوررلر نظم کنج بابی چون طلسم ازپیش رفت
جان شود پیدا چو جسم ازپیش رفت: بعد از آن جانت طلسم دیکرست: غیب را جان وجسم دیکرست:
محصل الکلام سالک بر دیدهٔ بینا تحصیلنده مقدورین صرف ایتمک کرکدر بونده کوره مزسک
انده دخی کوره مزسن که: ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی: بیورلدیغندن مراد ظاهر کوزی دکلدر
بلکه چشم جان مراد اولنور زیرا ظاهر کوزی اعمی اولمزایسه ده رؤیتدن محرومدر وحضرت شیخ عطار
بیورر نظم ازینجا بر بباید چشم روشن: اکر چشمی بود چون چشم سوزن: اکر باخود بری یک ذره نورت:
شود زان نور خورشیدت حضوری: وحضرت بیورر ع آدمی دیدست باقی پوستست: آتشست این بانک
نای نیست باد: هرکه این آتش ندارد نیست باد بو نایک صوت وصداسی ونغماتی آتشدر هوا دکلدر هر
هرکیم بو آتشی طوتمز ایسه یوق اولسون یعنی کلمات مرشد کامل ومعارف واصل مرتبهٔ عشقدندر وعشق
آتشدر هرکیمکه بو عشق آتشنه یانغه لایق دکلدر واولیانک کلامی اکا تأثیر ایلمز یوق اولسون یعنی بو قولاق
تحصیل ایلسون تا که قابل آتش عشق الهی اوله که آتش عشق سوزندهٔ الابش هستی وشکست آرندهٔ
اصنام خود پرستی وسرمایهٔ ذوق بخش خداپرستی وجوشانندهٔ لذت نیستی در هر گروه واصل اولدقلری
مرتبه دن سوز سویلرلر اما مرشدان طریق توحید هم مرتبه نک اهلنه مرتبه سندن سوز سویلرلر کاه
اولور که بر کیمسه ایله مقارن اولورلر اول کیمسه نک واصل اولدیغی مرتبه دن اعلا بر مرتبه نک وصفن
ایدرلر مرادلری اول کیمسه یی وصف ایلدکلری مرتبه یه ایرشدرمکدر بو مرتبه ده حضرتک مرتبهٔ
عشقدن خبر ویردیکی طالبانی طریق حق عشق الهی جانبنه ترغیبدر زیرا آتش عشق طریق اهلنک
خامدرین پخته وخشک ترین سوخته ایدر آتش سفر وآتش ریاضت پخته ایده مدکلرین آتش عشق
پخته ایدر وخار وخاشاک حب ماسوایی سوخته قیلوب قلوب روندکانی جانب حقه جذب ایدر
مثنوی عشق از اول چرا خونی بود: تا کریزد آنکه بیرونی بود: پس اول رهبر دانانک کلمات آتشناکن
هوادن سویلنمش ایلمک جائز دکلدر زیرا قدم نبی اوزره سلوک ایلیان عزیزلر هوای نفسلریدن
سوز سویلمزلر نتکیم سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم حقنده: وما ینطق عن الهوی: بیورلدی
کما اولیا که علم وعملده اول حضرتک علیه السلام وارثلریدر اول نفس شریفدن حصه دار اولورلر
هرکه این آتش ندارد نیست باد: بو مصراع شریفک ایکی وجهه قابلیتی واردر بری بو درکه
هرکه فاعل اولوب آتش مفعول اوله یعنی هرکیمکه بو آتش عشق الهینک سوداسی طوتمزایسه
یوق اولسون یعنی فنایه سعی ایلسون وبو قلق تحصیل ایسونکه سالک یوق اولمیجه وار اولمز وفانی
اولمیجه باقی اولمز: موتوا قبل ان تموتوا: فحوای منیفنجه اولمزدن اول اولمیجه حیات ابدی بولنمز وبو قلق
حاصل ایتمینجه آتش عشقه لیاقت کسب اولنمز نتکیم حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بیورررلر

مثنوی چیست معراج فلک این نیستی ∴ عاشقانرا مذهب و دین نیستی ∴ کارگاه صنع حق چون
نیستیست ∴ جز معطل در دکان هست کیست ∴ حضرت مولانانک نیست باد بیوردیغی نازل
ابلیوب اولیاء اللهدن بد دعا صادر اولمز دیمشلردر ایچون صادر اولمز انبیا علیهم السلام
قوملرینی ایستمدیکرمی بعض قریه وبعض شهری بلکه تمام دنیایی خراب ایدیلر قصه لری عالمه داستان
اولمشدر نتکیم حضرت مولانا بو معنایه اشارت بیوررلر مثنوی هان هان این دلق پوشان منند ∴ صد
هزار واندر هزار یک تنند ∴ ورنه کی کردی بیک نفرین بد ∴ نوح شرق وغرب را غرقاب خود ∴ بر نکندی
بیک دعا لوط رد ∴ جمله شهرستانشان را بی مراد ∴ گشت شهرستان چون فردوس شان ∴ دجله آب
سیه رو بین نشان ∴ صد هزاران انبیای حق پرست ∴ خود بهر قرنی سیاستها بدست ∴ اولیا دخی
بر خصوصده انبیانک روشندن انحراف اجتناب لازم کلورسه بد دعا ایدرلر لکن عرض نفس ایچون دعا ایتمزلر
مثلا برکیمسه بونلره جفا ایله وبلا سبب شتم وحقارت ایتسه اول کیمسه یه بحضور اولوب بد دعا
ایتمزلر بلکه اول کیمسه نک صلاح حالی ایچون دعا ایدرلر اما برکیمسه حق الله یعنی الله ایچون اولان
بعض حقوقده تجاوز وتعدی ایله غیرت حق وبعض لله ایچون بد دعاده ایدرلر بلکه لازم کلورسه
جنک وجدالده ایدرلر نتکیم حضرت امام علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه کفار ایله جنک ایدرکن
برکافر اوزرینه غالب اولدی اوزرینه چقوب باشن کسجک محلده حضرت مرتضی نک وجه مبارکنه
توکوردی حضرت علی درحال اول کافری قتلدن آزاد ایلدی سببن سؤال ایتدکده جواب
بیوردیلر غزای حق ایچون ایدرم چون یوزمه توکوردک نفسم الم چکدی غرض نفس قارشدی
نفسم ایچون برکیمسه یی هلاک ایتمکی جائز کورمزم دیدی پس برمحل وارکه دعا ایتمزلر اما
اصلا بونلردن بد دعا صادر اولمز دیمک جائز دکلدر آتش عشقست کاندر نی فتاد ∴ جوشش عشقست
کاندر می فتاد ∴ آتش مذکوری بیان بیوررلر یعنی آتشست این بانگ نای دیدوکمزدن مراد آتش عشقدر که نایک
وجودینه وجوشش عشقدر که میه دوشدی نظم عشقدر بر شعله کاملکم اندر مدام ∴ می یده
شور حرارت نیده تاثیر صدا ∴ پس عشق الهینک جمیع موجوداته عموما شمولی واردر نیده
تاثیر صدا ومیده حرارت وکیفیت وجمیع اشیاده حالات تاثیر عشقدندر نتکیم صاحب کلشن
بیوررلر نظم همه ذرات عالم همچو منصور ∴ تو خواهی مست کیر وخواهی مخمور ∴ چو کردی خویشتن را پنبه
کاری ∴ تو هم حلاج وار این دم برآری ∴ خصوصا که مرشدان طریق عالم الهی و عاشقان جمال الهی
نامتناهی که کلنبله مظهر عشق اولمشدر هر نیه باقه لر عشق ایله کوررلر و هرنه سویلرلرسه
عشقدن سویلرلر مثنوی این کسی داند که روزی زنده بود ∴ از کف آن جان جان جامی ربود ∴ و مولانا جامی
حضرتلری بیوررلر نظم صفت باده عشقش زمن مست مپرس ∴ ذوق این می نشناسی بخدا تا نچشی ∴
و عشقدن مراد غلبه محبتدر ∴ العشق افراط المحبة ∴ حکمنجه و عشقک مرتبه سی اوچدر اولکنه میل
دیرلر ایکنجی مرتبه سی محبتدر و اوچنجی مرتبه سنه عشق دیرلر که محبت غالب اولدیغی محلدر
و قرآن عظیمده عشق اشد حبا دیو ذکر ایدی ∴ والذین آمنوا اشد حبا لله ∴ بیوردی عشق برشعله
ربانیدر که عاشقک خرمن وجودینه دوشدکده عاشقده وجود قومز محو وفنا ایدر وجمیع علائقدن پاک ایدر
معشوق باقیدن غیری نسنه قومز مثنوی عشق آن شعله است کو چون برفروخت ∴ هرچه جز معشوق باقی جمله
سوخت ∴ نی حریف هرکه از یاری برید ∴ پرده هااش پرده های ما درید ∴ هرکیمکه بریاردن ایرلشدی ومنقطع

اولوب جدا دوشمشدر نی انکله حریفدر یعنی مرشد حقایقشناس برکیمسه ایله رفیق وحریف
اولورکه بریاردن کسلمش اوله درد عشقه مبتلا اوله تا که مرشد سعادتپناه آنی کندویه همدرد وهمراه
بولوب انکله یار وحریف اوله زیرا اهل درد اهل درده مائل اولور نتکیم بیوررلر مثنوی همرهی را چونکه زو باید
مدد ∴ همدلی وهمدردی جوبای احد ∴ واول منقطع اولدیغی یاردن مراد کرک حقیقی وکرک مجازی اولسون زیرا
عشق مجازی دخی نفعدن خالی دکلدر ∴ المجاز قنطرة الحقیقة ∴ بیورلمشدر حضرت مولانا قدس سره العزیز بیوررلر مثنوی
عاشقی کرزین سر وکرزان سرست ∴ عاقبت ما را بدان سر رهبرست ∴ اما هرکه از یاری برید بیوردیغی
یای وحدت جمع معناسن ویروب مرشد وهادیلر شول عاشق زارله یاردرلرکه جمله یاراندن بلکه کندو
نفسندن منقطع اولدی دیین کیمسه غلط ایلمشدر کرچه یاراندن وکندو نفسندن منقطع اولمق
طریقک لوازمندندر لکن بو مصراعک معناسی اول دکلدر اول معنا قصد اولنسه ∴ نی حریف
هرکه از یاران برید ∴ دیمک لازم کلوردی نظمده خلل کلمزدی م پرده هااش پرده های ما درید پرده هااشدن
مراد مراتب سلوکدر نی مناسبتیله پرده ذکر ایلدیلر زیرا نایک هر سوراخنه بر پرده دیرلر هر مقامه بر پرده دن
سر آغاز ایتدکلری ایچون همان مقامه ده پرده دیدیلر و پرده های مادن مراد بزم حجابلرمزی چاک ایدوب
آچدی دیمکدر زیرا طالب مراتب سلوکی بربر سیر ایتدکجه کوزلرندن نورانی وظلمانی حجابلر رفع اولور
تا انتهای مراتبه وصل اولنجیه دک هر مقامه یتشدکجه کوزندن برقاچ پرده رفع اولور زیرا حق ایله عبد
ما بیننده حجب چوقدر نتکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر ∴ ان لله سبعین الف حجاب من نور
وظلمة ∴ وشیخ عطار حضرتلری قدس سره العزیز منطق الطیرده بو حجابلری یدی صنفه کسر ایدوب یدی وادییه
تقسیم ایلدی وادی اول وادی طلب وادی عشق وادی معرفت وادی استغنا وادی توحید وادی حیرت
وادی فقر وفنا و کروه خلوتیه قتنده یدی مقام واردرکه اسمای حسنی دن یدی اسمایی اصول اسما
تعبیر ایدوب هر مقامه بر اسم تعیین ایدوب سلوکه ابتدا ایدن مبتدی یه بر اسم ویررلر اول بر اسم شریفی
ورد ایدوب هر مقامده بر اسم تبدیل ایدرلر اول طالب مبتدی هر مقامده اول اسمانک نورین
مشاهده ایدر التنجی مقامده رنکلر تمام اولوب یدنجی مقامک رنکنه رنک بی رنکی دیرلر هر طالب که
بو یدنجی مقامه یتشمش اوله اولوب مرتبه خلافته واصل اولور پس حضرت مولانانک قدس سره پرده هااش
پرده های ما درید بیوردقلری مرشد کاملک بو مقامی سیر ایلمک بزم نورانی وظلمانی حجابلرمزی
چاک ایلدی دیمک اولور ∴ همچو نی زهری و تریاقی که دید ∴ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید ∴
زهر وتریاق بونده قهر ولطفدن عبارتدر یعنی مرشد عالیجناب حق کبی قهر ایدیجی وانک کبی لطف ومرحمت
صاحبی کیم کوردی که واماندکان وادی حرمانه دستکیر اولوب اول بیچاره لرک دردینی اولان دوشمنلرنی
زهر قهر ایله هلاک ایدوب نفس رذیله وطبیعتلرنده اولان مرضلری داروی حکمت وشربت تلخ ریاضتله
ابرا ایدوب آب طهور توبه ایله پاک ایدوب ∴ التائب من الذنب کمن لا ذنب له ∴ موجبنجه پاک اولدقدن صکره
دلالت ایدوب جناب حقه وصل ایدرلر و هرنقدر قهر ایدرلرسه عین لطفدر وطالبه نافعدر
اکرچه طالبک نفسنه خوش کلمز زیرا بوسعی کوششی ایلیوب اکا زهر قهر ایچروب ریاضتلر چکدرمکدن مراد
طالبک وجودینی افنا ایلمکدر افنادن صکره طالبه تصفیه باطن وتخلیه روح حاصل اولوب بقا بالله ایله
احیا ایلمکدر پس مرشد کامل طالبک نفسن هلاک ایلیوب وجودین افنا ایلمکده زهر اولور
تکرار بقا بالله ایله احیا ایلیوب حیات ویرمکده تریاق اولور زیرا برمحل واردرکه زهر اولمق لازمدر

وبر محلده واردرکه تریاق اولمق لازمدر زیرا بونلر تخلقوا باخلاق الله ایله متصف اولمشلردر محل لطفده
لطف ومحل قهرده قهر ایدرلر عادة الله دخی بویله در قوللرین لطف وقهر ایله تربیه ایدر اولا خاک
ناچیزدن وجودلرین خلق ایلیوب بونلره عهد ایلیوب امانت وردی دنیایه کوندردی کلوب دنیاده
اول عهدی وامانتی فراموش ایلدیلر انبیا علیهم السلام ایله خبر وکتاب کوندروب اول فراموش
ایلدکلری عهدی خاطرنشان ایلیوب امر ونهیین اعلام ایدوب عذر وبهانه قالمدقدن صکره حقه
مطیع اولوب کفر وشرکی ترک ایدنلره خلعت ایمان واسلام ونور سعادت ودولت آخرت وحور وکوثر
وجنت اعطا ایلدی نتکیم بیورر قوله تعالی لهم دار السلام عند ربهم وهو ولیهم بما کانوا یعملون
فاما حقدن امر ونهیی اشیدوب التفات ایتمیوب انبیایی تکذیب ایلیوب کفر وشرک وفسق
وفجور اوزره مصر اولانلره دنیاده قهر ایدوب کیمنی طوفان ایله وکیمنی باد صرصر ایله وکیمنی صیحه ایله
وکیمنی دریاده غرق ایتمکله وزمان رسول علیه السلامده یوم بدرده کیمن قتل وکیمن اسیرله هلاک
ایلیوب وآخرتده اولهجق عذابلرندن خبر وردی ثم قیل للذین ظلموا ذوقوا عذاب الخلد هل تجزون الا بما کنتم
تکسبون پس جناب عزت محل لطفده لطف ومحل قهرده قهر ایلدی وصفات الله ایله متصف اولانلر دخی
بو عادتی اجرا ایدرلر خصوصا مریدلری حقنده دقیقه فوت ایتمزلر پس بونلر محلنده زهر اولورلر
وتریاق اولورلر همچونی دمساز ومشتاقی کر دید یعنی مرشد علا حمیم کبی دمساز وانک کبی مشتاق کیم کوردی
یعنی دمساز عاشقان خدا ورفیق طالبان طریق هدا دیمک اوله یاخود دمساز تجلیات الهی ومشتاق
انوار نامتناهی دیمک اوله زیرا کمل اولیایه هرنقدر تجلی وقرب زیاده اولسه اشتیاقلری زیاده اولور
نتکیم بیوررلر شربت الحب کأسا بعد کأس فما نفد الشراب ولا رویت بو تقدیرجه مرشدک اشتیاقی
ازدیاد قرب ایچوندر یا دوام وصال ایچوندر اولور نی حدیث راه پرخون میکند قصهای عشق مجنون میکند
یعنی بر کامل ومرشد فاضل طریق عشق خدانک خبرین سویلر زیرا طریق عشق خدا بر راه پرخوندر که
نیجه کیمسه لر بو یولده جان وباش ترکن اورمشدر بو بیت شریفده سربازان راه عشقی ترغیب وآشنالرن
قاصر همتانی تخویف واردر یعنی ای سالک راه عشق خدا شویله بیلکه بو طریق بر راه پرخوندر که شیرلر
بونده زبوندر هر سر برینک میدانی دکلدر بو راه پرملال اول معشوق قدیمک عشقیله مجنون اولان سربازلرک
یولیدر نتکیم بیوررلر مثنوی راه پرفتنست ودر هر غیشه آنکی در دفع هر جان شیشه بو میدانه قدم
بصماغک شرطی بودر که خون جکردن زاد راه ایدوب ترک اندیشه مال وعیال ودعوی دانش
قیل وقال ووسوسه حب دنیا وطول آمال ایتمکدر بلکه ترک سر وجاندر که بو وادی پرخطرده برسر مویه
کنجایش یوقدر نتکیم شیخ عطار قدس الله سره العزیز حضرتلری منطق الطیرده وادی طلبده بیورر نظم
مال اینجا بایدت انداختن ملک اینجا بایدت درباختن در میان خونت باید آمدن وز همه بیرونت
باید آمدن مرد کار افتاده باید عشق را مردم آزاده باید عشق را تو نه کار افتادهٔ نه عاشقی مرده تو
عشق را نالایقی زنده دل باید درین ره صد هزار تا کند در هر نفس صد جان نثار نیجه سرورلر
بو یولده سرلرندن کچمشدر نیجه منصورلر داره چکلوب نیجه حلاجک پنبه اضیادرین آتش غیرت
یاقمشدر ونیجه لر جد وسعی ایله سالک اولوب بو وادی یه قدم قویدیلر آخر هر بری بر علت سببیله یولدن قالوب
ضایع اولدیلر بیلکدن بری خلوت سرای یاره واصل اولمدیلر اکثری بو یولده تلف اولوب نام ونشانی
کیمسه بیلمدی ونیجه لر بو یولک عقبات عظیمه لرنده هلاک اولدیلر ونیجه لر صحرا وبیابانده قالوب طعمهٔ شیر

ویلمک

ویلمک اولدیلر ونیجه لرک یولی دریایه اوغرایوب تلاطم امواج فنا ایله غرق ونابدید اولدیلر ونیجه لر
بو وادینک عجایبلرینه حیران اولوب قالدیلر وبو راه پرخونده هلاک اولنلر حقنده شیخ عطار حضرتلری
کر تو هم روزی فرو آیی براه عقبهٔ این ره کنی یک یک نگاه باز دانی انچه ایشان کرده اند روشنت کردد که
چون خون خورده اند اخر الامر از میان این سپاه کم کسی ره برد تا آن پیشگاه باز بعضی غرقه دریا شدند
باز بعضی محو وناپیدا شدند باز بعضی بر سر کوه بلند تشنه جان دادند در درد وکزند باز بعضی زآتش
وشیر راه کرده در یکدم بسوی تباه باز بعضی در بیابان خشک لب تشنه در کرما بمردند از تعب پس تحقیقدن
مراد بو طریقک پرمهالک اولدیغن بیان بیوروب جان وباشدن کچمزسک بو طریقه سلوک ایلمه دیمک
اوله وترغیبدن مراد متاع دنیا وآخرت جانانه بدل اولمز وجان وباشدن کچمین حریم وصاله یول بولمز
سعی ناکرده درین راه بجایی نرسی مزد اکر میطلبی طاعت استاد ببر چلکنجه همت کمرین میانکه صدق
ویقینله محکم باغلیوب بو طریقه قدم قو دیمک اوله راه پرخوندن مراد موتوا قبل ان تموتوا مضمونجه
موت اختیاری ایله اولمزدن اول اولمکدن کنایه در دیمشلر اما موت اختیاریده قان دوکلمک یوقدر
اول معنا درست اولمز قصهای عشق مجنون میکند مجنون عشق ایله مشهور اولمغین عاشقان خدایی
مجنون دیو تعبیر ایدرلر وحکم عشق عقلک ضدیدر عشق کلدیکی وقت عقل پایدار اولمز اول سببدن
عاشقان خدایه مجنون دیو بیوردیلر آزمودم عقل دور اندیش را بعد ازین دیوانه سازم خویش را
هرچه غیر از شورش ودیوانکیست اندرین ره دوری وبیگانکیست زانکه این دیوانکی عام نیست طب را
ارشاد این احکام نیست زیرا عوامک دیوانه سی عقل معاشدن منقطع اولور وعقل معاده واصل
اولمز اما دیوانکان عاشقان خدا عقل معاشدن منقطع اولورلر وعقل معاده واصل اولورلر پس بونلرک
دیوانه لکی انده بکزمز محرم این هوش جز بیهوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست یعنی بیت سابقده
ذکر اولنان مجنونان خدا بشقه عقل صاحبلریدر که اکا عقل معاد دیرلر بو عقل معاد ایله محرم اولمز الا بیهوش
اولنلر یعنی عقل معاشدن بیهوش اولوب عشق خدا ایله آشنا اولنلر بو هوش ایله محرم اولور غیریلر اولمز
پس ادراکات قدسیه ومشاهدات تجلیات وشهود وکشوفات روحیه میسر اولمز الا عقل معاد ایله
پس طالبان طریق هدا بو تجلیات حالات روحانیه وجذبات سبحانیه اولمزدن استعداد کسب ایدرلر که بو
عقل جزویدن وانک احکامندن تجرد ایدرلر نتکیم بو حدیث قدسیده بیوررلر تجوع ترانی تجرد تصلنی
مر زبان را مشتری جز گوش نیست تحقیقا زبانه کوشدن غیری مشتری یوقدر یعنی بر زمان کوش اولیانک
کلمات حکمت آمیزلرین دکله تا کوش حسدن حس باطنه تبدیل اوله وعقل معاش دخی عقل معاده تبدیل
اوله که اولیانک رازینه محرم اولسن وانلرک کلماتن فهم ایلیه سن زیرا کوش حسده اسرار الهی کلماتن فهم ایتمز
نتکیم بیوررلر کوش خر بفروش ودیکر کوش خر کین سخن را درنیابد کوش خر سالکه لازمدر که بر پیر کاملک
تربیه سیله تبدیل حواس ایلیوب اسرار اولیایه قابلیت تحصیل ایلیه که اولیانک کلام الکلام فی مشکلدر
نتکیم بیوررلر مردم اندر حسرت فهم درست بوندن صکره حضرت مولانا قدس سره العزیز هوای یار ایله وهوش
وصلت پروردکار ایله چکدیکی غم وتعبلردن وریاضتلردن وطالب اولنلره لیس للانسان الا ما سعی
مضمونجه کوشش ومجاهده لازم اولدیغن بیان بیوروب تعلیم ایدرلر در غم ما روزها بیگاه شد
روزها با سوزها همراه شد یعنی نیجه کونلرک وقتی بزم غملرله کچدی ونیجه کونلر دخی بزم آه وناله وسوز
وکدازلرله کچدی یعنی بز مستغرق غم عشق خدا ایدک آه وناله وسوز وکداز ایچره ایدک نیجه کونلر کچدی

روزها دیدی فهم قریب اولق ایچون ماهها وسالها دیدی یوخسه بوندر روز ازلدن قبل الزمان والمکان
درد عشق چکه کلمشدر :: زین بیش که جان درتن غیب نهان بود :: شوق رخ دلدار در آینهٔ جان بود :: بو تقدیرجه
غم عشق بوندرده ازلی اولور زیرا بو بیت شریف نایک شکایتنک تتمه‌سیدر وراه پرخون عشقی وصف
وبیاندر یعنی ای همدم اگر سن هوش اهل عشق ایله محرم اولدک ایسه وگوش ظاهری گوش جانه تبدیل ایلیوب
اسرار اولیه استماعه قابلیت تحصیل قیلدکسه بو نکته‌دن فهم ایدرسن که بز نیستاندن اصلمزدن منقطع اولوب
بو ناکلیجه وکت نه غملر چکمشز در هرجمعیده نالان اولوب بدحالان وخوش حالان ایله همصحبت اولوب
مدارا قیلدق وراه پرخون عشق خدایی انتهایه یتشدردک وبوقدر روزگارلر مرور ایدی که بز غم عشقه
مبتلایز امدی طالب اگر جناب محبوب قدیمه تقرب حاصل ایتمک استرایسک درد وغم عشق حاصل ایده گور که
درد سز اولنلره درمان اولمز :: مرید عشقم وارشاد پیرمن دردست :: هرانکه صاحب درد است پیر وردست :: بعضیلر
بو بیت شریفک معناسنده دیمشلرکه حضرت مولانا کندو مرتبه‌سندن تنزل ایلیوب کندوبی زمرهٔ مخاطبینه ادخال
ایلیوب درغم ما دیدی درغم شما دیه‌جک محل ایدی تاکه مستمعک طبعنه نفرت گلیه استماع مقالدن وسعادت
قبول نصیحت وارشاددن محروم قالمیه‌لر کما قال الله تعالی حاکیا عن حبیب اسرائیل :: ومالی لا اعبد الذی فطرنی والیه
ترجعون یعنی بنم ایچون نه شیٔ واردر که بن عبادت ایلمزم الله که بنی خلق ایلدی حالبوکه سزک رجوعکز انک
جانبنه در دیدی مقتضای ظاهر حال بو ایدیکه سیزه نولدیکه سیزی خلق ایلیانه عبادت ایلمزسز حالبوکه سزک
رجوعکز اکادر دیدی تلطف وملایمت قصد ایدوب کندو نفسن اول زمره‌یه ادخال ایلیوب ابتداء نصیحتی
کندو نفسندن آغاز ایدی مستمعینه انسیت ووثوق اصغا والقای سمع حاصل اولمق ایچون پس حضرت مولانا
دخی بو اسلوبه سالک اولوب درغم شما دیه‌جک یرده درغم ما دیدی اما بو معنانک بیت شریف ایله مناسبتی
یوقدر زیرا آیهٔ کریمه‌ده والیه ترجعون قرینه‌سیدر اول معنایه مشعر اولان بیت شریفده خود بویله بر قرینه یوقدر
بو معنادن فهم اولنور صدد نایک جدالقدن شکایت ایلمنده وراه پرخون عشقی شرح وبیان ایلمنده گر
درغم ما دیمک درغم شما دیمک اولیجاق معناده دیمک اولور اگر سزک غمکز چکمکدن گونلر بی وقت اولدیلر
دیرسک دنیا خلق اولدی روزگار خود کیمسه‌نک غمن چکمامشدر واگر سز غم چکدیکز گونلریکز غمده گچدی
دیرسک اهل دنیا غم عشق الهی ایله اشنالغی قنده بولدیلر امدی بو ایکی وجهده مصراع درست گلمز
واگر سز دنیا غمیله عمریکز ضایع ایدیکز گونلریکز تحصیل ایتمز گچدی دیمک مراد ایدرسک مصراع ثانی قونمز روزها
با سوزها همراه شد معناسی بو معنایه رخصت ویرمز پس اول معنا که بیورمشلر در اصلا مناسبتی یوقدر
روزها با سوزها همراه شد :: یعنی گونلریمز سوز وحرارتله وکوشش مجاهده ایله گچدی تعلیم ایدرکه عاشقان خدا اول
معشوق قدیمه :: فمن کان یرجو لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا ولا یشرک بعبادة ربه احدا :: فحوای شریفنجه عمل صالح
ایشلیوب هیچ برشیئک محبتن انک محبتنه شریک قوشمیوب الا خالصا مخلصا سوز وگداز وحرارت ایله
چوق چوق عبادت ایلدیلر :: پنج وقت آمد نماز رهنمون :: عاشقانرا فی صلوة دائمون :: وانک اشتیاقیله خورد
وخوابی ترک ایدوب جمیع اوقاتی اول دوستک وظیفهٔ عبادتنه مصروف قیلوب حضیض عدمدن اوج عزته
عروج ایتمکه سعی ایده‌لرکه عنایت باری یاری قیلورسه وصلت میسر اولور :: خطوتین فقد وصلت :: دیمشلردر
یعنی طریق طلبده ایکی آدم یورسک تحقیقا واصل اولورسن بر آدم موجودک اوزرینه قو وبر آدم دخی
وجودک اوزرینه قو شبهه‌سز واصل اولورسن دیمک اولور پس بو مضمون اوزره موجودکه مالکلکدر
سبیل الله‌ده فدا ایلیوب اندن وجودکدخی فنا ایلیوب جانکی اول محبوب قدیمه قربان ایده‌سن یعنی اولمزدن اول

اولد

اولرسن تاکه وصلته حائل اولونسنه قالمیه که بز بونکله واصل اولدق دیمک اولور :: روزها گر رفت
گو رو باک نیست :: تو بمان ای آنکه چون تو پاک نیست :: یعنی اگر گونلر گتدی ایسه گتسونلر خوف
یوقدر بو بیت شریفده واماندگان وادیٔ حرمان وهوا وهوس یولنده بی سر وسامان وچاه طبیعتده اسیر
بی درمان ومقتضای نفس وهوا ایله مبتلای بند عصیان اولان خامارة تسلیه واردر یعنی ای شول
کیمسه‌لرکه ایام فرصتی هوا وهوسله ضایع ایتدیکز وطریق حقی قویوب هوا یولنه گتدیکز سیز دخی غم چکمک
وهدایت حقدن امیدی قطع ایلمک که حضرت خدا بیورر :: قل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم لا تقنطوا
من رحمة الله :: بو وعدهٔ کریمه‌سی اوزره باب رحمتی دائم گشاده در همان بر مرشد کاملک دامن
پاکن دست همتله محکم طوتوب توبه وانابت ایلیوب خلوص نیت ایله عبادت وریاضته شروع ایلک
امیددر که محروم قالمیه‌سز گورمزمیسن قچن بر کافر کفرین ترک ایدوب عوض ایمان ایله حالت کفرده
حاصل ایلدیگی گناه جمیعا عفو اولور کذلک بر غافل مستغرق حب دنیا واسیر نفس هوا ایکن توبه واستغفار
ایلیوب درون دلدن رجوع ایلسه :: التائب من الذنب کمن لا ذنب له :: حکمنجه تلوث گناهدن پاک اولور
پس بو درگاه نا امیدلک درگاهی دگلدر :: این درگه ما درگه نومیدی نیست :: صد بار اگر توبه شکستی باز آ ::
امدی همان بر پیر کامل ودلیل فاضلک خدمتندن غافل اولمک که انک یمن تربیه‌سیله واصل اولورسز
وهرنه مشکلکز اولور ایسه انک یوزندن فتح اولور زیرا بو کامللر درمانده قالان بیچاره‌لرک فریادرسیدر
تنکیم بیورررلر مثنوی بندگان حق رحیم وبردبار :: خوی حق دارند در اصلاح کار :: رو بجو آن قوم را ای مبتلا ::
هین غنیمت دارشان پیش از بلا :: اندرین ره می تراش ومی خراش :: تا دم آخر دمی فارغ مباش :: تا دم آخر دمی
آخر بود :: که عنایت باتو صاحب سر بود :: تو بمان ای آنکه چون تو پاک نیست :: خطاب حقه در :: نامت بجانا
تا ابد :: ای جان ما روشن بتو :: بیوردقلری حضرتک عادت شریفه‌لری ایدی که قچن اذان اوقونسه :: نامت
بجانا تا ابد بیورررلر ایدی ودخی :: این همه هست وبیا ای آنکه نیست :: بیوردقلری گبیدر یعنی سنک لطفک وعنایتک
بزمله اوله‌جق گونلر گتدیکسه وضایع اولدیغنه الم چکمزیز زیرا بر نفسده جذب ایدوب هدایت ایدرسک مرتبه
صاحبی ایتمکه قادرسن دیمک اولور :: هرکه جز ماهی ز آبش سیر شد :: هرکه بی روزیست روزش دیر شد ::
هرکیمکه ماهینک غیریدر صوینه طویدی سیر اولدی ماهیدن مراد اولیاء الله‌در جز ماهی بیوردیغی
اولیاء اللهک غیری دیمکدر یعنی عاشقان خدانک غیری اولان کیمسه‌لر شراب محبت اللهدن سیر اولور
اما عاشقان خداکه اولیاء الله‌در سیر اولمزلر دیمک اولور ودخی هرکیمکه ماهیان بحر الوهیتک غیریدر
طریق عشقک ریاضت ومحنت وسوز وگدازینه تحمل ایده میوب اول هوسدن سیر اولدی وطلبدن فارغ
اولدی دیمک اولور بو مشربه اولان عاشقلر حقنده حضرت مولانا قدس سره العزیز بیورررلر :: کی رسد
این خائفان درگرد عشق :: آسمان را فرش سازد درد عشق :: بو طریقک زاد راهی خون جگر وغصه و
غمدر حضرت خداوندگارک :: درغم ما روزها بیگاه شد :: بیوردقلرندن معلوم اولدرکه راه عشقده ریاضتلر
وغملر چکنلر در امدی طالب اولان گرک راحتی محنته تبدیل ایلیوب دنیا مرادلرندن ال چکمک گرکدر
مثنوی هرکجا راحت دردل صد مراد :: این نباشد مذهب عشق وداد :: ملک دنیا تن پرستانرا حلال ::
ما غلام عشق پاک ذو الجلال :: پس بو سودایه دوشن کیمسه خورد وخوابی ترک ایدوب جد تمامله کوشش
ایتمک گرکدر تاکه غم عشق یاردن بر لذت حاصل ایلیه که بو سودا هر نازک دلک تن پرورک کاری دگلدر
تنکیم بیورررلر مثنوی تو بیک خواری گریزانی ز عشق :: تو بجز نامی چه می دانی ز عشق :: عاشقان جان باز این ره‌اند ان

ازجو عالم دست کوتاه آمدند :. زحمت جان ازمیان برداشتند :. دل بکلی ازجهان برداشتند :. عاشقم
برقهر و برلطفش بجد :. بوالعجب من عاشق این هردو ضد :. عاشقم من کشتهٔ قربان لا :. جان من نوبتکه طبل بلا
توفرده درخور این دم نه :. باشکه مقرونه کرجه ئی :. بعض شراح بو بیت شریفک معاسنده اولیا اوج
قسمه منقسم ایدوب جزماهیدن مراد قسم ثانی وقسم ثالثدر دیمشلر لکن جائز دکلدر زیرا جز ماهی بیوریلق ایله
ماهینک غیرین اخراج ایدی یعنی غیرین کروه اولیادن اخراج ایدی پس اولیانک غیرین کتوروب
کروه اولیایه داخل ایلمک برنده دکلدر امدی اول معناکه بیورمشلر مناسب دکلدرم هرکه بی روزیست روزش
دیرشد :. یعنی کیمکه در عشقدن لذت و اسرار الهیه‌دن قسمت ویرلدی و بو سعادتدن نصیب حصو لمدی
انک کونلری اوزون اولور یعنی کوشش و مجاهده کونلری انک اوزرینه اوزون اولور اما برلذتک طاتمش
اولیدی وسائر سالکلره ویریلان درد الکا دخی ویرلمش اولیدی شب و روز بجبر اولوب شوق ایله عبادت
وریاضتده کوشش اتمکده قصور اتمزدی واول لذتک ازدیادندن طلب ایلردی چونکه بو لذتدن بی نصیب
اولدی مجاهده دن قالوب اولکی هوسدن سیر اولوب نفس مرادینه واکل و شربه مشغول اولدی
مثنوی جوع هرجلف وکدارا کی دهند :. چون علف کم نیست پیش او نهند :. الجوع طعام الله یحیی به ابدان الصدیقین
حکمنجه هرکدایه جوع میسر دکلدر و شیخ اکبر رضی الله عنه بیوررلر :. و با خدی تقلیل الطعام فجوع الفتی رأس الی الحکمة :.
پس بو طعام الله خاصان خدایه مخصوصدر :. درنیابد حال پخته هیچ خام :. پس سخن کوتاه باید والسلام :. یعنی
پختکان طریق عشق که ذکر اولندی هربری مرد میدان رضا و تسلیم حکم قضا و پروانهٔ آتش شوق خدادرکه
آتش ریاضتله و نار سفر ایله پخته و سوخته اولمشلردر انلرک حاللرین شول کیمسه‌لرکه محنت کرم و سرد سفر
ناکشیده و سوزش آتش ریاضتی ناچشیده ساده برور و نازک دل ناپخته درک ایلمک محالدر :. لا یعرف
الفارغ مافیه غیره حتی ینتهی الیه سیره :. مضمونجه مکرشول زمان بیله‌لرکه بر زمان اول عاشقان خدانک چکدکلری
ریاضتی چکوب واول سفرکه انلر ایتمشلر سعی ایله انتهایه ترشد ایدوب نفسلرنده اولان خام ماقلری افسردهٔ لکلری
ازاله ایدوب ماهیان دریای عشقک لسان الخلیه لر بو خصوص پختکان طریقک حال ولساندن خامه
فهم ایلمک ممکن دکلدر مثنوی ماهمه مرغابیانیم ای غلام :. بحر مید اند زبان ما تمام م پس سخن کوتاه باید والسلام
یعنی چونکه ناپخته لر پخته و سوخته وبی وجود کشته لرک حاللرین انکلرلر و اسرار قیل و قاللرین فهم ایلمزلر و طریق
محبوب قدیمک اوصافی هرکونه لباس فاخر عبارتله مزین و مرتب ایلیوب بیان ایلمک حقه دار اولمزلر
پس بونلره سوزی اوزاتمیوب کوتاه ایتمک اولی در مثنوی برسماع راست هرکس چیر نیست :. لقمه هرمرغکی انجیر
نیست بیت قدر کوهر جوکوهری داند :. چه نهی در دکان خرده فروش :. و حضرت شیخ عطار بیوررلر نظم دلی پرکوهر اسرار دارم
ولی اندر زبان مسمار دارم :. پس نااهله اسرار حقایقدن سوز آچمق آب حیاتی خاکه صاچمقدر :. کلموا الناس
علی قدر عقولهم مضمونجه اطفال دنیانک فهملری احاطه ایدیکی مرتبه‌دن سوزه اغاز ایدوب بیوررلر
بند بکسل باش ازاد ای پسر :. چند باشی بند سیم و بند زر :. بندی قطع ایله ازاد اول ای اوغل امر و انقطاع
ایچون کما قال الله تعالی فی سورة المزمل :. وتبتل الیه تبتیلا :. ای وانقطع الیه بالعبادة وجرد نفسک عن ماسواه
یعنی خلقدن منقطع اول عبادته مشغول اولمق ایله وجانب حقه توجه ایله ماسوای خدادن نفسکی تجرد قیل
تجرد اوج مرتبه اوزره در بری تجرید انقطاعدر حظوظ دنیادن ایکنجیسی تجرید انقطاعدر هوای نفسدن مجانبت ایله
اوچنجیسی تجرید انقطاعدر وصول قصدینه بو بیت شریفده حظوظ دنیادن انقطاعه امر بیورلدی مصراع ثانی قرینه‌سیله
تنکیم بیوررلر مثنوی بر دل خود کم نه اندیشهٔ معاش :. عیش کم ناید تو بر درکاه باش :. پس ارشاددر فقر و تجرد کر

بو

بو ایکی صفت کمال پذیر اولسه سبب وصولدر تنکیم بیوررلر :. تجوع ترانی تجرد تصل :. و دخی اذا تم الفقر فهو الله :.
موجبنجه که برسالک تجردده کامل اولوب فقر محمدینک حقیقتنه واصل اولسه همان وصول الی الله در
دنیایی محکم طوتوب انک اوزرینه لرزان اولمق مانع وصالدر امدی حب دنیا بندلرین قطع ایدوب
ازاد اولمغه سعی ایله دیمک اولور بیت سوزنی را پای بند ره عیسی ساختند :. حب دنیا پای بند است ارچه
یک سوزن است م چند باشی بند سیم و بند زر نیجه دک سیم و زر محبتنک بندنده اولورسن بند محبت دنیا
محبت خدا ایله جمع اولمز :. هرچیزکه فکر و تدبیر تو در بند انست همه تو در بندکی انست :. دیمشلر در امدی فکر و تدبیر
دنیا مانع تدبیر عقبی و سد راه بندکی خدا در جناب رب عزت سورهٔ توبه ده بیوررلر :. والذین یکنزون
الذهب والفضة ولا ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم :. چون محبت سیم و زر عذاب الیمه
مؤدی اولور الکا بند اولوب عذاب الیمه مبتلا اولمق عاقل ایشی دکلدر کر بریزی بحر را در کوزه اکر دریایی
بربرداغه دوکسک چند کنجد قسمت یک روزه اول برداغه دریانک صوییندن نقدر صغار ایسه برکونلک
قسمتک صغار چند کنجد سؤال یک روزه جوابدر یعنی ای سیم و زر محبتنک بندنده فلان وای جمیع مال اتمکه
حریص اولان فرض ایله که دنیانک مالی جوبرکبی روان اولوب دریالر کبی یانکده جمع اولسه و جمله‌سی قبضهٔ
تصرفکده اولسه سنک اندن یه جک هرکون برکونلک قسمتکدر کوزه وجودکده برکونلک قسمتکدن
ارتق نسنه صغمز سندخی بیلورسن بو بیلا اولدیغی اما سنک وجدانکی حرصک و طمعک تکذیب ایدر انکیچون
سیر اولمزسن کوزک آچدر :. انما الغنی غنی القلب :. موجبنجه مادامکه قلب انسانه غنا کلمدکجه کوزی طویمز
تنکیم بیوررلر کوزهٔ چشم حریصان پر نشد :. حریصلرک کوزه چشمی پر اولمدی حرص اول درت صفاتدن
بریدرکه حضرت ابراهیم علیه السلام ذبح دخی هلاک ایلدی بو درت مرغ که درت صفات ذمیمه دن
کنایه‌در هلاک اتمینجه سفر راه بقا میسر اولمز تنکیم بیوررلر مثنوی سربیرین چار مرغ زنده را :. سرمدی کن
خلق نا پاینده را :. و حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم بیوررلر :. لوکان لابن آدم وادیان من ذهب وفضة
لیبتغی الیهما ثالثا ولا یملأ جوف ابن آدم الا التراب :. یعنی اکر آدم اوغلنک ایکی وادی طولوسی التون
وکمشی اولسه البته اوچنجی نسنه طالب اولور حالبوکه آدم اوغلنی طپراقدن غیری نسنه طویورمز تا صدف
قانع نشد پر در نشد تا صدف قانع اولمدی پر در اولمدی یعنی تا صدف برقطره یه قناعت قلمینجه در شهوار ایله
پر اولمز امدی تا سالک دنیادن از نسنه یه قناعت اتمینجه جواهر معارف ربانی ایله پر اولمز بیت
باقطره صدف چو کشت قانع :. از در یتیم پر برآمد :. حضرت سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم بیوررلر :. القناعة کنز لا یفنی
حضرت امام علی کرم الله وجهه بیوررلر :. فقیر کل ذی حرص غنی کل من یقنع :. یعنی حرص صاحبی فقیر در اکر مالی چوق
اولورسه ده هر قناعت صاحبی غنیدر اکر هیچ مالی اولمزسه ده و حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر :. لیس الغنی
عن کثرة العرض انما الغنی غنی النفس :. امدی حرص مذمومدر اندن خلاص اولمغه چاره ندر دیرسک عشقدر تنکیم
بیوررلر هرکرا جامه ز عشقی چاک شد هرکیمک که جامه‌سی بر عشقدن چاک اولدی کرچه عشقی تنکیر ایله
وبای وحدتله ذکر ایلدی اما مراد عشق حقیقیدرکه عشق انسانی حرصدن و غیر اوصاف ذمیمه‌دن پاک ایلر زیرا
عشق میل کلی در معشوق جانبنه و میل کلی انقطاعدر برجهته سائر جهاتدنکه معشوقک غیری اوله حتی کندو
وجودندن دخی منقطع اولمقدر پس برکیمسه کندو وجودندن منقطع اولور کندولکندن فانی اولور امدی عشقک
خاصیتی انسانی کندولکندن فانی ایلمکدر او ز حرص و عیب کلی پاک شد اوکیمسه حرصدن و کلی عیبدن پاک
اولدی عیبی منقطع اوقومقده جائزدر اضافتله اوقونورسه مبین عیب اولور و منقطع اوقنورسه عاشقک

جامهٔ چاککٔ ضمیرینک خبری اولور حرص وطمعدن وکبر وریادن وکلی عیبدن پاک اولمق اکا میسر ورکه شورش
عشقدن کریبانی چاک اوله وبوتجلین برعشق پاکه مبتلا اولینجه اول صفتلردن خلاص اولمغه مجال یوقدر
تا جناب خدایه میل کلی ایلمیه سن ماسوایه پشت پا اوره مزسن وکلیتله کندوکی واجبه تسلیم ایتمیه سن لاابش
اختلاط تمکنی ماوراء ظهوره برلغمزسن زیرا: المحدث اذا قرن بالقدیم لم یبق له اثر: بیورمشلردر بوجمله میسر
اولمز الا عشق ایله زیرا چون عشق ظاهر اوله عاشقی شویله جذب ایدرکه اندهٔ پروای غیری قالمز پس
بومعنی اوزره عشقه خطاب ایدوب بیوررلر شاد باش ای عشق خوش سودای ما شاد اول ای بزم
خوش سودالو عشقمز اضافت بیانیه در یعنی شاد اولسن ای عشق الهی که بزی جمیع علتلردن خلاص
ایلدک دیمک اولور ای طبیب جمله علتهای ما ای بزم جمله علتلرمزک طبیبی اولان عشق شاد اول
عشق برنشئهٔ ربانیه در اول آتش ذرهسی کبی سالکک قلبنده ظهور ایلرکه اکا خاطر ربانی وسبب اول
دیرلر سالکک قلبندن زائل اولمز بلکه ساعة بساعة زیاده اولور وسالکی نفس وهوا ومحبت ماسوا
مرضلرندن پاک ایلر وشواغل دنیویه وعلائق کثرتی ازاله ومحو ایلر تا خان ومانندن بلکه جسم
وجاندن کلیتله قطع ایلر بیت عشق مشاطهٔ ایست رنک آمیز: که حقیقت کند برنک مجاز ای دوای نخوت
وناموس ما ای بزم نخوت وناموسمز مرضلرینک دواسی اولان عشق شاد اول بوایکی مرضکه ذکرلدی
کبائرک اشدی وصفات ذمیمهنک وامراض قلبیهنک اکبرلرندن اولوری بونلری افراد بالذکر ایلدی
اکرچه اجمال علتهاده بونلرده داخل ایدی یعنی طریق حقه سلوکده بونلر مانع قویدر دیمک اولور
وبوصفتلر صفات شیطانیه دندر حضرت آدمه سجده ایتمکدن شیطانه مانع اولان بوصفتلردر
اول شول کیمسه که نخوت وناموسدن دم اوروب دعوا ایلدی ابلیس ایدی تشکیم جناب رب العباد
سورهٔ اعراف وصادده ذکر ایلدی: قال انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین: یعنی بن آدمدن
خیرلویم بنی آتشدن خلق ایلدک وآدمی بالچقدن خلق ایلدک دیو حجت ایراد ایلدی آدمه سجده
ایتمکدن ناموس کوزدوب عارلندی مثنوی شیطنت کردن کشی بد ررلعت: مستحق لعنت آمد این
صفت: پس وجود سالکده بوایکی مرضدن اشد مرض یوقدر بو مرضلردن خلاص اولمغه افلاطون
عشق الهی کرکدر غیری وجهله ممکن دکلدر ای تو افلاطون وجالنوس ما ای عشق سن بزم افلاطونمز
وجالنوسمزسن بوایکی طبیب ماهر وکامل طب جسمانیده مشهور اولمغله عشقی اول ایکی طبیبک
اسمیله ذکر ایلدی زیرا عشق طبیب حاذق الهیدر روحه ونفسه متعلق اولان مرضلر تکبر ونخوت
وناموسدن حاصل اولور بومرض ملهکدر عند الله وعند الناس مبغوض ومذمومدر وعاقبتی وخیمدر
کما روی جابر عن النبی صلی الله علیه وسلم انه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم: یبعث الله یوم القیمة
ناسا فی صورة الذر علی صورة الرجال یطاؤهم الناس باقدامهم فیقال ما هؤلاء فیقال هؤلاء المتکبرون
یعنی قیامت کوننده الله تعالی برقومی قرنجه شکلنده بعث ایلیه که بنه آدم صورتنده اولهلر خلق انلری
آیقلریله باصوب کچهلر وبربرینه صورلرکه بونلر نه شیدر دیو جواب ویریلهکه بونلر متکبرلردر وحق تعالی
کلام شریفنده بیوردی: یطبع الله علی کل قلب متکبر جبار: پس امدی اوستاد کامل که بومرضلرک افلاطونی
وجالنوسی مقامنده در عشقدر وافلاطون عشقک حکمتلرندن بری بودرکه هر نقدرکه معشوقک
عز وسلطنتی زیاده اوله عاشقک ذل ومسکنتی زیاده ایلرکه نخوت وناموسک ضدیدر اکر عاشقک
اولدن یوز بیک کبر ونازی وتکبر ونخوت وناموسیده اولورسه جمله برباد ایلر تشکیم ابن فارض حضرتلری

بیوررلر نظم ذللت بها فی الحی حتی وجدتنی: وادنا منال عندهم فوق همتی: کان لم اکن فیهم خطیرا ولم ازل:
حقیرا لدیهم فی رخائی وشدتی: جسم خاک از عشق بر افلاک شد افلاطون عشقک جملهٔ حکمتلرندن بری
جسم خاکی سیر معارج فلک صوری ومعنوی قیلمغه سبب در تشکیم رسول خدا محمد مصطفی صلی علیه وسلم
لیلة المعراجده عشق الهی ایله برکیجه حضیض فرش غبرادن عرش اعلایه عروج ایلدی وحضرت عیسی وادریس
علیهما السلام آسمانلر اوزره مقام ایلدیلر خاک سیاهه نظر ایله که فضای عدمده بی نام ونشان
ایکن حق تعالی حضرتلری کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق مضمون شریفنجه وجوده آدمی
اندن تخمیر ایلیوب خاک ناچیز ایکن احسن تقویمله موصوف اولدی وانک شاننده: انی جاعل فی الارض
خلیفة: خطبهسی اوقنوب فرق سعادتمندینه تاج: ولقد کرمنا بنی آدم: قونیلوب ودبدبهٔ: یحبهم ویحبونه: ایله
عالمی پرصیت وصدا قیلدی وانکله جناب عزت عشق بارلقلر ایلیوب افراد بنی آدمدن هر بریله بشقه
معامله ایلدی بوقدر داد وبیداد وقیل وقال وصیت وصدایه سبب عشق سیبدر کوه در رقص آمد
وچالاک شد فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا: دقنا که موسینک ربی تجلی ایلدی جبل طوره کوه طوری پاره
پاره ایلیوب مقامندن زائل ایلدی پس بوآیهٔ کریمه حکمنجه کوه طوره جام تجلی صونلدقده صوفی سرمستکبی
رقص ایلیوب چالاک اولدی عشق جان طور آمد عاشقا حضرت موسانک عاشق اولوب جناب خدادن
رؤیت طلب ایلمسی کوه طوره تجلی اولمغه سبب اولوب نور تجلی کوه طوره جان اولدی یاخود عشق
عبارت اوله وجود مطلقدن وکوه عبارت اوله وجود ممکندن یعنی وجود مطلق وجود ممکنک جانیدر وقیام
وحرکتی انکله در ای عاشق دیمک اوله طور مست وخر موسی صاعقا اول جام تجلیدن کوه طور مست اولوب
حضرت موسی مغشی وبیهوش اولدیغی حالده دوشدی دیمکدر یاخود وجود ممکن فیض نور تجلی وجود مطلقدن
مست اولوب رقص ایلدی موسی جان بوحالی کوروب درجهٔ وجوددن دوشدی دیمک اوله سورهٔ
اعرافده بوآیهٔ کریمهدن اقتباس اولنمشدر: قال رب ارنی انظر الیک: الی آخر الآیه شول زمانکه حضرت خدا
دواعدنا موسی ثلثین لیلة: مضمون شریفنجه اوتوز کون وعده ایدوب اوتوز کون اتمامنده نصکره حضرت
موسی علیه السلام خلوف فم حاصل اولمش ایدی مسواک ایله دهن مبارکلرین پاک ایدوب میقاته عزم
ایلدکده جناب عزت: خلوف فم الصائم اطیب عندی من المسک: بیورمغله تکرار اول خلوف اطیبی تحصیل
ایتمک ایچون اون کون دخی صائم اولدی: واتممناها بعشر فتم میقات ربه اربعین لیلة: تمام اولوب
حضرت موسی میقات حضرت خدایه واصل اولوب اذواق مکالمهٔ حضرت احدیتدن مست ولایعقل
اولوب غلبهٔ عشق الهیدن جوش ایدوب: قال رب ارنی انظر الیک: دیدی یعنی ای بنم پروردکارم بکا
کورن سکا نظر ایدهیم سنی کورهیم دیدی اهل سنت رؤیتی جائز کورمشلردر تشکیم قاضی بیضاوی حضرتلری
بیوررلر: وفیه دلیل علی ان رؤیة الله جائزة لان طلب المستحیل من الانبیاء محال: قال لن ترانی: حضرت رب عزت
تأکید ایله جواب ویروب البته سن بنی کورمزسن دیدی اکرچه اهل سنت قتنده رؤیة الله جائزدر اما
وقوعی یوقدر دیرلر دنیاده کورلمز آخرتده کوریلور دیرلر حتی ابی اللیث رحمة الله علیه لن ترانی لفظی انک
لن ترانی فی الدنیا دیو تفسیر ایلمشلردر اما اهل اعتزال رؤیة اللهی انکار ایدرلر حق تعالی جهتدن منزهدر
اول ذات منزه نه دنیاده ونه آخرتده کورلمک ممکن دکلدر دیرلر ولن دخی تأبید ایچوندر پس جناب عزت ابدا لابد
کورنمز دیرلر اما سادات صوفیهدن برکروه علیه دخی واردرکه انلر قتنده رؤیة الله جائزدر هم چشم سرله هم
چشم سرله شول وقتکه سالکک چشمی نور حقله منور اولوب وانک قتنده اعتبار صورت ظاهر فانی

وناپود وماسوى الله مضمحل وبى وجود اولدقدن صكره حق تعالى چشم ظاهر ايله مشاهده اولنور ديرلر
امّا بو مشاهده دفع اثنينيت واضمحلال بشريتدن صكره ميسّردر ديرلر واكثر اهل توحيد بو قول اوزره
معتقددرلر پس حضرت موسانك وجودنده بشريتدن بقيه قالمش ايدى انكچون لن ترانى ايله جواب
ويرلدى يعنى مادامكه سنده بشريتدن بقيه اولدقجه البته بنى كورهمزسن ديمك اولور ولكن انظر الى
الجبل فان استقر مكانه فسوف ترانى يعنى جبل طوره نظر ايله اكر يرنده قرار ايدوب تجلى يه تحمل ايده بيلورسه
پس عن قريب بنى كورورسن يعنى سوف تقدر ان ترانى ان استقر الجبل ومعناه كما لا يستقر الجبل لرؤيتى
فانك لا تطيق لرؤيتى بعضلر تأويل ايدوب جبل طور كنايه در وجود ممكندن وجود ممكنك تجلى ذاته تحمّلى
يوقدر انكچون ان استقر مكانه بيوردى امّا بعد اضمحلال وفناى وجود ممكن رؤية الله ميسّردر ديرلر فلما تجلى
ربه للجبل جعله دكا مدكوكا مفتتا والدكّ والدقّ اخوان كالشكّ والشقّ وقرا حمزة والكسائى دكاء
اى ارضا مستوية ومنه ناقة دكاء التى لا سنام لها يعنى شول وقتكيم تجلى ايلدى حضرت موسانك ربّى
جبل طوره مدكوك ومتلاشى وبى وجود ايلدى بو بيت شريفده عشقدن مراد وجود مطلق اولوب
وكوهدن مراد وجود ممكن اوله وطور مست بيوردقلرى شول حالدن عبارت اولركه تجلى عشق يعنى
وجود مطلق وجود ممكنده تجلى ايله سرّ تجليده مشاهدهٔ محبوبدن شويله دهشت مستلى ظاهر اولوركه
اول مدده شعاع عقل نفس تجليدن آفل وجميع حواس ذاهل اولوب وجود عاشق محو ومضمحل وفنا اولور
بو حالده محل تجلى حالت سكر ديرلر سكر ظاهر ايله سكر باطن مابيننده فرق بودركه سكر ظاهرده نور عقل
غشيان ظلمت طبيعتله مقهور اولور وسكر باطن حالتنده نور عقل نور غالب حقيقى ايله مستور اولور
اختفاء انوار النجوم كبى كه غلبهٔ ضياء شمسده پنهان اولورلر وخرّ موسى صعقا مغشيا عليه من هول ما رأى
يعنى حضرت موسى جبل طورك پاره پاره اولوب يرندن قوپديغن كوروب انك هولندن مغشيا عليه
اولدیغی حالده يچود اولوب يقلدى پس بشريتك تجلى يه تحمّلى اولمز ايمش تكيم اذا تغيّبت بدوا واذا بد
اغيبتنى بيورمشلر در حضرت مولانا قدس سره العزيز چون بورايه دك كلدك آتش انكيز عشقى بيان بيوردى
اهل ظاهردن بر محرم عشق الهى ودمساز اسرار نامتناهى بولمدیغی اجلدن انده توبيخ يوزندن خطاب
ايدوب بيوردرلر باللب دمساز خود كرجفتمى يعنى راز عشقدن خبير بركيمسه ايله مقارن اوليدم باخود
سزيم كفتارمك حقيقتن اكلامغه قادر اوليديكز همچونى من لقبها كفتمى نى كبى بن سويلنجكلرى سويليدم
حال عشقدن ووصال معشوقدن وايصال عشقدن واسرار حقايقدن سويليدم چونكه اسرار عشقك محرمى
يوقدر انى نا اهله بيان ايتمك جائز اولمز تكيم حضرت پيغمبر صلى الله عليه وسلم بيوررلر لا تعطوا الحكمة
لغير اهلها فتظلموها ولا تمنعوها عن اهلها فتظلموها هركه او از همزبانى شد جدا هركيمكه بر همزباندن ايرلدى
بى زبان شد كرچه دارد صد نوا بى زبان اولور هرنقدر فصيح اللسان وشيرين بيان اولورسه زيرا كندو
مقامندن وحالندن سويلمامك همان بى زبانلقدر شول كيمسه كه شهر اهلى ايله يار وبلاهدن وقرا اهلى ايله
هم وهمراهدن سوزه آغاز ايدرلر مردان خدا اوليه طريق حقده تجن آغاز ترك وناز وتحصيل سوز
وكداز ايدرلر بودخى معلومدركه مدار حسن كلام تركيبك انطباقى اوزره ومقتضاى حال اوزره اولمقدر
پس بى زبانلق اول اولوركه سوز مرادكجه واقع اوليه بيت اكر نادان بود همصحبت تو همان بهتركه كنك ولال
باشى چونكه كل رفت وكلستان دركذشت نشنوى زان پس زبلبل سركذشت يعنى چون كل كيده وكلستان
فصلى كذر ايده اندنصكره بلبلدن حكايت استماع ايدهمزسن بلبلى سويلدن كلدر وعاشقى دخى سويلدن همزباندر

وشوق

17

وشوق معشوقدر بر عاشقك كه حضورنده بر يار جانى وبر همزبانى اوليه سوز سويليهمز پس انك كبى
بر همزبان واصل وعارف كامل حضورنده اولمنجه بلبلان كلزار حقايقدن نغمات شوق انكيز وكفت وكوى
عشق آميز استماع ايدهمزسن تكيم حضرت پيغمبر عليه السلام بيوررلر ان الله يلقن الحكمة على لسان الواعظين
بقدر همم المستمعين حقيقتده عاشق دلندن سويلين معشوقدر بيت عاريت بستد از بش شكرها ذوق آن
چون بيافت كويا شد جمله معشوقست وعاشق پردهٔ جمله وارلق معشوقكدر وجود عاشق بر لفظدر وبر اسمدر
ارتق دكلدر يعنى معشوق حضرت واجبدركه جمله هستى انكدر وعاشق ممكندركه انك پردهٔ وصف ذاتيدر
آمدى پردهٔ هستئ عاشق اعتباريدر حقيقتده وجود انكدر تكيم حضرت شيخ محى الدين عربى رضى الله عنه بيوررلر
البحر بحر على ما كان من قدم ان الحوادث امواج وانهار لا تحجبنك اشكال تشكلها عمن تشكل فيها فهى استار
زنده معشوقست وعاشق مردهٔ موجود وحى حقيقى حضرت واجبدر وممكن فى نفسه اى فى حد ذاته معدوم ومردهٔدر
كان الله ولم يكن معه شئ بل الآن كما كان وجود واجب كما كان حالى اوزره موجود وعدم كما لم يكن حالى اوزره
معدومدر شول صفتلركه عاشقده كورسن جمله عاريتيدر برشيئك كه كندودن اولمقلغى اوليه وجودى
قندن آلمش اولور پس حقيقتده عاشق مرده ومعشوق زنده در عاشقك وجودى وحياتى معشوقكدر
ديو كلده لسان حال معشوق بونى سويلر ع فلم انظر بعينى غير عينى چون نباشد عشق را پرواى او او چو مرغى
ماند بى پر واى او چونكه بر كيمسه نك عشقه پرواسى اوليه يعنى ميل وطلبى وهوسى اوليه اول كيمسه بر مرغ
بى پر كبى قالور واى اكا معناى ديكر بودركه عشقدن مراد وجود مطلقدر وعاشق وجود ممكندر بيت سابقده
زندهٔ حقيقى معشوقدر عاشق مرده وبى وجوددر ديشلر ايدى بو بيت شريفده چون نباشد چونكه اوليه
عشق را يعنى وجود مطلقك پرواى او يعنى وجود ممكنه پرواسى اوليه عاشقه اعطاى حياة وفيض نور
ولطف ويرسى اولمزسه اول عاشق بر مرغ بى پر كبى قالور واى اكا لفظ مرغ بر مناسبتى ايله ذكر اولنمشدر
يوخسه عدم ومرده وبى وجود اولور ديمك ايدى تكيم بيت سابقده مرده ديشلر ايدى پس
بو مرغك كه پر وبالى اوليه انى مرده وعدم وكشته بل كه چنكال كربه دن ودست اطفالدن
جان قورتارهمز من چه كونه هوش دارم پيش وپس بن نجه عقل طوته بيلورم اوكى وارده بونده پيش
وپسدن مراد مبدأ ومعاددر بر وجهى دخى ظاهر وباطندر وبر وجهى جناب حق وجانب خلقدر يعنى
ديمك اولوركه بن مبدأ ومعادمك امرين نجه تعقل وتدارك ايده بيلورم واحوال ظاهرى واسرار
باطنى نجه جامع اوله بيلورم وجناب حقك وجانب خلقك حقوقن نجه رعايت ايده بيلورم
چون نباشد نور يارم پيش وپس چونكه اوليه بنم يارمك نورى پيش وپسمده بيت سابقده
زندهٔ حقيقى معشوقدر عاشق مرده در عشقك يعنى وجود مطلقك پرواسى اولمزسه عاشقه اول عاشق
بر مرغ بى پر كبى قالور واى اكا ديشلر ايدى عاشقدن مراد ممكن الوجود ومعشوقدن مراد واجب الوجوددر
پس عاشق مردهدر معشوق زنده دن اعطاى حياة وفيض نور ايتمينجه وعاشقك پيش وپسى يعنى
ظاهر وباطنى نور يار ايله منوّر اولمينجه پيش وپسنى يعنى مبدأ ومعادينى واحوال ظاهرنى واسرار باطننى
وجناب حقك وجانب خلقك حقوقن نجه رعايت ايتمكه قادر اولور آمدى حضرت مولانانك
من چه كونه هوش دارم پيش وپس يعنى بن نجه عقل طوترم پيش وپسمه يعنى مبدأ ومعاده چون نباشد نور
يارم پيش وپس چونكه اوليه بنم يارمك نورى پيش وپسمده يعنى ظاهر وباطنم نور يار ايله منوّر اولمينجه
مبدأ ومعادى وظاهر وباطنى وحق وباطلى فرق ايتمكه نجه قادر اولورم ديدوكى بو معنادر نور يار عبارتدر

وجود عامدنك مقترن اولمشدر ماهيات ممكنه كه بونلرك اول نورسز وجودى يوقدر پس وجود المبين
هوش قندن حاصل اولور واحدكه واحددن صادر اولدى عند المشايخ بو وجوددر حكماكه واحددن
اول صادر اولان عقلدر ديشلر انلرك قتنده عقل بو وجودك جملهٔ مخاطلرندن بريدر بيوررلركه اگر بو وجود
پرتو وجود مطلقدن وجود مطلقك نورى وفيض وعطاسى نيم جان وتتمه اولمه بز عدم اولوردم اول
عدم اولديغم حالده حصول هوش بجا ميسر اولمزدى پس قدرت قبول حق ومعذرت خلق قابل اولمزدى
عشق خواهد كين سخن بيرون بود يعنى وجود مطلق ديلركه بو سوز ظاهر اوله يعنى مثنوى اتمام بوله مخلق
مطلقك عينى واقع اولمشدر مطلعده بشنو اين نى چون حكايت ميكند ديو بيورمشلر ايدى وجودلريندن
استعاره ايدوب نى دن استماع ايله ديشلردى زيرا نايك تكلم اختيارى يوقدر ناى زن هر نفخ
ايلرسه انى سويلر يعنى ديمك اولوركه بز وجودمزى نفى ايلدك بزده اختيار قالمدى اول نى زن حقيقى كه
عشقدر وجودمز نايينه هرنه نفخ ايلرسه انى سويلرز پس بزدن استماع اولنان كلام بزدن دكلدر اول
نى زن حقيقيندر ديمش ايدى بو بيت شريفده بيورديلركه عشق خواهد كين سخن بيرون بود يعنى تأليف
مثنوى وجود مطلقك ارادتيله در بزم اختيارمزله دكلدر ديمك اولدى مطلعده ايما اتمشلر ايدى بونده
تصريحا بيورديلر شكيم حضرت شيخ اكبر رضى الله عنه من الله فاسمعوا بيوردقلرى كبيدر يعنى بزدن استماع ايلدكك
بزده وجود قالمدى پرده وجود عاشقدن سويلين عشقدر اندن استماع ايليك بز آده بر آلت وبا
برناى كبى بز عالم غيبدن هرنه صورت كوسترسه‌لر بز دخى خلق عالمه اول صورتى كوسترز ديمك
اولور **آينه غماز نبود چون بود** آينه غماز اولور يعنى هرنه صورت كورسه انى كوسترر آمدى بزم قلبمز
آينه سنه جانب حقدن تقاضا كلدى مثنوينك ظاهر اولماسن واتمام بولماسن اراده ايلدى لازم كلديكه
مثنوى وجود بوله اول تقاضاى غيبك صورتى آينهٔ دل وجانمز خلق عالمه كوستره **آينه جانت ازان
غماز نيست زانكه زنكار از رخش ممتاز نيست**. بو بيت شريف سؤال مقدره جواب واقع اولمشدر
سؤال بودركه چونكه نور وجود اول واجبكدر ممكن آينه قابل واقع اولمشدر ارتق دكلدر ديرسن بز دخى
جملهمزك كبى ممكن الوجودز پس نه ندركه بزم قلبمز آينه سنده صور غيبى يوز كوسترمز ومعارف الهيه
كشف اولمز ديرلر جواب بودركه بلى سزك دخى آينه كز واردر اما بيلورميسن آينهٔ جانك نه دن
غماز دكلدر انكچوندركه صفات نفسانيه دن وتعلقات جسمانيه دن عالم امكانيده اكك اوزرينه زنكار
قات قات اولمشدر وسز آينه كزى اول زنكاردن پاك ايلديكز اما بن عنايت بارى يارى قيلوب
وتوفيق خدا رفيق اولوب وجودى پاك ايلدم تصفيهٔ باطن وتجليهٔ قلب حاصل قيلوب بو آينه ده
زنكار تعلقدن هرنه وار ايسه فنا ايلدم وجودى نفى ايليوب كليتله بو قلق حاصل ايلدمكه وجودك آينه
اولسى مطلق يوقلقدر تشكيم بيورمشلر **بيت** عدم آينهٔ هستيست مطلق درو پيداست عكس تابش حق
اگر آينه ده بر سرمو قدر وارلق قالمش اولورسه ماسواى هست مطلقدن آينه صاف اولمامش اولور
حضرت شيخ رضى الله عنه فكوك نام كتابنده بيوررلر قربة العدم من حيث تعقل مقابلة للموجودات كالمرآة له
وبنه مشاراليه بيوررلر فكمال الرؤية النور موقوف على مقابلة الظلمة **بيت** هرچه روى دلت مصفاتر زود تجلى
ترا مهياتر وبنه بيوررلر قرب الطالب من الله بحسب قلة احكام الامكان والوسايط وبعده بكثرة احكامها
وغلبتها ودينلدركه انت مرآته وهو مرآت احوالك وحضرت مولانا بيوررلر **مثنوى** آينهٔ كلى ترا ديدم ابد
ديدم اندر چشم تو من نقش خود پس صيقل دل اولمز الا مجاهده وتبديل اخلاق وذكر الله ايله اولور

كما قال النبى صلى الله عليه وسلم لكل شئ صقالة وصقالة القلب ذكر الله وكما قال الله تعالى يوم
لا ينفع مال ولا بنون الا من اتى الله بقلب سليم قلبك سلامتى زنكاردن وحب ماسوادن برى اولمسيله
پس بو ديباجه‌دن سكا معلوم اولسونكه حضرت خداوندكار قدسنا الله بسره العزيز اغراض نفسانيه‌دن
فانى اولوب لوجه الله طالبانِ رهِ خدايه مرشد مهربان اولمشدر وانلك كتاب شريفى دخى قفادن
بيابان فرقه بيان كنندهٔ اقرب الطرق الى الحبيب دركه مذهب عشقدر پس بو معنى بياننده يعنى آينهٔ دلى زنكاردن
پاك ومجلى قلمق بياننده حكايه صورتنده بر مثال كتورديلركه انده آينهٔ دله صيقل وسينه يه صفا
ويرمك مضمون ومندرجدر وتشويله بيلكه بو كارده يعنى صنعت ارشادده بش نسنه دركار دركه اول
بش نسنه بو كار حكايتك مداريدر برى مرد آينه دار ايكنجى آينه اوچنجى آينه نك زنكى دردنجى مرشد مزوركه
انى صيقل زده وپاك شده ظن ايليه‌سن بشنجى مصيقل حقيقى كه اوستاد كاملدر وحكايه ده دخى بش نسنه
مذكوردر برى شاه كه مرد آينه دار يرينه دركه وجود انسانده روحدر وبرى دخى كنيزكدركه آينه محلنده دركه
وجود انسانده نفسدر وبرى دخى زركردركه آينه نك زنكى محلنده دركه هوادر دردنجى طبيبانِ مرشدان
مزوران منزلنه سنده دركه مراد عقل جزئيدر بشنجى وليدركه حكيم الهيدر اندن مراد ولدر عالم كبيرده
آمدى اى مستمع تشويله بيلكه شاهدن مراد انسانك روحيدر وآينه دن مراد نفسدر مادامكه نفس روحه
تسليم اولوب اطاعت ايليه عبادت كه شرط قربتدر وجوده كلمز وتاكه بو نفس پاى بند هوادن خلاص
بوليه روحه خلاصله اتصال ايتمز تشكيم بيورمشلر سر رهوا نافتن از سروريست ترك هوا قوت پيغمبريست
صيقل اودركه زنك هوايى آينه نفسدن دفع ايدوب پاك وصافى قيلاسن اما بو كار عقل جزئينك
الندن كلمز كرچه علاجنده زحمت چكر اما صحت ويرمز بو كار صعب ولى كاملك الندن كلور كه مرشد
فائق وحكيم حاذقدر داروى عرفان ايله صادقدركه ازاجق ازاجق هواى نفسك كوزينه زشت وچركين
ايدر اندن هوايى هلاك ايدر تاكه نفسك علاقه‌سى هوادن كليتله منقطع اوله اندنصكره صحت تامه حاصل ايدوب
كندوسنى روحه تسليم ايدر تاكه اماره لكك دركاتندن چيقوب دلك ترتيبيله درجهٔ يقينه يتيشور رزقنا الله
من ايدى الصادقين آمين **عاشق شدن پادشاه بر كنيزك وخريدن پادشاه آن كنيزك را ورنجور شدن
كنيزك وتدبير شاه در معالجهٔ او** يعنى روحك نفسه طالب اولمسى بياننده در روح كندو اصلى جانبنه سلوك
ايتمك بابنده معاونت ايچون چون بيلديكه مطمئنه نفس اولمايجه بو يوله كيدلمز كما قال النبى عليه السلام
نفسك مطيتك فارفق بها نفس روحك صحبتنه تحمل ايده ميوب رنجور وخسته حال اولدى زيرا دخى
هوا وآرزودن كچمش ايدى ونفس مطمئنه تحصيل ايتمامش ايدى وروح آنك رفقله رنجنه معالجه ايتمك امرنده
تدبير ايتمكه مشغول اولدى تاكه كندويه موافقت ايليه پس مبدأ سلوكه اشارت ايليوب تمثيل بيوررلر
تفهيمدن اوترى تشكيم بيوررلر **مثنوى** اين مثل چون واسطه است اندر كلام واسطه شرط است بهر فهم عام
بشنويد اى دوستان اين داستان خود حقيقت نقد حال ماست آن معناى بيت شريف ديمك اولوركه
اى دوستلر ايشيدك بو حكايتى حقيقتده بو حكايه بزم نقد حالمزدر زيرا نفسمزله روحمزك احوالى بياندر
وغايت رأفت وشفقتلرندن لفظ بشنوى تكرار ايلديلر تأكيد ايچون تا غافل اولميوب فهمدن حصه
اخذ ايده سز وبالله التوفيق وعليه التكلان بالتحقيق **ترك استثنا مرادم قسوتيست نى همين گفتن كه عارض
حالتيست** يعنى ان شاء الله ديمديلر استثنايى ترك ايلديلر ديدوكلرى مرادم اول قومك قسوت
قلبلريدر يوخسه مجرد لفظ ان شاء الله ديمك دكلدر زيرا قسوة قلب ايله ان شاء الله ديمك مفيد اولمز

بلکه صدق و یقین و خلوص گرکدر آن خیالاتی که دام اولیاست :: عکس مه رویان بستان خداست
یعنی اول خیالاتکه اولیانک دامیدر بستان خدانک مهرولرینک عکسیدر یعنی اولیایه دام عشق
خدادر که اولیاء الله دام عشق خدادن غیری دامه سرفرو ایتمامشلردر نتکیم بیوررلر مثنوی غیر آن زنجیر زلف
دلبرم :: گر هزاران دام باشد بردرم :: وکمال اوزره آزاده لکی اول دامه مبتلا اولمقده بولمشلردر و بو
بیت شریفده سؤال مقدرک جوابیدر یعنی چون عالمک صلح وجنکی وفخر وننکی برخیال اوزرینه در
پس اولیاء الله نه خیالک بسته سی ونه حالک فریفته سیدرلر دنیلسه بو بیت شریفله جواب بیورلدی
و بستاندن مراد جمال باکمال خدادر و مه رویاندن مراد صور تجلیات ربانیدر که هر دمده بر غیری صورتله
تجلی ایدر :: لا یتجلی الله لشخص واحد فی صورة واحدة مرتین :: صور تجلی غیر مکرردر اول کیمه لرکه عالم مثال
اولیایه دام اولور دیمشلر غلط ایتمشلردر عالم مثالک مشاهده سی اولیایه دام اولمق نقصاندر زیرا
سیر فی التهذیب جمیع برنسنه یه باغلنمق جائز دکلدر نتکیم بیوررلر مثنوی ای برادر بی نهایت درگهیست :: در هر آنچه
میرسی بالله مایست :: اگرچه ارض وسما ودنیا ومافیها جنت وجهنم وعالم مثال جمله بستان خدادرلر وهر عالمک
اهالیسی دخی ماه رویاندرلر امّا اولیایه دام اولمق ممکن دکلدر اولیا دام عشق خدادن غیری برنسنه یه
دلبسته اولمزلر نتکیم بیوررلر مثنوی من غلام آنکه نفروشد وجود :: جز بدان سلطان با افضال وجود :: من غلام
آن مس همت پرست :: کو بغیر کیمیا نارد شکست بلک گفتی گرچه میدانم سرت :: زود هم پیدا کنش بر ظاهرت
یعنی اگرچه الله تعالی باطنکه وسرکه عالمدر امّا بر خصوص ایچون مضطر اولسک اول مرادی لفظا ذکر ایدوب
تضرع ونیاز ایله جناب حقدن استمک گرکدر نتکیم بیوردی :: قال ربکم ادعونی استجب لکم :: یعنی سیزک
ربکز دیدی بنی اوقک سیزک ایچون اجابت ایده یم هر دو بحری آشنا آموخته یعنی شاه وطبیب الهی ایکیسی
بر دریا ایدیلرکه عالم ارواحده آشنالق قاعده سن اوکرنمشلردی کما قال النبی علیه السلام :: الارواح جنود
مجندة فما تعارف منها ائتلف وما تناکر منها اختلف :: پس آشنالق عالم ارواحدن در اولیا اولیا ایله و
اشقیا اشقیا ایله هر دو جان بی دوختن بر دوخته هر ایکی جان دیکلمکزین دیکلمش از خداوند ولی التوفیق نسخهٔ شریف
در خواستن توفیق :: مائده از آسمان در میرسید :: بی صداع وبی فروخت وبی خرید :: کما قال الله تعالی
فی سورة البقرة :: وانزلنا علیکم المن والسلوی :: یعنی من وسلوایی نازل ایلدک سیزک اوزریکزه در میان
قوم موسی چند کس :: بی ادب گفتند کو سیر وعدس یعنی بنی اسرائیل فرمان خدایه مطیع اولمیوب ونعمت حقک
شکرین ادا قیلمیوب آسماندن کلان مائده نک قدرین بیلمیوب بزه سیر وعدس گرک دیدیلر نتکیم سورهٔ
مذکورده بیورر :: واذ قلتم یا موسی لن نصبر علی طعام واحد :: الی آخر الآیه طعام واحددن مراد من وسلوادر وحدتله
ذکر ایلدکلری بودر که من وسلوایی بربرینه یوغروب یرلردی طعام واحد حکمنده اولوردی یاخود غیر
مکرر طعام استرز مصرده معتاد اولدیغمز طعاملردن دائم من وسلوایی یمکه صبر ایده مزز دیمک اوله
فادع لنا ربک :: ای سل لنا بدعائک ایاه :: یعنی بزم ایچون استه دعاکله الله تعالیدن :: یخرج لنا :: ای یظهر لنا ویوجد
یعنی بزم ایچون اظهار ایلسون وایجاد ایلسون :: مما تنبت الارض :: ارض بتوردی دیشیدن فعلک ارضه اسنادی
مجازدر زیرا حقیقتده بتورن الله در قابل فاعل مقامنه قائم ایلدی :: من بقلها وقثائها وفومها وعدسها
وبصلها :: یعنی سبزه لرندن وتره لرندن وخیارندن وبغدایندن ومرجمکندن وصوغانندن ابر نایدی پی منع زکوة
وز زنا افتد وبا اندر جهات یعنی بلور یاغمز زکات منع اولندیغندن اوتری وهر جهتده طاعون دوشر
زنا اولندیغندن اوتری کعب الاحبار رضی الله عنه دن مرویدر قال رسول الله صلی الله علیه وسلم

اذا رأیتم القطر قد منع فاعلموا ان الناس قد منعوا الزکوة فمنع الله ما عنده واذا رأیتم الوباء قد فشا فاعلموا ان الزنا
قد فشا :: ادای زکوة ادب مال وترک زنا ادب عیالدر پس هر کیم که زکوة ویرمیه وباخود زنا ایده انک
شئامتندن غیریلره ضرر چکرلر شرط ادب دکلدر وشرط ایمان دکلدر که برکیمه نک شوملغندن عامهٔ مؤمنینه
ضرر ایریشه :: هر چه بر تو آید از ظلمات وغم :: آن ز بی باکی وگستاخیست هم :: یعنی سنک اوزرینه هر نه که گلورسه
ظلمات وغمدن اول سنک گستاخلغکدن وقورقوسزلغکدندر نتکیم سورهٔ رعدده بیورر :: ان الله لا یغیر ما بقوم
حتی یغیروا ما بانفسهم :: یعنی تحقیقا الله تعالی برقومک نعمت وعافیتین تغییر ایلمز مادامکه انلر نفسلرنده اولانی
تغییر ایتمیه یعنی نفسلرنده اولان صلاح وتقوایی فسق وفجوره تبدیل ایتمیه :: هم ز گستاخی کسوف آفتاب ::
شد عزازیلی ز جرأت رد باب :: یعنی ابلیس جرأت ایدوب :: انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین :: دیدوکی
ایچون باب خدادن مردود اولدی :: ملاقات پادشاه با آن طبیب الهی :: گفت ای نور حق ودفع حرج :: معنی الصبر
مفتاح الفرج :: یعنی بن رنج وعناده ایدم صبر ایله سنی بولدم فرج وصفایه ایرشدم :: الصبر مفتاح الفرج :: بنم حقمده
محقق اولدی :: مرحبا یا مرتضی یا مجتبی :: الرحب بالضم السعة والرحب بالفتح الواسع مرحبا مصدر میمیدر فعل محذوفک
مفعول مطلقیدر ای اتیت وسعة یعنی وسعت وصفا ایله کلدک دیمکدر مرتضی رضا لنمش مجتبی برکزیده :: ان تغب
جاء القضا ضاق الفضا :: ان تغب فعلنک مفعولی مقدردر تقدیری ان تغب عنا دیمکدر بو حدیث قدسی یه
اشارتدر بیوررلرکه اولیاء اللهک وجود شریفلری برقومک مابیننده اولمق رحمت وغیبتلری بلادر نتکیم
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم خبر ویررلر :: اذا کان الاشتغال بی غالبا علی عبدی جعلت همته ولذته
فی ذکری عشقنی وعشقته رفعت الحجاب فیما بینی وبینه لا یسهو اذا سهی الناس کلامهم کلام الانبیاء
اولئک الابدال حقا اولئک الذین ان اردت لاهل الارض عقوبة وعذابا ذکرتهم فیهم فصرفته عنهم ::
انت مولی القوم من لا یشتهی :: یعنی ای طبیب الهی سن قومک اولوسی سن هر کیم سنی استمیه :: قد ردی
کلا لئن لم ینته :: تحقیقا هلاک اولدی اگر منتهی اولیوب رجوع ایتمزسه اول حالدن که سنی استمیوب سوکدر
کلا حقا :: در بیان بردن پادشاه آن طبیب را بر سر بیمار :: بی خبر بودن از حال درون :: استعیذ الله مما یفترون
اول طبیب الهی دیدیکه ای پادشاه عقل جزوی صاحبی اولان مقلدین که دعوای ارشاد ایدرلر ومرض نفسدن
بیخبرلردر درددلی مرض بدنه دیو افترا ایدرلر بیلمدکلری درده نامناسب معالجه ایدرلر بن صغنورم
الله بونلرک بی افترادن ع چون برآید شمس انشق القمر :: یعنی چون آفتاب حقیقی ظهور ایلیه که تجلی جمال
خدادر غیر نورلر محو ومضمحل اولورلر :: لا تکلفنی فاننی فی الفنا :: یعنی جان که حسام الدین چلبی افندی حضرتلریدر بندن
یوسف حقیقینک بوی پیراهنن استشمام ایلدکده دامن دل دریا کردارمی دست طلبله محکم طوتوب دیدیکه
نیجه یللر سیزکله مابینمزده اولان صحبت حق ایچون اولسون حالت استغراقده محل مشاهدهٔ انوار تجلیده
اولان خوش حاللردن بر رمز بیان ایله تا که جان وتن حیات بولوب سرسبز وخندان اوله عقل و
روح دیده یوز اولقدر اوله دیدکده بن دیدیکه بکا تکلیف ایتمه بن حالت فناده یم فنا استغراقده ومضمحل
رسوم بشریتیده :: کلت افهامی فلا احصی ثنا :: یعنی فهملرم کلیل وکند اولدی ثنا حقی احصا ایتمکه قادر دکلم
یعنی فناده ایکن اول طلب ایلدیکک خوش حاللری بیان ایلمک قابل دکلدر :: کل شیء قاله غیر المفیق ::
کل منصوبدر مفعولیدر قاله نک قال ده کی ضمیر راجعدر کل شیئه غیر لفظا مرفوع فاعلیدر قاله نک
تقدیری کلام هر شیئی وهر کلامی بیهوش وغیر مفیق اولانکیمسه سویلیه وبیان ایلیه :: ان تکلف او تصلف
لا یلیق :: اگر برکیمسه کندویه زحمت ویروب لاف اوروب البته بن مست ومستغرق اولدیغم حالده ثنای

غذای احصا ایدرم دیرسه لایق دکلدر بعض شارح ثنادن مراد مدح شمس ولایت کردار درویش
اما غلطدر زیرا بیت ثانیده من چه کویم یک رکم هشیار نیست شرح ان یاری که اورا یار نیست بیوردقلرندن
فهم اولنور که جناب خدا مراد اوله زیرا اورا یار نیست دیمک شریکی وثانیسی یوق دیمک اولور پس بوکونه
وصف حضرت خدا حقنده اولمق اولی در قال اطعمنی فانی جایع حسام الدین چلبی قدس سره العزیز دیدیکه
یا مولانا بکا اطعام ایله یعنی نفایس حقایق ودقایقه که غذای روحدر بنی انکله غذالندر که بن کرسنه وتجم
واعجل فالوقت سیف قاطع بکا اطعام ایله ده عجله ایله که وقت سیف قاطعدر زمانه کیمه مهلت ویرمز
تضییع اوقات ایلمک ونقدی نسیه یه وکشمک عاقل ایشی دکلدر خلوت طلبیدن آن ولی این جهان
کوهست وفعل ماندا سوی ما آید نداها را صدا یعنی هر عملک الله اویله جزاسی بزه راجعدر اکر خیر ذکر
تنکیم بیورر ان احسنتم احسنتم لانفسکم وان اسأتم فلها یعنی اکر احسان ایدرسکز ینه کندو نفسکز ایچون احسان
ایدرسکز واکر سیئات ایدرسکز ینه نفسکز ایچون در تو مکو مارا بدان شه بار نیست با کریمان کارها دشوار نیست
یعنی سن دیمه که بزم الله تعالی حضرتنه لایق حالمز یوقدر بزم کبی کیمسه لر عاشق خدا اولمق قنده اولور دیمه الله تعالی
کریمدر طالبلرینی محروم قومز کریم اولانلر کیمه نک یاننده بر ایشی دوشه اول ایش مشکل اولمز پس هر کیم اللهی
سوورسه الله تعالی دخی انی سور تنکیم بیورر یحبهم ویحبونه وتنکیم حدیث قدسیده دخی بیورر من تقرب الی شبرا
تقربت الیه ذراعا ومن تقرب الی ذراعا تقربت الیه باعا ومن اتانی مشیا اتیته هرولة پس من طلب وجد
وجد مضمونجه طلبده قصور ایلمامک کرکدر حق تعالینک کرمنه نهایت یوقدر همان قصور بزده در بیابانکه
کشتن وزهر دادن اوکشتش از برای طبع شاه تا نیامد امر والهام اله سوره بقره ده بو آیه کریمه یه
اشارت بیوررلر واذ قال موسی لقومه یا قوم انکم ظلمتم انفسکم باتخاذکم العجل یعنی یاد ایلک شول زمانیکه
موسی علیه السلام قومنه دیدی ای بنم قوم تحقیقا سز نفسکزه ظلم ایدیکز عجلی اله اتخاذ ایدوکز سببیله
فتوبوا الی بارئکم فاعزموا علی التوبة والرجوع الی من خلقکم بریا من التفاوت ومیزا بعضها عن بعض وهیئة
مختلفة فاقتلوا انفسکم تماما لتوبتکم بقطع الشهوات یعنی توبه ورجوعه عزم ایلیک خالقکز جانبنه حرکت
ونفسکزی قتل ایلیک قطع شهواتله یاخود سیفله پس حضرت مولانا امر والهام دیدیکی بو آیه شریفک مضمونیدر
بو آیتک ورودی خاصدر بنی اسرائیل حقنده در اما حکمی عامدر زیرا هرکسه لازمدر که جناب حقه توبه ورجوع
ایلیوب نفسنی قطع شهوات ایله قتل ایله تنکیم بیورر من لم یقتل نفسه لم ینعمها ومن لم یقتل لم یحییها یعنی دنیاده
هرکیم نفسنه عذاب ایلمزسه نعیم جنتدن نفسنی محروم ایلر هرکیم نفسنی قتل ایلمزسه حیاة ابدیله احیا ایلمز دینلدی
همچو اسمعیل پیشش سر بنه شاد وخندان پیش تیغش جان بده یعنی نیجه که حضرت اسمعیل حضرت ابراهیم علیهما السلام
اوکنده باش قویوب تسلیم اولدیسه سن دخی مرشد اوکنده اجلین تسلیم اول اشارتدر اول آیه کریمه یه که
سورة والصافاتده بیورر فلما بلغ معه السعی قال یا بنی انی اری فی المنام انی اذبحک فانظر ماذا تری قال
یا ابت افعل ما تؤمر ستجدنی ان شاء الله من الصابرین فلما بلغ معه السعی فلما وجد وبلغ ان یسعی معه فی الاعمال
یعنی حضرت اسمعیل وقتا که سعی محل سعی که صفا ومروه ما بینیدر یاخود اعمال دنیاده وافعال آخرتده
پدریله بیلجه سعی ایدر اولدیسه قال یا بنی انی اری فی المنام انی اذبحک یحتمل انه رأی ذلک وانه رأی ما هو تعبیره
فظاهر اللفظ انه رأی فی المنام انه یذبحه ولکن معناه انی اری فی المنام انی قد امرت بذبحک بدلیل ما قال
فی سیاق الآیة یا ابت افعل ما تؤمر ستجدنی ان شاء الله من الصابرین وقیل انه رأی لیلة الترویة ان قائلا یقول له
ان الله یامرک بذبح ابنک فلما اصبح روی انه من الله او من الشیطان فلما امسی رأی مثل ذلک فعرف انه

من الله

من الله ثم رأی مثله فی لیلة الثالثة فهم بنحره وقال له ذلک ولهذا سمیت الایام الثلثة بالترویة والعرفة
والنحر یعنی حضرت ابراهیم دیدی ای بنم اوغلجغم تصغیر شفقت ایچوندر تحقیقا بن کوردم واقعه مده سنی بوغزلرم
شویله کوردم احتمالدر که واقعه ده اسمعیلی بوغزلر کورمش اوله یاخود بر واقعه کورمش اوله که تعبیری
اوغلن بوغزلمق اوله روایت شویله در که حضرت ابراهیم علیه السلام ترویه کیجه سی رؤیاده کوردیکه
بر قائل دیدیکه تحقیق الله تعالی امر ایلدی که اوغلکی ذبح ایده سن حضرت ابراهیم علیه السلام ترویه ایدیکه
عجبا کوردیکم رؤیا حقیقت ذبحمیدر یا بر تأویل صارفه سی وارمیدر رحمانی میدر یاخود شیطانی میدر اوله
دیو فکر ایدی ایکنجی کیجه ینه اویله کوردی یقین بیلدیکه الله جانبندندر اوچنجی کیجه ینه اویله کوردی
اندنصکره اسمعیلی بوغزلمغه قصد ایلدی بو سببدن اول کونلرک اول کوننه ترویه ایکنجی سنه عرفه اوچنجی سنه
نحر کونی تسمیه ایلدیلر پس اندنصکره حضرت ابراهیم علیه السلام کوردیکی رؤیایی اسمعیل علیه السلامه سویلدیکی
ودیدی فانظر ماذا تری من الرأی وانما شاوره فیه وهو حتم لیعلم ما عنده فیما نزل من بلاء الله فیثبت قدمه
ان جزع ویأمن علیه ان سلم لیوطن نفسه فیهون ویکتسب المثوبة بالانقیاد له قبل نزوله یعنی دیدیکه
کوره نه رأی ایدرسن ونه تدبیر ایدرسن دیدی حضرت ابراهیم علیه السلامک بو سوزدن وبو مشاوره دن مرادی
حضرت اسمعیل علیه السلامی تفحص ایدی یعنی کوره بن قضایه رضا ویریمی امر حقه تسلیم اولوری یوخسه جزع ایدر
قورقری دیمک ایدی اکر جزع ایدرسه نصیحت ایدوب تسلی ایتمک قصد ایلمش ایدی قال یا ابت افعل
ما تؤمر ای ما تؤمر به یعنی حضرت اسمعیل علیه السلام دیدیکه ای بنم بابام سکا امر اولندیسه قبل حقدن ایشله
ستجدنی ان شاء الله من الصابرین علی الذبح او علی قضاء الله یعنی عن قریب سن بنی صابرلردن بولورسن
ذبح اولنمقلغه یاخود قضای حقه صابرلردن بولورسن دیمک اوله فلما اسلما استسلما لامر الله وسلما
الذبح نفسه وابراهیم ابنه وقد قری بهما قال اسمعیل یعنی وقتا که تسلیم اولدیلر الله امرینه یاخود تسلیم
ایلدیلر اسمعیل نفسنی وابراهیم اوغلنی اللهک امرینه وقضاسنه تسلیم اولدیلر بو محلده حضرت اسمعیل دیدی
یا ابت ان لی الیک حاجة تحقیقا بنم بابام سندن بر حاجتم بر مرادم وار وهو اول مراد بودرکه ان
تجلس حتی انظر الیک والی وجهک سن اوتوره سن بن سکا نظر ایلیم مبارک یوزکه طویجه
باقم فما کنت اول اومل ان افارقک فی هذه السرعة زیرا معلوم بو دکل ایدیکه سندن بویله تیز آیریلم
وسندن رجا ایدرمکه بنم وصیتمی سمع رضا ایله اصغا ایدوب انکله عامل اولهسن فانی اسئلک یا ابت
ان تنزع عنی قمیصی وصیتم بودرکه بنم ارقمدن پیراهنمی چیقاره سن حتی لا یدمی تاکه قان بولاشمیه
ان رأته امی وهو ملطخ بدمی اکر والده م کورورسه پیراهنمی قانه بولاشمش جزعت عند ذلک والدم
کوکلکی قانه بولاشمش کوروب اغلمیون دیدی واسئلک یا ابت ان تستوثق منی الحبل ودخی ویرکه
بنی محکم باغلیه سن لئلا اضطرب علیک تا که جانم چقدیغی ایله مضطرب اولوب سکا اضطراب ویریم وینضطرب قلبک
علی وقلبک بنم ایچون مضطرب اولمیه یا ابت اذا وضعت الشفرة علی حلقی وبنم بوغازیمه بچاغی قویه
ایدیکک وقت فحول وجهک عنی حتی لا تاخذک الرقة فتتقل یوزکی دوندر بندن تا که قلبکه رقت حاصل
اولوب امر حقه امتثالدن ذاهل اولمیه سن دیدی یا ابت اذا رجعت فرد القمیص الی امی لتتسلی به
واقرأها منی السلام وقتیکه رجوع ایدوب سعادتخانه یه وارهسن پیراهنمی والده مه ویرکه انکله تسلی بولسون
وبندن والده عزیزمه سلام ایله دیدی ولا تخبرها کیف ذبحتنی ولا کیف نزعت قمیصی ولا کیف وثقتنی بالحبل حتی
لا تتأسف فینالها الشیطان ودخی خبر ویرمه والده مه بنی نیجه بوغزلدیغکی وپیراهنمی نیجه چیقاردیغکی ویمی

بنجه بغلدك ابب ايله تاكه تأسف چكوب وشيطان فرصت بولوب نائل اوله :: واذا رأيت غلاما
مثلي تنظر اليه حتى لا يجزعك ذلك في من عندي :: وقچن بنم كبي براوغلنجغي كوردكك وقت الا كاظر
ايلمه تاكه بني خاطرينه كتوروب جزع حاصل اولميه سكا ديدي :: واذا رأيت صبيانا حاتنا فاقرأهم عني السلام :: وقچن
كوزل اوغلانلر كوردوكك وقت بندن سلام ايدانره :: ولا تدخلهم الى امي حتى لا تجدد عليها حزني :: واول
اوغلنجقلري والده‌م حضورينه دخل ايلمه تاكه انلري كوروب بني اكوب دردي وغمي تازه لنميه ديدي :: فتعجب
الملائكة من ولده اسمعيل ووصيته له :: يعني ملائكه تعجب ايلديلر اسماعيلك سوزلرينه ووصيتلرينه :: وجد
ابراهيم فيما امر به :: وحضرت ابراهيمك امرحقه امتثالده جد وجهد ايتدي :: قال فناداه المنادي من السما يا خليل
قد وصفك الله انك حليم اواه منيب فكيف لا ترحم هذا المولود يكلمك بهذا الكلام :: پس برمنادي ندا ايلدي
سمادن وديدي يا خليل تحقيقا سني وصف ايلدي الله تعالى قرانده اواه حليم واواه منيب ديو نيچون رحم
ايلمزسن اوغلجغه سكا شويله محرق مؤثر سوزلر سويليه ووصيتلر ايليه ديديلر :: فقال ابراهيم يا ايها الهاتف لا تلمني
ان الله تعالى امرني به :: يعني حضرت ابراهيم هاتفدن بو سوزلري استماع ايلدكده ديدي اي غايبدن چاغران
كيمسه بني لوم ايلمه كه الله تعالينك امريدر چاكوشمه رحم سزلكدن دكلدر ديدي :: ثم قال اسمعيل عجل امر ربك قبل
ان ينال الشيطان :: اندنصكره اسمعيل ديدي اي پدر عجله ايله ربك امرينه اهمال ايله شيطان داخل اولمزدن اول
ديدي :: فنزع قميصه وربطه :: حضرت ابراهيم اسماعيلك پيراهنن چيقاردي ومبارك اللرين محكم بغلادي :: وتله للجبين ::
اي صرعه على شقه فوقع جبينه على الارض فهو احد جانبي الجبهة :: يعني يانك اوزرينه يقدي آلنك برجانبي يره كلدي
بر روايتده دخي :: ثم كبه على وجهه وهو يقول بسم الله الملك الحق فقال لمايش :: اندنصكره اسماعيلي يوزينك
اوزرينه يقدي بسم الله الملك الحق فقال لمايش، ديدي :: ووضع الشفرة على حلقه فلما هم بذبحه انقلبت
الشفرة عن حلقه وارتعدت ايدي ابراهيم :: اندن بوچاغي اسماعيلك بوغازينه طيادي وقصد ايلدي بوغازلمغه
بنجه كه قوتله بوچاغه زور ايلدي بوچاغك يوزي ارديه دوندي اصلا حضرت اسماعيلك بوغازينه اثر
ايلمدي وحضرت ابراهيمك مبارك اللري دترردي :: فقال اسمعيل حدد الشفرة يا ابت واصرف وجهك كيلا
يأخذك الرقة :: بو محلده اسمعيل بوچاغي محكم بيله اي بابا ويوزكي دوندر تاكه رقت اخذ ايلميه سني ديدي ::
فقال ابراهيم يا بني اني قد فعلته حتى لو قطع به الحجر لقطعت لحدتها :: حضرت ابراهيم عليه السلام اي بنم اوغلجغم شويله كسكن
ايلدمكه اكر قصد ايلسم طاشي كسر زياده تيزلكندن ديدي :: ثم وضع الشفرة على حلقه ثانية فلما هم ان يقطع اوداجه
انقلبت الشفرة :: يعني اندنصكره تكرار بوچاغي اسماعيلك حلقنه وضع ايلدي قصد ايلدكه بوغازينك طمرلرين
كسه ينه بوچاغك يوزي ارديه دوندي :: فقال لا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم :: فقال اسمعيل يا ابت
احسبت فيما قلت ولكن اسئلك ان تحدد بشفرتك لتوجئني ذبحا ولا تجزعه عجزا وجزع فحدد ابراهيم الشفرة
فلما وضع على حلقه :: بو وضع اوزره چونكه اوچنجي نوبت ينه ابراهيم اسماعيلك حلقنه بوچاغي وضع ايليوب
قصد ايلدكده بوچاق سويلدي :: فقالت لا تلمني يا نبي الله فاني مأمور :: بني لوم ايلمه يا نبي الله بن مأمورم بوخصوصده
التهكك اذني بوقدر كسمكه ديدي :: وناديناه ان يا ابراهيم قد صدقت الرؤيا :: بالعزم والاتيان بالمقدمات :: انا كذلك
نجزي المحسنين :: تعليل لافراج تلك الشدة عنهما باحسانهما :: ان هذا لهو البلاء المبين :: الابتلاء المبين الذي يتميز
فيه المخلص من غيره :: وفديناه بذبح عظيم :: بما يذبح بدله فيتم به الفعل عظيم الجثة سمين او عظيم القدر لانه يفدي به الله
نبيا ابن نبي واي نبي من نسله سيد المرسلين صلى الله عليه وسلم قيل كبشا من الجنة وقيل وعلا اهبط عليه من ثبير
وروي انه هرب منه عند الجمرة فرماه بسبع حصيات حتى اخذه فصارت سنة والفادي على الحقيقة ابراهيم وانما قال

وفديناه لانه المعطي له والامر به على التجوز في الفداء او الاسناد بنم جان بستاند وصد جان بدهد :: انكه اندر وهم
نايدان دهد تشكيم حديث قدسيده بيورر :: اعددت لعبادي الصالحين ما لا عين رأت ولا اذن سمعت
ولا خطر على قلب بشر :: انجلين فيض وعطا وبركه انسانك عقلي ني ادراك ايتمده قاصردر حكايت
ان مرد بقال وطوطي :: كفته اينك مابشر ايشان نيز بشر :: ما وايشان بسته خوابيم وخور تشكيم سورة فرقانده
وقالوا مال هذا الرسول يأكل الطعام ويمشي في الاسواق :: مالهذا الرسول يزعم الرسالة وفيه استهزاء وتهكم يعني
؟ وارد رسول كيمه ايچون كه كندوني رسول زعم ايدر بوبله ديمكدن اهانت واستهزا قصد ايدبلر :: يأكل الطعام
كما نأكل :: ويمشي في الاسواق :: لطلب المعاش كما نمشي والمعنى ان صح دعواه فما له لم يخالف حاله حالنا وذلك
لعميهم وقصور نظرهم على المحسوسات فان تميز الرسل عن عداهم ليس بامور جسمانية وانما هو باحوال نفسانية
كما اشار اليه بقوله تعالى :: قل انما انا بشر مثلكم يوحى الي انما الهكم اله واحد :: يعني برجلين طعام ير وچارسولرده گزر
طلب معاش ايچون بزم گزدكمز كبي اكر انك دعوسي صحيح اولسيدي انك حالي بزم حالمزه مخالف اولوردي ديديلر
مرتبه محسوساتده وقوفلري سببي ايله واول حضرتك صلى الله عليه وسلم حاللرندن غافل اولدیلر وشويله ظن ايتديلركه
غيريلردن رسولك تميزي امور جسمانيه ايله اوله واني بيلمديلركه نبوت منافي بشريت دكلدر حرف ظرف آمد درو
معنى چو آب :: يعني لفظ ظرف كبيدر معنا آب كبيدر بحر معنى عنده ام الكتاب تحرمعني الله تعالى قتنده ام الكتابدر
مراد لوح محفوظ اوله ياخود ام دن مراد انك اصلي اوله كه علم الهيدر زيرا جميع كتب ويجارك اصلي علم الهيدر
تشكيم سورة رعدده بيورر :: يمحو الله ما يشاء ويثبت وعنده ام الكتاب :: يمحو الله ما يشاء :: ينسخ ما يستصوب نسخه
ويثبت :: ما يقتضيه حكمته وقيل يمحو سيئات التائب ويثبت الحسنات مكانها وقيل يمحو الفاسدات ويثبت الكائنات
وعنده ام الكتاب :: الله قتنده در اصل كتاب كه لوح محفوظدر دنياده برايش اولمز الا اول ايش لوح محفوظده يازلمشدر
محو واثبات حقنده ديمشلركه حفظه نك ديوانندن اول نسنه كه هيچ جزايه متعلق اوليه انك كبيلري محو ايدر وغيريلرين
اثبات ايدر يعني حفظه انساندن هرنقدر اقوال وافعال صادر اولورسه يازرلر واول دفتري موقع
عرضه ايشدرلر حق سبحانه وتعالى هرقول وفعلكه انك اوزرينه ثواب وعقاب متفرع اوليه محو ايدر وباقيسين
اثبات ايدر ويا تائب اولنلرك سيئاتن محو ايدر وحسناتن اثبات ايدر ديمك اوله ويا احكام شرايعدن
بعضيسين زمانك مصالحي حسبنجه نسخ ايدر وغيري حكم اثبات ايدر وابو درداء رضي الله عنه رسول الله صلى الله
عليه وسلم حضرتلرندن روايت ايدركه اول حضرت بيوردي چون كيجه دن اوچ ساعت باقي قاله حق سبحانه وتعالى
نظر ايلر اول كتابه كه كندودن غيري هيچ كيمسه نظر ايلمز ديلديكن محو ايلر وديلديكن اثبات ايدر فقصوده بوديلر
رقوم افكاري قلوب ابرار دن محو ايدر ورموز اسراري اثبات ايدر ومحمد راز يدن نقل ايدرلركه حضرت شبلي
قدس سره العزيزدن ايشتدمكه بيوردي حق سبحانه شهود عبوديتدن ولوازمندن ديلديكن محو ايدر وشهود ربوبيتدن
ولوازمندن ديلديكن اثبات ايدر وكشف الاسرارده بيوريلور حرصي دلدن محو ايدر قناعت اثبات ايدر حسدي
محو ايدر شفقت اثبات ايدر وراحتك كوكلدن اختياري محو ايدر تسليم اثبات ايدر وتفرقه‌يي محو ايدر جمع خاطر
وحضور قلب اثبات ايدر وشيخ الاسلام عبدالله انصاري حضرتلري بيورر نظم الهي جلال عزت توجاي اشارت نكذاشت
محو واثبات توراه اضافت برداشت :: ازان مني ميكاست وازان توئي افزود :: تا باخرهما نشد كه باول بود دل كفت همه
درنهاد آب وكل ماست :: بيش از دل وكل چه بود ان حاصل ماست :: در عالم غيب خانه داشته‌ايم :: رفتيم
بدان خانه كه سرمنزل ماست :: معنى بيت ديمك اولوركه حروف ظروف كبيدر واول حروفده معاني ظرفلرايچنده
آب كبيدر معانينك بحري آنك قتنده ام الكتابدر وحروفدن مراد جمله اكوانلر واكوان انك غيري زيرا جميع

عالم کلم وکلام وحرفدر مظهر اسما اولدقلری جهتدن پس ظروف قوالب انسانده وغیریده روح و
قابلیت واستعداد وضوابط ونرشتکك وسعادت وشقاوت که ظروف ایچنده آب کبیدر انلرك کبی
واختیارلیه اولمش دکلدر بلکه بحر معنادن کلمشدر که اول بحر معنی الله تعالیدر آب تلخ وآب شیرین درجهان
درمیانشان برزخ لایبغیان یعنی کفر وایمان وشقاوت وسعادت جهانده موجوددر وما بینلرنده برزخ واردر برینه
اختلاط ایده مزلر وحدلرندن زیاده تجاوز ایده مزلر نتکیم سورهٔ رحمانده ایکی بحرك بربرینه قرشدقلری
مذکوردر مرج البحرین ای ارسلهما من مرجت الدابة اذا ارسلتها والمعنى ارسل البحر المالح والبحر العذب یلتقیان
یتجاوران ویتماس سطوحهما او البحر الفارس والروم یلتقیان فی المحیط لانهما خلیجان یتشعبان منه بینهما برزخ حاجز من
قدرة الله او من الارض لا یبغیان لا یبغی احدهما على الاخر بالممازجة او ابطال الخاصیة اولا یتجاوزان حدیهما او
باغراق ما بینهما یعنی الله تعالی ایکی بحری ارسال ایلدی کلوب بربرینه بولشورلر یعنی بحر مالح وبحر عذب یاخود بحر
روم وبحر فارس ایکیسنك آراسنده مانع واردر که بربرینه قارشمزلر وبربرینك خاصیتن ابطال ایده مزلر اول
مانع یا الله تعالینك قدرتندن اوله یا ارضدن اوله اول مانع سببیله حدلرندن تجاوز ایده مزلر حضرت مولانا
قدس سره العزیز بو ایکی دریادن ایمان وکفر قصد ایلدیلر وبرزخدن اعتقاد مراد ایدرلر انفسده زیرا آفاقده اولان
آیت انفسده اولور سنریهم آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم حتی یتبین لهم انه الحق مضمون شریفنجه یعنی اهل ایمان واهل انکار
اگرچه ظاهرا بولشورلر وصحبت ایدرلر وهم کاسه وهم دکان اولورلر اما باطن یونندن قارشمزلر زیرا اعتقادلری
مانعدر مکر الله تعالی یمحو الله ما یشاء ویثبت مضمونجه قلبلرندن انکاری محو ایلیه ویرینه ایمان اثبات ایلیه که ام الکتاب
انك ید قدرتنده در وانکه این هر دو زیك اصلی روان یعنی بحر تلخ وبحر شیرین بر اصلدن روان اولمشدر
برگذر زین هر دو رو تا اصل آن سن ایکیسندن دخی کچ اول ایکی بحرك اصلنه نظر ایله که حق تعالیدر کفر وایمان
وسعادت وشقاوت اندندر ان شراب حق ختامش مشک ناب یعنی محمد صلی الله علیه وسلم شراب جنت کبیدر که
ختامی مسکدر یعنی ایچدکدنصکره مشك ناب رایحه سی کلور حضرت محمدی صلی الله علیه وسلم جنت شرابنه تشبیه ایلدی
ابو مسیلم کذابی ام الخبائث اولان دنیا شرابنه تشبیه ایلدی باده راخنتمش بود کند وعذاب دیمك ایله نتکیم سورهٔ
مطففینده جنت شرابن وصف ایلدی یسقون من رحیق مختوم ختامه مسك شراب ایچرلر جنتده که اول شراب
خالص وبیاض ومهر ختمشدر وانك ختامی مسکدر یعنی خوشبوی در داشتن پادشاه جهود شاه احول کرد در
راه خدا ان دو دمساز خدایی را جدا اول ایکی دمسازکه خدایه منسوبدر شاه احول انلری آیردی که حضرت
عیسی وموسی در علیهما السلام لا نفرق بین احد من رسله معناسندن غافل ایدی قد بعث کرد نصارا وزیرا
بشنو از اخباران صدر صدور لا صلوة تم الا بالحضور نتکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر لا صلوة
الا بحضور القلب شمه زین حال عارف وانمود خلق را هم خواب حسی در ربود منتع اولان خلقی حسه منسوب اولان
خواب قایدی یعنی عارفك مرادینی فهم ایتمیوب خاطرلری ظاهر اوجنسنه کندی یعنی عارفك خواب دیدیکی کندولرینك
یاتوب اویودقلری کبی اویخودر ظن ایتدیلر حال عارف این بود بی خواب هم عارفك اویخوسزلقده دخی حالی بویلدر
زیرا موتوا قبل ان تموتوا مضمونجه کندولکلرندن کچمشلردر ودنیانك آلایشندن بری اولمشلردر اصحاب کهف کبی
احوال دنیادن اویومشلردر گفت ایقاظا رقود زین مرم سورهٔ کهفده نتکیم اصحاب کهف حقنده جناب حق بیورر
تحسبهم ایقاظا لانفتاح عیونهم او لکثرة تقلبهم یعنی گوزلری آچق اولوب وکثرت تقلبلرندن اویانق ظن ایدرسك
وهم رقود ای نیام ونقلبهم فی رقدتهم ذات الیمین وذات الشمال کیلا تأکل الارض ما یلیها من ابدانهم على طول الزمان
تا ارض بونلرك بدنلرین یمیه طول زمان اوزره یعنی سن انلری کورسیدك اویانق ظن ایدردك حالبوکه انلر

اویو

اویومشلردر بیوردی سن بو سوزدن اورکه ونجه ممکندر دیمه خفته از احوال دنیا روز وشب چون قلم در پنجه
تقلیب رب یعنی عارف حق تعالینك دست قدرتنده کاتب پنجه سنده قلم کبیدر ذات الیمین وذات الشمال
استدیکی طرفه دوندرر نتکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر قلب المؤمن بین اصبعین من اصابع
الرحمن یقلبها کیف یشاء رفته درصحرای بیچون جانشان روحشان آسوده وابدانشان وجعلنا نومکم سباتا
حکمنجه اویخو وقتنده هم بدنلری راحت بولور هم جانلری فالق الاصباح اسرافیل وار جمله را درصورت آرد
زان دیار سورهٔ انعامده اولان آیهٔ کریمه دن اقتباسدر فالق الاصباح ای شاق عمود الصبح عن ظلمة اللیل
وعن بیاض النهار یعنی اول الله عمود صبحی شق ایدوب ظلمت لیلدن صباحی اظهار ایدیجی وبیاض نهاردن
ظلمات لیلی اظهار ایدیجیدر وجعل اللیل سکنا یسکن الیه التعب بالنهار لاستراحته فیه من سکن الیه اذا
اطمئن الیه استئناسا به او یسکن فیه الخلق من قوله لتسکنوا فیه یعنی الله تعالی کیجه یی آرامگاه ایدیجیدر کوندز
حاصل اولان تعب کیجه استراحت ایتمکله ساکن اولور تجن استئناس یونندن مطمئن اولوب قرار طوته لر
یاخود خلقه مسکن قلیجیدر دیمك اوله لتسکنوا فیه قولی اوزره والشمس والقمر حسبانا ای على ادوار مختلفة
یحسب بها الاوقات یعنی الله تعالی شمس وقمری حساب یونندن قلیجیدر یعنی شمس وقمری ادوار مختلفه اوزره
خلق ایلمشدر انلکله حساب اولنور جمیع اوقات وفصول اربعه وصیف وشتا ذلك تقدیر العزیز العلیم شمس
وقمری شمار حسابه نشان قلمق وبونلری دوران مختلفه اوزره مقرر طوتمق اول خداوند غالبك تقدیری
انك حکمی جمیع مخلوقات اوزرینه جاریدر واول الله جل شانك احوالنه عالمدر معنای بیت فالق الاصباح اولان
ذات قدیم کیجه نك ظلماتن رفع ایلیوب ضیای روز پرنوریله عالمی منور ومزین قلمقله عالم خوابده اولنلره
انتباه ویروب شول اسرافیل سوار وروب جمیع امواتی احیا ایدوب حشر اولدیغی کبی حق تعالی بونلری عالم
مثالده مستغرق وبیحس ایکن عالم صورته چکوب تکرار احیا ایدر وبو حالی اهل عبرت اولنلر حشردن
برنمونه در دیمشلر دیدن خلیفه لیلی را کیف مد الظل نقش اولیاست کو دلیل نور خورشید خداست
سورهٔ فرقانده اولان آیهٔ کریمه یه اشارتدر الم تر الی ربك یعنی نظر ایتمدکمی وکورمدکمی یا محمد ربکك صنعنی
وقدرتنی کیف مد الظل یعنی کورمزمیسن ونظر ایتمزمیسن ربکك صنعنه که محض قدرتندن کولکه یی نیجه
بسط ایلدی طلوع فجردن طلوع آفتابه دکین زیرا اول زمان زمانلرك الطفیدر زیرا ظلمت خالصه سبب
نفرت طبع وانقباض نور بصردر وشعاع شمس مسخن هوا ومفرق نور باصره در واول محلده بونلرك ایکیسیده
منتفی اولور ولهذا حق سبحانه وتعالی جنتی انکله وصف ایدوب بیوررلر وظل ممدود ولو شاء لجعله ساکنا
یعنی اگر الله تعالی دیلسه اول ظلی برمنوال اوزره ثابت ولازم یاپقه ایدردی شمسی بر وضع اوزره مقیم
ایتمکله ثم جعلنا الشمس علیه دلیلا یعنی اندنصکره شمسی اول ظل اوزره بز دلیل قلدق زیرا اول ظل انسانك
حسنه ظاهر اولمز شمس طلوع ایتمینجه وظل موجود ومتفاوت اولمز الا شمسك حرکتی سببیله بعضلر
ظلدن مراد ظلال کائنات وماهیات ممکناتدر دیمشلر ومد ظلدن مراد ایسه کائناتی وجوده کتوروب اظهار
ایلمسی اوله اما حضرت مولانا قدس سره العزیز بیوررلرکه کیف مد الظل که حق تعالی بیوردی مراد نقش وجود
اولیادر ظلمات اوزون وقصه اولمسی آفتابك وجودینه ودهرانه نیجه دلالت ایدرسه اولیالکده وجودلری
آفتاب ذات خدایه ایچلین دلیلدر اندر وادی مرو بی این دلیل لا احب الافلین کو چون خلیل سورهٔ
انعامده بو آیهٔ کریمه دن اقتباسدر فلما جن علیه اللیل یعنی ابراهیمه لیل ظلماتیله بوریوب ستر ایلدی رأى کوکبا
برکوکب درخشان کوردی اول کوکب زهره یاخود مشتری ایدی دیمشلر قال هذا ربی ابراهیم دیدیکه ربم بودر

تعجیلدر دیدیلر بونده همزهٔ استفهام محذوفدر اصلنده أهذا ربی اما قاضی بیضاوی رحمة الله علیه بیورر
فان اباه وقومه کانوا یعبدون الاصنام والکواکب فاراد ان ینبههم علی ضلالتهم ویرشدهم الی الحق من النظر
والاستدلال وقوله هذا ربی علی سبیل الوضع فان المستدل علی فساد یحکیه علی مایقوله الخصم ثم یکر علیه بالافساد
یعنی ابراهیم خلیل الله صلوات علیه وسلامه حضرتلرینک پدری وقومی اصنامه وکواکبه عبادت ایدرلردی
پس حضرت ابراهیم علیه السلام دیلدیکه انلره ضلالتلرندن وغوایتلرندن وفاسد عقیده لرندن خبر ویره
وانلری ارشاد ایلیه نظر واستدلال طریقیله کوکبی کوردکده هذا ربی دیدی وانک هذا ربی دیدیکی
علی سبیل الوضع ایدی زیرا بر قوله فسادینه استدلال ایتمک استین اول قولی خصم سویلدیکی کبی
سویلر اندن انکار ایدر انی بوزوب فسادین بیان ایتمکله وخصمه بلدرمکله فلما افل وقتاکه شول کوکب که
خلق انی کوردکده سجده ایدردی غروب ایتدی قال لا احب الافلین فضلا عن عبادتهم فان الانتقال
والاحتجاب بالاستتار یقتضی الامکان والحدوث وینافی الوهیة حضرت ابراهیم دیدی بن افل وزائل اولنلری سومزم
اله اتخاذ ایلمک وانلره عبادت ایتمک قنده قالدی زیرا زوال وانتقال واحتجاب بالاستتار امکان و
حدوث اقتضا ایدر ودخی الوهیته منافیدر پس زوال بیلر اولنلرک رب اولمغه لیاقتلری یوقدر
اول مالک یوم الدین واول رب العالمین بو صفتلردن منزهدر وعالیدر امدی حضرت مولا قدس الله سره الاعلی
مرید مبتلایه وسالک طریق هدایه تعلیم وارشاد بیوروب دیرلرکه ای سالک طریق تحقیق بو یوله دلیلسز کمه
وهر کوردوکک نقش ولقربه میل ایتمه زیرا طریق حقده هر نه کوکل باغلسک اول شی سکا آیت وره‌زن
اولوب سنی یولدن آلیقور امدی حضرت خلیل کبی جهانک نقوش زائلنه لا احب الافلین دی وعقدن غیرنک
محبتی کوکلدن چیقار ورحد کیدزرا دره کاو؛ ورحد ابلیس را باشد غلو حددن تجاوز ایتمک ابلیس
صفتیدرکه حددن سجده ایتمیوب انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین دیدی این حد خانه
حد آمد بدان که انک جبلتنده حد واردر از حد آلوده باشد خاندان حددن ملوث اولور اهل
بیتدن مراد سالک اولنلرک قلبیدر یعنی هر سالکک که خانهٔ قلبنده حد اوله اول سالکک جمیع حواسی
وقواسی ملوث اولور ملوث اولان قلب ذکر الله ایتمکه لایق اولمز بدن ملوث اولدیغی وقت نماز جائز
اولمدیغی کبی امدی قلب شانکه مخزن اسرار الهیدر انی الایش واخلاق ذمیمه دن پاک طوتمق کرکدرکه بیورر
طهرا بیتی بیان پاکیست؛ کنج نورست اظلمش خاکیست سورهٔ بقره ده بو آیهٔ کریمه دن مقتبسدر وعهدنا
الی ابراهیم واسمعیل ای امرناهما ان طهرا بیتی بان طهرا ویجوز ان یکون مفسرة لتضمن العهد معنی القول
یرید طهراه من الاوثان والانجاس ومالا یلیق به یعنی اوثاندن وانجاسدن ولایق اولمیان شیلردن پاک
ایلک دیمک اولور للطائفین حوله والعاکفین المقیمین عنده والمعتکفین فیه والرکع السجود ای المصلین
جمع راکع وساجد یعنی عهد ایلدک یعنی امر ایلدک ابراهیم واسمعیل علیهما السلام جانبنه بیتمی پاک
ایلیلر اوثاندن ودخی انجاسدن وخبائث ومعاصیدن طواف ایدیجیلر ایچون واول بیتک قربنده مقیم
اولنلردن وانده معتکف اولنلردن اوتری واول بیت شریفده راکع وساجد اولنلردن اوتری یعنی انده
مصلی اولنلر ایچون وحضرت مولا قدس سره طهرا بیتی دن مراد تطهیر خانهٔ دل مراد ایدوب بیوررلر حق تعالی
حضرت ابراهیم واسمعیله امر ایدوب طهرا بیتی دیدیکدن مراد خانهٔ قلبلری پاک ایلک دیمکدر پس سالکه لازمدر
دل خانه سن اوثان محبت ماسوادن وقاذورات زور وریادن وانجاس حب دنیادن وادناس نفس
وهوادن وحقد وحسددن پاک ایلیه که خانهٔ دل پاک اولمینجه تجلی جمال جانانه لایق اولمز زیرا خانهٔ دل

حرم خاص خدادر پاک کرکدر؛ شه نزول ایتمز سرایهٔ پاک وپرنور اولمه؛ مضمونجه بیت اکرم حرم دل
از غبار دوست سازی پاک؛ صفای وحدت صرف اندروکی ادراک تخلیط وزیر در احکام انجیل؛ درنجی
کفته مکش این شمع را؛ کین نظر چون شمع آمد جمع را یعنی طومارک برنده حق تعالی سکا ویردیکی قدرتله
نظر ایلدکه اول قدرت انکدر انسان کندو عجزین کورمکله حقک ویردیکی نعمت وقدرتی انکار ایلمکدر
دیدی پرنده دخی عجزدن وقدرتدن کچ که هر شی نه که سالکک نظرنده پرلیه اول شی نه طریق حقده
سالکه پت اولور دیدی پرنده دخی عجز وقدرت کورمکدن نظرک قالدرمه که سالکک منتهای مرتبه
پتشمزدن اول مصنوعاته نظر ایتمکی ترک ایتسه نصف ایلده شمع وصالی سوندرمش کبی اولور
دیدی یعنی سالکک مقام مشاهده یه پتشوب مصنوعاتده صانعی مشاهده ایدرلکن اول مقامدن
اعلا بر مقامه دخی پتشمزدن اول مشاهده یی ترک ایتمک همان شب وصالده جمال یاره
نظر ایدرکن شمعی سوندرمک کبی درکه مقام مشاهده ده عبرتله نظر ایلیوب هر شیده صانعی مشاهده
ایلمک سالکه دستکیر ودلیل راه اولور نتکیم فانظر الی آثار رحمت الله وینه فاعتبروا یا اولی الابصار
دربیان حضارت وزیر؛ جز شکسته می نکیرد فضل شاه؛ نتکیم حدیث قدسیده بیوریلور انا عند المنکسرة قلوبهم
لاجلی؛ دفع کفتن وزیر مریدان را؛ بی حس وبی کوش وبی فکرت شوید؛ تا خطاب ارجعی را بشنوید بی حس
وبی کوش وبی فکر اولک یعنی کورمجک نسنه یی کورمکدن واشتمیجک سوزلری اشتمکدن وفکر
ایتمیجک معنالردن احتراز ایلک تا خطاب ارجعی استماعنه قادر اولهسز یعنی نفس مطمئنه
اولکه حق تعالی سورهٔ والفجرده بیورر یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک راضیة مرضیة فادخلی
فی عبادی وادخلی جنتی پس مؤمنه اعمال کرکدر سوز چوقلغنک فائده سی یوقدر نتکیم بیورمشدر
المؤمن یقلل الکلام ویکثر العمل والمنافق یکثر الکلام ویقلل العمل جب اکر بسیار دانی اندکی کوی؛ یکی ز صد مکو
صد یکی کوی؛ پس مجرد قیل وقال ایله ذوق وحال میسر اولمز مکرر کردن مریدان؛ بر ضعیفان قدر قوتکارنه
ضعیفلره قوتلری مقداری ایش بیورر ولا تحملنا ما لا طاقة لنا به مضمونجه لا یکلف الله نفسا الا وسعها
حکمنجه بیزه تکلیف ما لا یطاق ایلمه اعتراض مریدان؛ ما عدمهاییم وهستیهای ما؛ تو وجود مطلقی فانی نما بز عدملرز
ویزم وارلقلرمز دخی عدمدر سن بر وجود مطلق سن فانی کوسترجی سن یعنی جمیع ممکنات فانیدرلر سن انلری
اظهار ایدوب کوسترجی سن وجمیعنک قیاملری سنکلهدر ذات باری یه وجود مطلق دیرلر شول مرتبه که
واجبیت وممکنیت مذکور ومشخص اولمیه وبو مرتبه یه احدیت دیرلر ومرتبهٔ احدیت وصفنده شیخ عبد الکریم جیلی
بیوررلر؛ الاحدیة عبارة عن تجلی ذاتی لیس للاسماء ولا للصفات ولا لشیء من مؤثراتها فیها ظهور فهی
اسم لصرافة الذات المجردة عن الاعتبارات الحقیة والخلقیة تو زقران بازخوان تفریبیت؛ کفت ایزد
مارمیت اذ رمیت جناب حق سورهٔ انفالده بیورر؛ مارمیت یا محمد صلی الله علیه وسلم رمیا توصلها الی اعینهم
ولم تقدر علیه اذ رمیت ای اتیت بصورة الرمی ولکن الله رمی ای بغایة الرمی فاوصلها الی اعینهم جمیعا
حتی انهزموا وتمکنهم من قطع دابرهم یعنی اول براوج طپراغی سن آتمدک یا محمد صلی الله علیه وسلم چونکه اتدک
وسنک اتماغنک اول مثابه ده دکل ایدیکه تمام لشکر اعدانک کوزلرینه اول اتدیغنک طپراق
واصل اولیدی لکن الله تعالی اتدی انی یعنی جمله سنک کوزلرینه واصل ایلدی پس منهزم اولدیلر
فعلک عبده اضافتی کسب طریقیدندر وحقه اضافتی خلق ایتمک طریقیندندر صاحب تاویلات بیورمش
حق سبحانه وتعالی صحابهٔ رسوله صلی الله علیه وسلم فنای فعلی تعلیم بیوروب فعلی اندن سلب ایدوب آنلری

كندويه اثبات ايتمكله: فلم تقتلوهم ولكن الله قتلهم: بيوردى اما اول حضرت صلى الله عليه وسلم مقام بقا
بالله‌ده ايدى فعلى اندن سلب ايدوب ما رميت ديدى واول فعلى بنده اكا نسبت ايتديكه اذ رميت ديدى
وكندويچون اثبات ايتديكه ولكن الله رمى ديدى تاكه معنى تفضيل افاده ايلدى معنى جمعده فيكون الرمى من محمد
صلى الله عليه وسلم لا بنفسه وحضرت مولانا بيوررلر مثنوى ما رميت اذ رميت كفت حق: كار حق بر كارها دارد سبق
كر بپرانيم تيران نى زماست: ما كمان و تيراندازش خداست: تا نشد مغلوب كس اين سو نيافت: كر نوخواهى از طرف
بايد شتافت: جنب پير دستكيرك بو قول شريفى اوزره ما رميت اذ رميت نك حقيقتى مقام قرب فرائضدن
اولور زيرا قرب فرائض اكا ديرلركه حق تعالى بنده سنك جسمن آلت ايدينور انك وجودندن قدرتين اظهار ايدر
ما رميت اذ رميت كبى وقرب نوافل اكا ديرلركه حق تعالينك نورى وقدرتى بنده يه آلت اوله كنت له سمعا وبصرا
ويدا الى هركه او بيدارتر پردردتر: هركه آكاه‌تر رخ زردتر هركيم حق تعالينك جلال وقهريندن زياده
خبردار وآكاه اوله انك يوزى زياده صارى اولور الله قورقوسندن نتكيم رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيوررلر: انا اعلمكم بالله واخشاكم: كافران چون جنس سجين آمدند: سجن دنيارا خوش آيين آمدند الدنيا
سجن المؤمن وجنة الكافر حكمنجه كافرلر دنيا زندانينه خوش آيين كلديلر زيرا مؤمنك زندانى وكافرلرك جنتيدر
حق تعالى بيورر: كلا ان كتاب الفجار لفى سجين: يعنى حقا كه كافرلرك نامۀ اعماللرى سجين ده اولور سجين بر صخره
ايچى مجوفدر جهنمك التنده در دائما كافرلر ونامۀ اعماللرى انده اولورلر انبيا چون جنس عليين بدند: سوى عليين
جان ودل شدند انبيا كه جنس عليين ايديلر عليين جانبنه جان ودل عروج ايتديلر كما قال الله تعالى: كلا ان
كتب الابرار لفى عليين: حقا وتحقيقا ابرارك كتاب اعماللرى عليين ده اولور يدنجى آسماندن اوزره عرش اعظم
التنده وبعضيلر سدرة المنتهى در ديمشلر طلب كردن ايت عيسى عليه السلام: لى غلط كفتم كه نائب با منوب
كر دو پندارى قبيح آيد نه خوب يعنى نائبى منوبك غيرى ظن ايلمك جائز دكلدر كما قال الله تعالى: من يطع الرسول
فقد اطاع الله: وحضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوررلر: من اذى وليا فقد اذانى ومن اذانى فقد اذى الله چون
رسوله اطاعت الله‌ه اطاعت اولوب واذا ايلمك الله‌ه اذا ايلمك اولنجق نائب منوبدن آيرى اولمز آمدى
آيرى ظن ايلمك قبيحدر منازعت امرا ودر ولى عهد: جمله دانايان همين كفتند هين: هست دانا رحمة للعالمين
زيرا حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم رحمة للعالمين در وعلما ورثة انبيادر بونلر دخى اول معنادن حصه دار
اولورلر كر نوميدى مرو اميدهاست: سوى تاريكى مرو خورشيدهاست نا اميدلك محلسنه كتمه يعنى نا اميد
اولمه كه اميدلرى واردر همان سن طلبده اول كه كاه اولوركه هيچ اميد ايتمديكك يرده استديكك كيمسه يه
واصل اولورسن ومرادك اندن حاصل اولور حكايت حضرت ابراهيم ادهم قدس الله سره العزيز بركون
حمامه كيردى بر پير كوردكه هيچ كيمسه اكا التفات ايلمز ودلاكلر اكا كيسه چكمك سورمزلر حضرت ابراهيم ادهم
اول پيره ترحم ايدوب انى اوغمه وخدمتك ايتمكه باشلدى اثناى خدمتده ديديكه اى پير بكلك زماننده
پيرلره خدمت ايلدكمى كه پيرلك زماننده سكا خدمت ايده لر ديدى مكر اول پير اوليا اللهدن
ايدى ايتدى بن بكلك زماننده پيران خدايه واوليا الله‌ه خدمت ايلمش ايدم انكچون دركه بكا ابراهيم ادهم
خدمت ايدر ديدى ابراهيم ادهم حضرتلرى بيلديكه اول كيمسه اوليا اللهدندر بو سببدندركه اكثر اوليا حقنده
ديمشلر: اذا غاب لا يذكر واذا حضر لا ينظر: واكثر اوليا: اوليائى تحت قبائى لا يعرفهم غيرى حكمنجه كزلو ومخفيدرلر
نتكيم حضرت شيخ رضى الله عنه بيوررلر نظم لله تحت قباب العزة طائفة: اخفاهم فى رداء الفقر اجلالا: هم السلاطين
فى اطمار مسكنة: جروا على فلك الخضراء اذيالا: آمدى نا اميد اولمه كه اميد قپوسى آچقدر نيجه جهتدن وكندوكى

ظلماته بر آفتاب خورشيدلر واردر يعنى اولياى كرامك وجود بر جودلرى بين الناس موجوددر همان طالب
اولوب ارايوب بولمغه موقوفدر آمدى دليل وهادى كركه بو عزيزلردن غافل اولمه: حكايت پادشاه جهود
وپاره در هلاك دين عيسى سعى نمود: كر خبر خواهى ازين ديكر خروج: سوره برخوان والسماء ذات البروج والسماء
ذات البروج: يعنى البروج اثنى عشر شبهت بالقصور لانها تنزل لها السيارات ويكون فيها الثوابت او منازل
القمر او عظام الكواكب سميت بروجا لظهورها او ابواب السماء فان النوازل تخرج منها والتركيب للظهور: واليوم
الموعود: يوم القيمة: وشاهد ومشهود: ومن يشهد فى ذلك اليوم من الخلائق وما احضر فيه من العجائب و
تنكيرها للابهام فى الوصف اى وشاهد والمشهود ولا يكتنه وصفهما او المبالغة فى الكثرة كانه ما افرطت
كثرته من شاهد ومشهود والنبى وامته وسائر الامم او كل نبى وامته او الخالق والخلائق او عكسه فان الخالق
مطلع على خلقه وهو شاهد على وجوده او الملك الحفيظ والمكلف او يوم النحر والعرفة والحج او يوم الجمعة
والمجمع فانه يشهد او كل يوم واهله: قتل اصحاب الاخدود: قيل انه جواب القسم على تقدير لقد قتل والاظهر
انه دليل جواب محذوف كانه قيل انهم ملعونون كما لعن اصحاب الاخدود فان السورة وردت لتثبيت المؤمنين
على اذاهم يعنى بروج صاحبى اولان آسمان حقيچون بروجدن مراد اون ايكى بروج اوله كه قصرلره تشبيه اولنه
زيرا اكا سيارات كلوب نزول ايدر وانده ثوابته اولور ياخود بروجدن مراد منازل قمر اوله يا كوكبلك
عظاملرى اوله يا ابواب سما اوله جميع نوازل اندن چيقار دخى قيامت كونى حقيچون وشاهد ومشهود واول
كونده حاضر اولان حقيچون خلايقدن وعجايبدن انده احضار اولنان شيلردن وتنكيرلرى ابهام ايچوندر
وصفلرنده ياخود مبالغه ايچوندر كثرتده كانه قيل ما افرطت كثرته من شاهد ومشهود ياخود شاهددن مراد
حضرت محمد المصطفى اوله صلى الله عليه وسلم ومشهود امتى اوله ياخود شاهد امت محمد اوله ومشهود امم سالفه اوله
ياخود هر پيغمبر شاهد وامتلرى مشهود ياخود عكسى مراد اوله ياخود ملائكه حفظه شاهد بنى آدم مشهود يا
يوم النحر شاهد وذبح ايدنلر مشهود اوله يا عرفه شاهد وحجاج مشهود اوله يا يوم الجمعه شاهد وجمع مشهود اوله
زيرا شهادت ايده كركدر يا هر كون شاهد وانك اهلى مشهود اوله زيرا هر كونده خير وشردن اولان اعمال
ايچون اول كون شهادت ايده كركدر قتل اصحاب الاخدود جواب قسمدر لقد تقدير ايتمكله يعنى بو مذكورات
حقيچون لقد لعن كفار مكه كما لعن اصحاب الاخدود بو سوره مؤمنلرى تثبيت ايچون نازل اولدى كفارك
اذاسنه سلفده واقع اولان احوالى ذكر ايتمكله كفارك اذا واستهزاسى وانبيا عليهم السلامك ومؤمنلرك
تحمللرين ذكر ايتمكله مؤمنلرك قلوبن تثبيت ايچوندر كان ديلديكه انهم ملعونون يعنى كفار مكه ملعونلردر اصحاب
اخدود كبى وقتل لعن معناسنه در والخد وهو شق فى الارض اخدود شقوق معناسنه در بوندن مراد اول قوم
ارضى شق ايدوب يارو قلعه خندقى كبى خندقلر ايدوب ايچنه آتش ياقوب كنارنه صنم نصب ايدوب
صنمه سجده ايده نى رها ايدوب ايتميه نى آتشه ياقدقلرنى اخباردر بو حكايه نك تفصيلى بودركه يمن
ديارنده بر پادشاه وار ايدى حمير قبيله سندن ايدى وجبار ومتكبر ايدى وظالم ايدى ادينه ذو نواس
ديرلر ايدى يهود وبت پرست ايدى وبر ساحرى وار ايديكه مدار ملك انك رأينه وابسته ايدى چون
اول كاهن پير اولدى ملكدن التماس ايتدى بن پير اولدم صلاح كار بونده دركه بر عقلى كامل ذهنى صافى
قابل تربيت بر غلام ويره سزكه بن سحرى اكا تعليم ايليم تاكه بندن صكره علم ضايع اولميه ومقامم خالى قالميه
وسزك خدمتكزده بنم قائم مقامم وخليفم اوله ديدى بر غلام عاقل كزيده قيلوب تعيين ايتديكه واروب
اندن سحر تعلم ايليه هر كون واروب اندن سحر تعلم ايدردى بر كون يولده بر راهب كوردى انك زاويه سنه

واروب صحبت ایلدی عیسی علیه السلام دیننه اقرار ایلدی الحمد لله ایمان کتوروب سحردن وبت پرستلکدن
رجوع ایلدی دائم تعلم سحر بهانه سیله کیدوب اول راهبله صحبت ایدردی آخر علم توحیدده کامل اولوب
مستجاب الدعوة اولدی برکون راهب صحبتندن چیقوب خانه سنه کیدرایکن براژدرها کوردی خلقك
یولن باغلمش کیمسه کچمز اول غلام دعا ایلدی والله اول اژدرهانك ارقه سن صقه‌دی واركیت کیمسه‌یه
جفا ایتمه دیدی اژدرها دونوب مقامنه کتدی خلق غلامه محبت واعتقاد ایدر اولدیلر اندنصکره مشهور
اولوب خسته ومریض وابرص واکمه انك دعاسیله شفا بولورلردی مکر پادشاهك بر ندیمی واردی اعمی
اولمش واروب اول غلامدن دعا تمنا ایلدی غلام ایتدی اگر الله‌ه ایمان کتوروب ونیم سرمی صقلرسك دعا
ایده‌یم کوزن اچلسون دیدی ندیم قبول ایلدی اول حقله کوزی اچیلوب ملك خدمتنه کلدی ملك تعجب
ایدوب کوزك نیجه اچلدی دیو سؤال ایلدی ندیم الله اچدی دیدی الله دیدیکك کیمدر دیدی ندیم ایتدی
الذی لا اله الا هو ملك حیله ایدوب کیمدن تلقین الدك سویله بندخی اکا ایمان کتوریم دیدی ندیم پادشاهك
ایمانه کلمسنه حریص اولمغین غلامك احوالن بیلدردی ملك طلب ایلیوب عقیده‌سنه مطلع اولدی چوق
جهد ایتدیلر انی اعتقادندن دوندره‌مدیلر امر ایتدیکه غلامك الن ایاغن بغلیوب دریایه اته‌لر چون زورق
ایچنه دریایه ادم اته‌جق یره ایلتدیلر جناب حقه نیاز ایلدی دریا حرکت ایلیوب جمله‌سن غرق ایتدی غلام
نجات بولدی خلقك اعتقادلری دخی زیاده اولوب ایمانه حریص اولدیلر پادشاه خبر الدی بو کره بر یوجه طاغ
وار ایدی اندن اشاغی اتك دیدی چون طاغه چقدیلر غلام دعا ایلدی بر یل اسدی موکللرین طاغدن اتوب
هلاك ایلدی غلام خلاص بولدی محصل الکلام اتشه اتدیلر یانمدی داره چکوب تیر باران ایتدیلر اوق
یانمدی غلام ای پادشاه ایمان کتور اول الله‌ه که بو نیجه قدرتلرین مشاهده ایلدك دیدی ملك طریق عناده
سالك اولوب البته سنك قتلك ایسترم دیدی غلام ایتدی سن بنی اولدره‌مزسین مکر تحت حکومتکده
اولان خلقی جمع ایده‌سن ونیم ترکشمدن بر اوق الوب اندنصکره بنی احساس اول اوقی بسم الله رب الغلام دیو
اتاسن بن اول اوق ایله شهید اولورم دیدی ملك انك دیدیکی کبی ایلدی اوق غلامك صاغ قولاغنه صاغ
قاشنك ارسنه طوقنوب غلام شهید اولدی اول جمعیتده حاضر اولنلر براغزدن فریاد ایدوب امنا
برب هذا الغلام دیدیلر ملك غضب ایدوب دیدی برقاچ یرده قلعه خندقی کبی خندقلر قازدیلر ایچلرین اودون
طولدیروب اتش یاقدیلر کنارینه برصنم نصب ایتدیلر صنمه سجده ایده‌نی رها ایدوب ابیاینی اتشه اتدیلر حتی بر عورت
کتوردیلر الندن اوغلجغن الوب اتشه اتدیلر اوغلانجق اتش ایچنده چاغروب انا صاقین صنمه سجده ایتمه که
سن دین حق اوزرینه سن بنی اتش یاقمدی قورقمه سنده کلا نیم یانمه که مؤمنی اتش یاقمز دیدی خلق بو حالتی
کوریجه ایمانه عاشق اولوب اعتقادلری زیاده اولدی شوق ایمان ایله جسدلرین قتلنمه میل ایتدیلر
اندنصکره بعضی کیمسه‌لر کندولرین اتشه اتدیلر حق تعالی حضرتلرینك لطفیله کیمسه یانمدی تشکیم بیوررلر مثنوی
کاندر ایمان خلق عاشقتر شدند :. درفنای جسم صادقتر شدند سنت بد کز شه اول بزاد :. این شه دیکر قدم
بروی نهاد برامرسنت که اولکی شاهدن ظاهر اولدی صکره کلان شاه دخی انك سنت سیئه‌سی اوزره
سلوك ایلدی وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر من سن فی الاسلام سنة حسنة فله اجره
واجر من عمل بها الی یوم القیمة من غیر ان ینقص من اجورهم شیء ومن سن فی الاسلام سنة سیئة فله وزره ووزر
من عمل بها من بعده من غیر ان ینقص من اوزارهم شیء یعنی برکیمسه اسلام ایچنده بر سنت حسنه قونه اول سنت
حسنه‌نك اجری انك اولور وکندودنصکره قیامته دك اول سنت حسنه ایله عمل ایدنلرکده اجری انك اولور

اول عمل ایدنلرك اجرلرندن برنسنه ناقص اولمیه‌سز یعنی عمل ایدنلره نقدر اجر ویریلورایسه سنت احداث
ایدنه دخی اولقدر اجر ویریلور وسنت سیئه احداث ایدن دخی بویله‌در اول سنت سیئه ایله
عمل ایدنه نقدر کناه حاصل اولورایسه اول برامر سنتی احداث ایدنه دخی اولقدر کناه عائد وراجع اولور
نکوانرا هست میراث ازخوشاب :. انچه میراث اورثنا الکتاب یعنی ایولرك میراثلری اب شیریندندر وبرکزك
میراثلری اب تلخ وشوردندر هر تابع متبوعلرینك میراثن اخذ ایدر پس اهل عقول انبیا واولیا میراثن
اخذ ایدرلرکه :. العلماء ورثة الانبیاء :. در بو بیت شریف سورهٔ فاطرده بوایت کریمه‌دن اقتباس اولنمشدر
ثم اورثنا الکتاب :. حکمنا بتوریثه منك اونورثه فعبر عنه بالماضی لتحققه اواورثناه من الامم السالفة :. الذین
اصطفینا من عبادنا :. یعنی علماء الامة من الصحابة ومن بعدهم اوالانبیاء سوهم فان الله اصطفاهم علی سائر الامم :. فمنهم
ظالم لنفسه :. بالتقصیر فی العمل :. ومنهم مقتصد :. یعمل به فی غالب الاوقات :. ومنهم سابق بالخیرات :. بضم التعلیم والارشاد
الی العمل وقیل الظالم الجاهل والمقتصد المتعلم والسابق العالم وقیل الظالم المجرم والمقتصد الذی خلط الصالح بالسیء
والسابق الذی رجحت حسناته بحیث صارت سیئاته مکفرة وهو معنی قوله علیه السلام :. اما الذین سبقوا فاولئك
یدخلون الجنة بغیر حساب واما الذین اقتصدوا فاولئك یحاسبون حسابا یسیرا واما الذین ظلموا انفسهم فاولئك
یحبسون فی طول المحشر ثم یتلقاهم الله برحمته :. وقیل الظالم الکافر علی ان الضمیر للعباد وتقدیمه لکثرة الظالمین ولان الظلم
بمعنی الجهل والرکون الی الهوی مقتضی الجبلة والاقتصاد والسبق عارضان یعنی بز کتب متقدمه‌یی امم سالفه‌یه ارسال ایلدك
اوبله اولدیسه میراث ویردك قرانی یعنی انی تاخیر ایدوب الیوم دك تاعطا ویره وز انده که اصطفا قیلوب کزیده ایلدك
قوللرمزدن یعنی امت محمدك علماسی صحابه‌دن وکندولردنصکره کلان علماء امتی یاخود عامهٔ امت محمد صلی الله علیه وسلم
پس قوللرمزدن بعضیسی نفسلرینه ظلم ایلیجیلردر قران ایله عمل ایلمکده تقصیر ایتمکله وبعضیسی دخی وسط حال اوزره
سلوك ایدرلر غالب اوقاتده عمل ایتمکله وبعضیسی دخی سابق بالخیراتدرلرکه متصل قران ایله عمل ایدرلر
وتعلیم وارشاد ایدرلر احکام قران ایله عمل ایتمکله وظالمدن مراد جاهلدر ومقتصد متعلم وسابق عالمدر دینلدی وظالم
مجرم ومقتصد شول کیمسه درکه حسناتی سیئاتنه راجح اوله شویلکه حسناتی سیئاتنی محو ایلیه وحضرت رسول
صلی الله علیه وسلم بیوررلر سابق اولنلر جنته حسابسز کیررلر ومقتصد اولنلر اسانجه حساب ایله حساب اولنورلر
وظالم لنفسه اولنلر حبس اولنورلر موقف حسابده نیجه زمان توقف ایده‌لر اندنصکره الله تعالی انلره رحمتیله تلافی
ایدوب حسابلری اسان اوله وظالمی سابق اوزره تقدیم ایلمك ظالملرك کثرتندن اوتریدر دیمشلر وصاحب فتوحات
بیورر ظالم متصل خواب غفلتده اولاندر مقتصد کاه بیدار اولاندر سابق دائما بیدار اولاندر وظالمدن مراد مقلد
ومقتصددن مراد طالب حق وسابقدن مراد واصل حقدر دیمشدر بو اوج طائفه حقنده اقوال چوقدر لکن
بو مختصرده اوجمله‌یی ایراد ایلمك لازم دکلدر وظالمی سابق اوزرینه تقدیمندن مراد شمار اولمسنه رحمت
بی غایت حقدن امیدلرین قطع ایلمسونلر دیمك اوله وبعض مفسرین بیوررلرکه تقدیم ظالم طریق تفضلندندر
وتاخیر سابق طریق عدلدر وحق سبحانه وتعالی تفضلی عدلدن زیاده سور دیمشدر وتاخیر سابق اول جهتدندرکه
طاعتنه اعتماد ایتمیوب خاطرنه عجب کتورمیه وحق سبحانه وتعالی امم سالفه‌دن هیچ برامتی بویله نوازش بیورمدیکه
امت محمد حقنده بیوردیکه جمله‌سنك صفوت حالنی رقم اصطفا ایله مزین قیلدی پس بو بیاندن معلوم اولدیکه
علماء عاملین که ورثهٔ انبیادرلر ودائما انلرك درینجه کیدرلر واصحاب بدع وضلال که ورثهٔ شیاطین وتابع هوای
نفس مهینددرلر :. المرء مع من احب :. حکمنجه هرکس اخرنده سودیکی ایله حشر اولور نور غالب ایمن از نور غسق
درمیان اصبعین نورحق خدانك جلال وجمالی تجلیسنك نورینك ارسنده تنکیم رسول الله صلی الله علیه و

بیورر: قلب المؤمن بین اصبعین من اصابع الرحمن یقلبها کیف یشاء: ای نار دلنوررا دریافته روی ازغیر
خدا برتافته ماسوادن اعراض کلی ایتدیلر کماقال النبی علیه السلام: اذا دخل النور فی القلب انفتح وانشرح:
یعنی نور ایمان ونور عرفان قلبه داخل اولسه قلب وسعت حاصل ایدر ومنشرح اولور: قالوا هل لذلک من علامة: اصحاب
کرام سؤال ایتدیلرکه بونک برعلامتی وارمیدر یارسول الله دیدیلر حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلر: قال
نعم التجافی عن دار الغرور والانابة الی دار الخلود والاستعداد للموت قبل نزوله: یعنی دنیادن ازغ اولمق وعقبایه رجوع
ایتمک واولمکه حاضر اولمق موت کلمزدن اول کاورنک ازبرون وحردرا: اذدرون جورنک سرخ وزردرا:
یعنی احکام معنویه مختلفدر بعض مؤمن ومخلص وصادق وبعض منافق وبعض مرائی وکاذبدر: الناس معادن کمعادن
الذهب والفضة: حکمنجه طبایع مختلفدر لعنة الله بوی این رنک کثیف: صبغة الله نام آن رنک لطیف
کماقال الله تعالی فی سورة البقرة: صبغة الله ومن احسن من الله صبغة: ایمان واعتقاد زکی بررنک لطیفدرکه
نامی صبغة الله در وکفر وضلالت وانکار بررنک کثیفدرکه انک نامی لعنة الله در آتش کردن باده شاه جهود
بت شکستن سهل باشد نیک سهل: سهل دیدن نفس را جاهست جهل حکمنجه خبرده واردولمشدر: اعدی
عدوک نفسک التی بین جنبیک: زیرا دشمنه احسان ایتسک دوست اولور اما نفسه احسان ایتسک
وعز وناز ایله بسلسک دشمنلکی زیاده اولور مرتع الصالحین نام کتابده حسن بصریدن مرویدرکه حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم برکون اصحاب کرام حضراتنه خطاب ایدوب بیوردی: ماتقولون فی صاحب اذا انتم اکرمتموه وزحمتموه
واطعمتموه واسقیتموه دعاکم الی شر غایته واذا اهنتموه واعریتموه واجعتموه واعطشتموه دعاکم الی خیر غایته: اصحاب کرام
دیدیلر: یارسول الله هذا اشر لصاحب فی الارض: بیوردیکه هی والذی بعثنی بالحق نفوسکم التی بین جنبیکم: یعنی اصحاب کرام
بیوردیلرکه نه دیرسز بریارک حقنده که قچن انکله مؤنس اولسه کز واکرام ایتسه کز وانی راحت قیلسه کز ویدیرسه کز
واچیرسه کز سزی شره دعوت ایلیه وقچن اهانت ایتسه کز چیلاق واچ وصوسز طوتسه کز سزی خیره دعوت ایلیه
اصحاب کرام یارسول الله بویله یار یارانک فی شرلوسیدر دیدیلر حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوردیلرکه شول الله حقیچون که بنی حق پیغمبر کوندردی اول یار دیدیکک سیزک ایکی یانکزده اولان
نفسکزدر دیدی آدمی بردشمندرکه دوست اولمق احتمالی یوقدر بسکی آمدن طفل درمیان آتش
اندر آو دیکرا زاهم نجوان: کاندرآتش شاه بنهادست خوان یعنی آتشه داخل اول وغیریری ده دعوت ایدرکشا
حقیقی آتش ایچنده نعمت رحمت قومشدر کذلک: حفت الجنة بالمکاره وحفت النار بالشهوات: حکمنجه سالکان
طریق خدا ایچون آتش ریاضت ومجاهده ایچنده نعمت وصلت ورحمت وهدایت واردر کرماندن دهان
آن مرد: کرخدا خواهدکه پوشد عیب کس: کم زند درعیب معیوبان نفس یعنی معیوبلرک عیبنی افشا ایتمز: اذا
اراد الله بعبده خیرا بصره بعیوب نفسه: صدق رسول الله نظم بدان عیب رندان پوش زاهد: لباس زهد کوشیدن
چه کارست: اشک خواهی رحم کن براشک بار: رحم خواهی برضعیفان رحم آر: ارحموا من فی الارض یرحمکم من فی السماء:
قصهٔ باد که درعهد حضرت هود علیه السلام بعض تفاسیر وقصص کتابلرنده مذکوردرکه حضرت هود علیه السلام
محل نزول عذابده مؤمنلرک اطرافنه برخط چکدی بادصرصر اول خط ایچنده اولان مؤمنلره کلدکده نسیم
صبا کبی نرم وخوش اولوردی خطدن طشره ده اولنلری هلاک ایدردی هود کرد مؤمنان خطی کشید
نرم می شد باد کانجا میرسید: حکمنجه حضرت خدای سورة الحاقه ده بیان بیورر: واما عاد فاهلکوا بریح صرصر:
ای شدیدة الصوت والبرد: عاتیة: شدید العصف کانها عتت علی خزانها فلا یستطیعوا ضبطها او علی عاد فلم یقدروا
ردها: سخرها علیهم: سلطها علیهم بقدرته: سبع لیال وثمانیة ایام حسوما: متتابعات جمع حاسم من حسمت الدابة

اذا تابعت بین کیها: فتری القوم فیها: ان کنت حاضرا: صرعی: موتی جمع صریع: کانهم اعجاز نخل: اصول نخل خاویة:
متاکلة الاجواف یعنی قبیلهٔ عاد هلاک اولدیلر قتی اسیجی یل ایله که صوقی شدید اوله یاخود صوغوق اوله حددن
کچمش زیاده قتی اسیجی یل که فرمان خزنه دن باش چکمش ضبط ایده مزلر انلرک اوزرلرینه مسلط ایلدی
الله تعالی قدرتیله یدی کیجه وسکز کون چهارشنبه کوننک صباح نمازی وقتنده باشلدی اسمکه اول برچهارشنبه
کونی شمس غروب ایدنجه دک متوالی یعنی اول یدی کیجه وسکز کونده متوالی ومتصل اسدی یاخود نحس ومشئوم
کونلر ایدی عاد قومنک اوزرینه پس سن کورردک اول قومی اکر حاضر اولیدک اول وقتده اولمشلر یاتورلر
کویا انلر عظم جامه لرندن خرما اغاجلرینک بنلریدر دوشمشلر ویجدی جوریمش بوش اولمش آتش ابرهیم را
دندان نزد: جون کزیده حق بود جونش کزد کماقال الله تعالی فی سورة الانبیاء: قلنا یا نار کونی بردا وسلاما علی
ابرهیم: یعنی بز دیدک ای نار برد وسلام اول ابرهیم اوزرینه موج دریا جون بامر حق بتاخت: اهل موسی
زقبطی واشناخت کماقال الله تعالی فی سورة الاعراف: فانتقمنا منهم: فاردنا الانتقام منهم: فاغرقناهم فی الیم: ای البحر
الذی لایدرک قعره وقیل لجته: بانهم کذبوا بایاتنا: ای کان اغراقهم بسبب تکذیبهم بالایات وعدم فکرهم فیها: وکانوا
عنها غافلین: حتی صاروا کالغافلین عنها وقیل الضمیر للنقمة المدلول علیها بقوله فانتقمنا وفی سورة القصص: وانجینا
موسی ومن معه اجمعین ثم اغرقنا الاخرین: یعنی بز موسی یه نجاة ویردک غرق اولمقدن وموسی ایله اولان مؤمنلره دخی
نجاة ویردک انلردن غیریلری غرق ایلدک خاک قارون را جوفرمان دررسید: بازرو تختش بقعر خود کشید
کماقال الله تعالی: فخسفنا به وبداره الارض: یعنی بز قارونی زمینه خسف ایلدک یعنی یره یوتدردق ودخی انک
اوینی کوشک وسرائی مالنی وخزنتی جمیعا ارضه خسف ایلدک اب وکل جون ازدم عیسی حرید: اب وکل
جون حضرت عیسی السلامک نفسندن غدا اخذ ایلدی بال وپربکشاد ومرغی شد بپرید مرغ اولوب پرواز ایلدی
کماقال الله تعالی فی سورة ال عمران: انی اخلق لکم من الطین کهیئة الطیر فانفخ فیه فیکون طیرا باذن الله: یعنی حضرت
عیسی علیه السلام بنی اسرائیله دیدیکه بن سیزک ایچون بالچقدن برقوش هیئتی کبی نسنه دوزه یم اکا اوفوریم قوش
اولسون الله ک اذنیله دیدی هست تسبیحت بخار آب وکل: مرغ جنت شد زنفخ صدق دل قال رسول الله
صلی الله علیه وسلم: من قال لا اله الا الله خرج من فیه طائر اخضر له جناحان ابیضان مکللان بالدر والیاقوت
فیخرج الی السماء فیسمع له دوی تحت العرش کدوی النحل فیقال له اسکن فیقول لاحتی یغفر لصاحبی فیغفر لقائلها
ثم یجعل بعدها لذلک الطائر سبعون لسانا یستغفر لصاحبه الی یوم القیمة فاذا کان یوم القیمة جاء ذلک الطائر
فاخذ بید صاحبه حتی یکون قائده ودلیله الی الجنة: صدق رسول الله: کوه طور از نور موسی شد برقص: صوفی کامل شد
ورست اونقص کماقال الله تعالی فی سورة الاعراف: فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا: وقتاکه موسانک ربی جبله تجلی
ایلدی پاره پاره ایلدی طنز وانکار کردن بادشاه جهود: تا الیه یصعد طیب الکلم حکمنجه جناب حق سورهٔ فاطرده بیورر
من کان یرید العزة فلله العزة جمیعا الیه یصعد الکلم الطیب والعمل الصالح یرفعه: بیان لما یطلب به العزة وهو التوحید
والعمل الصالح وصعودهما الیه مجاز عن قبوله ایاهما او صعود الکتبة بصحیفتهما بوآیهٔ کریمه عزت طلب اولنه جق
شیئی بیاندر یعنی عزت طلب ایلین کیمسه کلهٔ توحید ایله عمل صالح ایشلسون که عزت میسر اوله وکلهٔ طیبه وعمل
صالحک الله جانبنه صعودی مجازدر قبول اولمقدن کنایه در یاخود کتبه نک صعودی مراد اوله بونلرک صحیفه سیله
پس عزت جمیعا الله کدر ورسول ومؤمنین انک عزتیله متعززلردر فلله العزة ولرسوله وللمؤمنین عزت اکا
ملازمتده ومذلت اکا مخالفتده در بیت عزیزی که هرکز درش سرتبافت: بهر درکه شد هیچ عزت نیافت:
صاعدا منا الی حیث علم اول کلم طیب بزدن صعود ایلدیکی حالده اول یره که الله بیلور یعنی کلهٔ توحید سائر

ذکر وتسبیح بزدن صعود ایلر محل قبوله ترتقی انفاسنا بالمتقی ارتقا وعروج ایلر بزم نفسلرمز نفی وطاهر
اولمقلغه متحفا منّا الی دار البقا تحفه وهدایا اولدیغی حالده بزدن دار بقایه عالم الهی یه ثم تأتینا مکافات المقال
ارتقادنصکره بزه کلور اول کلم طیبک مجازاتی ضعف ذلک رحمة من ذی الجلال یعنی بزدن عروج ایدن کلم طیبک
وذکر وتسبیحک ایکی مثلی قدر مکافات واجر کلور رحمت یوزندن جلال وعظمت صاحبندن ثم یلجینا الی امثالها انه عقد
بزی التجا ایتدیرر صفتده زوال انفاس باکلک امثالنه یعنی اول مکافاتک کلمسی بزی کلم طیبه وذکر وتسبیحه حریص
ومشغول ایلر کی ینال العبد مما نالها تا که بنده نائل وواصل اوله اول واصل اولدیغی مکافاتک بعضیسنه دخی
زیرا اعمالک جزاسی ومکافاتی کورمک اعمالک زیاده اولمسنه مقتضی در وعبادتنده لذت وذوق بولمق وذکر وتسبیحه
انسیت حاصل ایتمک علامت قبولدر هکذا تعرج وتنزل دائما یعنی آکاه اول اینته بو نجلین عروج ایدر ونزول ایدر
دائم اولدیغی حالده یعنی کلم طیب وذکر وتسبیح عروج ایدر ومکافات واجر نزول ایدر ذا فلا زلت علیه قائما یعنی
عروج انفاس ونزول رحمت بی قیاس واردر مقرردر ومکا زوال اولمسون بونک اوزرینه قائم اولقدن یعنی
مادامکه سن انفاس طیبه کوندرملک اوزره قائم اولدیغک حالده زائل اولمدکجه جانب حقدن مکافات کلمک
دخی منقطع اولمز تشنه را اکر ذوق آید از سراب یعنی تشنه اولنلر سرابی ابطن ایدوب ذوق ایدرلر امّا انک سرابا
اولدیغن بلدکدنصکره سرابی ترک ایدوب سرابه توجه ایدرلر کما قال الله تعالی فی سورة النور: کسراب بقیعة
یحسبه الظمآن ماءً جواب کفتن شیر نخجیران را: از همه مردم بتر در مکر وکین: برموجب: اعدی عدوّک نفسک التی بین
جنبیک: کوش من لا یلدغ المؤمن شنید حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمک قول شریفنی ایشتدکه: لا یلدغ
المؤمن من جحر واحد مرتین: بیوردی یعنی مؤمن بر دلکدن ایکی کره صوقلمز یعنی بر دلیکه برمغین صوقه اول دلکده عقرب
اولوب برمغین رنجیده ایتسه اول دلیکه برکره دخی برمق صوقمز یعنی بر عملدن ضرر کورسه اول عملی تکرار ایلمز
ترجیح نهادن نخجیران: جمله کفتند ای حکیم باخبر: الحذر دع لیس یغنی عن قدر حذر فائده ویرمز قضا وقدر حکمن اجرا
ایدر: المقدّر کائن مثنوی مرده باید بود پیش حکم حق تا نیاید زخم از رب الفلق ترجیح نهادن شیر جهد را: با توکل پای
اشتر را ببند تکلیم رسول الله صلی الله علیه وسلم معاذ ابن جبله رضی الله عنه دیدی: اعقل بعیرک ثم توکل علی الله یا معاذ
بو مرتبه ده قصه دن حصه بودرکه مباشرت اسباب مانع توکل دکلدر زیرا توکل سببه مباشرت دکلدر
بلکه توکل فیض وفضلی سببدن بلمیوب الله دن بلمکدر پس عمله کوشش ایدوب انصکره کرم خدایه اعتماد ایتمک کرکدر
فلا عمل صالح اشلیوب عملی موجب جنت بلمیه سن که جنت میسّر اوله الله تعالینک رحمتیله میسّر اولور
دیه سن زیرا عمل جاذب رحمت خدا ورضای باری تعالیدر عمل ایدوب الله دن رحمت رجا ایتمک تخم اکوب الله دن
برکت رجا ایتمک کبیدر امّا تخم اکمیوب محصول رجا ایتمک حماقتدر باز ترجیح نهادن نخجیران توکل را: صد هزاران
طفل کشت ان کینه کش: وانکه او میجست اندر خانه اش تکلیم جناب حق سورة قصص ده: وقالت امرأة فرعون:
لفرعون حین اخرجته من التابوت: قرة عین لی ولک: ای هو قرة عین لنا لانهما لما رأیاه اخرج من التابوت احبّاه
لا تقتلوه: خطاب بلفظ الجمع للتعظیم عسی ان ینفعنا: فانّ فیه مخایل الیمن ودلائل النفع وذلک لما رأت من نور بین
عینیه وارتضاعه ابهامه لبنا وبرء البرصاء بریقه: او نتخذه ولدا: او نتبنّاه فانّه اهل له: وهم لا یشعرون: انهم علی
خطاء فی التقاطه اوفی الطمع النفع منه والتبنّی له یعنی فرعونک خاتونی آسیه دیدی حضرت موسی یی تابوتدن
چیقاردقلری وقت کوزمزک نوریدر بو اوغلنجق دیدی زیرا حضرت موسی نک جمال باکمالن کوردکده محبت ایلدیلر
قتل ایتمک بونی دیدی لفظ جمله خطاب ایدی تعظیمدن اوتری امیدواردرکه بزه نفعی طوقنه زیرا بو اوغلنجقده علائم
ودلائل نفع واردر دیدی زیرا اغزینک یاریله برص زحمتنه شفا حاصل اولوب وحضرت موسی برمقندن سوت امدیکن ونورینک

نورین

27

نورین کوردیلر اندن نفع اولمق امید ایدیلر یا خود اوغل ایدینه وز دیدی حالبوکه موسی کیم اولدیغن وکندی
نه ظهور ایلیه کرکدر ما عیال حضرتیم وشیر خواه: کفت الخلق عیال للاله تکلیم رسول الله صلی علیه وسلم
بیوردیلر: الخلق عیال الله: یعنی مؤمنلرین ورزقلرین ویرمکده الله تعالی بونلری عیال کبی بسلر تکلیم بیورر
وما من دابّة فی الارض الا علی الله رزقها: یعنی جملهسنک رزقی الله اوزرنده در. باز ترجیح نهادن شیر جهد را
شکر نعمت نعمتت افزون کند: کفر نعمت از کفت بیرون کند: لئن شکرتم لازیدنکم ولئن کفرتم ان عذابی لشدید:
یعنی اکر نعمته شکر ایدرسکز نعمتکزی زیاده ایدرم واکر نعمتی انکار ایدیکز سه تحقیقا نعمتی انکار ایدنلره عذابم شدیددر
باز ترجیح نهادن نخجیران توکل را: کرد وصف مکرهاشان ذو الجلال: لتزول منه قلال الجبال یعنی طاغلرک قله لری
زائل اولوردی انلرک مکرندن: وقد مکروا مکرهم وعند الله مکرهم وان کان مکرهم لتزول منه الجبال: تحقیقا مکر
وحیله ده کوشش ایتدیلر غایت مکرایله وانلرک مکرلرینک جزاسی الله قتنده در انلرک مکری شدتده وچوقلغنده
وعظمتده برمرتبه ده ایدیکه طاغلر بیرندن زائل اولوردی انلرک مکرندن یعنی امم سالفه هم قوّة بدنیه وقوّة مالیه وهم
عقل صاحبلری ایدیلر بو دکلو مکر وحیله وتدبیر وتدارک صاحبلری ایکن حکم قضا وقدردن باش قورترمدیلر هر
قوم برکونه عذاب ایله کرفتار اولدیلر امدی خیرلوسی بودرکه حیله وتدبیر وتدارکی قویوب حکم خدایه رضا ویروب
قضا وقدره تسلیم اولمق کرکدر باز ترجیح نهادن شیر جهد را بر توکل: حیلهاشان جمله حال امد لطیف: کل شیء من ظریف
هو ظریف کل شیء من الظریف ظریف دامهاشان مرغ کردونی کرفت: نقصهاشان جمله افزونی کرفت اکرچه بونلرده
صورت یوزندن نقص واردر دنیاده امّا آخرتده افزونلق مقرردر کما قال النبی صلی الله علیه وسلم: یدخل
الفقراء الجنة قبل الاغنیاء بنصف یوم وهو خمسمائة عام: وبوندن اوتری دیمشدرکه نیک حالی جست کو عقبی بجست
زیرا دنیا فانی واخرت باقیدر هر برینک مقدارنجه عمل ایتمک لازمدر تکلیم رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر: اعمل
لدنیاک بقدر مقامک فیها واعمل لآخرتک بقدر بقائک فیها واعمل لله بقدر حاجتک الیه واعمل للنار بقدر صبرک
علیها: این جهان زندان وما زندانیان برموجب: الدنیا سجن المؤمن وجنة الکافر حفره کن زندان وخود را وارهان یعنی
دنیایی ترک ایله زندان دنیادن خلاص اوله دنیایی ترک ایتمک جمیع عباداتک باشیدر تکلیم رسول الله صلی الله
علیه وسلم بیوررلر: حب الدنیا رأس کل خطیئة وترک الدنیا رأس کل عبادة چیست دنیا از خدا غافل بدن: نی قماش ونقره
وفرزند وزن تکلیم جناب حق بیورر: رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله: هرکیمسه که اسباب واموال صاحبی ایکن
خدادن غافل اولمیه اهل فقر واهل الله در مال را کز بهر حق باشی حمول: نعم مال صالح خواندش رسول تکلیم رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوررلر: نعم المال الصالح للرجل الصالح: زیرا رجل صالح حلال مال ایله ثواب آخرت تحصیل ایدر
مقرر شدن ترجیح جهد بر توکل ابتدا سلوکده طالبه جهد لازمدر جهدن غیری چاره یوقدر اول سببدن جهدی
توکل اوزرینه ترجیح ایلدی وجهد توکله منافی دکلدر لاجرم جهد مذموم اودرکه صاحب جهد نفسن کوره
وعملنه اعتماد ایلیه بلکه بو نجلین جهد وعمل بلای بی غایت وشقای بی نهایتدر انک کبی جهد وعملدن استعاذه کرکدر
تکلیم رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر: اللهم انی اعوذ بک من جهد البلاء وسوء القضاء ودرک الشقاء وشماتة
الاعداء: جهد البلاء کندین کورمک وعملنه اعتماد ایلمکدر چون بنده کندین کورمیه وافعالنه اعتماد ایلمیه
حق تعالینک فضلنه اعتماد ایتمک لازم کلور اولیا اولدیه افعال اخلاصدر اولور اخلاصدر اولان افعال خود مقبولدر
باز جواب کفتن خرکوش نخجیران را: خانهها سازد پر از حلوای تر: حق بدان علم را بکشاد در تکلیم سورة نحل ده جناب حق
بیورر: واوحی ربک الی النحل ان اتخذی من الجبال بیوتا ومن الشجر ومما یعرشون ثم کلی من کل الثمرات فاسلکی سبل
ربک ذللا: مضمونجه همواره ومسدس خانهلر دوزرکه مهندسلر بر خانهسن دوزمکه عاجزلردر واول خانهلری

شهید مصطفا ایله بر ایلرکه «شفاء للناس» انک حقنده در آدم خاکی زحق آموخت علم ، تا بهفتم آسمان
افروخت علم ، تشکیم جناب حق بیوردی انک شاننده «وعلم آدم الاسماء کلها» نام و ناموس ملک را
در شکست ، کوری آن کس که باحق در شکست یعنی عاجز اولوب دیدیلر «سبحانک لا علم لنا الا ما علمتنا»
منع کردن خرکوش از راز اینان ، در بیان این سه کم جنبان لبت ، از ذهاب واز ذهب وز مذهبت حضرت علی
رضی الله عنه دن مرویدرکه بیورر : استر ذهبک و ذهابک و مذهبک ، مشورت دارند سرپوشیده
خوب یعنی مشورتی سرپوشیده ایدرلر خوب ایدرلر درکنایت با غلط افکن مشوب کنایده غلط
براغجی ادایله فارشق سویلرلر تا که بیکانه اولنلر نکته لی فهم ایتمیه لر تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
صحابهٔ کرامدن بعضیسی ایله اسراره متعلق کلمات ایدرکن بعضی کیمسه کلدیلرکه اول اسراره نامحرم ایدیلر
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه دستیلریمزی و بر دافلریمزی اورتک که زهرناک
جانورلر واردر بر دافلرمزک ایچنه دوشرلر بر داغک صوین ایچنلر مریض اولورلر دیو بیوردی یعنی
وجودیمز بر دافلرینک اغزین اورتک بو نامحرملر سویلدیکمز اسراره واقف اولمسونلر دیمک مراد ایدیلر
قصه در مکر خرکوش ، طالب حکمت شو از مرد حکیم ، تا از او کردی تو بینا و علیم ، خذوا العلم من افواه الرجال ،
حکمتنجه شرط بودرکه علمی بر مرد حکیم الهیدن وعالم ربانیدن اخذ ایتمک کرکدر منبع حکمت شود
حکمت طلب ، فارغ آید او ز تحصیل سبب حکمت طالبی اولان حکمتک چشمه سی اولور تحصیلدن وسببدن
فارغ اولور مرتبهٔ نفس قدسیه یه ایرشور تحصیله وسببه واکتسابه اکا جمیع معانی کشف اولور
تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر : من اخلص لله اربعین صباحا ظهر ینابیع الحکمة من قلبه
علی لسانه ، ونیه بیوررلر : من عمل بما علم ورثه الله علم ما لم یعلم ، لوح حافظ لوح محفوظی شود ، عقل او
از روح محفوظی شود ، یعنی ابتدادن لوح حافظ ایدی علمی حفظ ایدردی انتهاده لوح محفوظ اولور ، ولا
رطب ولا یابس الا فی کتاب مبین ، حکمتنجه عالم علم شریف ومحیط جمیع علوم اولور کفت پیغمبرکه رنجوری
بلاغ ، رنج آرد تا بمیرد چون چراغ حضرت رسول الله صلی الله علیه بیوردیلر : لا تمارضوا فتمرضوا یعنی کندیکزی
خسته یز دیو تمارض ایلمک که خسته اولورسز کر ز اشکال آید در نظر ، پس تو نیک داری در انشق
القمر ، اهل تفسیر «اقتربت الساعة وانشق القمر» سورهٔ شریفنک سبب نزولنده کتورمشلردر که بر کیجه
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بر خصوص ایچون عزیمت ایتمش ایدی ابوجهل بر جهود ایله حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم افندمزه راست کلوب ایتدی : یا محمد بنی اینه اعلم انک رسول الله . علیه الصلوة والسلام افندمز بیوردیکه
نیجه آیت استرسن سویله دیدیکده ابوجهل هر طرفه باقندی نه دیسم دیو فکر ایدرکن جهود ایتدی محمد صلی الله
علیه وسلم سویله قمری شق ایتسون دیدی زیرا سحر زمینه و زمینده اولنلره اثر ایدر آسمانه و علویاته
اثر ایتمز دیدی ابوجهل ایتدی دیدیلرکه ماهی ایکی شق ایده سن دیدی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
اول کیجه ایچنده مبارک پرمغن قالدروب اشارت ایلدی ماه ایکی پاره اولوب بر پاره سی بر ینده
قرار ایلیوب بر پاره سی سیر ایلدی شویله که ابن مسعود رضی الله عنه حضرتلری دیرکه جبل حرا ایلی ماهک
ایکی پاره سنک آراسنده مشاهده ایتدم دیدی اندن ابوجهل ایتدی سویله نیه رنیه کلسون دیدکده
علیه الصلوة والسلام افندمز اشارت ایلدی نیه رنیه کلوب بتون اولدی اول جهود ایمانه کلدی ابوجهل
لعین ایتدی بو اول سحردرکه استمرار بولمشدر نیجه کره کوردک دیدی تشکیم جناب حق بیورر : «وان یروا
آیة یعرضوا» : عن تأملها والایمان بها «ویقولوا سحر مستمر» : مطرد وانه یدل علی انهم رأوا قبله آیات اخری مترادفة

ومعجزات متتابعة حتی یقولوا ذلک یعنی اکر بر معجزه کورسه لر انی تأمل ایتمکدن واکا ایمان کتورمکدن اعراض
ایدرلر و دیرلر سحر مستمردر یعنی مطرددر وبونلرک بویله دیدکلری دلالت ایدرکه حضرت رسول خدادن چوق
آیات مترادفه ومعجزات متتابعه کورمشلردر زیرا بو سوز اکا دلالت ایدر یعنی بو تجلین بر آیت که قمرک شق اولمسیدر
اکر کورسه لر اعراض ایدوب دیرلرکه سحر مستمردر وبعضیلر دیمشدرکه شق القمر قیامتده اوله جقدر
ولفظ ماضی ایله ایرادی وقوعنک تحققندن اوتریدر تشکیم «اذا السماء انشقت» وغیریسی کبی اما
قاضی بیضاوی : روی ان الکفار سألوا رسول الله آیة فانشق القمر ، وقیل معناه سینشق یوم القیمة ویؤید
الاول انه قرئ وقد انشق القمر اقتربت الساعة وقد حصل من آیات اقترابها انشقاق القمر ، یعنی روایت اولندیکه
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمدن کفار معجزه ایستدیلر قمری شق ایلدی و بعضلر بونک معناسی قیامتده
شق اولور دیمکدر دیمشلر اما اولکی قولی تأیید ایدر «وقد انشق القمر» قرائتی یعنی قیامت یقین اولدی
وتحقیقا انک یقین اولمسنک علامتلرندر که قمرک شق اولمسی حاصل اولدی بیوردیلر : «وان یروا آیة یعرضوا»
بیوردیغی منکرلرک قولنی رد ایدر وانلرک تأویللرینک بطلاننه بو دلیل یتر در بیان مکر خرکوش
هرچه صورت می وسیلت سازدش ، هر نسنه یی که اهل صورت دریای عقل کله واصل اولمغه ایچون وسیله اتخاذ
بحقایق ربانیه یه یول بولمغ ایچون کندویه واسطه ایدینورایسه ، زان وسیلت بحر دور اندازدش اول واسطه سبی ایله
بحر انی رد ایدر ایراغه اتر پس قید صورتدن خلاص اولوب فنا فی الله وصل اولمنجه بحر معارف الهی ایله مشغول
مسرور اولمز نظم یارب ز دو کون بی نیازم کردان ، وز افسر فقر سر فرازم کردان ، در راه طلب محرم رازم کردان ،
زان ره که نه سوی تست بازم کردان لاجرم ابصارنا لا تدرکه لاجرم بزم کوزلرمز انی ادراک ایدهمز
وهو یدرک بین نواز موسی وکه وهو یدرک یعنی اول الله ابصاری ادراک ایدر کما قال الله تعالی فی سورة الانعام
لا تدرکه الابصار وهو یدرک الابصار : جمع بصر وهی حاسة النظر وقد یقال للعین من حیث انها محلها
واستدل به المعتزلة علی امتناع الرؤیة وهو ضعیف لانه لیس الادراک مطلق الرؤیة ولا النفی فی الآیة
عاما فی الاوقات فلعله مخصوص ببعض الحالات ولا فی الاشخاص فانه فی قوة قولنا لا کل بصر یدرکه مع ان النفی
لا یوجب الامتناع : وهو یدرک بین نواز موسی وکه : موسی ایله کوهدن استدلال ایله دیمکدر یعنی حضرت موسی
علیه السلام جبل طورده مکالمه ایدردی اما حق تعالی حضرتن کورمزدی حتی «رب ارنی انظر الیک» دیدی شویله که
بو آیهٔ کریمه ده ادراکی نفی ایلمک رؤیتی منافی دکلدر زیرا ادراک مطلق رؤیه دکلدر و آیهٔ کریمه ده نفی دخی
اوقاتده عام دکلدر بعض حالاته مخصوص اولمق امیدی واردر طالب این سر اکر علامه ایست ، نک
حسام الدین که سامی نامه ایست یعنی کیفیت مقال رجال قیل وقال ایله فهم اولمز بلکه «خذوا العلم من افواه
الرجال» مضمون شریفنجه خدمت اهل کمال وتحصیل وجد وحال وترک قیل وقال ایلمک لازمدر ولهذا
حضرت مولانا قدس الله سره العزیز شیخ حسام الدین قدس سره العزیز حضرتلرینه حواله بیوردیلر جواب
گفتن شیر ، آب خوش را صورت آتش مده ، اندر آتش صورت آبی منه خیری خیری وشری شر
کوستر ایلی آتشی آب کوسترمه تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم دعا ایدوب بیوررلردی
«اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه» ودخی بیوررلردی «اللهم ارنا الاشیاء
کما هی» امت ایچاره یه تعلیم بیوررلر قصهٔ آدم علیه السلام وبستن قضا نظر او را از مراعات نهی صریح وترک
تأویل ، بو البشر کو علم الاسما بکست ، صد هزاران علمش اندر هر رکست یعنی آدم علیه السلام که حق تعالی
اکا جمیع اسمالری تعلیم ایتمش ایدی وسلطنت وخلافت میسر اولوب مسجود ملائکه اولمش ایدی کما قال الله تعالی

فی سورة البقرة: وعلم ادم الاسماء كلها ثم عرضهم على الملائكة فقال انبئونی باسماء هولاء ان كنتم صادقين
بوقدر عزت بولمشكن وانك هر طرفنده نيجه علم وار ايكن اول نهی صريحی بيلمكده خطا ايتدی انكه نزديك تو
نامش بدمنی: بيش حق اين نقش بدكه بامنی: لقد خلقنا الانسان فی احسن تقويم: حكمنجه اول نطفه
الله قتنده نقش زيبای انسانی ايدی چون ملك انوار حق دروی بيافت: در سجود افتاد ودر خدمت
شتافت واذ قلنا للملائكة اسجدوا لادم فسجدوا الا ابليس: مضمونجه حضرت ادمه سجده ايدوب خدمته
شتاب ايديلر اين همه دانست چون آمد قضا: دانش يك نهی شد بروی خطا ولا تقربا هذه الشجرة
فتكونا من الظالمين: نهی صريحك دانشنده حضرت ادم عليه السلام خطا ايتدی ربنا انا ظلمنا كفت واه
يعنی امد ظلمت وكم كشت راه فضايه نسبت ايتمدی بلكه كندو نفسنه اسناد ايدوب تضرع ونيازه
باشلدی تنكيم جناب حق سورة اعرافده حكايه بيوردی: قالا ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنكونن
من الخاسرين: حضرت ادم وحوا ايكيسی ديديلر ای بزم پروردكارمز بز ظلم ايلدك نفسلرمزه اكر سن بزه
مغفرت ايتمزسك دخی رحمت ايتمزسك بز خسران ايديجيلردن اولورز ديديلر ازكرم دان اين كه می ترسانيت
تا بملك ايمنی بنشاندت تا سنی مقام امنه وجای مخلصينه ايرشديره: ان المتقين فی جنات ونهر فی مقعد صدق
عند مليك مقتدر: مضمون شريفنجه متقيلر مقامنه يتشه سن يا دلبس كشيدن غركوش: رنك رويم را می
بينی جو زر: ز اندرون خود می دهد رنكم خبر: كل اناء يترشح بما فيه: قولنجه ومن خشعت قلبه خشعت جوارحه
حكمنجه ظاهرك رنكی باطنك احوالنه شهادت ايدر حق جو سيما را معرف خوانده است: چشم عارف
سوی سيما مانده است تنكيم جناب حق سورة الرحمن ده بيوردی: يعرف المجرمون بسيماهم: ودخی سورة
اعرافده بيوردی: وعلى الاعراف رجال يعرفون كلا بسيماهم: كه عارف اولنلر سيمادن استدلال ايدرلر
درونك حالنی بيت درويش را كواه چه حاجت كه عاشقست: رنك رخش ز دور ببين بد انكه هست
كفت پيغمبر بتمييز كسان: مرء مخفی لدی طی اللسان المرء مخفی فی طی لسانه رنك رو از حال دل دارد نشان
رحمتم كن مهر من در دل نشان لسان الحال انطق من لسان المقال مفهومنجه رنك رو حال
دلدن نشان وخبر ويرر نظر كردن شير وديدن عكس خود را: چاه مظلم كشت ظلم ظالمان: اينچنين
كفتند جمله عالمان يعنی ظالملرك ظلمی كندولر ايچون چاه مظلم اولور وعلما بونك اوزرينه متفقلردر
وجنت نتيجه اعمال صالحه وجهنم نتيجه سيئاتدر وحضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوررلر
والذی نفس محمد بيده ان الجنة والنار اقرب الى احدكم من شراك نعله وان جهنم لمحيطة بالكافرين
وسورة ال عمرانده جناب حق بيورر: يوم تجد كل نفس ما عملت من خير محضرا وما عملت من سوء تود لو ان
بينها وبينه امدا بعيدا: وحضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوررلر: ان فی الجنة قاعا صفصفا ليس فيها
عمارة فاكثروا من غراس الجنة فی الدنيا قيل يا رسول الله وما غراس الجنة قال التسبيح والتهليل هر كه ظالمتر
چهش با هول تر جزاء سيئة سيئة مثلها: حكمنجه هر ظالمك ظلمی مقداری قيوسی واردر اولكه زياده
ظالمدر انك چاهی زياده هولناكدر نظم كسی كز صرصر ظلمش دمادم: چراغ عيش مظلومان بميرد:
نمی ترسد ازين كايزد تعالى: اكرچه دير كيرد سخت كيرد ای كه تو از جاه ظلمی ميكنی: از برای خويش چاهی
ميكنی من حفر بئرا لاخيه وقع فيه كر بدندانش كزی پرخون كنی: درد دندانت بكيرد چون كنی ظلم ايله
مجروح ايدرسك جزاسی مقرردر كما روی عن النبی صلى الله عليه وسلم: من كان لاخيه عنده مظلمة
من عرض او مال فليتحلله اليوم قبل ان يأخذ منه يوم لا دينار ولا درهم فان كان له عمل اخذ منه بقدر مظلمة

وان

وان لم يكن له عمل اخذ من سيئاته فحملت عليه: وعنه صلى الله عليه وسلم: اتدرون من المفلس من امتی قالوا
المفلس من لا درهم له ولا دينار له ولا متاع له قال ان المفلس من امتی الذی يأتی يوم القيمة بصلوة وزكوة
وصيام ويأتی قد شتم هذا وقذف هذا واكل مال هذا وسفك دم هذا وضرب هذا فيعطی هذا من حسناته
وهذا من حسناته فان فنيت حسناته قبل ان يقضی ما عليه اخذت من خطاياهم فطرحت عليه ثم طرح فی النار:
بر خود آن دم نار لعنت می تنی زيرا حق سبحانه وتعالى حضرتلری قرآن عظيمده ظالملره لعنت ايدی
الا لعنة الله على الظالمين: بيوردی پس ظلم ايليان كمسنه اول لعنی كندو اوزرينه المش اولور خويش را
بدكو مكو كس را تو پيش: من نظر فی عيب نفسه اشتغل عن عيب غيره: حكمنجه ودخی: اذا اراد الله
بعبده خيرا بصره بعيوب نفسه: مفهومنجه كندو عيبك كور غيرك عيبن كورمه مژده بردك خركوش
تا درخت استغلظ آمد فاستوى سورة فتحده اولان ايه كريمه يه اشارت بيوررلر جناب مولانا
قدس الله سره العزيز بو ربع بيت شريفده خركوشك شير الندن خلاص اولديغن حبس خاكدن
خلاص بولان شاخ وبركه تشبيه ايدوب بيوررلر چون خركوش موت الندن خلاص بولدی سبز
ورقصان اولدی شول هواده رقص ايدن شاخ وبرك كبی تنكيم شاخ وبرك حبس خاكدن خلاص بولورلر
باش قالدروب هوايه حريف اولوب رقص ايدرك زبان شطأ ايله حق تعالينك شكرين اوقيوب
ترنمانله سرايان اولورلر وزبان حال ايله ديرلركه بزم كوكمزی اول عطا صاحبی اولان الله عظيم الشان
حضرتلری تربيت ايدوب بلدی تاكه درخت وجودمز بوغون وطوغری اولدی بيت هر كياهی كه
از زمين رويد: وحده لا شريك له كويد: ودخی: وان من شیء الا يسبح بحمده: مضمون شريفنجه جميع اشيانك
مسبح اولديغن اشعار ايدوب وسالكك ابتدا حبس بدندن وچنكال شير نفس اماره دن خلاص
بولديغی حالی تازه ظهور ايتمش اكين بيراغنه كه شطأ ديرلر ودرختدن يكنجه بتمش بيراغه تشبيه بيوروب
شطأ وشاخ وبركك لسان حال ايله نيجه شكر ايدرلر حبس تندن وچاه طبيعتدن خلاص بولان
سالك دخی زبان شطأ ايله كه ابتدانك ضعف حالندن كنايه در شكر ايدر تاكه انك درخت حالی
غليظ ومستوی اولور ديو بيورديلر تنكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلری حضرت محمد مصطفی نك صلى الله
عليه وسلم وصحابه كرامك رضی الله عنهم اجمعين بدء اسلامده ضعف حاللرينی ضرب مثل بيوروب
شطأرسن تازه چقارمش زرعه تمثيل ايدوب بيوردی: هو الذی ارسل رسوله بالهدى:
ملتبسا به او بسببه او لاجله: ودين الحق: وبدين الاسلام: ليظهره على الدين كله: ليغلبه على جنس الدين
كله بنسخ ما كان حقا واظهار فساد ما كان باطلا او بتسليط المؤمنين على اهله اذ ما من اهل الدين الا وقد
قهرهم المسلمون: وكفى بالله شهيدا: على ان ما وعده كائن او على نبوته باظهار المعجزات: محمد رسول الله:
جملة مبينة للمشهود به ويجوز ان يكون رسول الله صفته ومحمد خبر محذوف او مبتدأ: والذين معه
معطوف عليه وخبرهما: اشداء على الكفار رحماء بينهم: اشداء جمع شديد ورحماء جمع رحيم والمعنى انهم يغلظون
على من خالف دينهم ويتراحمون فيما بينهم لقوله اذلة على المؤمنين اعزة على الكافرين: تريهم ركعا سجدا: لانهم
مشتغلون بالصلوة فی اكثر اوقاتهم: يبتغون فضلا من الله ورضوانا: الثواب والرضا: سيماهم فی
وجوههم من اثر السجود: يريد السمة التی تحدث فی جباههم من كثرة السجود: ذلك: اشارة الى الوصف
المذكور او اشارة مبهمة يفسرها كزرع: مثلهم فی التوراة: صفتهم العجيبة الشأن المذكورة فيها: ومثلهم فی الانجيل:
عطف عليه ای ذلك مثلهم فی الكتابين وقوله: كزرع: تمثيل مستأنف او تفسير او مبتدأ او كزرع خبره: اخرج

شطأه: فراخه يقال اشطأ الزرع اذا افرخ ؛ فآزره: فقوّاه من الموازرة بمعنى المعاونة او من الايزار وهى
الاعانة ؛ فاستغلظ: فصار من الرقة الى الغلظة ؛ فاستوى على سوقه: فاستقام على قصبه جمع ساق ؛ يعجب
الزراع: بكثافته وقوته وغلظته وحسن منظره وهو مثل ضربه الله للصحابة قلّوا فى بدأ الاسلام ثم كثروا واستحكموا
فترقى امرهم بحيث اعجب الناس ؛ هو الذى ارسل رسوله بالهدى: يعنى اول الله تعاليدركه كوندردى كندو رسولنى كه
محمددر صلى الله عليه وسلم هدايله يعنى خلقه يول كوسترمكله ؛ ودين الحق: ودين اسلامله ؛ ليظهره: تا غالب قيله
اول دينى حقى ؛ على الدين كله: دوكلى دينلر اوزرينه حق اولان دينلرك حكملرين منسوخ قيلمقله وباطل اولان دينلرك
فسادين اظهار ايتمكله ؛ وكفى بالله شهيدا: الله تعالى كافيدر شهادت يوننده ؛ محمد رسول الله: محمد اللهك رسوليدر
والذين معه: وشونلركه انكله بيله درلر يعنى مؤمنلر ؛ اشداء على الكفار: سخت دللر وغليظلردر كفار اوزرينه ؛ رحماء
بينهم: رحيملر ومشفقلردر بربرى مابيننده ؛ تراهم ركعا سجدا: انلرى كوررسن ركوع ايدجى وسجود ايدجى اولدقلرى
حالده يعنى اكثر اوقاتده نمازه مشغوللردر ؛ يبتغون فضلا من الله ورضوانا: طلب ايدرلر زياده لك يعنى
ثواب زياده لكن طلب ايدرلر ودخى الله تعالى رضاسن طلب ايدرلر ؛ سيماهم فى وجوههم من اثر السجود:
بونلرك علامتلرى جبينلرنده عيان ونمايان در اثر سجوددن ؛ ذلك: اشارتدر وصف مذكوره ؛ مثلهم فى التورية:
انلرك صفتلريدر حضرت موسى عليه السلامك كتابنده يعنى انلر بوصفتله توراتده مذكورلردر ؛ ومثلهم فى الانجيل:
وانلرك صفتلريدر انجيلده يعنى نيجه كه توراتده مذكور ايسه بونلر انجيلده دخى بوصفتلرايله مذكورلردر ياخود
انلرك صفتلرى توراتده وانجيلده ؛ كزرع اخرج شطأه: براكين كبيدركه اول تازه فراخن وبيراغن چيقردى
فآزره: پس قوى قيلدى اول شطأكه اول چيقان بيراقدر ؛ فاستغلظ: رقيق ايكن تبديل اولوب غليظ اولدى
فاستوى على سوقه: پس طوغرلدى انجكلرينك اوزرينه اول بر دانه ايدى اندن بركياه ضعيف
اولدى اندنصكره بر درخت عظيم اولدى ؛ يعجب الزراع: تعجب ايده زراع انك قوتنه وقالنلغنه وحسن
منظرينه وطوغرولغنه حق سبحانه وتعالى صحابه كرامك مبدأ اسلامده ضعيف وقليل اولوب صكره
كثير وقوى ومستحكم اولوب خلق بونلرك حالنه تعجب ايتدكلرينى ضرب مثل ايتدى پس حضرت مولانا قدس الله سره العزيز
بومعنايه اشارت بيوروب سالكك ابتدا حالن ضعفن شطأء زرعه تمثيل ايدوب شول سالكك
قيد آب وكلدن وبند طبيعتدن خلاص اولوب سربلند اولور انك حالنى درخت غليظ ومستوى يه تمثيل
ايدرلر ودخى وجد وحال ايله سماع وصفا ايتدكلرين درختك تحريك هوا ايله خرامان اولوب رقص
ايتدكنه تشبيه بيوررلر نتكيم بيوررر مثنوى جانهاى بسته اندر آب وكل ؛ چون رهند از آب وكلها شاد دل
در هواى عشق حق رقصان شوند ؛ همچو قرص بدر بى نقصان شوند كالبشرا يا قوم اذ جاء البشير شادمان اولك اى قوم
زيرا بشارت ايدجى كلدى جمع شدن بحران ؛ هرچه هستى جان ما قربان تست هرنه اولورسك اول
بزم جانمز سكا قربان اولسون تفسير رجعنا من الجهاد الاصغر الى الجهاد الاكبر حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
بعض غزالردن رجوع ايتدكجه بيوررلردى يعنى كوچك غزادن بيوك غزا جانبنه دوندك ديرلردى پس
جهاد اصغر كافرله جنك ايتمكدر وجهاد اكبر نفسله جنك ايتمكدر يعنى بواندن مشكلدر زيرا بركيمه كافر
النده قتل اولنسه شهيد اولوب درجهٔ عالى بولور اما بركيمه تيغ نفسله هلاك اوله ملوث وناپاك
اولديغى حالده هلاك اولديغ شهيد اولمز وكافرك ضررى انسانك تننه اولور اما نفسك ضررى جانه
وايمانه اولورپس ؛ اعدى عدوك نفسك التى بين جنبيك حكمنجه جهاد اكبر نفسله جنك ايتمك اولدى دوزخست
اين نفس ودوزخ اژدهاست ارباب تحقيق بيورمشدركه حق تعالى نفسى جهنم صورتنده خلق ايلمشدر

نيجه كه جهنمك يدى قپوسى واردر نفسك دخى صفات ذميمه سنك اصولى يدى صفتدركه جهنمك اول
يدى قپوسى مقابلنده در اول يدى صفات كبر حرص شهوت حسد غضب بخل حقد پس هركيمكه
نفسنى بوصفتلردن پاك ايلدى دركات جهنمدن كندوى خلاص ايليوب مقام عالى صاحبى اولور ايده مزايسه
خائب وخاسر دركات جهنمده مبتلا قالور نتكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيورر ؛ قد افلح من زكيها وقد
خاب من دسيها: تحقيقا افلاح اولدى فوز ونجاة بولدى هركيمكه نفسنى پاك ايلدى ادناس
رذائلدن ياخود انواع اجناس فضائل ايله نشو ونما ويروب وزيور علم وعمليله مزين قيلدى ؛ وقد خاب
من دسيها: تحقيقا خائب وخاسر اولور وبى بهره قالور هركيمكه نفسنى تزكيه قيلمدى وجرك كناهله ملوث
قيلدى وقابليتن ضايع قيلدى فسق وجهالتله وقدر ومرتبه سن ضايع ايتدى معصيت وضلالتله
اهل تحقيق ديرلركه تزكيهٔ نفس موجب تصفيهٔ دلدر وفقاكه نفس آشوب هوادن مزكى اولور فى الحال
مؤمنك دلى لوث علايق ماسوادن مصفا اولور ديديلر بيت تا نفس صبا ز مناهى نشود ؛ دل آينهٔ نور
الهى نشود سنكها وكافران سنكدل ؛ اندر آيند اندرو زار وخجل نتكيم جناب حق سورهٔ بقره ده بيوردى ؛
فاتقوا النار التى وقودها الناس والحجارة: الوقود بالفتح مايوقد به النار حذف منه المضاف اى وقودها
احتراق الناس والحجارة الحجارة جمع حجر كجمالة جمع جمل وهو قليل غير مقتبس والمراد بها الاصنام التى نحتوها
وقرنوا بها انفسهم وعبدوها طمعا فى شفاعتها والانتفاع بها ويدل عليه قوله تعالى انكم وما تعبدون من
دون الله حصب جهنم ؛ عذبوا بما هو منشأ جرمهم كما عذب الكانزون بما كنزوه يعنى صاقنك اول آتشدن كه
انك آتش اكيزى بنى آدمدر يعنى كافرلردر واصنامدركه صنم پرست اولنلرله بيله يانه كركدر زيرا
حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيوردى ؛ انكم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم ؛ عالمى را لقمه كرد ودر كشيد
معده اش نعره زنان هل من مزيد كما قال الله تعالى فى سورة ق ؛ يوم نقول لجهنم هل امتلأت وتقول
هل من مزيد: يعنى ياد ايله شول كونى كه بز جهنمه ديرز ايا طولدكمى يعنى وعده ايلمشوزكه انى كفار جنيدن
وكفار انسدن طولدوره وز جهنم ديه ايا هيچ زياده وارمى بو استفهام سؤال معناسنه در يعنى زياده
ايله ديه وحق سبحانه وتعالى حضرتلرى بولكك بولكك كافر كوندره تا پر اولنجيه دك حق قدم بروى نهد
از لا مكان نتكيم حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوررلر ؛ لا تزال جهنم تقول هل من مزيد حتى يضع
رب العزة قدمه فيقول قط قط ؛ يعنى علما بو حديث شريفى تأويل ايدوب ديرلركه قدمدن مراد مؤخر اهل
ناردر يا برمخلوق اوله انك نامى قدم اوله يا قدم حق تعالينك جهنمه تسكين ويرمسندن عبارت اوله كه
رحمت رحمانين نازل ايدر جهنم اوزرينه استيلا بوله اندن جهنم ساكن اوله ياخود حق سبحانه صفت قهريله تجلى
ايده جهنم اوزرينه اندنصكره ساكن اوله ديمشلر محصل الكلام نفس كه نمودار حركت جهنمدر انك آتش ساكن ايتمك
جهنم آتشى كبى مشكلدر ابن قدم حق را بود كاو را كشد ؛ الشيخ فى قومه كالنبى فى امته ؛ حكمنجه آتش نفسنى سوندرمكه
يا نبى مرسل ياخود ولى كامل ومرشد عاقل كركدركه قدم حق بونلردن كنايه اوله آمدن رسول روم
هر كجا رو كرد وجه الله بود كما قال الله تعالى ؛ فاينما تولوا فثم وجه الله نوح را كفتند امت كو ثواب ؛ كفت
او زان سوى فاستغشوا ثياب نتكيم جناب حق قرآن كريمده بيوردى ؛ قال رب ؛ نوح عليه السلام ديدى كه
اى ربم ؛ انى دعوت قومى ليلا ونهارا ؛ تحقيقا بن قومى دعوت ايلدم ايمان وطاعته كيجه وكوندز يعنى متصل
دعوت ايلدم ؛ فلم يزدهم دعائى الا فرارا ؛ پس زياده ايتمدى بنم دعام ودعوتم انلره الا فرار ايتمك ارتوردى
وانى كلما دعوتهم ؛ وتحقيقا بن هر وقت كه بونلرى دعوت ايلدم ايمانه ؛ لتغفر لهم ؛ تا سن بونلره مغفرت ايده سن ايمان

سببی ایله :: جعلوا اصابعهم فی آذانهم :: یرمقلرین قولقلرینه قیادیلر استماع دعوتدن سمعلرین سد ایلدیلر ::
واستغشوا ثیابهم :: ودخی جامهلرین باشلرینه بوروندیلر نظر ایتمک استمدکلریندن ودعوتمک فرط کراهتندن
یعنی دعوتمدن اکراهلری اولدیغندن معنای بیت حضرت نوحه امتی دیدیلرکه ثواب دیدوکک نیجه شیدر بزه
کوستر کورهلم بزه یارشمیدر حضرت نوح جواب ویردیکه سز باشلریکزی اسبابکزله اورتسکز وقولقلریکزی
قپارسز بو حالی ترک ایتمینجه ثواب ظاهر اولمز دیدی یعنی انکاری ترک ایلک ونم سوزلریمه اعتقاد
ایلک تاکه ثواب سزک معلومکز اوله دیدی کذلک غشاوهٔ شهوتیله دیدهٔ باطنی پوشیده اولان وثیاب
غفلتله محتجب بولنان اهل نفس اسرار الهیهدن ومعارف ربانیهدن متلذذ اولمز دیمکدر لاجرم جوینده
یابنده بود من طلب وجد وجد :: ودخی :: من قرع الباب ولج ولج :: حکمنجه جدله طلب ایدن بولور زیر حرمان
زخلقان اوجدا من اعتزل عن الخلق نجا زیر سایهٔ خفته بین سایهٔ خدا السلطان ظل الله یأوی الیه کل مظلوم
هرکه ترسید از حق وتقوی گزید من خاف الله خوف الله منه کل شیء سلام کردن رسول روم
لاتخافوا هست نزول خائفان نتکیم جنب حق سورهٔ حم سجدهده بیورر :: ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا
تتنزل علیهم الملائکة الا تخافوا ولا تحزنوا وابشروا بالجنة التی کنتم توعدون نحن اولیاؤکم فی الحیوة الدنیا وفی
الاخرة ولکم فیها ما تشتهی انفسکم ولکم فیها ما تدعون نزلا من غفور رحیم :: لاجرم لاتخافوا اول طعام محتضر
وما حضردرکه آنی خائف اولنلره نزول طریقیله اعطا ایدر هر دل ترسنده را ساکن کنند قورقوجی کوکله
سکون وقرار ویررلر حدیث قدسیده بیوررکه :: وعزتی لا اجمع علی قلب عبد خوفین ولا امنین فمن خافنی
فی الدنیا امنته فی الاخرة :: خوفله رجانک شویله تعریف ایلمشلرکه :: الخوف ترک معصیة الله تعالی مع مخافة
عذاب الله والرجاء حسن الطاعة طمعا فی نیل الثواب سؤال کردن رسول روم :: مرغ بی اندازه چون شد در قفص
جان که غایت اولو وعالیدر اول مرغ افلاکینک بو قفص تن خاکیه نه نسبتی واردر اول جوهر پاکک
علوینک سفلیه بدن رغبتی اولدی دیدکده گفت حق بر جان فسون خواند وقصص دیدیکه حق تعالی
جان اوزرینه فسون وقصص اوقیدی یعنی امر ایلدی بر عدمها کان ندارد چشم وگوش :: چون فسون
خواند او همی اید بجوش :: کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت :: فحواسنجه :: ودخی انما امره اذا اراد شیئا ان یقول له
کن فیکون :: مضمونجه عدم اوزرینه اوقوسه یعنی امر ایتسه موجود اولور زود اسپه در عدم موجود رانند
تیز موجود اولان سپاه وجودی عدمه سورر نتکیم رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر :: ان الحق یمیت
الموجودات حتی الملائکة وملک الموت ایضا ثم یعیدها للفصل والقضاء بینهم :: پس :: فسبحان الذی بیده
ملکوت کل شیء والیه ترجعون :: مقتضاسنجه عدم اولدقدنصکره تکرار وجوده کتورر فصل قضا چون هم زحق
ترجیح یابد یک طرف بنه حقدن بر طرف ترجیح بولور :: یضل به من یشاء ویهدی من یشاء :: مضمونجه
باهوای نفس وشیطان وباخود فرمان رحمان قبول واختیار ایدر غیب وآینده برایشان گشت فاش
لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا :: حکمنجه غیبی وکلیجکلری عیان کوررلر اضافت کردن آدم علیه السلام
گفت شیطان که بما اغویتنی :: کرد پنهان فعل خود دیو دنی نتکیم جنب حق سورهٔ اعرافده بیورر :: فبما
اغویتنی :: ای بعدما امهلتنی لاجتهدن فی اغوائهم بای طریق یمکننی بسبب اغوائک ایای یعنی ابلیس دیدیکه
سن بنی اغوا ایتدیککک سببی ایله بن دخی البته اجتهاد ایدرم بنی آدمک اغواسنده هر نه طریقله ممکن
اولورسه وقیل الباء للقسم :: لاقعدن لهم :: ترصدا بهم کما یقعد القطاع للسابلة یعنی قطاع الطریق قافله
کوزتدیکی کبی مترصد اولوب اوتورورن :: صراطک المستقیم :: طریق الاسلام سنک طوغرو یولیکک که دین اسلامدر

انکـ

انک اوزرینه مترصد اولوب اندهٔ ایمان واعتقاد وتحصیل اعمال صالحه ایتمکه مانع اولام سلامتله
صراط مستقیمدن اندری کچریم گفت آدم که ظلمنا نفسنا :: قالا ربنا ظلمنا انفسنا :: ای ضررناها
بالمعصیة والتعریض للاخراج عن الجنة یعنی آدم وحوا دیدیلر ای بزم پروردکارمز بز نفسلریمزه ظلم وضرر
ایتدک معصیت ایدوب جنتدن چقرلمغله :: وان لم تغفرلنا :: اکرسن بزم کناهلریمزی یارلغیوب مغفرت
ایتمزسک :: لنکونن من الخاسرین :: البته بز خاسر بندن اولورز پس ابلیس لعین حضرت آدم علیه السلام
سجده ایتمیوب استکبار ایلدی :: انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین :: دیوب حق تعالینک امرندن
ابا ایلدی ملعون ومطرود اولدی تکرار تأویل ایدوب سنک تقدیرککدر بکا سجده ایتدیرمین بنی ازدرن
سن سن دیوب کناهنی الله اسناد ایلیوب اختیارین انکار ایلدی :: فبما اغویتنی :: دیدی آدم وحوا اول واقع اولان
ذلتی کندولره اسناد ایدوب عذر دیلیوب :: ربنا ظلمنا انفسنا :: دیدیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری توبهلرین قبول
ایلیوب مقبول درگاه عزت اولدیلر امدی آدمله ابلیسک احوالندن عبرت الوب جبری ترک ایدوب
اختیاری اراده مقرر بیلمک کرکدر بو حقه :: قل کل من عند الله :: دیوب نفسنک مرادنجه اولان عملی اشلیوب
من عند الله دردیه سن جائز دکلدر همان شیطانک ایتدیکی عملدر وامر ونهی بطال اولمق لازم کلور جبری مذهب
بو مرتبهده مذمومدر بر مرتبهده جائزدر لکن اوکی مرتبه ایله صکره کینک مابیننده فرق چوقدر :: قل کل
من عند الله :: دیمک بونده جائزدرکه غفلت نفسی ازدن قالدرمشلردر هرکه ارد حرمت او حرمت برد
یعنی حرمت ایده حرمت ایدرلر جنب حقه دخی قوللق ایلیک حرمت وعزت بولورسن :: الناس
مجزیون باعمالهم :: موجبنجه یار را خوش کن بر نجان وببین یعنی یاری خوش ایلمک کور رنجیده ایله یارنی
کور هردو جنبش آفریده حق شناس ارتعاش زحمته مبتلا اولان ایله قصد ایله الینی دزدن کیمسهنک نظرلیه
ایکیسی دخی من عند الله در حق تعالی خلق ایلمشیدر لکن برنده اختیار بنده وارادت بنده داخلدر
برنده هیچ بندهنک صنعی یوقدر مطلق من عند الله در زیرا ارتعاش زحمتنده قولک ارادتی واختیاری داخل
دکلدر بنده بو خصوصده مضطردر امدی جبر عوام ایله جبر خواصی بوکا کوره قیاس ایتمک کرکدر زیرا فعل
بنده ارادت اقتضاسیله صفت قدرتی استخدام ایتمک دیلسه حق تعالی صفت حرکتی خلق ایلر اما ارتعاش
اکا بکزمز نتکیم بیوررلر مرتعش را کی پشیمان دیدیش مرتعش پشیمان اولمز زیرا اول حرکتده انک ارادتی
داخل دکلدر سؤال کردن رسول روم چون حضرت عمر رضی الله اکا مقام روحی واحوال سلوکی وحالات
ومقاماتدر بیان ایلدی واحوال عالم الهیه اکا عیان ایلدی ارواحک اشباحه سبب نزولن شرح
اول رسول بو اسرار الهیهیی ومعارف یقینیهیی وحقائق ودقائقی استماع ایلدی روشنی در دلش امد
پدید کوکلنه بر نور حاصل اولدی واکابر جذبهٔ الهی ایرشدیکم اهل کشف مقامنه یتدی بهر حکمت کرد در پرسش
شروع بو کیمسهنک کوکلندن سؤال وجواب محو اولوب خطا وصوابدن فارغ اولمشیدی لکن بر حکمتدن اوتری
سؤاله شروع ایلدی نتکیم بادهٔ حقیقتک رند قدح نوشلری حالت عشق ایله جوش ایلیوب دیرلر
الا فاسقنی خمرا وقل لی هی الخمر :: ای ساقی آگاه اول پس بکا شرابی اسقا ایله ایچور ودخی دیکه تحقیقا بو شرابدر
زیرا دیده انک دیدارین کورمکله متمتع اولور ومشام دخی انک رایحهسندن معطر اولور ومذاق دخی
انک چاشنیسندن ذوق الور کرکدرکه قولاق دخی اندن حصهدار اوله وانک نامین استماع ایتمکله ذوق
ایلیه پس بو حکمتدن اوتوری رسول روم بعض اسراردن سؤال ایلدی پس چرا در طعن کل آری تو دست
سنکه جزؤسن سنک کارک فائدهدن خالی دکلدر پس نه ایچون کله طعن ایتمکه جرأت ایدرسن ولا فائده ظن

ایدرسن بو سؤال ایلدیکلک معناکه حقیقت روحدر اهل مکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
افندمزدن سؤال ایدیلرکه اصحاب کهف و ذوالقرنین و حقیقت روح نه شیدر دیدیلر جناب حقدن
اول ایکی سؤالک جوابی کلدی اما حقیقت روحی مبهم قیلدی و آنک معرفتنی علم الهیه یه حواله ایلدی نتکیم سورهٔ
بنی اسرائیلده مذکوردر ویسئلونک عن الروح قل الروح من امر ربی یعنی یا محمد سکا سؤال ایدرلرکه روح ندر
سن دیکه روح بنم ربمک امرندندر آنک ماهیتنی و کیفیتنی اللهدن غیری کیمسه بیلمز اول بیلورلکی دیو
جواب ویردی پس حضرت مولانا قدس الله سره العزیز روحک بیاننده و آنک قفص بدنه تعلقنک حکمتی
بیاننده حضرت رسالتپناه صلی الله علیه وسلم افندمزه تبعیت ایدوب ابهام ایله جواب ویردیلر مجرد اثبات فائده
و اشارت و اجمال ایله اکتفا ایدیلر و آنک فوائد نکده شرحنه اقدام ایتمدیلر بعض فوائدینی اجمال اوزره بیان بیوردیلر
ور بود هل اعتراض و شکر جو اگر فائده و ارایسه اعتراضی ترک ایدوب ادای شکره طالب اول یعنی شکر ایلکه
توفیق فائده سکا میسر اولدی پس حق تعالی حضرتلرینک ایشلدی بی نهایه حکمتلری متضمندر جملهسن بیلمک
مقدور بشر دکلدر عاقل اولنه لازمدر بیلدیکی ایله عامل اولوب علمنه کوره عمل اوله ور یعنی انکه من اراد ان یجلس
مع الله فلیجلس مع اهل التصوف یعنی هرکیم الله ایله اوتورمق دیلرایسه اهل تصوف ایله اوتورسون یعنی الله تعالی یه
تقرب ایتمک استین کیمسه اهل تصوف مجلسندن خالی اولمسون نتکیم اول رسول روم حضرت عمر رضی الله عنه
مجلس شریفندن مست عشق خدا اولدی سن داخی اهل تصوف مجلسندن دخی تقرب الی الله میسردر چون تو
در قرآن حق بکریختی یعنی اگر انبیا و اولیانک دامن صحبت روح بخشلری که منبع آب حیات ابدی و منبت شجرهٔ
عمر سرمدیدر دست طلبدن دور و طالبلری بجانبدن مهجور اولدیسه اولاسی بودرکه مصحف ناسدن
فراغت ایدوب تلاوت قرآن عظیمه مشغول اولسزکه قرآن مبین احوال انبیا و مظهر اسرار اولیادر اگر بو قول ایله
عمل ایدوب قرآن خدایه قاچدک و آنک مضمون شریفیله عمل ایتدکسه با روان انبیا آمیختی انبیا علیهم السلامک
روان پرانوارلری ایله مختلط اولورسن ور نخوانی و نه قرآن پذیر یعنی اگر قرآنی اوقیمزسن و قرآن پذیرا اولمزسن یعنی
موجبنجه عمل ایتمزسن اگرچه ایمانک کامل اولمیه انبیا و اولیانی کوردک طوطی هیچ سکا فائده حاصل اولمز زیرا
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر ما آمن بالقرآن من استحل محارمه و بر حدیث شریفده دخی
بیوررلر رب تال للقرآن والقرآن یلعنه پس ایمانک کامل اولمیجه و انکله عمل قیلمینجه مطلقا قرآن اوقومق کفایت ایتمز
قصهٔ بازرگان و طوطی محبوس او :: ای عجب آن عهد وآن سوکندکو :: وعدههای آن لب چون قندکو خطاب بجیب
حقیقی یه درکه زیرا حضرت مولانانک عادت شریفه لری بودرکه قچن برکیمسهنک اغزندن برکیمسه یه عرض نیازه
آغاز ایدوب حکایه حکایته رجوع ایدرلر کذلک بومحلده دخی طوطی محبوسک طوطیان هندستانه عرض
اشتیاق محلنده کندولری جناب محبوب قدیمه اظهار شوق و عرض اشتیاق ایتمکه باشلدیلر ور کرم آن
جور را کمتر کند کرمندن و لطفندن اول جوری آز ایدیه که آنک جوری کرم و لطفندن عد اولنور عند العاشق
نتکیم سلطان المشایخ بایزید بسطامی قدس الله سره الجلی حضرتلری بیوررلرکه رضای قضای خدا بنده ده بر مرتبه
اعلا بولنه ره اگر بنی دوزخ ایچنده ابدی حبس ایلسه جنت ایچنده اولمش کبی صفا ایدرم آنک
رضاسنی کوزتدیکم اجلدن و جنتده اولنلردن زیاده شکر اوزره اولیدم دیدی شعر ارید وصاله و یرید هجری
فاترک ما ارید لما یرید رضانک حقیقتی کوکل دلکنی ترک ایلکدر حقک رضاسی ایچون و محبوب حقیقینک
دلکنده و رضاسنه تابع اولمقدر بیت کویند زعشق جیست بکو ترک اختیار :: انکو اختیار نیست اختیار نیست
ذوالنون مصری قدس سره العزیز حضرتلری بیوررلر الرضا سرور القلوب بمر القضا یعنی رضا کوکلک شادلغیدر

قضانك

قضانك اجیلقنه و حضرت رسالتپناه صلی الله علیه وسلم افندمزدن مرویدرکه خبر ویردی اول ما کتب
الله تعالی فی اللوح انی انا الله لا اله الا انا من لم یرض بقضائی ولم یشکر علی نعمائی ولم یصبر علی بلائی فلیطلب ربا سوائی
پس رضا کندو کندندن فانی اولوب دوستله باقی اولمقدر و جناب محبوب حقیقیدن اگر قهر کلور و اگر لطف
کلور انی جانی کبی عزیز طوتمقدر :: عاشقم بر قهر و بر لطفش بجد :: بیوردیکلری کبی عاشق کلست خود او کلست او
یعنی اگرچه ظاهرا عاشق کلدر اما حقیقتده واصل کلدر زیرا طلب ایدیکی کندیدن جدا دکلدر و هو معکم اینما کنتم
بیوردیغی بو معنایه مشعردر صفت اجنحهٔ طیور عقول الهی طیوردن مراد ارواحدر و اجنحهدن مراد عشق
و شوق و همتدرکه بو اجنحهٔ عشق و شوق همتله هوای هویت جانبنه طیران و جولان ایدر و اول طوطی کبی که
کندوینی مرده شکلنه قویوب قفصدن خلاص بولوب اوچوب هندستانه کندی بوندن دخی موتوا
قبل ان تموتوا :: فحواسنجه اولمزدن اول اولوب تن قیدندن و محبس دنیادن خلاص اولوب عالم معنایه پرواز
ایدرلر و عنقا صفت قاف قرب احدیتده آشیان طوتارلر کویکی مرغ ضعیف بی کناه :: اندرون او
سلیمان با سپاه یعنی بر مرغ ضعیف بی کناه که آنک وسعت باطنی و فسحت درونی بر مرتبهده اولورکه
لا یسعنی ارضی ولا سمائی ولکن یسعنی قلب عبدی المؤمن :: فحواسنجه سلیمان ملک قدم و ازل و ابد اسما و صفاتیله
آنک درونده موجود اوله صورتش بر خاک و جان بر لامکان :: ان المتقین فی جنات و نهر فی مقعد صدق
عند ملیک مقتدر :: مضمون شریفنجه صوری خاک اوزرنده و جانی عند الله لا مکانده اوله :: ابدانهم
فی الدنیا و قلوبهم فی الآخرة :: حکمنجه جسمی دنیاده و قلبی آخرتده اوله بالمکان ولا مکان در حکم او :: همچو
در حکم بهشتی چارجو نتکیم خدای متعال حضرتلری سورهٔ محمدده بیوردی :: مثل الجنة التی وعد المتقون
فیها انهار من ماء غیر آسن وانهار من لبن لم یتغیر طعمه وانهار من خمر لذة للشاربین وانهار من عسل مصفی
مکان و لا مکان آنک حکمنده در بو ذکر اولنان درت ایرمق اهل جنتک حکمنده اولدیغی کبی یعنی عالم ظاهر و عالم باطن
و جانب خلق و جانب حق آنک مضبوطی و معلومیدر تعظیم ساحران موسی علیه السلام را :: کرچه خواهی
عصا تو افکن بخت نتکیم جناب حق سورهٔ طهده بیوردی :: قالوا یا موسی اما ان تلقی و اما
ان نکون اول من القی :: و سورهٔ شعراده بیوردی :: قال لهم موسی القوا ما انتم ملقون دست و پا در جرم آن
انداختند یعنی حضرت موسی علیه السلام ساحرلره دیدی القالایک اول شیکه سز القا ایده جکسز
یعنی براغک آلت سحردن براقه جق شیلریکزی دیدی چون سحرلرین براقدیلر حضرت موسانک عصاسی
جملهسن یودوب ساحرلر ایمانه کلدیلر فرعون خشم ایدوب دیدی نتکیم سورهٔ شعراده مذکوردر
لاقطعن ایدیکم وارجلکم من خلاف ولاصلبنکم اجمعین :: یعنی اللریکزی و ایاقلریکزی خلافندن کسوب و سزی
جملهکزی صلب ایدرم دیدی پس اللرینی ایاقلرینی حضرت موسی علیه السلامک جنکنه کلدکلرندن اوتری
فدا ایتدیلر یعنی اللرینی ایاقلرینی فرعون کسوب سز کندیکزدن استاد ساحر بولدیکزی ترک ایلیوب
انکا تابع اولدیکز دیوب سیاست مراد ایدی انلر دخی دیدیلرکه :: قالوا لا ضیر انا الی ربنا منقلبون ::
ساحرلر الله تعالی یه ایمان کتوردکلریکی دیدیلر ضرر والم یوقدر سنک تهدیدکدن بزه زیرا بز جناب
حقه و ثواب آخرته رجوع ایدرز دیدیلر چون تو کوشی او زبان نی جنس تو :: کوشها را حق بفرمود انصتوا
کما قال الله تعالی فی سورة الاعراف :: واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا لعلکم ترحمون :: نزلت فی الصلوة کانوا
یتکلمون فیها فامروا باستماع قراءة الامام والانصات له وظاهر اللفظ یقتضی وجوبها حیث یقرأ القرآن مطلقا
وعامة العلماء علی استحبابها خارج الصلوة واحتج به من لا یری القراءة علی المأموم وهو ضعیف بروایة کریمه

صلوة حقنده نازل اولدی ابتدا صلوة فرض اولدیغی وقت خلق نماز ایچنده تکلم ایدرلر ایدی پس بو آیه کریمه
نازل اولوب استماع وانصاته امر اولندیلر معنای بیت سن کوش سن مرشد زبانندر سنک جنک دکلدر
سویلمک زبانه مخصوصدر استماع ایتمک کوشه مخصوصدر پس الله تعالی حضرتلری کوشلره انصتوا بیوردیلر
آمدی مرشد حضورنده طالب سوز سویلمک همان زبان طوروب کوش سویلمک کبیدر یعنی ممتنعدر
طالب حددن بیلوب مرشد حضورنده سوز سویلمامک کرکدر آدم از فردوس واز بالای هفت :: پای ماجان از پی
عذر رفت پای ماجانی اهل طریقک قیوبه کچوب اباغ اوزره طوروب عذر دلدکنه دیرلر یعنی آدم علیه السلام
فردوس اعلادن وهفت فلک بالادن پا اوزرینه عذر دلمکدن اوتری ایندی آدم که سنک باباکدر
برکناه ایچون اولقدر اغلدی اقر :: فتلقی آدم من ربه کلمات فتاب علیه :: مضمون شریفنجه حضرت خدای متعال
انک توبه سن قبول ایلدی سنکه انک اوغلی سن کرکدرکه باباکک طریقن طوتاسن اغلیوب زارلقدن وتوبه
واستغفاردن خالی اولمیه سن توجه دانی ذوق آب دیدکان :: سن نه بیلورسن کوز یاشنک ذوقنی آنی اهل حال
اولانلر بیلورلر عاشق نانی توجون نادیدکان :: آتمک عاشقی سن سن کورمامش کبی تحصل کلام آب ونان
عاشقی بشقه وصفای دل وجان عاشقی بشقه در وبیلمک کرکدرکه انسان جسمانیت جهتیله حیوانه مشارکدر
زیرا یمک ایچمک یاتمق اویومق وجماع ایتمک ودفع فضلات حیوانیت صفتیدر وروحانیت جهتیله ملائکه یه مشارکدر
قابل علم وکمال ومحل فضل وافضال ومرآت فیض ملک متعال ومظهر تجلی جمال ذو الجلالدر اکر جسمانیتی
غالب اولورسه حیواندن اضل واکر روحانیتی غالب اولوب جسمانیتی مغلوب اولورایسه ملکدن
افضل اولورلر بازکفتن بازکان با طوطی انچه دیده :: کفته ناکفته کند از فتح باب :: تا ازان نی سیخ سوز نی کباب
یعنی ولی کامله جناب حقدن بر فتح باب اولشدرکه ایسترسه کفته ناکفته وشنیده ناشنیده ایدر وبر قدرتی
ظاهر انلرک الیندن جاریدر عین قدرت باریدر زیرا بو کامللر بشریتی وانانیتی بالکلیه فنا قیلوب وحدت
کامله یه واصل اولمشدردر وجمیع امورلرین حقه تفویض ایتمشلردر کندولرده تصرف قالمیوب هر نه ظهور ایدرسه
حقدن ظهور ایدرکه ارادتلرین الله تسلیم ایتمشلردر بیت وکلت الی المحبوب امری کله :: فان شاء احیا وان شاء
اتلفا :: وزبان حالدی بو بیت وحدت آمیز ایله ترانه دن خالی اولمز بیت نسبت فعل وقدر بجا :: هم ازان
روی کشت کوماشده :: وبو حدیث قدسیده بیورلور :: لایزال العبد یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته
کنت سمعه وبصره ولسانه ویده فبی یسمع وبی یبصر وبی ینطق وبی یبطش کر تو حجت باید وبرهان
مها :: بازخوان من آیة او ننسها :: سورهٔ بقره ده اولان بو آیه کریمه یه اشارت بیورلر :: ما ننسخ من آیة
او ننسها نأت بخیر منها او مثلها :: نزلت لما قال المشرکون او الیهود الا ترون الی محمد یأمر اصحابه بامر ثم
ینهاهم عنه ویأمر بخلافه یعنی بو آیه کریمه نک سبب نزولی بو اولدیکه وقتاکه مشرکلر یاخود قوم یهود
دیدیلرکه محمد صلی الله علیه وسلم اصحابنه برشی امر ایلمش اکن نهی ایلر وانک خلافن امر ایلر پس اول کلامی نسخ ایلدک
پشیمان اولمقدر الله تعالی یه رد دکلدرکه امر ایتدیکی شیدن پشیمان اوله دیدیلر نسخ احکامده حکمت الهی
ومصلحت پادشاهیدن غافل وذاهل اولدقلریچون مجادله ایدرلردی ودیرلر ایدیکه بو آیات الهی وسماوی
دکلدر بلکه ملقا نفسندن کندینک سوزیدر دیدلر بو آیه کریمه نازل اولدی :: والنسخ فی اللغة ازالة صورة الشیء
فی اثباتها فی غیره :: یعنی نسخ لغتده برشینک صورتن ازاله ایدوب برشی آخره تبدیل قیلمقدر ونسخ آیتدن مراد
حکمی رفع اولوب انک یرینه برغیر آیتک حکمی ثابت اولمقدر :: وانساؤها اذهابها عن القلوب :: وانسا برشینی
قلوبدن اذهابه دیرلر یعنی اونتدرمقدر تقدیر کلام هر نه آیتی که منسوخ قیلورز آیت قرآندن بر وفق مصالح خلق

و مقتضای زمان یاخود اونتدررز :: نأت بخیر منها او مثلها :: ای بما هو خیر للعباد فی النفع والثواب او مثلها فی الثواب
یاخود اول آیه منسوخه دن خیرلوسن کتوررز نفعده وثوابده عباد ایچون یاخود اکا مانند بر آیه اخر
کتوررز :: الم تعلم ان الله علی کل شیء قدیر :: فیقدر علی النسخ والاتیان بمثل المنسوخ وبما هو خیر منه یعنی بلمز میسین
یا محمد تحقیقا الله تعالی جمیع شیلری محوه واثباته قادردر پس نسخ واثباته دخی قادردر معنای آیه کریمه ومعنای
بیتده توفیق بو وجهله درکه قچن بر ولی کامل مکمل فنا فی الله واصل اولوب بشریتدن اثر قالمیوب بقا بالله ایله متصف
اولسه حق تعالی کاه اولورکه انک وجودین آلت ایدینوب انک یوزندن نیجه قدرتن اظهار ایلر وانک
آلت وجودندن ظاهر اولان احوالده اصلا انک تصرفی اولمز جمیعا تصرف الله تعالینکدر پس انلرکنه وکلرین
اراده کورمیوب آلت وجودلرین تصرف حقله قدرت حقی اظهار ایدرلر بعض خوارق عاده که انلردن ظهور ایدر
بویوزدندر چون حق سبحانه وتعالی حضرتلری جانبندن بونلره بو تجلین فتح باب میسر اوله کفته ناکفته ایدرلر یعنی
مجلسنده بر سوز سویلنه که اول نکته دن نیجه کیمسه لر متألم اولسه لر انلرک قلبلرندن اول نکته نک
حرارتین وسوزشن محو ایدوب اونتدررلر ونکته سویلین کیمسه یه دخی اول نکته نک ضررین بلدیررلر
انی اول سوزدن پشیمان ایدرلر تاکه بوراده نه سیخ بازنه کباب هرکسی مدارا ایله تربیه ایدرلر وبر کیمسه نک
ذاتنده قابلیت کورسه لر انک قلبندن محبت دنیایی محو وانسا ایدوب محبت خدا ومیل آخرت القا ایدرلر وانی
ازاز باطندن جذب ایدوب ترتیله مرتبه کماله یتشدررلر تکمیل بویور بیت اثر بینم که دلش قابل
فیضست :: رمزی بنمایم ودلش دربایم :: البته بونلرک انسا واذکار ایتمه لری اونتدررب واکدرمه لری
بو وجهله اولور شویله دکلدرکه برکیمسه دن راضی اولسه لر انک قلبندن افکار حسنه یی انسا ایدوب یرینه افکار
خبیثه ایراد ایده لر بلکه بونلر راضی اولمدقلری کیمسه یه دعا ایدرلر الله تعالی اصلاح ایلیه دیرلر زیرا بونلر خلق خدایه
زیاده مشفق ومهرباندرلر رع من ترا مشفقم از صد پدر :: آیه انسوکم ذکری بخوان :: قدرهٔ نسیان نهادن شان بدان
اول آیه کریمه یه اشارتدرکه سورهٔ قد افلح المؤمنونده در :: انه کان فریق من عبادی یقولون ربنا آمنا :: ضمیر
الشاندر وقری بالفتح ای لانه یعنی فتحله اوقنمشدر لانه تقدیرنجه :: کان فریق من عبادی :: یعنی المؤمنین
وقیل الصحابة وقیل اهل الصفة یعنی تحقیقا شان بودرکه بنم قوللرمدن برکروه واردرکه من عبادی دن
مراد مؤمنین اوله یاخود صحابهٔ رسول الله اوله صلی الله علیه وسلم یاخود اهل صفه اوله دیمشلر
یقولون ربنا آمنا :: اول قوم سعادت قرین دیرلر ای بزم ربمز بز سنک رسولکی تصدیق ایلدک
وکوندردیکک کتابه وسنک وحدانیتکه ایمان کتوردک :: فاغفرلنا وارحمنا وانت خیر الراحمین :: پس بزه
مغفرت ورحمت ایله حالبوکه رحمت ایدیجیلرک خیرلوسی سن سن :: فاتخذتموهم سخریا :: هزوا وقری نافع
والکسائی بالضم وهما مصدرا سخریا فتحله وکسریله دخی قرائت ایدیلور ایکیسی ده سخرک مصدرلریدر
وآخرلرنده یای نسبی زیاده اولندی مبالغه ایچون وکوفیون قتنده قرائت کسریله در هزو معناسنه
مضموم وفتحه سخره دن اولور انقیاد وعبودیت معناسنه یعنی پس سز آنلری مسخره اتخاذ ایلدکز
حتی انسوکم ذکری :: من فرط تشاغلکم بالاستهزاء بهم فلم تخافونی فی اولیائی حتی سزه اونتدردیلر بنم
ذکرمی فرط تشاغلکزدن یعنی انلرک استهزاسنه اولقدر مشغول اولدیکزکه فرط تشاغلکزدن بنم ذکری
اونتدردی واولیایه استهزا ایتمده بندن قورقمادیکز وبو معنا اولیانک متصرف اولملرین مانع دکلدر
زیرا برکیمسه کندی نفسنه لازم اولمجق شیئی ترک ایدوب غیرک استهزاسنه مشغول اولق همان اولیانک
تصرفنک تاثیرندندر وحق تعالی حضرتنک قهریدر وحق سبحانه وتعالی حضرتلری آیت اولدقده انسایی یعنی اونتدرمغی

کندی نفسنه اسناد بیوروب وبو آیۀ کریمه ده اولیایه اسناد بیوردیغندن ظاهردرکه اولیالر
متصرفدرلر قلوب انسانه وسائر اشیاده ؛ وکنتم منهم تضحکون ؛ وحالبوکه سز انلره کولردیکز استهزا
یوزندن تکبر وتعظمکزدن وانلری تحقیر وتذلیل ایلدیککزدن ؛ انی جزیتهم الیوم ؛ حق سبحانه وتعالی حضرتلری روز جزاده
بیوررکه تحقیقا بن بوکون جزا ویررم انلره ؛ بما صبروا ؛ علی اذیکم یعنی اذاکزه واستهزاکزه سخریه کزه صبر
ایلدکلری سببیله ؛ انهم هم الفائزون ؛ فوزهم بجامع مرادا تهم مخصوصین ؛ یعنی بونلردر مراده یتشیجیلر یعنی بونلرک
صبرلرینک جزاسی فوزدر مطلوبه که حق تعالی بونلری مجامع مراد ایله فوزلندردی مخصوص اولدقلری حالده
اول فوزله پس حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بیوررلرکه ای شول کیمسه لرکه دولت دنیایه مغرور ودنیانک
عاریتی عزتنه مسرور اولوب غایت نادانلقدن فقرا وضعفایه چشم حقارت ایله نظر ایدوب انلرک اضعافی
نفس مغرورک پسند ایلمز وانلری تحقیر وتذلیل وتمسخر ایدرسن حذر ایله که انلر سنک قلبکدن
ذکر خدایی محو ایدرلر وایمانکه ضرر در زیرا بونلر تذکیر ونسیانه قادرلردر پس برقلبدنکه ذکر خدا محو اوله
انده هوای نفسدن وکفر وشقاوتدن غیری نسنه قالمز نعوذ بالله خلق را سخریه اهل سمو ؛ از نبی خوانید تا انسوکم
بو بیت شریف بیت مقدمک مضمونیدر مصاده خلق افعال قلوبه دندر مفعولینه تعدیه ایدر مفعول اولی
سخریه وثانیسی اهل السمو در وسمو عالی معناسنه در تقدیر کلام ای اهل دنیا وارباب نفس وهوا
سز اهل سمو واصحاب علوی سخریه ظن ایلدیکز امدی قرآندن اوقیک تا انسوکم آیه کریمه سنه رک
پس فوق فوق کرکسزکه انلر سزه الله ذکرین اونتدررلر برقلبدنکه الله ذکری نزع اوله نعوذ بالله
اول محل کفر وعصیان اولور وصحیحده وارددرکه ؛ من اهان لی ولیا فقد بارزنی بالمحاربه شنیدن آن
حرکت آن طوطیان ؛ عاشق رنجست نادان تا ابد ؛ خیز لا اقسم بخوان تا فی کبد بسم الله الرحمن الرحیم
لا اقسم بهذا البلد وانت حل بهذا البلد ؛ اقسم سبحانه بالبلد الحرام وقیده بحلول الرسول فیه اظهارا لمزید فضله
واشعارا بان شرف المکان بشرف اهله ان نفعل فیه ما تریه ساعة من النهار فهو وعد بما احل له عام الفتح یعنی
حق تعالی حضرتلری قسم ایلدی بلد حرامه که مکه در وقسمی مقید قیلدی رسولک صلی الله علیه وسلم شهر مکه یه حلولی
ایمنسنه مزید فضلنی اظهاردن اوتوری وشرف المکان بالمکین اولدیغنی اشعاردن اوتوری یاخود شهر مکه ده
سنک تعرضک مستحق در مکه دن غیری یرده صیدک تعرضی مستحق اولدیغی کبی دیمک اوله یاخود حلالدر
سکا شهر مکه ده حربه دیدیکک اشیدن برساعت بو تقدیرجه وعد اولور کفارله برساعت قتال ایتمک
حلال اولدیغنه عام الفتحده حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم ؛ ووالد ؛ عطف علی هذا البلد وادم وابراهیم علیهما السلام
یعنی قسم ایدرم پدره که ادمدر یاخود حضرت ابراهیمدر علیهما السلامدر ؛ وما ولد ؛ ذریته او محمد صلی الله علیه وسلم
والتنکیر للتعظیم یعنی اول پدرک ذریتنه قسم ایدرم مراد حضرت محمد اوله صلی الله علیه وسلم ووالددن مراد
حضرت محمد صلی الله علیه وسلم وولددن مراد امتیدر دیمشلر زیرا حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم ابو الاولاددر
لقد خلقنا الانسان فی کبد ؛ جواب قسمدر تعب ومشقت من کبد الرجل کبدا اذا وجعته کبده ومنه المکابدة
والانسان لا یزال فی شدائد مبدأها ظلمة الرحم ومضیقه ومنتهاها الموت ومابعده وهی تسلیة الرسول
علیه السلام بما کان یکابده من قریش یعنی بلد حرام حقیچون که شهر مکه در وحالبوکه سنکا نزول ایتمش سن
یا محمد ووالد حقیچون که حضرت ادم ویا ابراهیمدر وولد حقیچون که انلرک ذریتیدر تحقیقا بز انسانی تعب
ومشقتده خلق ایلدک که اولی رحم ظلمتی واخری موت مشقتیدر حضرت مولانا بو آیۀ کریمه یی استشهاد
بیوروب دیرلرکه انسان طالب دنیا اولدقجه رنج وتعبدن خالی دکلدر زیرا رنج وتعب انسانه جبلی

وطبیعیدر اما دنیایی ترک ایدوب خدمت مشایخ قلمقده وطالب محبة الله اولمقده ومیل اخرت قیلمقده
بودنیا تعبندن نجاة واردر بلمزلر وخدمت مشایخ قلمزلر وطالب معرفة الله اولمزلر بویله اولدقجه بونلر
دنیا تعبندن نجاة بولمزلر بو حالت نادانلقدندر پس ؛ عاشق رنجست نادان تا ابد ؛ بیوردیلر بونک وجهی بودر
سوختم من سوخته خواهد کسی ؛ تازمن آتش زند اندر خسی سوخته قاو دیمکدر عربیسی حراقه در یعنی بن
آتش عشق الهیده یاندم قاو کبی اولدم اگر برکیمسه قاو استرسه کلسون بندن یا تحقق استعاره ایلسون
تاکه وجودنده اولان نفس وهوا خار وخس بنه آتش اوره واتش عشق خدایه استعداد تحصیل ایده
مراد مرشد کامل خدمتنه دعوتدر تتمیم خواجه کمال بیوررغزل ایها العطشان فی وادی الهوی ؛ جوی جویان جانب
دریا بیا ؛ آب ایلیش لب هر تشنه بر ؛ قالت الاکواب فاطلب قولنا ؛ ازسقاهم ربهم ابریقهاست ؛ تا بلب پیش لب
ماوشما ؛ گرنه چندان عطش ای نورچشم ؛ بیش چشمت اب چشمت برکشا ؛ لو وجدت الخضر عینا فانتبه ؛ کیف یحیی
النون فی عین البقا ؛ ازنسیم الحوت کرباد یت هست ؛ همچو آن ماهی بجحری آشنا ؛ کرطلب کاری مشو دور از کمال
لم تجد بعدی ولیا مرشدا حرف وصوت وگفت را برهم زنم زیرا حرف وصوت واسطه بیاندر وزبان درونده اولان
اسرارک ترجمانیدر پس ترجمانه واقامه دلیله احتیاج نهانی اولان اسراری بیاندن اولوریدی قلوبک مشاهده سی
واراوحک اشنالغی اولمدیغی محلده در اما محبت وداد رسوخ بولوب فوائدک کمال ظهور ایتدکده ترجمانه
حاجت قالمز زیرا حق سبحانه وتعالی حضرتلری قچن سالکک قلبنه غوامض اسرار ومعانی که القا ایدر هیچ مابینده
ترجمان زبان واسطه اولمز بلکه حواس خمسه ظاهره دن بریسی اول معانی اوزره مطلع اولمز پس حروف
وصوت وگفت کوی برطرف ایدرم تاکه بونلرسز سنکله دم اورورم ان دمی کز آدمش کردم نهان ؛ با تو کویم
ای تو اسرار جهان شول معنایه اشارت بیوررلرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک هر برفرده مخصوص بر تجلیسی واردر
انبیادن واولیادن وسائر عموم الناسدن بربریه اولان تجلی صورتیله بربریه دخی تجلی ایتمامشدر تتمیم ابو طالب مکی
قدس الله سره العزیز حضرتلری بیوررلر ؛ لا تجلی الله لشخص واحد فی صورة واحدة مرتین ولا لشخصین فی صورة
واحدة ؛ یعنی جناب حق بر شخصه برصورت ایله ایکی کره تجلی ایلمز وایکی شخصه برصورت ایله تجلی ایلمز وحق سبحانه وتعالی حضرتلری
کندی شاننده ؛ کل یوم هو فی شان ؛ بیوردی یعنی هرکون برغیری شان ایله تجلی ایدر بلکه هر آنده وهر نفسده
هر فرده برغیری شان ایله تجلی ایدرکه هرگز ایکی تجلی بربرینه بکزمز حضرت موسی علیه السلام ایله حضرت خضرک قصه سندن
عبرت المق کرکدرکه حضرت موسی علیه السلام اولقدر نبوت ورسالت ایله اولو العزم ایکن حضرت خضرک طلبنده
نقدر سفر ایلدی ونیجه زمان انکله رفیق اولوب تحصیل علم لدنی ایتمکده کوشش ایلدی صبوحی راست
بدان نور وهنر بشنو که موسی ؛ شده محتاج فن خضر دانا ؛ که او را علم دیکر داده بودند ؛ دران حقه دری بنهاده بودند
عاقبت حضرت خضرک اشدیه تحمل ایده میوب آیرلدی معلوم اولدیکه خضره اولان موسایه وموسایه اولان تجلی خضره
اولمامشدر وجمیع انبیا علیهم السلامک معجزاتن یاد ایله کور ایکیسنک معجزاتی بربرینه بکزمز وحاللری وعبادتلری
وشریعتلری دخی بربرینه بکزمز بو وجهله تجلی مغایر اولدیغندندر پس بو مقدمه دن معلوم اولدیکه جمیع حقک
افراد موجوداتن هر فرد ایله وذرات کائناتن هر ذره ایله بشقه بر معامله سی وبر تجلیسی واردر
پس هر پرده بر سر مقرر ودرع درهیچ سری نیست که سری زخدا نیست ؛ امدی حضرت مولانانک قدس الله سره
بو بیت شریفندن بن آدمدن افضلم دیمک الکلامز بلکه حق سبحانه وتعالینک هر فرد ایله بشقه تجلیسی اولدیغی فهم
اولنور بیت در هر آینه روی دیکر کون ؛ مینماید جمال او هر دم ؛ وحضرت مولانا بیورر ع پس زهر ذره بدو راه کرد
وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمز بیوررلر ؛ الطرق الی الله بعدد انفاس الخلائق ؛ بو محل بحث کثیر محل دکلدر

آمدی بحث وجدل ایمیوب حضرت مولانا ادمدن افضلیدرکه بویله سویلمشدر دیوب قیل وقال ایتمک جائز
دکلدر زیرا: کوش کن ودم مزن ــ دیوبیوردیلر اول سلطانک کلمات حکمت آمیزینه دخل ایتمک انک مرتبه سنه
عدم وقوفندر. بلمزمیسن که حضور سلطانده کاه اولورکه ندیم مجلس شهریاره سویلنان اسرار وزیره سویلنمز آن
دمی راکه نگفتم باخلیل: وان غمی راکه نداند جبرئیل: وان دمی کزوی مسیحا دم نزد: حق زغیرت نیز بی ماهم نزد
حق سبحانه وتعالی حضرتلری اول اسرار خفیه دن بنم ماهم سز دم اورمدی غیرتندن یعنی اول جمله انبیانک ماحی
وجمیع کلین واولیانک ملاذ وملجئی وجمله عصاة ومذنبینک شفیع ودستگیر وپناهی رسول مجتبی حبیب خدا
محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلریدرکه علوم اولین وآخرین واسرار ظاهر وباطن اکا حاصل اولمشدر
تشکیم بیوررلر: لی مع الله وقت لایسعنی فیه ملک مقرب ولانبی مرسل: پس اول رسول ذیشانه صلی الله علیه وسلم
اولان قرب وتجلی خاص برفرده میسر اولمامشدر جمله شاهان مست مست خویش را یعنی جمله شاهلر منتک
مستیدرلر یعنی کندولی سولی سورلر پس الله تعالی حضرتلری سوب رضاسن کوزدنی حق تعالی سور وانلن
راضی اولور تشکیم بیورر: رضی الله عنهم ورضوا عنه: خصوصا محبت ابتدا اول جانبدن اولمشدر: یحبهم ویحبونه: مضمونجه
چونکه عاشق اوست توخاموش باش: کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق: حکمنجه چونکه محبت
اول جانبدندر عاشق اولدرسن خاموش اولکه اوسنی قولاغکدن چکر کندی جانبنه همان سن کوش اولکه
محبت اولیکه قابلیت ظهور دیرلر اول جانب مطلوبیدن ظهوره کلدی ومحبت اسما وصفات وافعال وآثار اول محبت
واسطه سیله ناشی اولمشدر هرستاره ش خونبهای صد هلال: خون عالم ریختن او را حلال ستاره دن مراد
تجلی نورنک شراره سی اوله هلالدن مراد تن نزار عاشق بیچاره اوله پس بر محبوبک که ذره قدر نوری
یوز عاشقک فانی بهاسی اوله عالمک قانن دوکمک یعنی جمله عاشقلری اولدرمک اکا حلالدر زیرا صوکنده
حیات ابدی ویرر ای حیات عاشقان در مردکی ای عاشقلرک حیاتی اولان محبوب مرده اولدیغی محلده یعنی
موت اختیاریده: موتوا قبل ان تموتوا: حکمنجه اولمزدن اول اولنه سن حیات ویررسن یاخود خطاب عاشقه اوله
یعنی ای عاشق عاشقلرک حیاتی مرده لکده در تا موت اختیاریله اولمینجه حیات ابدی بولمزسن دیمک اوله
دل نیابی جزکه در دل بردکی یعنی ای محبوب سن کوکلکی بولمزسن الا کوکل ایچنده یعنی کوکل کبی لکده بولورسن
یعنی خاکیده سکا عاشق اولدقلرین سورسن وانلرک کوکلرین جذب ایدرسن ویاخود خطاب عاشقه اوله
یعنی ای عاشق سن دل بوله مزسن دل بر ده لکدن غیری ده یعنی اول محبوب حقیقی یه کوکل ایتوب اکا عاشق
اولمقدن غیری هیچ برشئه ایله صاحب دل واهل دل اولمزسن کوهری طفلی بقرص نان دهد: قل متاع
الدنیا قلیل: فحواسنجه اول کوهر کرانمایه یی ارزان بولمشسن انکچون قدرین بیلمزسن برطفل برکوهرک قدرین بیلمیوب
برانمک دکشدیکی کبی سنده آنی دنیا متاعنه تبدیل ایدرسن اما دنیا متاعی قلیلدر اکا بدل اولمز: وما قدروا الله
حق قدره: مضمونجه قدرین بیلمدیکندر یک همی کویم زصد سر لدن یعنی علم لدنی سرینک یوزدن برین سویلرم
زیرا هرکس علم لدنی فهم ایده مز غیرت خدا مانعدر افشای اسراره ایتمکه رضا ویرمز تفسیر قول حکیم سنایی
رحمة الله علیه بهرچه ازراه وامانی چه کفران حرف وچه ایمان بهرچه ازدوست دور افتی چه زشت آن نقش وچه زیبا
ودر معنی قوله علیه السلام ان سعدا لغیور وانا اغیر من سعد والله اغیر منی ومن غیرته حرم الفواحش ما ظهر
منها وما بطن بدل منه وهو مثل قوله ظاهر الاثم وباطنه: بو حدیث شریفک سبب ورودی بودرکه چونکه
حق تعالی قذف ایدنلره حد بیوردی سعد بن معاذ رضی الله عنه دیدیکه یا رسول الله صلی الله علیه وسلم اکر بن کندی
خانمده برکیمسه یی عورتمله فجور ایدرکورسم اکا نه چاره ایدبن اکر واروب شاهد کتورمکه کیدرسم بن کلنجیه دک

جامی

اکرنامی محمد را نیاوردی شفیع آدم
نه آدم یافتی توبه نه نوح از غرق نجینا
نه ایوب از بلا راحت نه یوسف حشمت
نه عیسی آن مسیح آدم نه موسی آن ید بیضا
محمد احمد ومحمود که وی را خالقش بستود
ازو شد جود هر موجود وزو شد دیده ها بینا

اول

اول ادم عورتمی حالمله ایدر ودخی واروب کاربنه کیدر واکر سوکوب سویلرسم حد اوررلر واکر سکوت
ایدوب هیچ سویلمزسم غمدن هلاک اولورم زیرا بوکا صبر ایتمک مشکلدر دیدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری سعدی
معذور طوتدی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیکه تحقیقا سعد غیرتلودر وبن سعددن زیاده غیرتلویم
الله تعالی بندن غیرتلودر غیرتندندرکه ظاهرده وباطنده اولان فواحشی حرام ایلدی دیو بیوردی حضرت مولانا
بو حدیث شریفی ایراد ایلدی تا معلوم اوله که حق تعالی غیوردر افشای اسرار لدنیه رضا ویرمز انکچون اول
اسرارک یوزده برین سویلردیمک اولور سوی ایمان رفتنش میدان توشین یعنی برکیمسه مرتبه یقینده ایکن
حق تعالی انک کوزندن حجب نورانی وظلمانی یی رفع ایدوب مرتبه عین الیقین ومرتبه حق الیقین که مرتبه
کشف وعیاندر اکا میسر اوله وبو مرتبه اعلایه واصل اولدقدنصکره مرتبه علم الیقینه رجوع ایدرایسه اول کیمسه
نقصاندر وعیبدر لایق دکلدر تشکیم عمر ابن فارض قدس سره العزیز سوررر بیت تنقل الی حق الیقین تنزها:
عن النقل والنقل الذی هو قاطع نالم ابرا نالها خوش آیدش: از دو عالم ناله وغم بایدش ان الله یحب انین
المذنبین: حکمنجه محبوب حقیقی ناله وغم استر این همه هست وبیا ای امرکن: ای منزه ازبیا وازسخن بن سکا کل
دیدم وسندن کیف وکو طلب ایلدم اما سن برمقامدن برمقامه انتقال ایلیوب کلمدن منزه سن وصفت
ناسدن مبراسن: لاتدرکه الابصار وهو یدرک الابصار وهو اللطیف الخبیر: سنک صفتکدر بهرابن فرمود رحمان
ای پسر: کل یوم هو فی شان ای پسر کما قال الله تعالی فی سورة الرحمن: کل یوم هو فی شان: کل یوم یحدث
اشخاصا ویجدد احوالا علی ما سبق قضاؤه: وفی الحدیث: من شانه ان یغفر ذنبا ویفرج کربا ویرفع قوما ویضع آخرین
وهو رد لقوم الیهود ان الله لایقضی یوم السبت شیئا یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری هرکون احداث اشخاص ایدر
وتجدید احوال ایدر قضاسی سبقت ایتدیکی اوزره وحدیث شریفده وارد اولوب رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری
بیوردی حق تعالینک شانندندر مغفرت ذنوب وتفریج کروب ورفع اقدار بعض انام وخفض درجه بعض اقوام
واجابت دعا وسائلره عطا وعاجزلره نجاة وغمکینلره سرور وخسته لره صحت ویرمک وامر ونهی ایتمک
واماتت واحیا ومنع وعطا وآخرته جزا ویرمکدر وبو آیه کریمه ده قوم یهودک اول قولن رد ایدرکه ایدرلر
الله تعالی سبت کونی هیچ برشئه قضا ایتمز بو آیه کریمه نک سبب نزولی بودر بیرون انداختن تاجر: که رهاکن
لطف وآواز وکشاد یعنی خوش آواز اولمغی وکشاده طبع اولمغی ترک ایله که حضرت رسول خدا صلی الله علیه وسلم
بیوررر: موتوا قبل ان تموتوا: یعنی اولمزدن اول اولک که حیات ابدی بوله سز واولمزدن اول اولمکک شرطی
بودرکه انسان موت طبیعی ایله اولدکده هیچ دنیاده علاقه سی قالمز ظاهرا دنیا علاقه سندن ال چکر وقلبنده دنیا
محبتی قالمز وکندو وجودندن دخی محو اولور تا موت اختیاریده بو صفتلرله اولمینجه اولمزدن اول اولمکک
معناسی بولنمز آمدی اولمزدن اول اولمکک شرطی بو ذکر اولنان صفتلردر تحصیلنده مجاهده ایتمک کرکدر وداع
کردن طوطی: جان من کمتر ز طوطی کی بود: جان چنین باید که نیکو پی بود جان بویله کرک که ایو ایزلو اوله یعنی ایو کرک
ایزین طوته یعنی انبیا واولیا طریقنی طوتوب انلر کندی یوله کیده که انلر طوطیان هندوستان معنادرلر انلردن
یه فعلی اخذ ایدوب اولمزدن اول اولوب کندویی قفص تندن ومحبس دنیادن خلاص ایده وغیرلره دخی
دلیل اولوب ارشاد ایده اول طوطی کبی که طوطیان هندن ارشاد فعلیله فهم ایدوب اولمزدن اول اولوب
کندویی قفصدن خلاص ایلدی وخواجه سنه دخی یول کوستردی مفرت تعظیم خلق وانکشت نما شدن
نفس زبس مدحها فرعون شد: کن ذلیل النفس هونا لا تسد ادمک نفسی خلقک تعظیمندن فرعون
اولور کن ذلیل النفس ذلیل منصوبدر کان نک خبریدر النفس لفظا مجرور مضاف الیه در ذلیلنک معناسی سن

نفسی ذلیل اول هونا حالدر خور وحقیر اولدیغک حالده لاجرم سید اوله یعنی نفسی ذلیل وخور وحقیر
واهل تواضع اولمقلق میل ایله سید واقدی اولمقلق قصد ایله زیرا سن اقدی اولسک خلق سکا تعظیم ایتمک
لازم کلور تعظیم ایله نفسی فرعون ایدر احتراز ایتمک لازمدر وحق سبحانه وتعالی حضرتلری بیورر: وعباد
الرحمن الذین یمشون علی الارض هونا: پس نفسی خور وحقیر ایتمکده سعادت اولدیغنه بو آیت کریمه شهادت ایدر
نقیر ماشاء الله کان انک بیاننده درکه الله تعالینک دیلدیکی اولور وارادهٔ خدا اولمه هیچ برشئ وجوده کلمز
این همه گفتیم لیک اندر بسیج : بی عنایات خدا هیچیم هیچ : المعصوم من عصمه الله : هکذا حق سبحانه وتعالی
حضرتلرینک عصمتی وعنایتی اولمینجه مشکلدر انک اللدن نسنه کلمز آمدی جناب حقه التجی ودنیادن خالی اوطماق
کرکدر: ماشاء الله کان وما لم یشا لم یکن ای خدای فضل تو حاجت روا : با تو یاد هیچکس نبود روا لا حول ولا قوة
الا بالله العلی العظیم: فحواسنجه حول وقوة سنکدر سنک حول وقوتک اولکنده کیمدن حول وقوت ویاردم ایستمک
وکیمه ننک ادین اکمق روادکلدر این قدر ارشاد تو بخشیدهٔ : تا بدین بس عیب ما پوشیدهٔ یامن رأی
علی الخطا فلم یفضح: مضمونجه دائم بزی خطاده کوررسن کمال کرمکدن ستر ایدرسن اینچ خوردی واده ای مرگ سیاه
از نبات ودار وبرگ وگیاه حضرت مولانا قدس سره العزیز بو برقاچ بیت شریفده حشر وقیامته اشارت بیوررلر
یعنی احوال شتا وبهاردن استدلال ایله که حشر وقیامت مقرردر: فانظر الی آثار رحمت الله کیف یحیی الارض
بعد موتها: مقتضاسنجه وقت شتاده هلاک اولنده فصل بهارده حیات ویردیکندن فهم ایله که جناب حق جمیع
اموات احیا ایدر موت خزان کیبدر حشر بهار کیبدر معنی مردن ز طوطی بد نیاز : در نیاز وفقر خود را مرده ساز
نیاز وفقر وتذللده کندیکی مرده شکل ایله که حضرت رسول الله علیه وسلم بیوررلر: طوبی لمن رزقه الله مالاً
وجمالاً وشرفا وسلطانا فجاد بماله وعف فی جماله وتواضع فی شرفه وعدل فی سلطانه: امدی تواضع بر شریف مرتبه در
حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنی هر نفس پرست اولنلره میسر ایتمز داستان پیر چنگی : معشر الجن سورهٔ
رحمن بخوان: تستطیعوا انفذوا باز دان سورهٔ الرحمن ده اولان آیت کریمه به اشارت بیوررلر: یا معشر الجن
والانس ان استطعتم ان تنفذوا من اقطار السموات والارض فانفذوا لا تنفذون الا بسلطان: یعنی ای کروه جن وانس
اکر قادر اولورسکز اسمان وزمینک اطرافندن چیقمغه اللهدن قاچیجی اولدیغکز حالده وقضای حقدن فرار
ایدیجی اولدیغکز حالده: فانفذوا: پس چیقک یعنی قاچه بلورسکز قاچک: لا تنفذون: نفوذه قادر اولمزسز
یعنی چیقمزسز: الا بسلطان: یعنی چیقمزسز الا قوه قاهره ایله وتسلط ایله چیقرسز قوت قاهره
وتسلط ایسه سزه قندن حاصل اولور آمدی میسر دکلدر سزه نفوذ ایتمک یاخود معنا دیمک اولورکه
زمین واسمانده مخزون اولان اسرار الهیه یی بلمک ایچون اقطار سموات وارضی کچوب حقایق اسراره واصل
اولمغه قادر اولورسکز کچک یعنی چیقک لکن چیقمزسز الا شول بینه ایله چیقرسز که حق تعالی انی
نصیب ایتمشدر قدرتنه حاجت مقداری بلدرمشدر پس افکارکز ایله اول بینه اوزره تعقل ایدوب
اطلاع حاصل ایتمک قابلدر اما اقطار سموات وارضه سزک ایچون یول یوقدر دیمک اولور آمدی
حضرت مولانا قدس سره العزیزک ع که پری وادمی زندانید: بیوردیغی بو آیت کریمه ایله ثابت اولدی پس آدمی
وپری اسرار درون اولیایی اکلامامش وبو ایکی کروه نادانلق زندانندهٔ محبوس ایمشلر هین که اسرافیل
وقتند اولیا: مرده را زایشان حیاتست ونما یعنی ای کورتنده مرده اولان جاهل وغشاوهٔ غفلت
ایله پوشیدهٔ کفن اولان نا تواند اکاه اول که اولیاء الله حضراتی اسرافیل وقتدرلر انلرک نفسیله
زنده اولورسز اسرافیل نفسندن زنده اولدیغکز کبی زیرا: العلماء ورثة الانبیاء: ودخی: الشیخ فی قومه کالنبی

فی

فی امته: مضمونجه بونلرک نفسلری جانب حقدندر گوید این آواز زاواها جداست : زنده کردن کار آواز خداست
چون حضرت مولانا قدس الله سره العزیزک مراد شریفلری قصه دن حصه در بیر چنگی قصه سنده اولان بیر چنگینک
آوازینی مدح ایلدی اندن نغمهٔ اسرافیلی ذکر ایلدی ونفخ صورک سرینی بیان ایلدی اندن نغمهٔ انبیایه انتقال بیورلر
انده برازنصایح بیوردی واندن نغمات اولیایه انتقال ایلیوب برازلطائف اسرار بیان ایلدی واشارت
بیوررلرکه آواز نغمات اولیاء جانب حقدندر وبوندنصکره آواز خدایی عز وجل بیان بیوررلر مابمردیم ودر
گلی کاستیم : بانگ حق آمد همه برخاستیم حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک آوازی کلدی جملهمز دیریلوب قالقدق
یعنی حیات بولدق دیرلر جناب پیر دستگیر صور اسرافیلی وآواز انبیایی ونغمات اولیایی حضرت خدایه
اسناد ایدر بونلرده سبب والتدر تصرف حق سبحانه وتعالی حضرتلرینکدر دیو بیوررلر بانگ وآوازکه حالانسانده
آنی جناب حقه نسبت روادکلدر دنیلسه جواب ویریلورکه مراد نهایتیدر یعنی مراد جناب حقک حیاه ویربیده
علما دیمشلرکه قچن برعرض حضرت خدا وصفنده ذکر اولنور عرضک نهایتی مراد اولنور مثلا حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم افندمز بیوررلر: ان ربکم حیی کریم یستحیی من عبده اذا رفع الیه یدیه ان یردهما صفرا:
یعنی ربکز حیدر کریمدر قچن برقول اللرینی حق جانبنه قالدرسه یعنی دعایه ال قالدروب برمراد استسه
انک اللرینی بوش اولدیغی حالده دوندرمکدن استحیا ایدر پس استحیاکه تغیر وانکسار درعیندر
انی حضرت الهی یه نسبت ایتمک روادکلدر اما نهایت استحیا عدم عطادندر البته عطا ایتمک مقرردر دیمک اولور
لاجرم بانگ وآوازکه حضرت خدایه نسبت اولنور اندن مراد اسماع وتفهیم مرامدر گفته او از من زبان وچشم تو
من حواس ومن رضا وخشم تو الله تعالی بیوررکه سنک زبان وچشمک بنم بو حدیث قدسی یه اشارت بیوررلر
لا یزال العبد یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه وبصره ویده ولسانه فبی یسمع وبی یبصر
وبی یبطش وبی ینطق: که تو پی گویم تراکاهی منم یعنی سنک سرکی اغیار نظرندن نهان طوتمق ایچون
کاهی سن سن سن دیرم: انک لا تهدی من احببت: فحواسنجه ودخی: انک میت وانهم میتون: دیرم سر
محبتی پنهان اولمق ایچون وکاهی اولورکه صاحب اسرار اولنلرک چشم حقیقت بینلرینه جلوه نما اولوب
اظهار سر وحدت ایدوب دیرمکه: وما رمیت اذ رمیت ولکن الله رمی: وکاه حقیقت وحدانیتدن خبر ویروب
ان الذین یبایعونک انما یبایعون الله: دیرم هرچه گویم آفتاب روشنم هر نه دیرسم لایقدر زیرا آفتاب روشنم
مضمون کلام سابقدن معلوم اولورکه کلام انبیا وکلام اولیا جناب حقه دعوت اولدیغی حیثیله کلام حقدر
هرکجا بام زمشکوتی دمی : حل شد آنجا مشکلات عالمی هر قنده طوغسم بر مشکوتدن بر نفس جمیع عالمک مشکلاتی
آنده حل اولور تشکیم فضیل ابن عیاض که اول حالنده حرامیلرک باشی ایدی مرو ولایتنده حرامیلک
ایدردی برکره برعظیم کاربانی کوزتدیر یولنی باغلیوب بریره بکلدیلر کاربان اول دربندی کیجه ایله کچرکن کاربان
خلقندن برکمسنه خوش آواز ایله قرآن کریم تلاوت ایدردی شول محله کلدیکه: الم یأن للذین آمنوا ان تخشع
قلوبهم لذکر الله: آیا وقت کلمدیمی مؤمن اولنلر ایچون که قلبلری قورقه الله تعالینک ذکرندن اوتری
فضیل آنی استماع ایلدکده بلی وقت کلدیکه بو کارقبیحی ترک ایدوب تائب اولم دیوب آت باشی چویروب
عزم راه ایدوب بغداده کلدی طریق مشایخه سلوک ایدوب کمل اولیادن اولدی رحمة الله علیه آمدی بر نفس
انک مشکوة وجودندن حق سبحانه وتعالی حضرتلری رحمله تجلی ایتمکله بو دولت وسعادته واصل اولدی در بیان
این حدیث شریف که ان لربکم فی ایام دهرکم نفحات الا فتعرضوا لها معنی حدیث شریف بودرکه تحقیقا سزک
ربکزک روزکارکز ایامنده نسمات خوشی ونفحات دلکشی واردر اگاه اولک پس اول نفحاته متعرض اولک

یعنی همیشه كلزار جمال وبوستان وصالدن نفحات برّ الهی ونسمات سرّ پادشاهی كه جذبات الطاف
رحمانیّه وسلاسل شوق انگیز اعطاف سبحانی در مشام جان ارباب شوق ودماغ دل اصحاب ذوقی معطّر ایلر
كركدركه علی الدوام اول نفحاتی متعرّض واول نسماتی مستقبل اوله سز خود زبیم این دم بی منتها
باز خوان فابین ان یحملنها اول آیۂ كریمه یه اشارتدركه سورۂ احزابده در: انّا عرضنا الامانة علی السموات
والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان انّه كان ظلوماً جهولاً: تقریر للوعد السابق
بتعظیم الطاعة وسمّاها امانة من حیث انّها واجبة الاداء والمعنی لعظمة شانها بحیث لو عرضت علی هذه الاجرام
العظام وكانت ذات شعور وادراك لابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان مع ضعف بنیته
ورخاوت قوّته لاجرم فان الراعی لها والقائم بحقوقها بخیر الدارین: انّه كان ظلوماً: حیث لم یف بها ولم یراع حقّها
جهولاً: بكنه عاقبتها یعنی تحقیقا بز امانتی عرض ایلدك سموات وارض وجبال اوزرینه پس ابا ایتدیلر
دقورقدیلر اول امانتدن یعنی اگر سموات وارضه وجباله ادراك ویریلوب امانت عرض اولینیدی
انی كوتورمكدن ابا ایدوب قورقرلر دی وانسان اول امانتی كوتوردی تحقیقا اول انسان ظلوم وجهول
اولدی وامانتی هر طائفه بر وجهله تفسیر ایتدیلر قاضی بیضاوی رحمة الله علیه امانتدن مراد طاعتدر دیمش
زیرا تقریر للوعد السابق دیدی وعده سابق ایسه: ومن یطع الله ورسوله فقد فاز فوزاً عظیماً: در پس
امانتدن مراد طاعة اولور بعضلر امانتدن مراد فریضه دیدیلر كما قال البیضاوی وقیل انّه تعالی لما خلق
هذه الاجرام خلق فیها فهماً وقال لها انّی فرضت فریضة وخلقت الجنّة لمن اطاعنی فیها ونارا لمن عصانی
فقلن نحن مسخّرات علی ما خلقتنا لانحتمل فریضة ولا نبغی ثواباً ولا عقاباً ولما خلق آدم عرض علیه مثل ذلك
فحمله وكان ظلوماً لنفسه بتحمّله ما یشق علیها جهولاً بوخامة عاقبته وبعضلر امانتدن مراد عقلدر دیدیلر
اما كروه صوفیّه ده بعض اهل تحقیق امانتدن مراد كمال ظهور حقدر دیدیلر من حیث اسمائه وصفاته وذاته
پس بو مظهریّت انساندن غیرینك استعدادی اولمدیغندن ابا ایدوب خوف ایتدیلر زیرا انسانك
تحمّلندن مراد استعدادی وسموات وارض وجبالك ابا واشفاقندن مراد عدم استعدادلریدر یعنی بو كمال مظهریّته
انسان قابل اولدی غیر اشیا اوله مدی دیمك اولور اما حضرت مولانا قدس سرّه العزیز امانتدن مراد عشق
خدا ونفخۂ اسرار حق تعالیدر دیو بیورورلر اگر بو عشق ربّانی ونفخۂ كلزار صمدانی به جوهر علوی وهیاكل
سفلی تحمّل ایده لر ایدی اول دم بی منتهانك خوفندن داغلرك یوركی قان اولمیدی حق سبحانه وتعالی
اندن خبر ویروب: واشفقن منها: دیمشدر انسان ضعیف اول بار كرانی بویننه آلدیكه واسطۂ التزام تكالیف
شریعت وطریقت ورابطۂ ترقی اعلای معارج حقیقتدر زیراكه حق سبحانه وتعالی انسانه باری قبول
استعداد وقوت وقدرت ویردی تتمیم اوحدالدین كرمانی قدس الله سرّه العزیز بیورر بیت دل بار امانت
عشق: هم بیاری ان كرم بر داشت: زیرا: لا یكلّف الله نفساً الّا وسعها: بیورمشدر خوش دیكر لون
این مداد دست: لقمه چندی درآمده بجست بو معنادن دونكجه بر غیری لونه ایله ال ویرمشدی
یعنی شرح نفحات ربّانیّه وتقریر نسمات رحمانیّه وشمول فیضان ان نفحات وعموم تأثیرات آن نسمات
دونكجه نكات غریبه واشارات عجیبه ایله ال ویرمشیدی برقاچ لقمه كلوب طریق كفت وكوی سد ایلدی
ای حمیر آتش اندرینه تو نعل ای حمیراسن نعل آتشه قو تا ز نعل تو شود این كوه لعل تا بو كوه وجود انسانی
لعل اوله ودعوت اسلام وتعلیم امّت حاصل اوله مصطفی بی خویش شد زان خوب صوت
شد نمازش از شب تعریس فوت ابو قتاده رضی الله عنه روایت ایلدكه بر كره حضرت رسول الله صلی الله علیه

وسلم

وسلم افندمز حضرتلریله غزادن كلور ایكن تعریس ایلدك یعنی آخر كیجه ده ازاجق استراحت ایتمك ایچون
قوندق شویله اویخویه وارشدركه آفتابك حرارتندن اویاندق سوار اولوب یوله كیتدك آفتاب بر مقدار یوكسك
چیقدیغی وقت انلدن ایندك حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمز بلاله امر بیوردی اذان اوقودی
اول فوت اولمش نمازی جماعتله قلدق دیدی بو فوت اولمغك حكمتی بابنده بعضلر دیدیلركه حكم قضای صلوة
سنّت اولمق ولو بابده برقاچ مسئله معلوم اولمق ایچون ایدی بری بودركه چون بر یرده نماز فوت اولدی
انده قضا ایتمیوب بر غیری یره واروب قضا ایدیلر بری دخی بودركه كون بر مقدار یوقاری چیقدقدنصكره
صباح نمازین قضا ایدیه لر بری دخی بودركه چون بر یرده نماز قضای صلوتنده اذان واقامت لازم
اولدیغی معلوم اوله بری دخی بودركه قضای صلوة جماعتله قلنه بعضلر دیدیلركه حضرت سلطان انبیا صلی الله
علیه وسلم بلاله اعتماد ایدوب بزی نماز وقتنده بیدار ایده سن دیدیكی ایچون فوت اولدی حق سبحانه وتعالی
حضرتلرینه رجوع ایدوب انكا اعتماد ایتمك كرك ایدی چون بلاله سپارش ایلدی غیرت حق انلره شویله
اویخواره حواله ایلدیكه كون طوغنجیه دك یاتدیلر بوندن مراد تنبیه ایدی تا كه حبیبك محبوبدن غیری به التجاسی اولمیه
تتمیم حضرت یوسف علیه السلام اول ایكی كیمسه نك رؤیاسن تعبیر ایلدی شراب داره نجاة میسر
اولجق كماك ایدوب بنی حاكم یاننده ذكر ایده سن دیمش ایدی حق تعالینك غیرتی آنی یدی ییل دخی زندانده
اوتوردوب كیمسه نك خاطرینه كلمدی سبب فوت صلوة نبی علیه السلام بو ایدی دیمشلر اما حضرت مولانا
قدس الله سرّه العزیزك كلام شریفندن بو معنا فهم اولنوركه عشق احدیّت ونفحۂ روضۂ هویّت دل وجان
حضرت رسول خدایی شویله ربوده قیلدی وجان پاك حضرت سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم مشاهدۂ جمال باكمال
شاهد غیبده شویله مستغرق اولمشیدیكه عالم ظاهرده جنبش ایتمكه مجالی قالمامشدی كون طوغنجیه دك
صحو میسر اولمیوب استغراقده قالمشدی فوت صلوته سبب بو اولمشدی دیو بیورورلر این نمك
باقیست ازمیراث او: باتوانند ان وارثان او چو شكله بیه درلر انك وارثلری سن طلب ایله انلری بول
العلماء ورثة الانبیاء: حكمنجه انك وارثلری علماء بالله در انلرك صحبتندن غافل اولمه حكایت ایكی كیمسه نزاع
ایتدیلر بری دیدیكه علم افضلدر بری دیدیكه مال افضلدر حضرت علی بن ابی طالب كرم الله وجهه یه وارم كوندردیلر
تا كه سؤال ایده اول كیمسه كلوب ایتدی یا علی علمی افضلدر یاخود مالمی افضلدر حضرت امام بیوردیلركه علم افضلدر
اول كیمسه دیدیكه اگر بندن دلیل ایسترسه نه جواب ویره یم حضرت امام بیوردیلركه علم میراث انبیادر ومال
میراث فرعوندر وشدّاد وهاماندر وعلم صاحبنی صاقلر مال صاحبنی صاقلیه مز صاحبی انی صاقلر وحرامی آدمی
علمدن اوغری اوغرلیه مز اما مالدن اوغری اوغرلر وخرسز علمی اوغرلیه مز اما مالی اوغرلر وعلمی خرج ایتدكجه
آرتر مالی خرج اولندقجه اكسلور وعلمی حق تعالی سودیكی قولنه ویرر مالی سودیكی قولنه ویرر ومالك آخرتده
سؤالی وحسابی وعذابی وار علمك یوقدر مال ایله فخر ایدنر احمقدر زیرا: عزّ الدنیا بالمال وعزّ الآخرة بالاعمال:
بیورمشدر عزّ دنیا فانی وعزّ آخرت باقیدر قصه سؤال كردن عایشه رضی الله عنها: زنده شان از بهاران
داد برگ سورۂ رومده اولان آیۂ كریمه یه اشارتدر: فانظر الی آثار رحمة الله كیف یحیی الارض بعد موتها
یعنی آثار رحمت خدایه نظر ایله كورنجه حیات ویرر ارضه موتندنصكره یعنی خشك وعریان اولدقدنصكره
رحمت خدادن مراد باراندركه محلّنده نزول ایله اشجار واثمار وزروع وباغ وبستانه حیات ویرر
كما قال البیضاوی: فانظر الی آثار رحمة الله: اثر الغیب من النبات والاشجار وانواع الثمار ولذلك جمعه ابن عامر
وحمزة والكسائی وحفص یعنی نزول غیثدنصكره نظر ایله كور نباتدن واشجاردن وانواع ثماردن نلر بتورر

حق سبحانه وتعالی تیس بو حالت حشردن برنمونه در بعض مفسرین دیدیلرکه اثر رحمت ظاهرده
بارانلردرکه جمله اشیانک حیاتی انکله در اما باطنده ذکر خدادرکه قلبک حیاتی انکله در بعضلر دیدیلرکه
اثر رحمت نشئه حبیه درکه زمین دل انکله حیات بولور و بعضلر قتنده اثر رحمت ولدر دیمشلر زیرا منظر حقدر
تشکیم حضرت مولانا قدس الله سره العزیز مثنوی شریفده بو نکته ده بیوردی مثنوی صوفی در باغ از بهر گشاد
صوفیانه روی بر زانوی نهاد :: پس فرو رفت او بخود اندر نغول :: شد ملول از صورت خوابش فضول :: که چه خسبی
آخر اندر رز نکر :: این درختان بین و آثار خضر :: امر حق بشنو که گفتست انظروا :: سوی این آثار رحمت آر رو :: گفت آثارش
دلست ای بوالهوس :: آن برون آثار آثارست بس :: باغها و میوها اندر دلست :: عکس لطف اوبرین آب و گلست
چون حیات از حق بگیری ای روی :: پس غنی گردی ز گل در دل روی :: تغیر بیت حکیم رضی الله عنه :: غیب را ابری
وابی دیگرست :: آسمان و آفتابی دیگرست :: ناید آلا که بر خاصان پدید :: باقیان فی لبس من خلق جدید
تلویح بیوررلر اول آیهٔ کریمه یه سورهٔ قافده در :: افعیینا بالخلق الاول بل هم فی لبس من خلق جدید :: افعجزنا بالابتداء
حتی نعجز عن الاعادة یعنی ابتدا خلق ایلمکده عاجز اولدقمی که اعاده ایتمکده عاجز اوله وز :: بل هم فی لبس من خلق
جدید :: ای هم لاینکرون قدرتنا علی الخلق الاول بل هم فی غلط وشبهة فی خلق جدید یعنی اهل انکار انکار ایتمزلر
بزم خلق اوله قادر اولدیغمزه بلکه خلق جدیدکه اعادهٔ در حشر اجساددر انده غلط ایدوب شبهه ایدرلر
زیرا کفار مکه بومعنایه مقر ایدیلرکه دنیا و مافیهایی حق تعالی عدمدن خلق ایلدی لکن حشر اجسادده شبهه
ایدرلردی زیرا آنی خلاف عادة وغیر معتاد اولمغین محالدر دیرلردی آنی بلمدیلرکه عدمدن هیچ ماده یوغیکن
ایجاده قادر اولان بودکلو ماده ایله قادر اولمزمی و بعض اهل تحقیق خلق جدیدن مراد :: الاعراض لاتبقی
زمانین حکمنجه تجدد اعراض در دیمشلر تشکیم حضرت مولانا قدس الله سره العزیز برقاچ بیت شریف ایله بو معنایه
اشارت بیوررلر مثنوی هر نفس نو میشود دنیا و ما :: بی خبر از نو شدن اندر بقا :: عمر همچون جوی نو نو میرسد ::
مستمری می نماید در جسد :: آن ز تیزی مستمر شکل آمدست :: چون شرر کش تیز جنبانی بدست :: شاخ آتش را
بجنبانی بساز :: در نظر آتش نماید بس دراز :: این درازی مدت از تیزی صنع :: می نماید سرعت انگیزی صنع ::
وحق سبحانه وتعالی حضرتلری بیوررلر :: وتری الجبال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب :: یعنی سن جبالی کورسن
وجامدظن ایلرسن حالبوکه اول جبال مرور ایدر بلوطلر مرور ایتدیکی کبی یعنی سن طاغلری جامد
وبرحال اوزره قرارایتمش کورسن اما اول طاغلر بولوتلر کبی یوریوب کوچ کتمده در امدی اهل نظر
اولنلر هر نفسده خلق جدید مشاهده ایلیوب حشر اجسادده ذره قدر شبهه کتورمزلر در معنی این حدیث
شریف که اغتنموا برد الربیع فانه یعمل بابدانکم کما یعمل باشجارکم واجتنبوا برد الخریف فانه یعمل بابدانکم کما یعمل
باشجارکم یعنی غنیمت طوتک غنیمت صایک بهارک صوغنی تحقیقا اول بهار صوغی بدنلریکزی قوی
وتازه ولطیف ایلر بستانلری و باغلری لطیف وتازه ایلدیکی کبی وکوزدن صقینک اجتناب ایلک تحقیقا
اول کوز صوغی اشجارکزه ایلدیکن بدنلریکزه دخی ایلر یعنی اشجاری نیجه خزان ایلدی ایسه بدنلریکزه دخی
ضرر ایلر بقیهٔ قصهٔ ایوب علیه السلام مرغ ابی عرق دریای عسل :: عین ایوبی شراب مغتسل سورهٔ صادده ولان
آیهٔ کریمه یه اشارت بیوررلر :: ارکض برجلک هذا مغتسل بارد وشراب :: حکایة لما اصیب به ای
اضرب برجلک الارض :: هذا مغتسل بارد وشراب :: ای فضربها فنبعت عین فقیل هذا مغتسل ای
تغتسل به وتشرب منه فتبرا باطنک وظاهرک وقیل نبعت عینان حارة وباردة فاغتسل
من الحارة وشرب من الاخری یعنی چون حق سبحانه وتعالی حضرتلری ایوب علیه السلامک دعاسن اجابت بیوردی

جبرئیل

جبرئیل علیه السلامی اکا ارسال ایلدی حضرت جبرائیل کلوب ارکض برجلک الارض دیدی یعنی ایاغکله
یری اور دیدی چون ایوب نبی ایاغیله یری اوردی بر عین ظاهر اولدی وجبرائیل علیه السلام بیوردی
هذا مغتسل بو عین کل اغتسال ایله بوندن اغتسال ایله ودخی ایچ ظاهر وباطنک امراضدن پاک ومبرا
اولسون دیدی و بعضلر دیمشلر ظاهر اولان عین ایکی ایدی بری ایصیجق صو و بری صوغوق صو ایدی ایصی صودن غسل
ایلدی وصوغوق صودن ایچدی جمیع علل ظاهر وباطندن خلاص بولوب پاک ومبرا اولدی وحضرت مولانا
قدس سره العزیز بیرجلینک بدن ثقلتندن خلاص بولوب عالم رؤیاده واصل اولدیغی ذوقی حضرت ایوب
علیه السلامک علل ظاهر وباطندن پاک اولدیغنه تشبیه ایدوب قرق ایی دریادن صفا ایلدیکی کبی بیرجلی
دخی لذت محض دریاسنه غرق اولوب مست ومستغرق اولمش ایدی دیو بیوررلر نالیدن استن حنان
کرنبودی واقفان امرکن یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک کن دیمکله ایستدیکن خلق ایتمکه قادر اولدیغن
بیلنلر اولمه لردی درجهان دکشته بودی این سخن یعنی ستون حنانک ناله سی جهانده مردود اولوب هیچ
کمسنه اینانمزدی لکن الله عظیم الشان حضرتلری قادر وفاعل مطلقدر :: انما امره اذا اراد شیئا ان یقول کن فیکون :: فرمانیجه
جماد ونبات وحیوانه نطق ویرمکه قادر در بنی آدمک آلت نطقی برات پارهسی دکلمیدر جناب حق نطق
ویردی سویلندی تا بناموس مسلمانی زنید :: در تسلس تا نداند که کنید تلبیس ایله سالوسلغیله ویرنک
ایدرلر تا کسی بلمیسن که اندکیلدر یعنی چون ظهور معجزات انبیایه کوررلر انکاره مجاللری اولمز بو کروه
اعتقاد فاسدلرین پنهان ایدرلرکه کفر ونفاق زنادقه وفلسفهدر پنهان ایدوب صورت اهل ایمانده
ویرنک ایدرلر تشکیم جناب حق سورهٔ بقرهده بیوررلر :: ومن الناس من یقول آمنا بالله وبالیوم الآخر
وما هم بمؤمنین یخادعون الله والذین آمنوا وما یخدعون الا انفسهم وما یشعرون :: یعنی بوناسدن بعض
طائفه واردرکه ایدرلر بز الله ایمان کتوروب انی تصدیقلدک واخرت کوننه واجبده واقع اولهجقدرنه
اینادقا دیرلر حالبوکه بونلرک ایمانی یوقدر بونلر مؤمنلردن دکلدر بلکه منافقلردندر الله خدعه ایدرلر
ودخی ایمان کتورنلره خدعه ایدرلر حالبوکه خدعه ایتمزلر الا کندو نفسلرینه خدعه ایدرلر اما شعور ایتمزلر
بوقدر بلمزلر حاصل کلام منکر اولنلر کتمان کفر وضلال واظهار اسلام وکمال ایدرلر بازبان گرچه که تهمت می نهند
دست و پاهاشان گواهی میدهند یعنی زبانیله کندوکندولره تهمت ایدرلر اهل ایمانز معجزات انبیایه اینانیرز دیرلر
اما انلرک حالیله اللری ایاقلری منکر اولدقلرینه شهادت ایدر زیرا منکرک ظاهر اعمالندن اعتقاد باطنیسی
معلوم اولور :: الظاهر عنوان الباطن :: حکمنجه ظاهردن باطنه استدلال ایتمک ممکندر واخرتده دخی اهل جرمک
اللری وایاقلری شهادت ایتسه کرکدر تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری بو شهادتدن خبر ویردی :: الیوم نختم علی
افواههم وتکلمنا ایدیهم وتشهد ارجلهم بما کانوا یکسبون :: واهل جرمک واهل انکارک سیمالری دخی باطنلرینک
احوالنه شهادت ایدر عارف اولنلر انک کبیلری سیماسندن بیلورلر اظهار معجزهٔ حضرت پیغمبر علیه السلام
چون شنید از سنگها بوجهل این :: زد ز خشم آن سنگها را بر زمین بو حکایه دخی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک
قدرتن بیانده در سنک ریزه لری ابوجهلک النده سویلدی لکن ابوجهل طبیعت وفلسفی جبلت اولدیغی
منکر ایتمز :: فی قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا :: موجبنجه نقد معجزات وقدرت کورسه لر انکارلری زیاده
اولور چشم ابلیس آمد خاک بین ابوجهلک نظری ابلیس نظری کبی خاک کوریجی کلدیکه
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم افندمزک صورت شریفنی کوردی ذات همایونده اولان اسرار الهیه یی کورهمیوب
صورتیه قالدی تشکیم ابلیس دخی حضرت آدم علیه السلامک صورتن کوروب سیرتن کوره میوب سجدهدن ابا ایلدی

انا خير منه خلقتني من نار وخلقته من طين :: ديوب استكبار ايلدى نفير دعاى دو فرشته :: نان دهى از بهر حق
نانت دهند :: جان دهى از بهر حق جانت دهند :: من جاء بالحسنة فله عشر امثالها :: موجبنجه برينه اون عوض ويريلور
وانكه در انبار ماند ومايه كرد :: اسپش وموش حوادثها خورد يعنى بركسنه :: مثل الذين ينفقون اموالهم في سبيل الله
كمثل حبة انبتت سبع سنابل في كل سنبلة مائة حبة والله يضاعف لمن يشاء والله واسع عليم :: مضمونجه مالني
سبيل اللهده انفاق ايتميه انك مالني وحصولني حوادث موشلرى يير ويت اوشوب فنا اولور نتكيم حضرت رسول الله
صلى الله عليه وسلم بيورر :: بشر مال البخيل بحادث او وارث :: وبنه صلى الله عليه وسلم بيورر :: حصنوا اموالكم بالزكوة
وداووا مرضاكم بالصدقة واستقبلوا انواع البلا بالدعا :: وبنه صلى الله عليه وسلم بيورر :: يقول ابن آدم مالي
مالي وهل لك من مالك الا ما اكلت فافنيت او لبست فابليت او تصدقت فابقيت :: پس انفاق ايتمك خيرلودر
كه برينه اون بلكه يدى يوز بلكه بيك درتيوز عوض ويرلمك وعده اولنمشدر نظم هركرا مال هست وخوردن نيست
او ازان مال بهره كى دارد :: يا بتاراج حادثات برند :: يا بميراث خوراه بگذارد صبر فرمودن اعرابى :: همچنين از شه گرى
نابخيل بونجلين سورى سككدن قيله وارنجه حسب ايتسك جملسنك رزقى :: وما من دابة الا على الله رزقها :: مع انجم
الله ذو الجلال حضرترى اوزرينه يعنى جملسنك رازقى الله عظيم الشان حضرتلريدر نصيحت كردن زن مرشوى را كه سخن افزون
از قدم واز مقام خود مگو نتكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى سورة صفده بيورر :: يا ايها الذين امنوا لم تقولون
ما لا تفعلون :: بو آيه كريمه نك سبب نزولى بودركه مؤمنلر ديديلركه اكر احب اعمال نه ايدوكن بيلسك مالمزى
ونفسمزى بذل ايدردك الله قتنده سوكلو اولان اعمالدن اوترى ديديلر الله تعالى حضرتلرى بو آيه كريمه يى كوندردى
ان الله يحب الذين يقاتلون في سبيله صفا :: بيوروب احب اعمال انده بيلديردى يوم احدده يوز دوندرديلر
بو آيه كريمه نازل اولديكه :: يا ايها الذين امنوا :: اى اول كيمسه لركه ايمان كتوردكز :: لم تقولون :: نه ايچون سويلرسز
ما لا تفعلون :: اول نسنه يى اشلمزسز :: كبر مقتا عند الله :: اولو وبيوك اولدى خشم بوندن الله قتنده المقت
اشد البغض :: ان تقولوا ما لا تفعلون :: يعنى اشلمدوكز نسنه يى سويلمك الله قتنده بغض بوندن اشددر
ونصبه على التمييز للدلالة على ان قولهم هذا مقت خالص كبير عند من يحقر دونه كل عظيم مبالغة في المنع عنه وعلما قتنده
بو آيه كريمه عام وشاملدر يعنى هر كيم بر سوزى سويليه وانكله عامل اوليه بو عتابده داخلدر ديمشلر وقول علماكه
خلقى عمل خيره امر ايدرلر وكندولرى عمل خير اشلمزلر انلر دخى داخلدر ديمشلر نتكيم جناب حق بيورر :: اتامرون الناس
بالبر وتنسون انفسكم :: وحضرت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افندمز معراج كيجه سى كوردم كه بونجلين
كيمسه لرك طوداقلرينى آتشدن مقراضلر ايله كسرلر ديو بيورديلر نظم ازمن بگوى عالم تفسير گوى را :: گر در عمل
نكوشى نادان مفسرى :: بار درخت علم ندانم بجز عمل :: با علم اگر عمل نكنى شاخ بى برى ابن سخن را اگرچه
راستست اما اين مقام توكل نا بايست داين سخن فوق مقام ومعامله خود تو زبان دار كه كبر
مقتا عند الله باشد ان تقولوا ما لا تفعلون زن اعرابى ديديكه اگرچه بو سوزلرك سن سويلرسن
كرچكدر اما بو مقام سنك توكلك مقامى دكلدر وبو سوزلر سنك مقامكك ومعاملكك ما فوقندهدر
سنك حالك اولميان سوزلرى سويلمه كه سكا زيان ايدر :: كبر مقتا عند الله اولورا شلمدوكك نسنه يى
سويلمك ديدى كبر زشت وازگدايان زشت تر :: روز سرد وبرف وانگه جامه تر تكبر چركيند گدالردن ظهور ايدرسه
دخى زياده چركين اولور حضرت رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم افندمز بيورديلر :: ثلث لا يكلمهم الله يوم القيمة ولا
ينظر اليهم ولا يزكيهم ولهم عذاب اليم شيخ زان وملك كذاب وعائل متكبر :: نصيحت مرد زن را كه در فقيران بخوارى
منگر :: گفت اى زن فى بابو الحزن :: فقر فخر آمد مرا برسر مزن يعنى اول سلطان دين صلى الله عليه وسلم

الفقر

الفقر فخرى :: بيورمشدر بنم فقيرلكم باشمه تاجمدر شويله روايت اولنوركه اكابر قريش حضرت رسول الله
صلى الله عليه وسلم افندمزه ديديلركه سنك مجلسنده دائم فقيرلر حاضر اولورلر ابن مسعود ومقداد وبلال
وعمار وصهيب كبى رضى الله عنهم اجمعين بو فقيرلرى مجلسكدن ايراغ ايله بز سنك مجلسنده اوتوروب سكا
انقياد ايدهلم ديديلر بو آيه كريمه نازل اولدى :: ولا تطرد الذين يدعون ربهم بالغداة والعشى يريدون وجهه ::
اعدى دولت دنيايه نظر اولنمز بلكه نظر دولت آخرته وحليه باطنه در ور كه گويد سخن چون زر كان :: ره نيابد
كالاى او در دكان اگر گدا زر كان كبى جوهر محض سويليه انك متاع كلامى اهل دنيانك دكان قلبنه يول بولمز
زيرا :: عز الدنيا بالمال وعز الاخرة بالاعمال :: در عاقل اولنلره لايق دكلدركه دنيانك اهلنه وانك زيور وزينته
نظر ايده بلكه امر آخرته كوشش ايده كه لازم اولان حق اودر بيت توانگرى نه بمالست نزد اهل كمال :: كه مال تالب
گورست بعد ازان اعمال :: وجناب حق سورة طه ده بيورر :: ولا تمدن عينيك الى ما متعنا به ازواجا منهم
زهرة الحيوة الدنيا لنفتنهم فيه ورزق ربك خير وابقى :: ولا تمدن عينيك :: اى نظر عينيك :: الى ما متعنا به ::
استحسانا له وتمنيا ان يكون لك مثله يعنى كفرهنك مال ومنالن كوروب بنده شويله مال ومنالم اوليدى ديو
حسرتله نظر ايلمه :: ازواجا منهم :: اصنافا من الكفرة :: زهرة الحيوة الدنيا :: اى الزينة والبهجة :: لنفتنهم فيه :: لنبلوهم
ونختبرهم او لنعذبهم في الاخرة بسببه :: ورزق ربك :: وما ادخر لك في الاخرة او ما رزقك من الهدى والنبوة
خير :: مما منحهم في الدنيا :: وابقى :: فانه لا ينقطع يعنى كوزلرك باقدرمه يعنى نظر ايتمه اول نسنه نك جانبنه كه بز
متاعلندردك يعنى بهره مند ايلدك اول نسنه ايله اصناف كفرهدن زينت وبهجت حياة دنيا كه مال ومنالدر
تاكه امتحان ايدهوز اول مال ومنالده ياخود انده اول مال ومنالى فتنه وبلا ايدهوز ياخود قيامتده
عذاب ايدهوز اول مال ومنال سببيله وربكك سكا روز بروز ويرديكى رزق خيرلودر ياخود سنك
ايچون آخرتده مدخر اولان رزق وياخود سنى هدايت ونبوت رزقى ايله رزقلندرمسى خيرلودر ودخى باقيدر
وباقيدر انلرك مال لرندكه فانى وبى اعتباردر آتش سوزد كه دارد اين كمان :: بر خدا وخالق هر دو جهان
ايكى جهانك خالقى اوزرينه بو كمانى كيم ايدركه بعض قوللرينه نعمت ومال وملك وعظمت وجلال ويره وانك
مقابلسنده فقير قوللرينه صد هزار ذوق وحال ومشاهده جمال ويرميه ظلم اولمش اولوردى حاشا كه
حق تعالى ارحم الراحمين در اكرم الاكرمين بر بنده سنه ظلم ايليه بلكه اولقدر فضل واحسان ايدركه چكديكى شدة فقرى
فراموش ايليه نتكيم نعمت وشهوت اهلى اولنلره اولقدر محنت وعذاب ويره كه جمله لذتلرى فراموش ايدهلر
نتكيم حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردى :: يؤتى باهل الدنيا من اهل النار يوم القيمة فيصبغ في النار صبغة
ثم يقال يا ابن آدم هل رأيت خيرا قط هل مر بك نعيم قط فيقول لا والله ويؤتى باشد الناس في الدنيا
بؤسا من اهل الجنة ويقال يا ابن ادم هل رأيت بؤسا قط هل مر بك شدة قط فيقول لا والله ما مر بي
بؤس قط ولا رأيت شدة قط :: يعنى اهل دنيادن نعمت صاحبى اولوب اهل نار اولنلردن برسى كتوره لر
قيامت كوننده اول كيمسه يى بركره ناره كوستروب كرو چقاره لر واكا ديه لر يا ابن آدم هيچ دنيا خيرلرندن
بر خير كوردكمى هيچ سكا دنيا نعمتلرندن بر نعمت واصل اولديمى اول كيمسه يوق والله بر نسنه كورمدم ديه ودخى
كتوره لر قيامت كوننده ناسك احتياج بوندن اشدى اولان بر كيمسه يعنى زياده بر فقير محتاجى كتوره لركه اهل
جنتدن اوله واكا جنتده مقامن كوستره لر جنت صفاسيله زياده مسرور اولدقده اكا ديه لركه يا ابن آدم
دنياده هيچ احتياج وفقر كوردكمى وهيچ سكا شدت اوغرادى مى واصل اولديمى ديه لر اول كيمسه يوق والله
بن نه احتياج كوردم نه شدت اوغرادى بكا ديه يعنى غنى اولنلر بر نظر نارى كورمكله دنيانك جميع صفالرينى

فراموش ایدەلر وفقیر اولنلر جنتی برنظر کورمکله اول فقیره شویله ذوق حاصل اولەکه دنیاده چکدیکی
فقر وفنا وشدە وعنایی فراموش ایلیه کر بکیرم برکنم دندان مار :: تاش از سر کوفتن بنود ضرار
مارڭ که مراد مال دنیادر اکراکی طوتارسم یعنی تحصیل ایدوب اله کتورسم انڭ ضررین دفع ایدرم
زکاتن ویرمکله وخیرات صرف ایتمکله زیرا زکوة ویرمیوب خیرات صرف ایتمیلر حقنده جناب حق سورۀ آل عمرانده
بیوردی :: سیطوقون مابخلوا به یوم القیمة :: آیۀ کریمه نڭ اولی بودر :: ولا یحسبن الذین یبخلون بما آتیهم الله
من فضله هو خیرا لهم :: وشویله صانمسونلر شول کیمسەلر که دنیادن هنرندن بخللك ایدرلر اول نسنه یه که
مال دنیادن الله تعالی ویرمشدر فضلندن کرمندن اول بخلی خیرلو صانمسونلر :: بل هو :: ای البخل :: شر لهم ::
ولاستجاب العقاب علیهم الله تعالینڭ عقابنی انلرڭ اوزرینه جلب ایلەدکی ایچون بخل آنلره خیر دکلدر
شردر :: سیطوقون مابخلوا به یوم القیمة :: سیلزمون وبال مابخلوا به الزام الطوق یعنی یقین زمانده طوقلنورلر
اول بخل ایتدکلری نسنه ایله قیامت کوننده وعنه علیه السلام :: مامن رجل لا یؤدی زکوة ماله الا جعل الله له
شجاعا فی عنقه یوم القیمة :: یعنی بر رجل یوقدر که مالنڭ زکوتن ادا ایتمیجك اولورسه الله تعالی اول کیمسه نڭ
مالنی بر اژدر ایلر اول اژدر کلوب بوینینه طولشه قیامت کوننده :: وما الحیوة الدنیا الا متاع الغرور :: ودخی
جناب حق سورۀ توبه ده بیورر :: والذین یکنزون الذهب والفضة ولا ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب
الیم :: یعنی شولرکه التونی وکمشی خزینه ایدوب صاقلیلر وآنی سبیل اللهده انفاق ایتمیەلر پس انلره بشارت
ویر عذاب الیم ایله محصل الکلام برکنزکه وبال انڭ اوزرینه متفرع اولمیه عمل صالحدر امدی عاقل اولدرکه
غیرلر مال جمع ایلەلر اول اعمال جمع ایلیه وغیرلر کنوز اعراض فانیه طلب ایلەلر اول رموز اسرار
باقیه طلب ایلیه قطعه یکدرم کان دهی بە روشنی :: بهتر ازکنجهای مدخرست :: زانچه داری تمتعی بردار :: کانکه دکر روزی کسی دکرست
فراغت کردن زن :: تو تبرا کن که هست دستگاه :: ای تبرای تراجان عذرخواه سن تبرا ایلدیکك ایلەکه
قدرتك واردر زیراسنده قدرت رجولیت وار تشکیم جناب حق سورۀ نساده بیوردی :: الرجال قوامون
علی النساء :: یعنی رجال نساء اوزرینه قائمدرلر حاکملر رعایا اوزرینه قائم اولدقلری کبی مفهوم آیۀ کریمه
رجالی نسا اوزرینه تفضیلدر حکایه مرویدرکه حبیبه بنت زیدکه سعد بن ربیعڭ زوجەسی ایدی برکون
برخصوصدن اوتری ام چکوب اریله یعنی سوز سویلیوب حددن تجاوز ایلدی ار دخی تحمل ایتمیوب
بر طبانجه اوردی اول دخی واروب باباسنه شکایت ایلدی اتفاقله حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
افندمزڭ خدمت شریفنه عزم ایتدیلر واقع اولان قصه یی اعلام ایتدیلر حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
قصاص امر ایلدی باباسی وقزی قصاص طلبی ایچون مسجد شریف قپوسنه متوجه اولدیلر دخی انلر طشره چقمدین
حضرت جبرئیل علیه السلام بو آیۀ کریمه یی کتوردی :: الرجال قوامون علی النساء :: یعنی ار مصلحت کذارلردر عورتلر
اوزرینه تسلطلری واردر وانلرڭ امور معاشلرینه قائملردر حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمز
انده جاعزوب کرو دنوب کلدیلر بز برکاری مراد ایلدك الله عظیم الشان حضرتلری برکار اراده ایلدی :: والذی
اراد الله خیر :: دیو بیوردیلر تشکیم قاضی بیضاوی علیه رحمة الباری تفسیرنده بیورر :: الرجال قوامون علی النساء
یقومون علیهن قیام الولاة علی الرعیة :: بما فضل الله بعضهم علی بعض :: بسبب تفضیله الرجال علی النساء بکمال العقل
وحسن التدبیر ومزید القوة فی الاعمال والطاعات ولذلك خصوا بالنبوة والامامة والولایة واقامة الشعائر
والشهادة فی مجامع القضایا ووجوب الجهاد والجمعة ونحوها وروی ان سعد بن الربیع احد نقباء الانصار نشزت علیه
امرأته حبیبه بنت زید بن ابی زهیر فلطمها فانطلق بها ابوها الی رسول الله فشکا فقال علیه السلام لتقتص منه

قرلت

قرلت فقال :: اردنا امرا واراد الله امرا والذی اراد الله خیر عذرخواهم در درونت خلق نیست :: زاعتماد او
دل من جرم جست حسن الخلق زمام من رحمة الله فی انف صاحبه والزمام بید الملك والملك یجره الی الخیر
والخیر یجره الی الجنة وسوء الخلق زمام من عذاب الله فی انف صاحبه والزمام بید الشیطان والشیطان یجره
الی الشر والشر یجره الی النار زین للناس حق آراستست :: زانچه حق آراست چون دانند جست سورۀ
آل عمرانده اولان بو آیۀ کریمه یه اشارت بیوررلر :: زین للناس حب الشهوات :: ای المشتهیات سماها
شهوات مبالغة وایماء علی انهم انهمکوا فی محبتها حتی احبوا شهوتها کقوله احببت حب الخیر والمزین هو الله تعالی
لانه خالق الافعال والدواعی ولعله زینه ابتلاء ولانه یکون وسیلة الی السعادة الاخرویة اذا کان
علی وجه یرتضیه الله ولانه من اسباب التعیش وبقاء النوع وقیل الشیطان فان الآیة فی معرض الذم
یعنی ناس ایچون زینت اولندی آرزولرڭ محبتی مراد مشتهیات نفسدر مشتهیاته شهوات تسمیه ایتمك
مبالغه یوننددر ومحبت مشتهیاتده منهمك اولدقلرینه ایما ایدرلر بو مشتهیاته زینتدن مراد ناسی امتحان
ایچون اوله یاخود وسیله سعادت اخرویه اولسون دیو اوله حق تعالینڭ رضاسی اوزره تصرف اولنورسه
زیرا اسباب تعیشدن واسباب بقاء نوعدندر وبعضلر دیمشلردرکه مزین شیطاندر زیرا آیه معرض ذمده در
من النساء والبنین والقناطیر المقنطرة من الذهب والفضة والخیل المسومة والانعام والحرث :: بیان للشهوات
والقنطار المال الکثیر وقیل مائة الف دینار وقیل ملأ مسك ثور واختلف فی انه فعلال او فنعال والمقنطرة
مأخوذة منه للتأکید کقولهم بدرة مبدرة والمسومة المعلمة من السومة وهی العلامة او المرعیة من اسام الدابة من اسام
وسومها او المطهمة والانعام الابل والبقر یعنی نسا دنکه دام شیطانڭ بتری انلردر وبنیه وبنات نکه
بالطبع نفس انسان انلره آرزو چکر واولاد حاصل ایتدم دیو تفاخر ایدر مال کثیر ویوزبیك آلتونه
قناطیر دیمشلر وبرصغر دریسنڭ طلوسی التونه قناطیر دیمشلر قنطارڭ جمعیدر مقنطره اندن مأخوذدر
تأکید ایچوندر عربڭ قولی کبی که بدرة مبدرة دیرلر ذهبدن وکمشدن دخی علامت اولنمش اندن بونلری
مراد شول نشاندرکه انکله انڭ هنری وعیبی معلوم اولور آلتنده برجمنده بوزنك اوستنده دکن بیاض
اولمق وصاغ آیغنڭ بری برمقدار بیاض اولمق کبی یاخود آیق اولەکه اعراب اکا زیاده مائل اولورایمش
یاخود مرعیه دن اوله اسام الدابة وسومها ای ارسلها الی الرعی کبی دخی چارپایانی دوه وصغردن
وزرعدن :: ذلك متاع الحیوة الدنیا :: اشارة الی ماذکر یعنی بو ذکر اولنان اشیا حیاة دنیانڭ متاع
فانیسیدر قلیل الانتفاع وسریع الزوالدر :: والله عنده حسن المآب :: ای المرجع وهو تحریض علی استبدال
ماعنده من اللذات الحقیقة الابدیة بالشهوات المخدجة الفانیة یعنی حسن المرجع الله قتنده در اول مرجع
بر سرور وجنت اعلادر ولذات باقیه که انڭ نعیمندن حاصلدر شهوات مخدجه فانیه دنیایه دکشمك
لایق دکلدر پس حضرت مولانا قدس سره العزیز بیوررلرکه اول اعرابی خاتونك کریه سن ونیازن کوریجك اول
کریه زندن بربرق صچرایوب اول مرد وحیدك یورکی یاقدی بالضروری انڭ کریه سنه رحم ایدوب
اکا مطیع اولوب کندوی انڭ التماسنه تسلیم ایلدی واول حالتی جانب حقدن بیلدی تشکیم بیوررلر مثنوی در طرز دیکر
بنزد عقل هر داننده هست :: که باکردنده کرداننده هست :: ودخی برنسنه یی که حق سبحانه وتعالی انسان ایچون
زین ایدوب آراسته قلمش اوله بالطبع میل ایتمامك اولمز چون یی لیسکن ایباش آفرید :: کی تواند آدم ازحوا
برید اول آیۀ کریمه یه اشارت بیوررلرکه سورۀ اعرافده در :: هو الذی خلقکم من نفس واحدة :: هو آدم یعنی
شول اللهدرکه سزی نفس واحده دن یراتدی که حضرت آدمدر :: وجعل منها :: من جسدها من ضلع من اضلاعها

اومن جنسها كقوله جعل لكم من انفسكم ازواجا ودخى اول نفس واحدن قلدى يعنى آنك جسدندن قلدى
ياخود ايكولرنيك برسندن قلدى ياخود جنسندن قلدى ديمك اوله ؛ زوجها : حوايى ؛ ليسكن اليها :
ليستانس بها وليطمئن اليها يعنى انكله استيناس ايلمكدن ومطمئن اولمقدن اوترى پس چونكه حق سبحانه
وتعالى حضرتلرى حوايى حضرت آدم عليه السلام استيناسى ايچون خلق ايلمش اولبجق آدم حوادن كسلمكه نجه
قادر اولور وسائر بنى آدم دخى انك كبى در دربيان اين خبركه انهن يغلبن العاقل ويغلبهن الجاهل يعنى
تحقيقا عورتلر غالب اولورلر عاقللره وعورتلره غلبه ايدرلر جاهللر برتو حقست او معشوق نيست : خالقست او
كوييا مخلوق نيست يعنى مظهر تجلى حسن خالقدر مظاهر خلقيه ده مشاهده برتو جمال حق ايدن سلطانلرك
كلامدر نتكيم ابن فارض حضرتلرى بيورورلر شعر فكل مليح حسنه من جماله : معارله بل حسن كل مليح : زيرا هر بر
مليحك ملاحتى وهر صبيحك صباحتى وحسن لطافتى اول حضرتك جمال باكمالندن معاردر وهر بر
محبوبه مليحه نك حسنى اول جمالدن مستعاردر وانك برتويدر انيچون در كه محبوب القلوبدر نتكيم حضرت رسول الله صلى الله
عليه وسلم افندمز بيورور : حبب الى من دنياكم ثلث الطيب والنساء وقرة عينى فى الصلوة تسليم كردن مرد خود را
حضرت بر رحمت ديركرم : عاشق او هم وجود وهم عدم حضرت مولانا قدس الله سره العزيزك عادت شريفه لرى
بودركه برعاشق كندو معشوقنه نياز ايتسه كندولر دخى اوتقريب ايله معشوقلرينه نياز ايدوب محبوب حقيقينك
مدح وثناسنه واوصافنه شروع ايدرلر بومحل دخى اومحلدركه اعرابى قصه سى قلوب برقاچ بيت ايله
جناب حقه نياز ايدرلر دربيان آنكه حضرت موسى عليه السلام وفرعون هر دو مسخر مشيت اند : كاه نى چه
غلت اى خدا دركردنم : ورنه غل باشدكه كويد من منم يعنى بركيمسه نك بوينده غل اولمسه دى سنك
الوهيتك اوكنده كيم قادر اولوردى كه انانيتدن دم اوروب بن ديبدى آمدى سنك تقديرك وقضاك
بزى بوضلالت وكفر وادبسنده بند ايلمشدر نتكيم جناب حق سوره رعد ده بيوردى : اولئك الذين كفروا
بربهم : لانهم كفروا بقدرته على البعث : واولئك الاغلال فى اعناقهم : مقيدون بالضلال لا يرجى خلاصهم او يغلون
يوم القيمة : واولئك اصحاب النار هم فيها خالدون : لا ينفكون عنها وتوسيط الفصل لتخصيص الخلود بالكفار يعنى
اول كروه انلردركه الله تعالينك بعث اوزرينه قادر اولديغن انكار ايتديلر ويوردكارينه اينانمديلر
وانلر اول كروه درلركه انلرك بويونلرنده زنجير ضلالت واردر خلاص اولمق اميدى يوقدر ياخود قيامتده
زنجير اورلور بونلره ديمك اوله اول كروه اهل ناردرلر نارده ابدى قالورلر مكان آخره نقل اولنمزلر
من كه فرعونم زشهرت واى من : زخم طاس ان ربى الاعلاى من نتكيم جناب حق سوره والنازعاتده
بيوردى : فحشر فنادى فقال انا ربكم الاعلى : يعنى پس جمع ايلدى سحره يى ياخود جنودين پس ندا ايلدى
انلره وديدى بن سزك اولو پروردكاركز آماتنها ده ديركه خسوف قمرده نجه كه طاس چالارلر آنى
رسواى ايدرلر بن دخى ماه طالعم برج ضلالتنده منخسف اولمشدر وبن خلقى جمع ايدوب انلره
نداده انا ربكم الاعلى ديديكم هماى كندومى رسواى ايلمكدر دليو تضرع ايدردى بيش چوكانها حكم كن فكان
مى دويم اندر مكان ولا مكان يعنى چوكانك اوكنده طوب هر طرفه نجه تك ويو ايدر ايسه بز دخى
حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك تقديرى چوكانك اوكنده كاه مكان وكاه لامكان جانبنه سعى ايدرز نتكيم
حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم افندمز بيورورلر : قلب المؤمن بين اصبعين من اصابع الرحمن
يقلبها كيف يشاء : وشول كيمسه لركه مظهر هدايت اولورلر : الله ولى الذين آمنوا يخرجهم من الظلمات الى النور :
حكمنجه جانب لامكانه چكر آما مظهر ضلالت اولنلرى فرعون مثال : والذين كفروا اولياؤهم الطاغوت يخرجونهم

من النور الى الظلمات : حكمنجه جانب مكان وصورت وغوايته چكر يعنى آفتاب ازل مظاهرك استعداد نجه تجلى
ايدر بيت آفتابى در هزاران آبكينه تافته : پس برنك هر يكى تابه عيان انداخته : اما صور مظاهر فنا اولسه يكلك
ويكانه لك حاصل اولور زيرا آفتاب ازلك نورى رنكدن منزهدر نتكيم بيورورلر چونكه بى رنكى اسير
رنك شد : موسى با موسى در جنك شد : چون به بى رنكى رسى كان داشتى : موسى وفرعون اندر آشتى بلا رنكى
اشارتدر مرتبه احديتيه كه بومرتبه ذاتك ظلمت عمادن نور مجالى جانبنه تنزلاتنك اول مرتبه سندن
عبارتدركه ذاتك اول تجلى سى واعلا تجلى سى بودركه لتمحضها وتنزهها عن الاوصاف والاسماء والاشارات
والنسب والاعتبارات جميعا بحيث وجود الجميع فيها لكن بحكم البطون فى هذا التجلى لا بحكم الظهور در بومرتبه يه
احديت صرف ديرلر اوصاف واسما واشارات واعتباراتدن ذاتك تمحض وتنزهى اولديغندن اوترى وبلا رنكى
بومعنايه اشارتدر زيرا بومرتبه ده قيد تعيندن بالكليه معرادر وچون مرتبه احديتدن مرتبه واحديته كه منشأ
اسما وصفاتدر تنزل كوستردى قيود اسما وصفات ونسب واشارات واعتبارات ايله مقيد اولدى
اسير رنك شد بيورديغى بومرتبه ده دن كنايه دركه جميع مراتب تعينات وكثراتدن ظهور ايتمشدر
كما قيل الواحدية تظهر فيها الاسماء والصفات مع مؤثراتها بحكم ما يستحقه كل واحد من الجميع ويظهر فيها المنعم
ضد المنتقم والمنتقم ضد المنعم وكذلك باقى الاسماء والصفات پس بوسببدن بومرتبه يه اسير رنك
شد ديو بيورديلر بيت عو رشد ازلباجه بى چون : بازپوشيد كسوت چه وچون : وتجلى شهوديه كه
ظهور حقدن عبارتدر صور تعينات ايله بحسب تنوعات استعدادات وقابليات افراد موجودات وكثرات
چون تضاد وتخالف اسما جلالى وجمالى ظاهر اولدى اول حقيقت واحده بحسب اختلاف صفات مظهر
هدايت كه موسى در ومظهر ضلالت كه مقابل موسى ده واقع اولمشدر انك ضدى ومخالفيدر زيرا
نافع وغفار مخالف ضار وقهار در البته هربرينك مظهرى بربرينه مخالف اولور وموسى با موسى در جنك
شد بوتضاده اشارتدركه مرتبه كثرت واحديتده ظهور بولمشدر اصلنده شى واحدايكن كثرت صورت سببيله
اثنينيت حاصل ايتمشدر وچون اول حقيقت مدارج قوس نزولده كه آنك آخر تنزلاتى مرتبه انسانيه در
نهايته يتشديره يوكره ابتداى قوس عروجيدن ترقيه اغاز ايدر مرتبه انسانيه دن رجوع ايدوب
سالك درجه بدرجه سير الى الله ايدر مرتبه كثرات آثار وافعالدن مرتبه تجليات اسمائيه يه وصول بولور
وسير فى الله ايله مقام صفاتدن عبور ايدوب مقام تجلى ذاته ترقى حاصل ايدر تشريف فنا فى الله ايله مشرف
اولوب نقوش تعينات وكثرات لوح وجودندن محو ومتلاشى اولوب نقطه اوله اتصال بولور نجه عين آخر اولمشدى
آخر عين اول اولور وپرده پندار جمال وحدت حقيقيدن مرتفع اولور قطعه حسن خود را زلباس آر دبرون
باز در ذات خودش سازد وطن : كثرت كونين را درخود كشد : بحر وحدت چونكه كردد موج زن : چون
به بى رنكى رسى كان داشتى بيورديقلرى بوسيره وبورفع تعيناته اشارتدركه حال كمل انبيا واوليا وعرفادر عليهم السلام
بيت خيال از پيش برخيزد بيكبار : نماند غير حق در دار ديار : بومرتبه ده كه تعين وقيود ونسب واثنينيت مرتفع
اولدى وجميع اشيا رنك وحدت طوندى البته موسى وفرعون كه مرتبه ظهورده تخالف وضديت
وجنك وجدلده ايديلر بومقامده كه مرتبه محو تعيناتدر آشتى ويكانكى واتحاد ايدوب برابر اولورلر نتكيم
بيورورلر نظم من وتو چون نماند در ميانه : چه مسجد چه كنشت ودير خانه : نمود وهمى از هستى جدا كن : نه بيكانه
خود را آشناكن : باصل خويش راجع كشت اشيا : هم يك چيز شد پنهان وپيدا : وبيت اولك مصرع ثانيسنده
تناسب بوايديكه : موسى با فرعون اندر جنك شد : بيوروراايدى لكن موسى با موسى در جنك شد ديديلر زيرا

ایکیسنک حقیقتی بلکه جمیع اشیانک اصلده حقیقتی شیٔ واحددر. اول سببدن ایکیسنی ده موسی ایله
تعبیر ایلدی. و بو معنایه دخی اشارتدر که موسی و فرعون که مظهر جمال و جلالدر. فیض رحمت رحمانیه
تجلی جمالیدر موجود اولمشلردر. بو تجلیدندر که ایکیسنده مظهر جمالی تعبیر ایلدیکه موسیدر. تا معلوم اولکه
جمال دخی حیطه وغیرنده واصلدر. و حقیقتده اول جنکه ایدرلر عین آشتی و محض صلح. مثنوی: چون کل از خار است
و خار از گل چرا: هردو در جنکند و اندر ماجرا: یا نه جنکست این برای حکمت است: همچو جنک خرفروشان صنعتست
و موسی با موسی در جنک شد: یورمارنده برده بواولکه مراتب ظهور کمال اسما و صفاتده تخالف و تضاد
ایکی مظهر بیننده واقع اولدیغنه اشارت بیوررلر که مظاهر جمالیه نک هربری بر خصوصیتله مخصوصدرلر که
بر بینک مخصوص اولدیغی صفته اول بریسی شریک دکلدر. و الا شریک اولمق لازم کلسه تجلی حق مکرر
اولمق لازم کلوردی. بو ایسه خلاف واقعدر. نتکیم ابوطالب مکی بیوررلر: لا یتجلی الله لشخص واحد فی صورة واحدة
مرتین ولا لشخصین فی صورة واحدة: حاصل معنا دیمکدر اولورکه ظهور کثرت اسما و صفات مقتضی
تخالف و تضاددر. اگرچه مظاهر جمال اولورسه ده. مثلا آفتاب نوری که جاملره طوقنور جام سرخ ایسه
آفتابک نوری سرخ کورنور کبود ایسه کبود کورنور سفید ایسه سفید کورنور ظهور تعینات و کثرات
بونک کبیدر. چون جاملر بیک رنکده اولورلر جمله سفید اولهلر یعنی جمله مظهر جمال اولهلر نور آفتاب صحیح
کورنورلر. انبیا و اولیا کبی معنا متحددرلر لکن صورتا اجسامی متعدد اولمغله اختلافدن خالی اولمزلر اگرچه
جمله مظهر جماللردر و رسالت جهتندن: لا نفرق بین احد من رسله: مقامنده درلر ظاهرا و باطنا مقام
وحدانیتده درلر. اما بحسب اختلاف درجات و بقدر قابلیت اهالی ازمنه و قرون نظرا بیک صکره
کلان اولکینک شریعتی نسخ و طریقتی ابطال اتمکه سعی ایدر: تلک الرسل فضلنا بعضهم علی بعض: معناسی ظاهر اولور
اما صورکه جاملر فنا بسنده درلر ارادن رفع اولنه محو و فنای کلی میسر اوله آفتابک رنکی که رنکدن منزهدر
ظهور ایدوب بی رنکی و اتحاد معنوی حاصل اولورکه خفای صفات و نسب و فنای تعینات موجب اتحاددر. اگرچه
مرتبه ظهور جلال و جمالده مخالفتلری وار ایسه مثنوی: گر ترا آید بدین نکته سؤال: رنک کی خالی بود از قیل وقال
بیوردقلری بو معنایه شهادت ایدر سبب حرمان اشقیا از دو جهان خسر الدنیا والآخرة اشقیانک ایکی جهانده
محروم ملقلرینک سببی بیاننده درکه دنیاده و آخرتده زیان ایدیجی نظم: نه مال و نه اعمال و نه دنیا و دین
نه لامعه صدق نه انوار یقین: در هردو جهان منفعل و خوار و حزین: البته زیانی نبود بتر ازین: بندۂ خود
خواند احمد در رشاد: جمله عالم را بخوان قل یا عباد یعنی کندو بنده سی اوقودی حضرت احمد علیه الصلوة والسلام
ارشاد و تبلیغ وقتنده جمله عالمی اگر شبهه ایدرسک قل یا عباد لفظنی اوقو یعنی اول کریمه یه اشارتدر که
اوقو سورۂ زمرده جناب حق بیوررلر: قل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم: افرطوا فی الجنایة علیها بالاسراف
فی المعاصی واضافة العباد تخصیصه بالمؤمنین علی ما هو عرف القرآن: لا تقنطوا من رحمة الله: لا تیأسوا من مغفرته
اولا و تفضله ثانیا: ان الله یغفر الذنوب جمیعا: عفوا ولو بعد بعد و تقییده بالتوبة خلاف الظاهر و یدل علی
الاطلاق فیما عدا الشرک قوله: ان الله لا یغفر ان یشرک به و یغفر ما دون ذلک لمن یشاء الآیة و تعلیل
بقوله: انه هو الغفور الرحیم: علی المبالغة وافادة الحصر والوعد بالرحمة بعد المغفرة یعنی یا محمد سن دی ای بنم
قوللرم که انلرکه یعنی شول قوللرم که اسراف ایلدیلر کندو نفسلری اوزرینه یعنی کناهلر اشلمکده افراط
ایلدیلر و حددن تجاوز ایتدیلر ناامید اولمک مغفرت خدادن تحقیقا الله تعالی مغفرت ایلر کناهلرک
جمیعنی هر نقدر چوق اولورسه شرکدن غیریسن عفو ایدر. بعض علما دیمشلر غفران ذنوب توبه یه مشروطدر

اما قید ظاهر آیه کریمه یه خلافدر تحقیقا الله عظیم الشاندر کناهلری مغفرت ایدیجی و رحمت ایدیجی که
مغفرت و رحمت اتمک اکا منحصردر. و نفس و هوا سرگردانلرینه زاد طریق نجات بو آیه کریمه نک مددکار
و دستگیرلکندن غیری بر نسنه میسر دکلدر نظم: ندارم هیچ گونه توشه راه: بجز لا تقنطوا من رحمة الله: تو
فرمودی که نومیدی مبادید: زمن لطف و عنایت چشم دارید: بدین معنی بسی امیدوارم: بحق آنکه بس امیدوارم:
یک جهان در شب بمانده میخ دوز: منتظر موقوف خورشیدست و روز: یعنی بر جهان ظلمت کفر و جهل و تقلید و عناد
و مخالفتده محکم مخلنمش قالمش خورشید و روزه منتظردر تا که آفتاب حقیقی ظهور ایتمیه و نور هدایت الهی لمعان
اولمیه بو جهان ظلمانی نورانی اولمز یعنی قلب اهل جهان نور ایمان و صفای عرفان بولمز اول نور بر مرد کامل
واسطه سیله اولورکه: لا یسعنی ارضی ولا سمائی ولکن یسعنی قلب عبد المؤمن: حکمیجه درونی نور الهی ایله پر اولمش اوله
حقیر و خصم دیدن دیدهای حس حضرت صالح و ناقۂ صالح را علیه السلام چون خواهد که حق لشکر را
هلاک کند در نظر ایشان حقیر نماید خصمان را و اندک اگرچه غالب باشد و یقللکم فی اعینهم لیقضی الله
امرا کان مفعولا بو آیه کریمه سورۂ انفالده در: واذ یریکموهم اذ التقیتم فی اعینکم قلیلا: الضمیران مفعولا یری
و قلیلا حال من الثانی وانما قللهم فی اعین المسلمین حتی قال ابن مسعود لمن الی جنبه اتراهم سبعین فقال
اراهم مائة تثبیتا لهم و تصدیقا لرؤیا الرسول صلی الله علیه وسلم یعنی ذکر ایلک ای مؤمنلر اول وقتی که الله تعالی
سزه کوستردی عسکر کفاری اول وقتده که ملاقی اولدیکز انلره سزک کوزلریکزه قلیل کوستردی الله تعالی
کافرلری مؤمنلره ثبات ویرمکدن اوتری و حضرت رسول اللهک صلی الله علیه وسلم رؤیاسن تصدیقدن اوتری
روایت ایدرلرکه ابن مسعود رضی الله عنه یاننده اولان کیمسه یه سؤال ایلدیکه دشمن عسکری یتمش ادم وارمی اولور
اول کیمسه دیدیکه یوز وار اوله حالبوکه بیک بیوز الی ادم ایدیلر: و یقللکم فی اعینهم: حتی قال ابو جهل ان محمدا
و اصحابه اکلة جزور قللهم فی اعینهم قبل التحام القتال لیجترؤا علیهم ولا یستعدوا لهم ثم کثرهم حتی یرونهم مثلیهم
لتفاجئهم الکثرة فتبهتهم و تکسر قلوبهم و هذا من عظائم آیات تلک الواقعة فان البصیر وان کان قد یری الکثیر
قلیلا والقلیل کثیرا لکن لا علی هذا الوجه ولا الی هذا الحد وانما یتصور ذلک بصد الله الابصار عن ابصار
بعض دون بعض مع التساوی فی الشرط یعنی دخی سزی از آلندی یعنی قلیل کوستردی انلرک کوزلرینه
تا که دلیرانه اولهلر سزکله جنکده و تهیۂ اسباب اتمیهلر یعنی کما ینبغی اسباب حربی حاضر ایتمدیلر چون جنکه
مشغول اولدیلر الله تعالی مؤمنلری انلرک کوزلرینه ایکی کندو عسکرلری قدر کوستروب قلبلرینه
رعب براقدی مشرکلر دلشکسته و مبهوت اولدیلر آخر منهزم اولوب بعضیسی قتل اولنوب بعضیسی اسیر
اولدیلر: لیقضی الله امرا کان مفعولا: الله تعالی قضا ایلمکدن اوتری شول بر امری که اشلنمش ایدی انلرک علمنده
و هو هنا اعزاز الاسلام و اهله واذلال الشرک و حزبه یعنی بو آیه کریمه ده اسلامه و اهل اسلامه اعزاز و شرکه
و اهل شرکه اذلال واردر تا بران امت زحکم مرگ و درد: ناقة الله و سقیاها چه کرد: فقال لهم رسول الله
ناقة الله: ای ذروا ناقة الله واحذروا عقرها یعنی قوم ثموده اللهک رسولی که حضرت صالح علیه السلامدر
دیدی اللهک ناقه سنی ترک ایلک یعنی حالنه قوک ای عقر ایلمکدن حذر ایلک: و سقیاها: ولا تزودوا
عنها یعنی نوبت انک اولدیغی وقت صو ایچدیکی یانه وارمک و طوارلریکزی صو ورمک تا که سزک اوزریکزه
عذاب ایتمیه دیدی: فکذبوه: فیما حذرهم منه من حلول العذاب ان فعلوا یعنی قوم ثمود حضرت صالحی تکذیب ایلدی
انلر قورقوتدیغی شیده یعنی ناقه یی رنجیده ایدرسکز سزک اوزریکزه عذاب نازل اولور دیدیکن تکذیب
ایتدیلر: فعقروها: پس اول ناقه یی شکر ایلدیلر: فدمدم علیهم ربهم: فاطبق علیهم العذاب یعنی انلرک ربلری

قیلادی آنلرک اوزرینه عذابی ‹ بذنبهم › بسبب ذنبهم شحنهٔ قهر خدا زیشان ‹ خونبهای اشتری شهری
درست تفصیل قصهٔ قوم ثمود بودرکه چون قوم عاد باد صرصر ایله هلاک اولدیلر آنلرک یرلرین وبلادلرین
قوم ثمود طوتدیلر عمارت ایتدیلر الله تعالینک امریله بونلرک مالری چوق اولدی وعمرلری اوزون اولدی ونعمتلری
بی قیاس اولدی بونلر صنملره سجده ایدرلر دی الله تعالی اول قومه صالح نبی علیه السلامی انلره ارسال ایلدی انلر
عرب دیل سویلرلردی وحضرت صالح علیه السلام اول قبیله دن ایدی حضرت صالح بعث اولندقده برمدت
دعوته مشغول اولدی آزکیمه اول قومک فقراسندن وضعفاسندن ایمانه کلدیلر وباقیلری تمرد
وعناده مبالغه ایتدیلر وحضرت صالحدن معجزه طلب ایلدیلر حضرت صالح علیه السلام نه معجزه طلب ایدرسز
دیدی انلر دیدیلرکه فلان کون بزم بیرامز در شهردن چیقارز سن چق بز صنملرمزدن حاجت دیلیه لم
وسن دخی ربکدن حاجت دیله اکر بزم حاجتمز روا اولورسه سن بزه تابع اول واکر سنک حاجتک روا
بزسکا تابع اولالم وسنک رسالتکه ایمان کتوره لم دیدیلر ودعوتکی قبول ایده لم دیدیلر حضرت صالح
قبول ایلدی چون اول کون اولدقده جمع اولوب شهردن چیقدیلر قوم ثمود صنملرندن حاجت دیلدیلر مراد حاصل اولمدی
اول قومک ملکی جندع بن عمرو دیرلر ایدی حضرت صالحه برطاش کوستردی اول طاش برطاغک دیبنده
باشقه جه واقع اولمش ایدی اکا کاثبه دیرلر ایدی ایتدی دعا ایله اول طاشدن برناقه چیقسون چیقدیغی
حالده بزم کوزمز اوکنده بر یاوری طوغسون دیدی حضرت صالح دعا ایلدی درحال جناب حقدن وحی کلدیکه
درت بیک ییلدرکه اول ناقه‌یی بن خلق ایلدم یا صالح دعوت ایله کلسون ظهور ایتسون دیلدی حضرت
صالح دعوت ایلیوب اول طاش حرکت ایلدی یاریلوب ایچندن برناقه ظهور ایلدی اول صفتله که طلب
ایلمشلر ایدی اندنصکره اول قومک نظرنده اول ناقه‌دن بر یاوری ظهور ایلدی جثه‌ده کندو قدر وار ایدی
انی کوروب جندع بن عمرو واول قومدن برجماعت ایمان کتوردیلر وباقیسی جهالت وضلالتده قالدیلر
ودیدیلرکه بو سحردر بز بوکا اینانمازز وحضرت صالح هرنقدر نصیحت ایلدیسه اصلا اثر ایتمدی واول ناقه
ارالرنده قالدی مرعالرندن اوتلردی وقیولرندن صو ایچردی حضرت صالح علیه السلام انلره وصیت ایلدی که اول ناقه
حق تعالی حضرتلرینک آیتلرندن برآیتدر صاقنک انی اینجتمک آب وعلف الهکدر هیچ برلو غله اکا ضرر
ایلمک ناسزا جناب حقدن عذاب ایرشمیه دیدی تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیورر ‹ هذه ناقة الله لکم
آیة فذروها تأکل فی ارض الله ولا تمسوها بسوء فیأخذکم عذاب الیم › چون توبیخ وتحذیری تقدیم ایتدیلر
ووصیتی تمام ایلدی حوضلری وچشمه‌لری قسمت ایلدیلر تشکیم جناب حق بیورر ‹ لها شرب ولکم شرب یوم معلوم ›
برکون ناقه وبرکون اول قومک دوارلری ایچردی ناقه‌نک اولدیغی کون برحوض طولوسی صوی
ناقه یالکز ایچردی نه برحوض طولوسی سود ویرردی ونوبت اول قومک اولدیغی وقت حوضک صویی
اول قومک مواشیسنه وفا ایتمزدی یاز کوننده وچون ناقه دیه اوزرینه چیقسه سائر مواشی اندن
اورکوب صحراره قاچرلردی وصحراره اینسه سائر دوارلر اورکوب دیه‌لره وغیری یرلره کیدرلردی
چون برمدت بونک اوزرینه کچدی قحط آبدن ودوارلر ناقه‌دن بویله اورکوب رمیده ورنجیده اولدقلرندن
زیاده متألم اولدیلر کافرلر دیدیلر یا صالحی ویا ناقه‌یی اولدورملم اندیشه ایتدیلرکه صالحک اقربا
ومتعلقاتی چوقدر اشکاره اولدوره مزز باری کیجه اونده یاتورکن بصه‌لم اولدوره‌لم دیدیلر طقوز
کیمه کاروان ایله فلان یره کیده رز دیو چیقدیلر یولدن دونوب کیجه حضرت صالحک خانه‌سنه کلدیلر
اوک دیوارین دلمکه باشلدیلر الله تعالی حضرتلری جبرائیله امر ایلدی ملکلرله کلوب اول طقوز کیمسنه‌یی

طاش ایله هلاک ایلدیلر اندنصکره ناقه‌یی اولدرمکه قصد ایلدیلر قدار بن سالف اوق ایله اوروب
مسطع بن زهیر بن مهرج برقلیج اوروب سکرلدی ناقه‌یی اولدوروب اتنی قسمت ایتدیلر ناقه‌نک یاوریسی
طاغ جانبنه قاچدی که اول طاغه قاره دیرلر ایدی طاغه یقین واروب دوندی اول قومه طوغری باقوب
اوچ کره چاغردی حضرت صالح علیه السلامه اول حالدن خبر ویردیلر بیوردیکه اکر ناقه‌نک یاوریسن
طوته‌بیلورسکز چاره واردر یوخسه عذاب کلور دقتکزده حاضر اولک دیدی سکرتدیلر کیمسه اکا یتشمکه
قادر اولمدی که حضرت صالح بیوردی سزه اوچ کون مهلت واردر هرکون برعلامت ظاهر اولور دردنجی
کون عذاب کلور دیدی اوچ کونده علامتلر ظاهر اولوب تحقیق بیلدیلرکه عذاب کلور صالح علیه السلامی
اولدرمکه قصد ایتدیلر الله عظیم الشان حضرتلری صالح علیه السلام ارض فلسطینه کیت دیو وحی ایلدی انلرک
شرندن خلاص ایلدی دردنجی کونی جمله حاضر اولوب منتظر اولدیلر ناکاه برصیحه پیدا اولدی روایت ایدرلرکه
اول صیحه حضرت جبرائیلک ایدی اول قومک یورکلری صیحه‌نک هیبتندن پاره پاره اولدی برروایتده
دیرلرکه حضرت جبرائیل اول قومه کورندی صورتی اصلیسی اوزره آیاقلری یرده باشی کوکه یتشمش
قنادلرین آچمش مشرقدن مغربه دک آیاقلری صاری وقنادلری یشل وبدنی بیاض وبراق ویوزی
غایتده نورانی وباشنک صاچی قرمزی مرجان رنکنده بوصورتله اول قومه کورینوب برنعره اوروب
دیدیکه ‹ موتوا علیکم لعنة الله › براوغورده اول قوم هلاک اولدیلر اول صیحه‌نک هیبتندن جمیعا دیز
چوکوب یوزلرینک اوزرینه قپانوب جان ویردیلر تشکیم بیوررلر در نبی آورد جبریل امین ‹
شرح این زانو زدن را جاثمین جناب حق سورهٔ اعرافده بیورر ‹ فعقروا الناقة وعتوا عن امر ربهم وقالوا
یا صالح ائتنا بما تعدنا ان کنت من المرسلین فأخذتهم الرجفة فأصبحوا فی دارهم جاثمین › پس سکرلیلر
ناقه‌یی واولدردیلر دخی سرکشلک ایتدیلر ربلرینک امرندن ودخی دیدیلر استهزا یوزندن یا صالح کتور
بزه اول نسنه‌یی که وعده ایلدرسن عذاب کلور دیرسن اکر الله جانبندن کوندرلمش پیغمبرلردن ایسک پس
طوتدی انلری ناقه‌یی هلاک ایتدکلری سببیدن زلزله اول صیحهٔ عظیمه‌یی استماع ایتدکلرندن صکره
پس صباحلدیلر اولرنده یوزلرینک اوزرینه دوشمش وهلاک اولمش اولدقلری حالده کز نخوان ای
راست خوانندهٔ مبین ‹ کیف آسی خلف قوم ظالمین سورهٔ اعرافده جناب حق شعیب علیه السلام حقنده بیورر
فتولی عنهم وقال یا قوم لقد ابلغتکم رسالات ربی ونصحت لکم فکیف آسی علی قوم کافرین › پس یوزین دوندردی
اندن حضرت شعیب علیه السلام ودیدی تحسر یوزندن ای بنم قوم تحقیقا تبشیر ایتدم سزه ربمک رسالتی
ایلدیکی خبرلری ونصیحت ایلدم سزه مهربانلق یوزندن پس نیجه غم ییه‌یم وغصه‌ناک اوله‌یم کافرلردن بر
قومک هلاکی اوزرینه که بنی تصدیق ایلمدیلر درمعنی آنکه مرج البحرین یلتقیان ‹ اهل نار وخلد رابین هم دکان
درمیان شان برزخ لا یبغیان اهل جنت واهل جهنم اکرچه صورتا برخانه ده ویردکان اولورلر
اما ارالرنده بربرزخ معنوی واردر بربرینه قارشمزلر ‹ فریق فی الجنة وفریق فی السعیر › موجنجه وسن
هرقنغی کروهه میل ایدرسک انلرله حشر اولورسن ‹ انت مع من احببت یوم القیمة › جلکیرو ‹ مرج البحرین
یلتقیان بینهما برزخ لا یبغیان › آیهٔ کریمه‌سندن حضرت مولانا قدس سره العزیز افندمزک مرادی بحر شیریندن ایمان
واعتقاد وبحر شوردن کفر وشقاوتدرکه اهل ایمان اهل کفر ایله صورتا بردکانده ویرخانه ده اولورلر
اما باطنلری بربرینه قارشمز ارالرنده اعتقادلری مانع وحاجز اولور دیمکدر بو آیهٔ کریمه‌نک تفسیری بالاده
خلوت طلبیدن آن ولی سرخنک اواخرنده قریب محلده مرور ایتمش اولدیغندن تکرارلندی قیلطب قیه

بهراین فرمود حق عز وجل :. سورة الانعام در ذکر اجل هو الذی خلقکم من طین :. ای ابتدا خلقکم منه فانه
المادة الاولی یعنی اول الله در که سزی طیندن خلق ایلدی که مادهٔ اولی طیندر. وان آدم الذی هو اصل البشر
خلق منه حضرت آدم علیه السلام که اصل بشردر طیندن خلق اولدی او خلق اباکم فحذف المضاف یاخود مضاف
محذوف اوله اباکز طیندن خلق اولندی دیمک اوله :. ثم قضی اجلا :. اجل الموت :. واجل مسمی عنده :. اجل القیمة
یعنی اندنصکره اجل قضی ایلدی واجل قیامت انک قتنده در که مثبتدر متغیر اولمز. وقیل الاول ما بین الخلق والموت
والثانی ما بین الموت والبعث دیمشلرکه اجل اول ابتدای خلقتدن موته دک واجل ثانی موتدن بعثه دک اولان
مدتدر. فان الاجل کما یطلق لاخرة المدة یطلق لجملتها :. ثم انتم تمترون :. استبعاد لامترائهم بعد ما ثبت انه خالقهم
وخالق اصولهم ومحییهم الی آجالهم یعنی استبعاددر کافرلرک عنادلرینی حق سبحانه وتعالی حضرتلری انلرک اباء و
اجداد واصللرینک خالقی اولدیغی ثابت اولدقدن صکره عناد وانکار و شک ایتمک قتی بعیددر دیمک اولور
فان من قدر علی خلق المواد وجمعها وابداع الحیوة بینها وابقائها ما یشاء کان اقدر علی جمع تلک المواد واحیائها
ثانیا فالایة الاولی دلیل التوحید والثانی دلیل البعث و حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بیورلرکه حق سبحانه
وتعالی حضرتلری هر شینک وجودینه و بقاسنه بر زمان و بر مدت تعیین ایلمشدر که اول مدة معینه دن
اصلا تقدم و تأخره مجال یوقدر پس عجلوا بالتوبة قبل الموت :. حکمنجه توبه و انابه یه سعی ایدوب جناب حقه
رجوع ایدوب زاد سفر آخرتی مهیا قلمق گرکدر. در معنی آنکه آنجه ولی کامل کند مرید را نشاید گستاخی
کردن و همان کار کردن که حلوا طبیب را زیان ندارد اما بیمار را زیان دارد و سرما و برف انگور را زیان
ندارد اما غوره را زیان دارد که در راهست که لیغفر لک الله ما تقدم من ذنبک وما تأخر شده است
یعنی حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ما دامکه ابتدا سلوکده طریقده ایدی وجود شریفلرینه
گاه صحو غالب اولوردی گاه سکر وگاه که حالت سکرده صحودن استغفار بیورلردی وحالت صحوده
سکردن استغفار ایدرلردی کما قال علیه السلام :. انه لیغان علی قلبی وانی لاستغفر الله فی کل یوم سبعین مرة
و بو جمیع احوال فنا فی الله و بقا بالله دن اوکدین و مقعد صدق کبریاده تمکندن و حضرت عندیت احدیته
اتصالسز انفصالسز وصول معنوی میسر اولمزدن اوکدین واقع اولان احوالیدر :. واذا افنوا بقوا فهم ملوک
فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر :. اکا اشارتدر چون اول حضرت بو مقام اعلایه واصل اولدی
جناب حقدن خبر کلدیکه :. لیغفر لک الله ما تقدم من ذنبک وما تأخر :. اما سالک مسکین ابتدای سلوکده
بولده در بیمار شفایسنده در اغیاردن پرهیز ایلمک لازمدر چون واصل اوله طبیب مقامنده اولور
انک نظرنده اغیار فانی و مستهلک اولور هر نه جانبه نظر قلسه تجلی یاردن غیری بر نسنه کورمز نظم
آنجه در چشم خلق اغیارست :. در بر عاشقان همه یارست :. دوست را که شناسد احول :. تا بقید صور گرفتارست
پس چون فتح مبین که اشارتدر وصول و اتصال و انفصال جناب احدیته میسر اولدی گناه ما تقدم که
نظر ایتمکدر مقام و درجات عالیه یه و گناه ما تأخر که رجوعدر اول منازل و مقاماتدن عالم شهادته که بو کا
سفر ثالث دیرلر که ناقصلری کماله یتشدرمک ایچون بیچاره لره دستگیر اولمق اوزره ارسال اولنورلر سفر
رابعده بونده جناب حقه قلاوز اولورلر پس جمیع گناهلری مغفور اولوب دلالت امرنده نه عمل ایتسه لر
ضرر ایتمز اولور رب هب لی از سلیمان آمدست که مده غیر مرا این ملک و دست کما قال الله تعالی فی سورة الصاد
قال رب اغفر لی وهب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی :. لیکون معجزة لی مناسبة لحالی یعنی سلیمان علیه السلام دیدی
ای بنم پروردگارم بنم ایچون مغفرت ارزانی بیور و بکا بر ملک باغشله که بندن صکره بر فرده لایق اولمیه

اولا ینبغی لاحد ان یسلب منی بعد هذه السلبة لان لا یعطی احد مثله فیکون منافسة یاخود
یارب بکا بر ملک باغشله که اول ملکی بر احده لایق اولمیه بندن سلب ایلمک دیمک اوله زیرا
بر کره صخر جنی خاتمن اوغورلیوب قرق کون تخت سلیمان اوزره اوتوروب سلیمانلق ایلدی چون
قرق کوندنصکره خاتم الله کیردی دعا ایلیوب دیدیکه یارب بکا بر ملک ویرکه بر دخی انی بندن سلب ایتمکه
بر احدک لیاقتی اولمیه دیمش اوله و شول ملک که :. لا ینبغی لاحد من بعدی :. بیوردی تسخیر ریح و تسخیر شیاطین
اولمق وار زیرا آیتک اخری اکا دلالت ایدر و بو حدیث شریف دخی اول معنایه دلالت ایدر که حضرت رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردی :. ان عفریتا من الجن تفلت البارحة لیقطع علی صلوتی فامکننی الله منه وقدرت
علیه فاخذته فاردت ان اربطه علی ساریة من سواری المسجد حتی تنظروا الیه کلکم فذکرت دعوة اخی سلیمان قال
رب هب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی فرددته خاسئا :. یعنی تحقیقا کروه جندن بر عفریت بکا تعرض ایدی
بو کیجه بنم صلوتمی قطع ایتمکدن اوتری پس الله تعالی بکا قوت ویردی و تمکن قلدی اندن بن انی طوتدم و دیلدمکه
مسجدک دیرکلرندن بر دیرکه باغلیم حتی سز جملکز انی کوره پس بن ذکر ایلدم یعنی اکدم قرنداشم
سلیمانک دعاسنی که قال رب هب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی پس بن اول عفریتی رد ایلدم ذلیل
و خوار اولدیغی حالده و حضرت سلیمانک بو دعاسی حسد ایچون دکلدر بلکه سلاطین جهانه
زیاده مرحمتدن صادر اولمشدر زیرا مملکت پروری و عدالت گستری امر خطیردر هر فردک کاری دکلدر تا
بر پادشاه جوارح و اعضا و دل و نفس و حواس ظاهره و باطنه سن که کندونک رعایای حقیقیسیدر قید
و فرمان شرع حکیمه سلطنت دنیا به حق اوزره قیام کوسترهمز زیرا سلطنت خلافت خدادر بوندن
عظیم کار یوقدر نتکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورلر :. ان افضل عباد الله منزلة یوم القیمة
امام عادل رفیق :. یعنی الله تعالینک قوللرینک افضلی منزلة یونده قیامت کوننده پادشاه عادل و مهربانیدر
پس بو امر مشکل هر کیمسه یه لایق اولمدیغی حضرت سلیمان علیه السلام دعا ایلمش اوله نتکیم حضرت مولانا قدس الله
سره العزیز تفصیل اوزره بیان بیورلر دل تنها دن عرب بر التماس زن خویش :. گفت پیغمبر که حق
فرموده است :. من نگنجم هیچ در بالا و پست بو حدیث قدسی یه اشارت بیورلرکه :. لا یسعنی ارضی ولا
سمائی ولکن یسعنی قلب عبد المؤمن التقی النقی الورع :. یعنی بن اسمانه و زمینه صغمزم لکن شول قولک قلبنه صغرم
که مؤمن و پرهیزکار و پاکیزه و تارک دنیا اوله پس بنی طلب ایدرسک انک کبی کیمسه لرک قلبنده طلب ایله
دیمک اولور گفت ادخل فی عبادی تلتقی :. جنة من رؤیتی یا متقی گفتک قائلی جناب اللهدر حضرت
مولانا قدس الله سره العزیز بیورلرکه الله تعالی بیوردیکه :. ادخل فی عبادی :. ای فی قلوب عبادی یعنی قوللرمک
قلوبنه داخل اول تا که ملاقی اولاسن بر جنته که اول جنت بنم رؤیتمدر یعنی قلوب عباده داخل و منجذب
بی کورمزسن نتکیم سورهٔ والفجرک آخرنده نفس مطمئنه یه جناب حق خطاب ایدوب بیوردی
یا ایتها النفس المطمئنة :. ای النفس التی انزلت علیه السکینة و تنورت بنور الیقین والطمانت بذکر الله
فان النفس تترقی فی سلسلة الاسباب والمسببات الی الواجب لذاته و یستقر دون معرفته و یستغنی به
عن غیره یعنی حق سبحانه و تعالی حضرتلری نفس مطمئنه یه خطاب ایدوب بیورلرکه ای شول نفس که اوزرینه
سکون نازل اولمشدر و نور یقین ایله منور اولمشدر و ذکر الله ایله اطمینان حاصل قلمشدر :. ارجعی الی ربک
الی امره او موعده بالموت او بالبعث یعنی رجوع ایله ربکک امرینه یاخود موت ایچون ایتدیکی موعده
یاخود بعثه :. راضیة :. بما اوتیت یعنی سکا ویریلان اکرامه و اکر جو قدر راضی اولدیغک حالده :. مرضیة :. عند الله

یعنی الله قتنده مرضی اولدیغك حالده :. فادخلی فی عبادی :. ای ادخلی فی جملة عبادی الصالحین یعنی داخل اول
صالح قوللریمك زمره سنه :. وادخلی جنتی :. معهم او فی زمرة المقربین فتستضئ بنورهم فان الجواهر القدسیة کالمرایا
المتقابلة یعنی زمرهٔ عباده داخل اولدقدنصکره جنتمه داخل اول یاخود زمرهٔ مقربینه داخل اول تاکه
نورانیت تحصیل ایدهسن انلرك نورلرندن دیمك اوله زیرا جواهر قدسیه که ارواح بنی آدمدر اینهٔ مصفا
کبیدر هر بیری مقابل اولانك شکلنی اخذ ایدر پس نورانیت تحصیل ایلدکدنصکره جنتمه داخل اول دیمك
اولور حضرت مولانا بیوررلر ای سالك رهٔ هدا وای طالب دیدار خدا اکر اول حضرته وصل اولمق دیلرسك
وکنج حقایق ربانیه یه یولمق ایسترسك مردان خدانك بر کاملك قلبنه داخل اولمغه سعی ایده کور تاکه وصلت
میسر اوله زیرا آیهٔ کریمه نك :. فادخلی فی عبادی :. تفسیر شریفی فادخلی فی قلوب عبادی معناسن قصد ایدرلر
جسم خاك را از ینجا باقند سنك جسم پاکی بو زمیندن ترکیب ایتمشلردر نتکیم حدیث قدسیده [illegible]
خمرت طینة ادم بیدی اربعین صباحا :. پس ترکیب حضرت ادم علیه السلام خاکدن اولدی حکایه بر درویش
حضرت مولانا قدس الله سره العزیزدن سؤال ایدیلر که حق سبحانه وتعالی حضرتلری تخمیری کیجه یاکوندز ایتمیوب صباح
ایتمکده حکمت ندر بیوردیلرکه اکر حق تعالی وجود ادمی کیجه تخمیر ایدیدی جمله ظلمانی وثقیل اولورلردی مظهر
هدایت وغفران ولایق فضل واحسان اولمزلردی واکر کوندز تخمیر ایدیدی مجموع خلق نورانی وسبك اولورلردی
هیچ کیمسه مظهر قهر وجلال اولمزدی حق تعالی جسم ادمی صباح وقتنده تخمیر ایتمکدن حکمت بو اولدیکه تا خلقك
بعضیسی ظلمانی وثقیل وکافر وشقی وعاصی اولهلر وبعضیسی نورانی واهل ایمان وسعید ومطیع اولهلر تا
بو آیهٔ کریمه نك مضمون شریفی متحقق اوله که حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورهٔ تغابنده بیوردی :. هو الذی خلقکم
فمنکم کافر ومنکم مؤمن چون سفر فرمود ما را زین مقام :. تلخ شد ما را از آن تحویل کام یعنی چونکه حکم الهی [illegible]
انی جاعل فی الارض خلیفة :. بزه صحن خاکدن سطح افلاکه انتقال واجب اولدی زمینك محبتندن بزه
انتقال مشکل کورینوب تا که حجتها همی گفتیم ما یعنی اول خطابك جوابنده بز دیدك :. اتجعل فیها من یفسد فیها
ویسفك الدماء ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك خود چه کویم پیش ان دراین صدف :. کف کف و
کف کف وکف کف یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك حلمی ورحمتی قتنده عادرك یدرك حلمی کف مثابه سنده در
کما قال النبی علیه السلام :. جعل الله الرحمة مائة جزء فامسك عنده تسعة وتسعین جزءا وانزل فی الارض
جزءا واحدا فمن ذلك الجزء یتراحم الخلق حتی ترفع الفرس حافرها عن ولدها خشیة ان تصیبه :. صدق رسول الله
تعبیه کردن زن طریق دوزی حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بو محلده سالکك نفسن زنه وروحن
مرده تشبیه بیوروب سالکك نفسی روحنه دیرکه ای روح بر مرشد کامل وخلیفهٔ وصلکه سنك
زماننده واردر انك حضورینه وارکه سنی دنیا وآخرت احتیاجندن خلاص ایده روح دخی دیرکه ای نفس [illegible]
مناسبت واستعداد لازمدر بی سبب وبی مناسبت نیجه قابلدرکه انسان کامل ایله آشنا اوله مثلا لیلی
خسته اولمش مجنون انك عیادتنه بر سبب وبر واسطه بوله میوب علی طریق التحسر والتلهف دیمش
لیتنی کنت طبیبا حاذقا :. کنت امشی نحو لیلی سابقا نولیدی بن بر طبیب حاذق اولیدم بورر
اولیدم لیلی جانبنه سبقت ایدیجی اولدیغم حالده قل تعالوا کفت حق ما را بدان اوائل سورهٔ آل عمرانده
جناب حق بیورر :. قل یا اهل الکتاب :. یعم اهل الکتابین وقیل یرید وفد نجران او یهود المدینة یعنی اهل توراته واهل انجیله
عموم اوزره دعوتدر وبعضلر دیدیلرکه قبیلهٔ نجراندن ایلچی کلمش ایدی مراد انلردر ودیمشلر یاخود مدینه یهودیلرینه
تعالوا الی کلمة سواء بیننا وبینکم :. لا یختلف فیها الرسل والکتب وتفسیرها یعنی دی یا محمد ای اهل تورات واهل انجیل

کلك

کلك بر کلمه جانبنه که حقدر وطوغریدر سزکله بزم مابینمزده وآول کلمه ده رسل وکتب اختلاف
ایتمزلر کلمه نك تفسیری مابعدنده کلان آیهٔ کریمه در که :. ان لا نعبد الا الله :. ان نأخذه بالعبادة ونخلص فیها
یعنی عبادت ایتمیه وز الا الله عبادت ایده وز وانك عبادتنده خالص اوله وز :. ولا نشرك به شیئا :. ولا نجعل
غیره شریکا له فی استحقاق العبادة یعنی معبود اتخاذ ایدوب بودخی عبادته مستحق در دیمیه وز عزیر ابن الله
ومسیح ابن الله دیدیلری رد بیورر :. ولا یتخذ بعضنا بعضا اربابا من دون الله :. ولا تقولوا عزیر ابن الله والمسیح ابن الله
عزیر ابن الله ومسیح ابن الله دیمیه سز یعنی الله عظیم الشاندن غیری رب اتخاذ ایتمیه سز وکما قال الله تعالی
فی اواخر سورة الانعام :. قل تعالوا اتل ما حرم ربکم علیکم ان لا تشرکوا به شیئا وبالوالدین احسانا :. یعنی دی یا محمد ای
کلك واستماع ایلك تا بن اوقویاین اول شیئی که حرام ایلدی سزه ربکز شریك قلمیه سز الله جمیع بر شیئی
حرام ایتدیکی شریك قلمق اولور ویابا کزه انا کزه ایلك ایلمیه سز احسنوا بهما احسانا دیمکدر مفعول مطلقدر
وضعه موضع النهی عن الاساءة الیهما للمبالغة وللدلالة علی ان ترك الاساءة فی شانهما غیر کاف بخلاف غیرهما
یعنی اسائتدن نهی ایتمك موضعنه احسانی وضع ایلدی مبالغه دن اوتری ودخی دلالتدن اوتری شول شیئه که
تحقیقا ترك اسائت والدین حقنده کافی دکلدر بلکه احسان دخی ایتمك لازمدر پس حق سبحانه وتعالی
حضرتلرینك تعالوا دیو بیورمسی بزم شرفمزیچوندر دی یعنی رفع ایلدی بزکا سببسز واستعدادسز
وارمق ممکن اولدی یعنی نفس روحه دیرکه سن طالب حق اولوب ومرشد کامل ارایوب بولمغه وانك حضرتنه
واصل اولمغه سبب واستعداد لازم دکلدر زیرا حق تعالی تعالوا بیوردی بزه نه حالده اولورسق وارمق
لازم کلدی هدیه بردن عرب سبوی آب باران :. ای خداوند این خم وکوزهٔ مرا :. در پذیر از فضل الله اشتری
سورهٔ توبه ده اولان انشو آیهٔ کریمه یه اشارتدر :. ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة :.
تمثیل لاثابة الله ایاهم الجنة علی بذل انفسهم واموالهم فی سبیله یعنی تمثیلدر الله عظیم الشان حضرتلری
مؤمنلری جنته مثاب قلمسنه حق یولنده بذل اموال وانفس ایتدکلرینك مقابله سنده یعنی حق سبحانه وتعالی
حضرتلری اشترا ایتدی مؤمنلرك نفسلرین ومالارین بونلرك برله که جنت انلرکدر اوله حضرت مولانا قدس سره الاعلا
مناجات طریقیله بیورر که ای خداوند بنم کوزهٔ وجودمده اولان آب اعمال ومعارفمی سن قبول ایله شول
مؤمن قوللرکله ایلدیکك معامله مضمونیجه که بیوردك :. ان الله اشتری من المؤمنین :. فضلکدن واحسانکدن
لولها بر بند وپر دارش زخم :. کفت غضوا عن هوا ابصارکم تنکیم جناب حق سورهٔ نورده بیوردی
قل للمؤمنین یغضوا من ابصارهم ویحفظوا فروجهم ذلك ازکی لهم ان الله خبیر بما یصنعون :. یعنی دی یا محمد مؤمنلره که
کوزلرینی اشاغی طوتسونلر وقیاسونلر نامحرمه نظر ایتمکدن زیرا دیده بر حاسه در که ابتلا وآثامی
ایراقدن صید ایدر نظم این همه آفت که بتن میرسد :. از نظر توبه شکن میرسد :. دیده فرو پوش چو در صدف
تا نشوی تیر بلا را هدف :. ونفحاتده حضرت شبلیدن روایت ایدرکه دیدهٔ سری محرمادن ودیدهٔ سری
ما سوادن پوشیده قلسونلر دیمکدر دیمش ودخی فرجلرینی حرامدن حفظ ایلسونلر :. ذلك :. اول غض ابصار
ومحافظهٔ فروج :. ازکی لهم :. انلر ایچون ازکی واطهردر وپاکیزه وسودمنددر :. ان الله خبیر بما یصنعون :. تحقیقا
الله تعالی خبیردر اول شیئه که انی ایدرلر حلالدن وحرامدن وجوارحلری طاعتمی ویا آثامی استعمال
ایدرلر جملهسی الکا معلومدر پس وجود انسانده هر حس ظاهری وباطنی بر اولو مثابه سنده در جملهسی محکم
بند ایلیوب آب ایمان واعتقادی ضایع ایتمکدن حذر ایلمك کرکدر تا سلطانك حضورینه واروب عرض
ایدهجك وقت سلطان انی الایشدن پاك کوروب مشتری اوله دو بر سلطان وکار بار بین

حتى تجرى تحتها الانهار بين سورة توبه ده اولان آية كريمه يه اشارتدر :: والذين اتبعوهم باحسان
اى لاحقون بالسابقين من القبيلين او من اتبعوهم بالايمان والطاعة الى يوم القيمة يعنى شول كيمه لر كه
دنيده سابق اولنلره متابعت ايديلر ولاحق اولديلر احسان ايتمكلك ايله يعنى ايمان وطاعتله
مراد سائر صحابه در مهاجر وانصاردن كه سابقلره متابعت ايدوب صكره دن كلوب لاحق اولديلر و ديمشلر كه
قيامته دك هر كيم انلره متابعت ايدوب ايمان واعتقاد يولنه كيدرلرسه تابعيندندر :: رضى الله عنهم :: بقبول
طاعتهم وارتضاء اعمالهم يعنى الله عظيم الشان حضرتى اندن راضى اولدى طاعتلرين قبول ايلمكله بو رضاده سابق
ولاحق داخلدرلر :: ورضوا عنه :: بما نالوا من نعمة الدينية والدنيوية وانلر دخى اللهدن راضى اولديلر نعمت دينيه و دنيويه
ايرشمكله :: واعد لهم جنات تجرى تحتها الانهار :: والله تعالى بونلر ايچون جنتلر حاضر ايلدى اول جنتلرك درختلرينك
النده ارمقلر اقار :: خالدين فيها ابدا :: بونلر اول جنتلر ايچنده مخلد اولدقلرى حالده :: ذلك الفوز العظيم ::
بو مذكورلر كه جنتدر وخلود در تمام مراده يتشمكدر ونجاة عظيمدر پس حضرت مولانا بيورر لركه اى سالك
راه خدا سن كندو كوزه وجودنده اولا علم ومعارف آينه مغرور اول سعى ايله جنت حضرت سلطان
ازله واصل اول وكوركه اول شاه قديمك جنابنده نيجه انهار معانى وجويبار اسرار سبحانى روان اولمشدر
در نمد وختن زن :: كانچنين اندرهو آفاق نيست :: جز رحيق ومايه اذواق نيست بو تجلين صودنياده
يوقدر بو آب رحيقدن غيرى ومايه اذواقدن غيرى دكلدر لفظ رحيقدن اول آية كريمه يه اشارت وتلميح
بيوررلركه سورهٔ مطففين ده جناب حق بيورمشدر :: يسقون من رحيق :: شراب خالص يعنى زمرهٔ ابرار
اسقا اولنور يعنى صواريلورلر شراب خالصدن :: مختوم ختامه مسك :: اى مختوم اوانيه بالمسك يعنى اول شرابك
خالصك قابلرى مهرلودر مهرى مسكدر يعنى مشكله مهرلنمشدر او الذى له ختام اى مقطع هو رائحة
المسك ياخود محل ختم شربينك كه شربى قطع ايلدكده مسك رائحه سى كلور ديمك اوله :: وفى ذلك ::
يعنى الرحيق والنعيم يعنى بو شرابده ياخود نعيمده :: فليتنافس المتنافسون :: فليرتغب المرتغبون يعنى كركدر
رغبت ايدهلر رغبت ايديجيلر يعنى بر عمل ايدهلر كه اول عمل سببيله اول شرابى ايچهلر اى كه اندر چشمه
شورست نجاة :: تو چه دانى شط وجيحون وفرات يعنى اى طالب بحر حقايق ربانى تا چشمهٔ نفس وهوادن
وشوراب اغواى شيطاندن بدلقادن خلاص بولميجه شط وجيحون وفرات تجليات اسما وصفاته يول
بولمزسن دربيان آنكه چنانكه كدا عاشق كرمست :: پس ازين فرمود حق در والضحى :: بانگ كم زن
اى محمد بر كدا تشكيم جناب حق سورهٔ والضحى ده واما السائل فلا تنهر بيوردى ان بكى جودش كدا آرد بديد
وان دگر بخشد گدايا را مزيد يعنى سخى ايله گدا بريريك آينه سيدر كه سخى نك جودى وسخاسى پيدا وظاهر
ايلر وسخى ده كداى بخششى واحسان ايلر پيش آمد نقيبان :: بهر نان شخصى سوى نانبا دويد :: داد جان چون
حسن نانبا را بديد بار حبازى كه چون سيمش دهى نان ميدهد :: عشق بجارهٔ ش نان كويد وجان ميدهد همچو انجا كه
آب از چه كشيد مالك ابن دعرگى كه كنعان قيوسنده صو چكدى آب حيوان از رخ يوسف چشيد يوسفك جمالنك
آب حياتى لذتن طاندى تشكيم جناب حق سورهٔ يوسفده بيورر :: وجاءت سيارة :: رفقة يسيرون من مدين
الى مصر فنزلوا قريبا من الجب وكان ذلك بعد ثلث من القائه فيه يعنى كاربان كلديكه مدييندن كلوب مصره كيدرلرايدى
پس نازل اولديلر قيويه يقين برده يوسف قيويه براقلدقدن اوچ كون صكره كلوب قوندلر :: فارسلوا واردهم ::
الذى يرد الماء ويستقى لهم وكان مالك ابن دعر الخزاعى يعنى واردلرينى كوندرديلر وارد اول كيمه يه ديرلركه
كاربانك صويين چكمك كندورمك اكا متعلق اوله :: فادلى دلوه :: فارسلها فى الجب ليملاها فتدلى بها يوسف فلما رآه

يعنى دلوى قيويه صارقندى يوسف وحى اولديكه دلوك ايچنه اولتور چون حضرت يوسف دلوك ايچنه اوتوردى
مالك ابن دعر دلوى فتى ثقيل كوردى قيويه نظر ايلديكه بو دلوك ايچنده نه وار اوله ديو چون حضرت يوسفى
دلو ايچنده كوردى :: قال يا بشرى هذا غلام :: نادى البشرى بشارة لنفسه اولقومه كانه قال تعالى فهذا
اوانك يعنى اى مژده وشادمانى ديوب چاغردى بعضلر ديمشلر يولداشلرينك آدى بشرى ايدى آنى چاغردى
تاكه انك معاونتيله يوسفى قيودن چيقاره ديلر پس صو الماق ايچون قيويه واردى يوسفك جمالندن آب حيوان
لذتن طاندى رفت موسى كاتش ارد او بدست :: آتشى ديد اوكه از آتش برست تشكيم جناب حق سورهٔ
طه ده حكايه خبر ويرر :: وهل اتيك :: ودخى سكا كلمشدر :: حديث موسى :: خبر موسى ابن عمران وانك قصه سن
بلمش سن در پس مكارهه صبر ايلمكده اكا اقتدا ايله :: اذ رآى :: وذكر ايله چون كوردى موسى عليه السلام :: نارا ::
بر آتشى اخبارده كلمشدر چون موسى شعيب دن عليهما السلام اجازت طلب ايلديكه مصره واره برادرين
كوره شعيب عليه السلام اجازت ويردى واهلنى بله كوندردى بر كيجه كه هوا سرد ومظلم ايدى وقار يغاردى
يولى يتوروب وادى ايمنه يقين واردلر واهلى حامله ايدى اول محلده درد وضع حمل ظاهر اولدى آتشه محتاج
اولديلر حضرت موسى عليه السلامك يانينده چاقمق وار ايدى چوق جهد ايلدى اصلا آتش چيقمدى ناكاه
ايراقدن كوزينه بر آتش كورندى :: فقال :: پس ديدى :: لاهله امكثوا :: اهل وعياله وخدمه كه سز اكلنك
بو مقامده :: انى آنست نارا لعلى آتيكم :: تحقيقا بن بر آتش كوردم اوله كه سزك ايچون كتورم :: منها بقبس ::
اول آتشدن يانمش اغاج اوجنده بر شعله ياخود بر جمره يا بر فتيله اوجن يافوب كتورم :: او اجد على النار
هدى :: ياخود آتش اوزرينه بر قلاوز بولم بزى اولو يوله چيقاره ديوب اهلن انده قويوب كندى يالكز آتش
جانبنه روان اولدى :: فلما اتيها :: پس اول وقت كه كلدى اول آتشك يانينه بر آتش كوردكه بياض بر درخت
سبز اوزرنده كورنوركه اول درخت عناب ايدى ديمشلر وآتشك حواليسنده هيچ كيمسه يوق متحير
اولدى وآتشك روشنلكنده ودرختك تر وتازه وسبز اولديغندن تعجبده قالدى ناكاه :: نودى يا موسى ::
ندا اولنديكه يا موسى :: انى انا ربك :: تحقيقا بنم سنك پروردكارك تكرير ضمير تاكيد ايچون وتحقيق ايچوندر
يعنى شك وشبهه ايله متيقن اوله كه بن پروردكارك :: فاخلع :: پس چيقار براق :: نعليك :: نعلين كه
اياقكده واردر چيقار پس حضرت موسى كندى كه آتش الكوب كتوره بر آتش كوردكه آتشدن خلاص اولدى
يعنى نور خدايى كوروب آتش طلبندن فارغ اولدى جست عيسى تا رهد از دشمنان :: بردش ان جستن
بچارم آسمان يعنى حضرت عيسى السلام صيچرادى تاكه دشمندن يعنى قوم يهوددن خلاص وله اول صيچرامق
بنى خلاص اولمقلق الى دردنجى فات آسمانه ايلتدى تشكيم جناب حق سورهٔ نساده بيورر :: وقولهم ::
ودخى بو قوللرى سببى ايله يعنى بو بيله ديدكلرى سببى ايله :: انا قتلنا :: بز انلره ايليكرى ايلدك لعنتدن ومسخدن
وانواع عقوبتدن :: المسيح عيسى ابن مريم :: عيسى عليه السلام :: رسول الله :: الله ك رسولى الله تعالى رسولدر ديو
صفتلدى عيسى يهود قولى دكلدر :: وما قتلوه :: اى قتل ايلمديلر :: وما صلبوه :: ودخى انى صلب ايلمديلر :: ولكن شبه لهم ::
لكن مشتبه اولدى انلرك اوزرينه روى ان رهطا من اليهود سبوه وامه فدعا عليهم فمسخهم قردة وخنازير
فاجتمعت اليهود على قتله فاخبره الله بانه رفعه الى السماء فقال لاصحابه ايكم يرضى ان يلقى عليه شبهى
فيقتل ويصلب ويدخل الجنة فقام رجل منهم فالقى الله عليه شبهه فاخذ وصلب وقيل دخل طيطانوس
اليهودى بيتا كان هو فيه فلم يجده والقى الله عليه شبهه فلما خرج ظن انه عيسى فاخذ وصلب يعنى
روايت اولنديكه تحقيقا قوم يهوددن بر كروه حضرت عيسى السلامه ووالده سنه سب ايلديلر حضرت عيسى انلره

بد دعا ایلدی اول سبب ایدیلرك بعضیسی میمون وبعضیسی خنزیر شکلنه مسوخ اولدیلر قوم یهود
انی سحر ایله ایلدی اعتقادنده اولوب حضرت عیسی علیه السلامك قتلنه سعی ایتدیلر اول محلده حق سبحانه وتعالی
حضرتلری حضرت عیسی علیه السلامه وحی ایتدیکه سنی سمایه رفع ایلسم کرکدر دیو پس حضرت عیسی اصحابنه
سزدن قنغکز قبول ایلرسه بکا بکزملك انك اوزرینه القا اولنه وصلب اولنوب قتل اولنه وجنته کیره
برکیمسه اباغ اوزره قالقوب اول خدمتی قبول ایلدی حضرت عیسی سمایه رفع اولنوب اول کیمسه یی طوتوب
قتل ایدوب صلب ایلدیلر بعضلر دیمشلرکه عیسی نك یاننده برمنافق وارایدی عیسانك یانندن طشره
چقدیغنه دلالت ایلیه عیسی بونده درکلك طوتوك دیه الله تعالی انی عیسی شکلنه قودی انی طوتوب قتل
ایدوب وصلب ایلدیلر وبعضلر دیمشلرکه حضرت عیسی یهود مردودك هجومندن قاچوب براوه کیردی
اول قومك اولوسنه ططیانوس یهود دیرلرایدی عیسانك اردنجه کیردی که انی طوته اوایچنده حضرت عیسانی
بولمدی زیرا الله عظیم الشان انی سمایه رفع ایلمش ایدی ططیانوس نحوس اردسنه دوندکه قومنه خبر ویره
عیسی بونده یوقدر دیه الله تعالی انی عیسی شکلنده کوستردی انی عیسی در دیوب طوتوب قتل ایدوب
صلب ایلدیلر دربیان آنکه عاشق دنیا برمثال عاشق دیوارست وحیل بینهم وبین مایشتهون اقتباسدر
اول آیهٔ کریمه دنکه اواخر سورهٔ سباده در :: وحیل بینهم وبین مایشتهون :: من نفع الایمان والنجاة به من النار
یعنی مانع وحائل اولندی انلرکه آرزو ایتدکلری شیئك مابیننه یعنی نفع ایماندن وایمان سببیله نارجهنمدن
خلاص بولمق نفعندن حائل اولنوب جدا اولدیلر عاشقان کل نه عشاق جز :: ماند از کل آنکه شد مشتاق جز
کل عاشقلری دکلدر جزء عاشقلری در کل عاشقلریدن قالدی اول کیمسه که جزء مشتاق وعاشق اولدی یعنی
بعید اول کیمسه که مخلوقه مشتاق وعاشق اولدی نتکیم حضرت داود علیه السلام اخبارنده بوحدیث قدسی وارد
اولمشدر :: من طلبنی وجدنی ومن طلب غیری لم یجدنی :: حکایت برشیخ کوردیکه برکیمسه دردیله اغلر سببین
سؤال ایلدی اول ماتم زده ایتدی بریارم وارایدیکه آرام جان بی سکونم ومرهم داغ درونم ایدی اولدی
شیخ ایتدی برلوز دوست طوتسنك اولمزیدی نظم دوست دیکر کزین ای یار تو :: کو بمیرد تا نمیرد زار تو ::
دوستی کز کرك نقصان آورد :: دوستی آوغم جان آورد :: پس بوحکایه وابیات مضمونجه الله دن غیریك دوستلغی
فایده‌سزدر چونکه دوست طوترسن الله جل جلاله دوستلغندن اولیسی یوقدر نتکیم مثل عربده کلمشدر مثل
عرب که اذا زنیت فازن بالحرة واذا سرقت فاسرق الدرة یعنی اکر زنا ایدر ایسك حره ایله واوغورلرسك
انجو اوغورله وترکیده دخی بومثل واردرکه اوغورلرسك قاتك بهاسن اوغورله که قتل اولنورسك
قاتك بهاسن الش اولورسن دیرلر حضرت مولا قدس سره الاعلا بومثلی مناسبله ایراد ایلدیکه دوست
طوتمق استرسك الله عظیم الشانه دوست طوت چون محبت بلاسن چکرسن برمحبوب سوکه انك حسنه زوال
کلمیه بلکه سنك ذاتکی دخی زوالدن خلاص ایلیه بومثلی ایراد ایلمکدن غرض محبت خدایه ترغیب وتحریضدر
نهید یوخسه زنا وسرقه جائزدر دیمك چقماز سبو بردن عرب هدیه را چو زانکه پیوسته است هر رود بحوض
حوض کن درصفت این حرف حوض یعنی هر رود حوضه متصلدر حوض ایله یعنی شروع ایله وطال بوحوض
سوزینك معاسنه برحوضجه مطلع اول نظم زیر لفظم روان چون خامه بکذر :: بهر حرفم فرو رو چون سیاهی
یعنی پادشاه حوض کبیدر وحشم لولر کبیدر حوضك صویی پاك اوله یعنی پادشاه عادل وخدا ترس
ورعیت پرور اوله جمله حشم دخی :: الناس علی دین ملوکهم :: حکمنجه عدله میل ایدرلر وکذلك انفده دخی
بوتجلین درکه انسانك قلبی حوض مثابه‌سنده در واعضا وجوارح وحواس وقوی لولر کبیدر قلب

حو

حوضنك ایچنده ایمان واعتقاد صویی واراسه :: کل اناء یترشح بما فیه :: مضمونجه حواس واعضا وجوارح
لولرندن ظاهر اولان ایمان واعتقاده موافق عمللردر طاعت وعبادت کبی واکر قلبنده کفر وانکار وشقاوة
اولورسه اعضا وجوارح لولرندن فسق وفساد وغیری برشنه ظاهر اولور نتکیم حضرت رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم بیوررلر :: ان فی الجسد مضغة اذا صلحت صلح الجسد کله واذا فسدت فسد الجسد کله الا وهی القلب ::
یعنی تحقیقا جسدده برمضغه واردر قچن اول صالح اولسه جسدك کلیسی صالح اولور وقچن اول مضغه
فاسد اولسه جسدك کلیسی فاسد اولور اکاه اولك اول مضغه قلبدر قبول کردن خلیفه هدیه را :: کنج مخفی
زیری چاك کرد :: خاك را تابان تر از افلاك کرد حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك حسن ازلیسی برکنج مخفی ایدی
برلکندن چاك ایلدی یعنی پرده خفادن ظهور ایدوب عالم خاکی پرنور وتابان ایلدی وخاکیلرك
جمالنی خورشید کبی درخشان ایلدی نتکیم بوحدیث قدسی اکا دلالت ایدر :: کنت کنزا مخفیا فاحببت
ان اعرف فخلقت الخلق لاعرف :: هم عرب ماهم سبو ماهم ملك :: جمله ما یؤفك عنه من افك سورهٔ ذاریاتده
اولان آیهٔ کریمه یه اشارتدر :: والسماء ذات الحبك :: ذات الطرق والمراد اما الطرق المحسوسة التی هی مسیر
الکواکب او المعقولة التی یسلکها النظار ویتوصل بها الی المعارف حق سبحانه وتعالی قسم بیوررکه طریقلر
صاحبی اولان سما حقیچون طریقدن مراد سیر کواکب اولان طریق محسوسه اوله یاخود طریق معقوله اوله
نظر عبرتله ناظر اولنلر معارف الهیه یه انکله واصل اولور :: انکم لفی قول مختلف :: فی الرسول وهو قولهم تارة انه
شاعر وتارة انه ساحر وتارة انه مجنون اوفی القرآن او القیمة جواب قسمدر یعنی سز ای کفار اقوال
مختلفه ده سز رسول حقنده کاه شاعر وکاه ساحر وکاه مجنون دیرسز یاخود قرآن حقنده اساطیر
الاولین دیدکلری اوله یاخود قیامت حقنده اولان اقوال مختلفه لری اوله :: یؤفك عنه من افك ::
یصرف عنه الضمیر للرسول او القرآن او الایمان من صرف اذ لاصرف منه یعنی مصروف ومطرود اولدیلر
رسولدن یا قرآندن ویاخود ایماندن انلرکه علم الله ده وقضاء الله ده مصروف ومحروم اولمشلر ایدی پس
حضرت مولا قدس سره الاعلا توحید جهتندن نظر اولنسه عربده وسبوده وملکده بزده موجوددر
لکن توحیددن مصروف ومحروم اولنه تفهیم کلام ایلمك مشکلدر زیرا انلر علم الله ده بوتوحیددن
بشنو اکنون اصل این کار ازچه خواست :: زانکه کل را کونه کونه جزوهاست یعنی ایمان واعتقاد واقرار وکفر
وشرك وانکار وعقل وروح نورانی ونفس وطبیعت ظلمانیه‌دن حاصل اولدی بیلورمیسن
ندن اولدیکه کلك درلو درلو جزؤلری واردر اول جزؤلرك بربرینك بشقه برمقتضاسی واردر
بربرینه اویمز اول سببدن اختلاف حاصل اولور اشارتدر اول سؤالك جوابنه اکر برکیمسه دیرسه که
چون جمله فروع اول براصلدن در وجمله اجزا برکلدن منشعبدر پس ظلمانیت وانکار ونورانیت واقرار
وسائر اختلافات ندن ونه یردن حاصل اولدی جواب بیوررلرکه مخلوقات واثار جزء دیمك وحضرت
خدایه کل دیمك حقیقت دکلدر بلکه اعتبار وتقریب حسبیله در وجمله‌نك اندراجی تحت علم وقدرت حقیقة
الحقایقده اولمغله جزء دیمشلر یوخسه هر جزؤك جزء اولمسی برمعنایه مخصوصدر احتما کن احتما ز اندیشها
یعنی پرهیز ایله افکار فاسده دن ووساوس شیطانیه دن یعنی نفی خواطر ایتکه سعی ایله که اول سلطان
نزول ایتکه سرای پاك واغیاردن خالی کرکدر نتکیم خبرده کلمشدر :: لایدخل الملائکة بیتا فیه کلب
وصورة تماثیل :: پس کلب اولان بیته ملائکه داخل اولمیجق سك نفس ایله ملوث اولان قلبه انوار تجلی الهی
نیجه داخل اولور هرکه هذوی بد سودای است :: روز عرضش نوبت رسوای است یعنی باطنی سیاه اولیه

اهل کفر وانکار اولنلرک رسوالیغی کونیٔ قیامت کونیدر که روز عرض اکبردر :. یوم تبلی السرائر :.
کونیدر و :. یوم تبیض وجوه وتسود وجوه :. کونیدر و :. فریق فی الجنة وفریق فی السعیر :. زمانیدر و :. وامتازوا الیوم
ایها المجرمون :. کونیدر اول کونده یدسودلی اولوب کفر وشقاوت اهلی اونلر جمله رسوا اولورلر باغبان
هم داند ازا درختان یعنی باغبان قدیم حقیقی انک کبیلرک حالنی بهار قیامت ایرشمزدن اول فصل
خزان دنیاده بلورم لیک دید یک به از دید جهان اول بد حال اولنلری ویرلر که اگرچه باغبان ازل که
حق تعالیدر حالمزی وافعالمزی کورر لکن برکیمه کوریسی جمله جهان خلقنک کورسی کبی دکلدر حق تعالی
ستار العیوبدر درلر خود جهان ان یک کس است اوابلهست خود جهان اول برکیمه درکه باغبان
وسر شناس لم یزلدر کرکدرکه عمل صالح انک ایچون خالص ایلیه خلقدن عیبنی صقلیوب حضور حقده
بدکار اولوب برکیمه بلمک وکورمک جمله عالم خلقی کورمکدن یکدر دین ابلهدر هرسناره برفلک جزو
مهست اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله :. حکمنجه مؤمنلر واولیاء الله انک حالنی بلورلر هرستاره
ماهک جزوی اولدیغی کبی :. تخلقوا باخلاق الله :. ایله متصف اولان سلطانلرک علمی حق تعالی
حضرتلرینک علمندن جزودر وحضرت رسول صلی الله علیه وسلم افندمز بیوردی :. انا من نور الله والمؤمنون
من نوری :. پس رسولک نوری الله نورندن جزو مؤمنلرک نوری حضرت رسول خدا نورندن
جزودر آمدی الله تعالینک بلدیسیله انک کبی بدکارلرک حالنی اولیاء الله حضراتی دخی بلورلر
درصفت یار وطاعت وی :. گرچه مصباح زجاجه گشته :. لیک سرخیل دلی سررشته سرخیل
دلی یعنی سرخیل اهل دلی وسررشته مقصود سن سین ازنبی چون ضلال ره روان :. که چه شان کرد
ان بلیس بدروان تلاوتیدر سورهٔ انعامده اولان آیهٔ کریمه به که :. قل سیروا فی الارض ثم انظروا کیف کان
عاقبة المکذبین :. بیوردی جناب حق یعنی قرآندن اوقوکه ضلاله ره روان امم سالفه قوم عاد وثمود کبی که نیجه
اولمشلردر کوروب عبرت الس استخوانها شان ببین وموبشان :. عبرتی گیر ومران خر سوی شان
انلرک حالندن عبرت الوب خرنفکی انلر کندیکی یول سورمه که سن دخی انلرکبی اولورسن نتکیم حق سبحانه وتعالی
حضرتلری بیورر :. فاعتبروا یا اولی الابصار :. ونیه بیورر :. فاعتبروا یا اولی الالباب شاورهن وانکه خالفوا
ان من لم یعصهن تالفوا بوحدیث شریف نساحقنده وارد اولمشدر لکن اولیاء الله نفسی زنه تشبیه
ایدوب آفاقده مراد زن در انفسده مراد نفسدر دیمشدر نتکیم نسا طائفه سیله مشاورت ایدوب
خلافنی اشلمک لازم ایسه کذلک نفسله دخی مشاوره ایدوب خلافنی اشلمک لازمدر دیدیلر یعنی
نفسکزله مشاورت ایلک اندنصکره خلافنی ایلک :. ان من لم یعصهن تالفوا :. تحقیقا هرکیم نفسه عصیان
ایتمدی ایسه تلف اولدیلر چون بضلک عن سبیل الله اوست نتکیم جناب حق سورهٔ صادده بیورر
ولا تتبع الهوی :. ما تهوی النفس یعنی نفسک هوا ایتدیکی محبت ایتدیکی شیئه تابع اوله :. فیضلک عن سبیل الله
ولا ائلة التی نصبها علی الحق یعنی سنی اضلال ایلر سبیل الهدیدن واول دلائلکه الله تعالی انی نصب ایلمشدر حق اوزرینه
سنی اول دلایلدن دوندوروب بعید ایلر وصیت کردن رسول صلی الله علیه وسلم علی را کرم الله وجهه
چون هرکسی بنوعی طاعتی تقرب جوینداتو تقرب جوی بصحبت عاقل وبندهٔ خالص تا ازایشان همه
بیش قدم باشی درتقرب بوحدیث شریفک مضمونیدرکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی
یا علی اذا تقرب الناس الی خالقهم بانواع البر فتقرب الی الله بانواع العقل تسبقهم درجة وزلفا عند الناس
فی الدنیا وعند الله فی الاخرة دست اوراحق چو دست خویش خواند تا یدالله فوق ایدیهم براند سورهٔ
فتحده

فتحده اولان آیهٔ کریمه به اشارتدر :. ان الذین یبایعونک :. تحقیقا شول کیمسه لرکه سنکله بیعت ایتدیلر
حدیبیه ده :. انما یبایعون الله :. بیعت ایتمدیلر الا الله ایله بیعت ایتدیلر لانه المقصود ببیعته زیرا رسول الله
بیعتدن مراد انک بیعتیدر بوندن مراد بیعت رضواندرکه حدیبیه ده واقع اولدی بومرتبه یاران
تصوف قرب فرائض دیرلر چون حضرت رسول خدا فنا فی الله وبقا بالله واصل اولدی انکله بیعت الله ایله
بیعت ایلمک اولدی اکا اطاعت الله اطاعت اولدی امدی انک وارثلری دخی بومعنادن حصه دار اولورانک
وارثلری ایله بیعت همان رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله بیعت ایلمکدر وانکله بیعت الله ذو الجلال حضرتلرینه بیعتدر
یدالله فوق ایدیهم :. قوة خدای تعالی وعده به وفا ایلمکده ثواب آخرت بابنده یاخود حضرت پیغمبره نصرت
ویرمکده انلرک قوتندن اوستوندر عهده وفا ایلمکده وحضرت رسوله یاردم ایلمکده یعنی انلرک عهدلرینه وفا
ایلمرنج ورسوله یاردم ایلمرنده الهک عهده وفا ایلمسی ورسوله نصرت ویرمسی اوستوندر گبودی زدن
فزونی :. گفت حق درآفتاب منجم ظاهر وطالع ذکر تزاور کذا عن کهفهم نتکیم جناب حق سورهٔ کهفده
بیورر :. وتری الشمس :. لو رأیتهم والخطاب لرسول الله او لکل احد یعنی اگر سن اول زمانده حاضر اولیدک
شمسی کوریدک خطاب رسوله اوله یاخود علی الانفراد هرکسه اوله :. اذا طلعت تزاور عن کهفهم :. تمیل عنه
ولا یقع شعاعها علیهم فتؤذیهم لان الکهف کان جنوبیا یعنی شمسی کوریدک شمسک شعاعی انلرک اوزرینه
دوشمزدی یعنی انلره شمسک حرارتی ایشوب الم ویرمزدی :. ذات الیمین :. جهة الیمین :. واذا غربت تقرضهم :.
تقطعهم وتصرم عنهم یعنی قچن آفتاب غروب ایلیه انلردن منقطع اولوردی :. ذات الشمال :. یعنی یمین الکهف وشماله
یعنی جانب شماله دونر :. وهم فی فجوة منه :. ای وهم فی متسع من الکهف یعنی فی وسطه بحیث ینالهم روح الهوا ولا
یؤذیهم کرب الغار ولا حر الشمس وذلک لان باب الکهف فی مقابلة بنات النعش انلر کهفک متسعنده
ایدیلر یعنی واسع یرنده ایدیلر یعنی اورته سنده شول جهتدنکه انده روح هوا ونسیم صبا ایشوب غارک
عفونتندن مانع اولورلردی بونلره نه غارک عفونتی ونه شمسک حرارتی الم ویرمزدی زیرا کهفک قپوسی
مقابلهٔ بنات النعشده واقع اولمشدی :. ذلک من آیات الله :. ای شأنهم وایواؤهم الی الکهف کذلک اولخبارک
قصتهم یعنی انلرک شأنی وکهفی مأوی قلملری یاخود انلرک قصه لرینی سنک خبر ویرمکلک آیات اللهدندر
یعنی الله تعالینک قدرتنک دلائلندندر پس حضرت مولانا بیورورلرکه هرکیمکه وجودنده نفسی کافر هلاک
اولدی مرتبهٔ انسان کاملده یتیشور انک کبی کیمسه نک فرمان بری ومطیعی اولور خورشید وابر دخی
انلر چون درون خانهٔ دلده شمع معارف الهیه یه ضیالندرمغه معتاد وآموخته اولهلر آفتاب انی یاقمغه
قادر اولمز نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری آفتاب حقنده تزاور عن کهفهم بیوردی انلرکه بومرتبه نک
صاحبلریدر انلری دنیاده آفتاب یاقمیجق بطریق الاولی نار جهنمی هیچ کورمزلر زیرا نار جهنم بجریلدی شکر
ایچوندر وخبرده کلمشدرکه جهنم مؤمنه لابه ایدوب دیه که :. جزیا مؤمن فان نورک قد اطفأ نارک :.
یعنی ترجه کچ یا مؤمن تحقیقا سنک نورک بنم ناری سوندردی دیه رفتن گرگ ورپه درخدمت
شیر بشکار :. گرچه زنیشان شیر نرا عار بود :. لیک کرد اکرام وهمراهی نمود یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلرک
اگرچه منزهدر مخلوقدن اکا فائده عائده اولمز لکن غایت لطف ونهایت اکرامندن برقده اوله
قوللریله بله در نتکیم بیوردی :. ونحن اقرب الیه من حبل الورید :. ونیه بیوردی :. وهو معکم اینما کنتم :. یاخود
شیر نردن مراد اولیاء الله اولوب گرگ وروبه دن مراد مریدلر اولوب شکاردن مراد دنیوی
واخروی اعمال اوله ظانین بالله ظن السوء را :. کر نیرم سر بود عین خطا سورهٔ فتحده اولان آیهٔ کریمه یه اشارتدر

ویعذب المنافقین والمنافقات :. انکچوندرکه تا عذاب ایده منافق ارلره ومنافقه عورتلره مدینه‌ده
والمشرکین والمشرکات :. ودخی مشرک ارلره ومشرکه عورتلره عذاب ایلیه اهل مکه‌دن :. الظانین بالله ظن
السوء :. اول منافقین ومنافقات ومشرکین ومشرکات که کمان ایدیجیلردر الله تعالی یه برامز کمان ایله
یعنی اسد وغطفان که مشرکلردر وبعض منافقلر دخی کمان ایدیلرکه حضرت پیغمبر علیه السلام حدیبیه یه
کیدر اما سالم کلمز یاخود منهزم اولور دیدیلر پس حضرت رسالتپناه صلی الله علیه وسلم سالم وغانم
مدینه یه کیرو کلدی حضرت خدا بویوردیکه :. علیهم دائرة السوء :. یعنی اول بدکمان وسوء ظن ایدنلرک
اوزرلرینه در برامزلغک دونمسی یعنی انلر مغلوب ومنکوب اوله‌لر کرکدر :. وغضب الله علیهم :.
وحق جل وعلا حضرتلری انلرک اوزرینه خشم طوتدی :. ولعنهم :. ودخی انلری رحمتندن سوردی بعید ایلدی
واعدلهم جهنم :. وانلر ایچون اعداد واحضار ایلدی جهنمی :. وساءت مصیرا :. برامز اولدی اول جهنم مرجع ومصیر
بونلردن یعنی برامز مرجعدر جهنم   امتحان کردن شیر کرک را :. کفت شیرای کرک چون کفتی بکو
چونکه من باشم تو کوئی ما و تو   جناب پیر دستکیر کرکدن مرادم سالفه یی مراد ایدرلرکه انانیت ایدوب
حق تعالی حضرتلرینک قوللوغنه مطیع اولمدیلر بلکه دعوای الوهیت ایتدیلر عاقبت هر قوم بر درلو عذاب ایله
هلاک اولدیلر وروباهدن مراد انلرک حالندن عبرت الوب ترک انانیت ایدوب قوللوغنه مطیع
اولان قومدر زیرا انانیت وعظمت وکبریا قصد شرکدر خدا ایله نته کیم رسول الله صلی الله علیه وسلم خبر
ویردیکه الله تعالی بویورر :. العظمة ازاری والکبریاء ردائی ومن نازعنی فی واحد منهما القیته فی النار ولا ابالی
بر وجهی دخی بودرکه شیردن مراد مرشد کرک وروباهدن مراد مریدلردرکه مرید مرشد ایله برابرلک
دعواسن ایتمه‌لر یاخود انک حقنده سوء ظن ایتمه‌لر هلاک اولدقلری مقرردر زیرا مضمون حکایه‌دن
فهم اولنان اودر   کل شی هالک جز وجه او :. چون نه در وجه او هستی مجو   جناب حق سورهٔ قصص
آخرنده بویورر :. کل شیء هالک الا وجهه :. الا ذاته فان ما عداه ممکن هالک فی حد ذاته معدوم یعنی
کل شی هلاک اولجیدر الا الله تعالی حضرتلرینک ذاتی که فنادن وهلاک اولمدن منزهدر ماعداسی
ممکندر وهالکدر حد ذاتنده معدومدر :. له الحکم :. القضاء النافذ فی الخلق یعنی حق تعالینکدر خلق ایچنده نفوذ
ایدیجی قضا :. والیه ترجعون :. للجزاء بالحق یعنی حق جانبنه رجوع ایدرلر جزا کورمکدن اوتری معنی بیت
اللهک وجهندن غیری هر شی فانیدر چون سن انک وجهنده دکلسن وارلق دیله‌مه یعنی فانی فی الله
اولمدکجه ابد وذات حقده بقا بولمدکجه وارلق دیله‌مه که سائر اشیا کبی سنده هالک اولورسن
دیمک اولور   قصه انکس که در یاری بکوفت :. رشته را با سوزن آمد ارتباط :. نیست درخور با جمل سم الخیاط
سورهٔ اعرافده اولان آیه کریمه یه اشارتدر :. ان الذین کذبوا بآیاتنا واستکبروا عنها :. ای عن الایمان بها
یعنی تحقیقا شونلرکه بزم آیتلرمزی تکذیب ایلدیلر وآندن استکبار ایلدیلر یعنی اول آیتلره ایمان
کتورمکدن استکبار ورسلی تکذیب ایلدیلر وانلرک رسالتنه ایمان کتورمکدن تکبر ایدوب تعظیم
کوسترمدیلر یعنی وحدت حقه دلائل کوستردیلر انلر سرکشلک ایدوب ایمان کتورمدیلر :. لا تفتح لهم
ابواب السماء :. لادعیتهم واعمالهم اولارواحهم کما یفتح لاعمال المؤمنین وارواحهم لتتصل بالملائکة
یعنی کشاده اولنوب آچلمز انلر ایچون سمانک قبولی یاخود انلرک دعالری ایچون یا عملری ایچون یا روحلری
ایچون ابواب سما آچلمز بلکه انلری سجین جانبنه ایصال ایدرلرکه یدی قات یر التنده در اما ابواب
سما مؤمنلرک روحلری ایچون آچلو تاکه انلرک روحلری ملائکه یه اتصال حاصل ایدرلر ومؤمنلرک دعالری

ایچون واعمالی ایچون ابواب سما آچلور وانلری علیین طبقاتنه ایصال ایدرلرکه سموات سبع اوزرهٔ
ولا یدخلون الجنة حتی یلج الجمل فی سم الخیاط :. ودخی داخل اولمزلر جنته اول مکذبلر ومستکبرلر تا دوه اکنه
دلوکندن کچنجیه دک ودوه اکنه دن کچمک احتمالی یوقدر پس کافر جنته کیرمک محالدر :. وکذلک :.
مثل ذلک الجزاء الفظیع یعنی بونک کبی قطع ایدیجی منکر جزا ایله :. نجزی المجرمین :. جزا ویررز مجرملره یعنی کافرلره
دست حق بابد مرو رای فلان :. کو بود بر هر محال کن فکان   نته کیم جناب حق سورهٔ یس ده بویورر :. انما
امره :. انما شأنه یعنی حق تعالی شأنی بوندن غیری دکلدرکه :. اذا اراد شیئا :. یعنی بر شیئک خلقنی ایلمک دلسه :.
ان یقول :. اودر اکا دیر :. کن :. ای تکون یعنی اول شیئه دیر :. فیکون :. یحدث یعنی حادث اولور معنی مصراع بودرکه
الله تعالی حضرتلری هر محال اولان شیلری خلق ایلمکه قادردر بر کره اول دیمکله اولور   کل یوم هو فی شأن بخوان
مرو را بی کار و بی فعلی مدان   اشارتدر سورهٔ الرحمن ده اولان آیه کریمه یه :. یسئله من فی السموات والارض :.
فانهم مفتقرون الیه فی ذواتهم وصفاتهم وسائر ما یهمهم ویعنیهم والمراد بالسؤال ما یدل علی الحاجة الی تحصیل الشیء
نطقا کان او غیره یعنی اندن طلب ایدرلر سموات وارضده اولنلر حاجتلرینی زیرا جمله اکا محتاج درلر ذاتلرنده
وصفاتنده وسائر مهماتده :. کل یوم هو فی شأن :. کل یوم یحدث اشخاصا ویجدد احوالا علی ما سبق به قضاؤه
یعنی هر کون وهر وقت وهر آن الله عظیم الشأن حضرتلری احداث اشخاص وتجدید احوال ایدر قضاسی سبقت ایلدیکی
اوزره ودخی دعایی اجابت ایدر وسائل اولنلره عطا ویرر وعاجزلره نجاة ویرر وغمکینلری شاد ایدر
وخسته‌لره شفا بخش ایدر بر قومه توبه روزی قیلور وبر کروهه دخی مغفرت بویورر وفی الحدیث :. من شأنه ان یغفر
ذنبا ویفرج کربا ویرفع قوما ویضع آخرین :. وهو رد لقول الیهود ان الله لا یقضی یوم السبت شیئا :. فبای آلاء
ربکما تکذبان :. پس ای انس وجن ربکزک قنغی نعمتنی تکذیب ایدرسز   ناطقه سوی زبان تعلیم راست
ورنه خود آن نطق را جوی جداست   یعنی قوت ناطقه زبانده تعلیمدن اوتری قونمشدر تا که ناصحلر نصیحت
ایده‌لر ومستمعان استماع ایدوب علم ارکنزلر وعلم موجبنجه عمل ایلیوب عامل اولنلره عملری حسبنجه ومصداق
الدال علی الخیر کفاعله حکمنجه ثواب ویرله   ادب کردن شیر کرک را :. فانتقمنا منهم است ای کرک پیر
فاردنا الانتقام منهم   چون نبودی مرده در پیش امیر   سورهٔ اعرافده اولان آیه کریمه یه اشارتدر :. فانتقمنا منهم :. یعنی بز انلردن
انتقام الدق :. فاغرقناهم فی الیم :. ای البحر الذی لا یدرک قعره یعنی بز انلردن انتقام الحق اراده ایلدک
یعنی فرعوندن وقومندن پس غرق ایلدک انلری دریایه وجناب حق سورهٔ حجرده دخی بویورر :. وان کان
اصحاب الایکة لظالمین :. هم قوم شعیب کانوا یسکنون الغیضة فبعث الله الیهم فکذبوه فاهلکوا بالظلة والایکة
الشجرة المتکاثفة :. فانتقمنا منهم :. بالاهلاک یعنی اصحاب ایکه که قوم شعیب علیه السلام ظالملر ایدیلر یعنی
نفسلرینه ظلم ایدیجی اولدیلر کفر ایتمکله وحضرت شعیبی تکذیب ایتمکله وایکه صیق اغاجلو بیشه زاره دیرلر
وانلرک شهرلری بیشه‌لر ایچنده اولمغله انلره اصحاب ایکه دیدیلر وشعیب علیه السلام اهل مدین واصحاب
ایکه یه مبعوث اولمشدی اهل مدین اول حضرتی تکذیب ایلیوب صیحه ایله هلاک اولدیلر واصحاب ایکه
دخی سرکشلک ایدوب انی تکذیب ایلدیلر :. فانتقمنا منهم :. یعنی بز انلردن انتقام الدق یوم ظله‌نک عذابیله
وسورهٔ حم زخرفده بویورر :. فانتقمنا منهم فانظر کیف کان عاقبة المکذبین :. پس انتقام خدادن قورقمق کرک
حق سبحانه وتعالینک وجودی اوکنده اثبات وجود ایلمک شرکدر وجرم عظیمدر نعوذ بالله   بکرید
وبند کرید ای مهان :. استخوان ودشمن ان کرکان عیان   سورهٔ انعامده اولان آیات کریمه یه اشارتدر
قل سیروا فی الارض ثم انظروا کیف کان عاقبة المکذبین :. کیف اهلکهم الله بعذاب الاستئصال کی تعتبروا

یعنی دی اندہ سیر ایلک بر یوزندہ اندنصکرہ نظر ایلک مکذب اولنلرک اثارینی کورک کہ
نجہ هلاک ایلمشدر. الله تعالی انلری عذاب قاطعلہ بعضیسن صیحہ ایلہ وبعضیسن خسفلہ وبعضیسن
قذف ایلہ وبعضیسن صاعقہ ایلہ وبعضیسن اغراق ایلہ واستخوان وپشمدن مراد اثارلریدر کہ نظر اهلی انلرد
انلرک حالندن عبرت الورلر وآیات الٰهی وانبیاء الٰهی تکذیب ایلمکدن احتراز ایدر تهدید کردن
حضرت نوح علیه السلام چون حضرت نوح علیه السلام جناب حقدن امر ایتشدی تنشکیم سورهٔ
نوحدہ جناب حق بیورر: انا ارسلنا نوحاً الی قومه ان انذر قومك من قبل ان یأتیهم عذاب الیم: محصل حضرت
نوح قومنه: من یطع الرسول فقد اطاع الله: حکم شریفنجہ بکا اطاعت الله تعالی یہ اطاعتدر وبکا عاصی اولن
الله عاصی اولمقدر دیدی پس الله عبادت وکندویہ اطاعت امر ایدوب اول قوم دیدی
یاقوم انی لکم نذیر مبین ان اعبدوا الله واتقوه واطیعون: کہ سوز حقیقتدہ حضرت خداندر تنشکیم
جناب پیر دستگیر بیورر چون بمردم از حواس بو البشر: حق مرا شد سمع وادراك وبصر یعنی
لایزال العبد یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت له سمعاً وبصراً ولساناً ویداً: مضمونجہ
حق بکا سمع وادراك وبصر اولمشدر بن بن دکلم بنم سوزم حق کلامیدر دیدی کر نبودی نوح را از حق یدی
پس جهانرا چرا بر هم زدی تنشکیم جناب حق حکایة بیورر: وقال نوح رب لا تذر علی الارض من الکافرین
دیاراً: یعنی حضرت نوح دیدی یارب قوم بر اوزرندہ کافرلردن بردورایدر برکیمسہ ازبرای بندکان
آن شهنشہ: ان العزة لله جمیعاً وللمؤمنین: حکمنجہ جمیع عزت الله ایچون یعنی اللهکدر والک مؤمن قوللرکدر
یعنی دنیا وآخرتدہ عزیز اولمز الا الله تعالینک مؤمن قوللری آنکہ دولت آفرید دو سرا: ملك ودولت دنیا
چہ کار آید ورا: ما ارید منهم من رزق: فحواسنجہ حق تعالی سزدن رزق استمز وتحصیل دنیا استمز
واول غنیدر ملکہ محتاج دکلدر بلکہ: وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون: موجبنجہ قوللق وعبادت
استر چون زنداو نقد مارا بر محك: پس یقین را باز داند او زشك: اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر
بنور الله: محکدن مراد مؤمنك فراستیدرکہ نظر ایدکدہ یقینی شکدن فرق ایلر چون شود جانش
محك قلبها: پس به بیند قلب را وقلب را یعنی قلب سلیمی وقلب دغلی کہ قلب التون منابہ سندہ
اولہ مؤمن آنی بیلور وکورر تنشکیم سورهٔ شعراده جناب حق بیورر: یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من
اتی الله بقلب سلیم: پس قلب سلیم وسینہ پاك وصیقل زدہ کرکدر تاکہ حضور حقدہ
وحضور اولیادہ اتش کورمش قلب التون کبی سیاهلقی ظهور ایلمیہ نشانہ ای پادشاهان
سینہ صیقلها زدہ در ذکر وفکر: تا پذیرد آینهٔ دل نقش بکر لکل شیء صقالة وصقالة القلب ذکر الله
حکمنجہ سینہ لرینہ صیقل اورمش اولہ لر ذکر وفکر خدا ایلہ آمدہ مهمان پیش حضرت یوسف علیه السلام
باز از جان چونکہ محو عشق کشت بحکم: موتوا قبل ان تموتوا: یعجب الزراع آمد بعد کشت سورهٔ فتحدہ اولان
آیة کریمہ یہ اشارتدر: کزرع: مستأنف او تفسیر یعنی بر اکین کبی درکہ اول: اخرج شطأه: فراخہ
یقال اشطأ الزرع اذا افرخ یعنی چیقردی فلسینی اول چیقان براغہ شطأ دیرلر: فآزره: فقواه من الموازرة
بمعنی المعاونة او من الایزار وهی الاعانة یعنی اول شطأ قوی قیلدی معاونت ایتمکلہ یاخود اعانة معناسنہ
اول: فاستغلظ: فصار من الدقة الی الغلظة یعنی اینجہ لکدن غلیظلکہ کلدی یعنی یوغون ومحکم
اولدی: فاستوی علی سوقه: فاستقام علی قصبه السوق جمع ساق یعنی اینجکلری اوزرینہ قالقوب
طوغلدی: یعجب الزراع: بکثافته وقوته وغلظه وحسن منظره بحیث اعجب الناس یعنی تعجب ایتدیرر

زارعہ انك صقلقی وقوتی وغلیظلکی وحسن منظری بو بر مثلدر محتملی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
واصحاب رسول خدادر رضی الله عنهم کہ اول دعوت اسلامدہ ضعیف ایدیلر کتدکجہ امر اسلام قوت طوتوب
بر غایہ یتشدیکہ سبب تعجب عالمیان اولدی جئتمونا وفرادی بی نوا: هم بدان سان کہ خلقناکم کذا سورهٔ
الانعامدہ اولان آیة کریمہ یہ اشارتدر: ولقد جئتمونا: للحساب والجزاء یعنی حق سبحانه وتعالی روز حشردہ
بیورہ کہ ای قوللرم سز بزہ کلدیکز حساب اولنوب جزالری کورمکدن اوتری: فرادی: منفردین عن الاموال
والاولاد وسائر ما آثرتموه من الدنیا او عن الاعوان والاوثان التی زعمتم انهم شفعاؤکم وهو جمع فرد
والالف للتأنیث ککسالی یعنی منفرد اولدیغکز حالدہ کلدیکز اموال واولاددن ودنیادن سائر اختیار
ایلدیککز شیدن یاخود اعوان وانصاردن وشفعا زعم ایتدیککز اوثاندن منفرد اولدیغکز حالدہ
کلدیکز وفرادی جمع فرد والف تأنیث ایچوندر کسالی نك الفی کبیدر: کما خلقناکم اول مرة: بدل منه ای
علی الهیئة التی ولدتم علیها فی الانفراد او حال من الضمیر فی فرادی ای متشبهین ابتداء خلقکم عراة حفاة او
صفة مصدر جئتمونا ای مجیئاً کخلقنا لکم فرادی دن بدلدر یعنی سز بزہ کلدیکز انادن طوغدیغکز هیئت
اوزرینہ منفرد اولدیغکز کبی یاخود فرادی دہ اولان ضمیردن حال اولہ تقدیری ولقد جئتمونا متشبهین
ابتداء خلقکم عراة حفاة یعنی سز بزہ کلدیکز ابتدا خلق اولندیغکزہ بکزیجی مشابہ اولدیغکز حالدہ
عریان یاخود صفتی اولہ مصدر محذوفك ولقد جئتمونا مجیئاً کخلقنا لکم: وترکتم ما خولناکم: ما تفضلنا به علیکم
فی الدنیا فشغلتم به عن الآخرة یعنی ترك ایدوب براغدیکز دنیادہ سزہ تفضل عطا قلدیغمز شیلری
پس سزہ دنیادہ وردیکمز متاعہ مشغول اولوب آخرت ایچون عمل ایدہ مدیکز اول دنیا متاعیلہ
غیرلر اوزرینہ تفاخر ایلدیکز دنیادہ برغوب عریان وتهی دست کلدیکز هیچ دنیا متاعنك سزك
آخرتکزہ فائدہ سی اولمدی: وراء ظهورکم: ما قدمتم منه شیئاً ولم تحملوا نقیرا یعنی کیرودہ الیقودیکز
ایلرو کوندرہ مدیکز وکندوکز ایلہ کتورمکہ دخی قادر اولمدیکز: وما نری معکم شفعاءکم الذین زعمتم انهم فیکم
شرکاء: ای شرکاء لله فی ربوبیتکم واستحقاق عبادتکم یعنی بز کورمزز سزکلہ شفیعلریکزی اول شفیعلرکہ
سز انلری غایت جهلکزدن ظن ایدر دیدیکز تحقیقا انلر سزك عبادتکزدہ وتربیتکزدہ الله ایلہ شریك
اولورلر: لقد تقطع بینکم: ای تقطع وصلکم وتشتت جمعکم والبین من الاضداد یستعمل للفصل والوصل یعنی
وصلکز قطع اولدی وجمعکز پراکندہ اولدی ولفظ بین اضداددندر فصل ایچون وصل ایچون استعمال اولنور
وحفص نون ایلہ اوقومش یعنی منقطع اولدی اول نسنہ کہ مابینکزدہ وار ایدی وصلتدن: وضل عنکم:
ای بطل وضاع یعنی باطل وضایع اولدی سزدن: ما کنتم تزعمون: انها شفعاؤکم او ان لا بعث ولا جزاء
یعنی صنملری شرکادر دیو زعم ایلدیکز وباخود بعث وجزا یوقدر دیو ظن ایتدیککز باطل اولدی شو قلیل النوم
مما یهجعون: باش در اسحار از یستغفرون سورهٔ ذاریاتدہ اولان آیة کریمہ یہ اشارتدر
ان المتقین: تحقیقا متقیلر یعنی شرك ومعصیتدن صاقنوب الله دن قورقنلر: فی جنات وعیون:
جنتلردہ وچشمہ لردہ اولورلر یعنی جنتلردہ اولورلر کہ اول جنتلر مشتمل اولہ آب روانلرہ وچشمہ لرہ
آخذین ما آتیهم ربهم: قابلین لما اعطاهم راضین به ومعناه ان کل ما آتاهم حسن مرضی متلقی بالقبول
یعنی اخذ ایدیجی اولدقلری حالدہ اول شیئی کہ حق تعالی کندو فضلندن انلرہ اعطا ایلمشدر ثواب
اعمالدن وثواب افعالدن: انهم کانوا قبل ذلك: تحقیقا انلر اولدیلر ایدی جنتہ داخل اولمزدن اول
محسنین: قد احسنوا اعمالهم وهو تعلیل لاستحقاقهم ذلك یعنی عمللرینی کوزل ایلمشلردی تعلیلدر یعنی اندن اوتری

جنته داخل اولدیلر وحق تعالی اعطاسنی اخذ ایدیجی اولدیلر که حسنات ایشلدیلر یعنی حسنات ایشلدکلرندن
اوتری جنته داخل اولدیلر :: کانوا قلیلا من اللیل ما یهجعون :: تفسیر لاحسانهم وما مزیدة ای یهجعون فی طائفة
من اللیل او یهجعون هجوعا قلیلا یعنی کیجه نک بر پاره کنده یاتورلردی یعنی کیجه ده بر مقدار خواب ایدوب ما بقیسنی
عبادته صرف ایدرلردی بو آیۀ کریمه انلرک احساننی تفسیردر ما یهجعون ده ما زائده در او مصدریه در او موصولدر
ای قلیل من اللیل هجوعهم او ما یهجعون فیه ولا یجوز ان یکون نافیة لان ما بعدها لا یعمل فیما قبلها وفیه مبالغات
لتقلیل نومهم واستراحتهم پس انلر اهل احسان اولدقلری ایچون :: هل جزاء الاحسان الا الاحسان :: مضمونیجه
حق تعالینک احسانینه لایق اولدیلر :: وبالاسحار هم یستغفرون :: ای انهم مع قلة هجوعهم وکثرة
تهجدهم اذا اسحروا اخذوا فی الاستغفار کانهم اسلفوا فی لیلهم الجرائم یعنی بو دکلو قلة هجوع وکثرت تهجد ایله
چون طلیعۀ سحر ظاهر اولیدی استغفار ایدرلردی اول وجهله که کویا صباحه دک ارتکاب جرائم ایله
اشتغال کوسترمشلردر بونلرک استغفارلری اکا دلالت ایدر که انلرک عملرینه عجب
اولمز ایمش بیت طاعت ناقص ما موجب غفران نشود :: راضیم گر مدد علت عصیان نشود :: پس حضرت مولانا
قدس سره العزیز بیورر لر که خواب وخوردن بر مقدار تقلیل ایلیوب حضرت خدا ایله ملاقات ایچون
ارمغان ایله اکرانک ملاقاتنه شکر دکل ایسک بویله تهی دست اول حضرتک درکاهنه نیجه توجه
ایدرسن آمدی لازمدر که ارمغان حضرت ایچون وذخیرۀ آخرت ایچون بر مقدار خواب وخوردن
تقلیل ایدوب اعمال صالحه یه کوشش ایده سن ارض الله واسع گفته اند :: عرصۀ دان کانبیا در
رفته اند تشکیم جناب حق سورۀ زمرده بیورر :: للذین احسنوا فی هذه الدنیا حسنة :: ای للذین احسنوا بالطاعات
فی الدنیا مثوبة حسنة فی الاخرة وقیل معناه للذین احسنوا حسنة فی الدنیا هی الصحة والعافیة وفی هذه
لمکان حسنة یعنی شول کیمسه لر که بو دنیاده احسان ایلدیلر کلمۀ شهادت ایله انلر ایچون حسنه واردر
یعنی مثوبۀ حسنه واردر صحت وعافیت روزی قلنمشلر یاخود شونلر که :: تخلقوا باخلاق الله :: مقتضاسنجه
اخلاق الهی ایله متصف اولدیلر وعبادات وطاعتلرینی علی سبیل المشاهده قلدیلر انلرک خانۀ دلی یعنی
قلبلرینی انوار تجلی ایله روشن وپر انوار ایدرز دیمک اوله وعلمادن بعضیلر دیدیلر که بو آیۀ کریمه مهاجران
حبشه شاننده در جعفر بن ابی طالب وانک اصحابی که هجرت ایتدیلر پس احسانی هجرت ایله تفسیر ایتدیلر
یعنی هجرة ایتدیلر ایچون اعدادن امن وبلادن نجاة واردر دیمک اولور :: وارض الله واسعة :: فمن تعسر
علیه التوفر علی الاحسان فی وطنه فلیهاجر الی حیث تمکن منه یعنی اول کیمسه لر که وطنلرنده احسان وتحصیل
توفر متعسر اوله هجرت ایلسون که الله تعالینک ارضی واسعه در اول یره وارسون که انده تحصیل مرتبه
وقدرت ممکن اوله :: انما یوفی الصابرون :: علی مشاق الطاعة من احتمال البلاء ومهاجرة الاوطان یعنی
صابرلره وفا اولنور یعنی ویریلور یعنی بوندن غیری دکلدر که طاعت مشقتلرینه صبر ایدیجیلره وغدا
اذیتلرینه تحمل ایدیجیلره یا زمان هجرتده یا مفارقت اوطان وکربت غربته صبر ایدیجیلره ویریلور :: اجرهم
بغیر حساب :: اجرلا یهتدی الیه حساب حساب وفی الحدیث :: انه ینصب الموازین یوم القیمة لاهل الصلوة
والصدقة والحج فیوفون بها اجورهم ولا ینصب لاهل البلاء بل یصب علیهم الاجر صبا حتی یتمنی اهل العافیة
فی الدنیا ان اجسامهم تقرض بالمقاریض مما یذهب به اهل البلاء من الفضل :: یعنی انلره اجر ویریلور
حسابسز یعنی شویله اجر ویریلور که حساب ایدیجیلرک حسابی انی احاطه ایتمکدن عاجز اوله وحدیث
شریف مذکورک ترجمه سی بودر که قیامت کوننده میزانلر نصب اولنه اهل صلوة واهل صدقه واهل حج

ایچون

ایچون هر برینه سعی ایتدکلری مقدار میزان ایله وحساب ایله اجر ویریله اما حق تعالینک بلاکش وبلا
صابر اولان قوللرینه کلنجه انلره اصلا میزان نصب اولنمیه وحساب دخی اولنمیه میزانسز وحسابسز
اجر وثواب نثار ایده بو مرتبه ده که دنیاده اهل عافیت اولوب هیچ الم وبلا چکمینلر تمنا ایدهلر کاشکی جسملرمزی
مقراضلر ایله پاره پاره ایده لردی تا بوکون اهل بلا ایله بو فوز وعطاده مشارک اولیدق دیه لر بیت نوبهای
رنجوری غم دیدگان :: کاندران رنجند از گزیدگان :: وحضرت مولانا قدس الله سره العزیز ارض الله واسعه تفسیر شریفنده هر
بیورمشلردر اول میدان فراخدر که انبیا واولیا اول عالم پر نوره سعادتله خرام بیورمشلردر امدی
ای طالب الحق جنبش ایله تا که سکا حوش نوربن باغشلرلر بو رحم کبی تنگ وظلمانی اولان
جهاندن وزمین غبرای پر فتنه دن چقوب اول عالم معنایه که پر نور وپر صفادر واصل اولهسن
وجهان ملکوت سیرین وصور غیبی مشاهده سن حاصل قیلهسن اولیا اصحاب کهفند ای عنود
در قیام در تقلب هم رقود تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورۀ کهفده بیورر :: وتحسبهم ایقاظا ::
لانفتاح عیونهم او لکثرة تقلبهم یعنی سن انلری اویانق صانیرسک کوزلری آچق اولدیغندن وبر یاندن
بر یانه دوندکلرندن :: وهم رقود :: حالبوکه انلر اویورلر :: ونقلبهم :: وبز انلری دوندررز :: ذات الیمین وذات
الشمال :: کی لا یأکل الارض ما یلیها من ابدانهم علی طول الزمان یعنی بز انلری دوندررز صاغ جانبنه وصول
جانبنه تا که طبراق انلرک بدنلرینه ضرر یتشدیروب چورتمسون :: وکلبهم :: کلب مر وا به فتبعهم فطردوه
فانطقه الله تعالی فقال انا احب احباء الله فناموا وانا احرسکم او کلب راع مر وا به فتبعهم وتبعه الکلب
ویؤیده قراءة من قرأ وکالبهم ای وصاحب کلبهم روایت شویله در که چون اصحاب کهف دقیانوسدن
قاچدیلر یولده کیدرکن بر کلبه اوغرادیلر کلب انلردن ایرلمدی سوردیلر کتمدی الله تعالی حضرتلری اول کلبه
نطق ویردی کلب نطقه کلوب دیدیکه بن الله دوستلرین سورم بنی قوک سزکله بله کیده یم چون سز
یاتور استراحت ایدرسز بن سزی حارسلک ایدوب بکله یین دیدی بر روایتده شویله در که اصحاب کهف
کیدرکن بر چوبانه راست کلدیلر چوبان انلردن صوردیکه نه یره کیدرسز انلر دیدیلر که دقیانوسدن
قاچوب رمز طلب ایتمکه کیدرز چوبان ایتدیکه چونکه الله طالبیسز بن دخی سزکله بله کیدهرم دیدی
اول چوبانک بر کلبی وار ایدی بله کتدی اصحاب کهفک کلبی اودر دیمشلر بو قول تأیید ایدر وکالبهم
اوقیانک قراءتی وصاحب کلبهم دیمکدر :: باسط ذراعیه :: یعنی بسط ایلیوب دوشنمشدر قوللرینی ویجزئ
بالوصید :: بفناء الکهف وقیل الوصید الباب وقیل العتبة یعنی غارک اوکنده میدانده یاخود
قپوسنده دیمک اوله :: لو اطلعت علیهم :: فنظرت الیهم یعنی انلرک اوزرینه مطلع اولوب وانلرک جانبنه نظر
ایدیدیک :: لولیت منهم فرارا :: لهربت منهم یعنی البته یوز دوندررسک فرار یوزندن یعنی قاچردک
انلردن :: ولملئت منهم رعبا :: خوفا یملاء صدرک لما البسهم الله من الهیبة ولعظم اجرامهم وانفتاح عیونهم
وقیل لوحشة مکانهم یعنی البته پر اولوردک خوفله انلردن مراد بودر که سن انلری کورمکه طاقت کتورمزدک
دیمکدر زیرا الله تعالی حضرتلری انلره بر هیبت کیدرمشدر یاخود کوزلری آچق وطرنقلری اوزانمش
دیمک اوله معنیٔ بیت اولیا اصحاب کهف کبیدر ای عنود قیامده وتقلبده انلر اویومشلردر یعنی
انلر اصحاب کهف کبی دنیا احوالندن وتن علایقندن ال چکوب کهف تنده خواب فراغته وارمشلردر
ظاهرا انلری تقلب وترددده کوروب بر کار ایله مقید اولور صانمه هر نه که انلردن ظهور ایلر ازلده حقله ظهور ایلر
گفته من آن حضرت یوسف را علیه السلام :: روی جراحی سباب ریش را یعنی امراض قلبیه واخلاق ردیه علتلرینی

بر پیر کامله کوسنز تا علاج ایله زیرا طریق حقده بیر کامل ومرشد واصل الزم واهمدر تشکیم حضرت خدای
تعالی بیورر. یا ایها الذین امنوا اتقوا الله وابتغوا الیه الوسیلة. یعنی ای شول کیمسه‌لر که ایمان کتوردکز اللهدن
قورقك ومحرماتدن پرهیز ایلك والله جانبنه وسیله طلب ایلك مراد علما بالله دن بر کاملدر خلقله حق
بیننده واسطه اولوب خلقی جانب حقه دعوت ایله پیغمبر کبی که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورر.
الشیخ فی قومه کالنبی فی امته. پس اول شیخ کامل وجود مریدده اولان امراض نفسانیه علاجنده جراح کبیدر
مرتد شدن کاتب وحی بو حکایه‌یه که حضرت مولانا قدس الله سره العزیز ایراد ایدرلر کتب تفاسیرده
مذکوردر سوره انعامده. او قال اوحی الی ولم یوح الیه شیء. بو آیه کریمه انك حقنده در دیمشلر تشکیم قاضی بو
بیضاوی بیورر کعبد الله بن سعد بن ابی سرح کان یکتب لرسول الله فلما نزلت. ولقد خلقنا الانسان من سلالة
من طین. فلما بلغ قوله. ثم انشأناه خلقا اخر. قال عبد الله. فتبارك الله احسن الخالقین. تعجبا من تفصیل خلق الله
فقال علیه السلام اکتبها فکذلك نزلت فشك عبد الله وقال لئن کان محمد صادقا لقد اوحی الی کما اوحی الیه
ولئن کان کاذبا لقد قلت کما قال آیه کریمه‌نك اولی بودر. ومن اظلم ممن افتری علی الله کذبا. اندن ظالمرق کیمدرکه افترا
ایدی الله اوزرینه ویدی بن بجیرم ابو مسیلمه کذاب واسود بن عیسا کبی بونلر دعوای نبوت ایتدیلر
او قال اوحی الی. یاخود دیدی که وحی اولندی بنم جانبمه یعنی بکا وحی کلدی دیدی عبد الله بن سعد بن ابی سرح
کبی که فی سوره مؤمنون نازل اولدی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم اوقوردی واول کاتب یازردی
فی بو آیه کریمه‌یه کلدیکه. ولقد خلقنا الانسان من سلالة من طین ثم جعلناه نطفة فی قرار مکین ثم خلقنا النطفة
علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاما فکسونا العظام لحما ثم انشأناه خلقا اخر. چون بو محله‌یتشدی
کاتب وحی رسول اللهدن اول دیدیکه. فتبارك الله احسن الخالقین. حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه
اکتب هکذا انزل علی یعنی بویله نازل اولدی بنم اوزریمه دیدی کاتب وحی بو حالدن مغرور اولوب دیدیکه اکر
محمد کرچك صادق ایسه امرنده ایشته بکا دخی وحی کلدی واکر کاذب ایسه ایشته بندخی انجلین سویلدم دیدی
کافر ومرتد اولدی جناب پیر دستکیر انك احوالن ومرتد اولمسنه باعث نه شیء اولمشدر بیان بیوررلر ومریدلرینه
تنبیه ایدرلرکه زنهار پیر توشیخدن برحالت عکس ایله سزك قلبکزه مغرور اولمیه‌سز وانی شیخدن بیلیسز
کندوکزدن بلمیه‌سز بوصه کاتب وحی کبی مرتد ومردود اولورسز دیو بیوررلر کفت اغلالا فهم به مقمحون
تشکیم جناب حق سوره یس ده بیورر. انا جعلنا فی اعناقهم اغلالا. تقریر لتصمیمهم علی الکفر والطبع علی قلوبهم
بحیث لا تغنی عنهم الایات والنذر بتمثیلهم بالذین غلت اعناقهم یعنی بز انلرك بوینلرنده اغلالا قلدق کانه انلرك
عقیده‌لری واعتقاد فاسدلری بوینلرنده زنجیر اولمشدر حق تعالی مشرکلرك احوالن تمثیل قلدی شول کیمسه‌لرك
حالنه که کردنلرنده زنجیر اوله یعنی انلر کفر وضلالتده شویله مستحکم وبرقرار اولمشلردرکه جانب حقدن هر نقدر
ایات ونذر کلسه اصلا انلره فائده ایلمز وانلر مقام کفر وضلالتدن حرکت ایلیوب جانب ایمان وصلاحه
کلمزلر. فهی الی الاذقان. فالاغلال واصلة الی اذقانهم فلا یخلیهم یطاطئون رؤسهم له یعنی پس اغلال انلرك
ذقنلرینه متصل اولمشدر یعنی مشرکلر حق سوزه قائل اولوب انبیایه سر فرو ایلمزلر استکبار واستغنا
کوستررلر انلرك حاللری شول کیمسه‌لره بکزرکه کردنلرنده زنجیر اوله واول زنجیرك حلقه‌سی شویله
عریض اوله که چکه‌سنك التنه محکم طیانمش اوله باشنی آشغه اکمکه قادر اوله. فهم مقمحون. رافعون
رؤسهم غاضون ابصارهم فی انهم لا یلتفتون لفت الحق ولا یعطفون اعناقهم نحوه ولا یطأطئون رؤسهم
یعنی پس انلر باشلرین یوقاروقالدروب کوزلرین یومدیلر وحق جانبنه التفات ایلمدیلر وحقه مطیع

اولقلغه

اولقلغه باشن ایندرمدیلر. وجعلنا من بین ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا فاغشیناهم فهم لا یبصرون.
ومن احاطه السدان فغطی ابصارهم بحیث لا یبصرون قدامهم ووراءهم فی انهم محبوسون فی مطمورة الجهالة
ممنوعون عن النظر فی الایات والدلائل یعنی بز قلدق انلرك اوکلرنده سد وارد ولرنده سد قلدق
یعنی اوکلرنده وارد ولرنده دیوار وحجاب اولوب وکوزلری دخی مغشی ومحجوب اولوب بیش ویسارینه نظر ایلمکه
قادر اولمیانلرك حالنه تمثیل درتقاربه فعالك احوالنی آمدی برقومی که ایکی سد احاطه ایتمش اوله وکوزلری
پوشیده قیلنمش اوله برحیثیتده که اوکلرین اردلرین کورمکه قادر اولمیوب نیجه محبوس اولورسه انلر دخی
مطموره جهالتده منع اولنمشدر آیات ودلائل ربانیه‌یه عبرت نظریله نظر ایلمکدن وبعض محققین دیمشلرکه
سد پیشدن مراد طول امل وسد پسدن مراد جنایات کذشته‌دن غفلتدر پس هر کیمی که ایکی سد بو نجلین
احاطه ایتمش اوله لاجرم انك کوزی قپانور دلائل وآیات الهیه‌یه نظر ایتمکه قادر اولمز وطریق فلاح ونجاحه
سعی ایدوب بولمز ای بسا کفار را سودای دین. بند شان ناموس وکبر آن واین. حکایت ابن اسحاق
عاصم بن عمرو بن قتاده‌دن رضی الله عنهم روایت ایدرکه بزم قومزدن بعض کیمسه حکایت ایتدیلرکه
حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك هدایتندن وعنایتندنصکره بزم حوزه اسلامه داخل اولمه‌مزه سبب اول اولمشدرکه
بز اصحاب شرك واهل اوثان ایدك وقوم یهوددن برطائفه بزمله دائم معانده ایدرلری بزم اوزرمزه
فتح ونصرت طلبنده دیرلر ایدی اللهم انصرنا بالنبی المبعوث فی آخر الزمان الذی نعته وصفته فی التوریة ودخی بزه
خطاب ایدوب دیرلرکه یقین اولدی چوق قالمدی حضرت رسول آخر زمان مبعوث اولمغه برکتاب ایله کلسه
کرکدرکه بز انك مظاهرت ومعاونتی ایله سزی قوم عاد وثمود کبی هلاك ایلسك کرکدر دیرلر ایدی چونکه
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم مبعوث اولدی بزی ایمانه دعوت ایلدی بز انك دعوتیله ایمانه
کلدك انلر حسد وکبر وافتخار واستکبار ایدوب اول حضرت ایله نزاع وجنکه قیام کوستردیلر وحضرت حق
بزم وانلرك شاننده وحی کوندردیکه سوره بقره‌ده مذکوردر. ولما جاءهم کتاب من عند الله مصدق
لما معهم وکانوا من قبل یستفتحون علی الذین کفروا. یعنی چونکه کلدی اهل کتابه برکتاب الله قتندن که قرآن عظیمدر
تصدیق ایدیجیدر شول کتابه که انلر ایله‌در یعنی توراته تصدیق ایدیجیدر وحالبوکه بوندن اول پیغمبرك
حرمتنه فتح ونصرت طلب ایدرلردی مشرکلر اوزرینه. فلما جاءهم ما عرفوا کفروا به فلعنة الله علی
الکافرین. پس اول وقتکه کلدی انلره اول کیمسه که بلمشلر ایدی کافر اولدیلر اکا یعنی انکار ایتدیلر
زیرا انلرك کماندی بوایدیکه اول پیغمبر بنی اسرائیلدن کله چون اسماعیل اولادندن کلدی
انکا کافر اولدیلر پس الله‌نك لعنتی کافرلر اوزرینه‌در ظاهری موضع ضمیرده وضع ایلمك
انلرك کفرینی تسجیلدر زیرا بلدکلری ایله عمل ایتمدیلر وحسد وعناد ایتدیلر معنی بیت بنجه کافرلره
سودای دین میسر اولور ولکن دینه کلمکه حسد وکبر مانع اولور یوم دین که زلزلت زلزالها.
این زمین باشد کواه حالها. کو تحدث جهرت اخبار. در سخن آید زمین وخارها. اذا زلزلت الارض
زلزالها. اضطرابها المقدر لها عند النفخة الاولی او الثانیة او الممکن لها واللایق بها فی الحکمة یعنی
شول وقتده ارضه زلزله ایتدیرلر یعنی ارض زلزله ایلیه زلزله ایتمکلك ایدکه مقرر اولمشدر
نفخه اولده یا ثانیه‌ده یاخود حکمة الله‌ده کندویه لایق زلزله ایتمکلك ایله زلزله ایلیه. واخرجت الارض
اثقالها. ما فی جوفها من الدفاین او الاموات جمع ثقل وهو متاع البیت یعنی زمین طشره چیقره جوفنده
اولان دفاینن واموتدن وکنوزدن واثقال ثقلك جمعیدر وثقل او اسبابنه دیرلر. وقال الانسان ما لها.

وانسان دیه انساندن مراد کافردر یعنی کافر دیه‌لرکه نولدی بو زمینه که کزلو شیلرینی آشکاره ایلدی بعضلر دیمشلرکه
عامدر یعنی جمیع انسان دیه اما کافر اولمق اولادر زیرا مؤمن بیلورکه قیامتده ارض زلزله ایدوب دفاین و موتی
اخراج اتسه کرکدر. یومئذ تحدث اخبارها. تحدث الخلق بلسان الحال اخبارها ما لاجله زلزالها واخراجها وقیل
ینطقها الله فتخبر بما عمل علیها یعنی زمین حرکت و زلزله ایتدیکی کونده خبرلرینی سویلیه لسان حالیله دیه‌که
ندن اوتری زلزله ایلدی وندن اوتری اخراج ایلدی وبعضلر دیدیلر حق تعالی لسان قال ایله سویلیده
وکندو اوزرنده اعمال صالحه‌دن وفسق وفجوردن نه اولدیسه خبر ویره ویومئذ اذادن بدلدر فعل
ناصبی تحدث در وتحدثک مفعول اولی محذوفدر تقدیری تحدث الخلق اخبارها دیمکدر. بان ربک اوحی لها.
ای تحدث بسبب ایحاء ربک لها بان احدث فیها ما دلت علی الاخبار او انطقها بها حق تعالی ارضده
برشئ احداث ایده‌که خلقک افعالندن اول شئ اخباره دلالت ایده یاخود ارضه نطق ویره لسان
قال ایله سویلیده پس خبر ویره ارض سنک ربک ارضه وحی ایتدیکی سببیله یعنی حق تعالی ارضه امر
ایده دستور ویره که خبر ویره خلقک عملارندن که زمین اوزرینه واقع اولمشدر خیردن وشردن
وحضرت مولانا بیورورلرکه بن اول جهتدن باشمی یره قورم یعنی سجده ایدرمکه زمین بنم کواهم اوله بوم
دینده که قیامت کونیدر دعاکردن بلعم باعور اهل تفسیر بونک اوزرینه متفقدرلرکه بو آیه کریمه‌که
حق تعالی سوره اعرافده بیوردی انک حقنده در. واتل علیهم. ای علی الیهود. نبأ الذی اتیناه آیاتنا.
وهو احد علماء بنی اسرائیل او امیة بن ابی الصلت کان قد قرأ الکتب وعلم ان الله تعالی مرسل رسولا فی ذلک
الزمان ورجا ان یکون هو فلما بعث محمد صلی الله علیه وسلم حسده وکفر به او بلعم بن باعوراء من الکنعانیین اوتی
علم بعض کتب الله. فانسلخ منها. من الآیات بان کفر بها واعرض عنها. فاتبعه الشیطان. حتی لحقه وقیل استتبعه. فکان
من الغاوین. فصار من الضالین روی ان قومه سألوه ان یدعو علی موسی ومن معه وقال کیف ادعو علی من معه
ملائکة فالحوا علیه حتی دعا علیهم فبقوا فی التیه یعنی اوقو یا محمد صلی الله علیه وسلم قوم یهود اوزرینه اول
کیمسنه‌نک خبرینی که آکا ویردک آیتلرک علمنی یعنی کتب منزله‌نک علمنی اول کیمسه امیة بن ابی الصلت در
دیمشلر زیرا اول کتب سماویه‌یی مطالعه ایلیوب معلوم ایدنمشکه اول زمانده حق سبحانه وتعالی بر رسول
کوندره کرک امید طوتدیکه اول رسول مبعوث کندی اوله چون حضرت رسول خدا مبعوث اولدی امیه
حسد ایلیوب حضرتک رسالتن انکار ایلدی کافر اولدی واول بیلدیکی آیتلردن منسلخ اولدی تشکیم بیورر فانسلخ
یلان درسیندن چقارکبی صویلوب چقدی اول آیتلردن کفر وعنادی سببیله وشیطان آکا اولاشدی
یاخود آنی کندویه بیرو قیلدی پس ازغونلردن وکمراهلردن اولدی اما اشهر روایت اودرکه بو آیه کریمه
بلعم بن باعور حقنده در وبلعم کنعانیلردندر صحف ابراهیم علیه السلامی اوقومش ایدی وحق تعالی آکا اسم اعظمی
بلدرمش ایدی واول وقتکه حضرت موسی علیه السلام عسکر بنی اسرائیل ایله انلرک ولایتنه توجه ایلدی
جبابره بلعم بن باعوره التماس ایلدیلرکه حضرت موسی‌یه وقومنه بد دعا ایلیه زیرا بیلورلر ایدی مستجاب الدعوة
اولدیغنی بلعم اول ابا ایدوب ایتدی نیجه دعا ایدرم بن بر قومه‌که اللهک رسولی وملکلری انلر ایله بیله در
والله ایریه کلورلر دیدی آخر اول قوم عورتنه تحف وهدایا ویروب الحاح ایلدیلر بلعم عورت اغواسیله
حضرت موسایه وقومنه بد دعا ایلدی قرق ییل تیه ده قالدیلر اما بلعم دخی بیلدیکی علمدن واسم اعظمدن منسلخ
اولدی آخر ایمانسز کیتدی حضرت موسانک دعاسیله پس چه عزت باشد تا ای نادره. چون شدی تو
حمر مستنفره سوره مدثرده اولان آیه کریمه‌یه اشارتدر. فما لهم عن التذکرة معرضین. ای معرضین عن التذکیر

یعنی

یعنی القرآن او ما یعمه ومعرضین حال یعنی پس نه شی واردر بو کافرلره که دائما دائما استماع قرآندن
ومواعظ ونصایحدن اعراض ایدیجی اولورلر معرضین حالدر. کأنهم حمر مستنفرة فرت من قسورة. شبههم
فی اعراضهم ونفارهم عن استماع الذکر بحمر نافرة فرت من قسورة ای اسد فعولة من القسر وهو القهر یعنی حق سبحانه
وتعالی کافرلری استماع قرآندن ومواعظدن اعراض وفرار ایتدکلری ایچون حمار وحشی‌یه تشبیه بیوردی یعنی بونلر
مواعظدن اورکوب قاچمالری همان حمار وحشی‌نک شیردن یاصیاددن قاچمسنه بکزر کأنه بونلر حمر مستنفره درلر
شیردن یاصیاددن اورکمش قاچمش اولورلر زیرا کوش سخن شنو ودل نصیحت پذیرلری یوقدر تشکیم مثنوی شریفده
اشارت بیورلدی مثنوی ازکجا این قوم وپیغام ازکجا. ازجمادی جان کجا باشد رجا. فهمهای کهنه کوته نظر. صد
خیال بد درارد درفکر. رازجز با رازدان انباز نیست. راز اندر کوش منکر راز نیست. معنی بیت پس سکا
نه عزت اولسون ای نادره زمان کچن کیمسه که سن مواعظ ونصایحدن بیان اتسکی شیر زباندن قاچر کبی
اورکوب قاچرسین لفظی مفرد معناسی جمعدر یعنی هرکیم بو صفتلرله متصف اولورسه جمله‌سنه خطابدر.
اعتماد کردن هاروت وماروت بعض حکایاتده کتورمشلرکه هاروت صدر نشینان عالم ملکوت
ایدیلر حضور حضرت قدوسده کندو قدسیتنه اعتماد ایدیلر وزمره قدسیان ایچره سر افتخارلرک
اعلای علیینه یتورمشلر ایدی سرافرازلق ایدرلردی وحرص امتحان الهیدن غافل ایدیلر وانسانک
احوال وافعالنه وخطا وعصیاننه طعن ایدرلردی حق تبارک وتعالی اول ایکی ملکی میزان امتحان ایله سنجیده
قیلوب تسلیط نفس وشیطان ایله حسب مزاج انسان اوزره زمینه ایندروب اهل زمین اوزره
حاکم ایلدی اول زمانده انواع معاصی اختیار ایلدیلر حق تعالی انلری چاه بابلده حبس ایلیوب انلرک عذابلرین دنیاده
ایلدی قیامته دک اول قیوده ابا قلرندن اصلمش قالسه کرکدر اگرچه اهل تفسیر سوره بقره‌ده بو آیه کریمه‌نک
تفسیرنده که. وما انزل علی الملکین ببابل هاروت وماروت. در بو حکایتی صحیح ودرست طوتمامشلر اما
حضرت مولانانک چونکه مرادی حکایه‌دن نصیحت وحصه در حکایه‌نک وقوعنه اعتبار ایلمزلر کفت المعنی
هو الله شیخ دین شیخدن مراد حضرت شیخ صدر الدین قونوی در بحر معنیهای رب العالمین شیخ صدر الدین
قدس سره دریای معانی حضرت خدادر باقی قصه هاروت وماروت. دست خایدن کرفتندی زخشم
خشملرندن اللرین چینیوب دیرلرکه بونلری حضرت خدا خلیفه قلدی کرامت قلدی وبونلرک ییدرلرینی مسجود
قلدی عجبدرکه بونلر بوقدر لطف واحسان مقابله‌سنده اوامر الهیه‌یه امتثال کوسترمزلر بلکه فسق وفساد
ایدرلر دیو بنی آدمه طعن ایدرلردی لیک عیب خود ندیدندی بچشم لکن کندی عیبلرینی کوزلریله کورمزلردی
که حق تعالی. انی جاعل فی الارض خلیفة. بیوردیغی زمانده اعتراض ایدوب دیدیلرکه. اتجعل فیها من یفسد فیها
ویسفک الدماء. واین بلمدیلرکه انسانده اولان نفس وشهوت انلره حمل اولنیدی ملائکه ده اثر قدسلری
وفضیحته انسانه سبقت ایدرلردی تشکیم اول دعوی سببی ایله صوکنده مبتلا اولدیلر وایلینه انسانده
کوردکلری عیب کندولرنده ظاهر اولدی عصمتی که مر شمارا درنست. ان زعکس عصمت وحفظ منست
حق سبحانه وتعالی حضرتلری ملائکه‌یه خطاب ایدوب بیوردیکه شول بر عصمت که سزک وجودکزده واردر
بنم حفظمک وعصمتمک عکسیدر آنی کندوکزدن صنمک. المعصوم من عصمه الله. حکمنجه حق تعالینک
لطفنه صغنمق کرکدر تشکیم سوره حم سجده ده بیوردی. واما ینزغنک من الشیطان نزغ فاستعذ بالله
انه هو السمیع العلیم بعیادت رفتن کر. کظم غیظ اینست ان زفی مکن اشارتدر اول آیه کریمه‌که سوره
آل عمرانده در. وسارعوا. بادروا واقبلوا یعنی عجله ایلک. الی مغفرة من ربکم. الی ما یستحق به المغفرة کالاسلام

والتوبة والاخلاص يعنى عجله ايلك شول شيئه كه انى ايشلمك ايله مغفرته مستحق اولورسز اسلامه
گلمك گبى وتوبه واخلاص گبى :. وجنة عرضها السموات والارض :. اى عرضها كعرضهما وذكر الارض للمبالغة فى وصفها
بالسعة على طريقة التمثيل لان العرض دون الطول ودخى شول عمله عجله ايلك وسعى ايلك كه سزى جنته واصل
ايليه اويله جنته كه انك عرضى يعنى انى سموات وارض قدر در وجنتك عرضى ذكر ايلمك مبالغه ايچوندر
يعنى عرضى بوقدر اولنجق طولى نقدر اولور وارقياس مراد جنتك وسعتنى وصف ايلكدر :. وعن ابن عباس
كسبع سموات وسبع ارضين لو وصل بعضها ببعض :. يعنى ابن عباس حضرتلرندن روايتدركه حضرت رسول الله
صلى الله عليه وسلم بيوردى جنتك عرضى اولقدردركه يدى فلكى ويدى قات ارضى بربرنه وصل ايلدكده
نه قدر وسيع اولورسه اولقدردر ديدى :. اعدت للمتقين :. هيئت لهم وفيه دليل على ان الجنة مخلوقة وانها
خارجة عن هذا العالم يعنى اعداد واحضار اولندى متقيلر ايچون وجنتك مخلوق اولوب وبو عالمدن خارج
اولدیغنه بو آيهٔ كريمه دلالت ايلدى :. الذين ينفقون :. صفة مادحة للمتقين اومدح منصوب اومرفوع يعنى اول
متقيلر شونلردركه انفاق ايدرلر يعنى نفقه ويررلر :. فى السراء والضراء :. فى حال الرخاء والشدة والحال كلها اذ
الانسان لايخلوا عن مسرة ومضرة اى لايخلون فى حال بانفاق ماقدروا عليه من قليل اوكثير يعنى انفاق ايدرلر
رخاده وشدتده ياخود هرحالده ديمك اوله زيرا انسان خالى اولمز رخا وشدتدن يعنى هرنه حالده اولورلر
قادر اولدقلرنجه انفاق ايدرلر آزدن وچوقدن :. والكاظمين الغيظ :. الممسكين عليه الكافين عن امضائه مع القدرة
يعنى غضب وقتنده نفسنى ضبط ايدوب خشمنى يوتوب صبر ايدنلره وقادر ايكن انى امضا ايتمكدن نفسنى
منع ايدنلره من كظمت القربة اذا ملأتها وشددت رأسها وعن النبى صلى الله عليه وسلم :. من كظم غيظا
وهو يقدر على انفاذه ملأ الله قلبه امنا وايمانا :. يعنى هركشى غضب وقتنده وخشم زماننده كظم ايدوب صبر ايليه
واول غضب مقتضاسنجه انتقامه قادر ايكن صبر ايتسه الله تعالى حضرتلرى انك قلبنى امنله وايمانله طولدوره
صدق رسول الله :. والعافين عن الناس :. التاركين عقوبة من استحقوا مؤاخذة يعنى مؤاخذه يه مستحق اولنلرك
عقوبتلرين ترك ايليجيلره وعن النبى صلى الله عليه وسلم :. ان هؤلاء فى امتى قليل الا من عصمه الله وقد كانوا
كثيرا فى الامم التى مضت :. يعنى بو صفتلر ايله متصف اولمش كيمسه بنم امتمدن آز واردر مگر شول كيمسه كه الله تعالينك
حفظنده وعصمتنده اوله وتحقيقا بو صفتلو كيمسه‌لر چوق ايديلر شول امتلر ايچنده كه گچديلر يعنى امم سالفه
بو صفتلو كيمسه‌لر چوق ايديلر :. والله يحب المحسنين :. يحتمل الجنس ويدخل تحته هؤلاء والعهد فيكون الاشارة اليهم
يعنى الله تعالى محسن اولنلرى سور محسنيندن مراد جنس محسن اولمق احتمالى وار اويله اولورسه كاظمين الغيظ
وعافين عن الناس انك تحتنده داخل اولور وعهد اولمق احتمالى وار اگر عهد اولورايسه كاظمين الغيظ والعافين
عن الناس اولنلره اشارت اولور يعنى غيظى كظم ايتمك وناسك جرايمن عفو ايلمك احساندر الله تعالى
بو صفتلو كيمسه‌لرى سور ديمك اولور واقسام احسانك بكركى بودركه برامرلق ايده‌نه ايلك ابليس
تفسير نام كتابده گورلمشكه حضرت امام حسين رضى الله عنه برقاچ مهمانلر ايله سعادتخانه سنده اوتورمشلر ايدى
خدمتكارلر طعام گتوررلر قضايله غلامك اياغى بساط كنارينه طولاشوب كاسه ايچنده شوربايى حضرت
امامك اوزرينه دوكدى حضرت اول غلامه تأديب ايچون قهر ايله نظر ايتدى خادمك لسانندن بو كلمه سعادت
انجام جارى اولديكه :. والكاظمين الغيظ :. حضرت امام المتقين بيورديكه خشمى كظم ايلدم قورقمه ديدى خادم ديديكه
والعافين عن الناس :. حضرت امام بيورديكه عفو ايلدم خادم تتمه آيهٔ كريمه يى اوقوديكه :. والله يحب المحسنين :. در
حضرت امام جواب ويرديكه سنى مالدن آزاد ايلدم ديدى نظم بدى را مكافات كردن بدى :. برا اهل صورت بود بخردى :.

بعض

بعض كسانكه بپرورده اند :. بدى ديده ونيكوى كرده اند فاتقوا النار التى اوقدتموها :. انتم فى المعصية اذ دمتوا يعنى
صاقنك شول آتشدنكه سزانى كندكز ياقديكز تحقيقا سز معصيتده زياده ايتديكز يعنى معصيت ايشلمك ايله
زياده ايتديكز ودخى عبادت صورتنده معصيت ايشليوب اول نارى زياده ايلديكز زيرا سياق كلام عباده
صاغرك عبادتن اهل ريانك عبادتنه تشبيه ايلديكه بولايحى بيت الكاشهادت ايدر مثنوى پس كسان كه ايشان
ز طاعت كرهند :. دل برضوان وثواب آن نهند :. خود حقيقت معصيت باشد خفى :. يعنى ايتديكى عبادت حقيقتده
معصيت اولور گرلو :. الريا شرك خفى :. بيورديكى وحضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم :. اخوف مااخاف
عليكم الشرك الاصغر :. اصحاب كرام سؤال ايلديكه شرك اصغر ندر يا رسول الله :. قال الريا :. پس چوق
كيمسه واردركه كندويه زاهد ومخلص ظن ايدر اما خبرى يوقكه ايتديكى عمل مكدردر نتكيم حضرت رسول الله
صلى الله عليه وسلم بيورر :. ان الملائكة يرفعون عمل عبد من عباد الله فيستكثرونه ويذكرونه حتى ينتهوا به الى
حيث شاء الله تعالى من سلطانه فيوحى الله اليهم انكم حفظة على عمل عبدى وانا رقيب على مافى نفسه ان عبدى
هذا لم يخلص لى عمله فاكتبوه فى سجين :. يعنى رسول اكرم صلى الله عليه وسلم بيورديكه تحقيقا ملائكه رفع ايدرلر الله
قوللرندن برقولك عملنى وانى استكثار ايدرلر يعنى چوق عملى وار بو بنده نك ديرلر وانى اكرلر ايو عمل
ايشلمش ديرلر حتى يتيشورلركه شول يره كه الله تعالى اراده ايتمشدر قدرتندن پس الله تعالى وحى ايلر ملائكه يه
وبيوررکه تحقيقا سز بو قولمك عملى اوزرينه حافظلرسز وبن گوزيجى وناظر ايديجيم انك نفسنده
اولنه تحقيقا بو قولم عملنى بنم ايچون خالص قيلمدى پس انى ثبت ايلك يازك سجين ده ديو بيوره
ويصعدون بعمل عبد فيستقلونه ويحقرونه حتى ينتهوا به الى حيث شاء الله من سلطانه فيوحى الله اليهم
انكم حفظة على عمل عبدى وانا رقيب على مافى نفسه ان عبدى هذا اخلص لى عمله فاكتبوه فى عليين :. يعنى ملائكه
برقولك دخى عملى ايله صعود ايدر پس اول قولك عملنى قليل وحقير طوترلر يعنى جزئى عملدر بونك
نه قدرى اوله الله حضورنده ديرلر حتى منتهى اولورلر يتيشورلر شول يره كه الله تعالى اراده ايلدى يعنى
موقع عرضه يتيشديرلر پس الله تعالى وحى ايليه اول ملكلره وبيوره كه تحقيقا سز بو قولمك عملى
اوزرينه حافظلرسز وبن انك نفسنده اولنه وقلبنده اولنه رقيب وناظرم تحقيقا بو قولم بنم
ايچون عملنى خالص ايلدى پس يازك انك عملنى عليين ده پس عملى خالصا لله ايتمك سعى كركدر دربيان
انكه اول كسى كه در مقابله نص قياس آورد ابليس بود :. پس قياس فرع بر اصلش كنيم :. او ز ظلمت
ما ز نور روشنيم ابليس ديديكه فرعلرى اصللره قياس ايدهلم نيجه كه آتش علوى ونوروشندر
انك فرعى دخى روشن وعالى اولور وخاك نيجه كه تيره واسفل ايسه انك فرعى دخى تيره
واسفل اولور پس بن نيجه آدمه سجده ايدهيم ديدى نتكيم جناب حق خبر ويردى :. انا خير منه
خلقتنى من نار وخلقته من طين :. پس اعلا ادنايه سجده ايلمك لايق دگلدر ديدى گفت حق نى بلكه
لا انساب شد :. زهد وتقوى فضل را محراب شد اشارتدر اول آيهٔ كريمه يه كه اواخر سورهٔ مؤمنونده در
فاذا نفخ فى الصور فلا انساب بينهم يومئذ ولا يتساءلون :. فاذا نفخ فى الصور :. لقيام الساعة يعنى چون صور
اوفوريله مراد نفخهٔ ثانيه وثالثه دركه نفخهٔ احيا وقيام ساعت در :. فلا انساب بينهم :. ينفعهم لزوال التعاطف
والتراحم من فرط الحيرة واستيلاء الدهشة بحيث يفر المرء من اخيه وامه وابيه وصاحبته وبنيه ولا يفتخرون بها
يعنى پس نسبلر اولميه مابينلرنده يعنى نسبلرك نفعى اولميه تعاطف وترحمك زوالندن فرط حيرتدن
واستيلاء دهشتدن كه :. يوم يفر المرء من اخيه وامه وابيه وصاحبته وبنيه :. گوينيدر ياخود نسبله بوگون فخر

ایدنلره اول کونده نسب فائده ویرمز دیمک اوله : یومئذ : کما یفعلون الیوم یعنی اول کونده نسبله افتخار
اولمز نتکیم بوکون ایدرلر اول کونده علاقهٔ نسب منقطع اولورکه : ان اکرمکم عند الله اتقیکم : بیورمشدر نسبلک
نفعی اولمز تقوی وصلاح ایسترلر : ولا یتساءلون : ولا یسال بعضهم بعضا لاشتغاله بنفسه وهذا یناقض
قوله : واقبل بعضهم علی بعض یتساءلون : لانه عند النفخة وذلک بعد المحاسبة او دخول اهل الجنة الجنة واهل
النار النار یعنی بربرینک احوالن سؤال ایده مزلر هر کس کندو حالنه مشغول اولدیغندن بو قول اول قوله
مناقض دکلدرکه بیورر : واقبل بعضهم علی بعض یتساءلون : زیرا اونکی محل نفخ صورده اولان احوالدر و بو آیهٔ کریمه
محاسبه دن صکره اولان احوالدر یاخود اهل جنت جنته واهل نار ناره داخل اولدقدنصکره بربرینک حالن صوردقلری
اوله مراد پس محل نفخ صورده و حشرده نسبدن صورلمز بلکه عمل صالح و تقوی ایسترلر ایمش آمدی عمل صالحه
سعی ایتمک اولیدر کرچه هاروتید وماروت وفرعون : از همه برتر بام نحن الصافون سورهٔ صافاتده اولان آیهٔ کریمه یه
اشارت بیورر : وما منا الا له مقام معلوم وانا لنحن الصافون وانا لنحن المسبحون : وما منا الا له مقام معلوم :
حکایة عن اعتراف الملائکة بالعبودیة للرد علی عبدتهم والمعنی ما احد الا له مقام معلوم فی المعرفة والعبادة والانتهاء
الی امر الله تعالی فی تدبیر العالم جناب رب عزت ملائکه نک عبودیت حقه اعترافلرین حکایت انلره عبادت
ایدنلرک قولنی رد ایچون واعتقادلرینک بطلانی اعلامدن اوتری معنا بودرکه بزدن هیچ بر ملک یوقدر
الا انکچون بر مقام معلوم واردر معرفتده وعبادتده و تدبیر عالمده الله تعالینک امرینک انتهاسنه دک
مقام معلوم ومرتبهٔ معین واردرکه اندن تجاوز ایتمکه قادر دکلز دیرلر : وانا لنحن الصافون : فی اداء الطاعة
ومنازل الخدمة یعنی تحقیقا بز صف صف اولوب طوریجیلرز اداء طاعتده وموقف خدمتده : وانا
لنحن المسبحون : المنزهون الله عما لا یلیق به یعنی تحقیقا بز الله تعالی یه تنزیه ایدیجیلرز حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
بوکلده بیوررلرکه اکر سقف سما مرتبهٔ اعلا اوزره عبادات وطاعات ایله هاروت وماروت اولورسکز
اما جنتدن وضوء بینلکدن حذر ایلک یا ککلکزه وعبادتکزه مغرور اولمک ویرامزلک حالنه رحم ایلک
تاکه هاروت وماروت چاه بابلده محبوس اولدیغی کبی سزدخی چاه ضلالتده قالمیه سز ومرشد کاملدن
دل یرنکارکزه برمقدار نورانیت حاصل اولسه کندوکزدن بلمیه سز بر کاملک صحبتنک فیضندن بلکه
عاریتی نوره مغرور اولوب کامل اولدک صنمیه سز تاکه کاتب وحی کبی صحبت پیردن مهجور ومردود اولمیه سز
دربیان آنکه حال خود وهستی خود پنهان باید داشت : کفت دنیا لعب ولهوست وشما : کودکیت
وراست فرماید خدا اشارتدر اول آیهٔ کریمه یه که سورهٔ حدیدده در : اعلموا انما الحیوة الدنیا لعب
ولهو وزینة وتفاخر بینکم وتکاثر فی الاموال والاولاد : لما ذکر حال الفریقین فی الاخرة حقر امور الدنیا
اعنی ما لا یتوصل به الی الفوز الاجل بان بین انها امور خیالیة قلیلة النفع سریعة الزوال لانها
لعب یتعب الناس فیه انفسهم اتعاب الصبیان فی الملاعب من غیر فائدة ولهو یلهون به انفسهم
عما یهمهم وزینة کالملابس الحسنة والمراکب البهیة والمنازل الرفیعة وتفاخر بالانساب وتکاثر بالعدد
والعدد یعنی وقتاکه ذکر ایلدی فریقینی که اهل جنت واهل ناردرلر آخرتده حاللری نیجه اوله جغن
بیلدردی ایسه دنیایه تحقیر ایلدی یعنی امور دنیایی حقیر و بی فائده عد ایلدی و بیوردیکه بلکه
ای دنیا طالبلری حیاة دنیای فانی بازیچهٔ طفلاندر وامور خیالیه درکه قلیلة النفع وسریعة الزوالدر
اهل دنیا تحصیل متاع دنیا ایچون نفسلرینه تعب ویررلر آخرت اوینه کندکلری وقت صفر الید
وخائب وخاسر کیدرلر نتکیم اوغلانجقلر بتون کون لعبله مقید اولورلر اخشام اولدیغی وقت اولرینه

کیدرلر

کیدرلر قارنلری آچ اولمش وکندولری یورلمش وبابالرندن خائف اولورلر ولهو دخی براویوندرکه
اکا مشغول اولمغله کندولره لازم ومهم اولان شیئدن محروم قالورلر بیت بازیچه ایست طفل فریب این
متاع دهر : بی عقل مردمان که بدان مبتلا شدند : وزینة : دخی زینت واراسته مطاعم خوشکوار وملابس
حسنه ومراکب رهوار ومنازل رفیع ودلکش کبی که زینت دنیادر : وتفاخر بینکم : ودخی ایکیده بربریکزه مباهات
نسب عالی ومنصب وجاه ایله : وتکاثر فی الاموال والاولاد : ودخی اموال واولاد کثرتیدر شویله بیلک کرکدر
اززمانده اول لعب برطرف اولور ولهو وفرح غم وترحه مبدل اولور وزینت دخی فنا اولور وتفاخر وتکاثر
دخی شرارهٔ آتش کبی منطفی ونابدید اولور باقی قالهجق عمل صالح ودولت آخرتدر تعرج الروح الیه والملک
من عروج الروح تهتز الملک سورهٔ معارجده اولان آیهٔ کریمه یه اشارتدر : تعرج الملائکة والروح :
ملائکه وروح عروج ایدرلر روحدن مراد جبرائیلدر یاخود برقومدرکه ملائکه دن اعظم دلرلر : الیه : الله تعالی
حضرتلرینک امری جانبنه یعنی بر موضعه عروج ایدرلرکه الله تعالی اول یره عروج ایتمکی امر ایتمش اوله
فی یوم : برکونده که : کان مقداره خمسین الف سنة : اول کونک مقداری اللی بیک ییلدر دنیا کونلرینه
نسبت یعنی اکر بنی آدمدن بری سیر ایلمک ایسته سه دنیادن ملائکه نک عروج ایده کلری مقامه دک
اللی بیک ییلده وارورلرکه ملائکه برکونده وارورلر ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلری بیوررلرکه اول کوندن
مراد قیامت کونیدرکه کافرلر اوزرینه بویله اوزون اوله جقدر ودیمشلرکه عرصه کاه قیامتده اللی
موقف اولوب خلایق هر برموقفده بیک ییل طوره جقلردر اما حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
بیوررلرکه صبا ایله تاکه محمولان حق که اولیا وانبیادرلر اسب تازانه طباق چرخ بلنددن کذران
ایدوب مرتبهٔ اعلایه عروج ایلیه لرکه اللی بیک ییللق مسافه در هیچ اکا عروج ایلمک مقدور بشر
دکلدر اول عزیزلرک روحلری بو عروجه مالک اولوب وانلرک روحلرینک هیبت وسطوتندن
فلکلر متزلزل اولورلر اول وقت بیله سز که حامل کیم ایمش ومحمول کیم ایمش شمدی کندوکزی محمول راه
راه خدا ظن ایدرسز دیو بیوررلر از حق ان الظن لا یغنی رسید : مرکب ظن بر فلکها کی دوید اشارتدر
اول آیهٔ کریمه یه که سورهٔ یونسده وسورهٔ نجمده در آیهٔ کریمه نک اولی بودر : وما یتبع اکثرهم :
فیما یعتقدون یعنی بونلرک اکثری اعتقاد ایتدکلری شیده تابع اولمزلر : الا ظنا : الا ظنه تابع اولورلر
مستندا الی خیالات فارغة واقیسة فاسدة کقیاس الغائب علی الشاهد والخالق علی المخلوق بادنی
مشارکة موهومة یعنی اول ظنه تابع اولورلرکه مستنددر خیالات فارغه یه که نتیجه سی اولمیه وقیاسات فاسده یه
غائبی شاهد اوزرینه خالقی مخلوق اوزرینه قیاس ایتمک کبی ادنی مشارکهٔ موهومه ایله : ان الظن
لا یغنی من الحق شیئا : من العلم والاعتقاد الحق یعنی تحقیقا کمان غنا ویرمز علم یقینیدن واعتقاد صحیحدن
برنسنه فائده ویرمز یعنی ظن وتخمین حق الیقین یرین طوتمز ودیمشلرکه کفارک ظن ایتدکلری بتلرینک
بتلر کندولره شفاعت ایلیه حق تعالی حضرتلری بیوردیکه انلرک ایتدکلری ظن کندولره فائده ویرمز
ان الله علیم بما یفعلون : وعید علی اتباعهم للظن واعراضهم عن البرهان یعنی الله حضرتلری بیلیجیدر علیمدر
انلرک اشلدکلرینی که ظن وکمانه تابع اولوب وجه وبرهان حقدن اعراض ایلدکلریدر وعیددر الله
تعالی سیزک ظننه تابع اولوب برهاندن اعراض ایلدیکزی علیمدر پس بو عملدن اوتری سیزه عذاب
ایدر دیمک اولور اما حضرت مولانا قدس سره العزیز بیوررلرکه ای شول کیمسه لرکه کندوکزی محمول
طریق خدا ظن ایدرسز شول طفل بی رشد کبی که کوشهٔ دامنن ایلیه طوتوب آته بندم دیو لعبه

مشغول اولورسزکه دخی سوار اولدیغکز مرکب ظنندر مرکب ظن فلکک اوزرینه ترک وتاز
ایلمز امدی کندوکزی محمول ظن ایدوب علمکزه مغرور اولمک اغلب الظنین فی ترجیح ذا :: لا تمار الشمس
فی توضیحها یعنی ایکی ظنک اغلبی ترجیحده اولور یعنی برمبهم شیده شبهه واقع اولسه ظن غالب
ایله اول طرف ترجیح اولنور مثلا نصف اللیلده قبله یی بیلمک ظن غالبک نه جانبه اولورسه
ترجیح بولنا اولدر اما شمس طلوع ایلدکدنصکره ظنه حاجت قالمز قبله نه جانبده اولدیغی معلوم
اولور اندنصکره عناد ومماراته حاجت قالمز امدی شمدیکی حالده سن مرکب ظنه سوار اولمشسن هر
دعواکه ایدرسن مرتبه ظن وکماندر اما اهل الله قتنده شمس حقیقت ازلا طالع اولمشدر ونوریله بوعزیزلری منور اولمشدر
بونلر قتنده ظن وکمانک محلی قالمامشدر امدی انلر ایله عناد ایدوب سوزیکم ظنله سویلدیکمدر سزکه
کشف ویقین ایله سویلدیککز دکلدر دیمه کفت ایزد بحمل اسفاره :: بار باشد علم کان بنود هنوز سوره
جمعه ده اولان آیه کریمه یه اشارتدر مثل الذین حملوا التوریة :: علموها فکلفوا العمل بها یعنی شونلرک مثلی که
تحمیل اولندیلر توریتی یعنی حکم اولندیکه بار تکلیف توریتی کوتوره لر :: ثم لم یحملوها :: لم یعملوا اولم ینتفعوا بما فیها یعنی
اندنصکره انی کوتورمدیلر اول بار تکلیفی یعنی موجبنجه عمل ایلمدیلر مجرد اوقومق ایله اکتفا ایندیلر :: کمثل
الحمار یحمل اسفارا :: کتبا من العلم یتعب فی حملها ولا ینتفع بها یعنی حمار مثلی کبی درکه کتابلری کوتورر تعب چکر
واندن منتفع اولمز حضرت مولا قدس سره العزیز بیورورلرکه برعلمکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن اولمیه
واسطه سز یعنی علم لدنی اولمیه اول علم صاحبنه بار اولور کتابلری کتورمکده تعب چکر واندن
منتفع اولمز زیرا موجبنجه عمل ایلمز وکندویی محمول ظن ایدر شول اوغلنجقلر کبی که قامشه بنوب آته بندم دیو فخر
ایدر خبری یوقکه قامشی ده کندو کوتورر قصد مرکردن رومیان وجینیان :: رفت فکر وروشنایی
یافتند :: نحر اشنایی یافتند اشنالق بحرینک قربانی بولدیلر یعنی اشناجانی قربان ایدوب دریای
عشق الهی ایله اشنالق حاصل ایلدیلر مرک کین جمله ازو در وحشتند :: می کنند این قوم بروی ریش
خند سوره جمعه ده اولان آیه کریمه یه اشارتدر قل ان الموت الذی تفرون منه :: وتخافون ان تمسوه
بسائکم مخافة ان یصیبکم فتؤخذوا باعمالکم یعنی دی یا محمد تحقیقا شول مرک که سز اندن قورقر
وقاچرسز وانی تمنا ایتمزسز انک وقوعندن کراهتکز واردر :: فانه ملاقیکم :: لا تفوتونه لانه لاحق بکم
یعنی پس تحقیق اول موت سزه یتشیجیدر سز اندن قاچوب قورتلمزسز عاقبت انک شربتنی
ایچرسز معنی بیت مرک که جمله خلق اندن وحشت ایدرلر بوکروه علیه که اولیاء الله درلر
اول مرک اوزرینه ریش خند ایدرلر زیرا اولم خوفندن خلاص اولمشلر اولمزدن اول اولمشلردر
برزند ازعرش وکرسی وخلا :: ساکنان مقعد صدق خدا اشارتدر اول آیه کریمه یه که آخر سوره
قمرده در :: ان المتقین فی جنات ونهر :: انهار واکتفی باسم الجنس اوسعة اوضیاء یعنی تحقیقا متقیلر
جنتلرده ونهرلرده اولورلر یعنی اولدقلری جنتلر مشتمل اولور نهرلره که جنتک درت ارمغی در آیه کریمه ده
اسم جنس ایله اکتفا ایلدی تفصیل وبیان ایلمدی وبعضیلر قولنجه نهر سعه وکشاده لک در وروشنلک
معناسنه در بویله اولسه نهر نهاردن اولور یعنی اهل تقوی جنتلرده اولورلر وکشاده لکده
وضیا ونورده اولورلر :: فی مقعد صدق :: فی مکان مرضی وقرء مقاعد صدق یعنی متقیلر برمکان منیرده
اولورلرکه آنده نه لغو اولور ونه اثم اولور امام جعفر صادقدن رضی الله عنه منقولدرکه حق سبحانه وتعالی
اول مکانی صدقله وصف ایلدی یعنی اول مقامده صادقلردن غیری کیمسه اوتورمز دیکدر :: عند ملیک مقتدر ::

مقربین عند من تعالی امره :: فی الملک والاقتدار یعنی مقعد صدقده اول پادشاه توانا قتنده
اولورلرکه انک امری عالیدر ملک واقتدارده وبحر الحقایق صاحبی قدس سره بیورر مقعد صدق
مقام وحدت ذاتیه درکه مرتبه عندیده متحقق اولور پرسیدن حضرت پیغمبر علیه السلام مر زید راکه
امروز چونی وچون برخاستی وجواب کفتن اوکه اصبحت مؤمنا حقا یا رسول الله یعنی حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم زیددن صوردیکه کیف اصبحت قال اصبحت مؤمنا حقا یا رسول الله بو حدیث
شریفک بیاننده شویله تفصیل ایتمشلرکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم برصباح زیددن رضی الله عنه
سؤال بیوردیلرکه :: کیف اصبحت :: یعنی نیجه صباحلدک یعنی شب تیره دن روز روشنه نیجه یتشدک
ونه حالتله صباحه داخل اولدک زید دیدیکه :: اصبحت مؤمنا حقا یا رسول الله :: یعنی حقیقت اوزره
مؤمن اولدیغم حالده صباحه داخل اولدم یا رسول الله دیدی :: قال ان لکل شیء حقیقة فما حقیقة ایمانک
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه تحقیقا هرشینک برحقیقتی واردر پس سنک ایمانکک
حقیقتی ندر :: قال عزفت نفسی عن الدنیا :: زید حضرتلری دیدیکه نفسمی دنیادن دور وعزل ایلدم :: فاظمأت
نهاری واسهرت لیلی :: پس کوندزمی صوسز کردم وکیجمی اویقوسز یعنی نیجه زمان ریاضات ومجاهدات
ایلیوب کوندزلرده آجلق وصوسزلق وکیجه لرده اویقوسزلق چکمشمدر :: واستوی عندی ذهب
الدنیا وحجرها ومدرها :: وبنم قتمده برابر اولمشدر دنیانک التونی ایله طاشی وکسکی :: فکانی انظر الی عرش
ربی بارزا :: دیو ریاضت سببی ایله بن برمرتبه یه ایرشدم که کانه نظر ایدرم ربمک عرشنه اشکاره :: وکانی
انظر الی اهل الجنة فی الجنة یتنعمون ویتلذذون :: وکانی بن کوررم اهل جنتی جنت ایچنده تنعم وتلذذ ایدرلر
والی اهل النار فی النار یعذبون :: واهل ناره دخی نظر ایدرم عذاب اولنورلر :: قال اصبت فالزم :: حضرت
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز بیوردیکه اصابت ایلدک یا زید پس بو سری کتم ایلمکی کندوکه
لازم ایله وبو حالته ملازم اول این زمان پیدا شده براین کروه :: یوم تبیض وتسود وجوه سوره آل عمرانده
اولان آیه کریمه یه اشارتدر :: یوم تبیض وجوه وتسود وجوه :: باضمار اذکر وبیاض الوجه والسواد کنایتان
عن بهجة السرور وکآبة الخوف فیه وقیل یوسم اهل الحق بیاض الوجه والصحیفة واشراق البشرة وسعی النور
بین یدیه وبیمینه واهل الباطل باضداد ذلک یعنی ذکر ایله یا محمد اول کونیکه انده نیجه وجهلر بیاض اولوب
ونیجه وجهلر دخی سیاه اوله کرکدر بیاض وجه بهجت وسروردن وسواد وجه استیلای ظلمت
وحرماندن کنایتدر وبعضیلر دیمشلرکه بیاض الوجه اندن کنایه درکه قیامت کوننده اهل حق برقاچ علامتله
علامتلنه کرکدر یوزلری بیاض اولمق ونامه اعماللری بیاض اولمق بشره لری منور اولمق ونورلری
اوکلرنجه وصاغ یانلرنجه یوریمک کبی واهل باطل دخی علامتلنورلر بومذکورلرک ضدیله یوزلری
سیاه اولوب ونامه اعماللری سیاه اولوب وکندولر ظلمت ایچنده قالمق کبی :: فاما الذین اسودت وجوههم
اکفرتم بعد ایمانکم :: علی ارادة القول ای فیقال لهم اکفرتم والهمزة للتوبیخ والتعجب من حالهم وهم المرتدون او
اهل الکتاب کفروا برسول الله صلی الله علیه وسلم بعد ایمانهم به قبل مبعثه یعنی فاما شول کیمسه لرکیم انلرک
یوزلری سیاه اولدی انلره توبیخ وتعجب یوزندن دینلور کافر اولدیکز ایماندنصکره یعنی اول
خود ایمان کتورمش ایدیکز مراد منافقلر اوله یاخود اهل کتاب اوله که حضرت رسول الله صلی الله علیه
وسلم افندمزه بعث اولنمزدن اول ایمان کتورمشلر ایدی یاخود جمیع کفار اوله که روز میثاقده حق سبحانه
وتعالی حضرتلرینک ربوبیتنه اقرار ایلدیلر دنیایه کلدکده انکار ایلیوب کافر اولدیلر :: فذوقوا العذاب :: امر اهانة امر

اهانة بونده یعنی پس عذابی دانق اولك ای کافرلر :. بماکنتم تکفرون :. بسبب کفرکم او جزاء کفرکم کفرسببی ایله یاخود کفرکزه جزا بونندن عذاب جهنمی طادک :. واما الذین ابیضت وجوههم ففی رحمة الله یعنی الجنة والثواب المخلد عبر عن ذلك بالرحمة تنبیها علی ان المؤمن وان استغرق عمره فی طاعة الله تعالی لا یدخل الجنة الا برحمته وفضله یعنی واما شول کیمسه لرکه انلرك وجهلری بیاض اولدی پس انلر الله‌ك رحمتنده درلر یعنی جنتده وثواب مخلدده اولورلر جنتی رحمتله تعبیر ایلدی تنبیه دن اوتری شول معنا اوزرینه که اکرچه مؤمنك عمری طاعة الله‌ه مستغرق ایسه دخی یینه جنته داخل اولمز الا حق تعالینك رحمتیله وفضلیله داخل اولورلر :. هم فیها خالدون :. اخرجه مخرج الاستیناف للتأکید کانه قیل کیف یکونون فیها فقال هم فیها خالدون یعنی یوزی بیاض اولان مؤمنلر جنتده وتنعمده ابدی مخلد قالورلر جملهٔ مستأنفه مخرجنه اخراج ایلدی تأکیددن اوتری کانه دینلدیکه نیجه اولور بونلر آنده پس بیوردیکه ابدی قالورلر معنی بیت بو زمانده بوکروه اولیایه ظاهر اولمشدر قیامت کوننده کیمك یوزی قاره وکیمك بیاض اولهجنی زیرا اهل کشف ویقینه کزلو دکلدر الشقی من شقی فی بطن امه :. من سیمات الجسم یعرف حالهم بو حدیث شریفك مضمونیدرکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر :. السعید سعید فی بطن امه والشقی شقی فی بطن امه :. یعنی سعید سعید در آناسی قرننده وشقی شقیدر اناسی قرننده حضرت مولنا قدس سره العزیز بطن امدن مراد بدن انساندر دیو بیوررلر یعنی طفل جان اولم وقتنده بطن مادر تندن طوغوب ظاهر اولدیغی وقت ارواح سعدا وارواح اشقیا منتظرلردر اکر بطن مادر تنده یعنی دنیاده سعیدر عملن ابشلدیسه ارواح سعدا آنی کندو کروهلرینه داخل ایدرلر واکر شقی عملن ابشلدیسه ارواح اشقیا آنی کندو کروهلرینه داخل ایدرلر یعنی برکیمسه نك موتی قریب اولوب محتضر اولدیغی وقت ارواح سعدا وارواح اشقیا جمع اولوب بحث ایدرلر اشقیا دیرلرکه بزدندر وسعدا دیرلرکه بزدندر مثنوی تن چو مادر طفل جان را حامله :. مرگ درد زادنست وزلزله :. یعنی طفل جان مادر تندن طوغنه یعنی سبب موت ایله مفارقت ایلیه جمله بیلورلرکه سعید میدر یاخود شقیمیدر اما اولیا الله جان طفلی بطن مادر تنده ایکن یعنی اولمزدن اول سیماسندن سعیدمیدر شقیمیدر بیلورلر :. من سیمات الجسم یعرف حالهم :. بیوردقلری مضمون اوزره کرشد این کوشم زبانك اه اه :. ازجهان ونعرهٔ یا حسرتاه اشارتدر اول کریمه‌یه که سورهٔ زمرده در :. ان تقول نفس :. اندن اول برنفس دیه :. یا حسرتا :. ای پشیمانلغم نیم علی ما فرطت :. شول شیئك اوزرینه تقصیر ایلدم :. فی جنب الله :. فی جانبه ای فی حقه وهو طاعته یعنی پشیمانلق بکاکه تقصیر ایلدم حق تعالینك کارنده وطاعتنده یاطلب جوار رحمتنده وقربنده :. وان کنت لمن الساخرین :. المستهزئین باهله ومحل ان کنت نصب علی الحال کانه قال فرطت وانا ساخر یعنی وتحقیق کاربودرکه بن اولمشدم استهزا وافسوس ایدیجیلردن حقك رسولنه وکتابنه ومؤمنلره وسلسلة الذهبده بوآیة کریمه‌نك معناسنده بیورر نظم روز اخرکه کرك مردم خوار :. کند از خواب غفلتش بیدار :. یادش ایدکه جوار خدای :. سالها زد بجرم وعصیان رای :. هرچه در هشت سال یا هفتاد :. کرده از خیر وشر بپیش افتاد :. یك بیك پیش چشم او دارند :. انکه‌ا بپیش او ارند :. بکذرانند زکنبد والا :. بانك یا حسرتا وواویلا :. حسرت ازجان او برارد دود :. وان زمان حسرتش ندارد سود :. کفت هین درکش که اسبت کرم شد :. عکس حق لا یستحیی زد شرم شد :. سورهٔ احزابده اولان آیة کریمه‌یه

اشارتدر :. والله لا یستحیی من الحق :. یعنی الله تعالی حضرتلری حق سوزی طوغری سویلمکدن استحیا ایتمز لیك درکش در نهادینه را :. کر تجلی کرد سینا سینه را اکر تجلی ایندیسه طور سینا یعنی انك نوری سینه‌ده تجلی ایندیسه نتکیم حضرت موسی‌یه واقع اولدی :. ان یا موسی انی انا الله رب العالمین :. تا ببوشانند جهان را نقطهٔ :. مهر کردد منکسف از سقطهٔ یعنی آفتاب مختفی ومنکسف اولور بر پاره ابردن ومهرجان دخی منکسف اولور جزئی کناهدن چارجوی جنت اندر حکم ماست :. این نه زور ما زفرمان خداست سورهٔ محمدده اولان آیة کریمه‌یه اشارتدر :. مثل الجنة التی وعد المتقون :. ای فیما قصصنا علیك صفتها العجیبة یعنی سکا صفت عجیبه‌سن بیان ایتدیکمز قصه‌دندر اوصاف جنتکه متقیلره اکا داخل اولملغه وعده ویرلمشدر :. فیها انهار من ماء غیر آسن :. یعنی اول جنتده ارمقلر واردر صودن که متغیر اولمز آسن من اسن الماء بالفتح اذا تغیر طعمه وریحه یعنی قجن صونك طعمی ورایحه‌سی متغیر اولسه آسن الماء دیرلر :. وانهار من لبن لم یتغیر طعمه لم یصر قارضا ولا حازرا یعنی دخی اول جنتده ارمقلر واردر شیر صافیدن که طعمی متغیر اولمز یعنی طول زمانله اکشی واجی اولمز :. وانهار من خمر لذة للشاربین :. لذیذه لا یکون فیها کراهة غائلة ریح ولا غائلة سکر وخمار یعنی دخی اول جنتده خمر ارمقلری واردرکه لذیذدر اصلا انده بد رایحه لك کراهتی اولمز وخمار اولمز وبد مستلك شری دخی اولمز :. وانهار من عسل مصفی :. لم یخالطه الشمع وفضلات النحل ودخی اول جنتده ارمقلر واردر عسل مصفادنکه اکا موم وارنیك فضلاتی قارشمامشدر :. ولهم فیها من کل الثمرات :. صنف علی هذا القیاس یعنی متقیلر ایچون جنتده بوذکر اولنان اشربه‌دن غیری ثمرانك هرصنفی یعنی جنسی هرمیوه‌دن موجوددرکه لون صافی وطعم لذیذ وبوی خوش ایله بی نظیر اوله :. ومغفرة من ربهم ودخی انلر ایچون کناهلری یارلغنمق واردر ربلرندن یعنی الله تعالی اول متقیلرك کناهلرین ستر ایدرنه انلره معاقبه ایدر ونه معاتبه ایدر ارباب اشارات دیرلرکه نیجه که جنتده درت ارمق جاریدر درت ارمق دخی زمین دل عارفده جاریدر منبع قلبدن آب انابت وینبوع صدردن شیر صفوت وخمخانهٔ سردن خمر محبت ومجرای روحدن عسل مودت جاریدر دیرلر نتکیم حضرت مولنا قدس الله سره العزیز مثنوی شریفده بیوررلر مثنوی آب صبرت جوی آب خلد شد :. جوی شیر خلد مهر تست وود :. ذوق طاعت کشت جوی انکبین :. مستی وذوق تو جوی خمر بین :. بعد از ان یا حسرتا شد یا عباد :. سورهٔ یس ده اولان آیة کریمه‌یه اشارتدر :. یا حسرتا علی العباد ما یأتیهم من رسول الا کانوا به یستهزؤن وینه سورهٔ زمرده :. ان تقول نفس یا حسرتا علی ما فرطت فی جنب الله :. یا حسرتا علی العباد تعالی فهذه من الاحوال التی من حقها ان تحسری فیها یعنی ای حسرت کلکه بو حالت ندامتکه بزه واقع اولمشدر شول حاللردندرکه سنك حاضر اولملغك انك حقندندر :. ما یأتیهم من رسول الا کانوا به یستهزؤن :. فان المستهزئین بالناصحین المخلصین المنوط بنصحهم خیر الدارین احقاء بان یتحسروا ویتحسر علیهم وقد تلهف علی حالهم الملائکة والمؤمنون من الثقلین یعنی حیف ودریغ بنده‌لرا اوزرینه‌که بونلره هیچ بر پیغمبر کلمدی الا بونلر انی استهزا ایدیجی اولدیلر یعنی هرکلان رسولی استهزا ایتدیلر تحقیقا ناصح مخلص که خیر الدارین انك نصحنه منوط اوله انی استهزا ایدنلر البته تحسر چکرلر وهرکس انلرك حالنه حیف ودریغ دیو تحسر چکر تحقیقا تلهف وتأسف ایدرلر انلرك اوزرینه ملائکه وانس وجنك مؤمنلری منهم کردن غلان بقمار :. یوم تبلی السرائر کلها :. بان شکم کامن لا یشتهی سورهٔ طارقده اولان آیة کریمه‌یه اشارتدر :. یوم تبلی السرائر :. یتعرف بتمیز بین ما طاب من الضمائر وما خفی من الاعمال وما خبث منها

یعنی ذکر ایله یا محمد شول کوره که آشکاره اوله کزلولر یعنی ظاهر ایده لر مخفیات ضمایری تا انک طیبی
خبیثندن متمیز اوله یاخود کزلو ایشلردن پرده یی قالدیره لر وچوق رسوالقلر اول پرده نک قالدیرلمسنه
مترتب اوله بیت کر پرده ز روی کارها بر دارند :: ان کیست که رسوای دو عالم نشود :: فماله :: للانسان
یعنی انسان ایچون یوقدر :: من قوة ولا ناصر :: من منعة فی نفسه یمتنع بها یعنی انسان ایچون هیچ قوة
مانعه یوقدرکه کندودن اول عذابی منع ایلیه و بر ناصر ده یوقدرکه انک مددکارلغی ایله اول بلادن دفع و رفع
اوله معنی بیت :: یوم تبلی السرائر کلها :: قیامت کوننده ظاهر و آشکاره اوله کلی سررلر :: بان منکم کامن
لا یشتهی :: سزدن ظاهر اوله شول کزلو اونلرکه انک ظاهر اولمسی اشتها اولنمز یعنی انک ظاهر اولدیغنی
ایسته‌مز دیکز زیرا انک ظاهر اولمسنده فضاحت واردر بیت هرچه پنهان باشد او پیدا شود :: هرکه او خائن
بود رسوا شود پس بحکم آیه سورهٔ یس که :: الیوم نختم علی افواههم وتکلمنا ایدیهم وتشهد ارجلهم بما کانوا
یکسبون :: وبموجب سورهٔ حم سجده :: شهد علیهم سمعهم وابصارهم وجلودهم بما کانوا یعملون :: وقالوا لجلودهم
لم شهدتم علینا قالوا انطقنا الله الذی انطق کل شیء مضمونجه الله تعالی اهل عصیانک اعضاسن سویلدوب
کزلو اولان کناهلری آشکاره اوله کرکدر :: ولدینا کتاب ینطق بالحق وهم لا یظلمون :: حق سبحانه وتعالی حضرتلری
سورهٔ مؤمنونده بیورر بزم حضورمزده برکتاب واردرکه طوغری سویلر هرکسه عملی موجبنجه جزا اولنور کیمسه یه
ظلم اولنمز یعنی کتاب اعمالکز بزم یانمزده در اعمالکز حسبنجه جزا کوررسز جون سقوا ماء حمیما قطعت
جملة الاسناد مما افضحت نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورهٔ محمدده بیورر :: وسقوا ماء حمیما
فقطع امعاءهم :: آیة کریمه‌نک اولی بودر :: کمن هو خالد فی النار وسقوا ماء حمیما فقطع امعاءهم :: هو خالد
مبتدانک خبریدر مبتدای مقدم مثل الجنة در تقدیر کلام مثل اهل الجنة کمثل من هو خالد فی النار دیمکدر
یاخود مقدم اولان مبتدا محذوفک خبری اوله افمن کان علی بینة قرینه سیله تقدیر کلام احال من کان
مکرما فی الجنة کحال من کان هو خالد فی النار :: وسقوا ماء حمیما :: ودخی سقی اولنه ماء حاره :: فقطع امعاءهم ::
پس بونلرک بغرسقلرین اول ماء حمیم فرط حرارتندن قطع ایلیه آیا بو حال ایله متصف اولنلر
اهل جنتله برابر میدر دیمکدر معنی بیت جون سقوا جون صوارینه لر اهل جهنم ماء حمیما ماء حاره
قطعت جملة الاسناد جمله سترلر قطع اولنه و پاره پاره اوله قطعت فعل مجهولدر قائم مقام
فاعلی جملة الاسناددر مما افضحت ای لاجل افتضاحهم مما ده من اجلیه در ما مصدریه یعنی
بونلرک رسوالقلرندن اورتی پرده لری قطع اولنه نار ازان آمد عذاب کافران :: که حجر را نار آمد امتحان
نتکیم جناب حق سورهٔ بقره ده بیورر :: فاتقوا النار التی وقودها الناس والحجارة :: یعنی صاقنک
اول آتشدن که انک یاقه‌جغی انسانلک اهل کفر اولنلریدر ودخی حجردر الوقود بالفتح
ما یوقد به النار وحجردن مراد اصنامدرکه کندولر طاشدن یونزلر واکا سجده ایدرلر وانلردن
شفاعت اومرلر وبو معنایه دلالت ایدر اول آیه کریمه که :: انکم وما تعبدون من دون الله حصب جهنم ::
یعنی سز وعبادت ایلدیکز صنملر جهنمک حطبیدر حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بیوررلرکه کافرلرک
عذابی انک ایچون نار اولدیکه حجرک ابتلاسی وامتحانی نار کلمشدر پس بونلر قوة قلبده حجر مثابه‌سنده
اولدقلری ایچون بونلرک عذابی نار ایله اولدی نتکیم سورهٔ بقره ده جناب حق بیورر :: ثم قست
قلوبکم من بعد ذلک فهی کالحجارة او اشد قسوة :: الخبیثات الخبیثین حکمتست :: زشت را هم
زشت جفت وبایست بحکم آیه سورهٔ نورکه :: الخبیثات للخبیثین والخبیثون للخبیثات والطیبات

للطیبین

للطیبین والطیبون للطیبات :: یعنی ناپاکلر ناپاکلر ایچوندر یعنی مردار اولنلر مردار اولنلره لایقدر
وپاکلر پاکلر ایچوندر بقیه قصه زید :: ناطقه چون فاضح آمد عیب را :: ناطقه رسوا ایدیجیدر عیبی تا بوکیجه
سوز سویلمدکجه انک عیبی وهنری مخفیدرکه :: المرء مخفی تحت لسانه :: می دراند پرده‌های غیب را
غیب پرده‌لرینی یرتر واجر اما خاموشلق عبادت بی مشقت وجمال بی زینت وهیبت بی سلطنت
وبرحصار بی دیوار وبر استغنای بی اعتذار در کر سمای نور بی بارید نیست اکر سمای نور یعنی آسمان
پر نور باغمقز دکلدر هم زمین تار بی بالید نیست زمین تار دخی بوکمکسز دکلدر یعنی آسمان نور
دائم یاغدرمقدن خالی دکلدر وزمین تیره دخی دائم بتوت بیومکدن خالی دکلدر یعنی زمینده بتن بتشلر
بیومکدن خالی دکلدر یؤمنون بالغیب می باید مرا :: زان ببستم دوزن فاش را سورهٔ بقره‌نک
اولنده اشارت بیوررلر :: الم :: مفسرین حروف مقطعه یه وجوه کثیره اوزره معنا ویرمشلر
اما منتهای کلاملری بو اولدیکه :: وهی سر من اسرار الله استأثر الله بعلمه وهی سر القرآن :: یعنی الله تعالینک
سرلرندن بوبر سردرکه بونک علمنده حق تعالی مستقلدر ولو حروف مقطعات قرآنک سریدر دیرلر
وعن ابن عباس رضی الله عنهما انه قال الالف الاء الله واللام لطفه والمیم ملکه وعنه ان الم معناه انا الله
اعلم یعنی حضرت ابن عباسدن رضی الله عنهما روایتدرکه بیورر الفدن مراد الله در لامدن مراد
الهنک لطفی ومیمدن مراد ملکیدر وینه بیورر الم انا الله اعلم دیمکدر یعنی بن خدای علیم دیمکدر دیمش
وعنه ان الالف من الله واللام من جبریل والمیم من محمد ای القرآن منزل من الله بلسان جبریل
علی محمد علیهما السلام وینه بیورر الف اللهدن لام جبریلدن میم محمددندر یعنی قرآن اللهدن منزلدر جبرائیل
لسانیله محمد اوزرینه دیمک اولور :: ذلک الکتاب :: کتاب الموعود انزاله فی کتب المقدمة ذلکنک
مشارالیهی کتب متقدمه ده انزالی موعود اولان کتاب اولورکه قرآندر :: لاریب فیه :: معناه انه لوضوح
وسطوع برهانه بحیث لا یرتاب العاقل بعد النظر الصحیح فی کونه وحیا بالغا حد الاعجاز لان احدا لا یرتاب
الا تری الی قوله تعالی :: وان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا :: الآیة یعنی بو کتابده ریب وکمان یوقدر ریبی نفی
ایلدی علی سبیل الاستغراق حالبوکه اکثر ناس قرآن عظیم حقنده ریب اوزره ایدیلر حتی اساطیر
الاولین دیدیلر انلرک ریب وکمانلرندرکه حق تعالی بیوردی :: وان کنتم فی ریب مما نزلنا علی عبدنا ::
پس نکته بودرکه هرکیم عقل کافی وذهن صافی برله بوکتاب کریمه نظر قلسه ادنی تأمل ایله معلوم
ایدینورکه بوکتابک کمال وضوح برهان وسطوع دلائلی برمرتبه ده در اصلا ریب وکمانه مجال یوقدر
دیمک اولور :: هدی للمتقین :: یهدیهم الی الحق والهدی فی الاصل مصدر کالسری والتقی معناه الدلالة
وقیل الدلالة الموصلة الی البغیة یعنی بوکتاب دلالت ایدر متقی اولنلری حق جانبنه وهدی اصلده
مصدردر سری وتقی کبی مبتدای محذوفک خبریدر معناسی دلالتدر یعنی بوکتاب دلالت موصلدر
مطلوبه اتقا ایدنلر ایچون متقی اسم فاعلدر وقی یقی وقایة الوقایة هی الصیانة وفی الشریعة من یقی
نفسه مما یستحق به العقوبة واختصاصه بالمتقین لانهم المهتدون والمنتفعون بنصبه :: الذین :: اول متقیلرکه
یؤمنون بالغیب :: ای یصدقون بما غاب عنهم من انبائهم به النبی یعنی تصدیق ایده لر کندولردن غائب اولنلری
شویله حضرت پیغمبر علیه السلام نیجه خبر ویردیسه کالتوحید والنبوة والبعث والجزاء حق سبحانه وتعالی
حضرتلرین برلکی وامر نبوة حضرت پیغمبره اینانمق وبعث وجزایه ایمان کتورمک کبی وغیب غائب معناسنه در
والمراد به الخفی الذی لا یدرکه الحس ولا تقتضیه بدیهة العقل غایبدن مراد شول شیلردرکه حس ظاهر الخ

ادراك ایلمیه وعقل دخی بدیهة انی اقتضا ایتمیه وهو قسمان قسم لا دلیل علیه وهو المعنی
بقوله تعالی وعنده مفاتح الغیب لا یعلمها الا هو یعنی مفاتح غیب الله قتنده در اول غیب که
انی الله دن غیری کیمسه بیلمز پس بونك اوزرینه دلیل یوقدر وقسم نصب علیه الدلیل کالصانع
وصفاته والیوم الاخر واحواله وبر قسمنك اوزرینه دلیل نصب اولنمشدر صانع کبی وانك صفاتی
کبی که صانع قدیمك وازلینك وبرلکنی اثبات ایتمکده دلائل وبراهین چوقدر وانك صفات سلبیه وثبوتیه
حجج عقلی ونقلینك نهایتی یوقدر ویوم آخرتك وآخرت احوالنك اوزرینه دخی دلائل وافر
پس متقیلر بو جملهیه ایمان کتوررلر ویقیمون الصلوة ودخی اوقات مخصوصه ده صلوة مفروضهیی
ادا ایدرلر ای یعدلون ارکانها ویحفظونها من ان یقع زیغ فی افعالها ومما رزقناهم ینفقون
وبزم کندولره ویردیکمز رزق حلالدن انفاق ایدرلر یعنی اول متقیلره عطا قلدیغمز حلال مالدن
اهل وعیاللرینه وهمسایهلرینه وارباب استحقاقه نفقه ویررلر وجائز ان یراد به الانفاق من جمیع
المعادن التی اتاهم من النعم الظاهرة والباطنة ویؤیده قوله علیه السلام ان علما لا یقال به ککنز لا ینفق
منه والیه ذهب من قال ومما خصصناهم به من انوار المعرفة یفیضون معنی بیت حضرت مولوی قدس
سره العزیز حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیورر دیکه یؤمنون بالغیب می باید مرا یعنی بکا ایمان بالغیب کرکدر دیر
زان ببستم روزن فانی سرا اندن اوتری باغلدم بو فانی دنیانك حقیقت جانبنه آچیلان روزنهسن
یعنی بو دنیاده آخرت احوالن معاینه کوسترمك ممکن ایدی کوسترلدکده انکاره وکفره کیمسهنك
مجالی اولمزدی پس جمله خلق اهل ایمان اولورلردی لکن بزم قتمزده ایمان بالغیب مقبول ومحمود در
انکچون بو فانی سرانك روزنهسن باغلدم سزه مغیباتی کوسترمدم زیرا کوسترلسیدی جهنم بطال
اولمق لازم کلوردی واهل کفر واهل ایمان واهل شك واهل یقین برابر اولمق لازم کلوردی اما
اولیادن بعضیسنه حق سبحانه وتعالی حضرتلری مغیباتی کوستررلر انلر کشف ویقین صاحبلری اولورلر
وحضرت زید دخی رضی الله عنه بو مرتبه صاحبی اولوب کندویه کشف اولنان معنایی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
افندمزه خبر ویردکده کاشف اسرار هویت صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری اول سری کتم وستره امر بیوروب
عوام ناسه ایمان بالغیب نافع اولدیغن بیان بیوروب مبارك یمقن دهان نورافشانه قویوب
سکوت ایله دیو امر واشارت بیوردیلر چون شکافم آسمان را در ظهور چون بکویم هل تری فیها فطور
سورهٔ ملکده اولان آیه کریمهیه اشارتدر الذی خلق سبع سموات طباقا اوله عزیز وغفور انکه
خلق ایلدی هفت آسمانی طباقا مطابقة بعضها فوق بعض مصدر طابقت النعل اذا خصفتها
یعنی مطابق خلق ایلدی بربری اوزرینه طابقتنك مصدریدر طابقت النعل بالنعل دیرسن
اذا خصفتها طباقا علی طبق وصف به او طوبقت طباقا او ذات طباق جمع طبق کجبل وجبال
ماتری فی خلق الرحمن من تفاوت وقرأ حمزة والکسائی من تفوت ومعناهما واحد کالتعاهد والتعهد
وهو الاختلاف وعدم التناسب یعنی ای نظر ایدیجی سن کورهمزسن خلق رحمانده اختلاف وعدم
تناسبدن برشیء والجملة صفة ثانیة للسبع یعنی جمله سبع سمواتك صفت ثانیهسیدر ووضع فیها
خلق الرحمن موضع الضمیر للتعظیم والاشعار بانه تعالی یخلق مثل ذلك بقدرته الباهرة رحمة وتفضلا
وان فی ابداعها نعما جلیلة لا تحصی یعنی خلق الرحمن ضمیر موضعنه وضع اولندی تعظیمدن اوتری ودخی اشعار ایچون
اوتریکه تحقیقا حق تعالی قدرت باهرهسیله بونك کبی عظیم شیلر خلق ایدر قوللرینه رحمتدن

وتفضلدن

58

وتفضلدن اوتری زیرا سموات وارضینك اجرام عظیمهلرین خلق ایلمکده ضعیف قوللر ایچون
اولو نعمتلر واردر که حسابه کلمز والخطاب فیها للرسول اولکل مخاطب فارجع البصر هل تری من فطور
فطور شقوق معناسنهدر مراد خلل در ای قد نظرت الیها مرارا فانظر الیها مرة اخری متأملا فیها
لتعاین ما اخبرت به من تناسبها واستقامتها واستجماعها ما ینبغی لها یعنی کرارا مرارا نظر ایلدك سموات
برکره دخی نظر ایله اکا تأمل ایدیجی اولدیغك حالده تاکه معاینه مشاهده ایدهسن انك تناسبنی
واستقامتنی واستجماعنی کرکی کبی وشبهه وشایبهدن قورتیلهسن ثم ارجع البصر کرتین ای رجعتین اخریین
فی ارتیاد الخلل والمراد بالتثنیة التکریر والتکثیر کما فی لبیك وسعدیك یعنی اندنصکره نظرکی رجعةً بعد
رجعةٍ وکرةً بعد کرةٍ خلق سمواته رجوع قیل کور بونلر ده خلل کورهمیسن لفظ کرتین تکریر وتکثیر ایچوندر
ینقلب الیك البصر خاسئا بعیدا من اصابة المطلوب یعنی رجوع ایلر بصرك سکا مطلوبه اصابتدن بعید
اولدیغی حالده وهو حسیر کلیل من طول المعاودة وکثرة المراجعة یعنی یورلمش اوله طول معاودتدن
وکثرت مراجعتدن یعنی سموات که خلق رحماندر انده اختلافدن وشقوقدن برنسنه وارمیدر دیو اکا
نظر ایلمکدن کوزلرك خیره لنه ویوروله ومطلوبه اصابتدن بعید اولدیغی حالده سکا رجوع ایلیه اصلا
خلق خدادن برعیب بولمیهسن معنی بیت حضرت مولوی قدس الله سره العزیز جناب حق لسانندن بیوررکه
چون شکافم آسمان را در ظهور یعنی نیجه بار دلیب شکاف ایدرم آسمانی عالم غیبی ظاهر ایتمکده یعنی عالم غیب
عالمنی سزه بیلدیرمك ایچون نیجه بر روزنه آچرم یاخود آسمانی شکاف ایدرم چون بکویم هل تری فیها فطور
چون آسمانه نظر ایله کور فطور کورهمیسن دیرم یعنی آسمانه نظر ایله کور هیچ شقوق کورهمیسز
دیدکدنصکره اکا بر روزنه یا شکاف آچارمیم یعنی آچرم دیمك اولور حاصل کلام ایمان بالغیب
مقبول اولدیغی ایچون مغیباتی مخفی قیلدم دیمك اولور پس تخلقوا باخلاق الله مضمونیله متخلق اولان
عارفلره کتم اسراره سعی ایتمك لازمدر تا درین ظلمت تحری کسترند هرکسی رو جانبی می آورند
تا بو ظلمت سرای دنیاده تحری بساطن دوشیوب هرکس برجانبه یوز کتوره لر تا بحکم آیه سورهٔ حجکه
وان الساعة آتیة لا ریب فیها وان الله یبعث من فی القبور حکمنجه صبح قیامت ظاهر اولدقده خطا ایدن
کیمدر اصابت ایدن کیمدر معلوم اوله بنده که در غیب آمد خوب وکش حفظ غیب آمد در استعباد خوش
یعنی ایمان بالغیبی حفظ ایلمك خوش کلمشدر قوللقده بو حدیث شریفك مضمونیدرکه الاحسان
ان تعبد الله کانك تراه وان لم تکن تراه فانه یراك طاعت وایمان کنون محمود شد بعد مرك اندر
عیان مردود شد موت ایرشوب پرده رفع اولوب آخرت احوالی عیان اولدقدنصکره ایمان مقبول
اولمز نتکیم سورهٔ انعامك اواخرنده جناب حق بیورر یوم یأتی بعض آیات ربك یعنی شول کونده که
ربکك آیتلرندن بعضیسی کله لا ینفع نفسا ایمانها کالمحتضر اذا صار عیانا یعنی اول نفسك ایمانی کندویه
فائده ویرمز شول محتضر کبی که احوال آخرت اکا عیان اولور اول کلده انك ایمانی مقبول اولمز لم تکن
امنت من قبل صفتدر نفسه یعنی اول نفس که امر آخرت عیانا اولمزدن اول ایمان کتورمش اوله او
کسبت فی ایمانها خیرا عطف علی امنت والمعنی انه لا ینفع الایمان حینئذ نفسا غیر مقدمة ایمانها او مقدمة
غیر کاسبة فی ایمانها خیرا عطفدر لم تکن امنت اوزرینه معنی دیمك اولورکه اول وقت ایمان کتورمك
نفع ویرمز هیچ برنفسه زیرا ایمان بالغیبدر مطلوب اولان امدی امر غیب عیان اولمزدن اول ایمان
کتورمك کرك ایدی که نفسه نافع اولیدی یاخود ایمان کتورمش اوله اما هیچ برخیر کسب ایتمش اولمیه

اعمال صالحه‌دن وسائر خیراتدن برنسنه کسب ایتمش اولیه وهو دلیل لمن لم یعتبر الایمان المجرد
عن العمل وللمعتبر تخصیص بهذا الحکم بذلک الیوم **بس بود خورشید را رویش گواه** نتکیم دیمشلردر
مصرع بافتاب توان دید کافتاب کجاست **ای شیء اعظم الشاهد اله** اشارتدر اول آیهٔ کریمه‌یه سورهٔ
انعامده در قل ای شیء اکبر شهادة نزل حین قال قریش یا محمد لقد سألنا عنک الیهود والنصاری
فزعموا ان لیس لک عندهم ذکر ولا صفة فارنا من یشهد لک انک رسول الله یعنی بو آیتک
سبب نزولی بودرکه قوم قریش دیدیلر یا محمد بز سنک ذکرک وصفتکی توراتده وانجیلده وارمیدر دیمکله
ایستدک قوم یهود ونصارادن سؤال ایدک انلر شویله زعم ایدرلرکه توراتده وانجیلده سنک
ذکر وصفتک اولمیه بس بزه کوستر کیم شهادت ایده سنک تحقیق رسول اولدیغکه دیدیلر جناب
رب عزت بو آیهٔ کریمه‌یی کوندردیکه یا محمد بونلره دی یا محمد بونلره نه شیء اکبردر شهادت جهتندن
قل الله ای الله اکبر شهادة یعنی الله تعالی اکبردر شهادت یونندن شهید بینی وبینکم ای شهید
یعنی الله تعالی شاهددر بنمله سزک ما بینمزده یعنی بنم رسالتمه وسزک کفرکزه واوحی الی هذا
القرآن لانذرکم به وبو قرآن بکا وحی اولندی تا که سزی بونکله قورقودم واکتفی بذکر الانذار عن ذکر
البشارة ومن بلغ عطف علی ضمیر المخاطبین ای لانذرکم به یا اهل مکة وسائر من بلغه من الاسود
والاحمر او من الثقلین او لانذرکم ایها الموجودون ومن بلغه الی یوم القیمة عطفدر مخاطبینک ضمیری
اوزرینه یعنی ای اهل مکه بو قرآن بکا وحی اولندی تا که سزی انذار ایدهیم وهرکیمه بو قرآن یتیشور ایسه انلری دخی
انذار ایدهیم اسوددن واحمردن یعنی عربدن وعجمدن یاخود انسدن وجندن یاخود سزی انذار
ایدهیم ای موجود اولنلر ودخی قیامته دک هرکیمه قرآن واصل اولورسه انلری دخی انذار ایدهیم بوندن اوتری
محمد بن کعب بیورر من بلغه القرآن فکانما رأی محمدا صلی الله علیه وسلم وهو دلیل علی ان احکام القرآن
تعم الموجودین وقت نزوله ومن بعدهم وانه لا یؤاخذ بها من لم یبلغه معنوی بیت حضرت مولانا قدس سره
العزیز بیورر که ای برادر سوزدن ال قالدر یعنی بتر سویلک فراغت ایله که حق کندو علم لدنیسن
اظهار ایلر فنعم شاهد شاهدک اعظمیدر الله جوابدر یعنی سنک وصف ایلدیکک سوز سویلمکدن
حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک ظهوری اعظمدر شهادتده لکن چونکه خدا ملک وعلمای شهادتنده قرین ایلدی
الله تعالینک شهادتنه نفسکره انلرک دخی شهادتلرین ذکر ایلمک لازمدر نتکیم بو بیت شریفده بیورر
یشهد الله والملک واهل العلوم ۞ انه لا رب الا من یدوم سورهٔ آل عمرانده اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر
شهد الله انه لا اله الا هو بین وحدانیته بنصب الدلائل الدالة علیها وانزال الآیات الناطقة بها
یعنی خدای متعال حضرتلری وحدانیتنی بیان ایلدی دلائل نصب ایتمکله اویله دلائلکه دلالت ایدر حق تعالینک
وحدانیتی اوزرینه ودخی آیات انزال ایتمکله وحدانیتی بیان ایلدی اویله آیاتکه حقک وحدانیتی
سویلیجیدر والملائکة بالاقرار یعنی ملائکه ده حق تعالینک وحدانیتنه شهادت ایدیلر اقرار ایتمکله واولوا العلم
بالایمان بها والاحتجاج علیها وعلم صاحبلری دخی شهادت ایدرلر وحدانیت حقه ایمان کتورمکله وحقک
وحدانیتی اوزرینه احتجاج ایتمکله قائما بالقسط ای مقیما للعدل فی حکمه باعطائه کل ذی حق حقه
نجیب شهداده قائما لفظهٔ الله‌دن حال واقع اولور علمادن حال اولمقده جائزدر ومدحیت اوزره
منصوب اولمقده جائزدر یعنی علما عدل ایله قائم اولدقلری حالده ادای شهادت ایدرلر یاخود الله تعالی
شهادت ایلدی کندو وحدانیتنه حالبوکه خدا قائمدر عدل ایله دیمک اولور معنوی بیت یشهد الله الله شهادت

ایدر والملک وملائکه دخی شهادت ایدرلر واهل العلوم وعلم صاحبلری دخی شهادت ایدرلر انه
تحقیقا شان بودرکه لا رب رب دکلدر الا من یدوم الا دائم اولندر یعنی ربوبیته لایق ومستحق دکلدر
الا دائم وباقی اولاندر یعنی الله تعالیدن غیری برفردک شاننه ربوبیت صحیح دکلدر **ذاتکه شعاع حضرت**
آفتاب نور آفتاب حقیقیکه حضرت خدادر اکر ظهور ایده جک اولور ایسه **برنتابد چشم دلهای خراب**
طاقت کتوره مز شول کیمسه‌لرک کوکللری وکوزلری که ضعیفدر اول سببدن در حق سبحانه وتعالی حضرتلری
انسانه کندو جنسندن رسول کوندردی نتکیم بیورر وما ارسلنا من رسول الا بلسان قومه لیبین لهم
زاجنحه نور ثلث او رباع ۞ بر مراتب هر ملک زان شعاع نتکیم جناب حق سورهٔ ملائکه‌ده بیورر
الحمد لله فاطر السموات والارض مبدعهما من الفطر بمعنی الشق کانه شق العدم باخراجهما منه یعنی جمیع محامد
حمد وثنای الله ایچوندرکه سموات وارضک مبدعی ومظهری اودر فاطر فطردن درشق معناسنه در
کانه عدمی شق ایدوب سموات وارضی عدمدن اخراج ایلدی جاعل الملائکة رسلا وسائط بین الله
وبین انبیائه والصالحین من عباده یبلغون الیهم رسالاته بالوحی والالهام والرؤیا الصادقة یعنی
ملکلری انبیایه واولیایه وصلحایه رسل قلیجیدرکه انبیایه وحی کتورلر واولیایه الهام ایدرلر وصلحایه رؤیای
صادقه کوسترلر اولی اجنحة مثنی وثلاث ورباع ذوی اجنحة متعددة متفاوتة بتفاوت ما لهم من المراتب
ینزلون بها ویعرجون او یسرعون بها نحو ما وکلهم الله علیه فیتصرفون فیه علی ما امرهم به ولعله لم یرد خصوصیة
الاعداد ونفی ما زاد علیها لما روی انه علیه الصلوة والسلام رأی جبرئیل لیلة المعراج وله ستمائة جناح
یعنی اویله ملائکه که ایکیشر ایکیشر اوچر اوچر دردر دردر قنادلر صاحبیدیر یعنی که قنادلری متعدد
ومتفاوت ایسه مرتبلری دخی متفاوتدر مراد اعداد مذکوره‌نک خصوصیتی دکلدر واجنحهٔ ملائکه‌نک
زیاده اولمسی نفی دکلدر زیرا حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم لیلة المعراجده جبرئیلی کوردم التی یوز
قنادلری وار ایدی دیدی یزید فی الخلق ما یشاء استیناف للدلالة علی ان تفاوتهم فی ذلک مقتضی
مشیئته ومؤدی حکمته لا امر یستدعیه ذواتهم لان اختلاف الاصناف والانواع بالخواص والفصول ان کان
لذواتهم المشترکة لزم التنافی لوازم الامور المتفقة وهو محال والآیة زیادات الصور والمعانی کملاحة الوجه
وحسن الصوت وحصافة العقل وسماحة النفس یعنی الله تعالی زیاده ایدر خلقنده دیلدیکی شیئی
استینافدر دلالتدن اوتری انک اوزرینه که ملائکه‌نک اجنحه‌ده ومراتبده تفاوتلری بر مقتضی مشیتی
ومؤدی حکمت الهیدر بر امر دکلدرکه انلرک ذاتلری استدعا ایلمش اوله وبو آیهٔ کریمه متناولدر
صور ومعانیک زیاده اولمسنه یعنی الله تعالی زیاده اجنحهٔ ملائکه‌دن دیلدیکن یعنی دردن زیاده ایدر
ودخی دیلدیکن زیاده ایدر وجود انسانده اولا ملاحت وجه وحسن صوت کبی وحصافت عقل وسماحت
نفس کبی وعلم وحلم وفصاحت وکرم کبی والی تمام قشیری بیورر مراد علو همتدر یا رضا ویرمکدر تقدیره یا
شوقدر مرتبهٔ قویه دیمش ان الله علی کل شیء قدیر تحقیقا الله تعالی هرشیئه قادردر رسالت
ملکدن زیاده خلق ایتمکدن هر نه دیلرسه قادردر ایدر **کفتش پیغمبر علیه السلام زید را کفت پیغمبر که اصحابی**
نجوم یعنی حضرت پیغمبر علیه السلام بیوردی اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم **ره روان را شمع وشیطانرا**
رجوم یعنی بنم اصحابمک هربریسی بر نجم درخشان پرنور کبیدر سالکان طریق حقیقته شمع هدایت
اولورلر ومنکران شیطان صفته رجوم اولورلر زیرا حق تعالی نجومی شیاطینه رجوم ایتمشدر نتکیم
سورهٔ ملکده بیورر ولقد زینا السماء الدنیا بمصابیح وجعلناها رجوما للشیاطین وخبرده واردر کم

حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورر :. علماء امتی کالنجوم بها يهتدی فی البر والبحر :. ماه ميگويد
بجاك دار وفی :. من بشر بودم ولی يوحى الیَّ سورهٔ کهفده وحم سجده ده اولان ایتده اشارتدر :. قل انما
انا بشر مثلكم :. لا ادعی احاطة کلماته یعنی دی یا محمد بوندن غیری دکلدر تحقیق بن سزك کبی بشرم دعوای
احاطهٔ کلمات الله ایتمزم :. یوحى الیَّ :. وانما تمیزت عنکم بذلك یعنی بکا حقدن وحی اولنور اول وحی سببیله سزدن
تمیز ایلدم :. انما الهکم اله واحد :. تحقیقا الهکز اله واحددر لا شریك له فی الوجود فاستقیموا بالثبات علی الایمان
معنای بیت ماه دن مراد حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم درکه خاك مشرب اولان مسکینلره دایکی
کریان اولان طالبلره وسایه کبی تابع و پیرو اولان ضعفای امته بنده سزك کبی بشر ایدم لکن بکا حضرت
حقدن وحی اولندی صفت بشریتدن بنی پاك ومنور واخلاق ذمیمه دن وقاذورات نفس دنیدن مطهر
ومرآت دلمی مجلا ومنور قلدی دیر پس وارثان حضرت پیغمبر که اولیای کرام ومشایخ عظامدرلر انلر دخی بویله
دیرلر وبزه وحی اولنمق سزه ارشاد ایچوندر زیرا بز سزك جنسکزدن اولمغله بزمله انسیتکز واردر
حق تعالی ایله جنسیت اولماغله انك نورینه طاقت کتورهمزسز امدی بز سزکله حق مابیننده
واسطه اولدق اول وحی سببیله دیرلر تخت دل معمور شد پاك از هوا :. بر وی الرحمن علی العرش استوی
سورهٔ طه ده اولان آیهٔ کریمه یه اشارتدر :. الرحمن علی العرش استوی :. الرحمن مبتدا محذوفك خبریدر
تقدیری هو الرحمن علی العرش استوی یعنی انك امری عرش اوزرینه مستولی اولدی حق تعالی امرینك
استیلاسن عرش اوزرینه اضافه ایتدی حالبوکه جمیع اشیا اوزرینه مستولی وغالبدر :. له ما فی السموات
وما فی الارض :. یعنی انکدر اول نسنه که سموات ده واردر مبدعات علویه دن ودخی اول شیلر که ارضده
واردر وانك مخلوقیدر :. وما بینهما وما تحت الثری :. ودخی سموات وارضینك مابیننده اولان شیلر اصناف
ملائکه دن وطبقات ناری وهواییدن ودخی تحت الثراده اولان شیلر جمیعا انکدر معنای بیت چون تخت دل
معمور اولدی وهوادن پاك اولدی انك اوزرینه حق تعالی مستوی ومستقر اولور زیرا :. قلب المؤمن عرش الله
بیورلمشدر وجوع بحکایت زید :. جسمها وعقلها شان در درون :. موج در موج لدینا محضرون سورهٔ
یس ده اولان ایت کریمه یه اشارتدر :. وان کل لما جمیع لدینا محضرون :. یوم القیمة للجزاء وان مخففة من الثقیلة
واللام هی الفارقة وما مزیدة للتأکید وقرأ ابن عامر وعاصم وحمزه لمّا بالتشدید فیکون ان نافیة
وجمیع فعیل بمعنی مفعول ولدینا ظرف له او لمحضرون یعنی جمیعی دکلدر الا قیامت کوننده جزادن اوتری
بزم قتمزده مجموعدر برآیت دخی بودرکه :. ان کانت الا صیحة واحدة :. فی النفخة الاخیرة وقرئت
بالرفع علی کانت التامة یعنی نفخهٔ اخیرده اولمدی الا صیحهٔ واحده اولدی رفعله ده اوقنمشدر کانه
تامه اوزره :. فاذاهم جمیع لدینا محضرون :. بمجرد تلك الصیحة وفی کل ذلك تهوین امر البعث والحشر
واستغناهما عن الاسباب التی ینوطان بها تشاهدونه یعنی بو وافعه اولمز الا نفخهٔ واحده ده
اولور که نفخهٔ اخیردر یعنی مجرد بر نفخه ایله جمیع امواتی احیا ایلیوب حشر ایلیان الله نه قدرت
صاحبیدر فکر ایله دیمك اولور معنای بیت بو سالکلرك جسملری وعقللری باطن بوستندن
موج موج بزم قتمزده حاضرلردر یعنی عاشقان خداکه وارلقلرین فنا ایدرلر صانمه بر اوغورده معدوم
اولوب کیدرلر بلکه آفتاب طلوع ایتدکده کواکب نهان اولدیغی کبی بونلر دخی ظهور تجلی الهیده
نهان اولور اما درون بوستندن موج موج فوج فوج بزه کلوب واصل اولمقده درلر بزم بانمزده
بونلر حاضرلردر جدالق احتمالی قالمامشدر دیمك اولور پای کوبان دست افشان در ثنا

نازنازان ربنا احییتنا سورهٔ حم مؤمنده اولان آیهٔ کریمه یه اشارتدر :. قالوا ربنا امتنا اثنتین :.
امتنا اثنتین بان خلقتنا امواتا اولا ثم صیرتنا امواتا عند انقضاء اجالنا یعنی کافرلر جهنمده
دیه ای بزم ربمز سن بزی ایکی کره اولدردك برا اولدرمسی ابتدا خلق ایتدیکی وقت اموات اولدقلری
دیمشلر بری دخی اجللری یتشوب موت طبیعی ایله اولدکلری اوله :. واحییتنا اثنتین :. الاحیاءة
الاولی والاحیاءة البعث یعنی بزی احیا ایتمسی اول خلق ایتدکده حیاة ویردیکیدر وبری دخی بعث
ایچون اولنان حیاتدر وبعضلر دیمشلرکه موت اول اجل یتشدکده اولان موتدر وموت ثانی قبرده
اولاندر وحیات اول قبرده سؤال ایچون احیا ایتدیکیدر وثانیسی بعث ایچون احیا ایتدیکیدر دیمشلر
اما حضرت مولانا قدس الله سره العزیز موت اولدن مراد موت اختیاریدر :. موتوا قبل ان تموتوا :. مضمون
شریفنجه وموت ثانیدن مراد موت طبیعیدر کذلك حیاة اولدن مراد حین ولادتده اولان حیاتدر
وحیات ثانیدن مراد موت اختیاریدن صکره حاصل اولان حیاة ابدیه درکه بقا بالله درلر پس
بو مقامه یتشوب اول حیاة ابدیه یه واصل اولان اولیا وعاشقان خدا شراب جام تجلی ایله مست
وطربناك اولوب شور وشوق ایله پای کوبان ودست افشان نازنازان وخرامان وسرایان اولوب
دیرلرکه ربنا احییتنا بحیات الابدیة آن جلود وان عظام ریخته سورهٔ بنی اسرائیلده اولان آیهٔ کریمه نك
مضمونیدر :. وقالوا ائذا کنا عظاما ورفاتا ائنا لمبعوثون خلقا جدیدا :. یعنی کافرلرکه منکر بعث وحشردرلر
دیدیلر ایا شول وقتده بز مرور ایام ایله عظام یعنی چورمش استخوانلر اولوب وبدنلرمزی طپراق
بیوب ریزه ریزه اولدقدنصکره تکرار مبعوث اولوب خلق جدید ایله تر وتازه اولورمیوز یعنی
استبعاد ایتدیلرکه چوریوب طپراق اولدقدنصکره نیجه ممکندرکه تکرار حیات بولوب بعث اولنه اوزدیدیلر
اما بیر دستکیر بیورر شویله چوریوب خاك اولدقدنصکره فارسان کشته غبار انگیخته فارسلر
اولوب تونز قوپاردق دیو حشره کلورلر نتکیم جناب حق سورهٔ مریمده بیورر :. یوم نحشر المتقین
ذکر ایله شول کونی که بز جمع ایدرز متقیلری :. الی الرحمن :. الی ربهم الذی غمرهم برحمته یعنی متقیلری
جمع ایدرز ربلری جانبنه شول ربکه کندولری رحمتیله مستغرق ایتمشدر یاخود الی جنة الرحمن
تقدیرنده اولان مضاف محذوف اوله :. وفدا :. وافدین کما یفد الوفاد علی الملوك منتظرین لکرامتهم وانعامهم
یعنی بز متقیلری جمع ایدرز رحمان جانبنه یاخود جنت رحمانه جنت ناقه لرینك اوزرلرینه سوار
اولدقلری حالده یعنی انلری جنت ناقه لرینه بندروب جنته ایلتورلر وامام قشیری قدس سره بیورر که
اهل طاعاتی نجایب طاعاتی وعباداتی سوار اولورلر وبرقوم دخی همم ونیاته سوار اولورلر مرکب طاعته سوار
اولنلر جنت طالبلری اوله انلری روضهٔ جنانه واصل ایدرلر وشونلرکه نجایب همته سوار اولورلر انلر
خدا طالبلری اوله انلری قرب رحمانه واصل ایدرلر پس حضرت مولانا قدس الله سره العزیزك شول کیمسه لرکه
خاك اولدیلر اولمزدن اول اولدیلر انلر فارسان میدان رضای خدا اولوب قرب رحمانی بولدیلر دیدیکی
کروه عاشقانه اشارت اولورکه خدا طالبلریدر کر کشید او موی پیشانیت را یعنی پروردکارك
صنعنی کورمزمیسن که سن عدمده قارطوتمش ایکن وجوده کلمك ایستمز ایکن سنك پرچمکدن
چکوب سنی ملك وجوده کتوردی نتکیم حضرت خدا سورهٔ هودده بیورر :. وما من دابة الا هو
آخذ بناصیتها :. ای الا هو مالك لها قادر علیها یصرّفها علی ما یرید بها والاخذ بالنواصی تمثیل لذلك
یعنی دیر یوقسه سندن برشی یوقدر الا حق تعالی انك اوزرینه حاکم قادردر ارادتی مقتضاسنجه تصرف ایدر

برجنده طوتچی دیمک تخیلدر. ربو می سازد جفان کالجواب ؛ زهره نی تا دفع کوید باجواب تسلیم جناب حق
سورهٔ سباده بیورر : یعملون له ما یشاء من محاریب : قصوراً حصینة ومساکن شریفة سمیت بها
لانها یذب عنها ویحارب علیها یعنی بر سلیمان کروه جنی مسخر قلدق انکیچون ایشلرلر ایدی بر دیارده محکم
قصرلردن وشریف مسکنلردن ودیمشلردر که محاریب موضع حربدر بو وجه قلعه‌لر ومحکم حصارلر کبی
زیرا یمن دیارنده حضرت سلیمان ایچون دیولر چوق قلعه‌لر یاپمشلر. ترواح وبلنون وهننده وهندیده وفلقوم
وغمدان کبی : وتماثیل : صوراً وتماثیل للملائکة والانبیاء علی ما اعتادوا من العبادات لیراها الناس فیعبدوا نحو عباداتهم
وحرمة التصاویر شرع مجدد وروی انهم عملوا اسدین فی اسفل کرسیه ونسرین فوقه فاذا اراد ان یصعد بسط
الاسدان له ذراعیهما واذا قعد اظلّه النسران باجنحتهما یعنی ودخی صورتلر دوزرلردی وملائکه‌نک
وانبیا علیهم السلامک صورتلرین دوزرلردی تا که خلق انلرک خضوع وخشوعله عبادت ایلدیکن کوروب
کندولر دخی اول اسلوب اوزره عبادت ایده‌لر واول زمانده اتخاذ تصاویر مباح ایدی وروایتدرکه
تختنک اباغنده ایکی ارسلان صورتی دوزمشلر ایدی وتختک اوستنده ایکی کرکس صورتی دوزمشلر ایدی
فجن تخته چیقه ارسلانلر اللرین اوزادرلردی حضرت سلیمان علیه السلام طبانه رق چیقردی وقجن تخت اوزرینه
اوتورسه اول کرکسلر قنادلرین آچوب کولکه ایدرلردی : وجفان : وصحاف ودخی حضرت سلیمان ایچون
دوزرلردی اکجن کاسه‌لر : کالجواب : کالحیاض الکبار جمع جابیة من الجبایة وهی من الصفات الغالبة کالدواب
یعنی کاسه‌لر دوزرلردی بیوک حوضلر کبی جواب جابیه‌نک جمعیدر جبایتدندر صفت غالبه‌دندر دواب کبی
وقدور راسیات : ثابتات علی اثافیها لا تنزل لعظمها وچولملکلر دوزرلردی که سه پایه اوزرنده طورر بیوک
اولدیغندن انی ایندرمک وقالدرمق قابل دکلدر روایتدرکه اون بیک طباخی وار ایدی که بو چولملکلرده
یمک پشوررلردی . پس حضرت مولانا قدس سره العزیز نفسه خطاب ایدوب بیوررلر که ای دیو صفت اولان نفس
ایش اشته کور سلیمان زنده در بو سلیمان اول طرزی وقیومدر دیولر اول سلیمان خدمتنده نیجه مطیع اولدیلر سن دخی
بو سلیمانک امرینه مطیع اول عب قوللغندن خالی اوله دیو بیوررلر. درنو دست اندر مناصب میزنی
هم ز دست انکه جانم میکنی اکرسن اکی منصبلره اورر سک یعنی دنیا منصبینه طالب اولورسک
اولمدن قورقوب آخرته کتمکه اکراه ایتدیکندندر اما بو منصبه طالب اولق واولمدن اکراه ایتمک یوق یره جان
چکشمکدر الهک امرنده قاچق اولمز همان تسلیم اولمق یکدر. حکایت اغنیادن برکیمه رسول الله
خدمتنده کلوب دیدیکه یا رسول الله نیم کوکلم اولمکدن زیاده قورقر وآخرت جانبنه کتمکه مایل دکلدر نیچه اولور
نیم حالم دیدی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلر مالکی آخرته کوندر تا کوکلک اول جانبه مایل اوله
زیرا هرکس اول طرفه میل ایدر که مالی اورده اوله ناریان خصم وجود خاک اند ناره منسوب اولنلر خاکه
منسوب اولنلرک وجودینه خصم دیرلر یعنی شیاطین انسانک خصمی دیرلر بو خصم نهاندن احتراز
لازمدر تسلیم حضرت حق سورهٔ اعرافده بیورر : انه یریکم هو وقبیله من حیث لا ترونهم : تعلیل للنهی
وتاکید للتحذیر من فتنته وقبیله جنوده یعنی تحقیقا ابلیس سزی کورر او وانک جنودی عسکری بر یرده‌که
سز انی کورمزسز یعنی جسدلری لطیف اولمغله سز انلری کوره مزسز اما سزی انلر کوررلر جسدلریکز
غلیظ وکثیف اولدیغی ایچون پس بویله دشمندن حذر لازمدر. نار شهوت می نیارامد باب ؛ زانکه دارد
طبع دوزخ در عذاب شهوت ناری صو ایله ساکن اولمز زیرا جهنم طبیعتی طوتر عذابده یعنی جهنم طبیعتنی
نفس دخی طوتر تسلیم جناب حق سورهٔ ق ده جهنم وصفنده بیورر : یوم نقول لجهنم هل امتلأت

ونقول

ونقول هل من مزید : سؤال وجواب جیء بهما للتخییل والتصویر والمعنی انها مع اتساعها تطرح فیها الجنة والناس
فوجا فوجا حتی تمتلئ کقوله لاملأن جهنم وانها من السعة بحیث یدخلها من یدخلها وفیها بعد فراغ وانها من شدة
زفیرها وحدتها وتشبثها بالعصاة کالمستکثر لهم والطالب لزیادتهم ویوم مقدر باذکر یعنی ذکر ایله یا محمد
شول کونیکه بز دیرز جهنمه ایا طولدکمی زیرا وعده ایتمشدر جهنمی طولدرمغه جن وانسک کافرلرندن وتقول
جهنم دیه که هل من مزید آیا زیاده وارمی بو استفهام سؤال معناسنده‌در یعنی زیاده ایله دیه سؤال وجواب
بو وجهله کتورلمشدر تخییل وتصویردن اوتری معنا دیمک اولورکه جهنم غایت واسع اولدیغندن درکه
جن وانسدن فوج فوج براغلدقجه فریاد ایدوب هل من مزید در. نورکم اطفاء نار الکافرین سنک نورک
کافرلرک نارین سوندیرردی تسلیم حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوردی جهنم مؤمنلری کوردکده فریاد ایدوب
دیه که : جز یا مؤمن فان نورک اطفأ ناری : یعنی تیز چک ای مؤمن تحقیقا سنک نورک نیم نارمی سوندیرردی
نور ابرهیم را ساز اوستاد حضرت ابرهیم علیه السلامک نورین کندوکه اوستاد ایله تا که نار شهوت ونار
جهنم باتمیه سن زیرا ابرهیمک نوری نمرودک نارین سوندیرردی تسلیم جناب حق سورهٔ انبیاده خبر
ویردی : قلنا یا نار کونی برداً وسلاماً علی ابرهیم : ذات برد وسلام ای ابردی برداً غیر ضار یعنی بز دیدک
ای آتش صاحب برودت وسلامت اول ابراهیم اوزرینه ابن عباس رضی الله عنهما بیوررکه اکر برداً
دیبه وسلاماً دیمه ممکن ایدی که حضرت ابرهیم علیه السلام صوغوقدن هلاک اولوردی کی سیه کردد
ز آتش روی خوب یعنی یوزی خوب اولا یعنی مؤمن متقی وعارف کامل اولان شهوت آتشندن یوزی قرالمغی
حاصل ایلمز کو نهد گلگونه از تقوی القلوب زیرا یوزینه کلکونه قور تقوی‌دن تسلیم جناب حق سورهٔ یونسده
بیورر : الا ان اولیاء الله : الذین یتولونه بالطاعة ویتولاهم بالکرامة یعنی بیلک وآگاه اولک حق تعالینک
دوستلری شول دوستلردر که الله تعالیه دوستلق ایدرلر اطاعتله یعنی طاعت وعبادت ایتمکله الله دخی
انلره دوستلق ایدر کرامت ویرمکله : لا خوف علیهم : من لحوق مکروه یعنی اول الله دوستلرینک اوزرینه
خوف یوقدر مکاره وشدائد یتشمکدن : ولا هم یحزنون : بفوات مأمول ودخی انلر محزون وغمناک اولمزلر
مقاصد ومطالبک فوتندن اوتری زیرا حق تعالی انلره مأموللرین میسر ایدر. والآیة مجمل فسره قوله
الذین آمنوا وکانوا یتقون : وقیل الذین آمنوا وکانوا یتقون بیان لتولیهم له یعنی اولیا شونلردرکه ایمان کتوردیلر
وتقوی ایدیجی اولدیلر : لهم البشری فی الحیوة الدنیا : وهو ما بشر به المتقین فی کتابه وعلی لسان نبیه وما
یریهم فی الرؤیا الصالحة وما سنح لهم من المکاشفات وبشری الملائکة عند النزع یعنی متقیلر انلره دنیا
درلکنده بشارتدن مراد الله تعالی کتاب کریمنده متقیلر حقنده بیوردیغی اوله ولسان نبیدن صلی الله علیه وسلم
بشارت ایتدیکی اوله ورؤیای صالحه ده کوستردیکی اوله ویا یمن وبرکت ومکاشفات اعطا قلدیغی اوله
ویا محل نزع روحده ملائکه‌نک بشارت ویرسی اوله : وفی الآخرة : تتلقی الملائکة ایاهم مسلمین
مبشرین بالفوز والکرامة یعنی متقیلره آخرتده بشارت واردر یعنی ملائکه متقی اولنلری قارشو
سلام ویروب سزک ایچون فوز وکرامت واردر دیو بشارت ویردکلریدر. شیخ الاسلام قدس الله
سره العزیز بیورر الله دوستلرینه ایکی بشارت واردر بری دنیاده وبری آخرتده در دنیا
شناخت ودار آخرت نواخت درین سرای سرور مجاهده ودران سرای نور مشاهده اینجا صفا و
وفا آنجا رضا ولقا بیت از نعمت این جهان ثنای تو بسست :: وز دولت آن جهان لقای تو بسست
آتش افتادن در شهر : کف آن آتش زیاب خداست : شعله از آتش بجل شماست یعنی اول آتش سزک

بخلدن آتشندن برشعله درسزك مالكزى باقى ايچون زيرا حق سبحانه وتعالى حضرتلرى سخينك مالنه خلف
وبخيلك مالنه تلف ويرر تشكيم ايكى فرشته نك دعاسيدر: اللهم اعط كل منفق خلفا واعط كل ممسك
تلفا : وحضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيورر: حصنوا اموالكم بالزكوة وداووا امراضكم بالصدقة واستقبلوا
انواع البلاء بالدعاء : يعنى حفظ ايلك ماللريكزى زكوتيله و بركله دوا ايلك مريضلريكزه صدقه ويرمكله
واستقبال ايلك انواع بلايه دعا ايله هدو انداختن خصم بررودى حضرت امير المؤمنين على كرم الله وجهه
درشجاعت شير ربانيستى : در مروت خود كه داند كيستى يعنى شجاعتده شير خداسن ومروتده كيم بيلوركه
سن كيمسن يعنى مروتده كيم سنك وصفك ايده مز حكايت براعرابى حضرت علينك كرم الله وجهه
حضور شريفنه كلوب ديديكه يا امير المؤمنين سكا شكايتم وار برطائفه دن كه كوچكلره كوچكلكندن اوترى
شفقت ايتمز وبيوكلره بيوكلكندن اوترى حرمت ايتمز يعنى جفا ايتمده صغير وكبيرى برابر طوتر حضرت امام
بيوردىكه كيدر اول اعرابى ديديكه فقيرلكدر امير المؤمنين كرم الله وجهه اول اعرابيه اون بيك آقچه احسان
بيوردى وديديكه يا وجه العرب بالله ورسوله كلما اتيك خصمك متعرضا فارجع الى متعوذا در مروت ابر موسى
بتيه : كامد ازوى خوان ونان بى شبيه مروتده حضرت موسى يه تيه ده كلن ابر كبى سن كه اول ابردن
خوان ونان بى نظير كلدى تشكيم جناب حق سورۀ بقره ده خبر ويرر: وظللنا عليكم الغمام وانزلنا
عليكم المن والسلوى كم شد يك روز زان اهل رجا كلوا من طيبات ما رزقناكم : مضموننجه قرق ييل خوان
ونان آسماندن كه جانب حقدن مائده در اول اهل رجادن منقطع اولمدى تاهم ايشان از خسى خواستند
كندنا وتره وعدس خواستند تشكيم جناب حق سورۀ بقره ده بيورر: واذ قلتم ياموسى لن نصبر على طعام
واحد فادع لنا ربك يخرج لنا مما تنبت الارض : يعنى ياد ايلك شول زمانى كه ديديكز ياموسى برصبر
ايده مزز دائما بردرلو طعام يمكه كه من وسلوى در پس دعا ايله بزدن اوترى ربكه واندن دله
تاكه قدرتيله اخراج ايليوب اول شيلردن كه زمين بيتورر يعنى زميندن الله تعالى بيتورر : من بقلها
زمينك سبزه لرندن وتره لرندن : وقثائها : وخيارندن وچوررن : وفومها : وبغدايندن ياخود صارمساغندن
وعدسها : ودخى مرجمكندن : وبصلها : ودخى صوغانندن حضرت مولانا قدس سره العزيز بيوررلركه بنى اسرائيل خسيسلكلرندن
فالقدير رحمتسزا آسماندن كلن مائده يى قويوب پراصه وتره وعدس طلب ايتديلر حق تعالى حضرتلرينك
نعمتينك قدرين بيلمدكلرندن امت احمد كه هستند از كرم حضرت احمد عليه السلامك امتيكه : كنتم خير
امة اخرجت للناس : حكمنجه : وكذلك جعلناكم امة وسطا : موجبنجه كرامدن درلرانلرك اوزرينه
تاقيامت هست باقى ان طعام قيامته قدر اول طعام باقيدر چون ابيت عند ربى فاش شد
يطعم ويسقى كنايت زان شد بوحديث شريفدن اقتباس اولنمشدر روايتدر حضرت سلطان انبيا
صلى الله عليه وسلم صوم وصال بيوررلرايدى يعنى ايكى اوچ كون متصل كيجه يى كوندزه وكوندزى كيجه يه
اولاشديروب صائم اولورلرايدى اصحاب كرامدن رضوان الله عليهم اجمعين بعضيلر بوعملده رسول الله صلى الله
عليه وسلم افندمزه تشبه قصد ايلديلر عليه السلام افندمز حضرتلرى بيورديلركه : اياكم والوصال اياكم والوصال
اياكم والوصال ثلث مرات : يعنى صوم وصالدن حذر ايلك ديو بيورديلر اوچ كره : قالوا فانك يارسول الله
ديديلركه حضرتكز صوم وصال بيوررسز يارسول الله : قال انى لست كاحدكم : بيورديلركه بن سزك بريكز كبى دكلم
بوخصوصده : انى ابيت عند ربى يطعمنى ويسقينى : تحقيقا بن ربم قتنده كيجه لدم بنى يديردى واچوردى
پس حضرت مولانا قدس سره العزيز بيوررلركه يطعم ويسقى كنايتدر اول نفائس حقايق ربانيه نكه اول نقطه نشين

سالكه

سالكه ميسردر وامت محمددن اولياء الله اوتلرده قيامته دك اول طعام باقيدر وان يكى
سه ماه مى بيند بهم اول كيمسه نك كه چشم حقيقت بينى كشاده در شريعت وطريقت وحقيقتك
نورانيتده ماه منابه سنده در كورر اوچنك دخى حقن ادا ايدر اين سه كس بنشسته يك موضع بهم
يعنى اوچ كيمسه بريرده وبرصورتده بر دينده برمذهبده اما اوچنك مرتبه لرى بربرينه موافق دكل
اكر عبادتده واكر اعتقادده واكر سلوكده انس ابن مالكدن رضى الله عنه مرويدركه حضرت رسول الله صلى الله
عليه وسلم بيوردى : اذا كان اخر الزمان صارت امتى ثلث فرق : فرقة يعبدون الله خالصا وفرقة يعبدون الله
رياء وفرقة يعبدون الله ليستاكلوا به الناس : پس هر فرقه نك بر مرتبه سى واردر اولكى فرقه اوچ ماه
كورر فرقۀ ثانيه بر ماه كورر فرقۀ ثالثه عالمى تاريك كورر : من كان فى هذه اعمى فهو فى الاخرة اعمى
حكمنجه دنيا وآخرتده نور حقدن اثر كورمز آمدى بينا اودركه انك عملى شريعت وطريقت وحقيقته
موافق اوله عمل صالحى خالصا لوجه الله اشليه تا اسرار حقيقت الهيه يه واصل اوله راز بكشا اى على مرتضا
اى پس سوء القضا حسن القضا راز آچ اى على مرتضا اى سوء القضادن صكره حسن القضا اولان على
زيرا برزمان قضا كلمشكن هلاك اولمغى مقرر ايتمشيكن بنى ازاد ايدوب برفضاى امن وامانه واصل ايلدك كه
سنك فيضكدن بكا بوسوء القضا حسن القضا وروضۀ رضا اولدى : عسى ان تكرهوا شيئا وهو خير لكم :
مقتضاسنجه برازظن ايتديكم حقده ايلك اولدى وقصد ايتديكم اسائت احسانه تبديل اولدى امت
وحدى يكى وصد هزار يعنى سن امت واحدسن صورتا برسن اما معناده يوز بيك سن بو مصراعك
معناسى اشارتدر بوحديث شريفك مضمونته كه : عالم واحد اشد على الشيطان من الف عابد : يعنى بر عالم
بيك عابددن اشددر شيطان اوزرينه جواب كفتن حضرت امير المؤمنين : ما رميت اذ رميت در حرب
حضرت ملك متعال سورۀ انفالده بيوردى : وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى : حضرت رسول الله
صلى الله عليه وسلم كفار ايله جنك ايدركن براوچ طپراق آلوب كفاره قرشو آتدى حق تعالى حضرتلرى
اول طپراغى كفار عسكرينك كوزلرينه طولدردى مؤمنلر حمله ايدوب كافرلر اوزرينه غالب اولديلر
حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيوررلركه سن اتمادك اول براوچ طپراغى آتديغك زمانده لكن الله آتدى
يعنى اول براوچ طپراغى لشكر كفارك كوزلرينه واصل ايتمك مقدور بشر دكلدر اكرچه ظاهرا اول
طپراغى سن آتدك اما كفارك كوزلرينه بز واصل ايلدك بزانلرى مغلوب ومقهور ايلدك بو مرتبه يه
قرب فرائض ديرلر بو مرتبه يه واصل اولانلر كيمسه دن هر نه فعل ظهور ايتسه كندودن دكلدر جانب حقدندر
پس امام على كرم الله وجهه بيورركه بندنى بويله اولمشدر حربده بشريتمدن فانمش صفت بوقدر
كلليله فانى اولمشدر كويا آلت حرب حضرت خدا اولمشم بنم وجودمدن هر نه ظهور ايدرسه الله دندر
حقيقتده فاعل مطلق اودر بر آره ده برآلت كبى يوزلرى روضه كشتم كرچه هستم بوتراب حضرت امام
علينك كرم الله وجهه كنيت مباركلرى ابوترابدر فخر ايلى اول نام ايله ذكر ايتسه لر صفا ايدردى ارشاد
اولوردى حكايت بونامه سبب اول اولديكه بركون رسول اكرم صلى الله عليه وسلم افندمز حضرتلرى حضرت
فاطمه نك رضى الله عنها خانۀ شريفلرينه واردى حضرت على آنده حاضر بولمدى حضرت فاطمه دن سؤال
بيوردى عمك اوغلى قنده در ديدى حضرت فاطمه ايتدى بنمله انك مابينده برنسنه واقع اولدى بكا
بيحضور اولوب طشره كتدى بنم يانمده قيلوله ايتمدى ديدى رسول اكرم صلى الله عليه وسلم افندمز حضرتلرى
بركيمسه يه بيوردى كور امام قنده در ديدى اول كيمسه كتدى كلوب مسجدده ياتور ديو خبر ويردى

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم مسجده واروب حضرت امامی یاتور کوردی ردای مبارکی اوموزندن
دوشمش وارقه‌سنک بعض یری طپراق اولمش رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری یاننه اوتوروب
مبارک الیله آرقه‌سنک طپراغن پاک ایدوب قم یا اباتراب بیوردی بو سببله کنیت شریفلری
ابوتراب قالدی پس حضرت مولانا قدس سره العزیز امام علی کرم الله وجهه لساننده دیرکه اکرچه بن ابوترابم اما
روضه اولدم زیرا انواع شکوفه وگل ولاله رنکارنک جمله طپراقده حاصل اولور پس بر عالم که عامل اوله ویرر شده
کامل اوله تعلیم عمل ایلیه جهت دنیاده قدری یوقدر خاک مذلت یاتمالدر اما معنا یوزندن روضهٔ معارف الهیه
وحدیقهٔ اعمال صالحه اولورلر تا احب لله آید نام من : تاکه ابغض لله اید کام من بو حدیث شریفک
مضمونیدر : من احب لله وابغض لله واعطی لله ومنع لله فقد استکمل ایمانه : یعنی بر کیمسه الله ایچون محبت ایلیه
والله ایچون بغض ایلیه والله ایچون اعطا ایلیه والله ایچون منع ایلیه یعنی ویرمه تحقیق اول کیمسه ایمانی کامل
ایلدی آنچه لله میکنم تقلید نیست : نیست تخییل وگمان جز دید نیست یعنی اول نسنه‌یی که الله ایچون ایدرم
تقلید دکلدر تخییل وگمان دکلدر بصیرت یوزندندر بو قولک صدقنه اول ایت کریمه شاهدرکه جناب حق سورهٔ
انسانده بیوردی : ویطعمون الطعام علی حبه : حب الله او الطعام او الاطعام یعنی اطعام ایدرلر طعامی
الله محبتی اوزره یعنی الله عظیم الشانه سودکلرندن یاخود طعامی سودکلرندن زیرا کشی سودیکی شیئی ویرمکده
اجر چوق اولور خصوصا احتیاجلری کمالده ایدی یاخود اطعامی سودکلرندن اطعامی سودکلرندن زیرا
انفاق واطعام وخیرتمکی سورلردی : مسکینا ویتیما واسیرا : یعنی اساری الکفار فانه علیه السلام کان
یؤتی بالاسیر فیدفعه الی بعض المسلمین فیقول احسن الیه او الاسیر المؤمن ویدخل فیه المملوک والمسجون
وفی الحدیث غریمک اسیرک فاحسن الی اسیرک یعنی اطعام ایدرلر بر مایه اولان فقیرلره ویتیم اولانلره
واسیرلره که کفارده اسیر اولمشلردر زیرا حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم فتحی بر اسیر کتورسه‌لر
آنی صحابه‌دن بعضیسنه اصمرلردی وبیوررلردیکه احسن الیه یعنی اکا احسان ایله دیرردی یاخود مراد
مؤمنلرک اسیرلری اوله اولیه اوله مملوک ومسجون دخی بوصده داخل اولور حدیثده وارد اولمشدرکه
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی : غریمک اسیرک فاحسن الی اسیرک :
انما نطعمکم لوجه الله : علی ارادة القول بلسان الحال او المقال ازاحة لتوهم المن وتوقع المکافات المنقصة
للاجر یعنی بونلر غیری دکلدر بز سزی اطعام ایدرز لوجه الله الهک رضاسی ولقاسی طلبیدر اوتری
علی ارادة القولدر یعنی بویله دیرلردی یا لسان حال ایله یا قال ایله منت توهمن ومکافات توقعن ازاحه‌دن
اوتری زیرا بونلر عملک اجرینه نقصان ویرر : لا نرید منکم جزاء ولا شکورا : ای شکرا یعنی مقابله‌سنده
جزا وشکر طلب ایلمزز بیت هرچه دهی مید ومنت منه : وانچه بمنت دهی ان خود مده : منت ونزدی که
دراحسان بود : وقت جزا موجب نقصان بود : وعن ابن عباس رضی الله عنهما : ان الحسن والحسین رضی الله عنهما مرضا
فعادهما رسول الله صلی الله علیه وسلم فی ناس فقالوا یا ابا الحسن لو نذرت علی ولدک فنذر علی
وفاطمة وفضة جاریة لهما صوم ثلث ان برئا فشفیا وما معهم شیء فاستقرض علی من شمعون
الخیبری ثلث اصوع من شعیر فطحنت فاطمة صاعا واختبزت خمسة اقراص فوضعوا بین ایدیهم
لیفطروا فوقف علیهم مسکین فاثروه وباتوا لم یذوقوا الا الماء واصبحوا صیاما فلما امسوا ووضعوا
الطعام وقف علیهم یتیم فاثروه ثم وقف علیهم فی الثالثة اسیر ففعلوا مثل ذلک فنزل جبریل
بهذا السورة وقال خذها یا محمد هناک الله فی اهل بیتک یعنی ابن عباس رضی الله عنهما روایتدرکه

مفسرین

63

مفسرین بونک اوزرینه متفقدرلرکه حضرت امام حسن وحضرت امام حسین رضی الله عنهما
خسته اولدیلر حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم عیادته واردی برقاچ کیمسه‌لر ایله
وبیوردیکه یا اباالحسن بر نذر ایله اوغللرک ایچون تا شفا بولهلر حضرت علی کرم الله وجهه وحضرت فاطمه
رضی الله عنها وفضه نام جاریه‌لری اوچ کون اوروج طوتمغه نذر ایتدیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری حضرت
حسن وحضرت حسین رضی الله عنهمایه شفا احسان ایلدی نذر ایتدکلری اوزره صائم اولدیلر بیجک
قسمندن نسنه‌لری یوغیدی حضرت امام رضی الله عنه شمعون خیبری نام یهودیدن اوچ اولچک
اریه قرض الدی حضرت فاطمه رضی الله عنها اول اریه‌نک براولچکن اون ایدوب بش دانه اتمک
ایلدی اخشام اولدقده افطار اتمک ایچون اول قرصلری اوکلرینه قودیلر قپویه بر مسکین کلدی
قالدیروب قرصلرک بش دانه‌سن دخی مسکینه ویروب کندولر شویله یاتدیلر صودن غیری
نسنه طاتمدیلر صائم اولدقلری حالده صباحلدیلر اخشام ایچون حضرت فاطمه رضی الله عنها اول
اریه‌نک براولچکن دخی اون ایدوب بش دانه اتمک پیشوردی چون اوکلرینه قودیلرکه افطار
ایدهلر قپویه بر یتیم کلدی ینه اتمکلری اکا ویروب کندولر آج یاتدیلر اوچنجی کون بر اسیر کلدی
ینه اتمکلری اکا ویروب پس جبرائیل علیه السلام بو سوره ایله نازل اولوب دیدی آل یا محمد الله تعالی
سکا تهنیه ایلدی اهل بیتکدن اوتری دیدی پس حضرت علینک کرم الله وجهه ورضی الله عنه اخلاص عملنه
بو آیهٔ کریمه شهادت ایلدی حضرت مولانا قدس سره العزیزک بیوردقلری مضمون اوزره این جکرها خون نشد
نه از سنگی است بو جکرلرکه قان اولمدی بکلکندن دکلدر بلکه غفلتدن وبدبختلکدندر تشبیه خدای تعالی
غافل وبدبخت اولنلری قسوة قلبله ذکر ایلیوب قلبلرینی حجره تشبیه ایلدی : ثم قست قلوبکم من بعد ذلک
فهی کالحجارة او اشد قسوة : پس بونلرک قلبلری طاش کبی پک اولدیغندن دکلدرکه خدای تعالی طاشه
تشبیه بیوردی بلکه قابل ایمان اولمدقلرندن وغافل وبدبخت اولدقلرندندرکه انلرک قلبلرین طاشه
تشبیه ایلدی کشت ارسلناک شاهد درنذیر : زانکه بود از کون او حر ابن حر سورهٔ احزابده
اشبو آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر : یا ایها النبی انا ارسلناک شاهدا : علی من بعثت الیهم بتصدیقهم
وتکذیبهم ونجاتهم وضلالتهم وهو حال مقدرة یعنی ای پیغمبر بونلر نذیر کرامتدر تحقیقا بز سنی کوندردک
شاهد کوندردک بعث اولندیغک قومک اوزرینه که تصدیقی ایتدیلر یاخود تکذیبی ایتدیلر
نجاة جانبنه کتدیلر یاخود ضلالت طرفنی طوتدیلر شاهد اولهسن : ومبشرا ونذیرا وداعیا الی الله :
الی الاقرار به وبتوحیده وما یجب الایمان به من صفاته یعنی بشارت ومژده ویریجی یعنی اهل ایمانه آخرتده
جنت ولقا ورحمت خدا اولاجغن مشتلیجی وقورقودیجی یعنی اهل کفر وانکار اولنلره آخرتده عقوبة
وعذاب اولاجغن خبر ویروب قورقودیجی ودخی الله جانبنه دعوت ایدیجی یعنی انک عبادتنه وتوحیدینه
واکا ایمان کتورملکه : باذنه : بتیسیره اطلق له من حیث انه من اسبابه وقیده الدعوة ایذانا بانه
امر صعب لا یتأتی الا بمعونة من جنابه قدسه یعنی انک فرمانیله یا توفیق وتیسیریله دعوت
اوزره قید ایلدی زیرا بو امر صعبدر میسر اولمز الا جناب قدسنک معاونتی ایله اولور : وسراجا منیرا :
یستضاء به عن ظلمات الجهالة ویقتبس من نوره انوار البصائر یعنی سنی چراغ روشن کوندردککه
خلقی ظلمات جهالتدن خلاص ایدوب بر نور وضیا قیلاسن وسنک نورکدن بصیرت نورلرن
اقتباس ایدهلر وجناب حق سورهٔ فتحده دخی بیورر : انا ارسلناک شاهدا ومبشرا ونذیرا :

چونکه حرم خشم که بند دمرا: نیست اینجا جز صفات حق ردا حضرت امام علی کرم الله وجهه بیوریرکه
بونده صفات حقدن غیری ردا یوقدر یعنی بنم وجودمده حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک صفاتندن غیری
لباس یوقدر: تخلقوا باخلاق الله: مضمونجه بنم وجودم صفات الله ایله مزین اولمشدر اندر آ کازاد
کردت لطف حق: زانکه رحمت داشت بر خشمش سبق بو حدیث شریفک مضمونیدرکه حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوردی: ان الله لما قضی الخلق کتب فوق عرشه ان رحمتی سبقت غضبی: چون
رحمت خدا غضب اوزرینه سابقدر سبقت ایلدی هزار معصیتی طاعته مبدل قلدی و صد هزار
کدای خاکنشین منزلتی خلوت سرای محرمیتده معزز قلدی و نیجه سراپردهٔ عظمت محرملرینی بارکاه
کبریادن بعید ایلدی پس بن که مظهر صفات رحمانم و اینهٔ جمال نمای یزدانم لازمدرکه کاهی تیغ
دوسر و بازوی خیبرکشا ایله عازم قتال وکاهی نور ضمیر و شعشعهٔ مهر جمال منیر پر صفا ایله هنمای حریم
وصال اولم امدی مدعا بودرکه عرض ایمان ایلیه سن تاکه مقبول جناب یزدان اوله سن دیدی
تو منی و من توم ای محتشم: تو علی بودی علی را چون کشم: انما المؤمنون اخوة: موجبنجه سن بن و بن سن
اولدم مقام وحدانیتده واصل اولدق دیدی چون مبدل میکند او سیئات: طاعتی اش میکند رغم و شات
سورهٔ فرقانده اولان اشبو آیت کریمه یه اشارتدر: الا من تاب وامن وعمل عملا صالحا: بان یمحوا
سوابق معاصیهم بالتوبة ویثبت مکانها لواحق طاعاتهم او یبدل ملکة المعصیة فی النفس بملکة الطاعة
یعنی مکر شول کیمسه که توبه ایلیه شرکدن و معصیتدن ودخی ایمان کتوره الله و رسوله ودخی عمل صالح
اشلیه یعنی ارکان اسلام اوزره عمل ایلیه: فاولئک یبدل الله سیئاتهم حسنات: پس اول کروهک
الله تعالی سیئاتنی حسناته تبدیل ایلر یعنی سوابق معاصیلرینی توبه ایله محو ایدر لواحق طاعتی انک یرینه
ثبت ایدر یاخود نفسده اولان ملکهٔ معصیتی طاعته بدل ایلر: وکان الله غفورا رحیما: فلذلک
یعفو عن السیئات ویثیب علی الحسنات یعنی الله تعالی مغفرت ایدیجیدر و رحمت ایدیجیدر انکچوندرکه
سیئاتی عفو ایدر و حسناته بدل ایدر گفت پیغمبر صلی الله علیه وسلم بگوش رکابدار: آلتی حقی
و فاعل دست حق: چون زنم بر آلت حق طعن و دق: وهو الذی یحیی ویمیت: حکمنجه احیا و اماتت الله تعالینک
قبضهٔ قدرتنده در انسان اره ده بر آلتدر گفت او پس آن قصاص از بهر چیست رکابدار دیدیکه چون
فعل حضرت خدانکدر آلت مقهوردر آلتدن هیچ برنسنه صادر اولمز دیرسک یا قصاص نه ایچوندر گفت
هم از حق وان سر خفیست حضرت امیر المؤمنین جواب بیوردیکه قصاص دخی حضرت خداندندر واول بر سر مخفیدر
اهل ظاهر بو خصوصده دیمشلردرکه چون قاتل برایشه مباشرت ایلیه واختیار جزئیسنی اکا صرف ایلیه
انک ماوراسنده خدای تعالی موت خلق ایلمک ممکن اوله کندوسنی قصاص اولنور اکرچه اولدورن
الله در اما اول کاره مباشرت ایلمسیدی حق تعالی موت خلق ایلمزدی مثلا برکیمسه برکیمسه یی
قلیجله یا اوق ایله اورسه الله تعالی مقتولده موت خلق ایلمزدی دیمشلر اما اهل باطن: لا یسئل عما یفعل
حکمنجه بونک کبی ایشلری حضرت خدانک حکمته حواله ایلمشلر و بر معنا دخی بودرکه چون جمیع اسما
وصفات حضرت احدیة الذات دن استدعای مظاهر ایدرلر تاکه هر برینک سلطنتی ظهور ایلیه امدی
اکر قصاص اولمسه اسم منتقمک سلطنتی ظاهر اولمزدی انکچون تامل ایده جک اولورسک جمیع بورلری
اسما وصفات مقتضاسی اوزره جاری کورسن و انتقامی شویله بیان ایتمشلردرکه: الانتقام افتعال من النقمة
وهی غایة الکراهة لشیء وغایة العقوبة علیه ایضا وهو من العباد اخذ النقمة و درک الثار وطلب شفاء الغیظ

ومن

ومن الله اخذ اثار اولیائه وتشفیة غیظهم رمز ننسخ آیة او ننسها: نات خیرا در عقب میدان مها
اوائل سورهٔ بقره ده اولان آیهٔ کریمه یه اشارتدر: ما ننسخ من آیة او ننسها: نزلت لما قال المشرکون او الیهود
الا ترون الی محمد یامر اصحابه بامر ثم ینهیهم عنه ویامر بخلافه بو آیهٔ کریمه نک سبب نزولی اول اولدیکه قوم
مشرک یاخود قوم یهود دیدیلرکه کورمیسز محمدی صلی الله علیه وسلم بر خصوص ایچون اصحابنه امر ایدر دیدیلر
بو آیهٔ کریمه نازل اولدی یعنی هرنسنه یی که بز منسوخ ایلرز آیه قرآندن بر وفق مصالح خلق ومقتضای زمان یاخود
اونتدررز یعنی کوکللردن محو ایدرز: نات بخیر منها او مثلها: ای بما هو خیر للعباد فی النفع والثواب او مثلها فی الثواب
یعنی کتوررز اول آیهٔ منسوخه دن خیرلوسن نفعده وثوابده یاخود اول آیت منسوخه نک مثلن کتوررز
ثوابده چون بریده گشت خلق رزق خوار: یرزقون فرحین شد کوار اشارتدر اول آیهٔ کریمه که سورهٔ آل عمرانده
ولا تحسبن الذین قتلوا فی سبیل الله امواتا: نزلت فی شهداء احد وقیل فی شهداء بدر والخطاب لرسول الله
صلی الله علیه وسلم او لکل احد او من یحسب یعنی سن ظن ایلمه یا محمد شول کیمسه لرکه قتل اولندیلر سبیل اللهده
اموات اولدیلر یعنی اولمش ظن ایلمه آنلری بو آیهٔ کریمه شهدای احد حقنده نازل اولدی بعضلر شهدای بدر حقنده در
دیمشلر: بل احیاء: ای بل هم احیاء وقرئ بالنصب علی حسبهم احیاء یعنی بلکه بونلر زنده درلر: عند ربهم:
ذو و زلفی منه یعنی ربلری قتنده قربت و منزلت صاحبیدرلر: یرزقون: من الجنة وهو تاکید لکونهم
احیاء یعنی رزقلنورلر جنت میوه لرندن وجنتک سائر نعمتندن: فرحین بما آتیهم الله من فضله: وهو
شرف الشهادة والفوز بالحیوة الابدیة والقرب من الله والتمتع بنعیم الجنة یعنی بونلر فرح و شادمان
اولدقلری حالده حق تعالی بونلره کندو فضلندن عطا قیلدیغی شیء که شهادتدر وحیات ابدیه یه واصل اولمقدر
وقرب حضرت الهیدر ونعیم جنتله متمتع اولمقدر معنای بیت چون بر رزق بیجینک بو غازی کسیله
یا سبیل اللهده جهاد ایتمکده یاخود اختیاریله نفسن دنیادن کسه پس اول کیمسه عند الله رزق
معنوی وغدای نورانی یه واصل اولور ونعیم جنت ولقای رب عزت ذوقنه نائل اولور کر نفر مودی
قصاصی بر جنات: یا مکفی فی القصاص آمد حیات تشکیم جناب حق سورهٔ بقره بیورر: ولکم فی القصاص حیوة
یا اولی الالباب: کلام فی غایة الفصاحة والبلاغة من حیث جعل الشیء محل ضده وعرف القصاص ونکر الحیوة
لیدل علی ان فی هذا الجنس من الحکم نوعا من الحیوة عظیما وذلک لان العلم به یردع القاتل عن القتل
فیکون سبب حیوة نفسین ولانهم کانوا یقتلون غیر القاتل والجماعة بالواحد فتورث الفتنة بینهم فاذا
اقتص من القاتل سلم الباقون ویصیر ذلک سببا لحیوتهم یعنی سزک ایچون قصاصده حیات واردر
ای عقل صاحبلری حکم قصاص تامل اولنسه برقاچ وجهله حیوة ملاحظه اولنور اولا حکم قصاص
قاتلی قتلدن منع ایدر وکندویه دخی قصاصدن سالم ایدر پس ایکی نفسک حیواتنه سبب اولدی
بر دخی بودرکه شریعت مطهره دن اول عربک عادتی بوایدیکه قاتل دکل ایکن برکیمسه یی قتل ایدرلردی
و برکیمسه دن اوتری برجماعتی قتل ایدرلردی پس مورث فتنه اولوردی مابینلرنده چون قاتله قصاص
حکم اولندی باقیلر سالم قالدی وقیل المراد به حیاة الاخرویة فان القاتل اذا اقتص منه فی الدنیا لم یؤخذ به فی الاخرة
و حیاتدن مراد حیاة اخرویه در دیمشلر زیرا برکیمسه یه دنیاده قصاص اولنسه آخرتده مؤاخذه اولنمز
پس حیاة اخرویه دن محروم اولمز: یا اولی الالباب: ذوی العقول الکاملة ناداهم للتامل فی حکمة القصاص
من استبقاء الارواح وحفظ النفوس یعنی الله تعالی حضرتلری عقل کامل صاحبلرینی حرف ندا ایله چاغردی
حکمت قصاصده تامل ایتمکدن اوتری که قصاصده استبقاء ارواح وحفظ نفوس واردر تامل ایلک دیدی

لكم تتقون :. في المحافظة على القصاص والحكم به والاذعان له او عن القصاص فتكفوا عن القتل مفاد بيت
اكر جنايت ايديجيلر اوزرينه قصاص بيورميدي يا خود قصاصده حياة واردر ديميدي كيمك
زهرسي اولورديكه كندو كندوكندن اسير حكم خدايه تيغ اورمغه قادر اوليدي نجيب كردن ادم عليه السلام
از ضلالت ابليس :. ياغياث المستغيثين اهدنا اي فرياد ايدوب مدد طلب ايدنلرك فريادرسي
بزه مدد ايله لا افتخار بالعلوم والغنا علوم ايله غنا ايله افتخار ايلمزز بلكه سنك عنايتك وهدايتك
طلب ايدرز لا تزغ قلباً هديت بالكرم :. اصرف السوء الذي جف القلم نتكيم سورة ال عمرانده بيورلدي
ربنا :. علمده راسخ اولنلرك سوزيدركه ديرلر اي بزم پروردكارمز :. لا تزغ :. دوندرمه ومنحرف قلمه :. قلوبنا
بزم قلبلرمزي حقي قبول ايتمكدن :. بعد اذ هديتنا :. بزه يول كوستروب هدايت ايتدككدن صكره :. وهب لنا :.
وبزه باغشله :. من لدنك رحمة :. كندو قتكدن توفيق وير بزم استقامت اوزره اولمامزكه اول محض رحمتدر
وشك وشبهه دن بزه عصمت ميسر اوله :. انك انت الوهاب :. تحقيقا هر عطيه يي باغشلييجي سن سن
واصرف السوء الذي جف القلم :. وكيدر شول بلالري كه قلم يازدي لوح محفوظده كر تواه ومهر كوييه
جفا اكرسن ماه ومهره با نور وضيا ويرسك ملك الكمال وفناها مرتزا فنالري كماله ايشديرك
ومعدومليري موجود ايتمك سكا مسلمدر يعني كمال وفنانك مالك الملكي سن سين كه تو پاك از خطر
وز نيستي :. نيستي را موجود ومغنيستي يوقلري ايجاد ايديجي وغنا ويريجي سن سين :. انما امره اذا اراد
شيئا ان يقول له كن فيكون :. حكمنجه بو قادر بركه وار اول ديسك موجود اولورلر بيت كار اكر دشوار اكر
آسان بود :. پيش قدرت جملكي يكسان بود كي بسوزيده برون آ تازه شو :. بار ديكر خوب وخوب آوازه شو
سورة رومده اولان آية كريمه نك مضموني اوزره كه :. فانظر الى آثار رحمت الله كيف يحيي الارض بعد موتها :.
در خزان وقتنده يانوب فنا اولمشيكن بهار ايامنده انواع شكوفه ورياحين وكل تازه بتوروب جهاني
تر وتازه ايلر كل شئ ما خلا الله باطل هرشي كه حضرت خدانك غيريدر باطلدر ان فضل الله نعيم ها طل
تحقيقا الله ذو الجلال حضرتلرينك فضلي بر سحاب پر رحمتدر كه دائم باغدر جيدر لبيد نام شاعرك
بيتنه اشارتدركه حقنده حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم اصدق ما قال العرب قول لبيد :. الا
كل شئ ما خلا الله باطل :. وكل نعيم لا محالة زائل يعني آكاه اوكه هر شئ حقدن غيري اوله باطلدر وهر نعمت
لا محاله لابد زائلدر بازكشتن بحكايت حضرت علي رضي الله :. زانكه مركم همچون خوش آمدست :. مرك من
در بعث جنك اندر زدست بنم مركم زنده اولمقلغه باعثدر كه بو اولمكده زنده اولمق اولديغي
يقيناً بلنشدر مرك بي مركي بود مارا حلال :. برك بي بركي بود مارا نوال الموت راحة المؤمن :. بو ينجه
اجل كلمزدن اول موت اختياري ايله اولمك بزه حلالدر :. موتوا قبل ان تموتوا :. حكمنجه چون مرا سوي اجل
عشق هواست :. نهي لا تلقوا بايديكم مراست سورة بقره ده اولان اشبو آية كريمه يه اشارتدر :. ولا تلقوا
بايديكم الى التهلكة :. يعني سز القا ايلمك كندو نفسلريكزي تهلكه يه پس حضرت امام علي كرم الله وجهه
ورضي الله عنه بيوررلركه بو نهي هپ بنم ايچوندر زيرا هر نفسده نهي وارايسه نفسك مشتهاسندن
ونفس الله واحلي اولان شيلردندر خلق تهلكه دن نهيسز فرار ايدرلر وضعفك نفسلري
تهلكه يه اشتها ايتمزلر اما بنم نفسمه موت وتهلكه لذيذدر بن موته عاشقم ايچون نهي لا تلقوا بنم حقمده
صادق اولور اقتلوني يا ثقاتي لائما :. ان في قتلي حياتي دائما تحقيقا بنم قتلمده در حياتم دائم اولديغي
حالده يعني بن موتده حياة دائمه واصل اولورم بو بيت اصلنده حسين منصوركدركه حضرت مولانا

قدس

قدس الله سره العزيز امام علي كرم الله وجهه لسان شريفلرندن بيوررلر كم افارق موطني حتى متى
نيجه يه دك مفارقت ايده يم وطن اصليمدن كه مرتبهٔ احديتدر حتى نيجه يه دك ونه زمانه دك
ان في قتلي حياتي يا فتي تحقيقا بنم قتلمده حياة واردر اي يكيت فرقتي لو لم يكن في ذا السكون
اكر دنياده سكون بلا فرقت اولميدي يعني بو دنياده ساكن اولمق فرقتك عيني اولميدي لم يقل
انا اليه راجعون دينلمزدي انا اليه راجعون يعني بز الله جانبنه رجوع ايديجي بز دينلمزدي اشارتدر اول
آية كريمه يه كه سورة بقره در :. وبشر الصابرين الذين اذا اصابتهم مصيبة قالوا انا لله وانا اليه راجعون :.
بو مقامده خلاصهٔ كلام بودركه ممات واسطهٔ نيل حيات ايديدر واكر جهانده ساكن اولمق وطن اصليدن
مفارقت اولميدي انا اليه راجعون صحيح اولمزدي بيان فتح طلبيدن پيغمبر عليه السلام مكه راجهة دوستي
دنيا نبود كه فرمود الدنيا جيفة وطالبها كلاب يا مر بود وقال عليه السلام :. حب الدنيا رأس كل خطيئة وترك
الدنيا رأس كل عبادة :. بلكه فرمان الهي ايله ايدي نتكيم سورة تحريمده بيورلدي :. يا ايها النبي جاهد الكفار
والمنافقين واغلظ عليهم :. وحضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردي :. امرت ان اقاتل الناس حتى
يقولوا لا اله الا الله لا يسع فيها نبي مرسل نتكيم حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردي
لي مع الله وقت لا يسعني فيه ملك مقرب ولا نبي مرسل :. يعني بنم الله ايله بر وقتم واردر اول وقتده ملك مقرب
ونبي مرسل صغمز والملك والروح ايضا فاعقلوا ودخي ملكده صغمز وروحده صغمز بويله تعقل ايلك
كفت مازاغيم همچون زاغ نه :. مست صباغيم ومست باغ نه يعني حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيورر بزم حقمزده سورة والنجم ده :. ما زاغ البصر وما طغى :. نازل اولمشدر بر زاغ كبي دنيا پرست
وجيفه پرست دكلز در نجي فرمود كاي قوم يهود :. صادقانرا مرك باشد كنج وسود يعني حق سبحانه
وتعالى حضرتلري سورة بقره ده بيوردي :. قل ان كانت لكم الدار الاخرة عند الله خالصة من دون الناس
فتمنوا الموت ان كنتم صادقين :. ولن يتمنوه ابدا بما قدمت ايديهم :. يعني دي يا محمد صلى الله عليه وسلم اكر دار آخرت
الله قتنده خالصا سزك ايسه غيريلرك دكل ايسه دعوا ايدوب سويلديككز كبي ايسه پس تمني ايدك
موته اكر بو دعواده صادق ايسه كز حق سبحانه وتعالى حضرتلري خبر ويروب بيورديكه هركز انلر موته
تمني ايتمزلر ابدا حضرت ابن عباس رضي الله عنهما روايت ايدر حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
كه :. لو تمنى اليهود الموت لم يبق يهودي على وجه الارض :. يعني قوم يهود موته تمني ايده لردي بر يوزنده
بر يهودي قالمزدي چون بو سوزي اشتديلر قوم يهوددن بركيمسه نك زهرسي اولمادي كه
موته تمني ايده زيرا حضرت محمدك صلى الله عليه وسلم صادق اولديغنك بيلوردي
كفت حضرت امير المؤمنين علي كرم الله وجهه ورضي الله يا قرن خود قرن بكسر قاف حريف وهمدم
معناسنه در نيم بهر حق شد ونيمي هوا :. شرك اندر كار حق نبود روا بلكه كركدركه عملك خالصا
لله اوله كما قال الله تعالى :. وما امروا الا ليعبدوا الله مخلصين له الدين :. وينه بيورر :. فاعبدوا الله ولا تشركوا
به شيئا من غلام آن چراغ چشم جو بو چراغدن مراد حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلمدر
نتكيم جناب حق سورة احزابده بيورر :. يا ايها النبي انا ارسلناك شاهدا ومبشرا
ونذيرا وداعيا الى الله باذنه وسراجا منيرا والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب هو

66

بسم الله الرحمن الرحيم

بیان بعض از حکمت تأخیر این مجلد دوم ایکنجی جلدک تأخیر اولمسنک حکمتلرندن بعضیسنک
بیاننده در شویله روایت اولنورکه مجلد اول تمام اولدقدنصکره حضرت خداوندکار قدس الله سره العزیز
ایکیسنه مقداری نظم شریف مثنوی معنویه تقید بیورمدیلر سبب بوایدیکه اول اثناده حسام الدین
چلبی افندی حضرتلرینک حرم محترملری وفات ایلیوب اول اجلدن حضرت حسام الدین چلبی افندی ماتم زده
وپریشان خاطر اولوب ضمیر منیرلرینه حیرت واستغراق حاصل اولمغین حضور حضرت مولانایه
واروب مثنوی شریفک نظم اولمسی بابنده التماس والحاح ایتمدیلر حضرت خداوندکار انلرک
خاطر عاطرلرینه رعایت بیوروب نظم مثنویدن فارغ اولمشلر ایدی تمام ایکیسنه دنصکره چلبی
حسام الدین افندی حضرتلری خدمت جناب مولاده روی عبودیتی خاکه سوروب تمنا والحاح ایلدیلر
اندنصکره حضرت خداوندکار دخی نظم شریفه شروع بیوردیلر مثنویا چون ضیاء الحق حسام الدین عنان
باز کردانید زاوج آسمان بیوردقلری بومعنایه مشعردر حضرت مولا قدس الله سره العزیز بوتقریبله بعض حکمت
دخی بیوررلرکه اکر جمله حکمت الهی بنده را معلوم شود اکر حکمت الهینک جملسی بنده یه معلوم اولسه
در فوائد ان کار بنده ازان کار فرو ماند یعنی اول کارک فائده لرنده بنده اول کاردن عاجز قالور
یعنی اول کار ایله عمل ایدوب فائده سین اخذ ایتمکه قادر اولمز وحکمت بی پایان حق ادراک اورا ویران
کند وحق تعالی حضرتلرینک حکمت بی پایانی انک ادراکنی ویران ایلر بدان کار نپردازد اول کاره دوزلمز
پس حق تعالی شمه ازان حکمت بی پایان مهار چشم او سازد پس حق تعالی اول حکمت بی پایاندن برشمه
کوسترر اول قولک کوکلی اول طرفه میل ایدر دوه یولارندن جذب اولندیغی کبی بی اختیار اول شمه حکمت
سمتنه کیدر وانک تحصیلنه سعی ایدر واورا بدان کار کشد پس حق سبحانه وتعالی حضرتلری اول قولی
بوطریق ایله کاره وعمله چکرکه اکر اورا ازان فائده هیچ خبر نکند اکر اول قوله اول حکمتک فائده سندن
هیچ خبر ویرمیوب یعنی اول برشمه یی کوسترمیدی هیچ نجنبد هیچ اول قول طلب حکمتده وتحصیل
معرفتده برجنبش وحرکت ایتمزدی زیرا جنباننده از بهرهای ادمیانست زیرا محرک میل درون
انسانی آدم اوغلنه حاصل اوله جق فائده لردندر یعنی فائده امید ایلدیکی شیلره میل ایدر
وانک تحصیلنده حرکت ایدر که از بهر ان مصلحت کنیم که اول بهره وفائده دن اولتوری مصلحت
ایدلم دیر واکر حکمت این بروی فرو ریزد اکر بوکارک حکمتی دسری اول قولک اوزرینه
ریخته اولیدی یعنی جمیعا معلوم ومنکشف اولیدی هم نتواند جنبیدن ینه اول کارک عملنده واول
فائده نک تحصیلنده جنبش وحرکت ایتمکه قادر اولمزدی چنانکه اکر در بینی شتر مهار بنود
مثلا شویله درکه اکر دوه نک بورننده یولار اولمسه یوله طوغری کیتمز واکر سخت بزرک بود

هم

هم فرو خسبد اکر یولارنی بیوک اولوب اغر اولورسه دوه ینه اشاغی چوکر یاتور پس ینه یوله
کیده مز وان من شیء ان نفی ایجوندر ما معناسنه در یعنی ما من شیء من الاشیاء دیمکدر
یعنی اشیادن برشیء یوقدر الا عندنا خزائنه الا اول شینک خزینه لری بزم قتمزده موجوددر
یعنی بز اول شیلری ایجاد ایتمکه قادرز وما ننزله وبز اول شیلری خزائن غیبدن تنزیل ایتمزز
الا بقدر معلوم الا مقدار معینه ملتبس اولدیغی حالده تنزیل ایدرز اقتضای حکمت اوزره
خاک بی آب کلوخ نشود طپراق صوقاتلمینجه کرپیج اولمز وچون آب بسیار بود هم کلوخ نشود
وچون صو چوق اولسه ینه کرپیج اولمز پس هرشیده اعتدال شرطدر نتکیم جناب حق سورة
الرحمن ده بیورر والسماء رفعها خلقها مرفوعة محلا ومرتبة فانها منشاء اقضیته ومنزل احکامه ومحل
ملائکته یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری سمایی مرفوع خلق ایلدی محل یوندن ومرتبه یوندن زیرا اول سما جناب
حقک منشاء اقضیه ومنزل احکام واوامر ومحل ملائکه سیدر ووضع المیزان العدل بان وفر علی
کل مستعد مستحقه ووفی کل ذی حق حقه حتی انتظم امر العالم واستقام کما قال علیه السلام هو
بالعدل قامت السموات والارض اوما یعرف بها مقادیر الاشیاء من میزان ومکیال ونحوهما ودخی
حق تعالی میزان وضع ایلدی یعنی میزان عدل وضع ایلدی هر مستعده مستحقنی ویرمکله وهر صاحب حقه حقنی
وفا ایتمکله حتی عالمک اموری منتظم ومستقیم اولدی یاخود میزاندن مراد مقادیر اشیا بلندیکی
میزان وکیل وآرشون وبونلره بکزر شیلر اوله بمیزان دهد هر چیز را نه بی حساب وبی میزان امدی حق تعالی
هرشیئی حساب ایله میزان ایله ویرر حسابسز ومیزانسز ویرمز الا که از عالم خلق مبدل
شده اند الا شول کیمسه لره حسابسز ومیزانسز ویررکه انلر بشریتدن مبدل اولمشلردر یعنی انبیا والاولیا
حسابسز ومیزانسز ویرر اکر کرامتدر واکر نعم دنیا واخرتدر ویرزق من یشاء بغیر حساب کشته اند
یعنی الله تعالی حضرتلری دیلدیکی قولنه بی حساب رزق ویرر دیو بیوردیغی معنایه مظهر اولمشلردر انلر
من لم یذق لم یدر هر شول کیمسه که طاتمدی بلمدی مادامکه برکیمسه برمرتبه یه واصل اولمیه اول مرتبه
صاحبلرینک احوالنی بلمز پس بومعنایه تمثیل ایدوب بیورر برسید یکی عاشقی چیست
برکیمسه صوردی ودیدیکه عاشقلق ندر کفتمش که چون من شوی بدانی دیدمکه بنم کبی اولورسن
بیلورسن یعنی بنم کبی عاشق اولورسک اول زمان بیلورسن که عاشقلق ندر عشق ومحبت
بی حسابست عشق ومحبت بی نهایه وبی حسابدر جهة ان کفته اندکه صفت حقست تحقیق
اول جهتدن دیمشلرکه حق تعالینک صفتیدر پس حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک اوصافنه حد وغایت
ونهایت اولمز وانسبت او بی بنده مجازیست عشق ومحبتی بنده یه نسبت ایلمک مجازیوندندر یوخسه
حقیقتده صفت حقدر کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف جناب رب عزت بوحدیث قدسیده
بیوررکه بن کزلو کنج ایدم سودم که بلنم خلقی خلق ایلدم پس بوسودم لفظیکه واردر بوقیون
اوزره محبت الهینک قدیمه صفات سیدر یحبهم تمامست یعنی الله تعالی انلری سور ومحبت ایدر دیو
بیوردیغی تمامدر ویحبونه کدامست ومؤمنلر دخی الهی سورلر محبت ایدرلر دیدیکی قنغیدر یعنی
اصل محبت الهینک محبتیدر یوخسه بنی ادم محبتی اکا لایق دکلدر بیت تاکه از جانب معشوق نباشد میلی
کوشش عاشق بیچاره بجایی نرسد قال سلطان العاشقین وبرهان الواصلین حضرت مولا قدس الله سره
مدتی این مثنوی تاخیر شد یعنی مجلد اول تمام اولوب مجلد ثانی یه ابتدا ایلمزدن اول حرم محترم حضرت

چلبی حسام الدین افندی وفات ایدی .. موت اکار کفی بک واعظا .. مضمون شریفنجه مشار الیه حسام الدین
افندی حضرتلرینه استغراق حاصل اولوب ایکی ییل مقداری مثنوی تأخیر اولندی زیرا سبب نظم مثنوی شریف
انلردر چون انلره استغراق وفنا حاصل اولدی تقاضا ایتمز اولدیلر حضرت مولا قدس الله سره العزیز دخی
انلرک خاطر شریفلرینه رعایت ایدوب تا انلر فنادن رجوع بیورنجه نظم مثنوی معنوی یه صرف همت
ارزانی بیورمدیلر مهلتی بایست تا خون شیر شد برزمان مهلت وصبر کرکدر تا قان سود اوله پس معلوم
اولدیکه تأخیر سبب کمالدر آمدی هر ناقصه درجه کماله ارتقاده وهر طالبه ذروه اجلاله اعتلاده
صبر وامهال وتدریجدن غیری چاره یوقدر نتکیم طرحیجده قان مهلتله شیر صاف اولور وبرک طوت
صبر ایله اطلس اولور وقطره باران برزمان بطن صدفده حبس وتربیه اولنمجه در مکنون اولوب تاج شاهانه
اوزره یر ایتمز وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم .. من اخلص لله اربعین صباحا ظهرت ینابیع الحکمة
من قلبه علی لسانه .. اربعین صباحا بیوردقلری دخی مهلتدن کنایه در هیچ بر مراد یوقدرکه مهلتسز حاصل اوله
وهیچ برشی یوقدرکه زمانسز وجوده کله آمدی شی کمالنی بولمز الا تأخیر ایله ومهلت ایله پس مثنوی شریفک
دخی تأخیرینه سبب بودر تا نزاید بخت تو فرزند نو .. خون نکردد شیر شیرین خوش شنو تا اوغلان
طوغمینجه بستان مادرده قان سود اولمز آمدی طالبک دخی بختی صدد کارلق ایدوب زاینده طلب
واستعداد نو حاصل ایتمینجه دل مربی کاملدن شیر حکمت وارشاد نصیحت ظهور ایتمز نتکیم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوردی .. ان الله یلقن الحکمة علی لسان الواعظین بقدر همم المستمعین .. پس مستمع قابل که شیخ
حضرت حسام الدین افندی ایدی انلر استغراق سببیله استماعدن وطلبدن فارغ اولمشلر ایدی
مثنوی دخی تأخیر اولمش ایدی نتکیم جناب پیر دستکیر نظم شریفده تصریح بیوررلر چون حسام الدین حضرتلری
کشنده شیر حکمة الهیه وجشنده اسرار سبحانیه در ایکی ییل مقداری استغراق وفناده اولمغله بو معنا
وحقایق شیرینی جذب ایتمکه همت حواله قیلمدی مثنوی این سخن شیر است در پستان جان .. بی کشنده
خوش نمی کردد روان .. مضمونجه تأخیر واقع اولدی ایکی ییلدنصکره شیخ حسام الدین افندی حضرتلری
استغراقدن رجوع ایدوب عالم صحوه کلدی حضرت مولا قدس سره العزیز عادت قدیمه سی اوزره
نیازمندلک کوستروب بقیه مثنوی شریفی استدعا ایلدی ای دهان خود تو دهانه دوزخی
ای آغزسن جهنم اغزی کبی سن هرنه یرسن هیچ طویمدم دیرسن نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری
دوزخه سؤال ایدوب .. هل امتلأت .. دیدکده .. هل من مزید .. دیو جواب ویره کرکدر پس حرص
واز اغزی آچیلوب جهنم صفتیله متصف اولیجق انک کبی دهان سلوکه مانع اولوب صاحبنه هم
دهانه جهنم اولور وی جهان تو برمثال برزخی وای جهان سندخی برزخ مثالنده سن طالب ایله
حقایق الهیه مابیننده زیرا دنیانک هر بر علاقه سی بر برزخ مانعدر طالب حق اولنلره هم
نتکیم جناب حق سوره تغابنده بیورر .. یا ایها الذین آمنوا ان من ازواجکم واولادکم عدوا لکم
فاحذروهم .. یعنی ای شول کیمسه لرکه اللهک وحدانیتنه ایمان کتوردکز تحقیقا ازواجکزدن
واولادکزدن بعضیسی سزه دشمندر سزی کندولره مشغول ایدوب الله تعالینک عبادتنه
مانع اولمغله یاخود امر دینده یا امر دنیاده خصومت ایدرلر .. فاحذروهم .. ولا تأمنوا
غوائلهم یعنی حذر ایلک انلردن وانلرک غائله لرندن امین اولمک محصل الکلام ازواج
واولاد ودنیانک سائر علایقی برزخ ومانعدر سالک راه حق اولنلره بیت تعلق حجابست

یشغلکم عن طاعة الله او یخاصمکم
فی امر الدین او الدنیا

ولی

ولی حاصلی .. چون پیوندها بکسلی واصلی .. انما اموالکم واولادکم فتنة والله عنده اجر عظیم یک قدم زد
آدم اندر ذوق نفس .. شد فراق صدر جنت طوق نفس حضرت آدم علیه السلام مسجود ملائکه مقربین
وخلیفه رب العالمین وبدیع فطرت وعجیب قدرت ولطیفه حضرت احدیت والف تخته اول ایدی نظم عالم
زرخش صفا کرفته .. منزلکه اصطفا کرفته .. ایزد بعنایتش سرشته .. منشور خلافتش نوشته .. پس بو مرتبه
دن صکره ذوق نفس ایله بر ادم حرکت ایلدی یعنی نفس مرادنجه بر عمل ایلدی جنتدن سوریلوب نیجه ییللر
آغلدی روبجو یار خدایی را تو زود .. چون چنین کردی خدا یار تو بود یعنی چون بویله ایلدک .. انا جلیس
من ذکرنی .. حکمنجه خدا سکا یار اولور وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر .. من اراد ان یجلس
مع الله فلیجلس مع اهل التصوف .. چون حضرت مولا قدس سره العزیز مجلد ثانی یه ابتدا ایلدی چون تألیف
مثنویدن مراد بیان احوال سلوک ووصول الی الله در انک بیانینه شروع ایلدی و بیوردیلرکه
طریق حقه سلوک وحضرت خدایه وصول میسر اولمز الا ترک شهوتله وعبادت وخلوت وعزلتله
والی دخی بیان بیوردیلرکه خلوت اغیاردن کرکدر یاردن دکل زیرا عزلت اختیار ایدنلر اغیاردن
قاچوب خلوت نشین اولورلر یوخسه یار خلوتده دخی مونس وغمکساردر بیت چونکه مؤمن
آینه مؤمن بود .. روی او ز آلودکی ایمن بود .. المؤمن مرآة المؤمن .. حکمنجه چونکه مؤمن مؤمنک آینه سیدر
آینه سکا عیبکی وهنرکی کوسترر کم زخاک چونکه خاک یار یافت .. از بهاری صدهزار
انوار یافت انوار نور جمعیدر نور نونک فتحه سیله شکوفه معناسنه در یعنی سن طپراق قدر اولدیغک
خاک بهار ایله اولمغله یوز بیک شکوفه بولدی سن دخی مرشد ایله یار اولمغله ازهار معارف
الهی وانوار تجلیات نامتناهی تحصیل ایلیه سن بو مجلده حضرت مولا قدس الله سره العزیز صحبت ابراره
تحریض بیوررلرکه یار حقیقیکه کل بوستان اقبال وشمع شبستان آمالدر وواسطه معراج حقایق
ورابطه ادراک دقایقدر سالک راه دین وطالب اسرار علم یقین اولنلره لازمدرکه انک کبی
برسعادتمندک خدمت روح افزالرینه واصل اولمغه سعی ایلیه که بو طریقک سلوکی برمرشد صاحب
تمکین وبرکامل اهل یقین سز نتیجه ویرمز پس بجسم بانشم از اصحاب کهف .. به ز دقیانوس باشد
خواب خوف اصحاب کهف دقیانوسک صحبت ناموافقندن قاچوب خواب بیدارلق اوزرینه ترجیح
ایلدیلر نتکیم حضرت خدا سوره کهفده بیورر .. اذ اوی الفتیة الی الکهف .. یعنی الفتیة من اشراف
الروم اراده دقیانوس الی الشرک فابوا وهربوا الی الکهف یعنی ذکر ایله شول زمانی که مقام ایتدیلر
برقاچ یکتلر مغاره یه یعنی رومک اشرافندن برقاچ یکت که دقیانوس انلری شرکه دعوت
ایلدی انلر ابا ایدوب قاچدیلر کهفده پنهان اولدیلر .. فقالوا ربنا آتنا من لدنک رحمة .. توجب لنا
المغفرة والرزق والامن من العدو یعنی پس دیدیلر ای بزم پروردکارمز سن بزه کندو قتکدن
رحمت ویر اویله رحمت که سبب اوله بزم ایچون مغفرته ورزقه وعدو شرندن امینکه .. وهیئ لنا
من امرنا رشدا .. من الامر الذی نحن علیه من مفارقة الکفار یعنی بزم ایچون مهیا ایله بزم بو کارمزدن که
کفاردن مفارقتدر یعنی کفاردن آیریلوب سکا توجه ایلدیکمز ایشدن بزه رشد وهدایت
ویر دیدیلر رشدا نصب بسببه راشدین مهتدین او اجعل امرنا کله رشدا خواب بیدار بست
چون با دانا نشست .. وای بیداری که با نادان نشست برخواب که عالم ومعرفتله اوله بیدارلقدر
نتکیم خبرده وارد اولمشدر .. نوم العالم خیر من عبادة الجاهل ای بسا در رخت جسها سوی غیب

یعنی ای محبوب ازل که انبیا و اولیانك جملەسنی ظاهردن باطنه وشكلدن یقینه وصورتدن
معنایه جذب ایلیوب ایلتمشسكدر دست چون موسی برون آور زجیب یعنی عاشقلك
مبتلاسی ومشتاقلری انوار جمال پرصفایه جیب غیب احدیتدن عرض انوار تجلی ایله طالبلری واصل
ومحروملری محرم ایله یاخود خطاب مرشده اوله وتصغیر ایچون اولەکه ای شول مرشد کامل وای
سالك واصل كه ریاضت ومجاهده ایله حضیض مذلتدن اوج عزته عروج ایلدك وجمیع جهاتکی
ظاهر بیلمك قیدندن خلاص ایدوب عالم غیب مشاهده سنه معتاد ایلدك وجهاتکی غیب
جانبنه ایلتدك الکی یقەدن چیقار حضرت موسی علیه السلام کبی ید بیضا کوستر ۞ واضمم یدك
الی جناحك تخرج بیضاء من غیر سوء آیة اخری ۞ مضمونجه گاه خورشید وگهی دریا شوی
یعنی خورشید ودریا وکوه قاف وعنقا سنك مظاهركدر اهل بینش اولنلر اول مظاهره نظر
ایدکده سنی کورر اما سنك ذاتك بونلرك عینی دكلدر زیراسن بوجملەدن منزه سن یاخود
مراد مرشد کامل اوله زیرا مرشدی وصف ایدرلرکه آفتاب دیرلر نوربخش اولدیغیچون ودریا دیرلر
بحر اسرار اولدیغیچون عنقا دیرلر عزلت ایتدیکی ایچون خضر دیرلر آب حیات ایچدیکیچون عیسی دیرلر
احیای اموات ایتدیکیچون از تو ای بی نقش با چندین صور حضرت مولا قدس الله سره العزیزه
اول ذات واحددن بوقدر صور مکونات ومظاهر بی حد ونهایات وانك طلبنده شرایع
بی غایات ومذاهب مختلفه ودلائل وآیات ونیجه آدمدن هر برینه بر تجلی خاص که هیچ ایکی تجلی بربرینه بکزمز
وهرشیده انك برگونه ظهورین مشاهده ایدوب اول صانع بیچونك قدرت کاملەسنه
تحسین یوتندن بیورلرکه سندن ای خدای بی نقش وصورت که نقش وصورتدن منزهسن
بوقدر صور مکونات ومظاهر موجودات ایله هم موحد هم مشبه خیره سر هم موحد حیران وهم
مشبه خیره وسرگردان در که مشبه را موحد میکند گاه اولورکه مشاهدهٔ مظاهر کونیه
سببی ایله حق سبحانه وتعالی حضرتلری مشبه اولنلری موحد ایلر زیرا مشاهدهٔ مصنوعات قدرت کامله
صانعه دلیلدر اهل بصیرت اولنلر مشبه اول کیمسه یه دیرلرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه اعضا
وجوارح اسناد ایله بعض احادیث وآیات متشابهات مطالعه ایدوب معنای ظاهرین طوتوب
باطنندن غافل اولورلر مثلا ۞ رأیت ربی فی صورة امرد شاب ۞ ودخی ۞ ان الله ینزل فی الثلث الاخیر
کل لیلة الی السماء الدنیا فیبسط یدیه ویقول هل من تائب فاتوب ۞ ودخی ۞ یدالله فوق ایدیهم ۞ کبی
ودخی ۞ خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا ۞ کبی پس بو اعتقاد اوزره مشبه ایکن مشاهدهٔ
مصنوعات الهی دلیل اولوب حق تعالی اکا توفیق ارزانی بیوروب مرتبهٔ احدیتدن تجلی ایدوب صورتدن
معنایه یول بولوب موحد اولور ویقین ایدرکه جمیع موجودات بر ذاتك مظهریدرکه کثرت صور
مصنوعات اول صانعك وحدانیتنه دلالت ایدر مثلا برخانه ایچنده بر شخص اوتورمش اوله واول
خانه نك چهار دیوارنه بی نهایه آینه لر وضع اولنمش اوله اول آینه لرك هر برنده اول شخصك
صورتی کورنمکله شخص متعدد اولمق لازم کلمز متعدد اولان آینه در آمدی کثرت مرایای صور
تجلیات اسما وصفات وتشخصات وتعینات صانعك کثرتنه دلالت ایلمز بلکه وحدانیتنه دلالت
ایدر وقدرتنك وصنعتنك کمالنه دلالت ایدر پس چوق کیمسه لر مشاهدهٔ شئون الهیه
سببیله تشبیه دن تنزیهه وکثرتدن وحدته وظاهردن باطنه یول بولمشلردر نظم یا جوهرا قامته

عرضان ۞ یا واحدا فی حکمه اثنان ۞ جمعت محاسنك الهوی فتوحدت ۞ لك با خلاف فیهما ضدان ۞ ما انت الا
واحد الحسن الذی ۞ تم الکامل له بلا نقصان ۞ فلئن بطنت وان ظهرت فی ۞ ما تستحق من العلا السبحان ۞ منزها
متقدسا متعالیا ۞ فی عزة الجبروت عن حدثان ۞ لم یدرك المخلوق الا مثله ۞ والحق منزه عن الاکوان ۞
که موحد را صوره میزند گاه اولورکه مشاهدهٔ صور موجودات موحدك یولنی اورر وحدتدن
کثرته دوشر زیرا مشاهده سنده خطا ایدر مظاهری مظاهرده ظهور ایدن ذاتك عینی در
صانور جزؤه کل اعتبارین ویرر بو اعتقاد ایله مرتبهٔ توحیددن دوشر پس صور اول
موحدك یولنی اورمش اولور لكن مضل ومهدی حضرت خدادر زیرا بریکك قلبنه مرتبهٔ احدیتدن
تجلی ایلدی موحد اولدی وبرینك قلبنه مرتبهٔ کثرتدن تجلی ایلدی مشبه اولدی ۞ یضل به
کثیرا ویهدی به کثیرا ۞ اگرچه ظاهر آینه دخی سبب مشاهده اولمشدر که ترا گوید حسنی
بو الحسن بو الحسن بو محلده کنیت اولمق اقتضا ایتمز زیرا مشهور بودرکه ابو الحسن علی بن ابی طالب
کرم الله وجهه حضرتلرینك کنیهٔ شریفه لریدر وبر دخی ابو الحسن خرقانی واردر قدس الله سره العزیز
بوبیت ایسه انلرك دکلدر پس معلوم اولدیکه بو الحسندن مراد کنیه اولمیه ابو ظنط وابو
ریش وابو شوارب کبی صاحب معناسنه اوله یعنی اعتقاد حسن وفعل حسن صاحبی عارف
کامل دیمك اوله نظم در غمت بو الحسنات مذهب ودین کم کردند ۞ زان سبب که حسن اندر حسن انور حسنی
بیوردقلری سبب آوله اولدیسه معنا اعتقاد حسن صاحبی عارف کامل گاه سکا دیر مستکلدن یا صغیر
السن یا رطب البدن ای سنی کوچك وبدنی تازه محجوب دیر بوسوز مرتبهٔ تشبیه دندر
لكن مراد تشبیه دكلدر زیرا عارف کامل سوزیدر حال استغراقده مستكلدن سویلمشدر زیرا کندولری
بیوردیلرکه فعل حسن واعتقاد حسن صاحبی اولان عارف کامل علم وکمال معرفت صاحبی ومنزه
وموحد ایکن گاه اولورکه مستکده سکا یا صغیر السن یا رطب البدن دیر اوله اولدیسه بو سوز
مستكده سویلنمش اولور مستك خود سوزی معذور در شونلرکه انا الحق دیدیلر ودخی
سبحانی ما اعظم شانی ۞ ولیس فی جبتی سوی الله ۞ ولو عرفتموه لسجدتموه ۞ دیدیلر مستکده سویلدکلری
معذور طوتیلوب وسوزلرین دخی تأویل ایلدیلر اوله اولدیسه مستك سوزی معذور در
وبر دخی بودرکه اولیاء الله تعالی حضرتلری هر نیجه وصف ایلرلر مرادلری توحیددر
وتنزیهدر انلرك سوزلرین انکلامق فنی مشکلدر مثنوی اصطلاحاتیست مر ابدال را ۞ که نباشد
زان خبر اقوال را ۞ ونیه جناب پیر دستکیر بیورورلر مثنوی من چو لب گویم لب دریا بود ۞ من چو لا گویم
مراد الا بود ۞ هرچه گوید مرد عاشق بوی عشق ۞ از دهانش میجهد در کوی عشق ۞ گر بگوید فقه فقر
آید همی ۞ بوی فقر آید ازان خوش دمدمه ۞ ور بگوید کفر دارد بوی دین ۞ آید از گفت شکش بوی یقین
پس بونلرك کلمات حکمت آمیزلری نعل بازگونه زنکنده در فهم ایلمك فنی مشکلدر وبر دخی
بودرکه بو خطاب جمال مقیده اوله زیرا جمال مقید جمال مطلقك پرتوی وجزویدر
بیت وکل ملیح حسنه من جماله ۞ معارله بل حسن کل ملیحة ۞ حکمنجه ودخی مثنوی دو دو خال وابرو
ولب چون عقیق ۞ گوییا حق تافت از پردهٔ رقیق ۞ مضمونجه جمال مطلق آینهٔ وجود ممکنده تجلی
ایدە اکا جمال مقید دیرلر ارباب مشاهده چون وجود مطلقك جمال پرتوین وجود ممکنده
مشاهده ایدرلر انی مخاطب ایدینوب جمال مطلقی قصد ایدرلر وانی بعض ابیات واشعار ایله

وصف ایدرلر اما مرادلری جمال مطلق اولور زیرا جمال مطلقك مشاهده‌سی هر زمان میسر دکلدر
فنا فی الله بقا بالله مرتبه‌سنده میسر اولور پس زیاده اشتیاقدن جمال مقیدی مخاطب ایدوب
جمال مطلقی وصف ایدرلر شول عاشق مشتاق کبی که محبوبنك یوردن و منزلنك آثارین
کوروب اغلیوب اول آثار منزله خطاب ایدوب محبوبن وصف ایدر کما قال لولا الهوی لم ترق
دمعاً علی طلل ولا ارقت لذکر البان والعلم پس جزوی مدح ایدوب کل مراد ایدرلر نتکیم مثنوی
دوستی و وهم صد یوسف تند سحر از هاروت ماروت خود صورة پیدا کند بر یاد او جذب صورت آردش
در گفت و گو راز گوید پیش صورت صد هزار آنچنانکه یار گوید پیش یار نه بدانجا صورتی نی هیکلی
زاده از وی صد الست صد بلی و دخی بلمك کرکدر که تشبیه مطلقا مردود دکلدر محلنده تشبیه لازمدر
تفهیم مرام ایچون و رد قول مدعی ایچون نتکیم حق سبحانه و تعالی حضرتلری سوره مائده‌ده قوم یهودك
قول ناسزالرین بیان بیوروب و انلرك قولن کندو اعتقادلری مرتبه‌سندن رد ایلدی وقالت
الیهود ید الله مغلولة غلت ایدیهم ولعنوا بما قالوا بل یداه مبسوطتان ینفق کیف یشاء بو آیه کریمه‌ده
ید ذکر اولنمشدر اندن مراد الله تعالی‌یه ید اثبات ایلمك دکلدر بلکه انلرك قولن رد ایدوب و حق تعالی
حضرتلرندن بخیلی نفی ایلمکدر و حق ایچون غایت جود اثبات ایلمکدر و تنزیه و تشبیهده آیات و احادیث چوقدر
ید الله فوق ایدیهم کبی و دخی اننی معکما اسمع واری کبی و دخی لیس کمثله شیء وهو السمیع البصیر کبی بو آیه
کریمه‌ده هم تنزیه وهم تشبیه موجوددر زیرا لیس کمثله شیء دیمکده جمیع اشیانك مشابهت مماثلتنی من
کل الوجوه نفی ایلدی وهو السمیع البصیر دیمکده تشبیه واردر حقه وغیریه سمیع و علیم دینور امدی
عارف کامل محلنده مرتبۀ تشبیهدن سوز سویلسه نقصان کلمز بلکه عارف کامل تنزیه ایله تشبیهی
برابر طوتمق کرکدر وکاه تشبیهدن وکاه تنزیهدن دم اورمق کرکدر محلك اقتضاسنه کوره نتکیم شیخ اکبر
رضی الله عنه حضرتلری بیورر فان قلت بالتنزیه کنت مقیداً وان قلت بالتشبیه کنت محدداً وان قلت
بالامرین کنت مسدداً وکنت اماماً فی المعارف سیداً پس بو سلطانلرك بونه بکزر بعض کلمات
حکمت آمیزلرین کورکده انکار ایلمك جائز دکلدر زیرا اولیاء اللهك اسرارینه عوام الناس واقف دکلدر
انلرك کلماتلرین دخی فهم ایده مزلر زیرا بونلرك علمی کتابه یازیلان علومدن دکلدر سینه‌دن سینه‌یه نقل ایدر
نتکیم حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بیورر مثنوی نقر خواهی آن بصحبت قائمست نه زبانت کار میاید
نه دست دانش آن را ستاند جان زجان نه زراه دفتر و نه از زبان بلکه خذوا العلم من افواه الرجال بیورلدی
بو علمی شعر در بیت علم که حقیقی است در سینه بود درسی نبود هر آنچه در سینه بود وحضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیورر ان من العلم کهیئة المکنون لا یعلمها الا العلماء بالله ولا ینکرها اذا نطقوا به الا اهل الغرة
یعنی علمدن بعضیسی کزلو هیئت کبیدر اول علمی بلمز الا العلماء بالله‌دن غیری کیمسه بلمز وقچن اول علمدن
سوز سویلسه‌لر انی انکار ایلمز الا اهل غفلت یعنی انکار ایدنلر اهل غفلتدر دیمك اولور هم
وحضرت امام علی کرم الله وجهه و رضی الله عنه بیورر شعر و رب جوهر علم لو ابوح به لقیل لی انت ممن یعبد الوثنا
امدی هرکیمسه بلدیکی علمی انکار ایلیوب وانك اهلنه طعن و دخل ایلمك محض غفلت و جهالتدر کاه
نقش خویش ویران میکند از پی تنزیه جانان میکند وکاه اولور که اول ابو الحسن کندو وجودی
نقشن ویران ایلر یعنی فنا ایلر وجودنی فنا ایلمسی حضرت خدایی تنزیهدن اوتوریدر زیرا مادامکه نقش
موهومی فنا اولمدقچه تشبیهدن و تقییددن خالی اولمز وجودك ذنب لا یقاس به ذنب آخر بیورلدیغی مضمون

اوزره واجب الوجودك وجودی یاننده بو وجود دخی اثبات ایلمك شرکدر امدی سن کندی
وجودکی افنا ایله تاکه وجود واحد اولوب وحدت پیدا اوله که انی حقیقت اوزره تنزیه ایتمش اولاسن
چشم حس راهست مذهب اعتزال یعنی دیدۀ حسك مذهبی اعتزال مذهبیدر زیرا رؤیت حقی
انکار ایدر معتزله دخی رؤیت یوقدر دیرلر پس چشم ظاهر دخی دیداردن محروم اولنلر اهل اعتزال
مقامنده اولدی دیدۀ عقلست سنی در وصال و دیدۀ عقل سنی کبیدر وصالده رؤیتی اقرار ایدر
زیرا مشاهدۀ جمال محبوب ازل دیدۀ عقل ایله میسردر چشم ظاهر اول دولتدن محرومدر اول سببدن رؤیتی
انکار ایدر نتکیم بیوررلر حس حیوان کر بدیدی شاه را پس بدیدی گاو و خر الله را یعنی حس حیوانکه
حس ظاهردر اکر اول شاه قدیمك جمال باکمالن کورمك میسر اولیدی پس گاو و خر دخی الله
عظیم الشان حضرتلرین کورمك لازم کلوردی کر نبودی حس دیگر مر ترا یعنی اکر سنك بر حسك دخی
اولمیدی بو حس ظاهردن غیری جز حس حیوان زبیرون هوا حس حیواندن غیری که حس ظاهردر اول
حس ظاهرك ماوراسنده بر حس باطنی دخی اولمیدی پس بنی آدم مکرم کی بدی اوله اولدیسه بنی آدم
نجون مکرم اولورلریکه انلرك شاننده ولقد کرمنا بنی آدم دیو نجون بیورلوری پس بنی آدمك حس حیوانی
غیری بر حس باطنی و حس مشترکی واردر انکله مکرمدرلر نا مصور یا مصور گفتنت باطل آمد
بی ز صورت رفتنت سنك ای معتزله نا مصور ویاخود مصور دیدوکك باطلدر صورتدن
قورتلمدقجه سنی ایله معتزلینك رؤیت باننده بحثی بودرکه حق تعالی صورتدن منزهدر بزنی کورمکه هم
صورت کرکدر وهیئت والوان کرکدر چون حق تعالی صورتدن ولوندن منزهدر یا نیجه کورمك ممکن اولور
و سنك رؤیتی جائز کورمکزده تقیید واردر صورت والوانه دیرلر حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
جواب ویروب بیوررلرکه مادامکه صورتدن قورتلمدقجه مصور دیدوکك ده باطلدر و نا مصور دیدوکك ده
باطلدر زیرا اول جمال حس ظاهر ایله کورلمز چشم باطن آچلمق کرکدر واهل اعتزالك قولی مشاهده
زایلدن بی خبر اولدقلرینه دلالت ایدر زیرا هرکیمکه دولت مشاهده الویردی صورت نامصور مشاهده‌سنه
مانع و روپوش اولمز اول سلطان قدیمك انوار تجلی جمالی هرکیمکه طالع و نمایان اوله انك صورتدن اثر
قالمز امدی ای معتزلی سنك نامصور دیدوکك یعنی تنزیه ایتدیکك ویاخود مصور دیدوکك
یعنی تشبیه ایتدیکك باطل اولور قید صورتدن خلاص اولمدقچه بوندنصکره حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
طریق ریاضت و عبادت وراه مشاهدۀ دیدار خدایی بیان ایدوب بیوررلر کرتو کوری نیست
بر اعمی حرج یعنی سن اکر اعمی ایسك اعمی‌یه حرج یوقدر یعنی مشاهدۀ دیدار باره استعدادك یوغیسه
تکلیف یوقدر لیس علی الاعمی حرج مضمون شریفنجه نیجه که جهاد اصغرده اعمایه حرج و تکلیف یوقدر
جهاد اکبرده دخی اعمایه حرج یوقدر زیرا که اعماه مادر زاده توتیا نافع دوشمز میدان عاشق صادق
اولانلر سرباز کرکدر که کوزلری آچلنجیه دك جهد ایدرلر دیدار حقدن ناامید اولمازلر که حضرت رب جلیل
سورۀ بنی اسرائیلده بیورر ومن کان فی هذه اعمی فهو فی الاخرة اعمی واضل سبیلا امدی اعمی فالمغفرة
رضا ویرمك جائز دکلدر جهد ایدوب بر حکیم کامله که مرشد واصلدر انك خدمتنه ایریشوب تا کوزك
آچلنجیه دك اول کاملك بیوردیغی اسلوب اوزره پرهیز ایلیه‌سن و ریاضت و عبادت جفالرینه
صبر ایلیه‌سن تاکه حق سبحانه و تعالی حضرتلری سنك کوزلرینی نور تجلی ایله منور ایلیه ورنه دوکا الصبر
مفتاح الفرج یعنی روز ازلدن اعمی کلمش دکل ایسك خدمت پیره ریاضت جفاسنه صبر ایله که

الصبر مفتاح الفرج :. در او جميلست ومحب للجمال :. ان الله جميل يحب الجمال ويحب ان يرى اثر نعمته عليه :
حكمنجه حق سبحانه وتعالى حضرتلری جميلدر جمالی سور ودخی نعمتنك اثرینی انك اوزرنده كورمكی سور خوب خوبی را
كند جذب این بدان :. طيبات الطيبين بروى بخوان يعنى سورهٔ نورده اولان بو آيهٔ كريمه‌يی انك اوزرينه اوقو
الطيبات للطيبين والطيبون للطيبات :. يعنى پاكلر پاكلر ايچوندر بيت سرو مائل بقدشت چه حاجت بدليل :
همه دانندكه الجنس الى الجنس يميل زين طلب بنده بكوى تو رسيد :. درد مريم را بخرمابن كشيد درد مريمی خورما
اغاجی دبنه چكدی اشارتدر اول آية كريمه‌يه كه سورهٔ مريمده در :. فاجاءها المخاض الى جذع النخلة :. فاجاءها يعنى كتوردی
طوغرمق اغريسی مريمی خورما اغاجنك دبنه مخاض آنه قرنده ولدك چيقماق ايچون حركت ايتديكی وقت حاصل
اولان آغری‌يه ديرلر :. وهزى اليك بجذع النخلة تساقط عليك رطبا جنيا :. مضمونجه اول زمانكه حضرت مريم
خورما اغاجنك دبنه كلدی اول خرما آغاجی بر قورومش آغاج ايدی تر و تازه اولوب درحال خرما ويردی
پس حضرت مريم بو كرامته درد ايله وصل آمدی سالك اولان كيمسه‌يه درد كركدر تا كه سايهٔ درخت منتهای
آماله وميوهٔ مقصوده وصل اولمق ميسر اوله بيت مريد عشقم وارشاد پيرمن درد ست :. هر آنكه صاحب درد است
پير پرورد ست تا يكی مو باشد از تو پيش چشم :. در خيالت كوهری باشد چو يشم يعنى غلطه دوشرسن يكلش
خيال ايدرسن كوهرك قيمتی يشم ظن ايدرسن بلكه خزف پاره‌يی كم بها ظن ايدرسن بوندن اوتريدركه
حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم دائم دعاده بيوروردی :. اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وارنا الباطل
باطلا وارزقنا اجتنابه اللهم ارنا الاشياء كما هی :. آمدی غلطه دوشمكدن حذر ايله ظن وكمانه وجود ويرمه
هلا ينداشتی آن شخص خيال را :. رو اشدا على الكفار باش سورهٔ فتحده اولان آية كريمه‌يه اشارتدر
محمد رسول الله :. يعنى حضرت محمد صلى الله عليه وسلم الله‌ك رسوليدر :. والذين معه :. وشونلركه انكله بيله در
يعنى مؤمنلر :. اشداء على الكفار رحماء بينهم :. اشدا جمع شديد ورحما جمع رحيم والمعنى انهم يغلظون على من
خالف دينهم ويتراحمون فيما بينهم يعنى انلر غلظت ايدرلر دين محمده مخالفت ايدنلرك اوزرينه وبربرينه
ترحم ايدرلر يعنى بربرينه مشفق ومهربان اولورلر آمدی سن دخی ای سالك راه هدا طريقنده ثابت قدم اول
طريقكه مخالفت ايدنلره شديد اول غلظت ايله اغياره مدارا ايله اغيارك دلدارلغنه وباشنه طبراق
صاچ اغيارك باشنه شمشير اول خلقه دكولمكی ترك ايله طريقكه شيرانه سلوك ايله اندر زكردن صوفی
خادم را :. رفتن يك منزلی بر بوی ناف :. بهتر از صد منزل كام وطواف يعنى جهله نيجه ييللر عبادت ايلكلدن
حاصل اولميان معنا علم ومعرفة الله ايله آز زمانده حاصل اولور زيرا :. العلم بلا عمل وبال والعمل بلا علم ضلال
بيورلشدر آمدی انسان كندو نفسنی جهالت وغفلتدن قورتارمغه سعی ايتمك كركدر باخود
ناف آهودن مراد جذبهٔ رحمانی اولركه نيجه ييللر عبادت ايلكدن بر جذبه افضلدر تنكيم حضرت رسول
صلى الله عليه وسلم بيورور :. جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلين :. كه جذبه سبب وصول الى الله در
جملهٔ اعمالدن اقربدر آن دلی كو مطلع مهتابهاست :. بهر عارف فتحت ابوابهاست سورهٔ زمرده اولان
آية كريمه‌يه تلميح بيورور :. وسيق الذين اتقوا ربهم الى الجنة :. اسراعا بهم الى دار الكرامة وقيل سيق مراكبهم
اذ لا يذهب بهم الا راكبين يعنى سورلر شول كيمسه‌لركه پروردكارندن قورقديلر يعنى ملائكه لطف وملاطفه ايله
شتاب ايلك جنته ديرلر باخود مركبلرنی سوررلر زيرا تشريفلری جنته ايلترلر الا سوار اولدقلری حالده
زمرا :. على تفاوت مراتبهم فی الشرف وعلو الطبقة يعنى تشريفلری جنته سوررلر كروه كروه مرتبه‌لرينك تفاوتی
اوزره وطبقه‌لرينك علوی مقدارنجه :. حتى اذا جاءوها وفتحت ابوابها :. حذف جواب اذا للدلالة على انه حينئذ

من الكرامة والتعظيم ما لا يحيط به الوصف وان ابواب الجنة تفتح لهم قبل مجيئها منتظرين وقرا الكوفيون
فتحت بالتخفيف يعنى تا كه چون كلدلر جنته بر كرامت وتعظيمله كه انده اولان كرامت وتعظيمی وصافلرك وصف
احاطه ايده ميه وجنت قپولری آچلوب انده منتظر اوله‌لر :. وقال لهم خزنتها سلام عليكم :. لا يعتريكم بعده مكروه
يعنى انلره ديه‌لر جنتك خازنلری حق تعالينك سلامی سزك اوزريكزه اولسون يعنى سزكه‌در وسزه سلامت
وامن واردركه هيچ بر مكروه عارض اولمز سزه ديه‌لر :. طبتم :. طهرتم من دنس المعاصی يعنى پاك اولديكز
دنس معاصيدن ومرتضى عليدن كرم الله وجهه ورضى الله عنه منقولدركه چون اهل جنت جنت قپوسنه كله
انده بر درخت كوره‌لركه اول درختك دبنده ايكی چشمه روان اولمش اول چشمه‌نك برندن غسل
ايده‌لر ظاهرلری پاك اوله وبرندن ايچه‌لر باطنلری پاك اوله ومنور ومطهر اوله اول محلده ملائكه ديه‌لركه پاك
اولديكز :. فادخلوها :. پس داخل اولك جنته :. خالدين :. مقدرين الخلود والفاء للدلالة على ان طبتم سبب
لدخولهم وخلودهم وهو لا يمنع دخول العاصی بعفوه لانه يطهره يعنى مخلد اولمكزی تقدير ايديجی اولديغكز حالده
داخل اولك وفا دلالت ايچوندر انك اوزرينه كه طبتم يعنى دنس ذنوب ومعاصيدن ظاهرا وباطنا
پاك اولمق سببدر دخوله وخلوده معنای بيت حضرت مولانا قدس الله سره العزيز بيورركه شول كوكلكه
مهتابلرك مطلعيدر مهتابدن مراد انوار تجليات ربانی اوله انك كبی دل عارف ايچون فتحت ابوابدر يعنى سبب
فتح بابدركه اهل جنته جنت قپولری نيجه آچلوب انك كبی دل صاحبنه دخی معانی واسرار الهيه وصور غيبيه‌نك
بابلری مفتوح ومكشوف ايدوب ظاهر وباطنده شكلی قالمز آمدی سالكه لازم اولديكه اول آينهٔ قلبی
زنك كدورتدن پاك ايليه تا كه قابل انوار الهی اوله جان اينان بود در دريای جود يعنى بر شول كيمسه‌لركه
بو عالمده دخی بولنمقلق انلرك جانی دريای جود حضرت خداده مستغرق ايدی وانلرك حقنده عنايت ازلی
سبقت ايلمش اوله تنكيم حضرت خدا سورهٔ انبياده بيورر :. ان الذين سبقت لهم منا الحسنى :. الخصلة
الحسنى وهی السعادة او التوفيق بالطاعة او البشرى بالجنة يعنى تحقيقا شول كيمسه‌لركه انلره بزدن ايلك واحسان
سبقت ايلمشدر مراد خصلهٔ حسنى اولركه سعادت ازليدر باخود حضرت حق تعالى حضرتلرينك توفيق ويرديكی
طاعت وعبادتدر باخود مژدهٔ جنت اوله اما صاحب بحر بيورركه سبق عنايت در بدايت موجب ظهور ولايت است
در نهايت يعنى بر كيمسه‌نك حقنده عنايت سبقت ايلمك صوكنده ولايتی ظاهر اولمغه سببدر پس
عنايت سبقت ايلدكی كروهك جمله‌سی اهل ولايت اولورلر ديمكدر :. اولئك عنها مبعدون :. لانهم يرفعون
الى اعلى عليين انلر جهنمدن بعيد اولمشلردر زيرا انلر اعلای عليينه رفع اولنورلر جهنم اسفل سافلينده در
انك ايچون بعيد اولمش اولورلر حكايت مشورت كردن حضرت خدای تعالى با فرشتكان در ايجاد خلق
مشورت ميرفت در ايجاد خلق :. جان شان در بحر قدرت تا بحلق :. كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف
فخلقت الخلق :. مضمون شريفنجه چونكه مخلوقی خلق ايلمك استدی ملائكه ايله مشورت ايلدی تنكيم سورهٔ
بقره‌ده بيورر :. واذ قال ربك للملائكة انی جاعل فی الارض خليفة :. يعنى ياد ايله يا محمد صلى الله عليه وسلم
شول زمانكه سنك ربك چونكه ملائكه‌يه ديدی يا تمام ملائكه‌يه خطاب ايلمش اوله باخود قوم
جانك قتل واجلاسندن صكره يريوزنده ساكن اولان ملائكه‌يه خطاب اوله‌كه انلرك سرورلری ابليس
ايدی كما فسرها البيضاوی وقيل ابليس ومن كان معه فی محاربة الجن فانه تعالى اسكنهم فی الارض
اولا فافسدوا فيها فبعث اليهم ابليس فی جند من الملائكة فدمرهم وفرقهم فی الجزائر وقلل الجبال :. انی جاعل
فی الارض خليفة :. تحقيقا بن يريوزنده بر خليفه خلق ايديجيم يعنى يريوزنده بر خليفه خلق ايلسم كركدر

مراد حضرت آدم علیه السلامدر كما قال البيضاوى رضى الله عنه والمراد به آدم عليه السلام لانه كان خليفة الله
فى ارضه وكذلك كل نبى استخلفهم فى عمارة الارض وسياسته وتكميل نفوسهم وتنفيذ امره فيهم لا لحاجة به تعالى
الى من ينوبه بل لقصور المستخلف عليه عن قبول فيضه وتلقى امره بغير وسط ولذلك لم يستنبئ ملكا كما قال تعالى
ولو جعلناه ملكا لجعلناه رجلا يعنى خليفه دن مراد حضرت آدم عليه السلامدر كه خليفة الله در حق تعالى حضرتلرينك
ارضنده وهر بر پيغمبر عليه السلام آدم عليه السلام كبيدر هر برين خليفه كوندردى بر يوزين عمارت ايتمك ايچون
وسياست ناس ايچون وبين الناس حق تعالى حضرتلرينك امر ونهين اجرا ايتمك ايچون وخلقى تربيه ايدوب
نفوس خلقى تكميل ايتمك ايچون ولو ذكر اولنان معنالر حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك خليفه يه احتياجندن دكلدر بلكه
مستخلف عليه اولنلرك قصورلرندندركه واسطه سز فيض الٰهى يى اخذ ايتمكه وتلقى امر الٰهى يه قادر دكلدرلر
ودخى حق تعالى ملكدن پيغمبر كوندرمدى آنك ايچوندركه بنى آدمك ملك ايله مناسبتى يوقدر جنسيتلرى اولمديغندن
الفت ايدهمزلر آنك ايچوندركه حق تعالى حضرتلرى آدم عليه السلامى وبنى آدمدن اصطفى قلديغى عزيزلرى
خليفه ايدوب كوندردى زيرا انسان كندو جنسندن ارشاد وانبا وفيض اخذ ايتمك اسهلدر نتكيم حق تعالى
حضرتلرى بيورر ولو جعلناه ملكا لجعلناه رجلا وشول كيمسه لركه حق تعالى انلرى خلعت خلافتله مشرف قلمشدر آنلره
شويله قابليت ويرمشدركه حقدن فيض الوب خلقه ايصال ايتمكه وجانب حقى وجانب خلقى رعايت
وعلم ظاهر وباطنى حفظ ايتمكه ومقتضاى علم ظاهر ومقتضاى علم باطن ايله عمل ايتمكه واحوال ملك وملكوت
واسرار لاهوت وجبروته احاطه ايتمكه قادر اولورلر بيت آدمى جيست برزخ جامع صورت خلق وحق
درو واقع متصل با دقائق جبروت مشتمل بر حقائق ملكوت چون ملائك مانع آن مى شدند چونكه ملائكه
خليفه نك خلق اولمسنه مانع اولمق قصد ايلديلر وديديلركه اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء
ملائكه ديديلر يا ربنا آيا سن خلق ايلرميسن شول كيمسه يى كه فساد ايلر وعصيان ايلر وقانلر دوكر بر يوزنده
بر ملائك خفيه خنبك مى زدند ملائكه بويله ديدكلرى زمانده اول پيرلركه سابقا ذكر اولندى ملائكه يه
كزلوجه صفير اورارلردى يعنى سز بزم وجوده كلمزه مانع اوله مزسز ديرلردى پيشتر از خلقت انكورها
خورده ميها ونموده شورها شعر شربنا على ذكر الحبيب مدامة سكرنا بها من قبل ان يخلق الكرم بيت
پيش ازان كاندر جهان باغ ومى وانكور بود از شراب لايزالى جان ما مخمور بود اين فلك در دور ايشان جرعه
نوش آفتاب از جود شان زربفت پوش يعنى انلرك وجودى آفتابك زربفت پوش اولمسنه سبب اولدى
نتكيم جناب حق حبيبى حقنده صلى الله عليه وسلم بيورر لولاك لولاك لما خلقت الافلاك وينه بيورر
خلقتك لاجلى وخلقت الاشياء لاجلك بويله اولديسه انلرك وجودلرى سبب اولور زمين وسمانك
وآفتابك زربفت پوش اولمسنه چونكه حق رش عليهم نوره مفترق هركز نكردد نورهو ان الله خلق الخلق
فى ظلمة ثم رش عليهم من نوره فمن اصابه من ذلك النور فقد اهتدى ومن اخطاه فقد ضل ضلالا بعيدا
كان بردن كاروانان مشك رابرتن مزن بردل بمال مشك چه بود نام پاك ذو الجلال
مشكدن مراد نام پاك حضرت خدادر آنى ذكر ايتديكك وقت درون دلدن اعتقاد پاكله ذكر ايله
دل اوجندن خلق ايشتسون ديمك ايچون ذكر ايلمه بو صفت منافقلر صفتيدر نتكيم جناب حق سورۀ
نساده بيورر ان المنافقين يخادعون الله وهو خادعهم واذا قاموا الى الصلوة قاموا كسالى يراؤن الناس
ولا يذكرون الله الا قليلا آن منافق مشك برتن مى نهد زيرا دلنده كلمۀ شهادت وار اما قلبنده
ايمان يوق انلرك حقنده حضرت خدا سورۀ بقره ده بيورر ومن الناس من يقول آمنا بالله وباليوم الآخر

وما هم بمؤمنين يخادعون الله والذين آمنوا وما يخدعون الا انفسهم وما يشعرون طيبات ايدر سوى طيبين
پاكلر پاكلر جانبنه كلورلر وناپاكلر ناپاكلر جانبنه كيدرلر نتكيم جناب حق سورۀ نورده بيورر
الطيبات للطيبين والطيبون للطيبات الخبيثات للخبيثين والخبيثون للخبيثات اى برادر تو همان انديشه
ما بقى تو استخوان وريشه يعنى بنى آدم انديشه دن كنايه در بو صفت انسانه نظر ايلسك ات وكيك
وسكر ودريدر ارتق برشى كورمز اما ايمان واعتقاد وصدق ويقين جمله فكر وانديشه ايله اولور
التفكر ساعة خير من عبادة سبعين سنة مضمون شريفنجه مبدا ومعادى فكر ايلمك وصفات الٰهى وآلاء
الله فكر ايلمك افضل عبادتدر نتكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى سورۀ بقره ده بيورر كذلك يبين الله لكم
الآيات لعلكم تتفكرون فكرك شرى ضررى وفكر خيرك فائده سى مقرردر يؤتى برجل الى مقام الحساب فيعطى
كتابه فيقول اقرأ كتابك فينظر فيه فاذا فيه اعمال من الحج والعمرة والغزوة والصدقة وغيرها فيقول يا رب
ليس هذا كتابى فيقول الله تعالى ليس هذا يوم الخطاء والنسيان هذا قد نويت فى ادركت الدنيا انك اذا
وجدت المال فعلت هذه الاعمال فجعلت نيتك مكان عملك كر كلست انديشه تو كلشنى ور بود خارى
تو هيمه كلخنى اكر سنك فكرك كل ايسه يعنى فكرك اعتقاد وايمان وصلاح وتقوى وخيرات وحسنات
ايسه كلشن سن يعنى اهل جنت سن واكر فكرك خار ايسه يعنى فكرك فسق وفساد وشقا وضلالت ايسه كلخن سن
يعنى اهل جهنم سن نتكيم حضرت خدا بيورر فريق فى الجنة وفريق فى السعير پيش ازين ما امت واحد بديم كس
ندانستى كه ما نيك وبديم يعنى بوندن اول برجله انسان ايدك بزم ايلكمز ويراملكمز معلوم دكل ايدى
بو بيت شريف اشارتدر اول آيت كريمه يه كه جناب حق سورۀ بقره ده بيورر كان الناس امة واحدة
متفقين على الحق فيما بين آدم وادريس اونوح بعد الطوفان اومتفقين على الجهالة اوالكفر فى فترة ادريس
اونوح يعنى ناس امة واحده ايديلر يعنى حضرت آدم عليه السلام واولادى ايمان واعتقادده يكسان ايديلر حق اوزره
متفق ايديلر آدمدن ادريسه كلنجه دك ياخود نوحه دك ياخود بو اتفاق طوفاندن صكره اولمش اوله
ياخود جهالتده وكفرده يكسان ايديلر ديمك اوله فبعث الله النبيين مبشرين ومنذرين اى اختلفوا فبعث الله
يعنى اول قوم متفق ايمان واعتقادده يكسان ايكن اختلاف ايتديلر يعنى ايماندن واعتقادن انحراف ايتديلر
پس الله تعالى حضرتلرى پيغمبرلر كوندردى شيث وادريس وغيرهم عليهم السلام كه اهل طاعته ثواب
بشارت ايدهلر واهل معصيتى عقاب ايله انذار ايدهلر در روايتدركه حضرت نوح عليه السلام بعث اولنديغى وقت
جمله عالم خلقى ملت كفر اوزره متفق ايديلر وحضرت ابراهيم عليه السلام زمانده دخى تمام عالم خلقى
كفر اوزره ايديلر الله عظيم الشان حضرتلرى پيغمبرلر كوندردى وانزل معهم الكتاب يريد به الجنس ولا يريد به
انه انزل مع كل واحد كتابا يخصه فان اكثرهم لم يكن لهم كتاب يخص بهم وانما كانوا يأخذون بكتب من قبلهم
يعنى كتابلر ايندردى پيغمبرلر ايله كه احكام شرايع آنده بيان ايدى كتابدن مراد جنس كتابدر يوخسه
هر نبى ايله كندويه مخصوص بر كتاب ايندردى ديمك دكلدر زيرا پيغمبرلرك اكثرينه كتاب ويرلمدى كندولردن
اول كلن پيغمبرلرك كتابلرينك حكمن اخذ ايتديلر بالحق حال من الكتاب اى ملتبسا بالحق شاهدا به
ليحكم بين الناس تاكه حكم ايليه هر پيغمبر خلقك مابينده معناى بيت حضرت مولا بيوررلركه بوندن اول
بز امت واحد ايدك خيرمز وشرمز معلوم دكل ايدى عالم ظلمت جهالتله شب ظلمانيده ايدى
وبز شب روز كبى ايدك كافر ومؤمن يكسان ايدى چونكه انبيا عليهم السلامك آفتاب وجودلرى
طلوع ايلدى كافرى مؤمندن فرق ايدوب آيردى مؤمنى قبول ايدوب كافرى رد ايلدى چون برآمد آفتاب انبيا

كفت اى غش دور شو صافى بيا چون آفتاب ابنيا طلوع ايتدى غل وغش صاحبى اولان كفاره دور
ديدى يعنى ايراغ اول ديدى وصاف دل اولنلر مؤمنلره كل ديدى يعنى كافر ومؤمنى تميز ايلدى :. وامتازوا
اليوم ايها المجرمون :. حكمنجه كافر ومؤمن ممتاز اولديلر زانكه روزست آينه تعريف او :. تا ببيند اشرفى
تشريف او تا ببيند اشرفى تاكه كوره بركندودن اشرف كيمدر تشريف او اكا اولنان تشريف واوصاف
يعنى احسان مؤمن اولنلرك اينه تعريفى يعنى اول مؤمنى خلقه بلدريجى وكوستريجى در روز قيامت زيرا
اول كون :. يوم تبلى السرائر :. و :. يوم تبيض وجوه وتسود وجوه :. كوينديكه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى اول كون
آينه كبى ايتمشدر اهل كفر وشقاوتك يوزلرى قرا سن كوسترر ومؤمنلره اولنان تشريف واحسانى كندودن
اشرف اولنلره وكندو اقرانى مؤمنلره كوسترر تشكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى مؤمنلره اولنان تشريفدن خبر
ويرر :. ان اصحاب الجنة اليوم فى شغل فاكهون هم وازواجهم فى ظلال على الارائك متكؤن لهم فيها فاكهة ولهم
ما يدعون سلام قولا من رب رحيم :. زان سبب فرمود يزدان والضحى :. والضحى نور ضمير مصطفى اشارتدر
سورهٔ والضحىنك تحقيقنه بو سورهنك سبب نزولى بودركه حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
برقاج نسنه سؤال ايتديلر روح واصحاب كهف وذو القرنين كيملردر وقيامت نه زمان اولور وسنك
الهك نيجه شيدر ودنيايه قاچ كون خلق ايلدى وكوكده يلدز قاچدر وجابلقا وجابلسا ندر ويأجوج
ومأجوج كيملردر وقچن خروج ايدرلر وآخر زمانده بر پادشاه تمام دنيايه حكم ايده جكدر اول پادشاهك
اسمى ندر وقچن كلور واصحاب اخدود كيملردر ودنيايه قاچ پيغمبر كلمشدر وير يوزنده اول قفقى بنا ياپلدى
ودنياده اول كيم ادم قتل ايلدى واول كيم شراب ايچدى وبيت طاهى كيمدن قالدى وآتشى طابعى
كيم ايجاد ايلدى وهاروت وماروت كيملردر والله تعالى بريوزنده ادمدن اول كيمى خلق ايلدى چون
اول حضرتدن صلى الله عليه وسلم بو سؤاللرى صوردىلر يارين كلك جواب ويرهيم ديدى استثنايى ترك
ايلدى اول سببدن برقاچ كون وحى كلمدى كلمدى حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بوخصوصدن
غمناك اولدى مشركلر ديديلركه محمدك تكريسى محمدى ترك ايلدى وكا خشم ايلدى وحى كوندرمز اولدى
ديديلر پس سورهٔ والضحى نازل اولدى :. والضحى :. ووقت ارتفاع الشمس وتخصيصه لان النهار يقوى
فيه اولان فيه تكلم موسى ربه والقى السحرة سجدا يعنى ضحى حقيچون كه شمسك مرتفع اولديغى وقتدر وقسمى
اول وقته تخصيص ايلمكدن مراد اول وقتده نهار قوى اولديغندن اوترى اوله ياخود حضرت موسى عليه السلام
ضحى وقتنده الله تعالى ايله تكلم ايتديكندن وسحره اول وقتده الله سجده ايتدكلرندن اوترى اوله ويا خود
مراد رب ضحى حقيچون ديمكدر مضاف محذوفدر ديمشلر :. والليل اذا سجى :. سكن اهله وركد ظلامه من سجا البحر
اذا سكنت امواجه يعنى ودخى ليل حقيچون كه قچن اول ليلك اهلى ساكن اولوب وظلمتى راكد اولوب
واشيايى ظلمت ايله اورتديكى وقت در كشف الاسرار صاحبى قدس سره بيورر ضحىدن مراد
كشف حجابدركه نشانهٔ لطف وانوار جمالدر وليلدن مراد علامت سطوت قهر وآثار جلالدر وياخود ضحى
اشارتدر نور جمال حضرت مصطفى صلى الله عليه وسلم وليل كنايتدر موى سياه حضرت مصطفىدن صلى الله عليه وسلم
بيت والضحى رمزى زروى همچو ماه مصطفاست :. معنى والليل كيسوى سياه مصطفاست حضرت مولانا قدس الله سره
العزيز ضحادن مراد نور ضمير حضرت مصطفى صلى الله عليه وسلمدر وليلدن مراد انك ستارلغى صفتيدر :. ما ودعك
ربك :. ما قطعك قطع المودع وقرئ بالتخفيف بمعنى ما تركك وهو جواب القسم :. وما قلى :. وما ابغضك
از خليلى لا احب الآفلين :. پس فنا چون خواست رب العالمين يعنى حضرت خليل عليه السلام با وجود بشريت

آفل اولنلردن اعراض ايتدى تشكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى سورهٔ انعامده بيورر :. فلما جن
عليه الليل :. چون حضرت ابراهيم عليه السلامك اوزرينه كلدى ليل وقرانكولق اولدى :. رأى كوكبا :.
بر كوكب درخشان كوردى يعنى زهره يى بعضيلر مشترى يى ديمشلر اول دورده بعض كروه كه كوكب
پرست ايديلر اول يلدزه يوز طوتوب سجده ايتديلر :. قال :. حضرت ابراهيم عليه السلام ديدى :. هذا ربى :.
آيا بو ميدر بنم پروردكارم يا على سبيل الاستفهام ديمش اوله ياخود اول قومك زعمنجه سويلمش اوله
اول قومى الزام ايتمك ايچون :. فلما افل :. پس شول وقتكه طولندى يعنى غروب ايتدى :. قال لا احب الآفلين :.
ديديكه بن آفل اولنلرى سومزم يعنى زوال پذير اولنلرى اله اتخاذ ايتمزمكه زوال وانتقال پروردكار عالم
اوزرينه روا دكلدر ديدى آفتابش چون برآمد زان فلك آفتاب روح نبى يعنى حقيقت محمدى صلى الله عليه وسلم
چون فلك الوهيتدن طلوع ايتدى با شب تن كفت هين ما ودعك :. ما ودعك ربك وما قلى :.
مضمونى شب تننه ديديكه اكاه اولكه سنى قطع ايلمدى وترك ايلمدى يعنى اول سلطانك آفتاب روحى
چون فلك الوهيتدن طلوع ايتدى تن ظلمانيسن ترك ايلمدى بلكه جسمن دخى جان ايليوب والم
عالمه بيله كوتوردى تشكيم معراجه بيله كوتوردى وصل پيدا كشت ازعين بلا يعنى بلانك عيننده وصل
ظاهر اولديكه وحى اكلنوب برقاچ كون كلمديكى اجلدن عظيم غصه وغمده واولمده ايديكه حق سبحانه وتعالى
حضرتلرى والضحى سورهسين رد قول مشركين ايچون وتسليت خاطر عاطر حضرت رسول الله ايچون صلى الله عليه وسلم
ارسال بيوروب :. ما ودعك ربك وما قلى :. يعنى سنى ترك ايتمدى وسكا بغض ايتمدى سنك ربك پس
البلاء نعمة الخواص والنعمة بلاء العوام :. مضمونجه بلا بونلره نعمت اولور زيرا عين بلاده وصل پيدا اولقلين
بلا نعمت محض اولمش اولور ونعمت عوامه بلا اولور زيرا نعمت سببيله نفسك مرادين ويرر ومغرور اولور
وعصيانه جرأت ايدر پس انك كبيده نعمت بلا اولور بود انا الحق در لب منصور نور :. بود انا الله در لب
فرعون زور يعنى منصورك لبنده لفظ انا الحق نور ايدى يعنى باطل دكل ايدى بلكه انك لبنده
زيرا نور تجلى وعشق خدا ايدى زيرا منصور مستغرق انوار تجلى ومغلوب عشق الهى ايدى معناده سويلين
كندو دكل عشق خدادركه اهل سلوكك حالت وصلنده احوالى آتشده آهن احوالنه تشبيه ايتمشلركه دمورى
آتشه قوسه لر شويلهكه قروب سرخ اوله دمورك رنكى آتش رنكى كبى اوله اول محلده دمور
انا النار ديه دعوىسى صحيح اولور زيرا رنكده وسوزانلقده همان آتش كبى اولور پس حالت وصلنده
اولياء الله حضراتى دخى جميع اوصافن تبديل ايليوب حرارت عشق ايله انا الحق ديه لر حديدك انا النار
ديمسى كبى اولور اما اول حالتدن افاقت بولدقدنصكره اكر اول سوزى تكرار سويلرايسه خطا ايدر
تشكيم آهن آتشدن چقدقدن صكره رنك اصليسنه رجوع ايدر وبارد اولور اول محلده انا النار ديه
دعواسنده كاذب اولور مقبول دكلدر اما فرعون دلنده انا الحق زوردر يعنى يالاندر زيرا فرعون
حقيقتدن بيخبردر وعاشقان خدادن دكلدر بلكه الهى انكار ايدنلردن ايدى همان خلقى مطيع ايتمك ايچون
انا ربكم الاعلى ديوب دعواى باطل ايدردى يافتن پادشاه بازرا درخانهٔ كبير بازدن مراد ارواح
بنى آدمدر خانهٔ كبيردن مراد دنيادر شول شاهباز روحكه اول سلطانك قديك قولندن اوچدى كلوب
پيره زن دنيانك اونده قوندى زال دنيا مقتضاى طبيعتى اوزره انك آياقلرين بند ايدوب
قناتلرين وپنجهسن شكست ايلر اما شهبازك مقبولى اودركه دنيا اوينه كلدكده بونده وطن طوتميوب
ينه اول شاهك طرفنه آرزو ايده كفت هرچند اين سزاى كار تست :. كه نباشى در وفاى ما درست

دنیا اونده مبتلا اولوب قالان شهباز روحه سلطان ازل دیرکه ای روح پیره زن دنیانك
آغنه بند ایلیوب بال و پرك شکست ایدیکی سنك اعمالك جزاسیدر سزکه ایتدیکز عهده وفا
قلنقده درست اولمدیکز زیرا روز ازلده بن ألست بربکم دیوب سزه خطاب ایلدیکم زمانده قالوا
حکمنجه جمله بلی دیدیکز دنیایه کلدکده اول عهده وفا ایتمدیکز ودخی الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لا تعبدوا
الشیطان انه لکم عدو مبین حکمنجه عهد ایلدم سزکه نفس وهوایه وشیطانه قوللق ایتمیه سز اول عهده وفا
ایتمکده درست اولمیوب سست عهد اولدیکز ایچون زال دنیا سزه هرنقدر جفا ایدرسه محلدر
وسزك عملکزك جزاسی بودرکه بنله ایتدیکز عهده وفا یرینه جفا ایتدیکز ودنیا سزك ذاکا حکمز
وکل ایکن دنیاده وطن طوتوب رکبزدن غیریه محبت جایز وکل ایکن دنیانك مزخرفاتنه محبت ایدیکز
واول عهدی اونتدیکز سزه اول عهدی اکدرمك ایچون پیغمبرلر ارسال ایلدم کتابلر کوندردم والله
یدعوا الی دار السلام حکمنجه سزی دار السلامه دعوت ایلدم که جنت اعلادر سزانك خلافنی اشلیوب
اغوای شیطانه ووسوسهٔ نفس نافرجامه طابع اولدیکز ده چون کنی از خلد در دوزخ قرار غافل
از لا یستوی اصحاب نار سورهٔ حشرده اولان آیهٔ کریمه یه اشارت بیوررلر ولا تکونوا کالذین نسوا الله
نسوا حقه یعنی ای مؤمنلر سز انلر کبی اولمك که الهی اونتدیلر یعنی حقی اونتدیلرکه ایمانلر وطاعت
وعبادتدر یعنی قوم یهود ومنافقین ومشرکین کبی اولمك فانسیهم انفسهم فجعلهم ناسین لها حتی لم یسعوا
ما ینفعها ولم یفعلوا ما یخلصها یعنی الله تعالی انلره نفسلرینی اونوتدردی حتی نفسلرینه نافع اولان نصایحی
ایشتمدیلر ونفسلرینی خالص ایده جك عمل اشلمدیلر یاخود برکناه اشلمك وقتنده الهی اکوب استغفار
ایلیوب نفسلرینی اول کناهدن منع ایتمکی اونتدردی یاخود برکناه اشلدکدنصکره پشیمان اولوب
توبه ایتمکی اونتدردی دیمك اولور اولئك هم الفاسقون کاملون فی الفسوق یعنی اول کروه فسوقده
کاملدر یعنی فرمان بردارلق طریقندن چقمشلردر لا یستوی اصحاب النار واصحاب الجنة الذین استکملوا
نفوسهم فاستاهلوا الجنة والذین استمهنوها فاستحقوا النار وصح به اصحابنا علی ان المسلم لا یقتل بالکافر
قاضی یعنی برابر اولمز اهل نار واهل جنت یعنی شول کیمسه لرکه نفسلرینی استکمالده سعی وکوشش
ایدیلر وجنت اعلیت تحصیل ایلدیلر وشول کیمسه لرکه نفسلرینی خوار ایلدیلر هوسنه تابع اولوب
قابلیتلرینی ضایع ایلمکله مستحق نار اولدیلر پس بو ایکی کروه عندالله برابر اولمز اصحاب الجنة
هم الفائزون بالنعیم المقیم یعنی اهل جنت غلبه جهیمدن نجاة بولمشلر ونعیم مقیم جنت اعلایه واصل
اولمشلردر معنای بیت حضرت مولانا قدس الله سره العزیز اول شاه قدیمدن بازان ارواح بنی آدمه اولدیغی
خطابی بیان بیوررلر یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری اسیر پیره زن دنیا اولان باز روحه عتاب ایدوب دیرکه
الست بربکم وعده سنده جمله عهد ایلیوب امانت یوکن یوکلنوب الوب امتحان خانهٔ دنیایه کیتدیکز جانبنه
ریکزه عهد وامانتی اونتدیکز ودنیا اونده وطن طوتدیکز وبو جانبده خلد برین ودیدار رب العالمین
ووطن اصلیکزکه جنت اعلادر انی کز حور عینلری ترك ایدوب دوزخ دنیاده نیچه قرار ایدرسز
مکر غافل سز اوله لا یستوی اصحاب النار واصحاب الجنة آیهٔ کریمه سندن دنیا خود اول مقامه نسبت
دوزخ مثابه سنده در ودنیانك کاری عاقبت دوزخه مؤدی در پس انك کبی یرده نیچه قرار
ایدرسز دیه این سزای انکه از شاه خبیر خیره بگریزد بخانهٔ کنده پیر یعنی بو پر وبال کسلوب
مخلب ومنقاری قطع اولنق اول بازك لایقیدرکه ان الله خبیر بما تعملون مضمونی نیجه اول شاه

خیبردن

خیبردن قاچوب کنده پیر دنیانك اسیری اولور لطف شه جانرا جنایت جو کند زانکه شه هر زشت را
نیکو کند فاولئك یبدل الله سیئاتهم حسنات حکمنجه حق سبحانه وتعالی حضرتلری بعض دیلدیکی قولنه توبه وتوفیق
ارزانی قیلوب سیئاتن حسنات تبدیل ایلر کرچه شه باتو نشیند بر زمین خویشتن بشناس ونیکوتر نشین
یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری کمال کرمندن سکا دعا تلقین ایلیه وسن ذاتکده دعایه قابلیت بولدك ایسه
ودخی وهو معکم اینما کنتم حکمنجه اول شاه قدیم سنکله بیله جه حاضر وهر حالکه ناظر بلدك ایسه حدکی بیل
مرتبهٔ عبودیتده اوله جنبش ایله که ما هلك امرء عرف قدره فحواسنجه ودخی رحم الله امرءا عرف قدره ولم
یتعد طوره حکمنجه بونده حدکی بیلوب حددن تجاوز ایتمامك کرکدر وان دو پستان مه خلد زو مهر در
یعنی اوغلنجق اویومش اوله انه سی بورنجغن اوز بیدار اولسون سود ویره یین ایر زیرا مجنوندن
ایکی ممهسی صاغر کذلك حق تعالی برقولنه برکرامتی کوسترور انی خواب غفلتدن اویاروب اکا اول کرامتی
عطا ایتمك ایچون ودخی هنوز بز بالای عدمدن باش قالدرمامش ایکن دو پستان فیض الهی که بری فیض
اقدسدرکه معطی وجود وقابلیتلردر وایکنجیسی فیض مقدسدرکه هرکسك استعدادی مقدارنجه مفیض
عالمقدرکه کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق فحواسنجه بزی خواب عدمدن بیدار ایدوب
جانمزی وتنمزی خلعت ارواحله وتصویر اشباحله پرورش ویروب لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم
خلعتیله مشرف ایلدکدنصکره دایهٔ رحمت پروردکار سید المختار محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم حضرتلرینی
ارسال ایلیوب تاکه بزلرنك خواب غفلتده وادی غوایتده قالنلرینی دستکیر اولوب تاکه انك عونیله
نفس وهوا بتلری صنوب باشمز سجدهٔ اصنامدن خلاص اولدیغندن غیری هر بریمزی شیر علم شریعت وطریقت
وحقیقت ایله تربیه ایدوب ظلمت کفر وضلالتدن نور ایمان واعتقاد جانبنه دلیل اولوب هدایت ایلدی
کنت کنزا رحمة مخفیة فابتعثت امة مهدیة یعنی بن برکنز رحمت ایدم مخفی ایدم پس امة مهدیه یی
خلق ایلدم تاکه بیلنم کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق بو حدیث شریفك مضمون
شریفیدر یعنی بن برکنز مخفی ایدم سودم یعنی اراده ایلدم که بیلنم پس خلقی خلق ایلدم یعنی مخلوقی
خلق ایلدم دیمك اولور امت مهدیه دن مراد حضرت محمد صلی الله علیه وسلم وانك امتیدر یعنی لولاك لما
خلقت الافلاك فحواسنجه محمدی صلی الله علیه وسلم وانك امتنی خلق ایلدم وانك دورینی سکا کوستردم
یا موسی تاکه اول دور رحمتی کورمش اولهسن محصول صدد بودرکه حضرت مولانا قدس الله سره العزیز جناب عزت
لساندن حضرت موسی علیه السلام دیرکه یا موسی بن کریمم هر برقولمه کندو مرتبه سندن یاخود مرتبه سندن اعلا
برکرامت کوستررم انی کوردکده میل ایدر وطالب اولور اول کرامتی اول قوله ویررم اکر ویرمك
استمز ایسم کوسترمزم کذلك چون سکا دور محمدی صلی الله علیه وسلم کوستردم که دور رحمتدر
زیرا کندو رحمت اولیجق انك دوری دخی رحمت اولور ودخی بو آیهٔ کریمه شاهد در انك رحمت اولدیغنه
وما ارسلناك الا رحمة للعالمین پس سکا اول دور رحمتی کوستردمکه سن اکا عاشق اولهسن کندو
موسی روحکه بحرفاده غوطه ویروب انك دوری کلدکده عالم اسراردن سیراب سن کر بکوبی
شکر این رستن بکو کز بت باطن همت برهاند او یعنی اکر سویلرسك سجدهٔ صنمدن باشك
قورتلدیغی شکرینی سویله که حق تعالی باطن بتلردن دخی سنی قورتره شکرکم بیوردی لئن شکرتم
لازیدنکم ولئن کفرتم ان عذابی لشدید چون بکریام بجوشد رحمتم وان خروشنده بنوشد نعمتم
یعنی هر کرامت که قوللریمه کوسترم اول کرامتی اعطا ایتمکدن اوتری کوسترم وهر قنغی قولك اغلدیغم

برمراد ایدوب کولدرمک مراد ایدرم هر بنی باکه کریان ایدرم رحمی جوش ایدر حلوا خوردن
شیخ احمد شیخ احمد خضرویه مشایخ خراسانک معتبرلرندن و طریقتک کاملرندن و اهل
فتوتک مشهورلرندن ایدی و حاتم اصم حضرتلرینک مریدلرندن ایدی ابو حفص انک حقنده
بویله شهادت ایلدیکه اگر شیخ احمد خضرویه اولمسه فتوت و مروت ظاهر اولمزدی زمانمزده
دیو بیوردی رحمة الله علیه وام اوراحق زهرجا میگزارد کرد حق بهر خلیل از ریگ آرد نمرود عنود
زماننده قحط اولدی خلق اندن طعام استدیلر خلقه سجده تکلیف ایلدی سجده ایدنه نعمت ویروب
ایتمیانه ویرمدی حضرت ابراهیم علیه السلام دخی اندن بغدای استمکه واردی انک خلقه سجده
تکلیف ایلدیکین کوروب احوالن اکا بیلدرمیوب کیرو دوندی خانه سنه تهی دست کلمکه حجاب
ایلیوب جواللرینه قوم طولدردی خانه لرینه کلکده یورلمش اولدیغندن یاتوب خوابه واردی
خاتونی جواللردن برن آچوب اون چیقاروب اتمک پشوردی حضرت ابراهیم علیه السلام بیدار
اولدقده خاتون انک اوکنه اسیجق اتمک کتوردی حضرت ابراهیم علیه السلام سؤال بیوردیکه
بو اتمک الکزه قندن کیردی خاتون سزک کتوردیکز اوندن پشوردم دیو جواب ویردی پس
حضرت ابراهیم علیه السلام بیلدیکه الله تعالی حضرتلرینک لطفیله جوالده کی قوم اون اولمشدر کای
خدایا منفقان را ده خلف ای خدایا ممسکان را ده تلف یعنی ایکی فرشته دعا ایدرلر و دیرلرکه
اللهم اعط کل منفق خلفا واعط کل ممسک تلفا یعنی ای خدا انفاق ایدیجی سخیلره اجر وعوض ویر
و بخیل او ننده تلف ویر دیو دعا ایدرلر پس شهیدان زنده زین رو بند خوش تو بدان قالب
بنگر کبر وش پس شهیدلر بویوزدن زنده درلر نتکیم جناب حق سورهٔ بقره ده بیورر ولا تقولوا
لمن یقتل فی سبیل الله اموات ای هم اموات یعنی سبیل الله ده قتل اولنانلر ایچون اولمشدر دیمه بل احیاء
بل هم احیاء بلکه انلر اولماشلردر حیاتده درلر ولکن لا تشعرون ما حالهم یعنی لکن سزک شعورکز
یوقدر انلرک نه حالده اولدقلرینه وهو تنبیه علی ان حیوتهم لیست بالجسد ولا من جنس ما یحس
من الحیوانات وانما هی امر لا یدرک بالعقل بل بالوحی وعن الحسن ان الشهداء احیاء عند الله یعرض
ارزاقهم علی ارواحهم فیصل الیهم الروح والفرح کما یعرض النار علی ارواح آل فرعون غدوا وعشیا
فیصل الیهم الوجع والآیة نزلت فی شهداء بدر وکانوا اربعة عشر وفیها دلالة علی ان الارواح جواهر قائمة
بانفسها مغایرة لما یحس من البدن یبقی بعد الموت دراکة وعلیه جمهور الصحابة والتابعین وبه نطقت
الآیات فتخصیص الشهداء لاختصاصهم بالقرب من الله تعالی او مزید البهجة والکرامة ای برادر طفل طفل
چشم تست کار خود موقوف زاری دان درست یعنی طفلدن مراد سنک کوزلرینک طفلیدر
گناهلرینی آکوب اغلمق کرک عفو اولنسن نتکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
ما من عبد بکی علی ذنب فی الدنیا حتی یجری الدموع علی خدیه الا حرم الله وجهه علی النار یعنی عباد اللهدن
برقول یوقدرکه برگناهن آکوب آغلیه شویله که گوزلرینک یاشی یوزینک اوزرینه آقه الا
اول قولک یوزینی الله تعالی جهنم آتشنه حرام ایلر و دخی دیمشلرکه للعین ذکر وهو البکاء من
خشیة الله وغضها عن المحارم یا خود دایهٔ لطف الهیدن شیر حکمت ومعارف ربانی وفیض فضل
سبحانی جذب ایتمک استرسک طفل دیده کریان ایلیوب حرارتله ذیل طلبه تشبث ایله دیمک اولور
تا نساید شخص زاهدی راکه کم کری تاکولنشوی بو حکایتک اصلی بعض کتبده شویله روایت اولنمشدر که

حسن بصری زماننده برکیمه حسن بصرینک مجلسنه کلوب ایدی یا شیخ برقزم وار گیجه و گوندز الله
قورقوسندن آغلر نصیحت ایلهک قائم ایچدی قورقرز آغلمقدن اعمی اولور دیدی حسن بصری
واروب اول قزه نصیحت ایلدی ایتدی یا امة الله ان الله غفور رحیم یعنی الله تعالی غفور ورحیمدر
چوق اغلمه تاکه گوزکه خلل طاری اولمیه دیدی اول قز جواب ویردیکه حسن بصری بیوردی بن علاج
ایتمکه کلدم مریضی طبیب بولدم دیدی اول جوابدیکه حضرت مولانا قدس الله سره العزیز نظم شریفده
بیوررلر نصرت ازوی خواه کو خوش ناصرست عیسی روح تو با تو حاضرست نصرة الله استه که
اول گوزل نصرت ایدیجیدر نتکیم سورهٔ انفالده بیورر فاعلموا ان الله مولیکم نعم المولی ونعم النصیر بر دل خود
کم نه اندیشهٔ معاش رزق کم ناید تو بر درگاه باش وفی السماء رزقکم وما توعدون حکمنجه خاطرکه معاش
فکرین قومه توکل اول در همان درگاه حقده قوللقده اول تمامی زنده شد ان استخوانها انجنان بتمامها
اشراکه هست نتکیم رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری اللهم ارنا الاشیاء کما هی دیو دعا ایدوب
بیوررلردی کو عدو جان تست از درگاه هین سگ نفس ترا زنده مخواه اعدی عدوک نفسک
التی بین جنبیک مفهومنجه اول نفس سک سنک جانکک دشمنیدر قدیمدن این چه ظنست این که کورآید
زراه بو نه ظندر بوکه طوغری یولی گورمز یول گورمکده کورکلشدر اهل جهانکه آخرت یولنه کتملری مقرردر
آنی آکمزلر و اول یولک آزیغن وتدارکن گورمزلر و دنیاده شویله محکم طوترلرکه هنوز هیچ اولمزلر حالبوکه
حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیورر کل نفس ذائقة الموت ونه بیورر این ما تکونوا یدرککم الموت ولو کنتم فی بروج
مشیدة ونه بیورر قل ان الموت الذی تفرون منه فانه ملاقیکم زانکه بر دل نقش تقلیدست بند
رو باب چشم بندش را برند یوری وار گوز یاشیله کوکل بندلرینی رند ایله یعنی تراش ایله زیرا گوز یاشی کوکل
بندینک آچلمسنه سببدر سالها گوید خدا آن نان خواه همچو خر مصحف کشد از بهر کاه اشک گبی مصحفی
صحاندن اوزی کوتورر یعنی تحصیل علم ایدر منصب دنیا ایچون یا خود قرآن اوقور علوفه و وظیفه ایچون خضوع
وخشوع ایله اوقومز قلبنک قسوتندن دیمک اوله نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری قرآنده بیورر مثل الذین حملوا
التوریة ثم لم یحملوها کمثل الحمار یحمل اسفارا خاربن روستایی شیررا کلو انزلنا کتابا بجبل لانصدع ثم تقطع
ثم ارتحل اشارتدر اول آیهٔ کریمه که سورهٔ حشرده در لو انزلنا هذا القرآن علی جبل لرأیته تمثیل وتخییل کما مر فی
قوله تعالی انا عرضنا الامانة یعنی اگر جبالدن برینه انسان گبی عقل و تمییز ویرسک وانک اوزرینه بو قرآنی
ایندرسک بو قرآنک اول قدر عظمت وشان واردرکه البته سن اول جبلی گورردک خاشعا متصدعا
من خشیة الله والمراد توبیخ الانسان علی عدم تخشعه عند تلاوة القرآن لقساوة قلبه وقلة تدبره والتصدع
التشقق وقرئ مصدعا علی الادغام یعنی سن البته اول جبلی گوررسک خشوع ایدیجی و پاره پاره اولیجی
گوررسک الله قورقوسندن بو تمثیلی ایراد ایتمکده مراد انسانه توبیخدر تلاوت قرآن ایتدکلری وقت خشوع
وخضوع ایله اوقومدقلری ایچون بویله یاره اولوب خضوع وخشوع ایتمدکلری قلبلری قاسی اولوب کندولر قلیل
التدبر اولدقلرندندر وتلک الامثال نضربها للناس وبو مثللری برضرب ایدرز ناس ایچون لعلهم یتفکرون
اولکه بونلر تفکر وتدبر ایلیهلر فروختن صوفیان صوفیان تقصیر بودند وفقیر کاد الفقر ان یکون کفرا بیبر
یعنی فقر یقین اولدیکه ظفر اوله شول کفرکه هلاک ایلر نتکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورر کاد الفقر ان یکون کفرا فقرک کفره قریب اولمسی فقیر الحال اولان کمسنه عجزه دوشوب کفری مستلزم
شیلری ارتکاب ایتمیهدر وحضرت ذو النون مصری بیوررلرکه اقرب الناس الی الکفر ذو حاجة لا صبر له

پس فسادی کز ضرورت شد صلاح :: یعنی نجه فساد واردرکه ضرورتدن صلاح وجائز اولمشدر نتکیم
سورۀ انعامده جناب حق بیورر :: وقد فصّل لکم ما حرّم علیکم الّا ما اضطررتم الیه :: ولهذا فقهاء دین بیورمشلردرکه
برکسنه حالت مخمصهده اولسه سدرمق ایدهجك قدر مردار اولمش طواردن وغیریدن یمك جائزدر
اکر یمیه اولمکی اختیار ایلسه آثم اولور دیمشلر :: گفت پیغمبر که دستت هرچه برد :: بایدش در عاقبت وا پس سپرد
الغرم غارم والآخذ ضامن :: حکمنجه الدن حکم ایدرسکا تسلیم ایلدم ینه سندن استرم دیدی :: هر نبی گفت
با قوم از صفا :: من نخواهم مزد پیغام از شما :: یعنی هر پیغمبر کندو قومنه دیدی صفادن بن سزدن اجر طلب ایلمزم تبلیغ
رسالت ایدوب حقدن سزه خبر کتوردیکمدن اولوری نتکیم سورۀ شعراده جناب حق بیورر :: وما اسئلکم
علیه من اجر ان اجری الا علی رب العالمین :: یعنی رسالت اوزرینه سزدن اجر استرم بنم اجرم دکلدر الا
رب العالمین اوزرینهدر :: من دلیلم حق شمارا مشتری :: داد حق دلالیم از دو سری :: ان الله اشتری من المؤمنین
انفسهم واموالهم بان لهم الجنة :: مضموننجه بن دلالم حق تعالی سزه مشتریدرکه اموالکزی وانفسکزی قبول
ایدوب مقابلهسنده سزه جنت ودیدار ارزانی بیورر :: جان بهای او نباشد مزد من :: که بود شبه شبه در عدن
یعنی شبه که قره بونجقدر نجه درعدنه مشابه اوله بیلور :: حکایه رابعۀ عدویهدن روایت ایدرلرکه اکر دنیا التوندن
اولسه آخرت خزف اولسه عاقل اولنلره لازمدرکه خزفی قبول ایدوب التونی قبول ایتمیهلر زیرا فانی اولان التوندن
باقی اولان خزف یکدر دیدی اما نجه که دنیا هم خزفدر هم فانیدر وآخرت هم جوهردر هم باقیدر نه خلق بو خزف
فانیی جوهر باقی اوزرینه ترجیح ایدرلر دیدی :: تعریف کردن منادیان قاضی :: صبر از ایمان بیابد سر کله
حیث لا صبر ولا ایمان له :: نتکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی :: من لا صبر له فلا ایمان له
مراد نفی کمال ایماندر یعنی ایمانی ضعیف اولور دیمکدر :: باز منکم کافر گبر کهن :: سورۀ تغابنده اولان آیۀ کریمهیه
اشارتدر :: هو الذی خلقکم فمنکم کافر :: مقدر کفره وموجه الیه ما یحمل علیه :: یعنی اول الله درکه سزی خلق
ایدی پس سزدن بعضکز کافردر یعنی کفری مقدردر وکفره مؤدی اولورسیله اکا میسردر دهریلر
وطبیعیلر کبی :: ومنکم مؤمن :: مقدر ایمانه موفق لما یدعوه الیه :: یعنی بعضکز دخی مؤمندر یعنی ایمانی مقدردر
وایمانه دعوت ایدر واقتضا ایدر شیلری حق تعالی میسر ایلمشدر وتوفیق وهدایت ویرمشدر انلره
شکایت کردن اهل زندان :: گفت خان ومان من احسانت است :: همچو کافر جنتم زندان تست :: الدنیا
سجن المؤمن وجنة الکافر :: حکمنجه بنم جنتم سنك زندانکدر دیدی :: همچو ابلیسی که میگفت ای سلام :: رب انظرنی
الی یوم القیام :: اشارتدر اول آیۀ کریمهیه که سورۀ اعرافك اوائلنده مذکوردر :: قال رب انظرنی الی یوم یبعثون
امهلنی الی یوم القیمة فلا تمتنی ولا تعجل عقوبتی :: یعنی ابلیس مردود اولدقدنصکره حق تعالی حضرتنه دیدیکه یا رب
بکا مهلت ویر قیامت کوننه دکین بنی اولدرمه دیدی یاخود عقوبتده عجله ایلمه دیمش اوله :: قال انك
من المنظرین :: حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیوردیکه سن مهلت ویرلمشلردنسن :: الی یوم الوقت المعلوم :: تا صور کوردیکی
وقت معلومدر یعنی نفخۀ اولی زمانه دك سکا مهلت ویرلمشدر :: تا درین زندان دنیا من خوشم :: تا که دشمن
زادگان را میکشم :: یعنی شیطان دیدیکه بکا مهلت ویر یا رب تا که دشمن زادهلری یعنی آدمك اولادینی
اغوا ایدوب یولدن آزدرم نتکیم جناب حق سورۀ صادده بیورر :: فبعزتك :: فبسلطانك وقهرك
لاغوینهم اجمعین الا عبادك منهم المخلصین :: الذین اخلصهم الله لطاعته وعصمهم من الضلالة او اخلصوا قلوبهم لله
علی اختلاف القرائتین :: یعنی ابلیس دیدیکه ای خدا سنك سلطنتك یعنی غالبیتك وقهرك حقیچون که هرنه
وجهله قادر اولسم البته اولاد آدمی کمراه ایدرم جمیعا الا انلردن شول سنك قوللردیکی کمراه ایدرکه انلر خالص المخلصدر

سنك طاعتك ایچون یا حق تعالی انلری کندو طاعتی ایچون خالص قلمش اوله وضلالتدن صقلمش اوله
یاخود انلر قلبلرین الله ایچون خالص ایلمش اولهلر زیرا اختلاف قرائتین بو معنالری اقتضا ایدر
که بدر ولیشی کنم تهدیدشان :: که بزلف وخال بندم دیدشان :: کاه فقیرلك ایله قورقودم انلری نتکیم
جناب حق سورۀ بقرهده بیورر :: الشیطان یعدکم الفقر :: فی الانفاق فی الاصل شایع فی الخیر والشر وقرأ
الفقر بضم الفاء والسکون وبضمتین وفتحتین :: یعنی شیطان سزی فقیرلك ایله قورقودر مالکزی انفاق
ایلمکده فقیر اولورسز مالکزی انفاق ایلمك دیو اغوا ایدر :: ویأمرکم بالفحشاء :: ویقویکم فی البخل وسزی
بخلدن قوی ایدر زیرا عرب بخله فحشا دیرلر :: که خیال علم وکاهی خان ومان :: سورۀ اعرافده اولان آیۀ کریمه
موجبنجه :: واما ینزغنك من الشیطان نزغ فاستعذ بالله انه سمیع علیم :: الله تعالی حضرتلرینه استعاذه
ایلمك کرکدر :: تمۀ قصۀ آن مفلس :: آدمی در حبس دنیا زان بود :: تا بود کز مفلسی او ثابت شود ::
یعنی آدم اوغلی آنك ایچون دنیا زنداننده محبوسدرکه تا اوله که افلاسی ثابت ایلیه یعنی فقر وفناسینی
ثابت ایلیه فقرین ثابت ایلیه دنیایه ترك ایتمش اولور دنیایه ترك ایتسه دنیادن خلاص
اولور ومال محلنه خیرات ایلمك ترك ایلمکدن برلوعدر نتکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوردی :: المکثرون هم الاسفلون الا من قال بالمال هکذا هکذا اربع مرات :: امام ابو اللیث رحمة الله علیه بیورر
بو حدیث شریفك معناسی بودرکه اکر غنی اهل جنت اولورسه مقاملری فقرادن اسفلدر غناسی
سببی ایله واکر اهل جهنم اولورسه خود اسفل سافلین آنك مقامی اولور مکر شول کمسنهکه
تصدق ایلیه مالندن صاغ ایله وصول ایله آردینه یعنی کچمش کناهلرینه کفارت ایچون اوکنه
یعنی کندودن اول آخرت آزوغی کوندره خیرات ایلیه وحضرت ابو سعید رضی الله عنه بیورمشدر
حضرت محمدك صلی الله علیه وسلم مبارك دهان سعادتلرندن ایشتدمکه بیوردی :: اللهم توفنی فقیرا ولا توفنی
غنیا واحشرنی فی زمرة المساکین :: ونه برحدیثده دخی بیورر :: اللهم احینی مسکینا وامتنی مسکینا واحشرنی
فی زمرة المساکین :: کو دغا ومفلس است وبدسخن :: هیچ با او شرکت سودا مکن :: نتکیم جناب حق سورۀ
یس ده بیوردی :: الم اعهد الیکم یا بنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان انه لکم عدو مبین وان اعبدونی
هذا صراط مستقیم ولقد اضل منکم جبلا کثیرا افلم تکونوا تعقلون :: معنای بیت شریف بودرکه چونکه حق تعالی
شیطانك ایماندن مفلس اولدیغن وبنی آدمه عداوتن بیلدردی پس لایق اولان اولدرکه انکله
هیچ برعملده شرکت ایلمیهسز وانکله معاملهدن حذر ایدهسز :: هان وهان با او حریفی کم کنید :: چونکه
کاو درکره محکم کنید :: چونکه شیطان طرارلق ایله هجوم ایلیه قلبکزه اعتقادی محکم ایلك اغواسنه الدنمقدن
حذر ایلك :: هست بر سمع وبصر مهر خدا :: در حجب بس صورتست وبس صدا :: نتکیم سورۀ بقرهنك اوائلنده
مذکوردر :: ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی ابصارهم غشاوة :: گفت پیغمبر که یزدان مجید :: از پی هر درد
درمان آفرید :: هر درد ایچون درمان یراتدی نتکیم بیورر :: ما انزل الله من داء الا انزل له شفاء :: بر روایتده دخی
ان الله خلق لکل داء دواء :: پس الله تعالی حضرتلری درد عصیانه ومرض نفس انسانه دوا توبه وطاعت
خلق ایلمشدر تا که انکله مؤمن متقی قوللرینه دستگیر اوله :: آب را وخاك را برهم زدی :: ز آب وگل
نقش تن آدم زدی :: خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا :: حکمنجه آب وکلدن تن آدمك نقشن اوردك
یعنی نقش ایلدك :: رو نعمره ننکسه بخوان :: دل طلب کن دل منه بر استخوان :: سورۀ یس ده بو آیۀ کریمهیه
اشارتدر :: ومن نعمره :: ای ومن نطول عمره :: ننکسه فی الخلق :: نقلبه فیه ای فی الخلق فلا یزال یتزاید وانتقاص بنیته

وقوله عكس ما كان عليه بدأمره يعنى شول كمسنه نك كه عمرى بر طويل ايدوز تنكيس وتقليب ايدرز خلقنده
يس دائما ضعفى متزايد اولوب بنيه سى وقوى سى منتقص اولور عقلى وادراكى نقصان پذير اولور :: افلا يعقلون ::
ان من قدر على ذلك قدر على الطمس والمسخ يعنى حسن تقويمدن ارذل عمره تنكيس ايليان الله قادر دكلميدر بو
انسانلك كوزلرين طمس ايدوب وصورتلرين مسخ ايده يس اهل كفر اولنلر نيچون تعقل ايتمزلر معناى بيت
حضرت مولانا قدس الله سره العزيز بيورورلركه صورته منسوب اولان عشقلك صورته دكلدر اوكه
معشوقدر صورت دكلدر كرك عشق مجازده كرك عشق حقيقتده انسانلك محبتى صورته دكلدر اكر
اى عاشق سنلك محبتلك صورته اوليدى محبوبلك وفات ايلديكى وقت اندن اكراه ايلمزدك زيرا صورت
برنده هيچ صورتنه برنسنه اكسلمدى معلوم اولديكه سنلك سوديكك صورت دكلمش اول صورتده اولان
بر نور جان ايمش امدى اول بر نوركه اصلن طلب ايلكه باقى وپاينده در زيرا صورتده اولان بر نو عاريتيدر
اصلنه رجوع ايليجيدر انسانلك حسن صورتى وحواس خمسه ظاهره سى وحواس خمسه باطنه وجميع قواى بدنيه سى
ومن نعمره ننكسه :: حكمنجه ياب ياب اصلنه رجوع ايتمكه باشلدقدنصكره انسانلك نه حالى وار كورمزميسن اى
طالب صورت پرستلك سمتنى ترك ايدوب دل طلب ايلكه صاحب دل اولنلر اول بر نوركه اصلنه واصل اولنلردر
پس اول مقابله واصل اولنلر ومن نعمره ننكسه :: نص شريفندن خائب وخاسر اولمزلر يعنى ارذل عمره يتشوب بر فانى
اولسهلر ينه محبوب القلوب اولورلر كيمسه اندن اكراه ايتمز بلكه بعد الوفات محبلرى رغبى زياده اولور هر
اولياء الله لك حاللرى بويله دركه هم حياتلرنده وهم مماتلرنده محبوب القلوبدرلر امدى دل طلب ايلكه بو مرتبه
واصل اولسن وعمركه تقليب وتنكيسه حاصل اولديغى وقت خائب وخاسر اولميه سن وعاريت اصلنه رجوع ايتديكى
وقت بى بهره قالميه سن خود هم او آبست وهم ساقى ومست :: هر سه يك شد چون طلسم تو شكست سلطان
العارفين بايزيد بسطامى قدس الله سره العزيز بيورر بايزيددن لطشره كلدم نظر ايتدم عاشقى ومعشوقى
بر كوردم كه عالم توحيدده جملهسن بر كورمك قابلدر ديدى شعر رق الزجاج ورقت الخمر :: فتشابها
وتشاكل الامر :: فكانما خمر ولا قدح :: وكانما قدح ولا خمر آنانكى زاتو نداتى از قياس :: بنده ككن ذاكم خا
ناشناس يعنى مجرد قيل وقال ايله ذوق وحال حاصل اولمز امدى دعوايى ترك ايلكه بى معنيدر اسرار
حقايقه وقوف بولمق مرادك ايسه طريقه سلوك ايله وبرشده قوللق ايله بى معنى سوزى آز سويله
اى انكلامقسز ديمك اولور تشكيم اوحد الدين كرمانى قدس سره بيورر رباعى اسرار حقيقت نشود حل بسؤال
نه نيز بدر باختن منصب ومال :: تا ديده ودل خون نكنى پنجاه سال :: راهى ندهندت بسوى حال ز قال
معنى تو صورتست وعاريت :: برمناسب شادى وبرقافيت يعنى مناسب لطيفه دوشرمكله وسجع وقافيه
دوزوب اصطلاح وعباره سوز سويلديكيچون شاد اولورسن هيچ وازر وزرغيرى برنداشت تشكيم جناب حق
سوره زمرده بيورر :: ولا تزر وازرة وزر اخرى :: بالمحاسبه والمجازات يعنى محاسبه وجزاى اعمال وقتنده هر
بر كيمسه نك كناهى غيرين صورلمز وبر كيمسه نك اشلديكى خيراتدن وعباداتدن اوترى بر غيره اجر ويرلمز
جزا اولنمز يعنى هركس اشلديكى اعمالك جزاسن بولور هيچ كس نه رود تا چيزى نكاشت هيچ بركيمسه محصول
كورمدى تا برنسنه يا زراعت ايتمينجه تشكيم جناب حق سوره والنجم ده بيورر :: وان ليس للانسان
الا ما سعى :: يعنى انسان ايچون برنسنه يوقدر الا سعى ايدوب كسب ايتديكى واردر پس قدرتى اولدقجه تحصيل
معارف وعبادت حقه سعى ايلمك كركدر كار بخشت آن وهم آن نادرست :: كسب بايه كردنانش قادرست
قادر اولدقجه كسب زخر آخرتدن وعبادتدن فارغ اولمامق كركدر تشكيم جناب حق سوره حجرده بيورر

واعبد

واعبد ربك حتى يأتيك اليقين :: اى الموت فانه متيقن لحاقه كل حى مخلوق والمعنى فاعبده
مادمت حيا يقيندن مراد موتدر زيرا هر زنده اولان مخلوقه موتك لاحق اولمسى متيقندر يعنى ديرى
اولدقجه الله عبادت ايله ديمك اولور پس حضرت مولانا قدس الله سره العزيزك بيورديغى مضمون
آيه كريمه در يعنى قدرت اولدقجه تنده حياة وزندكانى اولدقجه كسب زخر آخرت ايچون سعى ايتمك لازمدر
كز اكر كفتن رسول با وفاق :: منع كرد وكفت هست او را نفاق كتاب مشارقده بيدنجى بابده مسطور اولان
حديث شريفه اشارتدر :: المؤمن القوى خير واحب الى الله من المؤمن الضعيف وفى كل خير احرص على ما ينفعك
واستعن بالله ولا تعجز وان اصابك شئ فلا تقل لو انى فعلت كذا كان كذا ولكن قل قدر الله وما شاء
فعل فان لو تفتح عمل الشيطان يعنى مؤمن قوى يكركدر وسوكلوركدر حضرت خدايه مؤمن ضعيفدن
وهر برنده خير واردر يعنى مؤمن قوى ومؤمن ضعيف ايكيسى دخى اهل ايماندر ومؤمن ضعيف كافردن ومنافقدن
يكدر وحريص اول شول شيئه كه سكا نافع اوله والله تعاليدن عنايت طلب ايله وعاجز اولمه استقامتدن
واكر سكا مشقتدن وتعبدن برنسنه يتشه ديمه كه شويله ايتسم بويله اولوردى واكر بويله ايتسم شويله اولمزدى
ولكن ديكه حضرت خدا بويله تقدير ايلدى امر الله كدر اول نسنه كه حق تعالى ديلدى واول نسنه يه كه ديلدى ايلدى
پس تحقيقا اكر ديمك شيطانك عملن فتح ايدر پس درآ در كاركه يعنى عدم :: تا ببينى صنع وصانع را بهم
موتوا قبل ان تموتوا :: موجبنجه كاركاه صنع حقه داخل اول كه عدمدر يعنى يوقلق حاصل ايله اولمزدن اول
اول تاكه بو صفايه واصل اولهسن حضرت ذو النون مصرى قدس الله سره العزيز بيورر :: ان قدرت على
بذل الروح فتعال والا فلا تشتغل بترهات الصوفيه خود حسد نقصان وعيبى ديكرست جمله كناهلردن
حسد زياده در برازلقده ديمشلر دركه اول كناهكه ملكدن وانساندن واقع اولدى حسد ايديكى ابليس
حضرت آدمه حسد ايلدى حسد سببيله الله تعالى يه عاصى اولدى واول كناهكه يراوزرنده واقع اولدى
حسددن اولديكه قابيل حسد ايدوب عوثى ايچون هابيلى اولدردى وحديث شريف وارد اولمشدركه
ان الحسد يأكل الحسنات كما تأكل النار الحطب :: من نديدم در جهان جست وجو :: هيچ اهليت به از خوى نكو
يعنى جست وجو عالمنده ايو خويدن بيوك اهليت كورمدم تشكيم حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيورر :: انا بعثت لاتمم مكارم الاخلاق :: يعنى حضرت خلاق بنى تتميم مكارم اخلاق وتعليم خصائل حميده
قلمق ايچون ارسال ايلدى ديو بيورديلر پس جمله يه لازمدركه حسن خلقى شفيع يوم حشر وخواجه
بعث ونشر صلى الله عليه وسلمدن اوكرنهلركه انلك حقنده الله عظيم الشان حضرتلرى :: انك لعلى خلق عظيم :: بيوردى
يعنى اى حبيبم سكا خلق عظيم وخوى كريم اعطا اولنمشدر تاكه تتميم مكارم اخلاق امته قيام كوسترهسن
اول سلطان ذيشانك جمله اخلاق حميده سندن برشمه بودركه حكايت ايدرلركه احد غزاسنده چون
اول قوم نادان حضرتلك مبارك دندانى سعادتلرينه الم يتشدرديلر دندان مباركن شكسته ايتديلر اصحاب كرام
بو حالدن زياده متألم اولديلر حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم افندمزه ديديلر :: يا رسول الله لو دعوت الله
على هؤلاء الذين صنعوا بك ما ترى :: يعنى يا رسول الله كاشكى بد دعا ايلسك انلرك اوزرينه كه سكا
بو ايشى ايتديلركه كوروك رسول الله صلى الله عليه وسلم افندمز حضرتلرى بيوردى :: انى لم ابعث لعانا
ولكنى بعثت داعيا ورحمة :: وينه بيوردى :: اللهم اهد قومى فانهم لا يعلمون :: يعنى اى بار خدا بنم قوممه هدايت
روزى قيل واسلام باغشله كه بوندن حقيقتنى بيلرلر وكمال مرحمتى الخلاقلرلر زانكه هفت صد پرده
دارد نور حق :: پردهاى نور دان چندين طبق بو بيدبيوز حجاب ايچون دكلدر بوندن مراد كثرتدر بياندر

تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی :. ان لله تعالی سبعین الف حجاب من نور وظلمة
لو کشفت لاحرقت سبحات وجهه ما انتهی الیه بصره من خلقه :. تشکیم آفتابک نوری کندو یوزینه حجاب اولدیغی کبی
جناب حقک نوری کندو ظهورینه پرده اولمشدر . روشنی کو حجاب او وَست :. رنج جان و فتنهٔ این احولست
یعنی قوم اوله حیاة و غذای روح اولان نور احول دوبین اولان اهل انکاره رنج جان و فتنه اولور تشکیم بیورمشلر
لا یعرف الفارغ عافیه غیره حتی ینتهی الیه سیره :. دل بجوید تن چه داند جست وجو یعنی دل طلب ایتدیکنجه
تن نه بیلور جست وجو نکی یعنی طلب حقده تن قاصر در تا دلدن طلب قومینجه و جان شوق الهی ایله
کوشش ایتمینجه تن کاره کلمز تشکیم بیورمشلر :. ان فی الجسد مضغة اذا صلحت صلح البدن کله واذا فسدت
فسد البدن کله الا وهی القلب :. صلاح بدن صلاح قلب ایله در تشکیم صلاح عالم صلاح قطب ایله در زیرا قطب
عالمک قلبی مثابه سنده در پس نظرکاه خدا دل نی تنست پس اولیه اولدیسه نظرکاه خدا دلدر تن دکلدر
تشکیم بیورلدی :. ان الله لا ینظر الی صورکم بل ینظر الی قلوبکم و نیاتکم :. پس حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک نظرکاهی
الایشدن پاک ایتمک کرکدر امتحان کردن پادشاه آن دو غلام را :. آدمی مخفیست در زیر زبان
این زبان پرده است بر درگاه جان آدم او غلاری کندو لسانی التنده کزلیدرلر تشکیم بیورلدی :. المرء
مخفی تحت لسانه :. آدمی آدمی سویلتمینجه قدری بیلنمز زیرا آدمک قدری دانشی مقدارنجه در قطعه
مرد پنهان بود بزیر زبان :. چون بگوید سخن بداندش :. خوب گوید لبیب گویندش :. زشت گوید سفیه خوانندش
براه کردن شاه یکی را ازان دو غلام :. متهم دارم وجود خویش را من نفسی مبرا در دیرم کندو وجودمی
متهم طوتارم تشکیم آیهٔ کریمه ده بیورر :. وما ابرئ نفسی ان النفس لامارة بالسوء که بدی فارغ وی از اصلاح
خویش :. هر کسی کر عیب خود دیدی زپیش هر کس کندو عیبنی کورمکه قادر اولیدی کندو نفسنی اصلاح
ایتمکدن فارغ اولوردی مؤمنک شرطی بودرکه مؤمنک صفاتی حضرت رسول خدانک صلی الله علیه وسلم قولنه
موافق اوله تشکیم بیورر :. المؤمن حافظ الحدود اتم الفکر طالب العلم طیب اللسان حسن الخلق قلیل الضحک کثیر البکاء
قلیل الاکل کثیر الذکر دائم الحزن قلیل الهوی تارک الشهوات مخالف الشیطان موافق الرحمن زاهد فی الدنیا راغب فی الاخرة
ابله فی امور الدنیا کیس فی امور الاخرة مشغول بعیوب نفسه مشتغل عن عیب غیره القرآن حدیثه الصاکون
جلیسه الله انیسه مطمئن بوعد الله مستقیم بامر الله یخاف یوم القیمة :. چه جوانمردی بود کاثرا ندید
یعنی نه جوانمردلک اولورکه آنک جان بخشلغن و رزاقلغن کورمیه سن و آنک رزاقلغنه اعتقادک
قوی اولمیه و آنک ویردیکی رزقی محتاجه انفاق ایتمده بخل ایده سن حق تعالی انفاق ایدنلر حقنده بیوردی
وما تنفقوا من شیء فان الله به علیم کفت پیغمبر که هر که از یقین :. داند او پاداش خود در یوم دین هر کیم
یقیناً بیله که ایلدیکی انفاقه قیامتده اجر و عوض ویریلور تشکیم بیورلدی :. الجود رؤیة العوض :. که یکی را ده
عوض می آیدش :. هر زمان جودی دکری زایدش تشکیم جناب حق سورهٔ انعامده بیورر :. من جاء بالحسنة
فله عشر امثالها پس سخا از چشم خیزد نی زدست :. دیده دارد کار جز بینا نرست :. من کان فی هذه اعمی فهو
فی الاخرة اعمی :. معنی بت دیمک اولورکه ایشی ایدن نظردر اولیا اولدیسه بینا اولنلردن غیری کیمسه خلاص بولمز
امدی دیدهٔ بینا تحصیلنده سعی و کوشش ایتمک کرکدر تشکیم آیهٔ کریمه شهادت ایتدیکه دنیاده اعمی اولنلر
آخرتده دخی اعمی اولورلر کرکدر پس خلاص اولنلر صاحب نظر اولنلر ایمش معلوم اولدی قسم غلام
صدق و وفای یار خود :. جان ابراهیم از آن انوار زفت :. بی حذر در شعله های نار رفت یعنی ابراهیم علیه السلام حضرتلرینک
جانی اول انوارک صفاسیله نار نمروده بی حذر کیردی ضرر کورمدی یا نار کونی بردا و سلاما علی ابراهیم

تحامل العقل

بوجهنه یعنی ای آتش صووق اول و سلامت اول ابراهیم اوزرینه علیه السلام چونکه اسمعیل در پیش
فتاد :. پیش دشنه ابدارش سرنهاد چونکه اسمعیل علیه السلام اول نورک ابرغنه دوشدی
خنجر ابدار اوکنه باش قودی تشکیم جناب حق بیورر :. یا ابت افعل ما تؤمر ستجدنی ان شاء الله من الصابرین
یعنی ای بنم بابام ایشله شول نسنه یی که امر اولنورسن یعنی سکا نه امر اولندیسه انی ایشله یعنی بنی
قربان ایتمکی حق تعالی سکا امر ایتدیسه همان بنی قربان ایله ان شاء الله بنی صبر ایدیجیلردن بولورسن یعنی
ان شاء الله تسلیم اولوب صبر ایدرم قربان اولمقدن قاچمزم دیدی نام شان از تنک حق پنهان
نماند :. هر کدایی نامشان را برنخواند اول سلطانلرک نامری حق تعالینک رشکندن کزلی قالدی تشکیم
بو حدیث قدسی شهادت ایدر :. اولیائی تحت قبائی لا یعرفهم غیری :. یعنی بنم ولیلرم واردر قبه لرم التنده که
انلری بندن غیری کیمسه بیلمز شرط من جاء بالحسن نی کردنست :. آن حسن را سوی حضرت بردنست
یعنی من جاء بالحسنة فله عشر امثالها :. بیوردیغی مجرد اول حسنه یی ایشلمک دکلدر بلکه اول حسنه یی
ایشلدکدنصکره ضایع ایتمیوب آنی سالم اولدیغی حالده حضرت حقه اولشدرمقدر زیرا من عمل حسنة
دیمدی من جاء بالحسنة دیدی حسنه یی کندو درکاهنه کتورمکی شرط قودی امدی کرکدرکه برعمل حسنه یی
ایشلدکدنصکره برعمل سیئه دخی ایشلمیه سن که اول عمل حسنه یی باطل ایتمیه ریا کبی و سمعه کبی بو کا بکزر
عملدن نه وارایه صیقلی کردن عرض باشد شها :. زین عرض جوهر همی زاید صفا یعنی انسان آیینه ی
قلبنه صیقل اورمق برعملدرکه عرضدر اما بو عرضدن جوهر صفا طوغر یعنی برکیمسه عبادت و ریاضتله
قد افلح من زکیها وقد خاب من دسیها :. مضمونجه تصفیهٔ باطن و تزکیهٔ نفسه اشتغال ایله آنک اشتغالی
عرضدر اما جوهر صفا که باطنه اشانه حاصل اولور مقصود کلی و غرض اصلی اودر زیرا حق تعالی حضرتلری
قد افلح من زکیها :. تحقیقا نجاة بولدی شول کیمسه که نفسنی پاک ایلدی دنیوی رذائلدن و یا خود نفسنه نشو و نما
ویردی انواع فضائلدن پس امدی الله تعالی حضرتلرینک قول شریفی بوجهنه ایکی عالمده افلاح اولوب
نجاة بولنلر نفسنه تزکیه و باطنه تصفیه ویرنلر ایمش ونه بیورر :. وقد خاب من دسیها :. و تحقیقا خائب
و خاسر و بی بهره قالدی شول کیمسه که نفسنی فسق و جهالتده ضایع و ضال ایلدی و اکثر اهل تحقیق بونک
اوزرینه متفقدرلرکه تزکیهٔ نفس سبب تصفیهٔ قلبدر و فنای نفس شوب هوادن عزلت اوله فی الحال قلب دخی
لوث تعلق ماسوادن مصفا اولور بیت تا نفس مبرا زمناهی نشود :. دل آیینهٔ نور الهی نشود مثنوی این صفت
کردن عرض باشد خمش :. سایهٔ بز را پی قربان مکش :. یعنی اقوال بلا اعمال فائده ایتمز تیز عمل ایتمک کرک
تا که اصلاح جان میسر اوله محصل کلام پادشاهک غلامه سؤالی بوایدی که اعمال و طاعات که صوری
و اعراضدر بونلر نقل اولنمق ممکن دکلدر همان بو اعراضدن مقصود اصلاح جاندر تشکیم پرهیز اصلاح
بدن اولدیغی کبی و علم کیمیا عملنه کتورمک باقری التون ایتمک اولدیغی کبی اکر بو اعراضدن جوهر جان حاصل
اولور ایسه اعلادرکه اعراض اول جوهر ایله نقل اولنمق ممکن اوله امدی سندخی بر جوهر حاصل ایتدیککه
اعراض عباداتک اول جوهر جان ایله قائم اوله یوخسه بی حاصل قالدیغنی دیدکده اول غلام دخی جواب
ویروب تمثیل کتوروب جوهر عرضدن حاصل اولدیغنی اثبات ایدوب دیدی کفت ای شه بی قنوط
عقل نیست :. کر تو فرمایی عرض را نقل نیست غلام ای شاه اعراضک عدم نقلنه رضا ویرمک
عقلک ناامید اولمسندن حاصل اولور اندن غیری دکلدر پس سری که مغز آن افلاک بود
اندر آخر خواجهٔ لولاک بود :. لولاک لولاک لما خلقت الافلاک :. فحوای شریفنجه مقصود اصلی

وزبدهٔ موجودات اودركه آخر زمانده كلدى اول سببدن بيوردى : نحن الآخرون السابقون
يعنى بز صورتا انبيادنصكره كلدك اما معنا بوزبدن جملهدن اسبق واولز ديمك اولور جمله عالم
خود عرض بود نزد ما يعنى اكر حقيقة نظر اولنسه جمله عالم كه ظلال اعيان ثابتهٔ علميه در عين اعراضدر
وآنده استمرار مشاهده سى تجدد امثالدر : الاعراض لا يبقى زمانين : حكمنجه بقاسى محالدر تنكيم بيوررلر
بيت پيش ازين ديدى جهان چون بود دركتم عدم : هم بران حالست خالى همچنان انداخته اندرين معنى
بيامد هل اتى بعضيلر ديمشلركه اعيان صور علميهٔ نقوش فكرت عقل كلدر ظلال وجودك ظهورندن اول
موجود ايدى اما جهت عدمدن انك مشعوريتى عالم شهادتده شئ مذكور دكل ايدى تنكيم جناب حق
بيورر : هل اتى على الانسان حين من الدهر لم يكن شيئا مذكورا : نتيجهٔ بيت شريف بو اولديكه چون حضرت مولانا
قدس الله سره نوعى جوهر وعرض نجنده ايديلر بعض اشيانك جوهر واعراضن ذكر ايديلر عالم وآدم ذكر
ذكر اولنمق محلنده بيورديلركه جمله عالم اعراضدر وجود حضرت سلطان كونين صلى الله عليه وسلم انك جوهريدر
ظهور ايدى عالم اول جهان امتحان عالم اول دنيادركه عالم امتحاندر زيرا حق سبحانه وتعالى حضرتلرى خلقى دنيايه
امتحان ايچون كوندردى زيرا خطاب الست بربكم جوابنده بلى ديديلر جملهسنك بلى ديمسى يكسان واقع اولدى
پس امتحانه محتاج اولدى اول سببدن بونلرى عالم امتحانه كوندردى تاكه بونده ديدكلرى بلى يه ثابت
ايدهلر تنقيضى اول عهده وفا ايدوب امانتى حفظ ايدهسه غيريلردن ممتاز اوله تنكيم جناب حق
سورهٔ ملكده بيورر : ليبلوكم : ليعاملكم معاملة المختبر بالتكليف ايها المكلفون يعنى الله تعالى سزلره امتحان
ايديجيلك معاملهسن ايدر اى مكلف اولنلر تا ظاهر اولهكه : ايكم احسن عملا : اصوبه واخلصه يعنى
قنغكزدر احسن اولان عمل يونندن وقنغكزك اخلاصى زياده در معلوم اولمقدن اوترى عالم ثانى
جزاى اين وآن عالم ثانى كه آخرتدر اعمال خيرك وافعال شرك جزاسى ويريلك ايچوندر تنكيم
بيورلدى : الناس مجزيون باعمالهم : كوهها بينى شده چون پشم نرم يعنى طاغلرى يوك كبى نرم اولمش
كورهسن تنكيم جناب حق سورهٔ القارعه ده بيورر : يوم يكون الناس كالفراش المبثوث : فى كثرتهم وذلتهم
وانتشارهم واضطرارهم يعنى يوم قيامتده اوله بو خلق قنادلرى يولنمش پروانه كبى يعنى زياده كثرتلرندن وذليل
وپريشان حال ومضطر اولهقلرندن بربرى اوزرينه خاك مذلتده دوكلوب آياقلر آلتنده پايمال اولورلر
وتكون الجبال كالعهن : كالصوف ذى الالوان : المنفوش : المندوف ودخى اول كونك هولندن وشدتندن طاغلر
اوله رنك رنك بوياتمش يوك كبى كه حلاج يايى ايله آتمش اوله يعنى طاغلر تفرق اجزاده آتمش پشم رنكين كبى
اوله هوا يوزنده نيست كشته اين زمين سرد وكرم تنكيم جناب حق سورهٔ ابراهيمده بيورر : يوم تبدل الارض
غير الارض : يعنى بركون اولهكه بوزمين تبديل اولنه غيرى زمينه نه سما بينى نه اختر نه وجود يوم نطوى السماء
كطى السجل للكتب : حكمنجه بومذكورلر جمله بوزيله جز خداى واحد حى ودود : بيت هركه آمد بجهان اهل فنا
خواهد بود : آنكه پاينده وباقيست خدا خواهد بود : حد كردن بر غلام خاص : ليك اكر آن قوت بردى
عارضيست : پس نصيحت كردن اورا ايفيست يعنى بركيمسه كه اهل سعادت اوله وانك غداسى اهل ضلالت
غداسى اوله اول غدا اكا عارضيدر پند ونصيحت اكا اثر ايدوب ارشاد قبول ايلر قوت صحت را فراموش
كرده است : قوت علت راچو جوش كرده است قوت مرض كه جرب وشيرين نعمت دنيادر اهل نفس اولنلره
نه خوش لذيذ وخوش كوار كوسترمشدر اما حقيقتده كثرت نعمت ابتلادر : نسوا الله فانسيهم انفسهم
مرضنه مبتلا ايلر كورمزميسن چوق كيمسهلر غداى عزت وجاه وملك ومال دنياى دون وحسن جمال جهان

بوقلون فريفته ايلمشدر روى زرد وپاى سست ودل سبك : كو غداى والسماء ذات الحبك
استفهامدر يعنى قنى غداى اسمانى كه جناب حق سورهٔ والذاريات بيوردى : والسماء ذات الحبك :
خداى تعالى قسم ايدوب بيورر اسمان حقيچون كه شدت استحكام صاحبيدر وبا زينت تمام وباصورت نكو
وخوش آينده وباطريقلر صاحبيدر يعنى طريق كوكب كه سيرلريدر انلرك يعنى طريقلر صاحبى اولان اسمانى
غدا مبين اولدى قنى سنك اسمانه منسوب اولان غداك انسانك غداسى همان آب وخاكدن حاصل اولان
غدا دكلدر بلكه انسان غداى روحانى ونعمت اسمانى صاحبيدر انك غداسى همان حيوان كبى آب وخاكدن
حاصل اولان غداى جسمانى دكلدر در شهيدان يرزقون فرمود حق : آن غدارا نه دهان بد نه طبق اشارتدر
اول آيهٔ كريمه كه جناب حق سورهٔ آل عمرانده بيورر : ولا تحسبن الذين قتلوا فى سبيل الله امواتا : نزلت فى شهداء
احد وقيل فى شهداء بدر والخطاب للرسول عليه الصلاة والسلام اولكل احد يعنى الله تعالينك سبيلنده
قتل اولنانلرى سز اموات ظن ايتمكز : بل احياء : بلهم احياء بلكه انلر ديريدرلر اولمامشلردر : عند ربهم :
ذوو زلفى منه پروردكارلرى قتنده تقرب صاحبى اولهقلرى حالده يرزقون من الجنة وهو تأكيد لكونهم
احياء يعنى رزقلنورلر يعنى رزق ويريلور نعم جنتدن يرزقون معناسى تأكيد ايدر انلرك احيا اولدقلرينى
فرحين بما آتيهم الله من فضله : وهو شرف الشهادة والفوز بالحيوة الابدية والقرب من الله والتمتع
بنعيم الجنة يعنى شادمان اولهقلرى حالده شول نسنهيه كه الله تعالى انلره اعطا ايلدى كندو فضلندن
اول شرف شهادتدر وحياة ابديهيه ايرشدكلريدر والله تعالى حضرتلرينه تقربدر ونعيم جنتله تمتع ايلمكدر
هر زمينى كه قرين شد بازحل : شوره كشت وكشت رانبود محل خلاصهٔ كلام بودركه هركس كه اهل ظلمتدن
استعداد وقابليته مظهر دركه بعض كيفياتك واحوالك منشأى اولور اما اول كيفيات واحوال قوتدن
فعله كلمك مشروطدر بر اهل حال ايله قران ايتمكه وكاه اولوركه بعض حال اقتران ايتمك ايله ظهور ايلر مثلا
طالب قابل خدمت شيخ كاملده سعى ايدوب صحبت اهل اللهده كوشش ايتمكله ذاتنده اولان قابليت
ظهور ايدوب واصل حقيقت اولمق كبى كذلك شقى دخى شقى يه قرين اولمقله ذاتنده اولان شقاوت
ظاهر اولمق كبى با همه طاق طرم طاق طرم : اين معانى راست ازچرخ نهم باهمه طاق طرم وهاى وهوى
كبراى وناز يان وكر فرند : جمله هستيها ازين دوخه چرند دجرم انبيا واوليا واهل دنيا رزقى حضرت
خدادن يرلر بحكم : وما من دابة فى الارض الا على الله رزقها : يعنى زمين اوزرنده بر دبر يوقدر الا انك
رزقى الله اوزرينه در زيرا رزق ويريجى حضرت خدادر رزاق اودر وعطا انكدر هركه كردشهاى
آن دريا بديد هركيم انقلاب وحركت درياى حقيقى يى كورمز والا بيلمز كه حق تعالى رزقى اسباب مختلفه ايله
نشر ايدر جمله قوللرينه هردم آرد رو بمحراب جديد هردم يوزينى برجانبه طوتر يعنى هروقت منقلب
ومتوجه اولور اهل دنيايه وماسواى خدادن مدد اومار راست ميكردى كهى كاهى دوتو كاه جانب حقه
طوغرى اولورسن وكاه جانب باطله ميل ايدر اكلورسن پس كركدركه همتى انك اوزرينه ايرسن كه
دائم طوغريلقدن ايرلميهسن باطله ميل ايتميهسن اول نيزه كردان حقيقى يى كورمكه سعى ايرسن چون
حضرت مولانا قدس الله سره العزيز حضرت خدايه اتصال تام واستغراق كلى حاصل اولوب محو عشق الهى
اولمشيدى وجود شريفلرى ارشاده وغيريله الفت واختلاطه مجال قالمامشيدى پس حضرت حسام الدين
چلبى افندى يه ارشاد احبا وفقرا ايچون اجازت ويرمشلر ايدى ما ز عشق شمس دين بى ناخنيم يعنى چشم
طالب صادقدن وارلق سيللرينى وغفلت اويقولرينى قوپرمغه تقرف كركدر بزم ايسه غلبهٔ عشق

الهیدن محو ومستغرق اولمشلردر اول قوت وقدرت قالمامشدرکه کیمسه یه ارشاده مجال اوله
ورنه ما آن کور بینا کنیم یوقسه بز اول کوری که اهل دنیا وهوا پرستدر کوزینی آچوب بینا ایدرك
نا که: من کان فی هذه اعمی فهو فی الآخرة اعمی واضل سبیلا: مرضندن خلاص اولورلردی کرفتارشدن باز
در میان جغدان بویرانه بازدن مراد انبیا واولیا وجغدلردن مراد اهل دنیا وویرانه دن مراد دنیادر
انبیا که دنیا اهلنی دینه دعوت ایتدیلر کافرلر ایمان کتورمیوب دیدیلر که بونك مرادی بزم
وطنمزه مالك اولمقدر وارامزده سرور اولمقدر یوقسه پیغمبر دکلدر دیوب انکار ایدرلردی
بو بازلر دخی عوام ناسك بلاسنی وجهال پروسوسك جفاسنی چکوب تحمل ایدرلردی وحق سبحانه وتعالی
حضرتلری بونلره صبر بیوروب حتی سلطان انبیایه صلی الله علیه وسلم خطاب ایدوب سوره حم الاحقافده
بیوردی: فاصبر کما صبر اولوا العزم من الرسل: دنیا ویرانه سنده اهل دنیا جغدلرینك محنت وجفالرینه
صبر ایدرلردی باز کوید من چه درخورم بجغد: صد چنین ویران فدا کردم بجغد پس اول بازکه
ذکر اولندی نزاعسز دعواسز دنیا ویرانه سنی اهل دنیا جغدلرینه ویردیلر اولیاء الله حضراتی دخی انلرك
طریقن طوتوب همتلرینی وصول جوار شاه حقیقی یه بغلدیلر تجرید وتفرید وانقطاع ایله بر مقامه یتدیلرکیم
نه مرید قابلك ارشادینه سرفرو ونه محب کامل الاعتقاد ایله سؤال وجواب وکفت وکویه مجال بولورلر
وکاه اولدیکه اول استغراقدن ساحل صحوه قدم باصوب مجلس ارشاد ونصیحت وتربیت احبا واصدقایه
رغبت کوستررلر نتکیم حضرت سلطان انبیانك صلی الله علیه وسلم برکده ارحنا یا بلال بیوروب وبرکده
کلمینی یا حمیرا بیوردقلری کبی پس بونلر برحال اوزره مقرر قالمزلر سکر وفنا محلنده سویلدکلری
کلمات پرسوز وشوق انکیزه آیقلقده قائل اولمزلر اول سببدندرکه حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
بیوردیکه برشمس الدینك عشقیله بی ناصح اولدق یعنی شمدیکیلده استغراقده وفناده یز ارشاده
قادر دکلز ای حسام الدین اول خدمتی سن ایله دیمکدر تا زخان ومان شما را برکند: جغد کفتا باز
حیلت میکند سزلری منزل مالوفکزدن دور ایلمکدر مرادی نتکیم حضرت خدا سوره شعراده خبر
ویرر فرعون دغا حضرت موسی علیه السلام حقنده سویلدیکی سوزدن: ان هذا لساحر علیم یرید ان یخرجکم
من ارضکم بسحره: کفت باز اریك پرمن بشکند: بیخ جغدستان شهنشه برکند حکایت
ابوهریره رضی الله عنه حضرتلری روایت ایدر ابوجهل قوم قریشه وعده ایتدی که اکر محمدی صلی الله علیه وسلم
نماز قیلورکن کورر ایسه ك اولورسم اکا برایش ایدیکه خلق ارسنده خجل اوله دیدی بروقت که حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم نمازه طورمش ایدی ابوجهله خبر ویردیلر یقین کلدی دیلدیکه اول حضرت
سجده ده ایکن آیغن اوزرینه قویوب انی سجده دن قالدرمیه بوقصدی ایتمش ایکن کیرو قاچوب
سراسیمه اولدی نولدیغن بیلمدیلر سؤال ایتدیلر اول وقت که نه اولدك ایتدی یقین واردم اوکمده برخندق
ظاهر اولدی ایچی طولو آتش ازقالدیکه اول خندقه دوشم کیرو چکلدم ودرلو درلو اوازلر ایشتدم
زیاده قورقدم دیدی محمدك صلی الله علیه وسلم اوزرینه وارمدم دیدی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوردیلرکه: لو دنی منی لاختطفته الملائکة عضوا فعضوا: پاسبان من عنایات وبست رسول الله
صلی الله علیه وسلم حضرتلرین بدو اسلامده غزابه کتدکجه حراست ایدوب بکلرلردی بو آیه کریمه نازل
اولدیکه: والله یعصمك من الناس: چون بو آیه نازل اولدی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم سرمبارکلرین
خیمه سعادتلرندن طشره چیقاروب اصحاب کرامه بیوردیلرکه الله تعالی حضرتلری بنی حفظ ایدر

وارك

وارك فراغت اولك دیدیلر وینه موسی وهرون علیهما السلام حضرتلرینه خطاب ایدوب
لا تخافا اننی معکما اسمع وارى: دیو بیوردی پس بونلرك حافظلری حق تعالیدر هرکجا که من روم شه در پیست
یعنی عصمت وعنایت وعلم وقدرتی بنمله بیله در دیمك اولور: وهو معکم اینما کنتم: پس بو آیه کریمه بو معنایه
شهادت ایدر روشنی عقلها از فکرتم: انفطار آسمان از فطرتم یعنی آسمانلرك فطرتی بنم فطرتمدندر
بحکم: لولاك لولاك لما خلقت الافلاك: ای خنك جغدی که در پروازمن: فهم کرد از نیکبختی راز من
یعنی دعوتمی قبول وسنتمی رعایت ایلدی دیمك اولور طبل باز من ندای ارجعی بحکم آیت: یا ایتها النفس
المطمئنة ارجعی الی ربك راضیة مرضیة فادخلی فی عبادی وادخلی جنتی: حق کواه من برغم مدعی حق تعالی
بنم بنوتمی تصدیق ایدر اظهار معجزه ایله مدعینك رغمنه وکورلکنه من نیم جنس شهنشه دور ازو
بن اول پادشاه ایله جنسیت دعواسن ایتمزم جنسیت معناسی اندن ایراقدر اول منزهدر تعالی
عن ذلك علوا کبیرا لیك دارم در تجلی نور ازو تجلی نوری ودخی نوری ایله مستغرق اولمشدر
نتکیم جناب حق بیورر: قل انما انا بشر مثلکم یوحی الی انما الهکم اله واحد: نیست جنسیت ز روی شکل وذات
شکل وذات یوزندن جنسیتم یوقدر اما تجلی نورینه مستغرق صفات الله اولمغله وتخلقوا باخلاق الله
متصف اولمغله نوعا جنسیت شکلنده معنی بولنور زیرا حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی
انا من نور الله والمؤمنون من نوری: والله تعالی انك شاننده بیوردی: ورفعنا لك ذکرك: یعنی
لا اله الا الله دیه محمد رسول الله دیه ایمانه درست اولمز حق تعالی نام شریفی ایله رسولك نام شریفی
ذکر اولنمسی در مراد دیو تفسیر ایتمشلر ای بسا کس را که صورت راه زد: قصد صورت کرد وبر الله زد
یعنی چوق کیمسه لرك صورت یولن اورمشدر انلرکه صورته باقوب انبیا واولیایه قصد ایتدیلر بلمدیلر
الهی ایتجندیلر اللهك غضبنه مستحق اولدیلر ورسول الله حقنده ساحر وکاهن وشاعر دیدکلری
ودخی: وقالوا مال هذا الرسول یاکل الطعام ویمشی فی الاسواق: دیدیلر یعنی نه شی واربو رسول ایچونکه
طعام یر وچارسولرده وبازارلرده کزر دیدیلر یعنی بونجه رسولدرکه بزم کبی یر وایچر ویاتور اویور
وچارسولرده کزر بونك حالی همان بزم حالمزه مشابهدر انك بزدن زیاده نه شی واردرکه رسول
اولمغه لایق اوله دیدیلر حق سبحانه وتعالی جوابنده قل انما انا بشر مثلکم یوحی الی بیوردی کلوخ انداختن تشنه:
چون دم رحمن بود کان ازیمن: می رسد سوی محمد بی دهن: انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن: نفس رحمانی
کبه اولورکه یمندن رسوله کلدی سجده آمد کندن خشت لزب: موجب قربی که واسجد واقترب
لزب یعنی چقمیدن حب ماسوا وآرزوی نفس وهوا والایش دنیا ترکنی ایلمك وجود سالکدن
خشت قوپرمقدر تا بیابم زین تن خاك نجات قصه دن حصه بودرکه جان تشنه وصال
حضرت ذو الجلالدر وطالب پرتو جمالدر اما دیوارتن واسطه سیله اول آب صاف روشندن دور
ونفس پرهوس مفارقتی ایله آب حیات قرب الهیدن مهجور اولمشدر مادامکه تن پرستلك
مقتضیاتی کبر ونخوت ولاف هستی زیاده اولدقجه دیوار حجاب ماسوا دخی یوکسك اولور
ملك ومال عظمت واجلال ودولت واقبال وشرف وافتخار وخودنمایی هربری برخشت
مثابه سنده در تابر بونلری کوکلدن قوپرمینجه اول آب وصاله وصول میسر دکلدر پس
شول جانکه زیاده تشنه در انك سعیی زیاده در بوعلاقه خشتلرینی بدن دیوارندن قوپرمق
قرب حقه سببدر نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری واسجد واقترب بیوردی یعنی سجده ایله قربی اول

دیدی تبس سجده وعبادت وترک علایق که خشت فورمق اندن کنایه در طریقنده الزم واهمدر
وآن جوانی همچو باغ سبز وتر :: می رساند بی دریغ بار وبر یکتلک شول تروتازه باغ کبید رکه
درنقیسز آنده نیجه درلو میوه‌لر حاصل اولور تحصیل علم و معرفت ایتمک کبی وحصول آثار عبادت
وزاد آخرت ایتمک کبی خدمت پیر کامل وصحبت علمای واصل ایله حکایت ابوحفص بریکته نصیحت
ایلیوب دیدیکه یکیتلک زماننده عبادت وطاعت سعی ایله وقت نفیسی ضایع ایتمه بوحضیه نجم کبی سن دخی
پیر اولدیغک زمان پشیمان اولورسک حیفا کیت ایکن کوجم قوتم یتر ایکن عبادت ایتمدم دیرسن دیدی
بیت درکودکی عمل کن هکوکه من جوانم :: فردا که پیر باشی کوئی که ناتوانم :: انکچون دیمشلردر که کودکی بیازک
وجوانی بجستی وپیری بسستی پس خدا کی پرستی واحادیث نبویه وارد اولمشدر که حضرت رسول الله صلی الله
علیه وسلم بیورر :: اذا مات شاب تائب رفع الله العذاب عن مقابر المسلمین اربعین یوما لکرامته علی الله تعالی ::
روز بیکه لاشه لنک وره دراز :: کارکه ویران عمل رفته زساز خدا زاد کاملا فان السفر بعید ::
ونوون والا ان مردرکه این خاربن راکه نشاندی بر سر راه جله برکن :: همچو آن شخص درشت خوش
سخن :: درمیان ره نشاندی خاربن طبیعتده غلیظ وقول ونصیحته خوش سخن پس بکفتش بکن
ازکند شخص غلیظدن مراد اسیر نفس اولان کیمسه دیرکه طریق حقده اخلاق ذمیمه دیکنلری وافعال
ردیه خارلرینی اکدی هوای نفسه تابع اولوب عقل ایله روحک یولن اوردی راه ثوابه دلیل اولوب
توبه وطاعت تقلیق ایدنلرک سوزلرینی دکلیوب اطاعت ایلمدی جامهای خلق بدریدی زخار ::
پای درویشان بخستی زار زار :: المسلم من سلم المسلمون من یده ولسانه :: مدتی فردا وفردا وعده داد ::
شد درخت خار او محکم نهاد :: شکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر :: هلک المسوفون :: اصحاب کرام
رضی الله عنهم اجمعین دیدیلرکه :: من المسوفون یا رسول الله :: بیوردیلرکه :: من یقول سوف اتوب :: کفت الایام
یا عم بنیا :: ما بینمزده کونلر جوقدر ای عمو بوکون اوطرابه برغیری کونده قلع ایدم کفت عجل
لا تماطل دیننا :: یعنی تأخیر ایتمه عهدی وفا ایله دینی ادا ایله اکلندرمه حاکمدن مراد مرشد طریقتدرکه هر
مبتدی مسترشد اولان کیمسه‌یه دیرکه تسویف وتأخیر ایتمه وقت سیف قاطعدر سنک ایچون تأخیر ایتمز
نفسکی تزکیه وقلبکی هوادن تصفیه قیل اکر اهمال ایدرسک یوما فیوما اخلاق ذمیمه محکم اولمده در دیر اول
در دفع ایدوب الایام بیننا دیوب ایام آتیه‌یه اعتماد ایدر توعلی وار این درخیبر بکن شیر خدا علی مرتضی کبی
رضی الله عنه قوی همت صاحبی اولوب بوخیبر قلعه‌سی کبی محکم اولمش نفسک قپوسن فتح ایدوب وجودک قلعه‌سن
منصرف اولوب آنده اولان اخلاق ذمیمه دیکنلرینی قویر واتباع سنت رسول وصحبت مشایخ
صاحب قبول ایله یاب یاب تبدیل صفاته اشتغال ایله تاکه :: الله ولی الذین آمنوا یخرجهم من الظلمات الی النور ::
مقتضای شریفنجه ازاز بیکانه‌لک ظلمتندن اشنالق روشنلکنه یوزطوته‌سن همان که نورت
سوز نارم رابود :: وان منکم الا واردها :: مفهومنجه جمله‌نک مروری دوزخ اوزرینه مقرردر اما
مؤمن مرور ایتدیکی زمانده دوزخ فریاد ایدوب دیه‌که :: جز یا مؤمن فان نورک قد اطفأ ناری ::
زانکه بی ضد دفع ضد لا یمکنست :: الضدان لا یجتمعان :: حکمنجه نورک ضدی ظلمتدر نورانیت تحصیل ایتمکله
زانکه نوار آتشی اوآب جو زیرا که سن آتشدن سن پس مرشد آب جویدر انک تربیه‌سنه مظهر ده
دوشمکله سنک آتشک سونمز عزیزلرن برسی رساله‌سنده بیورر که عجبدر آدم اوغلی که اکر
برپهودی طبیب ضرر ندن اوتری معالجه ایله ودیه‌که فلان وفلان نیجه حلال اولان طعامدن منع ایله

ظلمتی دفع ایدهمزسن

سوزی

سوزی طوتیلور اول طعامدن کیلور اجتناب ایدرلر اما انبیا علیهم السلام واولیاء الله حضراتیکه
اطبای دین درلر ضرر جان ایچون حرامدن پرهیز امر بیورسه‌لر قبول ایتمزلر وبیحضور اولورلر اکابردن
بعضی بیورمشدر که خیر وشر وجود انسانه بیله تخمیر اولنمشدر دفعی ممکن دکلدر مکر ایکی آتشدن برسی ایله
بری دنیاده ریاضت آتشی وبری آخرته عذاب آتشیدر دنیاده ریاضت آتشیله اصلاح اولنمیانلرک
آخرته آتش جهنم اصلاح ایدر دیمشلر عروة الوثقی است این ترک هوا :: برکشد این شاخ جان بر سما ::
سورهٔ بقره‌ده اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :: لا اکراه فی الدین :: دینده اکراه یوقدر وجبر یوقدر اکراه برکیمسه
کوجله برایش تکلیف ایتمکه دیرلرکه انک اول ایشی ایشلمکدن حظی اولمیه :: قد تبین الرشد من الغی :: تحقیقا بیان
اولدی وبلندی رشد وهدایت ضلالت وغوایتدن سعادت وشقاوتدن وکفر وایماندن وحق باطلدن فرق
اولندی آیات وبینات که :: فمن یکفر بالطاغوت :: پس هرکیم انکار ایدرایسه طاغوته یعنی شیطانه یاخود هوای نفسه
فقد استمسک بالعروة الوثقی :: تحقیقا استمساک ایدی یعنی یاپشدی عروة الوثقی‌یه حبل المتینه وسبب وثیقه
عروه قیلدن اولان ایپه دیرلر قوی محکم اولمغین اکا تمثیل ایلدی :: لا انفصام لها :: صفتدر یعنی اول عروة الوثقی‌یه
اکا انقطاع یوقدر :: فصمت الشیء فانفصم :: دیرلر پس عروة الوثقی دن مراد قرآن کریمدر دیمشلر اما حضرت مولانا قدس الله سره
عروة الوثقی است این ترک هوا بیوردیلر یعنی هوایی ترک ایلمک عروة وثقی‌یه یاپشمقدر شکیم بیوررلر بیت
سر ز هوا تافتن از سروریست :: ترک هوا قوت پیغمبریست :: آفت ناظر ضیاست :: نور حس را نور حق تزیین بود ::
معنی نور علی نور این بود :: نور علی نور یهدی الله لنوره من یشاء :: چون بیورمشلر ایدی اعتبار نور حقه‌در
نور حسه اعتبار یوقدر زیرا نور حس اسیدر نور حق انک اوزرینه سواری کبیدر پس امدی
اول نوری تحصیل ایتمکه سعی ایتمک کرکدر تاکه نور حق نور حسی جانب حقه سوره زیرا نور حس طبیعت
حکمی ایله دنیا اوتلغنده اوتلیوب کزمکک استطالب حق اولمز لیک پیدا نیست آن راکب برو ::
جز باثار وبکفتار نکو :: یعنی آثارله وکفتار لطیف معنی دار ایله معلوم اولور یعنی صلاح ودین وتقوی
اوزره اوله وسائر رهخالق ایلیه یقینا معلوم اولورکه نور حق آنک نور حسی اوزرینه راکب اولمشدر
تیر را مشکن که این تیر شهیست :: نیست پرتاوی ز شصت آگهیست الحدیث :: الافلاک قوس وکوارث
سهام والانسان هدف والرامی هو الله فاین المفر :: خلاصهٔ کلام بو مقامده بودرکه هر بلا ومحنت وآفت
قبضهٔ تقدیردن هدفه جانه کلور صبر ایلیوب انی بیهوده انکار ایلمک کرکدر زیرا مشیت واراده حضرت
خدا ایله در ما رمیت اذ رمیت کفت حق :: کار حق بر کارها دارد سبق :: ما رمیت اذ رمیت ولکن الله
رمی :: بویوزیندر خشم خود بشکن تو مشکن تیر را :: چشم خشمت خون شمارد شیر را ::
سنک چشم غضبک شیر صافی‌یه قان کورر وغلط ایدر بموجب :: عسی ان تکرهوا شیئا وهو
خیر لکم وعسی ان تحبوا شیئا وهو شر لکم :: کاهی بلا ونقمت عین نعمت کورینور وکاهی صفا ونعمت
عین نقمت وبلا اولور اما چشم غضب نعمتی بلادن فرق ایدمز پس ده بر تیر وپیش شاه بر
قضایه رضا ویر قضا اوقنی جناب خدایه رضا ایله ایلت تیر خون آلود از خون تو تر قضا اوقی سنک
قانکله یاش اولدیغی حالده یعنی تیر قضای الهی جکرک قان ایدرسه ده ینه حد رضادن طشره
چیقمیه‌سن زیرا بلا ماحی سیئاتدر ورافع درجاتدر ساعتی کافر کند صدیق را یعنی حرکات وسکنات
واحکام تصرفات انک دست قدرتنده در دیلرایسه برساعتده صدیق ویقین صاحبی اولان
مؤمنی کافر بی دین ایدر ساعتی زاهد کند زندیق را امدی حضرت حق جل وعلا فاعل مطلقدر

کیمی صدیق ایکن زندیق ایدر کیمی زندیق ایکن اهل ایمان وصدیق ایدر :: یضلّ من یشاء ویهدی من یشاء
حکم وتصرّف آنکدر خوف ورجادن خالی اولمق جائز دکلدر آنکچون حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیوررلر :: اللهم یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی دینک :: زانکه مخلص درخطر باشد مدام :: المخلصون علی خطر عظیم
زان شهنشاه همایون نعل بود اول شهنشاه همایون نعل فرخنده که حضرت موسی علیه السلامدر که سراسر
طور سینا لعل بود :: فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا :: مضمونجه طور سینا سراسر مظهر نور تجلی اولدی پس بوکا
سبب حضرت موسی علیه السلام اولدی صبغة الله هست خم رنگ هو بحکم :: صبغة الله ومن احسن
من الله صبغة :: صبغةَ الله :: ای صبغنا الله صبغة وهی فطرة التی فطر الناس علیها فانها حلیة الانسان
کما ان الصبغة حلیة المصبوغ او هدانا هدایة وارشدنا حجة او طهر قلوبنا بالایمان تطهیرة وسماه صبغة
لانه ظهر اثره علیهم ظهور الصبغ علی المصبوغ وتداخل فی قلوبهم تداخل الصبغ الثوب او للمشاکلة فان النصاری
کانوا یغمسون اولادهم فی ماء اصفر یسمونه المعمودیة ویقولون هو تطهیر لهم وبه تحق نصرانیتهم ونصبها
علی انه مصدر مؤکد لقوله امنا وقیل علی الاغراء وقیل علی البدل من ملة ابراهیم یعنی صبغنا الله صبغة دیمک
اولور مراد شول فطرة در که خلق انک اوزرینه خلق اولنمشدر زیرا انسانک زینتی اودر مصبوغک زینتی
صبغه اولدیغی کبی او هدینا هدایة وارشدنا حجة او طهر قلوبنا بالایمان تطهیرة وبو معنایه صبغه تسمیه ایلمک
مصبوغ اوزرینه صبغه ظاهر اولدیغی کبی بونلرک دخی اوزرلرنده اول معانینک آثاری ظهور ایلدیکندن
اوتوریدر ومصبوغه صبغه نک تداخلی کبی بونلرک قلوبنه تداخل ایتدیکندن اوتوریدر یاخود صبغه تسمیه سی
مشاکله ایچون اوله زیرا نصاری اولادین برصاری صویه دالدیروب اول صویه آب معمودیة دیرلردی
اول صویه باتمغله حقیقت اوزره نصرانی اولور وظاهر وباطنی پاک اولور دیرلرایدی :: ومن احسن
من الله صبغة :: لا صبغة احسن من صبغته یعنی صبغه یونلردن اللهدن احسن کیمدر :: ونحن له عابدون :: تعریض لهم
ای لا نشرک کشرککم وهو عطف علی امنا وذلک یقتضی دخول قوله صبغة فی مفعول قولوا یعنی بوقول مشرکینه
تعریضدر یعنی بز اکا عبادت ایدیجیلرز سزک کبی شرک ایتمزز دیمک اولور وبو معطوفدر امنا اوزرینه وبو عطف
اقتضا ایدرکه صبغة الله قولوانک مفعولی اوله تقدیر کلام قولوا امنا بالله وصبغنا صبغة دیمک اولور
معنی بیت صبغة الله در بو رنکسنک کوبی یعنی هویت ذاته واصل اولمقده برکونه یکرنکلک وار درکه
اکا رنک بی رنکی دیرلرکه پیشها یک رنک کردد اندرو یعنی آنجلر آنده یکرنک اولورلرپس اول رنکله بوتعبیر
صبغة الله در زآب هرآلوده کو بیها شود :: احتکار یمنع الایمان شود تسلیم امردنیاده :: احتکار یمنع الرزق
دیمشلردر یعنی برکیمسه کسب مال وطلب رزق حلال اتمکه شرم ایتسه اوتانسه او تحصیل مال ایتمز
دیه کارکبی کذلک مرد فاسق فسق وفجور ایله مشهور ومألوف اوله صحبت اهل الله وارمغه شرم ایلسه
خدمت مرشد کامله نیاز ایله وارملم دیه انک حقنده احتکار یمنع الایمان اولور بحر تن بر بحر دل بر هم
زنان :: درمیان شان برزخ لا یبغیان :: مرج البحرین یلتقیان بینهما برزخ لا یبغیان :: بریرندن ممتاز درلر
دریای فارس ودریای روم کبی بربریله امتزاج ایتمزلر آمدن دوستان به بیمارستان بجهت پرسش
حضرت ذوالنون مصری قدس سره اسمی ثوبان بن ابراهیم وکنیتی ابوالفیض ولقبی ذوالنون در هجره نبویه نک
ایکیوز قرق بشنجی سنه سنده دار دنیادن سرای آخرته انتقال ایلدیلر اینچنین ذوالنون مصری را فتاد :: کاندرو
شور وجنون نوبزاد بو نجلین جنونکه عقلدن یکرکدر ذوالنون حضرتلرینه واقع اولدی بنبست امکان و
کشیدن این لکام بونحلده که شورش طغیان عشقدر لکام چکمکه امکان یوقدر آفتاب خویش را ذره نمود

اندك

اندك اندك روی خودرا برکشود حکایت جمله کراماتندن بری بودرکه حضرت ذوالنون مصری
سفینه یه بنوب برجماعتله دریا سفرن ایتمشدی اتفاق اول کمی ایچنده اولان بازرکانلردن برینک بر کوهری
ضایع اولدی بربری مابیننده تفتیش ایدوب کوهری بولمدیلر اتفاق ایدوب بو درویشی دخی
ارامق کرکدر دیوب ذوالنون مصری حضرتلرینه کوهرسنده اولمق احتمالی واردر دیوب آرامق قصد
ایتدیلر حضرت ذوالنون جناب حقه توجه ایدوب دعا ایتدی درحال دریا ایچنده بیجه بیک ماهی
باش چیقاروب هر برینک اغزنده برکوهر ذی قیمت اولوب ذوالنون اول کوهرلردن برین آلوب اول
خواجه یه ویردی اهل کشتی آنی کوروب فریاد ایدوب ایاغنه دوشوب عذرلر دیله دیلر بعده
لقبی ذوالنون قالدی چون سفیهانراست این کار وکیا :: لازم آمد یقتلون الانبیا سوره آل عمرانده اولان
آیه کریمه یه اشارت بیوررلر :: ذلک :: اشارة الی ما ذکر من ضرب الذلة والمسکنة والبوء بالغضب
یعنی اشارتدر سابقده ذکر اولنان شیء حق تعالی ضربت علیهم الذلة والمسکنة بیوردیغی :: بانهم کانوا
یکفرون بایات الله ویقتلون الانبیاء بغیر حق :: بسبب کفرهم بالایات وقتلهم الانبیاء یعنی ایات الهی
انکار ایتدکلری وانبیاء قتل ایتدکلری سببیدندر یعنی بونلرک اوزرینه ذلت ومسکنة ضرب اولنوب
وبونلر غضب الله رجوع ایدوب وغضبه مستوجب اولدقلرینه سبب آیات الهی کفر ایدوب وانبیایی قتل
ایتدکلریدر :: ذلک :: ای الکفر والقتل :: بما عصوا وکانوا یعتدون :: بسبب عصیانهم واعتدائهم حدود الله فان
الاصرار علی الصغائر یفضی الی الکبائر والاستمرار علیها یؤدی الی الکفر یعنی بونلرک آیات الهی انکار
ایدوب انبیا قتل ایتدکلرینه سبب الله عاصی اولدقلریدر وحدود اللهدن تجاوز ایتدکلریدر زیرا صغایر
اوزرینه مصر اولمق کبائره مؤدیدر وکبائر اوزرینه مستمر اولمق کفره مؤدیدر معنای بیت حضرت پیر
دستکیر بیوررلرکه دنیانک حکومتی وکاری وباری سفیهان ومنکران النده اولیجق لازم کلورکه انبیاء و
اولیاء قتل ایدهلر وفقرا واهل سلوکه اذا واستهزا ایدهلر انبیارا قوم کفته راه کم اصحاب ضلال
از سفه انا تطیرنا بکم تشکیم جناب حق سوره یس ده بیورر :: قالوا انا تطیرنا بکم لئن لم تنتهوا لنرجمنکم ::
ای تشاءمنا بکم ذلک لاستغرابهم ما ادعوه واستقباحهم له وتنفرهم عنه کفار انطاکیه پیغمبرلرینه دیدیلرکه
اول پیغمبرلرک بریسی شمعون صفا ایدیکه حضرت عیسی علیه السلامک خلیفه سی ایدی ایکیسی حواریوندن
ایدی برینه یحیی وبرینه یونان دیرلردی چون بو عزیزلر کلوب انطاکیه قومنی دعوته اشتغال ایلدیلر
اول قوم بدبخت انبیانک دعوتلرین استغراب واستقباح ایتدکلرندن وانلرک دعوتلرندن
زیاده تنفرلرندن دیدیلرکه بز سزک کلمکوزی فال بد طوتدق یعنی سزک کلمکوز بزه شوم اولدی
سزک سببکزله بودیاردن امطار وبرکت واثمار واشجار منقطع اولوب قحط وغلا ظاهر اولدی دیدیلر
لئن لم تنتهوا لنرجمنکم :: ای لئن لم ترجعوا عن مقالتکم هذه لنقتلنکم بالحجارة یعنی اکر بو مقالکزدن رجوع ایتمزسکز
سزی سنکسار ایدرز دیدیلر :: ولیمسنکم منا عذاب الیم :: ودخی البته سزه بزدن عذاب الیم ایشور دیدیلر
قالوا طائرکم معکم :: سبب شومکم معکم وهو سوء عقیدتکم واعمالکم وانبیا علیهم السلام دخی اول قوم شومه
دیدیلر ای قوم بدبخت شناعتکز سزکله بیله در یعنی سبب شناعتکز عقاید فاسده کز واعمال باطله کزدر دیدیلر
جهل ترسا بین امان انکیخته :: زان خداوندی که کشت آویخته ترسانک جهلنی کورکه امان قوریشلردر
اول خداوندکه صلب اولنمشدر دیو اعتقاد ایدرلر اما حق سبحانه وتعالی حضرتلری سوره نساده بیوررلر ::
وما قتلوه وما صلبوه ولکن شبه لهم :: یعنی قتل ایلمدیلر وصلب ایلمدیلر انی لکن تشبیه واقع اولدی بونلرکچون

عیسی ایله مقتول مابینده :. روی انّ رهطا من الیهود سبّوه وامّه فدعا علیهم فمسخهم الله قردة
وخنازیر فاجتمعت الیهود علی قتله فاخبره الله بانّه رفعه الی السّماء فقال لاصحابه ایّکم یرضی ان یلقی علیه شبهی
فیقتل ویصلب ویدخل الجنّة فقام رجل منهم فالقی الله علیه شبهه فقتل وصلب وقیل کان رجلا ینافقه
فخرج لیدلّ علیه فالقی الله علیه شبهه فاخذ وصلب وقیل دخل طیطانوس الیهودی بیتا کان هو فیه فلم یجده
والقی الله علیه شبهه فلمّا خرج ظنّ انّه عیسی فاخذ وصلب وامثال ذلک من الخوارق التی لا تستبعد فی زمان
النبوّة یعنی شویله روایت ایدرلرکه قوم یهوددن برکروه حضرت عیسی علیه السلام دخی والده سنه سب ایدیلر
حضرت عیسی علیه السلام انلره بددعا ایلدی الله تعالی حضرتلری انلری مسخ ایلدی خنزیر ومیمون صورتنه کیردیلر
قوم یهود بوحالی کورجک جمع اولدیلر حضرت عیسی‌یی قتل ایتمک قصد ایلدیلر الله تعالی حضرتلری
عیسی علیه السلامی آسمانه رفع ایده جکن خبر ویردی حضرت عیسی اصحابنه خطاب ایدوب دیدیکه قنغیکز
راضی اولور بنم شبهمده وشکلمده اولوب وصلب اولنوب جنته کیره دیدی برکسنه اباغ اوزرینه
قالقوب الله تعالی آنی عیسی شکلنه قویوب عیسی‌یی رفع ایلدی آنی طوتوب صلب ایلدیلر بر روایتده
دخی شویله دیرکه برکسنه وارایدی عیسی ایله اولوری منافق ایدی کزلی دین طوتر ایدی یهود آنی
عیسی ظن ایدوب طوتوب صلب ایلدیلر بر روایت دخی شویله دیرکه طیطانوس دیرلر یهودیلرک بر بیوکلری
منحوس وارایدی حضرت عیسی علیه السلامی جست وجوی ایچون اول خانه‌یه کیروب باقدی حضرت عیسی‌یی
بولمدی الله تعالی حضرتلری انی عیسی شکلنه قودی خانه‌دن طشره چیقدیغی آنده آنی عیسی دیو طوتوب
صلب ایلدیلر قاضی بیضاوی رحمه الله بیوررکه بونک کبی خوارق عاده دنلر نبوت زماننده
واقع اولسه بعید دکلدر استبعاد اولنمز دیو بیوررلر چون بقول اوست مصلوب جهود چونکه ترسالرک
قولی ایله حضرت عیسی مصلوب یهود اولیجق پس مرا وراامن که خواهد نمود پس امدی اکا امن کوسترمکه
قادر اولمز یعنی حضرت عیسی حقنده ترسا امین اولهماش اولورلر یعنی انک مصلوب ومقتول اولدیغنه
رضا ویرمک ویا اعتقاد ده اولمق خیانتدر چون دل آن شاه زیشان خون بود :. عصمت وانت
فیهم چون بود :. واذ قالوا اللهمّ ان کان هذا هو الحقّ من عندک فامطر علینا حجارة من السّماء او ائتنا بعذاب
الیم :. روی انّه لمّا قال النضر بن الحارث ان هذا الّا اساطیر الاوّلین قال له النبی علیه السلام ویلک
انّه کلام الله فقال ذلک والمعنی ان کان القرآن حقّا منزلا فامطر الحجارة علینا عقوبة علی انکاره او ائتنا
بعذاب الیم سواه یعنی شویله روایت اولنورکه وقتاکه نضر بن الحارث قرآن حقنده ان هذا الّا اساطیر الاوّلین
دیدی یعنی بوقرآن دیدیکک دکلدر الّا شول شیلردرکه بزدن اول کلنلر یازمشلر قصه ایدوب سویلمشلر
ایدی شمدی سن اول قدمادن قلان اسکی حکایه لری قرآن دیو ویرسن دیدکده حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم
افندمز بیوردیلرکه وای سکا تحقیقا اول سنک انکار ایتدیکک کلام اللهدر بیوردی نضر بن الحارث بوکلام
درربار حضرتلرندن صلی الله علیه وسلم استماع ایدکده دیدیکه اللهمّ ان کان هذا هو الحقّ
من عندک فامطر علینا حجارة من السّماء او ائتنا بعذاب الیم یعنی ای بزم پروردکارمز اکر بو قرآن کرچک
سنک قتکدن نازل اولمش ایسه پس بزم اوزریمزه طاش یاغدر سمادن ویا دخی بزه اندن غیری
عذاب الیم کتور تاکه قرآنه انکار ایتدیکمزک جزاسی بولمش اوله وز دیدیلر مرادلری انکاره مبالغه ایتمک
ایدی یعنی الله جانبندن دکلدر محمدک صلی الله علیه وسلم کندو سوزیدر دیدیلر هو قول النضر بن الحارث واسناده
الی الجمیع لاسناد ما فعله رئیس القوم الیهم فانّه کان قاضیهم یعنی اول قول نضر بن حارثکدر جمیع کفاره اسناد

ایلمک

ایلمک برقومک رئیسنک ایشلدیکی قومه اسناد ایلمک قبیلندندر زیرا نضر بن حارث کفارک قاضیسی
ایدی اول سببدن انک سوزینی جمیعنه اسناد ایلدی :. وما کان الله لیعذّبهم وانت فیهم وما کان الله
معذّبهم وهم یستغفرون :. والمراد باستغفارهم امّا استغفار من بقی فیهم من المؤمنین او فرضه علی معنی
لو استغفروا لم یعذّبوا یعنی استغفاردن مراد یا مابینلرنده باقی قلان مؤمنلرک استغفاری اوله ویاخود
فرض ایتمش اوله شول معنی اوزرینه که اکر استغفار ایتسه لر معذّب اولمزلر ایدی دیمک اوله :. وما کان
ربّک لیهلک القری بظلم واهلها مصلحون :. کبیدر معنای بیت چونکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم قلب مبارکی
اول کافرلرک ستمندن خون اوله عصمت وانت فیهم مضمونی نجه مقصود اولور یعنی حکم فکر الله ده اوایچون اولیاء الله
جفاپیشه‌کدن خالی اولمز زیرا عوام کورلردر وبو سلطانلر ایله بی نشاندرلر اول سببدن درکه موسی علیه السلام
فرعوندن وعیسی علیه السلام یهودیلردن وحضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلم مشرکلردن واولیاء الله حق
منکرلردن جفا چکه کلمشدر لاجرم زین کرک یعقوب حلیم :. داشت بر یوسف هیئت خوف وبیم :. واخاف
ان یاکله الذئب :. حکمیچه یوسفک اوزرینه دائم خوف وبیم طوتردی زخم کرد این کرک وازعذر لبق :.
بو حسدکرکی حضرت یوسف علیه السلام زخم ایلدی وکلوب حضرت یعقوب علیه السلام چرب زبانلق ایله عذر
ایلیوب دیدیکه آمده که انا ذهبنا نستبق تشکیم جناب حق سوره یوسفده بیورر :. قالوا یا ابانا انّا
ذهبنا نستبق :. نتسابق فی العدو والرّمی وقد یشترک الافتعال والتفاعل کالانتضال والتناضل یعنی
دیدیلر ای بزم بابامز تحقیقا بز ذهب اولدق عدوده ورمی ده یعنی سکردشکده واوق آتشمقده
بری بریزه تسابق ایلدیکمز حالده :. وترکنا یوسف عند متاعنا فاکله الذئب :. ویوسفی قودق اسبابمز یاننده
پس آنی قورد ییدی دیدیلر آمدی حضرت مولا قدس الله سره الاعلی اهل حسدی قورده تشبیه ایدوب
بیوررلرکه بو حسد قوردی سکا زخم اورر وصوکنده چرب زبانلق ایله عذر ایلر اول عذر ایله کندویی
طوغری چیقاروب سنی اینادرمق ایستر تشکیم اخوان یوسف ایلدیلر ایدی لکن عذرلری عند الله
وعند الناس مقبول دکلدر جناب پیر دستکیرک اهل حسدی بو وجهله ذکر ایلمکدن مرادلری اهل حسدن
حذر ایلمک وحسدلی اولمقدن احتراز ایلمک دیمکدر فهم کردن مریدان حضرت ذوالنون قدس سره
دیوانه شد سوی زندان که به بند بدم قوی وز سازکاو که بنی محکم بند ایدک دخی کاوک اعضاسندن بر پارچه ایله
اورک ضرب ایلمک دخی حکمتن سؤال ایلمامک ایچلین که بیمارستانده دیوانه لری قرباجله وکتك
کاو ایله ضرب ایتدکلری کبی تا ز زخم لخت یابم من حیات تاکه کاوک عضوندن بر پارچه‌نک زخمی ایله بن
حیاة بولم چون قتیل کاو موسی ای ثقات اول آیة کریمه‌یه اشارت بیوررلرکه سوره بقره‌ده در
واذ قتلتم نفسا :. خطاب لجمع لوجود القتل منهم یعنی خطاب قوم یهوده درکه حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم
معاصرلر اکرچه قتل بونلرک اسلافندن صادر اولمشدر لکن حاضرلری اسلاف مقامنه قویوب خطاب
ایلدی قتل بونلردن وجوده کلدیکی ایچون واذ قتلتم منصوبدر اذکرو فعلیله یعنی ذکر ایلیک شول زمانی که
سز برنفسی قتل ایلدیکز :. فادّارأتم فیها :. ای اختصمتم فی شانها اذ المتخاصمان یدفع بعضهم بعضا یعنی اول
نفسک شاننده بری بریکز ایله خصومت ایلدیکز اوتدافعتم بان طرح قتلها کلا عن نفسه الی صاحبه یاخود
تدافع ایلدیکز انک قتلنی هربریکز نفسکزدن آخره طرح ایتمکله اصله تدارأتم فادغمت التاء فی الدّال واجتلبت
همزة الوصل وادّارأتم اصلنده تدارأتم ایدی تدافع معناسنه تا دال قلب اولنوب دال دال ایچنده ادغام
اولندی بعده ابتدا بالسکون متعذر اولمغله اولنه همزه وصل ایراد اولندی :. والله مخرج ما کنتم تکتمون :.

والله تعالى اخراج ایدیجیدر اول نسنه‌یی که سز آنی کتم ایلدیکز بونک حکایتی شویله‌در که بنی اسرائیلده
بر حالده بیر کسنه وار ایدی عامیل بن شراحیل دیرلر ایدی عم‌زاده‌لرندن غیری وارثی یوغیدی و انلر فقیر
کسنه‌لر ایدی بو بیر آنلره مالندن هیچ بر نسنه ویرمز ایدی اول سببدن اولدکی ایسترلر ایدی تا که
مالندن کندولره قاله اجلی ایله اولنجه‌یه دک صبر ایتمیوب حیله ایله آنی صحرایه چیقاروب قتل ایلدیلر ایکی
قریه‌نک مابیننه براغوب دیت طلب ایلدیلر حضرت موسی علیه السلام کلوب شکایت ایتدیلر حضرت موسی
امر ایلدی اول قریه‌لرک اهالیسن جمع ایدوب تفتیش ایلدیلر آنلر وقوعی اوزره خبریمز یوقدر دیو
یمین ایلدیلر حضرت موسی علیه السلام بونلره شرع موجبنجه دیت حکم ایلدی ویرمکه رضا کوستردکدنصکره
دیدیلر یا موسی حق تعالی حضرتلرینک رسولیسن جناب حقه مناجات ایله و رجا ایله که بو آدمک قاتلی کیم
ایسه اظهار ایلسن دیدیلر حضرت موسی علیه السلام محل مناجاتده حق تعالی وحی ایلدیکه بر بقره ذبح
ایلسونلر دخی جمیع شرایطی مکمل حق بیوردیغی نشانلی برنج کامل بر بقره بولدیلر آنی ذبح ایلدیلر
فقلنا اضربوه :: عطف علی ادارأتم ومابینهما اعتراض والضمیر للنفس والتذکیر علی تأویل الشخص او القتیل
عطفدر ادارأتم اوزره مابینلرنده اولنلر معترضه‌درلر اضربوه‌ده‌کی ضمیر نفسه عائددر تذکیر ایله
ذکر ایتمک شخصله ویا قتیل ایله تأویل اوزره‌در یعنی بز دیدک اول مقتولی ضرب ایلک :: ببعضها ::
ای ببعض کاو وقیل باصغرها وقیل بلسانها وقیل بعجزها قویروغیدر دیمشلر و لسانیدر وصاغ اویلوغیدر
وقولاغیدر دیمشلر قنقیسی ایله اولورسه اولسون چون اول مقتولی ضرب ایلدیلر حیات بولوب
قاتلندن خبر ویردی :: کذلک یحیی الله الموتی :: یدل علی ما حذف وهو فضربوه فحیی والخطاب مع من حضر
حیوة القتیل او نزول الآیة یعنی بو لفظ دلالت ایدر حذف اولنان شئیک اوزرینه که فضربوه فحیی
یعنی کاوک بر پاره‌سیله مقتولی ضرب ایلدیلر حیات بولدی خطاب قتیلک حیاتی زماننده حاضر اولنلره‌در
یاخود بو آیه کریمه نازل اولدیغی وقت حاضر اولنلره‌در یعنی الله تعالی حضرتلری بو مقتولی احیا ایلدیکی کبی
غیری موتایی دخی احیا ایدر ای بعث وحشره منکر اولنلر :: ویریکم آیاته :: دلائل علی کمال قدرته یعنی سزه
کوسترر کمال قدرتی اوزرینه دلیللرینی :: لعلکم تعقلون :: لکی یکمل عقلکم وتعلموا ان من قدر علی احیاء نفس
قدر علی احیاء الانفس یعنی تا که عقلکز کامل اوله و بیله‌سز که تحقیقا نفس واحدک احیاسنه قادر اولان
الله جمیع نفوسک احیاسنه قادردر پس آنک قدرتن بیلدکدنصکره حشره انکارکز زائل اوله
اهل تحقیق آفاقده اولان قصه‌نک انفسده مثالن تطبیق ایدرلر و بو محلده مرده‌دن مراد قلب و بقره‌دن
مراد نفسدر هر کیم قلبن احیا ایتمک ایسترایسه بقره نفسی تیغ ریاضتله ذبح ایلسون کورسون
الله تعالی حضرتلرینک آیاتنی که مرده‌لری نیجه احیا ایدرمش ذوالنون مصری حکایتنده حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
افندمزک :: اقتلونی یا ثقات :: بیوردقلری بو معنایه اشارتدر و حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمزک
موتوا قبل ان تموتوا :: بیوردقلری دخی بو معنایی مشعردر چونکه مرده کرد این جسم کران :: زنده کردد هستی
اسرار دان یعنی کاو نفس هلاک اولنجه جان اسرار دان حیات بولمز آمدی :: موتوا قبل ان تموتوا ::
مضمونجه اولمزدن اول اولوب اسراردان اولنلر وارلغی زنجی اینجکه‌سی ابلیس وانماید خونیان
دیورا :: وانماید دم خدعه دیورا دم خدعه و مکری نفس غولی کیرو کوسترر که نیجه کره آنی هلاک ایلیوب
عذاب آخرته کرفتار ایتمشدر رجوع بحکایت حضرت ذوالنون قدس سره :: دوست همچون زر بلا چون آتش است
دوست زر صافی کبیدر بلا آتشنه دوشدکجه سرخ رو ولطیف اولور آنکچون بیورر :: اذا احب الله عبدا ابتلاه

حضرت

حضرت مولانا قدس الله سره العزیز حضرت ذوالنون یوزندن دعوای محبت ایدوب عاشقان خدایه کیجه‌لره
تعلیم ایدوب بیوررلر که دوستلغک شرطی دوستک بلاسنه صبر ایتمکدر بیت دوست همان به که
بلاکش بود :: عود همان به که در آتش بود :: حکما دیمشلر که محبت درت قسمدر بری ار ایله عورت آراسنده
اکا شهوت دیرلر و بری والدین ایله اولاد مابیننده‌در که اکا شفقت دیرلر و بری یاران مابیننده طوز اتمک ییوب
دوستلق ایتمکدر اکا الفت دیرلر و بری دخی حضرت خدا ایله قول آراسنده اولان محبتدر که اکا محبت دیرلر
بندکان خاص علام الغیوب :: در جهان جان جواسیس القلوب یعنی انلر جان عالمنده قلبلرک
جاسوسلریدر لکن انلری بو خلق جهان بیلمزلر نتکیم بیورلدی :: اولیائی تحت قبائی لا یعرفهم غیری :: این
عجب که سر ز خود پنهان کنی یعنی مقبول و معتبر بودر که عملک کورمیه‌سن بلکه خاطریه کتورمیه‌سن
کندوکدن بیله مخفی طوته‌سن ظاهر شدن فضل وزیرک لقمان پیش امتحان کنندکان ما الحیوة الا
فی الموت :: یعنی لیس حیات القلب الا فی اماتة النفس از محبت مرده زنده می شود :: از محبت شاه بنده
می شود کاه اولور که محبت سببیله نیجه شاهلر شاهلغن ترک ایدوب قوللغه سعی ایدر نتکیم ابراهیم ادهم
حضرتلری تاج و تختنی هوای عشق ایله برباد ایلدی و حضرت حق برکیمسه‌یه سوسه آنی الایش دنیادن
پاک ایدوب جذبه محبتی ایله کندو جانبنه چکر بو معنایه مؤیددر حضرت سلطان انبیا برهان اتقیا محمد مصطفی
صلی الله علیه وسلم افندمزک بو حدیث شریفی که بیورر :: اذا احب الله المؤمن حماه من الدنیا نظرا له وشفقة
علیه کما یحمی المریض اهله من الطعام :: این محبت هم نتیجه دانش است :: کی کزافه بر چنین تختی نشست
قچن بر بونجلین تخت اوزرینه اوتورر کزافه یعنی بویله مرتبه عالیه‌یه قچن یتشه بیلور مادامکه جناب حقه
آشنالغی و محبتی اولمیه اکا بو ترقی حاصل ایتمامش اوله زیرا هر کیمک که علمی حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک
عظمت شاننه و ذات منزهنه زیاده اوله اول کیمسه‌نک خوفی و محبتی جمله‌دن زیاده اولور نتکیم بیورلمشدر
انا اعلمکم بالله واخشیکم :: و دخی :: لو تعلمون ما اعلم لبکیتم کثیرا ولضحکتم قلیلا :: حاصلی هر کیمک که حق سبحانه
و تعالی حضرتلرینه علمی زیاده‌در انک محبتن اختیار ایدوب دنیا محبتن ترک ایدر چونکه ملعون
خواند ناقص را رسول :: بود در تأویل نقصان عقول بو حدیث شریفک تأویل یوزندن معناسی
عقلی ناقص اولاندر زیرا بدن نقصاننک تکمیلی محالدر :: قال علیه السلام کل ناقص ملعون :: لیک تکمیل بدن
مقدور نیست :: ذانکه ناقص تن بود مرحوم رحم :: نیست بر مرحوم لایق لعن و زخم پس مرحومه ملعون
دیمک لایق دکلدر زیرا حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر :: ذهاب البصر مغفرة الذنوب وذهاب
السمع مغفرة وما نقص من الجسد :: ذانکه تکمیل خردها دور نیست بر کیمسه‌که تحصیل علم و ادب و عقل و خرد
ممکن ایکن ایتمیوب عمرنی هوا و هوسده کچوره مستحق لعنت اولور کندویه ظلم ایتمش اولور اکابر علما
بیورمشلر :: کفی بالمرء اثما ان یضیع ما به من القوة :: بهر نقصان بدن آمد فرج :: در نبی که ما علی
الاعمی حرج :: لیس علی الاعمی حرج ولا علی الاعرج حرج ولا علی المریض حرج :: یعنی اعمی اوزرینه تکلیف و زحمت
یوقدر و دخی سقط اولنلرک اوزرینه حرج یوقدر و دخی مریض اولنلرک اوزرینه حرج یوقدر زیرا
بونلر صاحب عذرلردر نورهای چرخ ببریده پی است :: او چو لا شرقی و لا غربی کی است یعنی چرخک
نورلری ناقص وابتردر اول چرخ نوری لا شرقی و لا غربی اولان نور باقی کبی قچن اولور یعنی ظاهر نوری
حق نوری کبی باقی و سرمدی اولمز قچن اول بیلور اشارتدر سوره نورده آیه کریمه‌یه :: الله نور السموات
والارض :: النور فی الاصل کیفیة تدرکها الباصرة اولا وبواسطتها سائر المبصرات کالکیفیة الفائضة

من النیرین علی الاجرام الکثیف المحاذیة لهما وهو بهذا المعنی لا یصح اطلاقه علی الله تعالی الا بتقدیر مضاف
کقولک زید کرم بمعنی ذو کرم او علی تجوز اما بمعنی منور السموات والارض وقد قرئ به فانه تعالی
نورها بالکواکب وما یفیض عنها من الانوار وبالملائکة والانبیاء او مدبرها من قولهم للرئیس الفائق
فی التدبیر نور القوم لانهم یهتدون به فی الامور او موجدها فان النور ظاهر بذاته مظهر لغیره واصل الظهور
هو الوجود کما ان الخفا هو العدم والله سبحانه موجود بذاته موجد لما عداه یعنی نور اصلنده بر کیفیتدر که
قوه باصره آنی ادراک ایدر اولا آندنصکره آنک واسطه‌سیله سائر مبصراتی ادراک ایدر شمس ایله
قمردن فائض اولان کیفیت کبی اجرام کثیفه اوزرینه که انلرک محاذیسیدر ونور بو معنا اوزره حق
الله تعالی حضرتلرینه نور اطلاقی صحیح اولمز الا مضاف تقدیر ایتمکله زید کرم دیدیکک کبی ذو کرم معناسنه
یعنی الله ذو نور السموات والارض دیمک اولور یاخود منور السموات والارض معناسنه اوله که قرائتدر
بویله اوقنمشدر زیرا الله تعالی سموات وارضی منور ایلدی کواکب ومنور شیلر ایله یا ملائکه ایله یاخود
انبیا علیهم السلامک وجود پرنورلریله یاخود مدبر السموات والارض دیمک اوله زیرا عربک قوللرنده که
تدبیرده فائق اولان رئیس ایچون نور القوم دیرلر زیرا جمیع امورده اول رئیسک تدبیریله مهتدی اولورلر
یاخود موجد السموات والارض دیمک اوله زیرا نور کندو ذاتیله ظاهر وما سواسنی مظهر در ظهورک اصلی
وجود خفانک اصلی عدم اولدیغی کبی والله عظیم الشان حضرتلری کندو ذاتیله موجود وما عداسنی موجد
خلق ایدیجیدر :. مثل نوره :. صفته نوره العجیبة الشان یعنی الله‌ک نورینک صفت عجیب الشانی :. کمشکوة :.
کصفة مشکاة وهی الکوة الغیر النافذة یعنی مشکاة صفتی کبیدر مشکاة دیوارده اولان طاقه یعنی پنجره‌یه
دیرلرکه اوته طرفنه منفذی اولمیه :. فیها مصباح :. سراج ضخم ثاقب یعنی اول مشکاتک ایچنده بر چراغ واردر که
ضخیم ویرضیا اوله :. المصباح فی زجاجة :. فی قندیل من الزجاج یعنی اول مصباح زجاجه‌دن بر قندیل
ایچنده اوله :. الزجاجة کانها کوکب دری :. مضیء متلألئ کالزهرة فی صفائه یعنی اول زجاجه کانه کوکب
دری ومشتری کبی مضیء متلألئ در زیاده صافلغندن وکوکبک پرنور اولدیغنه کوکب دری دیرلر
یوقد من شجرة مبارکة زیتونة :. ای ابتداء یوقد المصباح من شجرة الزیتون المتکاثر نفعه یعنی ابتدا ایقاد
مصباح شول شجرهٔ زیتوندنکه کثیرة المنافعدر زیتونه شجره‌دن بدلدر شاننی تفخیمدر :.
لاشرقیة ولا غربیة :. یقع الشمس علیها حینا دون حین بل بحیث یقع علیها طول النهار کالتی یکون علی قلة
او صحراء واسعة او لا نابتة فی شرق المعمورة وغربها بل فی وسطها وهو الشام یعنی اول شجرهٔ مبارکه
نه شرقه منسوب یره ونه غربه منسوب یره درکه شمس آکا بر وقتده طوقنوب بر وقتده طوقنمیه بلکه هر
شویله یره درکه شمس آنک اوزرینه صباحدن اخشامه دک واقع اولور قله جبل اوزرنده اولان شجره کبی
ویاخود بر صحراده واقع اولمش شجره کبی یاخود معمورهٔ ربع مسکونک جانب شرقیسنده یاخود غربیسنده
بتمش دکلدر بلکه وسطنده بتمشدرکه ارض شامدر بوندن مراد نور الهیدر زیرا حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
اشارتی آنی اقتضا ایدر بعضلر ایدن مراد حقیقت محمدیه‌در صلی الله علیه وسلم دیمشلر بو تقدیرجه نور الهی
اولور غیری دکلدر :. یکاد زیتها یضیء ولو لم تمسسه نار :. ای یکاد یضیء بنفسه من غیر نار لتلألؤه وفرط
بیضه یعنی قریب اولدیکه اول شجره‌نک زیتی ضیا ویره کندو کندودن نار طوقنمزسه شعشعه وصفاسندن
وزیاده بیاضلغندن :. نور علی نور :. نور متضاعف فان نور المصباح زاد فی انارته صفاء الزیت وزهرة
القندیل وضبط المشکوة لاشعته یعنی نور مذکور متضاعفدر مصباح نوری صفا وانارتسنده صفای زیتله

زیاده

زیاده اولوب وقندیلک درخشان اولمسی ومشکاتک شعشعهٔ مصباحی ضبط ایلمسی قندقجه اولوب
نور علی نور اولدی :. او تمثیل لما نور الله به قلب المؤمن من المعارف والعلوم بنور المشکات المنبث فیها من
مصباحها ویؤیده قراءة ابی مثل نور المؤمن او تمثیل لما منح الله عباده من القوی الدراکة الخمس المترتبة التی
ینوط بها المعاش والمعاد وهی الحساسة التی تدرک المحسوسات بالحواس الخمس والخیالیة التی تحفظ صور
تلک المحسوسات لتعرضها علی القوة العقلیة متی شاءت والعقلیة التی تدرک الحقایق الکلیة والمتفکرة
وهی التی تؤلف المعقولات لتستنتج منها علم ما لم یعلم والقوة القدسیة التی تتجلی فیها لوایح الغیب واسرار الملکوت
المختصة بالانبیاء والاولیاء المعنیة بقوله تعالی :. ولکن جعلناه نورا نهدی به من نشاء من عبادنا :. بالاشیاء
الخمسة المذکورة فی الآیة وهی المشکاة والزجاجة والمصباح والشجرة والزیت فان الحاسة کالمشکاة
لان محلها کالکوی ووجهها الی الظاهر لا یدرک ماوراها واضاءتها بالمعقولات لا بالذات والخیالیة
کالزجاجة فی قبول المدرکات من الجوانب وضبطها الی الانوار العقلیة وانارتها بما یشتمل علیها من المعقولات
والعاقلة کالمصباح لاضاءتها بالادراکات الکلیة والمعارف الالهیة والمتفکرة کالشجرة المبارکة لتأدیتها
الی ثمرات لا نهایة لها الزیتونة المثمرة بالزیت الذی هو مادة المصباح التی تکون لا شرقیة ولا غربیة لتجردها عن
اللواحق الحسیة او لوقوعها بین الصور والمعانی متصرفة فی القبیلین منتفعة من الجانبین والقوة القدسیة
کالزیت فانها لصفائها وشدة ذکائها تکاد تضیء بالمعارف من غیر تفکر ولا تعلیم او تمثیل للقوة العقلیة
فی مراتبها بذلک فانها فی بدء امرها خالیة عن العلوم مستعدة لقبولها کالمشکوة ثم تنتقش بالعلوم الضروریة
بتوسط احساس الجزئیات بحیث تتمکن من تحصیل النظریات فتصیر کالزجاجة متلألئة فی نفسها قابلة للانوار
وذلک التمکن ان کان بفکر واجتهاد فکالشجرة الزیتونة وان کان بالحدس فکالزیت وان کان بقوة قدسیة
فکالذی یکاد زیتها یضیء لانها تکاد تعلم ولو لم یتصل بملک الوحی والالهام الذی مثل النار من حیث
ان العقول تشتعل عنها ثم اذا حصلت لها العلوم بحیث تتمکن من استحضارها متی شاءت کان کالمصباح
فاذا استحضرها کان نورا علی نور :. معنای بیت چرخک نورلری بریچی در یعنی صونکسزدر ابدی
وباقی دکلدر :. او چو لا شرقی ولا غربی کیست :. او یعنی چرخ نوری که چو لا شرقی ولا غربیست دیمکدر یعنی چرخ نوری
نه لاشرقی ولا غربی اولان نور کبیدر دکلدر آمدی اول لاشرقی ولا غربی اولان نوره طالب اولکه نور الهی
ونور هدایتدر برق راخو بخطف الابصار دان :. نور باقی را هم انصار دان برقک ضویا کوز نورینی قاپجیدر
شویله بیل یعنی مال ومنصب ومتاع دنیانک خاصیتی بودرکه باطن کوزینک نورین زائل ایدر حقایق
کورمکدن محروم ایلر نتکیم جناب رب عزت سورهٔ بقره‌نک اوائلنده بیوردی :. یکاد البرق :. قریب اولورکه
شعشعهٔ برق زائل ایده دیزک :. یخطف ابصارهم :. بونلرک نور بصیرتلرین سرعتله اخذ ایده الخطف الاخذ بسرعة
قاپمق معناسنه :. کلما اضاء لهم مشوا فیه واذا اظلم علیهم قاموا :. استئناف ثالث کانه قیل ما یفعلون فی تارتی خفوق
البرق وخفیته فاجیب بذلک واضاء اما متعد والمفعول محذوف بمعنی نورلهم ممشی اخذوه او لازم بمعنی
کلما لمع لهم مشوا فی مطرح نوره وکذلک اظلم فانه جاء متعدیا ولازما من ظلم اللیل یعنی بو جمله مستانفه ثالثه‌در
وسؤال مقدرک جوابیدر کانه دینلدیکه برقک لمعانی وقتنده وخفی اولمسی وقتنده بونلر نه عمل ایدرلر جواب
بیوردیکه هر قچن بونلر ایچون روشنلک اولسه یا مطرح نوری ظاهر اولسه یوررلر هر قچن غم وظلم اولوب
برقک نوری بونلردن مختفی اولسه طوررلر مکانلرنده متحیرین اولدقلری حالده اضاء یا متعدیدر
اگر متعدی اولورسه مفعولی محذوف اولور کلما نور البرق لهم ممشی اخذوه معناسنه اولور اگر لازم اولورسه

کلما لمع لهم مشوا فیه مطرح نوردر دیمک اولور و ظلم دخی انجلیدن درظلم لیلدندر. متعدی ولازم اولدیغی حالده
کلشدر. پس دنیا نوری که مال وجاه دنیادر باطن کوزین کورایلر حقایق کورمکه مانع اولور آمدی
طالب نور حقه طالب اولکه لا شرقی ولا غربیدر و باطن کوزین آچوب انا نه اسرار سبحانیه وحقایق ربانیه
منکشف قیلور آمدی نور الهیکه نور باقیدر آنی کندوکه یار و ناصر بیل مددی اندن ایسته و آنی تحصیل ایتمک
طریقنده سعی وکوشش ایله تا که: یسعی نورهم بین ایدیهم: مضمون شریفنه ماصدق اوله سن عاقبت
بینست عقل از خاصیت: نفس باشد کونه بیند عاقبت یعنی نقددر. واهل نقددرکه عاقبت کورمز
و عاقبت کورمیانلر حقنده الله عظیم الشان حضرتلری سوره رومده بیوردی: یعلمون ظاهرا من الحیوة الدنیا وهم
عن الاخرة هم غافلون: زان همی کرداند تا حال بحال: ضد بضد بیدا کنان در انتقال یعنی سنک قلبک
الله تعالی حضرتلرینک قبضه تصرفنده در سنی کاه خیر جانبنه وکاه شر جانبنه دوندرر کما قال علیه السلام:
ان قلوب بنی آدم بین اصبعین من اصابع الرحمن یقلبها کیف یشاء: پس الله تعالی حضرتلری اثنا اندن اوزکه
برحالدن برحاله دوندرکه ذات الیمین لذتن اخذ ایله‌جه ذوق و شوقکی ورجاکی زیاده ایدرسن تا که خوف فت
زاید از ذات الشمال: لذت ذات الیمین یرجی الرجال یعنی ذات الیمینک لذتی ارلری رجالندرر یعنی سنی
آنکچون برحالدن برحاله دوندرکه ذات الیمینه دوندیکک وقت ذات الشمالدن خوف ایدوب: اللهم یا مقلب
القلوب ثبت قلبی علی دینک: دیوب تضرع ایدرسن و ذات الشماله دوندرکجه ذات الیمین لذتن رجا ایدرسن یعنی برحالدن
برحاله دوندرمکده فایده اولدرکه خوف ایله رجا مابیننده قوللری پرورده ایدر زیرا ذات الیمیندن مراد
افعال اخروی یا صفت لطفدر. و ذات الشمالدن مراد اشتغال دنیوی یا صفت قهردر. دیمشلر چون خلیل
از آسمان هفتمین: بکذرد که لا احب الآفلین تشکیم جناب رب عزت سوره انعامده خبر ویردی: فلما جن
علیه اللیل رأی کوکبا قال هذا ربی فلما افل قال لا احب الآفلین: معنای بیت حضرت مولا بیورر که سالک کامل
اودرکه دنیا مرادلرینن هر برنه واصل اولسه محبت ایتمیوب حضرت خلیل الله کبی: لا احب الآفلین: دیه محبة الله
آنا شریک ایتمیه و خلقکبی قیوده بند اولوب قالمیه یعنی بر مرتبه ده باغلنوب قالمیه وصلت کامله سعی ایده
نیم جان حشم برغلام خاص شاه: آن درختی راکه تلخ و رد بود: وآن درختی که یکش هفصد بود یعنی
مثل الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله کمثل حبة انبتت سبع سنابل فی کل سنبلة مائة حبة: مضمون منیفنجه
اول درخت که میوهٔ بی نهایت ویره باغبان آنی آجی ومردود اولان درخت ایله پرورشده برابر طوتمز: شیخ که
بنظر بنور الله شده: از نهایت و نخست آکه شده: اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله: حکمنجه هر شیخ که الله نوریله
نظر ایدیجی اولدی امورک نهایتندن بدایتندن آکاهدر طالب صادق وعاشق موافق کیمدر و مقلد
و لقاف کیمدر فراست نوریله انکلر ازبرای شاه دلمی دوختند: آخر این تدبیر ازو آموختند تدبیرک
اندن اوکرنوب نه اول تدبیر قوتیله استادینه مکر وحیله ایلیان کسنه کندویه خاسیت حاصل ایلر تشکیم
جناب حق سوره بقره بیورر: یخادعون الله والذین آمنوا وما یخدعون الا انفسهم وما یشعرون: پس خداع را
خداع شد جزا: کاسه زن کوزه بخور اینک سزا تشکیم حق تبارک و تعالی حضرتلری بیوردی: جزاء سیئة سیئة مثلها:
و دخی: ان المنافقین یخادعون الله وهو خادعهم: مضمون شریفنجه خداعه خداع کرکدر. عکس تعظیم حضرت سلیمان
علیه السلام در دل بلقیس از صورت حقیر هدهد سبب تعزیر قصه بلقیس بودرکه کافرلر صورت بشریت حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلمی کوردیلر آنی کندولره قیاس ایتدیلر اکا حقارتله نظر ایدوب رسالتنی تصدیق
ایتمدیلر اما بلقیس هدهدک صورت حقیرینه نظر ایتمدی بلکه انک فوق روحانیتنی کوردی حضرت سلیمانک

رسولیدر

رسولیدر دیوب تعظیم ایلدی دنیا و آخرت سلطنتنی بولدی رحمت صد بران بلقیس باد: که خدایش
عقل صد مرده بداد که خدای متعال حضرتلری اکا یوز مرد عاقل و رجل کامل قدر عقل ویرمش تفصیل قصه
بلقیس بودرکه حضرت سلیمان علیه السلام سفرایله تخت اوزرینه اوتورردی صاغه صوله کرسیلر قورلردی
حکما و وزرا و اکابر و انس و جن یرلرنه قرار ایدرلردی اندنصکره حضرت سلیمان علیه السلام یله امر ایدردی
یل تختی کوتوروب و طیور اوج هواده صف باغلیوب پرواز ایدوب کیدرلردی برکون اثنای سفرده بر صحرایه
قوندیلر حضرت سلیمان علیه السلام صو طلب ایلدی بولنمادی هدهدکه سقای لشکرکاه ایدی: و تفقد الطیر:
مفهومنجه هدهدی یوقلدی بولنمادی: فقال مالی لا اری الهدهد ام کان من الغائبین لاعذبنه عذابا شدیدا او
لاذبحنه اولیاتینی بسلطان مبین: مکر هدهد هوادن نظر ایدوب بلقیسک بوستانن کورمش ایدی
هوادن اینوب بر هدهد دخی کوروب اکا خبر صوردی اول دخی اول یرنه یردر و بلقیس کیمدر خبر ویردی
وانکله واروب بلقیسی کوردی: فمکث غیر بعید: مضمونجه چوق اکلنیوب خدمت حضرت سلیمان علیه السلامه کلدی
عذر دیلیوب خطا ایتدم یا نبی الله خدمت شریفکدن آیرلق سببی ایله اما بر خبر ایله کلدم حقیقه سبا ولایتنه
واردم آنده برخاتون کوردم اول ولایتک پادشاهلغن ایدر و انک برعظیم تختی وار و انک قومی ایله بولنوب
کندوسی و انک قومی شمسه سجده ایدرلر دیدی حضرت سلیمان علیه السلام ایتدی اکر کرچک سویلدیسک وار
بنم بو مکتوبمی ایلت انلرک جانبنه القا ایله براق اندنصکره مستتر اول کور نه سویلرلر پس هدهد حضرت
سلیمان علیه السلامک مکتوبن منقاریله طوتوب بلقیسک اوزرینه کلوب طوردی خلق آنی کوردیلر مکتوبی
بلقیسک اوکنه براقدی چونکه بلقیس مکتوبی کوردی تعظیم ایتدی: قالت یا ایها الملؤ انی القی الی کتاب
کریم انه من سلیمن وانه بسم الله الرحمن الرحیم الا تعلوا علی واتونی مسلمین: دیوب مکتوبک مفهومن انلره بیلدیروب
آخر کلوب حضرت سلیمان علیه السلامه مطیع اولوب اهل ایماندن اولدی السماء انشقت آخر از چه بود اذا السماء
انشقت: بالغمام بقوله تعالی: یوم تشقق السماء بالغمام: وعن علی کرم الله وجهه تنشق من المجرة بو سوره شریفه
تهدید کفار مکه و تخفیف قیام قیامت ایچون نازل اولمشدر. یعنی چون اول وقت که آسمان منشق اوله غمامله
تشکیم جناب رب عزت بیورر: یوم تشقق السماء بالغمام: یعنی قیامت کوننده که آسمان منشق اوله یارب لنا هو
و اذنت لربها: واستمعت له وانقادت لتاثیر قدرته حین اراد انشقاقها انقیاد المطاوع الذی یاذن للآمر:
یعنی حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک امرینی استماع ایلیه و قدرت حقک تاثیرینه مطیع و منقاد اوله شول زمان که
سمانک انشقاقنی اراده ایلیه شول مطیع و منقاد اولنلرک کندو آمرینه انقیادی کبی: و حقت:
وجعلت حقیقة بالاستماع والانقیاد ازپی چشمی که خاکی کشود شول چشم ایچونکه بر خاکی آنی آچمش اوله
یعنی شول خاکینک که چشم باطنی آچیلوب دیده ظاهره اعتبار ایتمیه و قیام قیامت شبهه سی اولمیه
تصدیق ایلیه پس یقین شد که تعز من تشاء: خاکی را کفت پرها برکشا: تعز من تشاء وتذل من تشاء:
مضمون شریفنجه پس یقین اولدیکه دیلدیکنی عزیز و دیلدیکنی ذلیل ایدرسن چار طبع و علت اولی نیم
در تصرف دائما من باقیم حضرت مولا قدس الله سره العزیز حق سبحانه و تعالی حضرتلرینی تنزیه ایدوب فلاسفه‌نک
سوزلرین رد ایدرلر زیرا فلسفی دیرکه خدای متعال علت اولی در عقل اولی خلق ایلدی عقل اول
عقل ثانیه خلق ایلدی بو اسلوب اوزره عقول عشره تمام اولدی عقل عاشرکه حکما اصطلاحنده
اکا عقل فعال دیرلر تصرف انکدر دیرلر الله اوکک اصلا قبض و بسط و تصرفده علاقه سی یوقدر دیرلر نعوذ بالله
بو سوز کفر محضدر جناب پیر دستکیر بونلرک بو کفر آمیز کلامن رد ایدرلر حق جانبن طوتوب انلره جواب ویررکه

در تصرف دائما من با قیم: کل یوم هو فی شان: حکمیجه موجد بر شی و رزاق بر حی بنم دیو بیوررلر هست تقدیرم
نه علت ای سقیم یعنی علت وجلالسن عالم وجمیع اشیا واسباب بنم مخلوقمدر بعض اشیایه اسباب ایله خلق
ایدرمکه بربرینک وجودینه سبب اولورلر وبعض اشیایه سبب سز خلق ایدرم کوه را کویم سبک شو
همچو پشم: چرخ را کویم فرو رو پیش چشم: وتکون الجبال کالعهن المنفوش: مضمون شریفنجه برکون اوله طاغلره
دیم که خفیف اول پشم کبی تا که احوال قیامت خلق اوزرینه ظاهر اوله انکار فلسفی برقرات ان اصبح ماؤکم
غورا شویله روایت اولنورکه قاری قران بو آیة کریمه یی اوقوردی: قل ارأیتم ان اصبح ماؤکم غورا فمن یأتیکم
بماء معین: یعنی سزک صویکز قعر زمینه کیدوب نابدید اولسه پس کیمدر که سزک ایچون اول ماء معینی
خوشکواری قعر زمیندن کتوره برفلسفی بد اعتقاد که محمد بن زکریای متطبب دیمکله مشهور ایدی جمله فلاسفه
زماننده دن بری ایدی بو آیة کریمه یی ایشیدوب بالطه وکوتک ایله کلور دیوب استهزا ایلدکده کوزلرینک
نوری صویه کیدوب کور اولدی: نعوذ بالله تعالی علی الله وعلی آیاته من الجرأة: حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلی
انکک نه دیدوکنی وشآمت انکاریله نه جزا بسزا اولدیغنی بیان بیوررلر کهربای مسخ آمد آن دغا حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمز جمله معجزات باهره لرندن بری بودرکه قبائل عربدن برقبیله نک صولری
آجی وقیولری درین ایدی اول قوم کلوب علیه الصلاة والسلام افندمزه صو احوالنی اعلام ایتدیلر علیه الصلاة
والسلام افندمز حضرتلری اول جانبی تشریف بیوروب اول قیونک باشنه واردی دهان مبارکلری یاریندن
اول قیویه برقدی درحال اول قیو صو ایله طولدی دلو ورسن لازم کلمیوب هرکس کندی [illegible]
واول صو شکر کبی لذیذ اولدی ابو مسیلمه کذاب که دعوای نبوت ایدردی بو معجزه خبرین اکا دیدیلر بنده حق انک کبی
معجزه کوستره یم دیو برقیو بولوب اول قیویه اغزینک مردارندن القا ایتدی اول قیونک صویی قعر زمینه
قاچوب وشویله آجی اولدیکه زهر قاتل قاتلمش دوندی اوزون ایلر کتوروب اول قیودن بیک بلا ایله
صو چیقاردیلر کیمسه آندن برقطره صو ایچمکه قادر اولمدی پس بیردستکیرک کهربای مسخ آمد این دغا بیوردیغی
بودرکه بیلدرکه انکاری سببیله التونی باقر ونافعی مضر وخاک قابلی سنکستان وکیمیای سعادتی حجاب
شقاوت وحرمان ایلر رباعی دردل همه شرک وروی برخاک چه سود: بانفس پلید جامهٔ پاک چه سود:
زهر کناه وتوبه تریاق ویست: چون زهر بجان رسید تریاق چه سود آن لطافتها نشان شاهدیست
آن نشان پای مرد عابدیست اول لطافتلر بر شاهد حقیقینک نشانیدر که کمال قدرتندن: فانظر الی
آثار رحمة الله کیف یحیی الارض بعد موتها: مضمون شریفنجه موت وفنا بولمش ایکن حیات نامیه باغشلیوب
طراوت ونضارت ویردی زین نشان با والد یحیی بگفت بو نشانه حضرت یحیی علیه السلامک والدینه یعنی
حضرت زکریا علیه السلام حق سبحانه وتعالی حضرتلری دیدی وآنک علامتی اوچ کون کیمسه یه سویلمامک ایدی تشکیم
جناب حق سوره آل عمرانده خبر ویردی: هنالک دعا زکریا ربه قال رب هب لی من لدنک ذریة طیبة انک سمیع
الدعاء فنادته الملائکة وهو قائم یصلی فی المحراب ان الله یبشرک بیحیی: تا نیاید تا سه روز اصلا بگفت
تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری بو آیة کریمه ده خبر ویردی: قال رب اجعل لی آیة قال آیتک الا تکلم الناس
ثلثة ایام الا رمزا تا سه شب خامش کن از نیک و بدت: این نشان باشد که یحیی آیدت تشکیم جناب حق
سوره مریمده بیوردی: قال رب اجعل لی آیة قال آیتک الا تکلم الناس ثلث لیال سویا: این نشان آن بود بودکه
کان ملک وجاه بکه همی جوئی بیابی از آن یعنی نشان بودرکه طلب ایلدیکک نسنه یه بولورسن اما شرط
سرّی صاقلیه سن زیرا هیچ سویلمیه سن دیمک اسراری اخفایه ترغیبدر وهر مقصودی سببندن طلب ایتمک کرکدر

رختها دادی وخوب ورنک رو: سر فدا کردی وکشتی همچو مو یعنی مالکی وجانی وباشکی فدا ایلدک
طلبده حق سبحانه وتعالی حضرتلری مؤمنلرک اموال وانفسن قبول ایدر تشکیم بیوردی: ان الله اشتری
من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة: وینه بیوردی: من جاء بالحسنة فله عشر امثالها بر مثال برک
میلرزی که وای: کر رود روز نشان ناید بجای پس شول کیمسه که عالم ارواحده وبزم الستده نیچه نشانلر که
کورمشدر شمدی دنیاده طلب ایله وسرینی کیمسه یه دیمز وهر بر دین شهسوار رتبه نظر ایلر شول امید ایله که
دوستنک نشانن ویره دیو وقورقرکه عمری فوت اولوب وقت موت ایریشه اول نشانلردن براثر بولمیه
چون طلب کردی بجد آمد نظر: جد خطا نکند چنین آمد خبر من طلب وجد وجد ومن قرع الباب ولج
ولج: ماهی بیچاره را پیش آمد آب: این نشانها تلک آیات الکتاب جد وجهد له طلب ایلیان خطا ایتمز
خبر بویله کلمشدر یعنی بو نشانلر آیات بینات کتاب الهیدر که حق سبحانه وتعالی حضرتلری سلطان انبیا برهان
اتقیا محمد المصطفی یه صلی الله علیه وسلم وحی ایلدیکه اول که روز الستده آشنا ایدی اول نشانلری کوردیکی
ایمان کتوردی مؤمن ومتقی اولوب واصلیندن اولدیلر وآنلرکه روز ازلده نشان کورمش وآشنا
اولمامشلردی انلر انکار ایدوب کافر اولدیلر درشمار اندر نیاید لیک من: میشمارم بهر رشد ممتحن
امتحان اولنمش طوغری یول ایچنکه سالکه آسان اولوب بیلنمکدن اوتری صایارم شمار ایدرم وانکه را
طالع زحل از هر شرور: احتیاطش لازم آید در امور طالعی زحل اولانلر کیمسه دن احتیاط لازمدر امورده
یعنی شقی وبدبخت اولنلرک صحبتلرندن احتراز کرکدر اهل شر ایله معامله ومناسبت ایتمیه سن وهرحالده
قلبکی جناب حقه باغلیه سن رباعی سر رشته دولت ای برادر بکف آر: وین عمر گرامی بخسارت مکذار:
دائم همه جا با همه کس درهمه حال: میدار نهفته چشم دل باجانب یار: اذکروا الله شاه ما دستور داد:
اندر آتش دید ما را نور داد سوره احزابده اولان آیه کریمه یه اشارت بیوررلر: یا ایها الذین آمنوا
اذکروا الله ذکرا کثیرا: یعنی ای الله ه ایمان کتورنلر الله تعالی حضرتلرینی ذکر ایلک ذکر کثیر ایتمکله انواع
ذکرله حق تعالینک شاننه لایق اوله تقدیس وتحمید وتهلیل وتمجیدکبی: وسبحوه بکرة واصیلا هو الذی
یصلی علیکم وملائکته لیخرجکم من الظلمات الی النور وکان بالمؤمنین رحیما: ودخی الله ه تسبیح وتنزیه ایلک
نهارک اولنده وآخرنده اول الله که سزک اوزریکزه صلوات ایلر یعنی رحمت ایلر وانک ملکلری سزه
صلوات ایدرلر یعنی سزک ایچون استغفار ایدرلر سزی ظلمات کفر ومعصیتدن نور ایمان وطاعت جانبنه
چیقارمقدن اوتری والله تعالی مؤمنلره رحیم ومهرباندر شاه را کوید کسی جولاه نیست: این چه
مدحست آن مکر آکاه نیست بو مدح دکلدر بو مقوله مدحی برکیمسه ایدرکه خبردار اولمیه کندونک وصفی
حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک عظم شاننه لایق اولمدیغنی بیلمیه ویا خود بیخود اوله جناب حقک محبتی ایله
مست ولایعقل اوله آنک کبیلر معذوردر یوخسه حق تعالینک شاننه لایق وصفی کیمسه ایره مز
زیرا بیورمشلر اسم قدوسک شرحنده که حق تعالی منزهدر حسک ادراک ایتدیکی اوصافک
جمله سندن وفوق خیاله نک تصور ایتدیکندن دخی وهم وفهمک توهم ایتدیکندن وفهم ایتدیکندن
پاک ومنزهدر بویله دکلدرکه برکیمسه خدای متعال حضرتلری جمیع عیوبدن منزهدر دیه بو مقوله
وصف سوء ایدر حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بیوررلرکه بونک کبی وصف نیه بکزر پادشاه
جولاها دکلدر دیمکه بکزر شرط اودرکه پادشاهی اوصاف بلند ایله وصف ایده لر یوخسه جولاها دکل
دیمک مدح اولمز: فسبحان الله عما یصفون لا یصفه واصف ولا یدرک نعته ناعت: بنده نک علمی

اوصاف خداده انجق یوقدر درکه الله تعالی واحددر نِدّی یوقدر وفرددرکه ضدّی یوقدر وصمددرکه
منازعی یوقدر وغنی در حاجتدن منزّهدر وقادردرکه یفعل الله ما یشاء ویحکم ما یرید در وعالمدرکه
علمندن طشره برنسنه یوقدر پرده وکوکده جملهٔ اشیایه علمی محیطدر وقاهردرکه آنك قبضهٔ قدرتندن طشره
برنسنه یوقدر جبارلرك وسرکشلرك کردنلری قبضهٔ قدرتنده در وازلدرکه وجودینه اول یوقدر وابددرکه
بقاسنك آخری وانتهاسی یوقدر ودخی واجب الوجوددرکه حضرتنه عدم طاری اولمز وقیومدرکه کندو
ذاتیله قائمدر وغیریلرك دخی ذاتی انکله قائمدر وخالقدرکه جملهٔ موجوداتی کتم عدمدن کتوروب خلعت
وجود ایله مکرم قلدی وذوالجلالدرکه عقلا حیراندر آنك معرفت جلالنده وذوالجمالدرکه زبان ناطقه
لالدر آنك وصف کمالنده عارفلك کمالی بودرکه اعتراف ایلیه کندو عجزینه آنك معرفتنده ما عرفناك
حق معرفتك عجز الواصفون عن صفتك بیوردقلری بو معنایه مؤیّددر خصوصا سلطان انبیا حبیب خدا
محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم بیوردی اللهم لا احصی ثناء علیك انت کما اثنیت علی نفسك یا عزیز که
آنك پیرولریدر وخرمن معرفتنك خوشه چینلریدر نه دیه بیلمك ممکندر آکا کوره قیاس اولنمق کرکدر
انکار کردن حضرت موسی علیه السلام بر مناجات شبان فشاند .. الکه کفت انی مرضت لم تعد .. انی مرضت لم تعدنی
واستطعمتك فلم تطعمنی واستسقیتك فلم تسقنی .. وآنك حقنده بیوردی بن خسته اولدم بنی عیادت
ایتمدك اول حکایته اشارتدر بو معنایه خدای متعال حضرتی جناب موسی علیه السلام بیوردیکه یا موسی
مرضت لم تعدنی یعنی بن خسته اولدم بنی عیادت ایتمدك حضرت موسی علیه السلام دیدیکه یاربّی سن منزّهسن
خسته اولمقدن بونجه متصوّردر بو سوزك معناسی ندر دیدی جناب حق بیوردیکه فلان قولم خسته اولدی
اکر آنی عیادت ایتسك بنی آنده بولوردك دیدی زیرا اول کیمسه بنم خاصمدر آنك عیادتی بنم عیادتمدر
یا موسی دیدی آنکه بی یسمع وبی یبصر شده است .. در حق آن بنده این هم بیهده ست وشول بنده که آنك
حقنده حدیث قدسی وارد اولمشدر .. لا یزال العبد یتقرب الیّ بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه
وبصره ویده ولسانه فبی یسمع وبی یبصر وبی یبطش وبی ینطق .. دیدیکی قولك حقنده بیله جائز
دکلدر بونك کبی اوصاف نه جناب حقك ذات منزّهی حقنده نیجه جائز اولور لم یلد لم یولد اورا
لایقست .. والد ومولود او را خالقست لم یلد ولم یولد دیمك آنك شاننه لایقدر والد ومولود
خالقی اودر بو بیت شریف سورهٔ اخلاصدن مقتبسدر عتاب کردن حضرت خدای متعال بحضرت
موسی علیه السلام .. تا توانی پا منه اندر فراق .. ابغض الاشیاء عندی الطلاق ابغض اشیا بنم قتمده طلاق
وفراقدر کما قال النبی علیه السلام .. ما خلق الله مباحا احب الیه من العتاق وما خلق الله مباحا ابغض الیه
من الطلاق .. من نکردم امر تا سودی کنم .. بلکه تا بر بندکان جودی کنم .. انما خلقکم لتربحوا علیّ لا لاربح علیکم
یعنی سزی آنکچون خلق ایلمدمکه سزدن فائده وسود ایلیم بلکه آنکچون خلق ایلدمکه سزه عطا وجود
ایلیم پس مقصودم جود ایتمکدر سود ایتمك دکلدر آنکچون هرکسه اجازت ویردم تا هر برکیسه بکا
کندو اصطلاحنجه حمد وثنا وتضرع ونیاز ایلیه .. ادعونی استجب لکم .. حکمنجه ما زبان را ننکریم وقال را ..
ما روان را بنکریم وحال را .. ان الله لا ینظر الی صورکم بل ینظر الی قلوبکم .. آنکچوندرکه باب ایمانده تصدیق
جنان معتبردر اقرار لساندن وحی آمدن حضرت موسی را علیه السلام .. بر دل موسی سخنها ریختند ..
سخنهای حقایق مکنوناتدرکه حضرت موسی علیه السلام قلب شریفنه القا ایلدیلر دیدن وکفتن بهم آمیختند ..
یعنی علم الیقین وعین الیقین کلیت ایله کشف اولوب بر غیر عالم آل ویردی زیرا انبیا علیهم السلام واولیاء الله حضرتلری

دائم برحال اوزره اولمزلر بو سببدن بیورمشلردرکه کهی بر طارم اعلا نشینم .. کهی بر پشت پای
خود نه بینم .. زیرا اوصاف کبریا وجلال حق حیطهٔ وهم وخیاله صیغمز وبر قطرهٔ ناچیز بحر محیط بی پایاندن
خبر ویرمکه قادر اولمز وبر ذرهٔ حقیر اوصاف بی نشان آفتاب ازلدن شرح وبیان ایده بلمز
بیت نه اشارت نه پذیرد نه بیان .. نه کسی زو علم دارد نه عیان کاه اولورکه کمل حرم محبت اولانلر ایچون
جناب کبریا به یول ویرلمز وکاه اولور .. اینما تولوا فثم وجه الله .. مضمونجه هر شیئه آنسز نظر قیلمز رباعی
آنجه دربیش خلق اخبارست .. دربر عاشقان همه یارست .. دوست را کشنید ان احول .. که بقید صور
کرفتارست .. چند بخود کشت وبا زآمد بخود .. چند پرید از ازل سوی ابد یعنی بو لطیف آمیز عتابلردن
وبو شوق انکیز خطابلردن وبو شرحدرکه قیل وقالدن بیرون وبو نمایشلرکه مقام وحالدن افزوندر
حضرت موسی علیه السلام ظاهر اولیجق خوش حال اولوب بر مرتبه مست اولدیکه نیجه کره کندودن کیدوب
کندویه کلدی کاه قهر وجلال وکاه مهر وجمال مشاهده ایلدی کفت وایس رفته ام من در ذهاب ..
حسرتا یا لیتنی کنت تراب کما قال الله تعالی .. ویقول الکافر یا لیتنی کنت ترابا .. یعنی اول جماد صکره نبات
صکره حیوان صکره دائرهٔ انسانیته قدم باصدم نطفه علقه مضغه جنین اولوب وجوده
کلوب انسان اولدم مرتبهٔ بلوغه یتشدم بعده پیر اولدم بو قدر سفر ایتدم برحالدن برحاله
انتقال ایتدم اما بو سفرلردن آخرت ایچون بر ارمغان تحصیل ایتمدم وبو تجارتلردن بر فائده
حاصل ایتمدم کاشکی مرتبهٔ اولده خاك اولدیغم حالده قالیدم سفر ایتمییدم دیه کافر
پرسیدن حضرت موسی علیه السلام از حضرت حق تعالی سرّ غلبهٔ ظالمان .. نقش کژ کژ دیدم اندر آب وکل
چون ملائك اعتراضی کردول نتکیم ملائکه دیمشلر ایدی .. اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفك الدماء ..
یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری .. انی جاعل فی الارض خلیفة .. بیوردیغی زمانده ملائکه دیدیلرکه خلق ایدرسین
شول کیمسه یکه دنیاده فساد ایدر وقان دوکر بنم کوکلم دخی آنلرکبی اعتراض ایتمك دیلهدی من یقین دانمکه
عین حکمتست .. لیك مقصودم عیان ورؤیتست یعنی حضرت موسی علیه السلام دیدی یارب العالمین
بن یقین بیلورم که سنك هر ایشك عین حکمتدر لکن مرادم عیان ورؤیتدر یعنی علم الیقین تا عین الیقین
اوله نتکیم حضرت ابراهیم علیه السلام دیدی .. بلی ولکن لیطمئن قلبی .. حفت الجنة بمکروهاتنا .. حفت النیران
من شهواتنا نتکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی .. حفت الجنة بالمکاره وحفت النار
بالشهوات .. یعنی جنت کرداکرد پوشیده اولدی اور تولدی شول شیلر ایله که نفس آنی سومز نفره کرهه
کلور یعنی نفسه کریه کورینان شیلرکه عبادت وریاضتدر آنك تحتنده جنت واردر واول شیلرکه نفسك
مشتهاسیدر نفس حظ ایدر آنك تحتنده جهنم آتشی واردر زآخروهن مرادش نفس تست ..
کو باخر باید وعقلست نخست بموجب حدیث نبوی .. آخروهن حیث اخرهن الله .. یعنی نسا طائفهسین
تأخیر ایلك نتکیم الله تعالی حضرتلری آنلری تأخیر ایلدی صفوف صلواتده ومیراثده پس نفس دخی
مؤنث اولوب عورت مقامنده در سالك کرکدرکه هر ایشده نفسی تأخیر ایلیوب روحی تقدیم ایلیه
زآتش این ظالمانت دل کباب .. از تو جمله اهد قومی در خطاب نتکیم رسول الله صلی الله علیه وسلم
افندمز حضرتلرینه احد غزاسنده جراحت یتشدردیلر وآنك قتلنه سعی ایدرلردی اول ذات عظیم الشانك
وجود شریفی رحمة للعالمین ارسال اولنمشدرکه بیوررلردی .. اللهم اهد قومی فانهم لا یعلمون .. کفت
پیغمبر عداوت از خرد .. بهتر از مهری که از جاهل رسد قال النبی صلی الله علیه وسلم .. عداوة العاقل خیر من صداقة

اجاهل بیت دوستی بامردم دانا نکوست :. دشمن دانا به از نادان دوست رنجانیدن امیری خفته را که
ماری در دهان رفته :. کر ترا مشکفتی اوصاف مار :. ترس از جانت برآوردی دمار یعنی اکر سنک درونکده
اولان یلاندن سکا خبر ویریدم خوف سنی هلاک ایلردی مرشد کامل طالبه ریاضت امر ایتدیکک
اصلی بودر که سالکک درونده اولان اژدر نفسی هلاک ایتمک ایچوندر زیرا انسانک نفسندن
اولو دشمنی یوقدر تشکیم رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری بیوررلر :. اعدی عدوک نفسک
التی بین جنبیک :. حالبوکه انسان خواب و غفلتده در وجودنده اولان دشمندن خبری یوقدر اما
شویله که بر شهسوار طریقت کلوب فریادرس اولوب وجودنده اولان اژدری هلاک ایلیوب اول
سالکه ایشته سنده شویله بر دشمن وار ایدی هلاک اولدی دیه سالک مسکین عمری اولدقجه
اول کیمسه یه دعالر ایلر مصطفی فرمود کر کویم براست :. شرح آن دشمن که در جان شماست :.
یعنی نفس اماره درکه هر بریکز اول نفس اماره یه مبتلاسز اکر انک شأمتنی شرحی شرح
ایلیه جک اولورسم نه قدر پردل و قوی همت اولورسکز زهره کز چاک اولوردی دیو بیوررلر
وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلرکه :. لو تعلموا ما اعلم لضحکتم قلیلا ولبکیتم کثیرا :. شول عقوبتلرکه
نفس اماره صاحبنک باشنه کلسه کرکدر روز قیامتده بن بیلدیکم قدر سزده بیلیدیکز البته چوق
اغلیوب آز کولردیکز دنیاده تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیورر :. ان لدینا انکالا وجحیما
وطعاما ذا غصة وعذابا الیما :. نه دلش را تاب ماند در نیاز :. نه تنش را قوت روزه و نماز نه نیاز
ایتمکه دلنده و نه عبادت ایلمکه بدننده طاقت قالوردی وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
احوال آخرت واهوال قیامتی جمله دن اعلمدر باوجودکه ما تقدم وما تأخر جمله کناهی مغفوردر ینه جمله
خلقدن انلرک خوفی زیاده ایدی انک بیاننده دیمشلردرکه :. کان من خوف فی جوفه ازیز کازیز المرجل
ومبارک لسان شریفلرندن جاری اولوب بیورر دیکه :. انا اعلمکم بالله واخشیکم منه :. چون یدالله فوق
ایدیهم بود :. دست مارا دست خود فرموده احد تشکیم جناب حق سوره فتحده بیورر :. ان الذین یبایعونک
انما یبایعون الله ید الله فوق ایدیهم :. یعنی تحقیقا شول کیمسه لر که سنکله بیعت ایدرلر تحقیقا
ایتمزلر الا الله ایله بیعت ایدرلر اللهک الی انلرک اللرندن اوستوندر سکا معاونتده و نصرتده
دست من بنمود بر کردون هنر :. مقریا برخوان که انشق القمر ای حافظ قاری اوقی اول آیه کریمه یی که
حق سبحانه وتعالی حضرتلری سوره قمرده بیوردی :. اقتربت الساعة وانشق القمر :. پس برالکه بر
اشارت ایله آسماندن اولان ماهی شق ایلیه سنک کبی بیچاره نک دردینه معالجه ایتمدن عاجز
اولمز همان ایمان کامل ایله واعتقاد ایله انک سنت شریفه تشبث ایلمک کرکدر خود بدانی چون
برآری سر ز خواب :. ختم شد والله اعلم بالصواب :. الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا :. مضمون شریفنجه
چونکه بیدار اولسن و باشکی خواب غفلتدن قالدرسن اول زمان بیلورسین او لسلطان ذیشانک
قدرینی ازسبب کفتن مرا دستور نیست :. ترک تو کفتن مرا مقدور نیست یعنی سبیدن سوز سویلمکه
دستور یوقدر و سنی ترک ایلمکه قدرتم یوقدر تشکیم رسول خدایم صلی الله علیه وسلم دنیاده پند و نصیحت
وارشاد ایلدم و آخرتده شفاعت ایلدم هیچ بر حال ایله سزی ترک ایلمک میسر دکلدر دیو
بیوررلردی زهی لطف و احسان حق سبحانه وتعالی حضرتلری جملهمزی شاه راه شریعت و حقیقتدن
بهره مند و بر مراد ایلیه آمین اعتماد کردن مرد ابله بر تملق و وفای خرس :. آن ستونها خللهای جهان

آن

89

آن طبیبان مرضهای نهان یعنی جهانک خلل بولمش یرلرینک ستونلری حکایت روایت اولنورکه
حضرت ابراهیم ادهم قدس الله سره العزیز وفات ایتدیکی زمان هاتفدن ندا کلدیکه :. الا ان امان
الارض قد مات :. یعنی اکاه اولک یر یوزینک امانی تحقیقا وفات ایتدی خلق متحیر اولدیلرکه
بو سوزک معناسی ندر دیدیلر برقاچ کوندن صکره استماع ایتدیلرکه حضرت ابرهیم ادهم وفات
ایتمش پس امدی اولیاء الله یریوزینک امانیدرلر الله تعالی حضرتلرینک امریله نیجه درماندهلره
وبیچاره قالمشلرک فریادینه یتشورلر این چه یاری میکنی یکبارکی :. کوید از بهر غم و بیچارکی
انک غمندن و بیچاره لکندن یارلق ایده دم دیر آب رحمت بایدت رو پست شو :. وانکهان خور
خمر رحمت مست شو اکر آب رحمت ایسترایسک پست اول پس تواضع و پستی کرکدر تاکه مستی رحمت
ومغفرت اولهسن اکر تکبر و تجبری ترک ایدوب دست اعتقاد ایله دامن اولیاء اللهه یاپشوب انلردن
مدد ایسترایسک اول یارلق و اول مرحمت و شفقتدن محروم اولمزسن دفع کن از مغز و از بینی زکام :.
تاکه ریح الله در اید در مشام یعنی تا که مشامکزه نفحهٔ رحمانی کله حدیث نبوی موجبنجه که بیورلدی
ان لربکم فی ایام دهرکم نفحات الا فتعرضوا لها :. یعنی سزک ربکزک نفحهلری وار در سزک دهرکز کونلرنده
اکاه اولک انی استقبال ایلک :. والمتعرض لها بتطهیر القلب وتزکیة النفس عن الخبث والکدورات
الحاصلة عن الاخلاق المذمومة کنده تن را ز پای جان بکن :. تاکند جولان بکرد انجمن تن که پای
جانک غلی در انی قوپارکه تن ایله اشتغال مانع قوتیدر تشکیم بیورلدی :. اعظم حجاب بینک
وبین الله اشتغالک بتدبیر بدنک او اعتمادک علی عاجز مثلک غل بخل از دست کردن دور کن
بخت نو دریاب در چرخ کهن بحکم :. ولا تجعل یدک مغلولة الی عنقک :. بخل زنجیرینی الکدن
و بوینکدن ایراغ ایله تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر :. السخی قریب من الله
قریب من الناس قریب من الجنة بعید من النار :. وقال صلی الله علیه وسلم :. البخیل بعید من الله بعید
من الناس بعید من الجنة قریب من النار :. ور نمی تانی بکعبه لطف بر :. عرضه کن بیچارکی بر چاره کر
یعنی بر مرشده بیچارهلک عرض ایله تاکه سنک ارشادکه و تربیت و تیمارکه سعی ایلیه یا خود
چاره کردن مراد جناب حق اوله یعنی خدای متعال حضرتلرینه بیچارهلک عرض ایله کناهلرینه
توبه ایله تاکه کمال لطفندن توبهکی قبول ایلیوب سکا چاره کرلک ایلیه چون حضرت آدم
علیه السلام کناهنی اقرار ایلیوب پشیمان اولدی و کندی نفسنه ملامت ایلدی و توبه ده اهتمام ایلر
رحمت خدادن امیدین کسمدی الله ذو الجلال حضرتلری انک توبهسن قبول ایلدی اما ابلیس انک
آنک خلافنی ایشلدی مردود اولدی امدی بو قصه دن حصه بودرکه خطا ایله برکناه صادر اولسه
کرکدرکه حضرت آدم کبی کناهنی مقر اولوب پشیمان اوله و توبهده زیاده تضرع ایلیوب نفسنه
ملامت ایلیه والله عظیم الشان حضرتلرینک رحمتندن امیدن قطع ایلمیه که الله تعالی حضرتلری غفور و رحیمدر
اما نعوذ بالله ابلیس کبی کناه ایتدکدنصکره بنم الیمزده نه تصرف واردر کناه ایتدیرن اولدر
دیو اختیاری سلب ایدوب جبره یاپشورایسک ابلیس کبی مردود اولمق لازم کلور
کفت ادعوا الله بی زاری مباش بحکم :. ادعونی استجب لکم :. یعنی سزدن برکناه صادر اوله
ویا بر حاجتکز اوله تضرع وابتهال ایله توبه و استغفار ایدوب بکا دعا ایلک بن سزک ایچون
اجابت روزی قیلیم تا بجوشد شیرهای مهرهاش تاکه اول اللهک رحمتی دریاسی جوش ایلیه

فی السماء رزقکم نشنیده ؛ اندرین بیتی چه برچفیده سورهٔ والذاریاتده بو آیهٔ کریمهٔ ایشتدیکه
خدای متعال حضرتلری بیوردی ؛ وفی السماء رزقکم وما توعدون ؛ ای اسباب رزقکم او تقدیره وقیل المراد
بالسماء السحاب وبالرزق المطر فانه سبب الاقوات یعنی سزک رزقکزک سببی سماوندر یاخود
سماوده مقدردر ودیمشلرکه سماودن مراد سحابدر ورزقدن مراد مطردر زیرا جمیع یردن بتن قوتلرک
سببی مطردر ؛ وما توعدون ؛ من الثواب لان الجنة فوق السماء السابعة اولان الاعمال وثوابها مکتوبة مقدرة
فی السماء ؛ ودخی سزه وعده ویریلان شیلرکه ثواب اعمالدر آسمانده در زیرا جنت یدنجی فلک اوزرنده در
حضرت امام جعفر صادقدن سؤال ایتدیلرکه خدای متعال حضرتلری قوللرینک رزقنی بر اوغورده ویره
اولمزمی ایدی بویله پراکنده ایدوب هر برین سببه حواله ایده جکنه دیدیلر حضرت امام بیوردیلرکه بو
بوخصوصده حکمت چوقدر برنجیسی بودرکه یر بوله قوللری اول ارزاقی ضبط ایده جک ایکنجی بودرکه هر کسک
اولمی وقتی معلوم اولوردی اوچنجی بودرکه نعمتک قدرین بیلمزلردی دردنجی بودرکه آنی ضبط ایتمک
غمنده مبتلا اولورلردی بشنجی بودرکه انسانک نفسی نعمت چوقلغندن مغرور ومتکبر اولمق احتمالی
واردر زیرا نفسک شانندندر نعمت چوقلغندن باغی وعاصی اولمق امدی حکمة درکه حق تعالی
حضرتلری هر برین سببه حواله ایلیوب رزقنک تحصیلن کندونک سعینه حواله ایتدی تاکه نعمتک قدرین
وشکرین بیله اول چالشوب رزق کسب ایلمک آنک باغی وعاصی اولمسنه مانع اوله فوقی انجات
ازروی شرف اول یرک یوجه‌لکی وصدرک عالی اولمسی شرف یوننده‌در جای دور از صدر باشد
مستخف صدردن ایراغ اولانلر بی مقدار ومستخف واعتبارسز اولور سنگ وآهن زین سبب سابق
است طاش ودمورکه چاقمق طاشیدر وچقماقدر سابق اولدقلری سببدن درعمل فوقی این دو
بدینواست عملده بو ایکیسنک عالی وسابق اولمسی لایقدر زیرا بونلر پدر ومادر کبیدر وشرر بونلرک
ولدی منابه‌سنده در وآن شرر ازروی مقصود خویش وسنگ وآهنک وجودندن مقصود
شرر اولدیغی جهتدن زآهن وسنگ است زین روپیش پیش آهندن وسنگدن هم قدیدر وهم شرف
بونلردن ارتقدر کذلک افلاک ووجود آدم وحوا اگرچه صورتا وجود حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلمدن
اقدملردر اما افلاک وآدم وحوادن مقصود وجود پرجود حضرت محمد المصطفی صلی الله علیه وسلمدر پس
علیه الصلوة والسلام جملهسندن اقدم واکرمدر نتکیم جناب حق بیوردی ؛ لولاک لولاک لما خلقت الافلاک ؛
وعلیه الصلوة والسلام لسان حکمت بیانلرنده بیوردیلر ؛ ونحن الآخرون السابقون ؛ یعنی بز صورتا
اگرچه جمیع انبیادن صکره آخر زمانده کلدک اما معنا جمیعندن اقدم واسبقز دیمک اولور اژدها
هست فوق حیله نیست ؛ نیز فوق حیله تو حیله ایست ؛ وفوق کل ذی علم علیم ؛ حکمیجه غافل اولمه‌که سنک حیله‌ک
اوزرینه حیله واردر کندو تدبیرکه وحیله‌که مغرور اوله واعتماد ایتمه ودعا وطاعتکه مغرور اولمه‌که حق تعالی
حضرتلری بیورر ؛ فلا یأمن مکر الله الا القوم الخاسرون ؛ خبرده وارد اولمشدر معاذ بن جبلدن روایت ایدرکه
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی ؛ ان الله تعالی ملائکة فی بعض ابواب السموات تردون اعمال المعجبین ؛
زان یکی بازی چنان مغرور شد ؛ کز تکبر ز اوستادان دور شد ؛ زیرا کندینک علم ودانشی وتدبیر
وصنعتی سبب تکبر اولوب انانیت ایلیوب استاد دینلن ومعلمی یقینندن شرکشلک ایلیوب اللهدن
بعید اولدی نیجه کیمسه‌لره بو تنبیه درکه هیچ کیمسه علم وعملنه ودعا وطاعتنه وتدبیر وصنعتنه مغرور اولوب
معجب ومتکبر اولمق جائز دکلدر زیرا الله تعالی حضرتلری معجب ومتکبر اولنلری سومز گرچه شاهی خویش فوق او مبین

کرچه

90

گرچه شهدی جز نبات او مجین گرچه عسل مصفا اولدیسه اول قطب زمانک فرط علم ومعرفتندن
خوشه چین اولمغی ترک ایله گفتن نابینای سائل که دو کوری دارم برین رحم آرید ؛ ناله کافر چو زشت
وشهیق ؛ زان نمی گردد اجابت را رفیق ؛ اندن اوتوری اول زشت آوازک دعاسی اجابته قرین اولمز
نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورهٔ حم المؤمنده بیوردی ؛ وما دعاء الکافرین الا فی ضلال ؛ اخسؤا
بر زشت آواز آمدست ؛ کوز خون خلق چون سگ بودست ؛ اشارتدر اول آیهٔ کریمه‌یه که سورهٔ
قد افلح المؤمنونده در ؛ قالوا ربنا ؛ اهل جهنم دیه‌لرکه ای بزم ربمز ؛ غلبت علینا شقوتنا ؛ بزم اوزریمزه هو
شقاوتمز غلبه ایلدی لوح محفوظده مقرر اولمشدی ویاخود شقاوتمز سببی اولان گناهلریمز غالب اولدی
وکنا قوما ضالین ؛ بز طریق مستقیمدن ضال اولمش قوم اولدق دیوب اعتراف ایدرلر ؛ ربنا اخرجنا منها ؛
ای بزم ربمز بزی دوزخدن اخراج ایله تا تدارک مهمات وتدارک مافات ایده لم ؛ فان عدنا ؛ اگر بوندن صکره
برکز عصیانه عودت ایلرسک ؛ فانا ظالمون ؛ تحقیقا بز ظالملر نفسمز اوزره ؛ قال اخسؤا فیها ؛ جناب رب عزت
دیه‌که جهنم ایچنده خاموش اولک ای اهل جهنم ؛ ولا تکلمون ؛ بکا سویلمک رفع عذاب ودفع عقاب خصوصنده
معنی بیت اخسؤا خطابی آوازی زشت اولنلره کلمشدر پس هر کیم اکل حرام وفعل آثام اولسه آنک آوازی
زشت وقبیح وانکر اولور دعاسی حقدن قال اخسؤا خطابی مقرردر ؛ وقیل ان اهل النار یقولون
ربنا امنا ؛ جناب حقدن خطاب اولورکه بو ایمان سزه شول وقت نافع اولوردیکه سزه کتاب کلوب
رسول کلوب سزی دعوت ایتدکلری وقت ایمان عرض ایتمک ترک ایدیکز شمدی عذابی کوردیکز نصکره
ایمان مقبول دکلدر دیه ؛ فیقولون الفا ربنا اخرجنا نعمل صالحا ؛ بونه جواب ویریله الله تعالی جانبندن که
اولم نعمرکم ؛ یعنی سزه عمر ویرمدکمی ومال ونعمت ویرمدکمی ومتاع دنیا وملک دنیایی کمالینجه سزه
احسان واعطا ایتمدکمی نیچون اول زمان عمل صالح اشلمدیکز دیه ؛ فیقولون الفا ربنا اخرجنا منها
فان عدنا فانا ظالمون ؛ فیجابون اخسؤا فیها ای اسکتوا سکوت هوان فانها لیست مقام سؤال
یعنی سکوت ایدک خور وحقیر وضعیف اولنلرک سکوتی کبی زیرا جهنم دلک ورجا یری دکلدر
ثم لا یکون لهم الا زفیر وشهیق وعواء ؛ تمهٔ حکایت خرس وآن ابله که بر وفای خرس ؛ مؤمن ینظر بنور الله شده
هان هان بگریز زین آتشکده ؛ بر مؤمنکه الله نوریله نظر ایدیجی اولمشدر نتکیم حضرت رسول الله صلی الله
علیه وسلم بیورر ؛ اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله ؛ عاقل اولانه کیمسه لایق دکلدرکه خرس صفتلی
کیمسه ایله همدم وهمنشین اوله بیت همنشین تو از تو به باید ؛ تا ترا عقل ودین بیفزاید گفتن موسی
علیه السلام گوساله پرست را ؛ گرد از دریا بر آوردم عیان ؛ تا رهیدید از شر فرعونیان اول زمانکه
فرعوندن قاچدیکز فرعون آردیکزدن کلوب ایرشدی بن سزک ایچون جناب حقدن خلاص دیلدم
الله تعالی بکا امر ایلدی ؛ فاضرب بعصاک البحر ؛ دیدی بن عصا ایله دریایه اوردم دریادن اون ایکی
یردن یول آچلدی الله تعالی حضرتلرینک امریله کنش اول دریانک دیبنی قورودوب سزک ایاغکزک
التندن توز قوپاررق اول دریایه صاغ وسلامت کچدیکز دشمنکز فرعون کلوب عسکریله اول
دریاده هلاک وغرق اولدی بندن بویله آیت کوردیکز کمالکز دفع اولدی زآسمان چل سال
کاسه وخوان رسید بحکم آیهٔ سورهٔ بقره ؛ وانزلنا علیکم المن والسلوی ؛ قرق ییل آسماندن حق تعالی سزه
مائده کوندردی واز دعام جوی از سنگی دوید یعنی حضرت خدایه دعا ایلدم وحی کلدی اول طاشی
برکره عصا ایله اوردم اون ایکی چشمه روان اولوب آقدی نتکیم سورهٔ بقره ده مذکوردر ؛ واذ استسقی موسی

لقومه :. يعنى ذكر ايلك اول زمانى كه موسى بزدن قومى ايچون صو طلب ايلدى چونكه بنى اسرائيل تيه ده
تشنه و بيتاب اولديلر حضرت موسى عليه السلام كلوب تشنه لكدن فرياد ايتديلر موسى دخى جناب حقه
تضرع ايدوب قومى ايچون صو طلب ايلدى :. فقلنا اضرب بعصاك الحجر :. اللام فيه للعهد على ما روى انه كان
حجرا طوريا حمله معه وكانت ينبع من وجه ثلث اعين يسيل كل عين فى جدول الى سبط او حجرا هبطه
آدم من الجنة ووقع الى شعيب فاعطاه مع العصا او الحجر الذى فر بثوبه لما وضعه عليه ليغتسل وبرأه الله
عما رموه من الادرة فاشار اليه جبرائيل بحمله فقلنا اضرب بعصاك الحجر يعنى چونكه بزدن موسى قومى ايچون
صو طلب ايلدى پس بز اكا ديدك عصاكله ضرب ايله حجرى حجره الف عهد ايچوندر شويله روايت اولنمشدر كه اول
طاش جبل طور طاشلرندن بر طاش ايدى حضرت موسى عليه السلام آنى هر قنده كتسه بيله كتورر ايدى
چار كوشه ايدى هر طرفى بر ذراع ايدى هر طرفندن اوچ چشمه روان اولوردى اون ايكى چشمه اولوب
هر چشمه‌نك صويى بر كروهه آقردى بنى اسرائيل دخى اون ايكى كروه ايدى هر كروه بر چشمه‌نك صوينه
معلق اولوب :. قد علم كل اناس مشربهم :. مضمونيجه بعضلر ديمشلر اول طاشى حضرت آدم عليه السلام چيقارمشدر
اوور ديمشلر باصفوه اسبابن كوتوروب قاچن طاشدر ديمشلر حضرت موسى عليه السلام بركره دريا
كنارنده صو يتوب ثيابن بر حجر اوزرينه قودى آلهك امريله طاش ثيابن كوتوروب قاچيدى حضرت موسى
عليه السلام عريان آردنجه يا حجر ثيابى ديو چاغردى طاش كلوب بنى اسرائيلك جمعيتى اورتاسنده
طوردى بنى اسرائيل جميعا نظر ايتديلر كورديلر حضرت موسى عليه السلامك جسم شريفى پاك اولوب
اول ديدكلرى مرضدن اثر يوق مجلى اولديلر حكم الله عظيم الشان حضرتلرى بونلره حضرت موسى‌نك
جسم پاكن عريان كوستروب شبهه‌لرين دفع ايلمك ايستدى حضرت موسى عليه السلام اول تهمتدن پاك
اولديغن بيلديردى زانكه هر جنسى ربايد جنس خود :. كاو سوى شير نركى رو نهد يعنى كاو شير نر طرفنه
نه كيدر :. الجنس الى الجنس يميل انت مع من احببت يوم القيمة :. ترك كردن آن مرد ناصح بعد از مبالغه
پند آن مغرور حريص را :. كوردكه نصيحت قبول ايلمز كناه بندن كندى يكا لازم اوندن نصيحت ايدى قصور
قومادم :. وما على الرسول الا البلاغ :. حكمنجه بن خدمتى ادا ايتدم كناهك كندى بوينكه ديوب اول مرد مغرورى
ترك ايلدى آن مسلمان ترك ابله كرد و تفت :. زير لب لا حول كويان بازرفت شول كيمسه كه اجلاى
آيات بينات وانواع معجزات وكرامات واصناف مناقب وحكايات واقسام ابيات ثقات كه كلام كبار دين
وعلماء اهل يقيندر تقرير وبيان ايلسك امّا انك كوكلى بو جانبه اوليه اندن يوز دوندروب
آنى ترك ايلمك بالضرور در بيت بيش كم فهمان چه حاصل وصف يزدان اى كمال :. دانه كوهر چه ريزى
مرغ ارزن خوار را :. پس ره پند ونصيحت بسته شد :. امر اعرض عنهم بپيوسته شد سوره سجده‌ده
اونك آيه كريمه‌يه اشارت بيوررلر :. فاعرض عنهم :. ولا يبال بتكذيبهم وهو منسوخ بآية السيف كه
يعنى پس يوز دوندر اندن اهانه طريقيله سنى تكذيب ايتدكلرينى قايرمه الم حكمه تا مدت معلوم دك
يعنى نزول آية سيفه دك :. وانتظر :. النصرة عليهم يعنى منتظر اول انلرك اوزرينه نصرت بولمقلغه جانب
حقدن :. انهم منتظرون :. الغلبة عليك وقرئ بالفتح على معنى انهم احقاء بان ينتظر هلاكهم يعنى
تحقيقا انلر دخى منتظرلردر سنك اوزرينه غلبه ايتمكه لكن حق تعالى سنى غالب ايلر انلرك اوزرينه كه
منتظرون فتحه دخى اوقنمشدر يعنى انلر مستحقلردر هلاكلرينه منتظر اولنمقلغه ديمك اولور بيت منتظر باش
ز الطاف الهى كه شود :. علم دين تو هر لحظه برافراخته تر چون دو آيه ميفزايد در دين :. قصه يا طالب بكو برخوان عبس

قه

قصه يا طالب سويله عبس سوره‌سن اوقوسن عبس سوره‌سنك سبب نزولى بودركه اشراف
قريشدن وصناديد مكه‌دن برجماعت حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلمك حضور شريفنه حاضر اولديلر
عليه الصلوة والسلام همتلرينى آنلر اوزرينه صرف بيوردركه بونلرى ايمانه كتوره‌لر تا اهل مكه حكم :. الناس
على دين ملوكهم :. مضمونيجه موافقت ايده‌لر تا دين حق قوت طوته ديو انلره مشغول اولوب ارشاد ونصيحت
بونلردن بونلرى دينه دعوت ايدركن عبد الله بن ام مكتوم ضريركه حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلمك مؤذنى
ايدى اول مجلسه كلدى كيمسه اكا احوال حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلمى بيلدرمدى عليه الصلوة والسلام
يقين اولتوروب :. يا رسول الله علمنى مما علمك الله :. ديوب الحاح ايلدى چونكه عليه الصلوة والسلام رؤساى
قريش ايله اولوجهله مشغول ايدى دليديلركه آنلرى سنك ايمانه چكه اجتهاد ايتدكه اكر بونلردن يوز دوندروب
عبد الله بن ام مكتومه متوجه اولورسم صدد قالور وبو فرصت هر زمان دوشمز عبد الله بن ام مكتوم خود
سعادت ايمان ايله مشرف اولمشدر ديوب بو اجتهاد اوزره صناديد قريشه مشغول اولديلر عبد الله
حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلمك نه شى ايله مشغول اولدقلرين بيلميوب اول مجلسده عليه الصلوة والسلام
الحاح ايتدى نوعا اول مجلسده بو اوضاع ترك ادبكى اولدى وحضرت رسول الله صلى الله عليه وسلمى آنلرك
ارشاد ودعوتندن مانع اولدى :. فعبس وتولى من الحاحه وسوء ادبه :. حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم افندمز
برمقدار اظهار بشاشت بيورميوب اندن مبارك وجه سعادتلرنى دوندردى عبد الله بن ام مكتوم فراستله
بيلدى ومسجد شريفدن چيقوب كتدى درحال حضرت جبرائيل كلوب بو آيتى كتوردى :. عبس وتولى ان جاءه
الاعمى :. انتهى كلامه عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرى بيلديلركه بونلر ايمانه كلمجك دكللر واجتهادى ضايعدر
همان حركت بيوروب عبد الله آرندن ايريشوب دوندروب مسجد شريفه كتورديلر ورداء شريفن
دوشه‌يه يانلرينه الوب اوتورتدى خاطرين تسلى ايلدى هر وقتكه عبد الله بن ام مكتوم حضورلرينه
كلدكده حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوررلر ايدى :. مرحبا بالذى عاتبنى فيه ربى :. غزا به تشريفلرنده
ايكى دفعه خليفه ايلمشدر حضرت مولانا قدس الله سره العزيز بيوررلركه قصه يا طالب سويله قابل ارشاد
اولمیانه سويله عبس سوره‌سن اوقى حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم نيجه كه قريش اولولرين ترك
ايتدى واعمى طالبك آردنجه كتديسه سندخى قصه يا طالب سويله ياد الناس معادن هين بيار :.
معدن باشد فزون از صد هزار :. الناس معادن كمعادن الذهب والفضة :. احمدا اينجا ندارد
مال سود :. سينه بايد پر ز عشق درد و دود اى احمد بونده مال فائده ويرمز بر سينه كركدركه درد
عشق الهى ايله پر اولمش اوله تسليم جناب حق سوره شعراده بيورر يوم لا ينفع مال ولا بنون الا من اتى الله
بقلب سليم :. كردو سه ابله ترا تهمت نهد :. حق براى تو كواهى ميدهد والله يعلم انك لرسوله والله يشهد
ان المنافقين لكاذبون :. يعنى الله تعالى بيلوركه سن آنك رسوليسن ودخى الله تعالى شهادت ايدركه البته
منافقلر كاذبلردر كفت از اقرار عالم فارغم :. آنكه حق باشد كواه او را چه غم اول حضرت بيورركه
عالمك اقرارندن فارغم بلكه اجتهاد ايدوب دعوت ناسه مشغول اولديغم امره امتثال ايچوندر
تسليم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيوردى :. يا ايها الرسول بلغ ما انزل اليك :. يعنى اى رسول سن تبليغ ايله
اوزرينه نازل اولان قرآنك احكامنى تملق كردن ديوانه جالينوس را :. چون دو كس برهم زند
با هيچ شك :. در ميان شان هست قدر مشترك يعنى ايكى كيمسه‌نك بربرينه ميل ايلسه‌لر ايكيسنك
مابينده قدر مشترك واردر بيت سر و مال بقد تست چه حاجت بدليل :. هر دانه‌كه الجنس الى الجنس يميل :.

کی پرد مرغی مکر باجنس خود ؛ بیت کند هم جنس باهم جنس پرواز ؛ کبوتر باکبوتر باز باباز ؛
صحبت ناجنس کورست وگد ؛ بیت حیاک خواهم زدن این دلق ریارا جکنم ؛ روح را صحبت ناجنس
عذابیست الیم ؛ سبب پریدن وچریدن مرغی با مرغی که جنس او نبود ورنگی یعنی درنگی بودی سیاحت
یک نشان دیکر آنکه آن بلیس ؛ ننهدش سر که منم شاه رئیس برنشان دخی اودرکه اول ابلیس
حضرت آدمه سجده ایتمیه وباشی قومیه که بن شاه ورئیسم دیه تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورۀ
اعرافک اوائلنده خبر ویردی ؛ قال انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین ؛ تتمۀ اعتماد کردن
آن مغرور بر تملق خرس ؛ نوز اوفوا بالعقود شی دست شو اشارتدر اول آیۀ کریمه یه سورۀ
مائده نک اوائلنده جناب حق خبر ویردی ؛ یا ایها الذین آمنوا اوفوا بالعقود ؛ واحفظوا ایمانکم با اوبکو ؛
نه بو سورۀ شریفه ده اولان آیۀ کریمه یه اشارتدر ؛ واحفظوا ایمانکم ؛ عقود عهود معناسنه در یعنی عهدلریکزه
وفا ایلک دیمکدر ایمان یمینک جمعیدر یعنی برخصوص ایچون یمین ایلسه کز یمینلریکزی حفظ ایلک
حنثدن مقدن حذر ایلک دیمکدر حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا بیوررلرکه احمق نادان اوفوا
بالعقود مفهومن سویله وآنک وفاسندن ال یو واحفظوا ایمانکم مضموننده اکا سوز سویلیه که نادان
غافل خیانت عهد وایماننده کاهل اولور رفتن مصطفی علیه السلام بعیادت صحابی ؛ در عیادت رفتن
تو فائده است ؛ فائده آن باز بر تو عائده است تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی
من عاد مریضا یخوض بالرحمة حتی یجلس فاذا جلس عنده اغتمس فیها چون تراآن چشم باطن بین
نبود ؛ کنج می پندار اندر هر وجود هر وجوده نظر ایدیجک ولی کاملدر دیو اعتقاد ایله نظر ایله
اوکه بو اعتقاد وبو نظر برکاننده برکون بر کامل راست کلسن زیرا اولیاء الله حضراتی مخفی اولوب
کندولرینی اظهار ایتمزلر بونلرک حقنده حضرت خدا حدیث قدسی بیورمشدر ؛ اولیائی تحت قبابی
لا یعرفهم غیری ؛ الله عظیم الشان حضرتلری دوستلرینی وولیلرینی تحت قباب غیرتنده مستور طوتمشدر
تا که طالب اولنلر آنلرک طلب ومحبتنده نیجه کیجه لره خدمت ایلیه لر تا اول خدمت واعتقاد سببیله
بر صاحب دولت وبر مرشد کامل بر عنایتک نظرینه یتشه لر تشکیم لیلۀ قدری الله تعالی حضرتلری
شهر رمضان ایچنده صاقلدی بلکه تمام یل ایچنده صاقلدی بو شریف ساعتلرده وجمعه کوننده نهان
ایتدی تا که اول کیجه یه طالب وراغب اولنلر خواب وغفلتی ترک ایله بیدار اولوب عبادت وطاعتی
ودعا ونیازی کندویه عادت ایلیه تا که نصیبی اولوب باشنده دولت ازلی اولان کمسنه اول کیجه یه
واصل اوله زانکه انبوهی وجمع کاروان ؛ رهزنانرا بشکند پشت وسنان ؛ الجماعة رحمة ؛ حکمنجه چون
یاران طریقت واصحاب حقیقت جمع اولرلر شیاطین ونفس وهوا رهزنلرندن امین اولورلر
بو اعتبار ایله جمعه وجماعت عبادتنه وصلوتنده مشروع اولمشدر که حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیوررلر
تعاونوا علی البر والتقوی ؛ چون حضرت مولانا قدس الله سره العزیز عیادتک فائده سن بر مقدار بیان
بیوردیلر اول مناسبتله بو حکایتی ایراد ایدوب بیوررلر وحی کردن حضرت حق تعالی بحضرت موسی علیه السلام که
چرا بعیادت من نیامدی ؛ هر که خواهد همنشین با خدا ؛ تا نشیند در حضور اولیا تشکیم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوردی ؛ من اراد ان یجلس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف ؛ ودخی جناب حق بیوررلر
یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وکونوا مع الصادقین ؛ جدا کردن باغبان صوفی وفقیه وعلوی را پیک پیک
یک شریف وصوفی ؛ هر یکی شوخی بدی لا یوفی هر بری برشوخ ایدی وفا ایدیجی دکل ایدی زیرا وفاسز

اولدقلری

اولدقلری بربرندن آیرلدقلرندن معلوم اولور وحق تعالینک عهدینه وفا ایتمدکلری اکل حرام جرأت
ایتدکلریدر باشریف آن کرد مرد ملتجی پناه کیرنده که کند باآل یاسین خارجی یعنی آل رسوله صلی الله
علیه وسلم خارجی نیجه عداوت وظلم ایتدیسه اول باغبان اول شریفه آنک کبی ظلم ایلدی تا چه کین دارند
دائم دیو وغول اهل ضلال چون یزید وشمر باآل رسول یزید وشمر کبی آل رسوله صلی الله علیه وسلم کین ایدرلر
شمر یزید پلیدک اعوانندن ایدی ونور دیدۀ ابتهاج مؤمنین حضرت امام حسین رضی الله عنه افندمزک
قاتلی اول مردار بدکردار در کفت صوفی بزن دستت رسید ؛ این سزای آنکه از یاران برید ؛ نظم اگر
یک جماعت کنند اتفاق ؛ همه یک دل ویک جهت بی نفاق ؛ بلا شک بفضل خدای کریم ؛ شود کاران طائفه
مستقیم ؛ مرادات ایشان محصل شود ؛ ملامت براحت مبدل شود ؛ بازکشتن بقصۀ رنجور وعیادت
حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلام ؛ در عیادت شد رسول بی ندید ؛ اصحاب را بحالی نزع دید حالت نزعده
کوروب خاطری صوردی اول صحابی حضرت پیغمبرک صلی الله علیه وسلم هجرندن وفرقتندن الم وضجرت کوستریب
یا رسول الله صلی الله علیه وسلم خسته اولمقدن بلکه اولمکدن الم چکمزین تکن سنک جمال با کمالک حسرتی ایله
حالم دشوار در دیدی جناب پیر دستکیر بو مناسبتله بیوررلر سایۀ شاهان طلب هر دم شتاب ؛ تا شوی
زان سایه بهتر ز آفتاب یعنی اولیانک سایه سنده بر مرتبه نورانیت تحصیل ایدرسنکه آفتابدن یکرک اولور سنک
تشکیم ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلرندن مرویدرکه علیه الصلوة والسلامه دیدیلرکه یا رسول الله صلی الله علیه وسلم
ای جلسائنا خیر ؛ قال من ذکرکم الله رؤیته وزاد فی علمکم منطقه وذکرکم بالآخرة عمله ؛ یعنی دیدیلرکه یا رسول الله
بزم جلیسلرمزک قنقیسی خیرلودر جواب بیوردیلرکه خیرلو جلیس شول کیمسه درکه آنی کورمک سزه
اللهی اکدوره ویاد ایتدیره وآنک نطقی علمکز آرتوره وآنک عملی سزه آخرتی اکدوره صدق رسول الله
کفت شیخی بایزید را که کعبه منم کردم طواف میکن ؛ خدمت من طاعت وحمد خداست ؛ تا ببیند که
حق ارزن جداست ؛ انا جلیس من ذکرنی ؛ حکمنجه ظن ایتمیه سنکه حق بندن آیرودر دانستن حضرت
پیغمبر علیه السلام که سبب رنجوری آن شخص کستاخی بوده است در دعا تشکیم اواخر حکایه ده معلوم اولور
چون اول صحابی دعاده کستاخلق ایلدی ؛ اذا اراد الله بعبد خیرا عجل عقوبته ؛ مضمونجه حق سبحانه وتعالی
حضرتلری آنک اوزرینه خسته لک حواله ایلدی تا که کفارت ذنوب اوله کفت بیماری مرا این بخت داد ؛
کامد آن سلطان بر من بامداد ؛ بیت کر بر سر بیمار خود آیی به عیادت ؛ صد سال بامید تو بیمار توان بود ؛
تا مرا صحت رسید وعافیت ؛ از قدوم این شه بی حاشیت یعنی اول حقیقت ملکنک سلطانی اگرچه
ظاهرا خدم وحشم وحواشی سزدر اما معنیده ایکی عالمک پادشاهیدر آنک قدوم شریفی ایله بکا صحت
وعافیت حاصل اولدی دیوب شکر ایلدی ؛ ساعات الامراض یذهبن ساعات الخطایا ؛ حکمنجه رنج کنجدر زیرا
رنج ایچنده نیجه رحمتلر مندرجدر رنج کنج آمد که رحمتها در وست ؛ مغز تازه شد چو بخراشید پوست
قال النبی صلی الله علیه وسلم ؛ ان الله یجرب احدکم بالبلاء کما یجرب احدکم ذهبه بالنار ؛ وحضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم روایت بیوررلرکه ؛ قال ربکم وعزتی وجلالی لا اخرج عبدا من الدنیا وانا ارید
ارحمه حتی انقیه کل خطیئة عملها بسقم فی جسده او ضیق فی معیشته فان بقی منها علیه شیء
شددت علیه الموت حتی یجیء الی کما ولدته امه ولا اخرج عبدا من الدنیا وانا ارید اعذبه حتی اوفیه
کل حسنة عملها بصحة فی جسده او سعة فی رزقه فان بقی منها علیه شیء هونت علیه الموت حتی یجیء
الی ولیست له حسنة ؛ حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم انصاردن برکیمه یی عیادت ایلدی اول ایتدی

یا نبی الله :: ما غمضت منه لیال ولا اخذ بحجزة :: حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی :: اخیر
ای اخی تخرج من ذنوبک کما دخلت فیها :: چشمهٔ حیوان وجام مستی است :: کان بلندیها همه در پستی است
که اول آخرتک بلند وعالی مرتبه اولمق دنیاده پست وخوار وحقیر اولمقده در کما قال النبی علیه السلام
ما یزال البلاء بالمؤمن فی نفسه وولده حتی یلقی الله وما علیه خطیئة :: مشورت در کارها واجب شود
تا پشیمانی در آخر کم بود :: وشاورهم فی الامر گفت با او مشورت کن وانچه گفت :: تو خلاف آن کن و در راه
افت :: شاوروهن وخالفوهن :: فحواسنجه سن نفسک خلافنی ایشله وبولر دوش یعنی طریقه سلوکت ایله
برنیایی باوی واستیزاو :: رو بر یاری بگیر آمیز او یعنی اهل الله دن بر یار کامل حضوریته وار آنکله اختلاط ایله
وانس طوت تا که آنک همت وتربیتیله نفسه غالب اوله سن ونفسنک عیبلرین کوره سن نتکیم خبرده کلمشدر
اذا اراد الله بعبد خیرا بصره بعیوب نفسه :: ای ضیاء الحق حسام الدین بیا :: ای حقک ضیاسی اولان حسام الدین
کل که نروید بی تو از شوره گیاه :: که سنسز وسنک تربیت وارشادک سوزه زمین وجود طالب بجابده گیاه معارف
ربانی وثمار حقایق سبحانی حاصل اولمز :: از فلک آویخته شد پردهٔ :: فلکدن پرده اصلمش اولدی :: از پی نفرین
دل آزرده :: برکوکلی انجلمش کیمسه نک انکلیوب بد دعا ایتمسندن :: یعنی نفس لئیمدن نیچه بلالر چکوب ونیچه
شناعتلر کورمش وانک طغیانندن نیچه کره آزرده خاطر اولمش بر سالکک کندو نفسنه دشنام
ایدوب انکلیوب شکایت ایلمسندن برنم خاطرینه ضلجان حاصل اولوب حضوریته مانع اولدی کوکلم
آنک اول دام بلادن خلاص اولمسنه تعلق ایلدی :: امدی ای حسام الدین کل آنی اول درددن خلاص ایله
این قضا را هم قضا داند علاج :: بو قضانک علاجنی ینه قضا بیلور یعنی قضا جانب حقدن کلور
علاجی دخی حقدندر :: عقل خلقان در قضا گیجست گیج :: خلقک عقل وتدبیر وتدارکی قضانک تأثیرنده
گیج اولور یعنی احمق اولور بلکه یوق اولور گیدر پس اول سالک مسکین که نفس لئیم الندن آزرده
خاطر اولمشدر نفسنه نفرین ایدر بو نفسک اوزرینه جانب حقدن قضا دیکه مسلط اولمشدر
امدی قضا جانب حقدندر علاجی دخی جانب حقدن اولور بیورلمش ایدی امدی ای حسام الدین نفس
جانب حقدن نیجه قضا اولوب خلق اوزرینه مسلط اولدیسه مرشد دخی جانب حقدن بر علاجدرکه
اژدر نفس اوزرینه مسلط اولمشدر :: اژدها گشته است آن مار سیاه :: اژدها اولمشدر اول مار سیاه
اول فقیر آنک شرندن فریاد ایدوب اکا نفرین ایدردی :: آنکه کرمی بود افتاده براه :: اول که یول
اوزرنده دوشمش بر ضعیفجه قوردجغز ایدی کیدرک مار سیاه اولمش ایدی حالیا قوت طوتوب
حدندن تجاوز ایلیوب اژدها اولمشدر :: اژدها ومار اندر دست تو :: اژدها ومار سنک الکده
ای حسام الدین :: شد عصای ای جان موسی مست تو :: عصا اولدی ای حسام الدین که موسی نک
جانی سنک مست وحیرانک وعاشقکدر :: بوکل جان ما مست تو دیه جک کلدر :: لکن عصا واژدها
مناسبتیله جان موسی مست تو دیدی :: اما مراد جان ما دیمکدر :: حکم خذها لا تخف دادت خدا ::
تا بدستت اژدها گردد عصا :: خذها ولا تخف سنعیدها سیرتها الاولی حکمنی سنک الکه ویرمشدر
الله تعالی حضرتلری :: امدی کل اول اژدر نفسدن شکایت ایدوب نفرین وناله ایدن فقیره دستگیر اول
آنک اژدر نفسی تبدیل ایلیوب شر نفس لئیمدن آنی خلاص ایله :: اول آیه کریمه یه اشارتدر که
سورهٔ طه ده مذکوردر :: وما تلک :: استفهام یتضمن استیقاظا لما یریه فیها من العجایب :: یعنی استفهامدر
تنبیه معناسنی متضمندر اول عصاده حق سبحانه وتعالی حضرتلری موسی علیه السلام حضرتلرینه عجایبدن بعض شیلر

کو

کوسترمکدن اوتوری یعنی اکاه اول تا عجایب کوره سن یا موسی نه شیدر اول :: بیمینک :: حال من
معنی الاشارة وقیل صلته تلک یعنی حالدر اشارت معناسندن وبعضلر تلک نک صله سیدر دیمشلر یعنی اول
تلک که یمینکده در یعنی نه شیدر اول صاغ الکده اولان :: یا موسی :: تکریر لزیادة الاستیناس والتنبیه
یعنی تکریردر زیاده استیناس ایچون یعنی موسی نک اسمی تکرار ذکر ایلمک استیناس وتنبیه ایچوندر زیرا
قچانکه حضرت موسی شعیب نبی دن علیهما السلام استیذان ایدوب والده سن کورمک ایچون مصره توجه
ایلمشیدی بر جمعه کیجه سی ایدی یولی یتوردیلر وانک زوجه محترمه سی شعیب علیه السلام حضرتلرینک کریمه لری صفورا
نام خاتون که حامله ایدی اول کیجه بر اوغل وجوده کتوردی وقیش اییامی ایدی هوا بر مقدار صوغوق ایدی
آتشه محتاج اولدیلر حضرت موسی علیه السلام ایراقدن بر آتش کوروب اهلنه دیدیکه سیز بوراجقده توقف ایلک
بن آتش کوردم وارهیم اولا که بر پاره آتش کتورم یاخود آتش اوزرنده کیمسه بولورسم یولی سؤال
ایدیم دیدی اهلنی اول یرده قویوب روان اولدی چون آتشه یقین کلدی کوردیکه بر بیاض آتش درخت
سبز اوزرنده اطرافنده هیچ کیمسه یوق متحیر اولدی درختک سبز وتازه لکندن وآتشک روشنلکندن
متعجب اولوب طورر کن ناکاه ندا اولندی یا موسی تحقیقا سنک ربک بنم آیاغکدن نعلنی چیقار خلع نعلین
تعلیم تواضع وادبدر دیمشلر زیرا سن تحقیقا وادی مقدسده سنکه نامی آنک طور ایدی حضرت موسی علیه السلام
درخت سبز اوزره آتش روشن وآتشدن آواز کلوب بن سنک پروردکارکم دیدیکندن زیاده حیرت
ودهشت حاصل اولمش ایدی اول حیرت ودهشت وهیبت زائل اولوب انسیت حاصل اولمق ایچون حق سبحانه وتعالی
حضرتلری خطاب ایدوب بیوردیکه وما تلک بیمینک یا موسی :: قال هی عصای :: حضرت موسی علیه السلام جواب ویروب دیدیکه
بونم عصامدر بعضلر دیمشلر اول عصا جنت کلنک اغاجندن ایدی طولی اون آرشون وایکی چتال
واسمی علیق ایدی حضرت آدم علیه السلامدن یدا بید حضرت شعیب علیه السلامه انتقال ایتمش وشعیب علیه السلام
موسی علیه السلامه ویرمش ایدی چون حضرت رب العزة ندا اولنده که یا موسی دیو سؤال بیوردی حضرت موسی علیه السلام
جواب ویروب بونم عصامدر دیدی ودخی تعداد نعم ربانی ایچون دیدیکه :: اتوکؤ علیها :: اعتمد علیها اذا
اعییت او وقفت علی رأس القطیع یعنی انکا ایدر طیانورم آنک اوزرینه یورلدیغم وقت یاخود قیونلرم باشنده
ایاغم اوزرینه طوردیغم وقت :: واهش بها علی غنمی :: واخبط بها الورق علی رؤس غنمی یعنی اشاغه دوکرم اشجار
اوزرندن اوراقی قیونلریمک اوزرینه وقری بالسین من الهس وهو زجر الغنم ای اتجی علیها زاجرا لها
ولی فیها مآرب اخری :: حاجات اخری دخی بنم ایچون واردر بو عصاده حوایج اخری یعنی نیجه حاجتلره لازم
اولور دیدی :: قال القها یا موسی :: الله عظیم الشان حضرتلری بیوردیکه براق الکدن اول عصایی حضرت موسی علیه السلام
ظن ایتدیکه عصایی دخی نعلین کبی بیابانه آتمق بیورلمشدر :: فالقیها :: پس آنی القا ایلدی اردینه اندی
فی الحال آردندن برو بر عظیم سهمناک آواز ایشیدوب دونوب کیرو باقدی :: فاذا هی حیة تسعی ::
پس ناکاه اول عصا بر حیه اولدیکه هر جانبه سعی ایدر قیل لما القاها انقلبت صفراء بغلظ العصا ثم ورمت
وعظمت فلذلک سماها جانا ولذلک قال کانها جان روایتدرکه وقتاکه حضرت موسی علیه السلام عصایی
الندن براقدی فی الحال بر صاری ییلان اولدی عصا یوغنلغنده اندن صکره ششدی بویدی بر عظیم
اژدرها اولدی دوه کبی درت اباق اوزره رفتار ایدردی دوه دیشی کبی دیشلری وار ایدی
عظیم طاشلره که یتشوردی بر لقمه ایدردی وکوزلری برق کبی درخشنده ایدی کیمسه رهبتندن اکا
باقه مز ایدی وعظیم درختلری کوکندن قوپاروب کوتر کوتر قیروب اکل ایدردی چون حضرت موسی علیه السلام

آنی بو حالله کوردی خوف ایدوب قاچمق قصد ایلدی :. قال خذها ولا تخف :. حق سبحانه وتعالی حضرتلری
بیوردیکه طوت اول حیه‌یی قورقمه :. سنعیدها سیرتها الاولی :. وهیئتها وحالتها المتقدمة یعنی طوت قورقمه
بز اول حیه‌یی اعاده ایدرز تیزجک اوکی هیئتنه‌که عصادر پس حضرت موسی علیه السلام بموجب امر الٰهی
ایلدو واروب اول اژدرک چکه‌سندن طوتدقده ینه عصا اولدی پس حضرت موسی علیه السلام عصا حقنده
نیجه مآرب اخری که ذکر ایلمش ایدی بو حالی کوردکدنصکره بیلدیکه بونده نیجه خصایص نهانی ومنافع
پنهانی ظاهر اولدی قلب شریفی مطمئن اولوب الله عظیم الشان حضرتلرینه شکر ایلدی هین بید بیضا نمای
پادشاه :. واضمم یدک الی جناحک تخرج بیضاء من غیر سوء آیة اخری :. مضمون شریفنجه آکاه اول
بو صنعتده که صنعت ارشاددر ید بیضا کوستر ای همام الدین یعنی کمال صنعتنی بو بزده صرف ایله
استاد لقلر کوستر صبح نو بگشا ز شبهای سیاه شبهای سیاهدن مراد قرا کوکلر در که نور حقله
منور اولمامش اوله یعنی طالبان سر توحیدک درونلرندن ظلمت طبیعتی وظلمت آلایش نفس بدی
سیرتی رفع ایدوب درون عاشقان خدایی وطالبان راه هدایی صبح سعادت ازلی کبی بر نور صفا ایله
طالبلری نور الٰهی ایله آشنا ایلمک سنک النده در تا میسر کرد عمری را برو تا آسان ایلدی مشکلی
حضرت احمد اوزرینه صلی الله علیه وسلم تا ز عمری او نکرد ایند رو تا که اولمشکلدن حضرت احمد یوز دوندره صلی الله
علیه وسلم وای اکر صد ایلی بیند ز دور :. تا بجالش اندر آید از غرور تا که جنکه کله غرورندن تشکیم
حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورهٔ انفالده بیورر :. اذ یریکهم الله فی منامک :. مقدر با ذکر ای یعلم المصالح
اذ یقللهم فی عینک فی رؤیاک وهو ان تخبر اصحابک فیکون تثبیتا لهم وتشجیعا علی عدوهم مقدر
اذکر له یعنی یاد ایله ای محمد صلی الله علیه وسلم آنی که چون کوسترزدی الله تعالی کفاری سنک چشمکه
منامکده :. قلیلا :. از کوسترزدی منامکده عسکر کفاری سنک چشمکه قلیل وجزئی کوسترمک آنکیچون
ایدیکه سن اصحابکه خبر ویره‌سن آنلر دخی مقام حربده ثابت اولالر وعدولرینک اوزرینه تشجیع
اولالر ووعدهٔ نصرته منتظر اولالر :. ولو اریکهم کثیرا لفشلتم :. لجبنتم یعنی اکر سکا زیاده آنلری چوق
کوسترزه ایدی وسن اصحابکه آنلرک چوقلغندن خبر ویریدک البته ای اصحاب سز قورقوب بددل
اولوردیکز :. ولتنازعتم فی الامر :. امر القتال وتفرقت اراؤکم بین الثبات والفرار یعنی الله تعالی منامکده
کفاری سکا چوق کوسترزه ایدی اصحابک قورقوب امر قتالده تنازع واقع اولوردی وتدبیرکز نیاتلرکز
مابیننده پریشان اولوردی بعضا حربه ایلکی اولادر بعضا فرار ایلکی اولادر دیرلر ایدی :. ولکن الله سلم :.
انعم بالسلامة من الفشل والتنازع لکن الله تعالی سلامتله انعام ایلدی سالم قیلدی سزی خوفدن وتنازعدن
:. انه علیم بذات الصدور :. تحقیقا الله تعالی علیم ودانادر سینه‌لرده اولانه جرأتدن وخوفدن وجزعدن
وتسلیمدن :. واذ یریکموهم اذ التقیتم فی اعینکم قلیلا :. الضمیران مفعولا یری وقلیلا حال من الثانی یعنی ضمیرک
ایکیسی دخی یری‌نک مفعوللریدر وقلیلا ضمیر ثانیدن حال اولور ینه اذکر مقدردر یعنی یاد ایلک ای
اصحابکه خدای تعالی کوسترزدی عسکر کفاری سزه ملاقات ایلدیککز وقت قلیل اولدقلری حالده یعنی
آنلری سزک کوزلریکزه آز کوسترزدی تا که قلبلرکز قوی اولوب حربه شجیع اولدیکز اما قللهم فی اعین
المسلمین حتی قال ابن مسعود لمن الی جنبه اتراهم سبعین فقال اراهم مائة تثبیتا لهم وتصدیقا لرؤیا رسول
صلی الله علیه وسلم یعنی الله تعالی کفاری مسلمانلرک کوزلرینه آز کوسترزدی آنلره ثبات حاصل اولمق ایچون
ورسولک صلی الله علیه وسلم رؤیاسنی تصدیق ایچون شویله آز کورندی کوزلرینه که حتی ابن مسعود رضی الله عنه

بانده

94

بانده اولانه دیدیکه یانیجه کوررسن دشمن عسکرین یتمش قدر وارمی اوله دیدکده اول کیمسه یوز قدر
وار اوله دیدی حالبوکه بیک بیوز اللی عدد کیمسه ایدیلر :. ویقللکم فی اعینهم :. وآز کوسترزدی سزی دخی دشمن
عسکرینک کوزلرینه تا که سزک قتالکزه کلمکده دلیر اولدیلر تأمل ایلمدیلر تهیئهٔ اسباب کما ینبغی ایلمدیلر
جنکه مشغول اولدیلر چون حربه شروع ایلدیلر الله تعالی مؤمنلری مشرکلرک کوزلرینه ایکی کندولرقدر کوستردی
یرونهم مثلیهم رأی العین :. بو سببله دل شکسته اولوب مبهوت وپریشان حال اولوب شکست انلر اوزرینه
واقع اولدی وبو صورت عظایم آیاتدن درکه بصر اکر بر سببله قلیلی کثیر وکثیری قلیل کورر اما بو حد
اولمق ممکن دکلدرکه بیکه یقین آدمی یوز آدم قدر کورهلر وآدجیونه قریب آدمی بیک طقوز یوز آدم قدر کوره
البته بو قدرت کاملهٔ ربانیه بعضک ابصارن ابصار بعضدن کیرو طوته وحقیقتن کوسترمیه باوجود
تساوی فی شرط رؤیته :. لیقضی الله امرا کان مفعولا :. تا که قضا ایلیه الله شول حکمی که آنک ایشلنمسی الله‌ک علمنده
وار ایدی معنای بیت حضرت باری لشکر عظیم کفاری حضرت رسول علیه السلام وصحابهٔ کرام کوزلرینه قلیل کوستردی
تا سبب جسارت اولدی وعسکر منصورهٔ اسلامی کفار خاکسارک کوزلرینه قلیل کوستردی تا که مغرور اولوب
جنکه کلدیلر وخایب وخاسر اولدیلر :. الا ان حزب الله هم الغالبون :. حکمنجه عسکر اسلام غالب اولوب اعدای بد نهادی
علف شمشیر ایلدیلر مضمون شریف :. لیقضی الله امرا کان مفعولا :. ظاهر اولدی آدمی داندکه خانه حادثست :.
عنکبوتی نه که دروی عابثست :. یعنی فلکی دهری قدیم ظن ایتمه عزیب دکلدر زیرا خانه ایچنده برقاچکو
لعابی ایله او یبان عنکبوت اول خانه حادثمیدر یاخود قدیم میدر نه بیلسون عقل خودرا مینماید رنکها :.
چون پری دورست ازان فرسنکها :. یعنی عقل کندویه رنکلر ایله کوسترر یعنی هر صورتله کوسترر اما حقیقتده
اول صورتلردن پری کبی نیجه فرسنک ایراقدر یاخود عقل کندویه رنک رنک کوسترر پری کبی ایراقدر
اول رنکلردن واول صورتلردن نیجه فرسنک هر کستاید ترا دشنام ده :. سود وسرمایه بمفلس وام ده :.
هر کیم مدح ایدرسه‌نی اکا سوک زیرا یوزینه قارشو مدح ایلمک آدمه عجب وتکبر وغرور حاصل ایدر تشکیم
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر :. احثوا فی وجوه المداحین التراب :. اصحابدن بریسی بریبی حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلمک حضور شریفلرنده یوزینه قارشو وافر مدح ایلدی علیه الصلوة والسلام قندز
بیوردیکه :. قطعت عنق صاحبک :. حلقکردن سک کوربکدار :. سک کند آهنک درویشان بخشم :.
تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر دعاده :. اللهم احینی مسکینا وامتنی مسکینا واحشرنی
فی زمرة المساکین :. حکایت انس ابن مالکدن رضی الله عنهما مرویدر فقرای اصحب صفه حضرت رسالتپناهه
بر کیمسه کوندردیلر اول کیمسه کلدی یا رسول الله بنی فقرا جانبندن سکا رسول کلدم دیدی حضرت محمد المصطفی
صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه :. مرحبا بک وبمن جئت من عندهم :. سن بر قومک قتندن کلدک که خدای متعال
حضرتلری آنلری سوور اول کیمسه دیدیکه یا رسول الله فقرا دیدیلرکه صاحب خیر اولان اغنیا که حج ایدرلر
وصدقه ویررلر وقول آزاد ایدرلر وخسته اولسه‌لر فقرایه قربان ویررلر بز بونلرک بریسنه قادر دکلز
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردیلرکه فقرایه بندن سلام ایله انلردن هر قنقیسی فقرینه صبر ایدرسه
اوچ خصلت واردر اول فقیر صابره بری بودرکه الله تعالی جنتده قصر ویره قزل یاقوتدن که اهل جنت
اول قصره نظر ایتدکده اهل دنیا کوکده یلدزی نیجه کوررسه انلر دخی اول قصری اویله یوکسک کوررلر
اما بشرط آنکه فقیر صابر ومؤمن ومتقی اوله ایکنجی بودرکه فقیرلر جنته اغنیادن یارم کون اول کیره‌لرکه
دنیا کونلرینک حسابنجه بشیوز ییل اولور وحضرت سلیمان علیه السلام دخی دنیا سلطنتی سببیله انبیا علیهم السلام‌دن

فرق بیل صکره کیرسه کرکدر اوچنجی اودرکه چون فقیر سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر دیه اخلاص
تمام ایله حق سبحانه وتعالی حضرتلری اکا اولقدر ثواب ویره که اغنیا ایکی بیک کره دیکلا وایکی بیک اقچه
صدقه ویرمکله اولقدر ثوابه واصل اولیه دیدی اول کیمسه رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک حضور
شریفلرندن کیدوب فقرایه علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک سلام غایت انجامک تبلیغ ایلدکده جملهسی ایاق قوزوب حضرتلرینک
قالقوب علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک سلامی الدیلر اندن صکره اول خبرلری بربر علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک
لسان شریفلرندن فقرایه تقریر ایلدی شاد اولوب رضینا یا ربنا رضینا یا ربنا دیدیلر نور موسی دید وموسی را
نواخت خسف قارون کرد وقارون را شناخت فخسفنا به وبداره الارض حکمنجه قارونی بیلدی وانی
خسف ایلدی یوتدی وموسی یه عزت ایدوب امرینه مطیع اولدی رجف کرد اندر هلاک هر دعی
یعنی زمین باسکون وباقرار جناب حقدن امر ارشدکده حرام زاده بدبختک هلاکنده هجوم ایلدی رجفه
هجوم ایتمک ودتره مک وسلکمک دعی حرام زاده فهم کرد از حق که یا ارض ابلعی فهم ایلدی حق تعالیدن
خطاب کلدیکنی شول زمانکه یا ارض ابلعی دیدی اشارتدر سوره هودده اولان آیه کریمه یه فحینکه
جناب رب عزت حضرت نوح علیه السلامک دعاسیله اول قوم متمردک هلاکی ایچون طوفان امر ایدوب
تمام روی زمین آب سیاه قهر الهی ایله پر اولوب چون اول قوم بدبختدن کیمسه قالمیوب هلاک اولدیلر حق تعالی
دفع عذاب اراده ایلیوب زمین واسمانه خطاب ایدوب بیوردی وقیل یا ارض یعنی جناب حقدن خطاب
اولوب دیلدیکه یا ارض ابلعی ماءک صویوکی یوت یعنی نشف ایله قوروت ویا سماء اقلعی ویا آسمان
سندخی یاغدیغکی یاغدرمه امساک ایله دیلدی بلع نشف معناسنه واقلاع امساک معناسنهدر
وغیض الماء ای نقص الماء وقضی الامر انجز ما وعد من اهلاک الکافرین وانجاء المؤمنین یعنی انجاز
یتشدی شول شیکه وعده اولنمشدی کافرلرک هلاک اولمسندن ومؤمنلرک نجاة بولمسندن الهک
امری نفوذ بولدی واستوت واستقرت السفینة علی الجودی جبل بالموصل وقیل بالشام وقیل بآمد
یعنی سفینه قرار ایتدی جبل جودی اوزرنه جبل جودی موصلده در دیمشلر بعضلر شامده وبعضلر
آمدده در دیمشلر روی انه رکب السفینة عاشر رجب ونزل عنها عاشر محرم فصام ذلک الیوم فصار
سنة پس حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی بو آیه کریمه ایله استشهاد بیوررلرکه ارض وسما وجمیع
اشیا حق سبحانه وتعالی حضرتلرینی مدرک ومطیع ومنقاددرلر لاجرم اشفقن منها جمله شان کندشد
زانیرش حیوان حمله شان اشارتدر اول آیه کریمه یه سوره احزابک آخرنده در انا عرضنا الامانة
علی السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان انه کان ظلوما جهولا
جناب رب عزت بیوررکه تحقیقا بز عرض ایلدک امانتی سمواته وارضه وجباله پس ابا ایتدیلر اول
امانتی کتورمکدن وقورقدیلر امانتدن واول امانتی انسان کتوردی تحقیقا انسان مبالغه ایله نفسنه
ظلم ایدیجی اولدی ومبالغه ایله جاهل اولدی زیرا اغر یوک کتوردی صوکنی فکر ایلمدی معنای بیت
حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بیوررلرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک امریله اجرام عظام عدمدن عالم
وجوده حمل ایدوب کلورکن چون حق تعالی حضرتلرندن انلره حیاة ویریلوب امانة تحمل اولنمق عرض ایلدی
جملهسی قورقدیلر احتمالدرکه بز بو امانتک حقنی ادا ایتمکده قصور ایدرز وناره لایق اولورز دیو خوف
ایدوب ابا ایتدیلر حملری کندن اولدی عدمدن وجوده جانبک حملک ایدوب کلورکن حیاة وامانة
خبرین استماع ایلدکده حملری کندن اولدی طیاندیلر کفت بیزارم جمله زین حیاة کو بود با خلق حی با حق موات

یعنی

یعنی اجرام عظام دیدیلر بز جملهمز بیزارز بو حیاتدنکه خلقله زنده ودانا اولهلم حقله مرده ونادان
اولهلم بو بیتده اشیا جانبندن انسانه توبیخ واردر یعنی انسان حیدر وناطقدر خطاب حقی
فهم ایتمز خطادن وعصیاندن خالی اولمز اشیا که مرده وبیجاندر ذوالعقولدن دکلدر خطاب حقی
فهم ایدر وامر حقه مطیع ومنقاددر دوم بار در سخن کشیدن در شریعت نیست دستوریکه ما
کمتر از تو شه کنیم وپیشوا ستدن اونی اولانکیه حاکم ومقتدا ایدرز دیدیلر نتکیم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیورر من قلد انسانا وفی رعیته من هو اولی منه فقد خان الله ورسوله وجمیع المسلمین
صدق رسول الله مشتری من خدایست اورا میکشد بالاکه الله اشتری سوره توبه ده اولان آیه
کریمه یه اشارت بیورر ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة بو اشتری دن مراد
مثلدر مؤمنلره اثباتدن اوتری بذل مال وبذل انفس ایتمکله جنته داخل اولملقی اخباردر یوخسه حقیقت
بیع وشری حقله معتبر دکلدر بیع وشری بریده واقع اولورکه تعین املاک اوله هر موجودک
وهر شینک مالکی الله در زیرا العبد وما یملکه کان لمولاه پس بو نخرید بیعدر غزو وجهاده یعنی دیمک اولورکه ای بنده
سندن بذل نفس ومال وبندن اعطاء جنت بی زوال نفس مایهٔ شر وشوردر ومال سبب طغیان وغروردر
بونکی ناقص معیوبی فدا ایله بزدن بهشت مرغوب وملک باقی یی آل دیمک اولور بلک سنک بیند از
هنو وکهی نستان خاک یمن ده وزری ستان درعوض فانی خوار وحقیر نعمت پاکیزه باقی بکیر
ما زخود سوی تو کردانیم سر چون تویی از ما بما نزدیکتر ونحن اقرب الیه من حبل الورید سوی سوراخی که
نامش کوشهاست تا بباغ جان که میوهش هوشهاست اول جوی حکمت زباندن تا سوراخ کوشه وارنجه
داخل اولور اندن باغ جهانه وصل اولور آنک ثمراتی علم ومعرفت وعقل وحکمتدرکه حضرت رسول الله صلی الله
علیه وسلم بیورر اذا مررتم بریاض الجنة فارتعوا اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعین دیدیلرکه یا رسول الله
ما ریاض الجنة قال مجالس العلم تحفهٔ نصیحت حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم آن بیمار را تا فت
ازان روزنکه از دل تا دلست روشنی که فرق حق وباطلست یعنی بر نورکه قلب انسانه اوله حق
وباطل فرق ایدر اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله نورینجه ضمایره مطلع اولور نتکیم بیورلمشدر
من القلب الی القلب روزنة سالها ره میرویم ودر اخیر همچنان در منزل اول اسیر بنی اسرائیلک حیران
اولوب صحرای تیه ده سرکردان قالملری سوره مائده ده بو آیه کریمهنک تفسیرنده مذکوردر یا قوم
ادخلوا الارض المقدسة التی کتب الله لکم الله تعالی امر ایلدی بیت مقدس جانبنده اولان جبارلر ایله غزا
ایتمکی بنی اسرائیل قورقدیلر اول قومدن وارمدیلر الله تعالی حضرتلری تیه ده آنلری سرکردان ایلدی
تیهک طول وعرضی التی فرسنگ یول ایدی بوقدر یرده قرق سنه سرکردان قالدیلر صباحدن عزیمت
سفر ایدر کیدرلر ایدی اخشام ینه اول منزلده کندولرینی بولورلر ایدی حتی حضرت موسی وهارون علیهما السلام
تیه ده وفات ایتدیلر وبنی اسرائیلک اکثری اولوب یکیت اوغللری یتشدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری
یوشع علیه السلامی نبوتله بعث ایدوب اول قوم جباری قیردیلر وقلعهلرینی فتح ایلدیلر ور بگفتی بیزار بوی
اوزما اکر کیتله بیزار اولیدی حضرت موسی بزدن کی رسیدی خوان مان هیچ از سما یعنی قچن ایرشوردی
بزه نعمت سماوی نتکیم جناب حق بیورر وانزلنا علیکم المن والسلوی کی زسنگی چشمها جوشان شدی
در بیابان مان امان جان شدی واذ استسقی موسی لقومه فقلنا اضرب بعصاک الحجر مضمون شریفنجه
قچن بر طاشدن چشمهلر قینار چیقاردی البقیة البقیة ای ضدیو تا نکردد شاد کلی جان دیو یعنی بقیه عمری

ضایع ایلمک فرصتی فوت ایلمه‌اولور آی اولو سلطان تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر
:: من جاوز الاربعین ولم یغلب خیره علی شره فلیتبوء مقعده من النار :: یعنی برکیمه عمری قرقدن تجاوز
ایلیه وانک خیری شرینه غالب اولمیه پس اول کیمسه کندینک قعودی ایچون یرین حاضرلیسون
جهنمک آتشندن آنچنان کآدم بیفتاد از بهشت :: رجعتش دادی که رست از دیو زشت یعنی حضرت
آدم علیه السلام گناه ایدنجه :: فتلقی آدم من ربه کلمات :: مضمون شریفنجه دعا تلقین ایلدک وتوبه‌سنی قبول ایلدک
تاکه خلاص اولدی شیطان لعینک واول دیو زشتک شرندن درحقیقت نفع آدم شدهمه که عجز
ومسکنت وافتقار وتوبه ورجوع واستغفار آنی صدر صفهٔ اجتبایه چکدی که :: ثم اجتباه :: آنک حقنده
وارد اولدی لعنت حاسد شد آن دمدمه اول وسوسه ودمدمه واغواکه ایلدی آندن ابلیسه لعنت حاصل
اولدی تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیورر :: وان علیک لعنتی الی یوم الدین :: این امانت در دل ودل
حامل است :: این نصیحتها مثال قابل است :: انا عرضنا الامانة علی السموات :: الی آخر الآیة فحوای شریفنجه هیچ نکشد
نفس را جز ظل پیر :: دامن آن نفس‌کش را سخت گیر آنک اتکن محکم طوت الکا یار اول حکایت ابو امامه رضی الله عنه
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمدن روایت ایدرکه علیه الصلوة والسلام بیوردی :: ان لقمان قال لابنه یا بنی علیک
بمجالسة العلماء واستماع کلام الحکماء فان الله یحیی القلب المیت بنور الحکمة کما یحیی الارض المیتة بوابل المطر :: یعنی بو حدیث
شریف مضمونجه اویله کاملارک مجلسلرینه وخدمتلرینه اولمق نافع ومفیددر ما رمیت اذ رمیت راست دان
هرچه کارد جان بود آن جان جان اشارتدر اول آیة کریمه‌که سورهٔ انفالده‌در :: ما رمیت اذ رمیت ولکن الله
رمی :: نیست غم گر دیر بی او مانده :: دیر گیر وسخت گیرش خواندهٔ :: ان بطش ربک لشدید :: حکمنجه کیج
طوتر اما طوتیجق محکم طوتر دیر گیرد سخت گیرد رحمتش :: یکدمت غایب ندارد حضرتش یعنی بر دم سنی
غایب طوتمز اول حضرت یعنی دائم سنک احوالکه ناظردر تشکیم ابو موسی رضی الله عنه روایت ایدر
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمدن :: قال النبی علیه السلام :: ان الله تعالی عز وجل یبسط یده باللیل
لیتوب مسیء النهار ویبسط یده فی النهار لیتوب مسیء اللیل حتی تطلع الشمس من مغربها :: ور تو خواهی
شرح این وصل وولا :: از سر اندیشه میخوان والضحی :: اگر شو دیارسن بو وصلت ومحبتک شرحنی
بیله‌سن ملاحظه وتأمل ایله سورهٔ والضحی‌یی اوقو اکثر تفاسیرده مذکور مشارکه برقاچ کون حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلمه حضرت جبرئیل کلمیوب وحی واقع اولمدی کافرلر طعن آغاز اولوب
خدای متعال حضرتلری محمدی صلی الله علیه وسلم ترک ایتدی ومحمده صلی الله علیه وسلم دشمن اولدی دیدیلر
حق سبحانه وتعالی حضرتلری اول مشرکلرک اقوال باطللرینی رد ایدوب بیوردی :: والضحی :: حق تعالی حضرتلری
قسم ایدوب بیوردی ضحی حقیچون :: واللیل اذا سجی :: ودخی لیل حقیچون که تاریک اولوب اشیایی ظلمتله قاپلیه
:: ما ودعک ربک :: سنی ترک ایتدی سنک ربک :: وما قلی :: دخی سنی دشمن طوتمدی سنک ربک یا محمد
صلی الله علیه وسلم :: وللآخرة خیر لک من الاولی :: آخرت سکا خیرلو اوله دنیادن که خدای متعال حضرتلری علیه الصلوة
والسلام حضرتلرینه بیک قصر وعده ایتمشدر که جمله‌سی اینجودن اوله وطپراغی مسک اذفردن اوله وهر کوشکک
یراوله حوریلر وخدم وحشم وانواع امتعهٔ جنتله پس آخرت سکا یکرکدر اولکیدن یعنی دنیاده فتح ونصرت
وفتح بلاددن دیمک اوله یاخود اواخر مراتب سنک اوائلدن یک اوله زیرا هر ساعت درجهٔ رفعت منصب وعلو
وکمال منزلته مترقیدر دیمک اوله :: ولسوف یعطیک ربک :: وسکا ربک شفاعت عطا ایلر گناهکارلر حقنده
:: فترضی :: پس سن خوشنود اولورسون یعنی شولقدر احسان وعطا ایلیه که بن راضی اولدم تمام دیه‌سن

هست

هست کرها گیرهم یزدان پرست :: لیک قصد او مراد دیگرست سورهٔ آل عمرانده اولان آیة کریمه
مضمون شریفنه اشارت بیورر :: وله :: حالبوکه خدای متعال حضرتلرینه :: اسلم :: مطیع ومنقاد اولشلردر
:: من فی السموات :: آسمانلرده هر کیم وار ایسه :: والارض :: وزمین‌ده دخی هر کیم وار ایسه :: طوعا وکرها ::
دیلر دیلمز یعنی ملائکه رغبت رضا ایله طائعدر وانسانک دخی بعضیسی طوعا رضا ایله ورغبت ایله طائعدر
وبعضیسی کرها یعنی رضاسز وکوکلسز طائعدر :: والیه یرجعون :: وانک جانبنه رجوع اولنورسز ای طائعلر
وکارهلر وصیت کردن رسول علیه السلام مرآن بیمار را :: آتنا فی دار دنیانا حسن :: آتنا فی دار عقبانا حسن
سورهٔ بقره‌ده اولان آیة کریمه‌یه اشارت بیورر :: ومنهم من یقول ربنا :: یعنی ناسدن بعضی کیمسه‌لر دیرلر
ای بزم پروردگارمز :: آتنا فی الدنیا حسنة :: یعنی الصحة والکفاف وتوفیق الخیر یعنی دنیاده بزه حسنه
اعطا قیل یعنی صحت بدن وکفاف وخیرات وحسنات ایشلمکه توفیق روزی قیل :: وفی الآخرة حسنة :: یعنی الثواب
والرحمة یعنی بزه آخرتده دخی حسنه ویر یعنی ثواب آخرة ورحمة روزی قیل :: وقنا عذاب النار :: بالعفو والمغفرة
وآخرتده بزی عذاب ناردن صاقله مؤمن وکافر برو یابد گذار :: ماندیدم اندرین ده دود نار سورهٔ مریمده
اولان آیة کریمه‌نک مضمون شریفنجه که جناب حق بیورر :: وان منکم الا واردها :: یعنی سزدن هیچ برکیمه یوقدرکه
دوزخه اوغرامیه البته کافر ومؤمن انکا اوغرر :: داعی حق را اجابت کرده اید :: در جحیم نفس آب آورده اید
:: اجیبوا داعی الله :: فحوانجه چونکه سز الله علیم الشأن حضرتلرینک داعیسن اجابت ایلدیکز :: دوزخ ما نیز
در حق شما :: سبزگشت وگلشن وبرگ ونوا :: فاولئک یبدل الله سیئاتهم حسنات :: وبموجب :: ان الله
لا یضیع اجر المحسنین :: چونکه سز اصلاح نفسده بویله مجاهده ایلدیکز دوزخ صفتلی نفسکزی گلستان ایلدم
بزم دخی دوزخمز سزک اوزریکزه گلستان اولدی چیست احسان را مکافات ای پسر :: لطف واحسان
وثواب معتبر کما قال الله تعالی :: هل جزاء الاحسان الا الاحسان :: پس احسانک جزاسی احساندر :: نه شی
گفتید ما قربانیم :: پیش اوصاف بقا ما فانیم سز دیمدیکزمی عید وصال خدایه بز قربانز :: من احب لقاء الله
احب الله لقاءه :: حق تعالی گفت کاین کسب جهان :: پیش آن کسبست لعب کودکان اشارتدر سورهٔ حدیدده اولان
آیة کریمه‌نک مضمون شریفنه :: انما الحیوة الدنیا لعب ولهو وزینة وتفاخر بینکم وتکاثر فی الاموال والاولاد ::
از خر افکندن ابلیس معاویه را :: عجلوا الطاعات قبل الموت گفت :: مصطفی چون در معنی می بسفت ::
عجلوا بالصلوة قبل الفوت وعجلوا بالتوبة قبل الموت :: آفریدم تا زمن سودی کنند :: تا ز شهدم دست آلودی
کنند :: قال النبی صلی الله علیه وسلم :: یقول الله تعالی انما خلقت الخلق کی یربحوا علی ولم اخلقهم لاربح علیهم ::
یعنی خلق ایلدم خلقی تاکه بندن فائده ایدرلر آندن اوتری خلق ایلدمکه بن انلردن فائده ایلیم گر چنان
روی چنین قهر ای عجب :: هر کسی مشغول گشته در سبب ضرره شویله واردو لمشدرکه چون ابلیس حضرت
آدمه سجده ایتمدی حق تعالی حضرتلری دیدیکه :: اذهب انت فقد جعلتک ملعونا مطرودا :: ابلیس دیدیکه
آنجلین گوزل یوزدن بو رسمه قهر عجبدر :: قوم نوح از مکر تو در نوحه‌اند :: دل کباب وسینه شرحه شرحه‌اند
که سنک مکرکله قوم نوح غرق طوفان اولدیلر وهلاک کفر وعصیان اولدیلر حضرت نوح علیه السلامک دخی
قصه‌سی مشهوردرکه حضرت نوح علیه السلام یوز سکسان یاشنده ایدیکه انکا وحی کلدی وطقوز یوز اللی
سنه قومنی جناب حقه دعوت ایلدی تشکیم قرآن کریمده مذکوردر :: فلبث فیهم الف سنة الا خمسین :: حضرت
نوح علیه السلام دائم دیردیکه :: قولوا لا اله الا الله تفلحوا :: انلر ایمان گتورمدیلر بوقدر ییل دعوت ایلدی انجق یکرمی بش
آدم ایمانه گتوردی تشکیم جناب حق ذکر ایلدی قرآنده :: وما آمن معه الا قلیل :: روایت ایدرلرکه حضرت نوح علیه السلامک

قومندن چکدیکی جفایه هیچ بر پیغمبر قومندن چکمامشدر . یعنی کون اولوردیکه اون کره دوکرلر ایدی صتولقدکره
عقلی کیدروی دوشوب یاتوردی اوغللری خانه‌سنه کتوررلردی عقلی کلدکجه ینه واروب دعوت ایدردی
آخر آنلرک ایمانندن نا امید اولوب دعا ایلدی : قال رب لا تذر علی الارض من الکافرین دیارا : یارب یر یوزنده
کافرلردن بریني قومه جمله‌سن هلاک ایله دیو دعا ایلدی : انک ان تذرهم یضلوا عبادک ولا یلدوا الا فاجرا
کفارا : پس بو قوم هلاک اولدیلر الا سنک بشرکدن اولدیلر ای ابلیس سیم یار جواب ابلیس : کرچه
این دو مختلف خیر وشرند : لیک این هر دو یک کارند : یعنی انبیا علیهم السلام وابلیس جمله‌سی خدای تعالی
حضرتلرینک ایشنده درلر بنی آدمک ماهیتن اظهار ایدرلر امتحان سببیله نتکیم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیوررلر : بعثت داعیا ومبلغا ولیس لی من الهدایة شیء وخلق ابلیس مزینا ولیس الیه
من الضلالة شیء : یعنی بن کوندرلدم دعوت وتبلیغ رسالت ایدیجی اولدیغم حالده وحال بوکه بنم ایچون
هدایتدن برنسنه یوقدر یعنی هدایت آنیهدن بن بر دعوت ایدیجی رسولم آرتق الدن نسنه کلمز وابلیس
خلق اولندی مشتهیات نفسانیه‌یی زینت ایدوب خلقه کوستروب اغوا ایدیجی اولدیغی حالده وحال بوکه
آنک ایچون ضلالتدن برنسنه یوقدر : یضل من یشاء ویهدی من یشاء : الله عظیم الشان حضرتلری دیلدیکنه
هدایت ایدر ودیلدیکن ضلالته براغور پس جواب او سکوتست وسکون : هست با ابله سخن کفتن
جنون : جواب الاحمق السکوت حبک الاشیاء یعمیک ویصم : نفسک السودا جنت لا تختصم : بو حدیث
شریفه اشارتدر : حب الاشیاء یعمیک ویصم : یعنی سنک برشیئه محبت ایلمکلک سنی کور ایلر
وصاغر ایلر یعنی سودیکک عیبنی کورمز وسوکلولر ایشتمزسن واول محبت سببی ایله سنک
قره نفسک جنایت ایلدی سن کیمه ایله خصومت ایلمه حتی نفسکدن بیل ابلیسک معاویه‌یه وردیکی
جوابدر کفت است الکذب ریب فی القلوب : کفت الصدق طمانین الطروب : قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
دع ما یریبک الی ما لا یریبک فان الصدق طمأنینة والکذب ریبة : یعنی کذب کماندر قلوبده وصدق اطمینان در
طرب انکیزدر شکایت قاضی از آفت قضا : جاهلست وغافلست آن حال شنا : چون رود در ضون
شان ومال شان زیرا ناحق حکم اولنمق خوفی واردر خلقک مالنه وقانینه حکم وقضاده عظیم خوف واردر کیم
حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوررلر : القضاة ثلثة قاض فی الجنة وقاضیان فی النار فاما الذی فی الجنة
فرجل عرف الحق فقضی به ورجل عرف الحق فجار فی الحکم فهو فی النار ورجل قضی للناس علی جهل فهو فی النار :
فضیلت حسرت خوردن آن مخلص بر فوت نماز : تو کجا بودی ای مرد خام : چونکه پیغمبر بداد ست السلام :
یعنی نمازدن فارغ اولدی وسلام ویردی سن نریده ایدک دیدیلر وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
من صلی اربعین یوما فی جماعة یدرک التکبیرة الاولی کتب له براءتان براءة من النار وبراءة من النفاق :
فوت شدن دزد با آواز دادن آن شخص صاحب خانه را که نزدیک آمده بود که دزد را دریابد وبکیرد
واصلانش چون غرق ذاتند ای پسر : کی کنند اندر صفات او نظر : اشارتدر حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله
عنه افندمزک کلام شریفلرینه که بیوررلر : کمال الاخلاص نفی الصفات عنه : یعنی اکر مشاهده آثاره مشغول اولسک
افعالدن محجوب اولورسن چون مطالعه افعال ایلسک صفاتدن ذاهل اولورسن وچون صفاته نظر ایلرسن
ذاتدن غافل اولورسن طاعت عامه کناه خاصکان : وصلت عامه حجاب خاصه دان : حسنات الابرار
سیئات المقربین : مضمونجه عبادت عوام کناه خواصدر کم کناهی کرد باشد آن وزیر : بی سبب بنود تغیر
ناکزیر تغیر سببسز اولمز جهانده ضروریدر کما قال الله تعالی فی سورة الرعد : ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا

ما بانفسهم : یعنی بو درکه الله تعالی تغییر ایتمز شول شیئه که برقومک اوله یعنی عافیتدن ونعمتدن حق
سبحانه وتعالی حضرتلری برقومه نه ویرمش ایسه آنی تغییر ایتمز تا اول قوم نفسلرنده اولان شیئی تغییر
ایتمینجه اخلاق جمیله‌یی اخلاق ردیه‌یه تبدیل ایدوب دللرینی ذکر حقدن کوکللر فکر فیاض مطلقدن
غافل ایتمینجه ویردیکی نعمتی تغییر ایتمز مادامکه کوکل جناب حقه طوغریدر آثار فیض الهی اول کوکلدن منقطع اولمز
قصه منافقان ومسجد ضرار ساختن ایشان : یک مثال دیکر اندر کژ روی : شاید ار از نقل قرآن بشنوی
ارباب تفسیر سورهٔ توبه‌نک اواخرنده بو آیهٔ کریمه‌نک تفسیرنده بیورمشلردرکه : والذین اتخذوا مسجدا
ضرارا وکفرا وتفریقا بین المؤمنین وارصادا لمن حارب الله ورسوله من قبل ولیحلفن ان اردنا الا الحسنی
والله یشهد انهم لکاذبون لا تقم فیه ابدا : چون بنی عمرو بن عوف رضی الله عنه حضرتلری مسجد قبایی یاپوب توفیق
الهی ایله تمام ایلدیلر وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمدن التماس ایتدیلرکه تشریف بیوروب مقدم
شریفلریله اول مسجدی مشرف ومنور بیوررلر وبرکره اول مسجدده نماز قیلالر چون سلطان انبیا محمد المصطفی
صلی الله علیه وسلم حضرتلری التماسن قبول بیوروب اول مسجدی تشریف بیوردی عم زاده‌لری بنی تمیم بن عوف
حسد ایدوب دیدیلرکه بز دخی بر مسجد یاپه‌لم وبرکره حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم آنده نماز
قیلسون آندن صکره ابو عامر راهبی کتوره‌لم کندومزه مقتدی ایده‌لم دیدیلر ابو عامر راهب خزرج
قبیله‌سنک اولولرندن واشرافندن اولوب علم توراة وانجیلده تمام ماهر ایدی ودائم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلمک نعتنی وصفتنی اهل مدینه‌یه اوقوردی چونکه علیه الصلوة والسلام حضرتلری مدینهٔ منوره‌یه
هجرت بیوردیلر اهل مدینه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمک جمال باکمالنه شیفته اولوب
اول شمع بزم ازلک اوزرینه پروانه کبی طولاندیلر ابو عامرک صحبتنه کیمسه رغبت ایتمز اولدی بیت
با وجود لب جانبخش تو ای آب حیات : حیفم اید سخن از چشمهٔ حیوان کفتن : ابو عامرک یورکن آتش حسد
یاقدی وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمک نفینه سعی ایدوب بدر غزاسندن صکره مدینه‌دن
قاچوب کفار مکه ایله بر اولوب احد حربنده لشکر کفار ایله بیله کلدرک لشکر اسلامه ابتدا اوق آتن اول
ایدی ابو عامر مدینه‌ده حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمه دیمش ایدیکه شمدنکرو هر لشکرکه سنک ایله
جنک ایتمکه کله بنی آنده ایله حاضر بیلسن دیمش ایدی محصل الکلام ابو عامر علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک
جنکندن هیچ خالی اولمدی تا جنک بدر حنینده دخی حاضر اولدی وانهزام کفاری کوروب شام طرفنه
قاچمش ایدی وهرقل نام روم پادشاهنه واروب لشکر طلب ایلیوب علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک
جنکنه کلمک دیلدی ومدینه‌ده اولان منافقلر جانبنه مکتوب یازوب خبر کوندردیکه اسباب حرب وسلاحی
مهیا ایدیکز وبنم ایچون آنده بر مسجد بنا ایدیکز چون مدینه‌یه کلیم افاده علم اشتغال کوستره‌یم دیمش ایدی
وبن قیصردن عسکر آلوب مدینه‌یه کلدرک محمدی صلی الله علیه وسلم مدینه‌دن اخراج ایدیم کیدر دیو
خبر کوندرمش ایدی اول منافقلر مسجد ضراری بونیت اوزرینه بنا ایتدیلرکه ابو عامر شامدن کلدکده
آلیقویوب کندولره مقتدا ایده‌لر چون حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم غزوهٔ تبوکه عزیمت
بیوردی علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه کلوب نیاز ایلدیلرکه یا رسول الله صلی الله علیه وسلم بز ضعیف
وعجایز ایچون شدت شتا وبغورلو کونلرده نماز قیلمق اوزره بر مسجد بنا ایلدک التماس ایدرزکه اول
مسجدده برکره نماز قیلاسز دیدیلر غرضلری بو ایدیکه علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک نماز قیلمسی سببیله
مسجدلری معتبر اوله وکندولرینک مهماتی استحکام بوله علیه الصلوة والسلام اول منافقلرک احوالنی بیلوردی

اما حسن خلقلری مقتضاسنجه ستر ایلیوب دیله دیلرکه اول مسجده وارهلر بو آیة کریمه نازل اولدی
والذین اتخذوا مسجداً ضراراً یعنی شونلرکه مسجد اتخاذ ایتدیلر بنا ایتدیلر مؤمنلره ضرر ایچون واذیلر
ستیزا ایتمک ایچون وکفراً وکفرلرنک تقویتی ایچون وتفریقاً بین المؤمنین وتفرقه برافقدن اوتری
مؤمنلرک مابیننه وارصاداً لمن حارب الله ورسوله من قبل وانتظاردن اوتری شول کیمسه که جنک ایلدی
الله ایله ورسولی ایله مسجد بنا اولنمزدن اول مراد ابو عامر راهبدر ولیحلفن والله یمین ایدرلر
ان اردنا الا الحسنى که بز دیلمدک بو مسجدک بناسندن مکر ایلک که نماز و نیاز و ضعفایه توسیعدر
والله یشهد انهم لکاذبون وحالبوکه الله تعالی شهادت ایدرکه آنلر کاذبلردر یلانجیلردر لا تقم فیه ابداً
امدی اول مسجد ضرارده ابدا نماز طورمه ساعتی آنجا بله تشریف ده ترکیه ماتکن زنا تعریف ده
بزی نظیر ایله وبزی معروف ومشهور ایله فریفتن منافقان پیغمبرا علیه السلام راست میفرمود
ان بحرکرم برشما من ازشما مشفقترم بن سزه سزدن زیاده شفقت ایدیجی یم نتکیم خدای متعال
حضرتلری بیورر النبی اولى بالمؤمنین من انفسهم الآیة یعنی پیغمبر علیه السلام مؤمنلره کندو نفسلرندن اولی در
من نشسته برکنار آتشی با فروغ شعله بس ناخوشی اشارتدر اول حدیث شریفک مضمونه که
حضرت رسول الله صلى الله علیه وسلم بیورر انما مثلی ومثل امتی کمثل رجل استوقد ناراً فلما اضاءت
ما حولها جعل الفراش وهذه الدواب التی تقع فی النار یقعن فیها وجعل یحجزهن ویغلبنه فیتقحمن فیها
قال فذلک مثلی ومثلکم انا اخذ بحجزکم عن النار هلم عن النار فتغلبونی فتقحمون فیها قصد شان تفریق
اصحاب رسول فضل حق را کی شناسد هر فضول وتفریقاً بین المؤمنین مضمونجه هر فضول هر مدبر کمراه
فضل حقی فهم ایلمز تا جهودی را ز شام اینجا کشد که بوعظ او جهودان سرخوشند وارصاداً لمن حارب الله
ورسوله من قبل حکمنجه بر جهودی شامدن کتوره لر دفع شان کفت وسوی غزو تاخت بادغایان
از دغا نردی بباخت جزاء سیئة سیئة مثلها و ان المنافقین یخادعون الله وهو خادعهم حکمنجه
آنلره خدعه ایلدی بهر سوکند ایشان جنة است زانکه سوکند آن دغا را سنت است سوکند
منافقین ده اولا آیة کریمه یه اشارتدر اتخذوا ایمانهم جنة فصدوا عن سبیل الله منافقلر یمینلرینی سپر
اتخاذ ایلدیلر قتلدن وسبیدن خلاص اولمق ایچون ودخی بونلر غیریلری منع ایتدیلر حق یولندن کفت پیغمبر که
سوکند شما راست کیرم یا که سوکند خدا نتکیم خدای متعال حضرتلری سورهٔ منافقینده بیوردی والله
یشهد ان المنافقین لکاذبون مضمون شریفنجه سزک سوزلریکزی صحیح عد ایدهیم یوخسه الله ذو الجلال
حضرتلرینک کوندردیکی آیتی می تصدیق ایدهیم یعنی خدای متعال حضرتلرینک کلام شریفی طورورکن سزک
سوزکزی نیجه تصدیق ایدهیم مهر بر کوش شما بنهاد حق تا به آواز خدا ناورد سبق ختم الله علی قلوبهم وعلی
سمعهم وعلى ابصارهم غشاوة حکمنجه الله تعالی حضرتلری سزک قولاغکزه مهر قومشدر تا که اول حقی
ایشتمیه یعنی کلام حقی ایشتمیه چون خدا ایمان را خواند سپر کی نهد اسپر زکف بیکارکر اتخذوا ایمانهم
جنة مضمون شریفنجه یمینلرینی کندولره سپر اتخاذ ایتدکلرینی خدای متعال حضرتلری قرآنده خبر ویردی یعنی
یمین منافقک سپریدر از درخت انی انا الله می شنید در کلام انوار می آمد بدید سورهٔ قصصده
بو آیة کریمه یه اشارتدر فلما اتیها نودی من شاطئ الواد الایمن فی البقعة المبارکة من الشجرة ان یا موسى
انی انا الله رب العالمین اندیشیدن یکی از اصحاب که چرا ستاری نمی کند ازنکول اول رجوعدن
واول عدولدن دیمکدر النصیحة فی الملاء فضیحة وارد در بو خصوصده انلرک حاوی ایتمکدر خلق اورته سنده

زیرا

زیرا کرم صفت انبیادر وعیب پوشلق انلرک خویلریدر وستارلق صفت رحماندر بیت بدامن
عیب رندان پوش زاهد لباس زهد پوشیدن چه کارست جواب بیوررلر شومی یاری اصحاب نفاق
کرد مؤمن را چو ایشان زشت وعاق زیرا صحبت مؤثردر اولولردن روایتدرکه نصیحت وقتنده بیورمشلرکه
انسان سکز قوم ایله صحبت ایلسه الله تعالی حضرتلری اول کیمسه ده سکز خصلت زیاده ایلیه اکر اغنیا ایله
صحبت ایلسه حب دنیا زیاده اوله اکر فقرا ایله صحبت ایلسه شکر ورضا وقناعت زیاده اوله اکر اکابر ایله
صحبت ایلسه تکبر زیاده اوله اکر عورت ایله صحبت ایلسه آنده جهل وشهوت زیاده اوله اکر اوغلانجقلر ایله
صحبت ایلسه اویون اوینمق بذله کویلق زیاده اوله اکر علما ایله صحبت ایلسه علمی وآدابی ورغبت دینی زیاده اوله
واکر صلحا ایله صحبت ایلسه آخرته میلی وعبادت وطاعته میل ورغبتی زیاده اوله اکر فاسقلر ایله صحبت ایلسه
کناه ایشلمکه جرأت وتوبه یه تأخیر واهمالی زیاده اوله پس حضرت مولانا قدس الله سره العزیزک بیوردیغی اوزره
او صحابه اهل نفاق ایله یار اولدیغی ایچون برلمز اندیشه آنک درونده ظهور ایتدی در زمان در رو
فساد ومکریست ای خدا اینها نشان منکریست یا ایها النبی جاهد الکفار والمنافقین واغلظ علیهم
موجبنجه حضرت رسول الله صلى الله علیه وسلم منافقلره تندلک وغلظت ایدرلردی بن ایسه حلم ایله برابر که
دیر ایدم اما اول حلمدن ظلم یکدر دیو توبه واستغفار ایلدی شعر انت فی غفلة قلبک وساهی
ذهب العمر والذنوب کما هی بیوکلردن بریسی دیرکه یرک قرنی حسرت ایله طولودر وآدم اوغلنک درونی
غفلت ایله طولودر اما آنی بلمزکه احیانک غفلتی زیاده در یوخسه موتانک حسرتی زیاده در متردد
شدند درمیان مذهبهای مخالف اندرین کردون مکرر کن نظر زانکه حق فرمود ثم ارجع البصر کما قال
الله تعالى فی سورة الملک فارجع البصر پس نظرکی دوندر آسمان طرفنه تاکه آنده هل ترى من فطور
هیچ کورورمیسن شقوقدن نقصاندن یعنی کورهمزسن ثم ارجع البصر اندنصکره ینه دوندر بصرکی کرتین
یعنی کرتین بعد اکرتین یعنی برکره نظر ایتمکله معلوم اولمدیسه تکرار تکرار نظر ایله کور هیچ برعیب ونقصان
بولورمیسن آسمانک فطرتنده معنی بیت بوکردونه مکرر نظر ایله زیرا حق سبحانه وتعالى حضرتلری ثم ارجع البصر بیوردی
بر نظرله قانع اولمه بو سقف پرنوردن تکرار تکرار نظر ایله پس مذاهبک جملهسنه حق دیمه وجملهسنه باطل دیمه
اکرچه اشتراکدن هر بری نشان ویرشدر یعنی موصوف غیبییه هر مذهبده وصف وبیان ایلمشدر
اما جملهسنه حق دیمک اولمز پس هر برینی تکرار تکرار امتحان وتجربه ایله قنغیسی حق ایسه آنی طوت ودخی
دنیانک مال ومتاعنه نظر ایله فرعون ونمرودک خزائنه نظر ایله هر برینک حالنه تکرار تکرار نظر ایله خوف
وجوع ونقص اموال وبدن جمله بر نقد جان ظاهر شدن ولنبلونکم بشیء من الخوف والجوع ونقص من
الاموال والانفس والثمرات مضمون شریفنجه شول کیمسه که بو امتحانلرده صبر ایلیوب امورینی حقه تفویض ایلدی
نقد جان وکوهر باطنی ظهور ایلدیکه خدای متعال حضرتلری بیورر وبشر الصابرین الذین اذا اصابتهم مصیبة
قالوا انا لله وانا الیه راجعون کرنبودی تمیز طفلت مولعی این زمان ای ام موسى ارضعی اول آیة کریمه یه
اشارت بیوررلرکه سورهٔ قصصده جناب حق بیوردی واوحینا الى ام موسى ان ارضعیه یعنی
بر الهام ایلدک یاخود خوابنده کوستردک یاخود رسول کوندردک ملائکه وغیریدن حضرت موسى علیه السلامک
والدهسی جانبنه که امزر سود ویر فاذا خفت علیه فالقیه فی الیم چون قورقسن آنک اوزرینه
آنی براق دریایه یعنی نیل صوینه براق یعنی صندوقه قودقدنصکره نیله براق ولا تخافی ولا تحزنی انا رادوه
الیک وجاعلوه من المرسلین غمناک اوله تحقیقا بز کیرو دوندریجیز آنی سنک جانبکه وهم رسل پیغمبرلردن

ایدیجیزاتی چون حضرت موسی علیه السلامک والده‌سی بیلدیکه فرعونیلر بنی اسرائیل اولادینک تفحص و تجسسنده مبالغه ایدرلر برنجار کتوردیکه عزرانک آشناسی ایدی برصندق یاپدیروب زفت ایله صوایوب محکم ایلدی وحضرت موسی علیه السلامی اول صندق ایچنه قویوب نیل صوینه براقدی وفرعونک برقزی وار ایدی علت برصه مبتلا اولمش کاهنلر دیمشلر ایدیکه فلان کون نیل صویندن صندق ایله برطفل بولنسه کرکدر بوقزک علتی آنک اغزی صویی ایله زائل اولور اول کونی کوزه دیرلر ایدی اول کون اولدیغی کبی فرعون و زوجه‌سی وقزی نیل کنارنده اول موعود اولان طفلک انتظارنده ایدیلر ناکاه صو یوزنده برصندق ظاهر اولدی فرعون ملازملرینه امر ایدوب طوتوب کتوردیلر ∴ فالتقطه آل فرعون لیکون لهم عدوا وحزنا ∴ بس طوتوب کتوردیلر حضرت موسی علیه السلامی تاکه فرعونیلره دشمن اوله ودخی حزن اوله یعنی عاقبت دشمن وحزن اوله انلره ∴ ان فرعون وهامان وجنودهما کانوا خاطئین ∴ تحقیقا فرعون وهامان وآنلرک لشکرلری خطا ایدیجی اولدیلر یعنی خطا کار ایدیلر حکایت ایدرلرکه چونکه صندیغی آچدیلر حضرت موسی علیه السلامی کوردیلر آنک محبتی حاضرلرک کوکلنه دوشدی ∴ اما فرعون تشویشه دوشوب ایتدی بوطفل نه طفلدر قندن نه وجه خلاص اولمشدر اول دیدی اولمیه که اول اوغلان منجملر سویلدکلری اوله دیدی فرعونک زوجه‌سی ایتدی بن منجملردن ایشتدمکه فلان کیجه اول اوغلان بولنوب قتل اولنمشدر بواوغلانجق قو بونکله قزک دردینه علاج ایدلم دیدی پس حضرت موسی علیه السلامک اغزی صویندن اول قزک برص اولان یرلرینه سوردیلر درحال قزک مرضی کیدوب خوش اولدی ∴ وقالت امرأت فرعون ∴ ای لفرعون حین اخرجه من التابوت ∴ قرة عین لی ولک لاتقتلوه ∴ هو قرة عین لنا لانهما لما رأیاه من التابوت احباه هو لاتقتلوه خطاب بلفظ الجمع للتعظیم وفرعونک زوجه‌سی آسیه بنت مزاحم دیدی بوطفل کوز نوریدر بکا وسکا آنک سببیله قزمز شفا بولدی اولدرمک یوق دیدی ∴ عسی ان ینفعنا ∴ فان فیه مخایل الیمن ودلائل النفع ∴ او نتخذه ولدا وهم لایشعرون ∴ اوله که بزه نفعی طوقنه یاخود آنی اوغل ایدینورز دیدی فرعون آنی آسیه‌یه باغشلدی حالبوکه آنلر یعنی فرعون وآنک قومی بیلمدیلرکه فرعونک هلاکی آنک الندهدر پس آسیه آنک تربیتنه مشغول اولدی ∴ واصبح فؤاد ام موسی فارغا ∴ حضرت موسی علیه السلامک والده‌سنک کوکلی خالی اولدی صبردن وعقلدن یعنی چون ایشتدیکه صندق فرعون الینه دوشدی بی صبر وبی قرار اولدی ∴ ان کادت لتبدی به ∴ تحقیقا یقین اولدیکه اضطرابندن اشکاره ایلیه قصه‌یی ودیه که بنم اوغلمدر اولدرمک دیه برقول دخی بودرکه چون ایشتدیکه آسیه آنی آلمش اوغل ایلمش کوکلی فارغ اولدی غمدن وغصه‌دن ویقین اولدیکه شادلقدن ظاهر ایلیه که بونم اوغلمدر دیه ∴ لولا ان ربطنا علی قلبها لتکون من المؤمنین ∴ اگر اول بیلمیدیکه بز آنک کوکلنه قویمشزدر تا ایمان کتوریجیلردن اوله البته اوغلنک سرینی ظاهر ایلردی ∴ وقالت لاخته قصیه فبصرت به عن جنب وهم لایشعرون ∴ وحضرت موسی علیه السلامک والده‌سی حضرت موسی علیه السلامک قزقرنداشنه دیدیکه حضرت موسی علیه السلامک آردنجه کیده وآندن خبر آله چون فرعونک قپوسنه کلدی پس کوردی برادرینی ایراقدن آسیه یاننده وآنلر بیلمدیلر اول خاتون حضرت موسی علیه السلامک همشیره‌سی اولدیغنی ∴ وحرمنا علیه المراضع من قبل ∴ وحرام ایلدک بز موسی اوزرینه دایه‌لری وحضرت موسی علیه السلامک همشیره‌سی بیلدیکه آسیه آنک ایچون مضطرب اولدی ∴ فقالت هل ادلکم علی اهل بیت یکفلونه لکم وهم له ناصحون ∴ پس دیدی سزه دلالت ایدیجیمی بر اهل بیته که شفقت یوزندن قبول ایدرلر بوطفلی سزک ایچون تربیه ایدرلر واول اهل بیت آنک نیک خواهی اولورلر پس اکا دلالتلق ایدوب ایتدیلر وار اول کیمه‌یی که دیدک کتور دیدیلر واردی والده‌سن کتوردی اول حالده حضرت موسی علیه السلام فرعونک قوجاغنده ایدی هرنقدر که دایه‌لر کتوردیلر

حضرت موسی علیه السلامی النه آلوب ممه‌سن اغزینه ویردی حضرت موسی علیه السلام یوزینی دوندروب هیچ بر دایه سودینی امزدی چون والده‌سنک الینه ویردیلر والده‌سنک رایحه‌سی حضرت موسی علیه السلامک مشامنه یتشدی ممه‌سنی آلوب امدی فرعون ایتدی سن کیمسن که بوطفل سنک ممه‌که میل ایتدی دیدی حضرت موسی علیه السلامک والده‌سی ایتدی بن برخاتونم رایحم لطیف وسودم پاک ولذیذدر هرطفلی بنم قاتمه کتورسه‌لر البته بنم سودمی قبول ایلر دیدی فرعون امر ایتدیکه تا که اکا اجرت تعیین بیله حضرت موسی علیه السلامی اکا تسلیم ایدرلر والده‌سی حضرت موسی علیه السلامی آلوب شادلق ایله خانه‌سنه کلدی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک وعده‌سی یرین بولدی تسلیم بیورر ∴ فرددناه الی امه کی تقر عینها ولاتحزن ولتعلم ان وعد الله حق ∴ پس کیرو دوندردک بز موسی‌یی والده‌سی جانبنه تا روشن اوله آنک کوزی اوغلن کورمکله وغمناک اولمیه اوغلنک فراقیله ودخی بیله که حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک وعده‌لری حق وکرچکدر ∴ ولکن اکثرهم لایعلمون ∴ ولکن قبطیلرک اکثری بیلمزلر پس کیمکه ابتدای فطرتده اول شیر حکمتدن نوش ایلمش اوله هرکه در روز الست آن شیر خورد ∴ همچو موسی شیررا تمییز کرد حضرت موسی علیه السلام والده‌سنک سودینی تمییز ایلدیکی کبی اول سالک دخی شیر حکمتی شیر شیطاندن فرق وتمییز ایدر شرح آن شخص اشتر جوینده ∴ اشتری کم کرده ای معتمد ∴ هرکسی زاشتر نشانت میدهد بیلمک کرکدرکه اشتر جوینده اول کیمسه‌نک قصه‌سندن حصه بودرکه اشتر حکمت الهی روز ازلده سنکله یار اولدی رضا واراده حضرت خدا ایله عوالم غیب ومعانی وعقر اعیان ثابته‌دن کلوب تا عالم شهادته کلنجه منازل ومراحل عالم ملکوت وعالم مثال سیرایندک وچون بوقفص تن شش جهتده ساکن وبو حجره پنج دریچه قالبده آرام طوتدک برمدت اشتر ضاله حکمتی یاد ایلمدک ودخی وطن اصلی جانبنه مراجعت اسبابن تدارک ایلمدک وهرکز ضاله حکمتک غمن یمدک سوء المزاج بالتدریج ∴ حکیله بوکلخنده انس طوتوب اول کلشن وطن اصلی‌یی اونتدک تا شول زمانه دک که رباعی ناز رسیده بجانها که چندی می باید ∴ بسوی خانه اصلی خویش باز آید ∴ چوکوه قاف نژاد بود اصلی اشهاب ∴ بکوه قاف بپرید خوش چو عنقا بید ∴ چون جذبه عنایت ایرشه اول جانبه سفر ایتمک تدارکن ایده‌سن ضاله حکمتی یاد ایدوب جست وجویه باشلرسن وبعض صفاتن وسیماسن خاطره کتوروب هرکسدن آنک نشانن ایستمکه وصورمغه باشلرسن پس بکویه راست کفتی ای امین ∴ این نشانیها بلاغ آمد مبین ∴ سوره عنکبوتده اولان آیت کریمه‌در ∴ وما علی الرسول الا البلاغ المبین ∴ مضمون شریفنجه اول مرشده سن ایرشسن سنک اوزرینه لازم اولان نشان بیلدرمک وخبر ویرمکدر وبنم اوزریمه لازم اولان اعتقاد ایدوب اینانمقدر بونشانلرکه سویلدک صحیح سویلدک دیوب اول مرشده یاپشه‌سن فیه آیات ثقات بینات ∴ این برات باشد وقدری نجات بونشانلرده که سن سویلدک محکم وظاهر علامتلری واردر دیه‌سن کاذبی با صادقی چون شد روان ∴ آن دروغش راستی شد ناکهان ∴ یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وکونوا مع الصادقین ∴ حکم شریفنجه برکاذب مقلد برصادق محقق ایله همراه اولسه‌لر البته اکا صداقت تاثیر ایلیوب اول مقلد دخی محققلردن اولور لفظ در معنی همیشه نارسان ∴ زان پیمبر کفت قد کل لسان ∴ من عرف الله کل لسانه در بیان آنکه در هر نفسی فتنه مسجد ضرارهست بو مطلبدن مراد بودرکه اولا مسجد ضرار قصه‌سن تمام ایدوب آندن صکره بوقصه‌دن حصه نه در آنی بیان بیوره‌لر کرکدر ان شاء الله تعالی پس نبی قصور کاز ابر کنند ∴ مطرح خاشاک وخاکستر کنند روایتدرکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم مالک بن دخشم ومعن بن عدی وعامر بن السکن ووحشی بو درت کیمسه‌لره بیوردی ∴ انطلقوا الی هذا المسجد الظالم اهله

فاهدموه واحرقوه یعنی جیقك بو صاحبلری ظالم اولان مسجدی یقك و یاقك پس حقایق راکه
اصل اصلهاست شول حقیقتلرکه و شول کیمسه‌لرکه اصللرك اصلی درلر یعنی اصله و اصل اولمشلردر
وجود اشیانك اصلی درلرکه خلقت الاشیاء لاجلك وخلقتك لاجلی دیلمشدر انلرك حقنده وانکه
انجا فرقها و فصلهاست قوی تمییز عالی فرقلر واردر نه حیاتش چون حیات او بود نه مماتش چون ممات
او بود تشکیم جناب رب العزت سوره حم جاثیه ده بیورر ام حسب الذین اجترحوا السیئات ام منقطعه
ومعنی الهمزة فیها انکار الحسبان والاجتراح الاکتساب ان نجعلهم نصیرهم کالذین امنوا وعملوا الصالحات مثلهم سواء محیاهم ومماتهم ان یکون محیاهم
سیان فی البهجة والکرامة کما هو للمؤمنین ساء ما یحکمون ساء حکمهم هذا او بئس شیئا حکموا به ذلك یعنی آیا شویله
ظن ایتدیلر اول کیمسه‌لرکه کسب ایتدیلر سیئاتی یعنی کفر و معاصی و انکاری اجتراح اکتساب معناسنه در وجارحه
دخی آندندر ان نجعلهم که آنلری ایلیه وز آخرتده کالذین امنوا وعملوا الصالحات اللهه ایمان کتوروب وعمل صالح ایله
اشتغال ایدنلر کبی اولورلر آخرتده بویله دکلدر سواء محیاهم ومماتهم یکسان اوله حیاتلری ومماتلری بهجة وکرامتده مؤمنلر
اولدیغی کبی اوله ساء ما یحکمون یعنی نه یاوز حکمدر بو حکملریکه نتیجه کفر و شرکی توحید و صلاحله برابر طوترلر کورو هرکز
چو کورا و مدان انبیا و اولیا و صلحانك قبرلری دخی اهل شقا قبری کبی بیله تشکیم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیورمشدر ان احدکم اذا مات عرض علیه مقعده بالغداة والعشی ان کان من اهل
الجنة فمن اهل الجنة وان کان من اهل النار فمن اهل النار فیقال هذا مقعدك حتی یبعثك الله یوم القیمة الحدیث
پس اولیاء الله حضراتنك حال حیاتلری ومماتلری و برزخده و قبرده متفاوتدر خود چه کویم حال فرق
آن جهان یعنی آخرتك درجاتی وتفاوتنی نیجه بیان ایدهیم تشکیم جناب حق حدیث قدسیده بیوردی
اعددت لعبادی الصالحین ما لا عین رأت ولا اذن سمعت ولا خطر علی قلب بشر پس دران مسجد
کنان تسخر زدی چون نظر کردی توخود زیشان بدی که ظاهرك باطنکه مخالف اوله طعن ایتدیکك
کمسه‌لرك صفتی سنده موجود بولنه اول زمان کورورسنکه سن دخی آنلردن ایمش سن تشکیم بو
درت هندونك حکایتلری بو معنا واضحدر حکایت چار هندو که بابا رخود جنك می کردند
بر کارگه او هم بدان مبتلاست ای خنك جانی که عیب خویش دید هر که عیبی کفت آن بر خود
خرید رباعی انرکه زبان وسینه بکناست کجاست بر سیرت شرع وسنت راست کجاست آن چشم که
عیب دیگران بینهفت چشمیکه بعیب خویش بیناست کجاست عیب کردن خویش را داروی اوست
چون شکسته کشت جای ارحمواست ارحموا عزیز قوم ذل وغنی قوم افتقر قصد کردن عزیزان بکشتی یك
مردی تاکه آن دیگر بترسد خود را بکشید اول ای شهان تا بترسم من دهم زر را نشان چون برکیمسه‌نك
سیاستی وعقوبتی غیرلره عبرت اولور سلفده قهر اولنان امتك احواللری بزه عبرت ونصیحت یتر آنلرك
قهر ایله هلاك اولملرینه نه شی سبب اولمشدر کوروب اول عملدن احتراز ایتمك کرکدر زیرا آنلرك جمله‌سنك
هلاکنه سبب الله تعالینك امرینه امتثال ونهیندن اجتناب ایلمیوب ورسولنه اتباع ایتمامك اولمشدر
بعضیسی قهر خدا ایله هلاك اولدیلر وبعضیسی مسخ اولدیلر اصحاب سبت کبی که الله عظیم الشان حضرتلری
آنلره کونوا قردة خاسئین دیو بیوردی کرچه حق سبحانه وتعالی حضرتلری بو امتی سائر امت کبی قهر ایلمز ومسخ
دخی ایلمز زیرا وما ارسلناك الا رحمة للعالمین مضمون شریفنجه عفو ایلمشدر امت محمد اوزرینه قهر ومسخ
اولنمغی لکن آخرتده مسخ صورت اولمق مقرردر زیرا انسان هرنه عقیده اوزره وفات ایتسه اول
صورت اوزره حشر اولنسه کرکدر تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر الناس کما تعیشون

الاکتساب وعملنا بالجارحه
ومماتهم

تموتون وکما تموتون تحشرون وحضرت مولانا قدس الله سره الاعلی بیورر مثنوی سیرکی که برنهادت غالبست
هم بران تصویر حشرت واجبست آخرین قرنها پیش از قرون در حدیث آخرون السابقون کما قال النبی
صلی الله علیه وسلم نحن الآخرون السابقون یعنی آخرز دنیاده وسابقز عقباده بوندن صکره اول معنایی
بیان بیورلرکه جناب پیر دستکیر که بدبخت وشقی کیمسه اولدرکه اکابر کیمسه‌نك عیبن سویله اول نصیحت ایدن
کیمسه‌یه عداوت ایدر در بیان حال خود پرستان وناشکران در نعمت وجود انبیا و اولیا چون بیان
بیوردقلری معنادن معلوم اولدیکه مصاحبت ابرار کیمیای سعادت ابدی ونجاتدر زیرا مصاحبتدن مراد
بر برکت اخذ ایتمکدر بوندن اوتریدرکه اهل قرآنه اهل الله دیرلر وارباب حدیثه اصحاب نبی دیرلر شعر
اهل الحدیث اهل النبی وان لم یصحبوا نفسه انفاسه صحبوا شمدیکی حالده وحی نازل اولمق وحضرت رسول الله صلی الله علیه
وسلمك مجلس شریفنه یتشمك ممکن دکلدر آمدی العلماء ورثة الانبیا مضمونجه مجلس علماءدن غافل
ومجلس مشایخ وفقرادن بعید اولمق کرکدر یا منافق وار عذر اری که من ما بنام نفقه فرزند ودر
سوره فتحده اولان آیه کریمه یه اشارتدر سیقول لك المخلفون من الاعراب شغلتنا اموالنا واهلونا فاستغفر لنا
یقولون بالسنتهم ما لیس فی قلوبهم ای که صبرت نیست از دنیای دون صبر چون داری زنعم الماهدون
سوره والذاریاتده اولان آیه کریمه یه اشارت بیورلر والارض فرشناها فنعم الماهدون یعنی بز ارضی
دوشه دك پس بز نه کوزل بسط ایدیجی دوشه‌یجی یوز معنای بیت ای شول کیمسه که دنیای دوندن ترك
صبر بر مزسن نعم الماهدون اولان الله عظیم الشان حضرتلرندن بعید اولمغه نیجه صبر ایدرسن آنکه کالانعام بد
بل هم اضل گرچه بر ملکست آن کنده بغل فی عدم الفقه والابصار الاعتبار والاستماع للتدبر یعنی
بو کروه ارباب ضلالت واسیران چاه غوایت که قابلیتلرینی تحصیل زخرفات دنیایه وهمتلرینی حظوظات
شهوات بی بقایه صرف ایدرلر بهایم ودواب کبیدرلر سوره اعرافده اولان آیه کریمه یه اشارت بیورلر
اولئك کالانعام بل هم اضل بلکه بو کروه بهایمدن اضلدرلر زیرا حیوانات سؤال وجواب وعذاب
وحساب اولمز وحیوان کندویه مضر اولان شیدن قاچر ونافع اولانه میل ایدر اما بو کروه بدکردار
کندولره مضر اولانه میل ایدرلرکه فسق وعصیاندر ونافع اولاندن اغماض عین ایدرلرکه تحصیل ثواب
آخرتدر پس بو صفتلو کسنه‌لر حیواندن اضل واسفلدر شکایت کردن پیرمردی بطبیب از رنجورها
وجواب کفتن طبیب اورا کفت ضعف معده هم از پیریست کفت وقت دم مرا دم کیریست
تنفس ایدلجه نفسم طارلور یعنی ضیق نفس علامتی واردر دیدی ای مدمغ عقلت این دانش نداد
که خدا هر دردرا درمان نهاد برموجب جعل الله لکل داء دواء کرته بیداندیش نیك وبد
چیست با ایشان خدا زاین حسد زیرا دیمشلردر الفاضل محسود تشکیم جاهللر عالملره
حسد ایدرلر الجاهلون لاهل العلم اعداء ومفلسلر غنیلره حسد ایدرلر وکافرلر وعاصیلر انبیا
علیهم السلام واولیاء الله حضراتنه حسد ایدرلر وصلحا وعلمادن که آخرت غنیلریدر علمدن ویقیندن واعتقادن
مفلس اولنلر دخی آنلره حسد ایدرلر مسجدی کان اندرون اولیاست سجده کاه جمله است انجا خداست
لا یسعنی ارضی ولا سمائی ولکن یسعنی قلب عبدی المؤمن حکمنجه جمله‌نك سجده کاهی اودرکه آنده خدا
حاضردر قصه جوحی وآن کودك که پیش جنازه پدر خود نوحه میکرد نه درش معمور نه بربام راه
نه یکی همسایه که باشد پناه تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی القبر اول منزل
من منازل الآخرة فان نجی منه فما بعده ایسر منه وان لم ینج منه فما بعده اشد منه کر بودی او مسیح بطن لون

حبس و زندانش شدی تا یبعثون تشکیم حق سبحانه و تعالی حضرتلری سورهٔ والصافاتده بیورر : وان
یونس لمن المرسلین : تحقیقا یونس ابن متی مرسل پیغمبرلردندر : اذ ابق : هرب واصل الاباق من السید لکن لما کان
هربه من قومه بغیر اذن ربه حسن اطلاقه علیه یعنی ذکر ایله یا محمد صلی الله علیه وسلم شول وقتی که حضرت یونس علیه السلام
قاچدی قومندن آبق سیدندن قاچان قول دیرلر یونس علیه السلام خود قومندن قاچدی لکن ربی سنک اذنسز
قاچدی هم اسیدندن قاچمش کبی اولدی : الی الفلک المشحون : طولمش کمی جانبنه : فساهم : فقارع اهله یعنی
کمینک اهلی قرعه صالشدیلر قرعه صالمغه سبب بو اولدیکه چون حضرت یونس علیه السلام نیجه زمان قومنی دعوت ایلدی
ایمانه کلمدیلر جناب حقه تضرع ایلیوب آغلدی قومندن جناب حقدن اول قوم اوزرینه عذاب نازل اولمق وعد اولندی
حضرت یونس علیه السلام اول قومه نزول عذابدن خبر ویروب کندوسی الله تعالی حضرتلرینک امر اولمزدن مقدم
اول قومک مابیننден چیقوب کندی وکلوب کمی یه کیروب برمقدار کتدیلر کمی کردابه دوشدی بر روایتده کمی طوروب
یوریمدی ملاحلر فریاد ایدوب سزک مابینکزده عبد آبق واردر آنکچون کمی طوروب یوریمز دیدیلر یونس علیه السلام
ایدو کلوب بن عبد آبقم افندمدن قاچدم دیدی اینانمدیلر سنده سیمای حریت واردر سن عبده بکزمزسن دیدیلر
آخر قرعه صالدیلر تا که عبد آبق معلوم اوله اتفاق قرعه حضرت یونس علیه السلام اوزرینه دوشدی : فکان من المدحضین
: پس حضرت یونس علیه السلام مغلوبلردن اولدی قرعه ایله اول حینده کندویی دریایه آتدی : فالتقمه
الحوت : فابتلعه من اللقمة پس یونسی بر بالق یوتدی : وهو ملیم : حالبوکه یونس کندویه لوم ایدردی عملکه
مناسب جزادر چکک دیردی : فلولا انه کان من المسبحین : الذاکرین الله کثیرا بالتسبیح مدة عمره او فی بطن الحوت
وهو قوله لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین : یعنی حضرت یونس اگر الله تعالی حضرتلرینی ذاکرلردن
و مقدسلردن و مسبحلردن اولمسایدی : للبث فی بطنه الی یوم یبعثون : البته یونس علیه السلام قالوردی
بطن حوتده روز قیامته دک حیا وقیل میتا وفیه حث علی اکثار الذکر والتعظیم لشأنه ومن اقبل علیه فی السراء
اخذ بیده عند الضراء معنی بیت حضرت پیر دستگیر بیوررلر که سن یوسف وقتسن وخورشید سماسن بو چاه
طبیعتدن خلاص اولمغه سعی ایله ویونس روحک بطن ماهی طبیعتده بخته اولدی آنک خلاصلغنه تسبیحدن غیری
چاره یوقدر اگر یونس علیه السلام بطن حوتده مسبح اولمیدی روز قیامته دک اول بطن حوت اکا زندان اولوردی
پس تسبیح و تقدیسدن خالی اولمه او تسبیح ازین ماهی بجست : چیست تسبیح آیت روز الست سورهٔ اعرافده
اولان آیه کریمه یه اشارت بیوررلر : قال الست بربکم قالوا بلی : یعنی الله عظیم الشان حضرتلری ارواحه خطاب ایدوب
بن سزک ربکز دکلمیم دیدی ارواح جمیعا ربوبیت حقی اقرار ایلیوب سن بزم ربمزسن دیدیلر پس چون
روز الستده ربوبیت حقی اقرار ایلدک آمدی آنی ذکر و تسبیحدن و تقدیسدن خالی اولمه قصهٔ نرسیدن تیراندازی
چون ملائک گوی لا علم لنا : یا الهی غیر ما علمتنا اوائل سورهٔ بقره ده اولان آیه کریمه یه اشارتدر : سبحانک
لا علم لنا الا ما علمتنا انک انت العلیم الحکیم : یعنی ملائکه کبی سن دخی لا علم لنا دی تشکیم ملائکه دیدیلر
سبحانک : بز سنی تنزیه ایدرز شول شیلردن که سنک شاننه لایق اولمیه : لا علم لنا : بزم ایچون علم یوقدر : الا
ما علمتنا : الا شول علم که بلدیردک بزه اول علم واردر آندن آرتق علممز یوقدر دیدیلر آمدی سنده آنلردن
عبرت آل چونکه بلدیکک علم سکا مبارک اولمدی اول علمی ترک ایله کرامت حضرت ابراهیم ادهم : گفته یوسف
ابن یعقوب نبی : بهر بو القوا علی وجه ابی تشکیم جناب حق سورهٔ یوسفده بیورر : اذهبوا بقمیصی هذا
فالقوه علی وجه ابی یأت بصیرا : یعنی بو پیراهنی ایلتک بابامک وجهی اوزرینه القا ایلک گوزلری آچیلوب
بصیر اولسون بهر این بو گفت احمد در عظات : دائما قرة عینی فی الصلات قال النبی صلی الله علیه وسلم

حبیب

حبیب الی من دنیاکم ثلث الطیب والنساء وقرة عینی فی الصلوة : آغاز منورشدن هوش عارف
بنور غیب بین هوش عارف نور غیب بین الهی ایله شول زمان منور اولورکه زنگار طبیعتدن وظلمات
بشریتدن قلبنی پاک ایلیوب تصفیهٔ باطن و تزکیهٔ نفس حاصل ایلیه تشکیم بیورر گوسفندان هواست زان
: در چراز اخرج المرعی چرا سورهٔ سبح اسم ربک الاعلی یه اشارتدر : سبح اسم ربک الاعلی : عن الالحاد فیه
بالتأویلات الزائغة والاطلاق علی غیره یعنی یا محمد صلی الله علیه وسلم تنزیه ایله اسمی رب اعلانک تأویلات زائغه
سببیله الحاددن ومیل ایلمکدن وغیره اطلاق ایلمکدن و شاننه لایق اولمیان شیلردن : وقرئ سبحان ربی الاعلی :
وفی الحدیث لما نزلت فسبح باسم ربک العظیم قال علیه السلام اجعلوها فی سجودکم وکانوا یقولون فی الرکوع اللهم
لک رکعت وفی السجود اللهم لک سجدت یعنی سبح بیوردیغی سبحان ربی الاعلی دی صلوتده دیمک اوله زیرا
قاچنکم فسبح باسم ربک العظیم نازل اولدی علیه الصلوة والسلام حضرتلری اصحاب کرام حضراتنه تعلیم بیوردیلرکه
رکوعکزده بو تسبیحی ایلک یعنی سبحان ربی العظیم دیک وشول وقتکه سبح اسم ربک الاعلی نازل اولدی
علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردیکه سجودکزده بو تسبیحی ایلک سبحان ربی الاعلی دیک زیرا بو بیلدوکی
قرائتدر : الذی خلق : خلق کل شیء یعنی اول رب که خلق ایلدی جمیع اشیایی : فسوی : پس تعدیل وتسویه
ایلدی هر شینک وجودنی مقتضای حکمتی اوزره : والذی قدر : ای قدر اجناس الاشیاء وانواعها واشخاصها
ومقادیرها وصفاتها وافعالها وآجالها یعنی اول ربک اسمنی تنزیه ایله که تقدیر ایلدی هر شینک جنسلرینی
ونوعلرینی واشخاص ومقادیر وافعال وصفات وآجاللرینی واشکاللرینی : فهدی : فوجه الی افعاله طبعا او
اختیارا بخلق المیول والالهامات ونصب الدلائل وانزال الآیات یعنی فهدی قلاوزلدی توجه ایتدیردی یعنی هر شیئی
برکار ایچون خلق ایلدی اول کارک افعالنه توجه ایتدیروب قلاوزلدی هر برینه استعدادی حسبیجه کیمنه طبعا کیمنه
اختیارا کیمنه میل خلق ایتمکله کیمنه الهامله ونصب دلائل وانزال آیات ایله اول مقدر اولان کارک افعالنه
هدایت ایلدی : والذی اخرج المرعی : انبت ما ترعاه الدواب ودخی آنک اسمنی تنزیه ایله که منبت اخراج وانبات
ایلدی مرعانک نباتاتنی تا حیوان آنی غدا ایدرلر معنای بیت هوش جمله ظاهره وحواس جمله باطنه قیونلرینی
چراگاه معارف الهیه وحقایق ربانیه جانبنه سورتا آنده غدای روحانی واطعمهٔ اسرار سبحانی ایله تغذی ایدرلر
آدم انبئهم باسما درس گو : شرح کن اسرار حق را مو بمو سورهٔ بقره ده اولان اشبو آیه کریمه یه اشارتدر
: وعلم آدم الاسماء کلها : والمعنی انه تعالی خلقه من اجزاء مختلفة وقوی متباینة مستعدا لادراک انواع المدرکات
من المعقولات والمحسوسات والمتخیلات والموهومات والهمه معرفة ذوات الاشیاء وخواصها واسمائها واصول العلوم وقوانین
الصناعات وکیفیة آلاتها یعنی الله تعالی حضرتلری آدم علیه السلام بیلدردی اسمانک کلیسنی معنی بودرکه حق سبحانه
وتعالی حضرتلری آدم علیه السلامی اجزاء مختلفه دن وقوای متباینه دن خلق ایلدی معقولات ومحسوسات ومتخیلات
وموهوماتدن انواع مدرکاتی ادراک ایتمکله مستعد خلق ایلدی وجمیع شیلرک ذاتلرینک وخواصینک
واسمالرینک معرفتنی الهام ایلدی وجمیع علوملرک اصولنی وصنایعک قانونلرینی وکیفیت آلاتنی بیلدردی : ثم
عرضهم علی الملائکة : الضمیر فیه للمسمیات المدلول علیها ضمنا اذ التقدیر اسماء المسمیات فحذف المضاف الیه لدلالة
المضاف علیه وعوض عنه اللام انلرکه عرض ایلدی الله تعالی حضرتلری اسمانک مسمیاتنی ملائکه یه : فقال : الله تعالی
حضرتلری بیوردی : انبئونی : بکا خبر ویرک ای ملکلر : باسماء هؤلاء : تبکیتا لهم وتنبیها علی عجزهم عن امر الخلافة فان
التصرف والتدبیر فی الموجودات واقامة المعدلة قبل تحقیق المعرفة والوقوف علی مراتب الاستعدادات وقدر الحقوق محال
یعنی خبر ویرک بکا ای ملکلر بو مسمیاتک اسمالرینی ملائکه یه تسکیت وتبکیت دیر بو امر خلافته کندولری عاجز اولدقلرینی

اكاه ايلكدر زيرا بين المخلوق تصرف وتدبير واقامة معدلة قبل تحقق معارف الهى وشناخت ماهيات اشيای
نامتناهى جملة محالاتندر وحقيقت آدم عليه السلام بو مذكوراته جامعدر پس خليفه اولمغه كركدر كه
كندو زمانك اهلندن اعلم وافضل اوله زيرا مجرد تسبيح وطاعتله خلافته لايق اولمز بلكه خليفه مستخلفك
عينى كركدر اخلاقده ودانشن كمالده ان كنتم صادقين فى زعمكم انكم احقاء بالخلافة يعنى اكر صادقسكز
كندوكزى خلافته احقا زعم ايلمكده ودعواى استحقاق خلافتده قالوا ملائكه ديديلر سبحانك يعنى
تنزيه ايدرز شانكه لايق اولميان شيلردن سبحان مصدر كغفران ولا يكاد يستعمل الا مضافا منصوبا
باضمار فعله كمعاذ الله وقد اجرى علما للتسبيح بمعنى التنزيه على الشذوذ فى قوله سبحان من علقمة الفاجر
لا علم لنا الا ما علمتنا اعتراف بالعجز والقصور واشعار بان سؤالهم كان استفسارا ولم يكن اعتراضا وانه
قد بان لهم ما خفى عليهم من فضل الانسان والحكمة فى خلقه واظهار لشكر نعمة بما عرفهم وكشف لهم ما اعتقل عليهم
ومراعات للادب بتفويض العلم كله اليه يعنى ملائكه ديديلر بزم ايچون علم يوقدر يعنى بزم علممز يوقدر الا سنك
بزه تعليم ايليوب بيلدرديكك علم واردر ملائكه نك بويله ديمسى عجز وقصورلرنى اعترافدر ودخى اشعاردر
شول معنايه كه اتجعل فيها ديو سؤال ايلدكلرى استفسار ايچون ايدى اعتراض يوزندن دكل ايدى ديمك
قصد ايدرلر زيرا انسانك خلقتنده حكمت ندر وذاتنده اولان فضيلت ندر انلره ظاهر اولدى ودخى نعمة خدايه
شكر اظهار ايدرلر كه معتقد ونامعلوم اولان اسرارى بيلديروب كشف ايلديكه وادبه رعايت ايدرلر علمى جميعا
حقه تفويض ايلمكله يعنى لا علم لنا ديمك ايله انك انت العليم اى الذى لا يخفى عليه خافية يعنى تحقيقا
سن شول عليمسنكه مخفى اولمز سكا هيچ برخافيه الحكيم الذى لا يفعل الا ما فيه حكمة بالغة ودخى سن شول
حكيمسنكه هر فعلى مقتضاى حكمت اوزره ايدرسن قال الله تعالى وتقدس حضرتلرى بيوردى يا آدم اى آدم
انبئهم باسمائهم خبر وير ملائكه يه اول مسميانك اسماسن كه انلر علمنده عاجز اولديلر حضرت آدم عليه السلام
هر شينك اسماسن ومنافعن وخواصن وحقايقن وماهياتن بيان ايلدى حتى حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك
اسماء ذاتيه وصفاتيه وافعاليه وجماليه وجلاليه ايجابيه وسلبيه سن دخى تحقيق ايلدى فلما انبأهم باسمائهم
وقتاكه حضرت آدم عليه السلام ملائكه يه هر شينك اسماسندن وخواص وماهياتندن خبر ويردى قال
حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيوردى الم اقل لكم بن سزه ديمدمى انى اعلم غيب السموات والارض تحقيقا بن
عالم سموات اهلنك وارض اهلنك اسرارينه وحقايق ودقايقنه واعلم ودخى بن بيلورم ما تبدون
انى كه ايدى اظهار ايدرسز وما كنتم تكتمون ودخى شول نسنه يى كه سز انى كتم واخفا ايدر ايديكز معنى بيت
اى آدم انبئهم باسمائهم مضمونجه درس سويله حق تعالى حضرتلرينك اسرارن موبمو شرح ايله بونلره چون
جناب حقك عنايتى جانب آدمه اولدى جميع علومى اكا بيلديروب ملائكه يه الزام ايلدى پس اشبو ايدن
عنايت حقدر باغى ازيار خلق بكذر اى مرد خدا يارى طلب انچنانكه از روى وفا كار تو تواند كه بسازد
هر وقت دست تو تواند كه بكيرد هرجا پس بيفزا حاجت اى محتاج زود تا بجوشد دركرم درياى جود
تاكه حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك كرمندن درياى جودى جوشه كله تشكيم حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم
بيوردر ان الله يحب الملحين فى الدعا يعنى الله عظيم الشان حضرتلرى دعاده الحاح ايدنلرى سور پس درياى جودى
جوشه كلوب مغفرت ايدر طعنه ردن بيگانه نيست دون القلتين وحوض خرد كه تواند قطره اش
از راه برد مذهب شافعيده شول ماءلركه قلتين مقدارى اوله مردار طوتمز اذا بلغ الماء قلتين لا يحمل خبثا
حكمنجه معنى بيت اول شيخ كاملك وجودى قلتيندن ادنى وخرد دكلدر كه بر قطره نجس آنى ناپاك وخاصه‌سن باطل ايليوب

بولدن چيقاره يعنى انك سلوكنه مانع اولوب ضرر حاصل ايليه بلكه انك وجودى بر بحر قلزم زخاردركيم هر
پاك وپليد آنده محو ونابديد اولور پيش بحر هرچه محو وست لاست كل شئ غير وجه الله فانيست تشكيم جناب
حق بيورر لا اله الا هو كل شئ هالك الا وجهه يعنى جميع اشيا هلاك اولیجيدر الا حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك
ذات قديمى باقى ولايزالدر بيت الا كل شئ ما خلا الله باطل وكل نعيم لا محالة زائل كفر وايمان نيست آن جانيكه
اوست زانكه او مغزست واين دو رنگ وپوست زيرا شيخ كامل مغزدر وكفر وايمان رنگ وپوست مقامنده‌در
وكفر وايمان ممكن الوجودك وصفيدر معدوم ومحو فنا اولانلرك وصفى دكلدر بو بر معنادركه هر كس فهم
ايتمز من لم يذق لم يعرف قطعه زانقاف جوهر كر بنودست كذر زما حكايت عنقا لجاكنى باور نه بيان در
كنجه اينجا نه عيان نه من ونه ما ونه نام ونشان پس سراى تن حجاب ان سرست پيش آن سراى سرين
كافرست جناب حقه تن جانى وتن علاقه‌سى حجاب وساتردر پس چونكه بر سالك عهده نقيدن طشره
كلوب فناسن اثبات ايليه اهل يقين اولوب صاحب ايمان اولور اما مادامكه سالكك اثر وجودى باقى اولديغچه
اثنينيت پرده‌سى سددر زيرا سالكه كمال تخلق باخلاق الله وزنك بى رنكى حاصل اولمامشدر وفنا عن الفنا
آل وبرمامشدر واخلاص يوزندن قدنى دائره صورتدن طشره قومامشدر تا محبوب متعالى صفتيكه معبود كلدر
تشكلدن ومثالدن ومتصور دكلدر صورتله وعقله وخياله تجلى ايليه انما يتبين الحق عند اضمحلال الرسوم
بيت هنديرا كه شناسد كى دست زلد زلاكه وست بكو عاشق بلا ديده بقية قصة ابراهيم ادهم قدس سره
حيث ما كنتم فولوا وجوهكم سوره بقره ده اولان آيه كريمه يه اشارتدر وحيث ما كنتم فولوا وجوهكم شطره
هر نه يره اولورسكز برده وبحرده وشاهق جبلده وشرقده وغربده پس دوندورك يوزلريكزى مسجد حرام
جانبنه اما بو وسنكه افندنك مرادى جانب خدايه يوزلريكزى دوندورك ديمكدر دعوى كردن آن
شخصكه مرا خداى تعالى نميكيرد بكناه وجواب كفتن شعيب عليه السلام تا اميدها بپيش او نهيد
تا ز درد بى دوا بيرون جهيد درد بى درمانكه خلود فى النار وعذاب آخرتدر خلاص اولسز رباعى حقدرا
چيود مى زيارحرم يا به ازعمر نصيب خويش آندم يابه زنهار ضايع مكن آندم را زيراكه چنان دمى دكركم يابه
كشيدن موش مهار اشتررا چون پيمبر نيستى پس رو براه تا رسى از چاه روزى سوى جاه يعنى پيغمبر دكلسك
كيرو ون يورى يولده مقتدا كبى ايلرو يوريه يعنى پيغمبر دكلسن امت اول وشيخ دكلسن مريد اول چيچ بريدن
اولمه‌سن وكنديكى بر بيوك آدم عداينه‌سن جائز دكلدر زيرا حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردى
الشيخ فى قومه كالنبى فى امته انصتوا كوش كن خاموش باش چون زبان حق نكشتى كوش باش كما قال
الله تعالى فى سورة الاعراف واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا لعلكم ترحمون يعنى قچن قرآن كريم اوقنه
استماع ايدك وخاموش اولك كه رحمت حقه مستحق اولاسز نزلت فى الصلوة كانوا يتكلمون فيها فامروا
باستماع قراءة الامام والانصات له يعنى بو آيه كريمه صلاة حقنده نازل اولدى زيرا اول قرآت اولنوركن
نمازده تكلم ايدرلرايمش آيه كريمه نازل اولوب استماع قرات امام وخاموش اولمغله امر اولنديلر عذر
كفتن فقير بان شيخ اول وآخرتش كس نداد كفت لو كان البحر مداد اشارتدر اول آيه
كريمه كه سوره كهفك اواخرنده‌در قل لو كان البحر مدادا لكلمات ربى لنفد البحر قبل ان تنفد كلمات ربى
ولو جئنا بمثله مددا يعنى سن آنده دى يا محمد صلى الله عليه وسلم اكر بحرك جميعى مركب اوله ربمك كلماتك
اسرار بى نهايتن ومعانى بلاغتن يازمق ايچون تحقيقا بحر توكنه ايدى بنم ربمك كلماتى توكنمزدن اول
ولو جئنا بمثله مددا اكر بز كتورسكده اول بحرك مثلى بر بحر دخى ياردم ومعاونت يوزندن معناى بيت شريف

حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک اول آخرکیمه نشان ویرمدی وآنک کلماتی دخی نا متناهیدر پس اول
ذات قدیمک کندو بی نشان اوله وکلماتی نا متناهی اوله آنک وصفنده لسان ناطقه نقدر شرح وبیان
قادر اولور ایمدی شول کاملکه صفة الله ایله متصف اوله آنلر دخی بی نشان اولورلر آنلرک دخی نشانن
ویرمک ممکن اولمز نشان ویرنلر صورت ظاهرینی وصف ایدرلر ولی کاملک باطنی عالمندن خبر ویرمزلر
گفت پیغامبر که عینای تنام ؛ لا ینام قلبی عن رب الانام ؛ ان عینای تنامان ولا ینام قلبی ؛ مضمون شریفنه
اشارتدر یعنی گوزلرم اویور قلبم اویومز چون ملائم گیرد از سفلی صفات ؛ برپرد همچون طیور الصافات
سورهٔ ملکده اولان آیهٔ کریمهیه اشارتدر ؛ اولم یروا الی الطیر فوقهم صافات ؛ باسطات اجنحتهن
فی الجو عند طیرانها فانهن اذا بسطنها صففن قوادمها یعنی ای محمد صلی الله علیه وسلم گورمزمی ونظر ایتمزمی
کفار بی بصیرت اوزرلرنده اولان طیوره یعنی هواده اوچان طیوره باقمزلرمیکه جو سماده عند الطیران
اجنحهلرینی بسط ایدرلر ؛ ویقبضن ؛ ویضممنها اذا ضربن بها جنوبهن وقتا بعد وقت للاستظهار به علی التحرک
یعنی اجنحهلرینی ضم ایدرلر ایکی یانلرینه قناد اوروجق حینا بعد حین استظهار ایچون تحرک وطیرانه ؛
ما یمسکهن ؛ فی الجو علی خلاف الطبع یعنی آنلری عند القبض والبسط حفظ وامساک ایتمز ؛ الا الرحمن ؛
الشامل رحمته کل شیء یعنی طیوری هواده اجنحهلرینی قبض وبسط ایلدکلری حینده حفظ ایتمز الا اول
رحمانکه رحمتی کل شیئه شاملدر معنای بیت چونکه بنی ملائم اولورز بو سفلی صفاتدن عالم طبیعت ومرتبهٔ بشریتدن
پرواز ایدوب یوقاری اوج سمای معنایه طیور صافات گبی بیان دعوی که غیر آن دعوی گواه صدق خویش
است ؛ پس چو حکمت ضالهٔ مؤمن بود ؛ آن زهر که بشنود موقن شود ؛ الحکمة ضالة المؤمن ؛ حکمیه
چونکه حکمت مؤمنک ضایع اولمش ناقهسیدر آن غریب از ذوق آواز غریب ؛ از زبان حق شنید انی قریب
سورهٔ بقرهده اولان آیهٔ کریمهیه اشارتدر ؛ واذا سألک عبادی ؛ وقچان سکا سؤال ایلیه قوللرم یا محمد صلی الله
علیه وسلم ؛ عنی ؛ بندن یعنی بنم صفاتمدن یا قوللرمله بنم معاملمدن ؛ فانی قریب ؛ پس بن قریبم علمله واجابتله
یعنی قوللرمه خبر ویر ونیم یقین اولدیغم بیلدیر روایت اولندیکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمدن بر اعرابی سؤال
ایلدیکه ربمز بزه قریبمیدر یوخسه بعید میدر دعا ایلدیکم وقت سرا می ایدهیم یوخسه آواز بلند ایله می ندا
ایدهیم دیدی بو آیهٔ کریمه نازل اولدی ؛ اجیب دعوة الداع اذا دعان ؛ قبول واجابت ایدرم دعا ایدنک
دعاسن بکا دعا ایلدیکی وقت اگر اول دعا ایدنه اجابت خیرلو ایسه وقضایه مخالف دگل ایسه معنای بیت
هر آنکه قلبنده حق تعالی حضرتلرندن لذت ایمان واردر پیغمبرک یوزینی گوردکده واوازینی ایشتدکده
اکا معجزهدر معجزه ایستمز اول غریب پیغمبرک آواز غریبنی ایشتدکده همان زبان حقدن انی قریب لفظنی
ایشتمک گبی اولور وبو جمله واردات غیب شبهه وریبدن مبرادر اما منکر ومدعی بی حاصلی قتنده معنیده
زیرا دیمشلردر لا یعرف الفارغ ما فیه غیره ؛ حتی ینتهی الیه سیره رباعی هر چیز که روی می نماید از غیب ؛ پاکست
ولطیفست ومنزه از عیب ؛ ای منکر اگر تو آن جا گه بری ؛ بینی که چنانست بلا شبهه وریب ؛ سجدهٔ
یحیی علیه السلام در شکم مادر عیسی علیه السلام ؛ که یقین دیدم درون تو شهست ؛ کو اولو العزم ورسول آگهست
اولو العزم اول پیغمبرلره دیرلرکه اصحاب شرایع اولرلر تمهید قواعد احکام ومراسم اجتهادده تقدیم بتشدیده
ومعاندات ومجادلات طاغیانه وآزار وایذای منکرانه صبر وتحمل گوسترهلر حضرت نوح وحضرت ابرهیم وحضرت
موسی وحضرت عیسی وحضرت محمد المصطفی علیه السلام گبیکه بونلر اولو العزم دیرلر اشتغال اورون بر یاقصه ؛
از برون شهر آن شیرین فسون ؛ تا نشد فارغ نیامد در درون یعنی حملندن فارغ اولنجه درون شهره

کلری

کلری تسکیم جناب حق سورهٔ مریمده ذکر ایلدی ؛ فحملته فانتبذت به مکانا قصیا ؛ یعنی پس حضرت مریم
رضی الله عنها حامله اولدی همان اولدمده حضرت عیسی علیه السلامه پس طشره گتدی وبعید اولدی یعنی حامله
اولدقده شهردن دور اولدی حملدن فارغ اولنجه شهره گلدی شیخ هندیه وبگفتش ای سلیم ؛ این درخت
علم باشد در علیم علمدر ومقتضی علم ایله عمل صالحدن مراد زیرا بو علم ایله عمل سبب حیات باقیهدر صد هزاران
نام او یک آدمی ؛ صاحب وصفش از وصفی عمی یعنی بر وصفن بیلان او بر وصفین بیلمکدن اعمیدر
منازعت چهار کس بوندنصکره حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی بو قصهدن حصهیه اشارت بیوررکه
درت کسهدن مراد طوائف مختلفهدرکه فرق ضاله واهل هوا وصاحب دعوا واهل اسمادرکه هر بری طالب
خدا وراغب معنیدرلر وصاحب سردن مراد نبی ویاخود آنک قائم مقامیدرکه علمیله عامل اولان علمادن
ویا مرشد کاملدرکه کمل اولیادن که بیان مطلب وتبیین مسلک ایدوب تعیین معنا ایلمکله بونلرک
ما بینلرندن اختلافی رفع ایلیه پس شما خاموش باشید انصتوا ؛ تا زبانتان من شوم در گفت وگو اشارت
اشبو آیهٔ کریمهیه ؛ واذا قرئ القرآن ؛ قچان قرآن کریم قرائت اولنور ؛ فاستمعوا له ؛ پس استماع ایلک اول قرائتی
؛ وانصتوا ؛ دخی ساکت وخاموش اولک ؛ لعلکم ترحمون ؛ تا کاه اولهسز رحمت حقه گر ان من امة را
یاد گیر ؛ تا بالا وخلا فیها نذیر ؛ انا ارسلناک بالحق بشیرا ونذیرا ؛ وان من امة الا خلا فیها نذیر ؛ تحقیقا
ای محمد صلی الله علیه وسلم بز سنی ارسال ایلدک دین حقله که دین اسلامدر مژده ویریجی مثوبله وقورقودیجی
عقوبتدن وامم سالفهدن برکروه اولمدیکه آنلرک آراسنده بر رسول گلمیه قورقودیجی ویا بر عالم که انلره تبلیغ ایدیجی
یعنی بز سنی گوندردک یا محمد صلی الله علیه وسلم حق شهراهیله تا دین حقه تابع اولنلره سعادت ابدی
یتشوب دیو بشارت ایدهسن وشادمان وخندان قلهسن ومعترض اولنلری نکال وعقوبت وعذاب سرمدی ابدیدن
قورقودهسن وهیچ بر امت یوقدر سلفدن یعنی امتدن که آنلرک ایچنده بر نذیر وبر بشیر گلمش اوله اما سعادت
اندرکه انقیاد واقتدا ایلیه گفت خود خالی نبودست امتی ؛ از خلیفه حق وصاحب همتی ؛ کنتم خیر امة
اخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنکر ؛ مضمون شریفنه ؛ علماء امتی کانبیاء بنی اسرائیل ؛ موجبنجه
؛ العلماء ورثة الانبیاء ؛ مفادنجه بو امتک هر زمان بر سلیم صاحب عنایتدن خالی اولمز هر دورده بر کامل مفرج
؛ لا یزال امتی ظاهرین علی الحق حتی یأتی امر الله ؛ الحدیث مشفقان گردند همچون والده ؛ مسلمون را گفت
نفس واحده ؛ الشیخ فی قومه کالنبی فی امته ؛ و ؛ المؤمنون کنفس واحدة ؛ موجبنجه شیخ کامل آنده پیغمبر مقامنده
جملهسی بربریله دوست ایدر برخاستن مخالفت وعداوت ازمیان مهاجر وانصار به برکت حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم ؛ دو قبیله کاوس خزرج نام داشت ؛ یک ز دیگر جان خون آشام داشت اوس
وخزرج تسکیم کتب تفاسیرده مذکوردر لابوین ایکی قرنداش ایدیلر آنلرک اولادلری چوق اولوب ایکی قبیله
اولدیلر بو ایکی قبیلهنک ما بیننده عداوت وخصومت واقع اولدی یوز یگرمی ییل آرالرنده اولان عداوت رفع
اولمدی وبونلرک رؤسالرندن بری عاصم بن عمر بن قتادة انصاریدر اوس وخزرجدن اول ایمانه گلنلر
بو عاصمک اصحابندن آلتی نفر کسه ایدیلرکه سعد وعوف بن رفاعه ورافع بن مالک وجابر بن عبد الله بن زیاد وعتبه بن عامر
بو آلتی نفر کسان حجه گلمشلر ایدی اول ایامده حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم موسم حجده قبائل عربه حجه گلنلره
کندی نبوتنی عرض بیوروب آنلردن ایمان طلب ایدرلر ایدی چون حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم اصحاب
عاصمدن اول آلتی نفر کسهلری گوروب سؤال بیوردی سز قنغی قبیلهدن سز خزرج قبیلهسندنیز دیدیلر
علیه الصلاة والسلام حضرتلری بیوردیلرکه سزه بر سوز سویلیهیم دگلرمیسکز دیدی دگلرز دیدیلر علیه الصلاة والسلام

حضرتلری قعود بیوروب بونلری ایمانه دعوت ایلدی و نبوتلرینی بونلره بلدیردی و آنده برقاچ آیۀ کریمه
اوقودی آنلر ایتدیلر بو پیغمبر اول پیغمبر ذیشاندرکه قوم یهود بزی بونکله قورقودرلر ایدی یقین قالدی
محمد صلی الله علیه وسلم مبعوث اولمغه انک ظهوریله سزک جملهکزی هلاک ایدرز دیرلردی آیمدی
کلک یهود اوزرینه ایمان کتورمکده سبقت ایدهلم دیدیلر همان اول ساعت التی نفر کسنه ایمانه کلدیلر
علیه الصلوة والسلام افندمزی تصدیق ایدوب دیدیلرکه یا رسول الله صلی الله علیه وسلم بزه اجازت ویر
قوممزه رجوع ایدهلم که بزم قبیلهمزک مابیننده عداوت واردر اوله که حق سبحانه وتعالی حضرتلری جملهمزه ایمانی
روزی قیله تا که ایمان سببیله وسنک برکت سعادتک ایله آرامزدن عداوت رفع اوله دیدیلر زیرا
حضرتکدن غیری کسنه مز یوقدر دیوب رجوع برله مدینهیه کلوب کندی قوملری مابیننده ایمانه کلدکلرین خبر
ویردیلر بو ایکی قبیلهنک اعیانندن برقوم ابن قیهان وعویم بن ساعده وعبادة بن الصامت وزید بن ثعلبه
وعباس ابن بن عبادة ورافع بن مالک مکهٔ مکرمهیه کلدیلر ایمان کتوروب حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله
بیعت ایلدیلر اندنصکره علیه الصلوة والسلام حضرتلری مصعب بن عمیری آنلر ایله مدینهیه بیله کوندردیلر که
آنده قرآن عظیم تعلیم ایلیه وارکان دین وایمانی آنلره اوکرهده قبائل انصارک باقیسی دخی جملهٔ ایمانه
کلوب بربریله یار شدیلر یوز یکرمی سنهلک عداوت آرالرندن رفع اولوب دین قرنداشلری اولدیلر
نتکیم خدای متعال حضرتلری سورهٔ آل عمرانده ذکر ایلدی ∴ واذکروا نعمة الله علیکم ∴ التی من جملتها
الهدایة والتوفیق للاسلام المؤدی الی التألف وزوال الغل ∴ اذ کنتم اعداء ∴ فی الجاهلیة متقاتلین ∴ فالف
بین قلوبکم ∴ بالاسلام ∴ فاصبحتم بنعمته اخوانا ∴ متحابین مجتمعین علی الاخوة فی الله یعنی ذکر ایلیک حضرت
خداوند بیچونک سزک اوزریکزه افاضه ایلدیکی نعمتن که اسلام وقرآن وحضرت پیغمبر ذیشاندر اکی
یاد ایلیک که بری بریکزه دشمن ایدیکز دائما حرب ایدردیکز قلوبکزه الفت ویردی اسلام برکتنده هم
ورسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک وجود شریفی برکتنده پس حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک رحمتیله قرنداشی
اولدیکز بری بریکز ایله وسورهٔ انفالده مذکوردر ∴ هو الذی ایدک بنصره وبالمؤمنین والف بین قلوبهم
لو انفقت ما فی الارض جمیعا ما الفت بین قلوبهم ولکن الله الف بینهم ∴ غوره کو سنک پست وخام ماند
در ازل حق کافر اصلیش خواند که قابل ایمان دکلدر ∴ ان الذین کفروا سواء علیهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم
لا یؤمنون ∴ کاتحاد جسمهای آب وطین ∴ هست ناقص جان نمی ماند بدین یعنی ناقصدر جان بوکا
بکزمز هم سلیمان هست اکنون لیک ما ∴ از نشاط دوربینی درعمی دوربینلک نشاطندن اعمالقده مبتلایز
حال ایشان از نبی خوان ای حریص ∴ نقبوا فیها بخوان هل من محیص سورهٔ قافده اولان آیۀ کریمهیه اشارت
بیوررلر ∴ وکم اهلکنا قبلهم ∴ قبل قومک ∴ من قرن هم اشد منهم بطشا ∴ قوة کعاد وفرعون ∴ فنقبوا فی البلاد
∴ خرقوا فی البلاد وتصرفوا فیها اوجالوا فی الارض کل مجال حذر الموت فالفاء علی الاول للتسبب وعلی الثانی
لمجرد التعقیب واصل التنقیب التنقیر عن ∴ هل من محیص ∴ ای من الله او من الموت یعنی چوق کیمهلری هلاک
ایلدک آنلردن اول یعنی بر قرنک اهلندن چوق کیمهلری هلاک ایلدک که آنلر شدید ایدیلر
کفار مکهدن قوتده عاد وثمود قومی کبی آنلر یوللر کسدیلر شهرلرده یعنی سفرلرده وتجارتلر ایتدیلر چوق
مال وضیاع الکتوردیلر هیچ آنلره اولومدن قاچمغه یر بولندیمی یاخود قضای خدادن بر صیغنهجق یر
میسر اولدیمی یعنی حکم قضا نازل اولدی هیچ برشی آنلره دستگیرلک ایلمدی از نزاع ترک ورومی وعرب
حل نشد اشکال انکور وعنب ∴ که مسمایه جاهل ایدیلر قشردن حقه بوردرکه بر کس وصول الی الله ده

بزم

بزم طریقمز حقدر دیو غیرینی نفی ایدر بیلمزکه الطرق الی الله تعالی بعدد انفاس الخلایق ∴ درگذر از طرق هین
اولدرکه داعینک شریعتی آدابن رعایت ایدوب دامن مرشد سلیمانی نظر وسعادت یرلوکه هرقومک
لسانن فهم ایدر الدن قومامق کرکدر جمله مرغان منازع بازوار ∴ بشنوید این بانگ شهریار ∴ وانه یدعو
الی دار السلام ∴ ودخی ∴ ارجعی الی ربک راضیة مرضیة ∴ حکم شریفنجه جانب حقدن کلاً جبری ایشیدوب مقتضاسیله
عامل اولک حیث ما کنتم فولوا وجوهکم ∴ نحوه هذا الذی لم ینهکم ∴ حیث ما کنتم فولوا وجوهکم ∴ مضمون شریفنجه
نیره اولورسکز یوزلریکزی دوندرک انک طرفنه بوا ودرکه منع ونهی ایلمدی. بیت هرکه خواهد کوبیا وهرکه
خواهد کو بگو ∴ کیر وناز وحاجب ودربان درین درگاه نیست ∴ کور مرغانیم وبس ناساختیم شول کور
مرغلرزکه اصلاح اولمدق دنیایه تکلم بایشمش وسلیمان ره خدایی فهم ایلمدک دیر حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
اول طائفه لسانندن بیوررلرکه اسیر محبت دنیا اولوب دولت عقبادن محروم اولهلر کان سلیمان را دمی نشناختیم
تا که اکا تابع اولیدق وحیف ان الچکیدک ضرره وار اولمشدرکه ∴ الاحمق من اتبع هواه وتمنی علی الله المغفرة
میکنیم از غایت جهل وعما ∴ قصد آزار عزیزان خدا ∴ من اهان ولیا فقد بارزنی بالمحاربة ∴ الحدیث القدسی عزیزان
خدای آزار ایتمکه قصد ایدرلر اما بو حدیث قدسی مضمون شریفنجه غضب خدایه مؤدی اولورلر خبرلری یوقدر
بر آن مرغی که بانگش مطربست ∴ از برون مشرقست ومغربست ومن احسن قولا ممن دعی الی الله ∴ مضمون شریفنجه
شول کاملرکه آوازلری طربافزا وکندولری جانب حقه رهنما اولورلر آنلرک آواز پرمعنالری مشرق ایله مغرب
مابیننده محصور اولمقدن خارجدر هریک آهنگش زکرسی تا ثریست ∴ وز ثری تا عرش درکر وفریست ∴
الیه یصعد الکلم الطیب والعمل الصالح یرفعه ∴ مفهوم شریفنجه آنک کر وفری زمینن واسمانه دک اولور
بک کزی ره که بدان سو میروی ∴ همچو کز قطب مسافر مینوی یعنی ایشون کبی عالم بیچا اولنلرک قطبی اولورسن
ومحل سیاحتک مرکزی وقطبی اولورسن یعنی طریق حقه سالک اولوب منازل ومراحل بیچا اولنلرک کاملرک قطبی
اولورسن قصه بط بچکان که مرغ خانگی پروردشان ∴ دایهٔ ات خاک بد وخشکی پرست ∴ مادر تو بط
آن دریا پرست ∴ یعنی سنک اصلک اول دریای حقیقتک مرغابیسی ایمش یعنی سنک اصلک حقیقت
محمدیه که صلی الله علیه وسلم الله عظیم الشان حضرتلرینک نورندندر وسنک دایهک که نفس وطبیعتکدر دریای
حقیقتدن کریزاندر تو ز کرمنا بنی آدم شهی ∴ هم بخشکی هم بدریا پا نهی ∴ سورهٔ بنی اسرائیلده اولان
آیۀ کریمهیه اشارتدر ∴ ولقد کرمنا بنی آدم ∴ بحسن الصورة والمزاج الاعدل واعتدال القامة والتمیز بالعقل
والافهام بالنطق والاشارات والخط والتهدی الی اسباب المعاش والمعاد والتسلط علی ما فی الارض والتمکن
من الصناعات وانسیاق الاسباب والمسببات العلویة والسفلیة الی ما یعود علیهم بالمنافع الی غیر ذلک مما یقف
الحصر دون احصائه ∴ کرامت انسان ایکی قسمدر برقسمی جسمانی وبرقسمی روحانیدر جسمانی اولدرکه کافر ومؤمنه شاملدر
تخمیر طینت آدمکه ∴ خمرت طینة آدم بیدی ∴ بیوردیغی اوزره ودخی رحم مادرده تصویر هیئت ایتمکده وحسن صورتده
واعتدال ترکیب ومزاج اوزره خلق ایتمکده واعتدال قامتده والدیله اخذ ایدوب اصابعله یمکده وتزیین حلی
وزینتده وعقله تمیزده ونطق واشارت وخطله افهام مرام ایتمکده واسباب معاشه یول بولمقده وزمین اوزره
اولنلرک جمیعسنک اوزرینه تسلطده وروحانی ایکی قسمدر عامه وخاصه عامه اولدر کرامتده کافر ومؤمن
شریکدرلر نفخ روحده وآدم علیه السلامک صلبندن اخراجده والست بربکم قولنی استماعده وجواب بلی سویلمکده
وعبودیت عهدنده وفطرت اسلام اوزره طوغمقده وارسال رسلده وترغیب مثوبات جنانیده وتنزیر عقوبات
نیرانیده واظهار آثار قدرت ودلائل معجزاتده کافر ومؤمن اوزرینه یکساندر اما کرامت روحانیهٔ خاصه اولدرکه

انبیا واولیا ومؤمنینی آنکله مکرم قلمشدر نبوت ورسالت وولایت وهدایت وایمان واسلام واکمال اخلاق
وآداب وسیر الی الله وسیر فی الله وسیر بالله وعبور بر مقامات وترقی از مضایقهٔ ناسوت وتجذبهٔ لاهوت
وانانیتدن فنا وهویته بقا ورفی نجه کرامتلرکه حد وحصره کلمز انسان کاملک شاننه مخصوصدر ؛ وحملناهم فی البر
والبحر ؛ علی الدواب والسفن یعنی بز آنلری حمل ایلدک یوکلتدک بره وبحره برده دابه لر اوزره وبحرده سفینه لر
اوزره تأویلات کاشانیده مذکور در که بر عالم جسد وبحر عالم ارواحدر بره وبحره سوار اولملری بونلرک بینلرنده
ترکیب اولملریدر دیمش اما حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلا افندیمزک قصدی بردن مراد عالم صورت وظاهر
وبحردن مراد عالم باطن ومعانی واسرار الهیه در ؛ ورزقناهم من الطیبات ؛ المستلذات مما یحصل بفعلهم وبغیر فعلهم
وبز بونلره پاکیزه طعاملر ویردک مستلذاتدن کندو فعللرندن حاصل اولنلردن که پشوروب پشورلری طعاملر
وغیردن که فواکه قسمیدر ؛ وفضلناهم علی کثیر ممن خلقنا تفضیلا ؛ بالغلبة والاستیلاء او بالشرف والکرامة یعنی
بنی آدمی بز تفضیل ایلدک غلبه واستیلا ایله یاخود شرف وکرامت ایله وعلوم وادراکات ایله بزم خلق ایتدیکمز
مخلوقدن چوق خلقک اوزرینه تفضیل ایتمکلکله معنی بیت سن ولقد کرمنا بنی آدم خلعتیله تشریف بیورلمش
بر شاه سن وبره وبحره محمول سن هم صاحب بر عالم صورت وظاهر وهم مالک دریای عالم باطن سن وسنک
اصلک اول دریانک مرغابیدر ایمدی عالم صورته دلبسته اولوب قالمه عالم باطن ومعناده اول
دریاده اصلکه واصل اولمغه سعی ایله تا بظاهر مثلکم باشد بشر ؛ بادل یوحی الی دیده ور یعنی حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم ظاهرا سزک کبی بشردر اما ؛ قل انما انا بشر مثلکم یوحی الی انما الهکم اله واحد ؛
مضمون شریفنجه وحی صاحبیدر اول وحی سبیله دل دانا ودیدهٔ بینایه مالکدر پس بو وصفلر ایله متصف اولان
کندیکزه قیاس ایلمایک آنک کبی کاملری مرشد اتخاذ ایلیک کم دل دانا ودیدهٔ بینا صاحبلریدر حیران شدن
حاجبان درکرامت آن زاهد عبادیه فتح عینله منسوبدر عباده قبائل مختلفه در ای نموده تو مکان از لامکان
ای خدای متعالک کون ومکانی وجمیع مخلوقاتی عدمدن ظاهر ایدوب کوسترمش سن فی السماء رزقکم کرده عیان
فی السماء رزقکم مضمون شریفنی عیان کوستردک بو آیهٔ کریمه سورهٔ والذاریاتده در تفسیری ؛ وفی السماء رزقکم ؛
ای اسباب رزقکم او تقدیره وقیل المراد بالسماء السحاب وبالرزق المطر فانه سبب الاقوات یعنی رزقی
زرکزک سببلری سماده در یاخود رزقلرک تقدیری جانب حقدن سما الوحیدندر
دیمک اولور ؛ ولله خزائن السموات والارض ؛ فحوای شریفنجه وبعضلر دیمشلرکه
سمادن مراد سحابدر ورزقدن مراد مطردر زیرا مطر قوتلرک
سببیدر زیرا باران نازل اولمسه مزارع سرسبز اولوب
وجوده کلمز تمت الجلد الثانی بعون الله الملک الوهاب
فی یوم پنجشنبه ۲۲ د سنه ۱۲٦٠

ممم

بسم الله الرحمن الرحیم

ای ضیاء الحق حسام الدین بیار ٭ این سوم دفترکه سنت شد سه بار تنبیه بیورررلرکه هر ایشده
رعایت سنت ایتمک لازمدر وحکم شریفده اعضاء برر کره یومق اباحت صلوتدر واباحت حاصلدر
امّا مضاعفهٔ اجر اوچرکره یومقدر کما روی انه علیه السلام ٭ توضأ مرة مرة فقال هذا وضوء من
لا یقبل الله تعالی صلاة الا به ثم توضأ مرتین مرتین فقال هذا وضوء من یضاعف له الاجر مرتین ثم توضأ
ثلثا ثلثا فقال هذا وضوئی ووضوء الانبیاء من قبلی سقف گردون کو چنین دائم بود ٭ نه از طناب واستنی قائم بود
بر مضمون منیف ٭ الله الذی رفع السموات بغیر عمد ترونها ٭ یعنی سقف گردونکه بو نجلین دائم دوران اوزره در
نه طناب ایله نه خود ستون ایله قائمدر بلکه الله عظیم الشان حضرتلرینک امریله قائمدر نتکیم آیهٔ کریمهٔ مذکوره شهادت ایلدی
جسم ما ز اهم زنور اسرشته اند ٭ تا ز روح واز ملک بگذشته اند تاکه جبرائیلدن وسائر ملکدن گچدیلر
ابدال حقکه انلر افضلدر ملکدن زیرا انلرک خدمتی ایچون در نتکیم خدای متعال حضرتلری حق عشق ده بیوردی
٭ والملائکة یسبحون بحمد ربهم ویستغفرون لمن فی الارض ٭ چونکه موصوفی باوصاف جلیل ٭ زآتش امراض بگذر
چون خلیل ٭ یعنی ای حسام الدین موصوف اولمشسن اوصاف خدا ایله وتخلق باخلاق الله ایتمشسن بو بیت
اشبو حدیث شریفه اشارتدر ٭ ان لله تعالی تسعة وتسعین خلقا فمن تخلق بواحد منها دخل الجنة ٭ پس اول
کیسه که اکثر اخلاق خدا ایله متخلق اولوراسه بی شک جنته لایق اولور گرد د آتش بر تو هم برد و سلام ٭
ای عناصر مرمزاجت را غلام نتکیم حضرت ابراهیم علیه السلامه واقع اولدی ای ضیاء الحق بحذق رای تو ٭ خلق بخشد
سنگ را حلوای تو ای طبیب جان عاشق وی حکیم حاذق تخلق باخلاق الله واسطه سیله خلقه حلق باغشلمغه
واستعداد ویرمکه قادرسن بی فهم وجماد صفت اولنلری کمال انسانیته ایرشدیررسن سبب حذاقت رأیلکه
ادا ء شیرین وبیان شکرین حقیقتکه حکایه وشعر صورتنده بیورسن هاردکامنه وانشق الجبل کوه طور
محل تجلیده حاق بولدی یعنی تجلی یه قابلیت بولدی ٭ فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا ٭ مضمون شریفنجه تجلی نک هیبتندن
پاریلوب پاره پاره اولدی بل رأیتم من جبل رقص الجبل هل استفهامدر یعنی هیچ کورکزمی جبلدن جبل رقصن
سورهٔ اعرافده بو آیته اشارتدر ٭ قال رب ارنی انظر الیک قال لن ترانی ولکن انظر الی الجبل فان استقر مکانه فسوف
ترانی ٭ باقیات الصالحات آمد کریم ٭ رسته از صد آفت واخطار وبیم سورهٔ مریمده اولان اشبو آیهٔ کریمه یه
اشارتدر قال الله تعالی عز وجل ٭ والباقیات الصالحات خیر عند ربک ثوابا وخیر مردا ٭ یعنی باقی اولان صالح عمللری
کیمسنک ربک قتنده پاداش بولندن وبازگشت جهتندن پس کریم باقیات صالحات کلمشدر ویوز آفت
وخوف وخطردن قورتلمشدر اکل و ماکول را حلقست ونای ٭ غالب ومغلوب را عقلست ورای یعنی
آکل وماکول ایکیسنده حاق ونای صاحبیدر نای حاق معناسنده والفاظ مترادفه در وغالب ومغلوب عقل
ورای صاحبیدر ایکیسنده مسخر مشیت خدادر آنک ایچون کیمی غالب کیمی مغلوب اولور عقل وتدبیر اولمدیغندن دکلدر

تقدیر

106

تقدیر خدای تدبیر بوزمغه قادر اولمز هر یکی را چون عصا هم حلق داد ٭ تا بخورد او هر خیالاتکه
زاد یعنی سبحانه وتعالی حضرتلری عقل وروحه واعتقاده بر حلق باغشلرکه آنک اعتقادی خیالات فاسده
وهوای نفسی اکل ایدر یعنی اول کیمسه نک که عقل وروحی غالب ونفسی مغلوب اولر اولکیمسه عقل ورأی
صاحبیدرکه ٭ وتزودوا فان خیر الزاد التقوی ٭ جوبجو زاد آخرت وتقوا ایلر یعنی اگرچه اول آکل وماکول اولدیغی حالده
آنک حاق ونای وار ایدی امّا چونکه روح غالب ونفس مغلوب اولدی حاق ونای عقل ورأیه تبدیل
اولدی وعالم صورتده آنک تأثیری بربره یعنی که خلافت کبری واسطه سیله جماد ونباته حاق ونای
باغشلمغه قادر اولور فهم خورند کان بی بچه ازفرس ٭ اولیا اطفال حقند ای پسر ٭ غایبی وحاضری بس باخبر
سورهٔ حجراتده اولان اشبو آیهٔ کریمه یه اشارتدر ٭ ایحب احدکم ان یأکل لحم اخیه میتا فکرهتموه ٭ مضمون شریفنجه دین
قرنداشلرینی ذم وغیبت ایتمک آنلرک اتنی یمکدر میت اولدقلری حالده خصوصا اولیاء الله حضرتلرینکه
آنلری انکار وذم وغیبت ایتمک خطای محضدر زیرا آنلر عیال الله واطفال خدا عنایتنده درلر
ورنه کی کردی بیک نفرین بد ٭ نوح شرق وغرب را غرقاب خود ٭ رب لا تذر علی الارض من الکافرین دیارا ٭
یعنی انبیا واولیا عیال الله عنایتنده اولمیدی والله عظیم الشان حضرتلری آنلرک دعالرین محل اجابته مقرون
قلمیدی حضرت نوح علیه السلام بر دعا ایله یعنی یا رب یریوزنده کافرلردن بر دیار قومه دیمکله عالمی طوفانه
غرق ایدوب کفاری هلاک ایتمکه نجون قادر اولوردی برنکندی یک دعای لوط راد ٭ جمله شهرستانشان را
بی مراد ٭ وجعلنا عالیها سافلها ٭ حکم شریفنجه اهل کفری نیجه قهر ایدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری کور نظر ایله رقص
انجاکن که خود رابشکنی ٭ پنبه را از ریش شهوت برکنی ٭ واما من خاف مقام ربه ونهی النفس عن الهوی
فان الجنة هی المأوی ٭ مضمون منیفی اوزره رقصی اول یرده ایله که انانیتکی افنا ایلیه سن وشهوت جراحتندن
پنبه یی قوپره سن تا که نفسکی هوادن نهی ایتمش اولاسن بو آیهٔ کریمه مضمون شریفنجه جنت وصاله لایق اوله سن
سر کشد گوش محمد در سخن ٭ کش بگوید در نبی حق هو اذن سورهٔ توبه ده اولان آیهٔ کریمه یه اشارتدر
٭ ومنهم الذین یؤذون النبی ٭ منافقلردن بعضسی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلمی ایذا ایدوب انجیدیلر
٭ ویقولون هو اذن ٭ ودخی دیرلر اوقولاقدر یعنی زیاده خوش شنودر هرنه دیلرلرسه استماع ایدر وتصدیق
ایدر جارحه ایله تسمیه اولندی مبالغه دن اوتری کانه فرط استماعندن جمله اعضاسی آلت سماع اولدی نتکیم
جاسوسه عین تسمیه ایدرلر ٭ قل اذن خیر لکم ٭ دی آنلره اوشنونجی خیر در سزک ایچون آنلرک سوزلرینی تصدیق
یعنی کرچک دیرسکز علیه الصلوة والسلام حضرتلری قولاقدر لکن سزک ذم ایتدیککز وجه اوزره دکلدر بلکه شویله در که
خیرلو کلامی استماع ایدر وقبول ایلر ٭ یؤمن بالله ٭ یعنی الله تعالی حضرتنی تصدیق ایدر کندو قتنده حاصل اولان
ادله ایچون یعنی حقدن کلان ایات وبیناتی تصدیق ایدر معنای بیت حضرت محمد علیه السلامک مبارک کوشی
سوزدن سرچکر یعنی بر سوزی استماع بیوررسه اول سوزک قائلی صادقمیدر یاخود کافر وکاذبمیدر
بیلوب سوزک غوریته واصل اولور آندن اوتری حق سبحانه وتعالی حضرتلری الا قرآن کریمده ٭ هو اذن ٭ بیوردی
سر بسر گوشست وچشمست این نبی ٭ تازه زوما مرضعست او وما صبی ٭ النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم ٭
مضمون شریفنجه اول مرضعدر بزآنک شیرحکمتن امرز آنه سن اراوغلنجق کبی یز بقیهٔ قصهٔ معترضان بیل
بجکان ٭ هر زمان نزعست جزو جانت را ٭ بنگر اندر نزع جان ایمانت را که تا زائل اولمیه حضرت رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم بوقدر کمال قرب واطاعتله یه حالت نزعده برکاسه ایچنه صوطولدیروب مبارک الدینی
صوبه باتروب جبههٔ سعادت وسینهٔ مبارکلرینه دوکوب ٭ ان للموت سکرات اللهم اعنی علی سکرات الموت ٭

بیوردی جان شیرینی حقه تسلیم ایتدی آنده بوقدر اضطراب حاصل اولیجق فکر ایلدی که بز ضعیفلرک حالی
نیجه اوله جقدر شول کونده که عزرائیل جانه وشیطان ایمانه قصد ایلیه عنایت حضرت حقدن اوله بلیت عزم دنیا
منه بر کردن جان :. ولا چندانکه چندانی بیرزد بنگر اکنون زنده اطلس پوش را :. هیچ اطلس دستگیر دانش ات
یعنی دانشده ابله ونادان اولان کمسنه اطلس کیمکله عاقل ودانا اولوری نظر ایله کور دیمکدر باز گشتن
بحکایات پیل :. من تبلیغ رسالت آمدم سورهٔ مائده ده اولان آیهٔ کریمه یه اشارتدر :. یا ایها الرسول بلغ
ما انزل الیک من ربک :. وسورهٔ عنکبوتده :. وما علی الرسول الا البلاغ المبین :. مضمون منیفلرنجه
رسالت حکمن اجرا ایلدم نصیحتده قصور قومدم تا رهانم بر شما را زندم تا که سزی قورتارم پشیمانلقدن وغصه
وغمدن مادر آن پیل بچگان کین کشد :. پیل بچه خواره را کیفر کشد خداوند مظلومک انتقام آلور آنکه یابد
بوی حق را زمین :. چون نیابد بوی باطل را زمین یعنی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم جانب یمندن هر
اویس قرنی حضرتلرینک رایحه سن الدی وبیوردی :. انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن :. همره انفاس زشتت
میشود :. تا بگویان گردن میرود تسکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی :. من اکل الثوم
والبصل والکراث فلا یقربن مسجدنا فان الملائکة تتاذی مما یتاذی منه بنو آدم :. مضمون شریفنجه لقرا حرامک
وذم وغیبتک رایحه سی دخی فلکک بوکیلرینه واصل اولور اخسئوا آید جواب آن دعا :. چوب رد باشد
جزای آن دعا اشارتدر سورهٔ مؤمنونده اولان آیهٔ کریمه یه :. ربنا اخرجنا منها :. شول کلمه که اهل جهنم فریاد ایدوب اول
دیرلر یارب جهنمدن اخراج ایله بزی :. فان عدنا :. اگر بز ینه کفر وتکذیب رسل طرفنه :. فانا ظالمون :. پس اول وقت
بز تحقیقا ظالملردن اولورز دیرلر :. قال اخسئوا فیها ولا تکلمون :. خدای متعال حضرتلری خطاب ایدوب بیورر که خاموش
اولک جهنم ایچنده که سزه جهنمدن چیقمق امکانی یوقدر وسزک اوزریکزدن عذاب دخی رفع اولنمز انلرکه
اهل جهنم حسرت ایله آغلشوب ایتلرکبی اولومغه باشلیه لر معنی بیت جناب پیر دستگیر بیوررکه ذم وغیبتک
ولقرا حرامک رایحه سی اغزنده اولدقجه هرکیم جناب حقه ایله اول دعا عند الله ده مردود اولور آنک کبی
دعانک جوابی جناب باریدن اخسئوا کلور امر کردن خوی تعالی بموسی :. آن دهانی که نکردی گناه :. وان
دهان غیر باشد عذر خواه تسکیم حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوررر :. استغفروا الله تعالی بالسنة
لم تذنبوا :. بر روایتده دخی بیورر :. ادعوا الله بالسنة ما عصیتم بها :. یعنی بر لسان ایله استغفار ایلک که
انکله ذنب ایتمامش اولاسز وبر لسان ایله دعا ایلک که انکله گناه ایتمامش اولاسز اصحاب کرام حضراتی دیدیلر
یا رسول الله صلی الله علیه وسلم بزده اویله لسان یوقدر بیوردیلر که بربریکزه دعا ایلیک که سن انک
لسانی ایله اول دخی سنک لسانکله گناه ایتمامشدر بیان آنکه الله گفتن نیاز مند :. فاذکرونی اذکرکم :.
من احب شیئا اکثر ذکره :. قولنجه بنی ذکر ایلیک بن دخی سزی ذکر ایده یم ربدی جان جاهل زین دعا
جز دوری نیست :. زانکه یارب گفتنش دستور نیست زیرا محجوبدر :. ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی ابصارهم
غشاوة :. حکمنجه جاهلک جانی بو دعادن بعیددر حق ندادش رنج ودرد واندهان :. تا داد او را جمله
ملک این جهان حق سبحانه وتعالی حضرتلری آکا رنج ودرد وغم ویرمدی بموجب قول شریف :. اذا احب الله
عبدا ابتلاه :. جان بده از بهر این جام ای پسر :. بی جهاد وبی صبر کی باشد ظفر نفس وشیطانک ایله جهاد
اکرانکده نفسنک آرزولرندن صبر ایلیک وریاضت وجفاره تحمل ایلک کرک تا که ظفر بولاسن تسکیم
جناب حق سورهٔ آل عمرانده بیورر :. یا ایها الذین آمنوا اصبروا وصابروا ورابطوا واتقوا الله لعلکم تفلحون :. یعنی
ای مؤمنلر صبر ایلیک احکام شرعیه یه امتثالده وصبرلولق کوسترک قتالده وقدمکزی محکم ایلیک کفارک محاربه سنده

حاضر

حاضر ویرالمش اولک مقاتلهٔ اعداده والله دن قورقوک پرهیزکار اولک تاکه رستکار اولاسز
اما اهل تحقیق بیورمشلرکه صبر ایلیک مجاهدهٔ نفسده هوادن نهی ایتمکله وطاعت حضرت حقه امر ایتمکله
ومصائبه کوسترک مراقبه قلوبه حقه تسلیم یوزندن هرنه بلا صادر اولورایسه واحکام قضانک
جریانه رضا ویرمکله واقدام کوسترک ارواحی مرابطهٔ وصول حضرت حقه وما سوادن انقطاعه وتقوییه
چالشک یعنی صفاتنک التفات اغیاردن وکشف اسراردن تاکه خلاص اولاسز حجب وجوددن فنا
فی الله واصل اولاسز فنا فی الله دن صکره فائز اولاسز بقا بالله یا سرم در دست وا در در سر بپر :. یا مرا
خوانده است آن خالو پسر آنک دعوتنه عذر وبهانه ایلیوب کتمیه سن حزم واحتیاط ایلیه سن ودعوت رحمانک
:. والله یدعو الی دار السلام ویهدی من یشاء الی صراط مستقیم :. حکم شریفنجه دعوت حقی قبول ایلیه سن قصهٔ اهل سبا
وطاغی کردن نعمت ایشان را اول روستاییلک کفران نعمت ایتدوکنه مناسبتله اهل سبانک دخی کافر نعمت
اولدقلرین بیان بیوررلر زیرا اهل سبایه حق سبحانه وتعالی حضرتلری نعمت بی قیاس ویرمش ایدی تسکیم سورهٔ سباده مذکوردر
:. لقد کان لسبا فی مسکنهم آیة جنتان عن یمین وشمال یعنی تحقیقا اولاد سبا بن یشجب بن قحطانه حق سبحانه
وتعالی حضرتلرینک ویردیکی نعمتدن آنلرک مسکنلرنده وار ایدی علامت که وجود صانعه وصانعک قدرت
کامله سنه دلالت ایدردی واول آیت ایکی بوستان ایدی صاغدن وصولدن اگرچه باغلر وبوستانلر
چوق ایدی اما اشجارینک بربرینه تقاربندن جمله سی بر باغ کبی کورینور ایدی الله عظیم الشان حضرتلری
اون اوچ پیغمبر کوندردی جمله سن تکذیب ایدوب هیچ برینه ایمان کتورمدیلر واول ولایتده یلان
وعقرب وکهله وبره اولمزدی وخسته لک دخی اولمزدی عاقبت الله عظیم الشان حضرتلری آنلری سیل ایله هلاک
ایلدی تسکیم قرآن عظیمده مذکوردر :. فاعرضوا فارسلنا علیهم سیل العرم :. جمع آمدن اهل آفت بر در صومعهٔ
حضرت عیسی علیه السلام :. حق تعالی فخر آورد از وفا :. گفت من اوفی بعهدی غیرنا :. یا بنی اسرائیل اذکروا
نعمتی التی انعمت علیکم واوفوا بعهدی اوف بعهدکم وایای فارهبون :. ان الله لا یخلف المیعاد :. منطوق منیفنجه حق سبحانه
وتعالی حضرتلری وعده ایلدیکی نسنه لره وفا ایلر کما قال الله تعالی :. ومن اوفی بعهده من الله :. مبالغه فی الایجاز
یعنی عهدینه وفا ایدیجی رب کیم واردر الله دن غیری معنی بیت حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلی بیوررکه
الله عظیم الشان حضرتلری عهدینه وفا ایلمکده فخر ایلدی وانجاز وعده بیورمقده مبالغه ایلدی سن اکا اعتماد
ایلمز وآنک عهدینه سست اولورسن وکندک کبی عاجزلره عرض احتیاج ایدوب اونلرک ایلیقات
اولوب تعظیم وتواضع ایدرسن دنیا مرادندن اوتری قابلیت واستعدادک دنیا مرادینه صرف ایدوب ضایع
ایدرسن حالبوکه دنیا مرادینی دخی ویرن الله تعالی حضرتلریدر حق مادر بعد از آن شد کان کرم :. کرد
او را از جنین تو غریم که نی آنه رحمنده جنین ایلدی اول سببدن انی صاحب حق وغریم ایلدی صورتی
کرد در رون جسم تو :. داد در حالتش ورا ارام وخو :. هو الذی یصورکم فی الارحام کیف یشاء :. مضمون شریفنجه
بر صورت ایلدی آنک جسمنک ایچنده چون شدی سر رشت یابت چون زنم :. کارگاه خویش ضایع
چون کنم :. خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا :. حکمنجه ایکی الله ایله ایلیم کارکاهی نیچه ضایع ایدرم چون
فدای بیوفایان میشوی :. از گمان بد بدانسو میروی اهل دنیا جانبنه کیدرسن وآنلرک وفاسنه اعتماد
ایدرسن بکا اعتماد ایتمزسن :. ومن یتوکل علی الله فهو حسبه :. خبر جلیلنک اثرینه اعتماد ایلمزسن یار نیکت رفت
بر چرخ برین :. یار فسقت رفت در قعر زمین بموجب حدیث شریف :. احبب من شئت فانک مفارقه
وعش ما شئت فانک میت واعمل ما شئت فانک مجزی به :. نظم :. ای که بی حرص و هوا میروی :.

راه نه اینست کجا میروی :. راه روان زان سوی دیکر شدند :. پس تو بدین راه خطا میروی :. نیک زبد باز ندانی
همی :. زان بهرچیز فرار میروی :. او برآرد از کدورتها صفا :. هرجفاهای تراکیرد وفا :. سنک جفارینی
وفا طوتر ومغفرت ارزان بیورر اکرچه سنا بعض احوال صادر اولورایسه مغفرت ولطف سبب اولمق ایچون صبر ایله
وتسلیم رضا کوستر لفظ من اعرض هنا عن ذکرنا :. عیشة ضنکا ونجزی بالعمی سورهٔ طه‌ده اولان آیهٔ کریمه‌یه
اشارت بیوررلر :. ومن اعرض عن ذکری :. الی آخر الآیة یعنی هرکیم اعراض ایلیه بنی ذکر ایلمکدن یاهدی ذکرکه ایچون
بنی ذکر ایدیجیدر وبنم عبادمه دعوت ایدیجیدر یاقرآن ایله عمل ایلمکدن اعراض ایلیه :. فان له :. پس تحقیقا آنک
واردر :. معیشة ضنکا :. معیشت تنک واردرکه تنک دستلکه مبتلا اولور یا کسب حرام یا عمل قبیحه مبتلا اولور
یا کوکلندن قناعت کیدوب دام حرصه مبتلا اولور بعضلر معیشت تنکدن مراد عذاب قبردر دیمشلر بعضلر زقوم
جهنمدر دیمشلر :. ونحشره یوم القیمة اعمی :. وبز اول معرضی قیامت کوننده اعمی ونابینا حشر ایدرز :. قال رب
لم حشرتنی اعمی :. اول معرض دیرای بنم پروردکارم نه ایچون اعمی حشر ایلدک بنی :. وقد کنت بصیرا :. حالبوکه بن دنیاده
بصیر ایدم بقیهٔ قصهٔ اهل سبا :. پس سبا کفتند باعد بیننا :. شیننا خیر لنا خذ زیننا :. فقالوا ربنا باعد
بین اسفارنا :. پس قوم سبا دیدیلر ای بزم پروردکارمز بعید ایله بزم سفرلرمزک مابینینی یعنی منازل ومرحله‌لری
بعید ایله زیرا بونلر هرنه جانبه سفر ایتسه‌لر قریه‌لری بربرینه قریب اولغین منازل قربندن تعب چکمزلر ایدی
پس بوندن زیاده کافر نعمت اولدقلرندن دیدیلر ای بزم پروردکارمز منازل ومرحله‌لری بعید ایله تاکه
زحمت وتعب چکلم نعمتک کثرتندن اوصاندق دیدیلر معنی بیت سبا قومی دیدیلر بعید ایله بزم مابینمزی
شیننمز یعنی عیبمز یکدر وضرر بزه نعمت وزینتمزی ال دیدیلر یطلب الانسان فی الصیف شتا قوم سبانک
حکایتی مناسبتیله انسانک کفران نعمت اولدیغی بابنده بو ابیاتی ایراد ایلیوب بیوررلرکه انسان طلب ایلر
صیفده شتایه یعنی یاز کونلرنده قیش ایستر فاذا جاء الشتا انکرذا فچون شتا کلسه اول شتا طلب
ایلدیکی انکار ایدر یاز کونلرینی طلب ایلمکه باشلر فهو لا یرضی بحال ابدا پس اول انسان بر حاله راضی اولمز
ابدا لا بضیق لا بعیش رغدا معیشت ضیقه یعنی تنک دستلکه ده راضی اولمز وعیش واسع طیبه دخی
راضی اولمز قتل الانسان ما اکفره :. کلما نال هدی انکره سورهٔ اعمی‌ده اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :. قتل الانسان
ما اکفره :. یعنی لعنت اولسون انسانه نه عجب کفران نعمت اولور انسانه بددعادر دعا رکیک اشنعیله ودخی
تعجبدر انسانک افراطیله کفرانه وبو آیهٔ کریمه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک انسان اوزرینه خشمنه وذم بلیغه
دلالت ایدر انساندن مراد اهل کفردر یاخود کفران نعمت اولوب خدای متعال حضرتلرینک نعمتلرینی انکار ایدن
معنی بیت حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی بیوررلر لعنت اولسون انسان نجیب پروردکارینک نعمتلرینی انکار
ایدیجی اولدی هربارکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک برابرینه وکرامتلرینه یتشسه ونایل اولسه قدرینی بیلمیوب
انکار ایلر بو ابیاتک مضمونی اصلنده امرئ القیسک اشعارندندر نفس زین سان زان شد کشتنی
اقتلوا انفسکم کفت آن سنی :. انسانک نفسی بو ذکر اولندیغی کبی کافر نعمتدر اول سببدن کشتنی یعنی اولدرلمسی
لازمدر آنک ایچون اقتلوا انفسکم بیوردی الله ذو الجلال حضرتلری اشارتدر سورهٔ بقره‌ده اولان آیهٔ کریمه‌یه
واذ قال موسی لقومه :. یاد ایلیک ای بنی اسرائیلک حضرت پیغمبر علیه الصلوة والسلام ایله معاصر اولنلری زمانکزده
حضرت موسی علیه السلام قومنه دیدی :. یاقوم :. ای بنم قوم :. انکم ظلمتم انفسکم :. تحقیقا سز نفسلریکزه ظلم ایلدیکز
:. باتخاذکم العجل :. عجلی کندیکزه آله اتخاذ ایتدیککز سببیله یعنی سامرینک التوندن یاپدیغی بوزاغی تصویرینه
سجده ایلیوب ربمز بودر دیدیکز نفسدن مراد روحدر یعنی روحلریکزه ظلم ایلیوب جهنم آتشنه مستحق ایلدیکز

بو

بو عملکز سببیله دیمک اولور :. فتوبوا الی بارئکم :. پس عزم ایلیک توبه‌یه ورجوع ایلیک شول الله
جانبنه که سزی تفاوتدن بری اولدیغکز حالده خلق ایلدی :. فاقتلوا انفسکم :. پس ای عبدهٔ عجل قتل ایلیک
نفسلریکزی روایت شویله‌در که عبدهٔ عجله امر اولندیکه بربرین قتل ایدرلر وبعضلر دیمشلرکه عجله عبادت ایتمیانلر
امر اولندی تاکه عبدهٔ عجلی قتل ایده‌لر چون قتل ایتمکه باشلدیلر بربرینک اقرباسینک قتل اولندیغنی
کوروب تحمل ایدمدیلر الله ذو الجلال حضرتلری طومان حواله [illegible] برقره بولوت بونلرک اوزرینی قاپلیوب
بربرینک قتل اولندیغنی کورمز اولدیلر صباحدن اخشامه دکین عبدهٔ عجلی قتل ایلدیلر حتی حضرت موسی
وهرون علیهما السلام دعا ایلدیلر سحاب رفع اولوب توبه‌لری دخی قبول اولندی کوردیلر یتمش بیک آدم
قتل اولنمش حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی بیوررلرکه بو آیهٔ کریمه‌نک حکمی عامدر هر نفس صاحبنه
واجبدرکه نفس کشتنی‌یی هلاک ایلیه تیغ ریاضتله وقطع شهواتله زیرا دیمشلرکه هرکیمکه نفسی قتل ایلمز
حیات باقیه ایله احیا ایلمز وهرکیمکه نفسنه عذاب ایلمز نعیم جنته لایق ایلمز کفت اذا جاء القضا ضاق
الفضا فچون قضا کلسه صحرانک کلی اولور تعمی الابصار اذا جاء القضا بصرحجابلنور کوزلر پرده‌لنور فچون قضا
پس قضایه رضا وتضرع ودعا اولی درنتیکیم بیورلمشدر :. لا یرد القضا الا الدعا :. حمیتی بد جاهلیت
در دماغ :. بانک شومی بر دمنشان کرد زاغ دماغلرنده حمیت جاهلیت واریدی انبیایی تکذیب
ایلیوب الله عاصی اولدیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنلری قهر ایلیوب ولایتلرینی سیل ایله خراب ایلدی
آخر اول حمیت جاهلیه سببیله آثار بنا ومنزللری اوزرنده قوزغونلر اوتدی بو بیت سورهٔ فتحده
اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :. اذ جعل الذین کفروا :. یعنی ذکر ایله یا محمد صلی الله علیه وسلم آنی که ایلدیلر حق تعالی
حضرتلرینک وحدانیتنه ایمان کتورمیوب کافر اولنلر :. فی قلوبهم الحمیة :. قلبلرنده تعصب وغیرت وعار ایتمک
ایلدیلر :. حمیة الجاهلیة :. اول حمیت جاهلیه‌که حقی اذعان ایتمکدن مانع اولور وبنده‌یی فرمان بردارلقدن
منع ایدر :. فانزل الله سکینته علی رسوله وعلی المؤمنین :. یعنی الله ذو الجلال حضرتلری رسولنک صلی الله علیه وسلم
اوزرینه ومؤمنلر اوزرینه وقار وثبات نازل ایلدی حتی صلحه راضی اولدیلر اول وقتکه حضرت رسول الله صلی الله
علیه وسلم حج ایچون کعبهٔ مکرمه‌یه متوجه اولدیلر اهل مکه منع ایلدیلر چون علیه الصلوة والسلام حضرتلری قصد ایلدی
آنلر ایله قتال ایتمکه سهیل بن عمرو وحویطب بن عبدالعزی ومکرز بن حفص کوندروب صلح طلب ایلدیلر بو ییل
عودت ایلسون سنهٔ آتیه‌ده کلسون اوچ کون مکه‌یی تخلیه ایده‌لم بلدکلری کبی طواف وحج ایتسونلر
دینلدکده جانب صفدن علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه سکینه نازل اولوب صلحه رضا ویردی عهدنامه
یازمق ایستدیلر حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم جناب امیر المؤمنین امام علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه
حضرتلرینه بیوردی یاز بسم الله الرحمن الرحیم آنلر دیدیلر ما نعرف هذا اکتب باسمک اللهم علیه الصلوة والسلام
بیوردیکه اکتب هذا ما صالح رسول الله اهل مکه فقالوا لو کنا نعلم انک رسول الله ما صددناک عن البیت
وما قاتلناک چون رسول الله صلی الله علیه وسلم اهل مکه ایله صلح ایلدی لفظنی ایستدیلر دیدیلرکه اکر
بیلیدک که سن تحقیق رسول اللهسن صلی الله علیه وسلم سنی بیت اللهدن منع ایلمزدک وسنکله قتال ایلمزدک
پس بونی دخی یازه شویله یازکه محمد ابن عبدالله صلی الله علیه وسلم اهل مکه ایله صلح ایلدی علیه الصلوة والسلام
حضرتلری بیوردیلرکه یاز نیچه مراد ایدرلرایسه پس مؤمنلر بونلرک سوزلرندن المچکوب قصد ایلدیلرکه
آنلری هلاک ایلیوب اهل مکه اوزرینه قتاله سعی ایده‌لر حق سبحانه وتعالی حضرتلری مؤمنلرک اوزرینه
سکینه نازل ایلیوب آنلر دخی صلحه رضا ویردیلر پس حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بیوررلرکه اهل سبانک

دماغلرن غیرت جاهلیه اولدیغندن اوتری یورتلرنده قوزغونلر اوتدی ای سعادت بخش جان انبیا
٭ یابکش یا باز خوانم یا بیا ٭ باقی اولدر یا ٭ جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین ٭ حکمنجه بنی جذب ایله
کندو جانبنه دعوة ایله یا رفع حجب علایق میسر ایله بکا تجلی یوندن کلا ظاهر اول یا فراقت کافران ایست
تاب ٭ همی کور یا لیتنی کنت تراب اشارة الی قوله تعالی ٭ انا انذرناکم عذابا قریبا ٭ یعنی بز تحقیقا سزی
قورقتدق بر عذابدنکه سزه یقیندر مراد عذاب آخرتدر وقریب ایله وصفلنمسی وقوعی متحقق اولدیغندن اوتریدر زیرا
کل آت قریب ٭ در وانک مبدئی موتدر ٭ یوم ینظر المرء ما قدمت یداه ٭ اول کونده نظر ایدر انسان شول شیلره
که ایکی الی تقدیم ایتدی یعنی خیر وشردن هر نه عمل ایشلدیسه آخرتده کورر وتخصیص ید اکثر اعمال ایدیلر
اولدیغیچوندر ٭ ویقول الکافر یا لیتنی کنت ترابا ٭ اول کونده کافر دیه کاشکی بن تراب اولیدم دنیاده خلق
اولنوب مکلف اولمیدم یاخود اولوب تنم چوریوب خاک اولدقدنصکره تکرار حشر وبعث اولنوب
هول قیامتی وعذاب آخرتی کورمیدم دیه یاخود سائر حیواناتک اقتصاص ایچون حشر اولنوب سؤال
وجواب وقصاصدن صکره تراب اولدیغنی کوروب کاشکی بنده بونلرکبی تراب اولیدم دیه یاخود کافردن
مراد ابلیس اوله آدم علیه السلام طعن ایدوب ترابدن خلق اولمشدر تیره وثقیل وسفلی در بن آتشدن خلق
اولندم آتش روشن وعلویدر دیو دعوی ایدرکن حضرت ادم علیه السلام وانک اولادندن انبیا علیهم السلام
واولیاء الله حضراتی وسائر مؤمنینه الله ذوالجلال حضرتلرندن اولان تفضل وعطا وکرامتی وکندویه اولان
غضب وعذاب وشدتی کوروب تحسر یوتندن دیه که کاشکی بنده تراب اولیدم یا ترابدن خلق اولان
خلیفه نک اولادندن اولیدم تاکه بو کرامته واصل ونائل اولیدم دیه رک خاکیلرک قدرینی وقربتی
اول زمان اکلیه نظم خاک را خوار وتیره دید ابلیس ٭ کرد انکارش آن حسود خسیس ٭ ماند غافل زنور باطنی
نشد اکه زسر کائن او ٭ بهر کنجی که هست در دل خاک ٭ این صدا داده اندر افلاک ٭ که بجز خاک نیست مظهر کل
خاک شو خاک تا بروید کل ٭ بقیه داستان رفتن خواجه بدعوة روستایی ٭ همچو یوسف کش ز تقدیر عجب ٭
نرتع ونلعب بر از ظلال اب اشارة الی قوله تعالی ٭ قالوا یا ابانا ٭ حضرت یوسف علیه السلامک قرنداشلری پدرلری
یعقوب علیه السلام حضرتنه دیدیلر ای بزم بابامز ٭ مالک لا تأمنا علی یوسف ٭ نه شی واردر سنکیچون بزی یوسف
اوزرینه امین طوتمزسن نه قورقارسن یوسف بزدن ضرر می حاصل اولر صانورسن ٭ وانا له لناصحون ٭ حالبوکه
بز آنک اوزرینه شفقتلو ومهربان برادرلرز وخیرخواهلرز ٭ ارسله معنا غدا ٭ ارسال ایله آنی بزمله یارین صحرایه
٭ نرتع ٭ یعنی میوه ونقلدن اکل ایلمده سعة معیشت حاصل ایلیه وز دیدیلر ٭ ونلعب ٭ بالاستباق والانتصال
یعنی اوینیه وز استباق ات ودوه قوشمق وپیاده قوشیشمق دخی در ٭ یرتع ویلعب ٭ دخی قرائتدر معنای بیت
روستایی زیاده تملق ایلیوب چوق چوق خبرلر کوندردی مکدن خواجه نک حزم واحتیاطنی سست وابطال ایلدی
وخواجه نک اولادی دخی ابرام ایدوب کوره ورلم بیه لم ایچه لم کوله لم اوینیه لم دیدکلرکه ٭ نرتع ونلعب ٭ دیکدر
نیه بکزر حضرت یوسف علیه السلامی ارباب حسد ٭ نرتع ونلعب ٭ دیو باباسنک سایه سعادتندن آیروب
کرکان بلایه کرفتار ایلدکلرینه بکزر پس اهل مجاز اولان دوستلرک ٭ نرتع ونلعب ٭ دیدکلرینه اعتماد ایلمک
جائز دکلدر واهل سلوک اولان طالب مبتدی یه دنیا دوستلرینک طتلو دللرینه ٭ نرتع ونلعب ٭ دیدکلرینه
فریفته اولوب مرشد طریقتک طالبک پدر معنویسیدر آنک ظل حمایتندن بعید اولمقدن احتراز کرکدر
هرچه از یارت جدا اندازد آن ٭ مشنو آنرا کان زیان آرد زیان ٭ دنیاک کل ما یبعدک عن مولاک ٭
حکمنجه هرنسنه کسنی یاردن جدا ایلر کر بود آن سود صد در صد مکیر ٭ بهر زر مکسل ز نیکو ای فقیر التونیچون

عزیزه دن کسلمه ای فقیر ٭ ولله خزائن السموات والارض ٭ مضمون شریفنی دنیا سوداسنده ومشوب اللهدن
بعید اولمیه سن یاخود التون تحصیلنه مشغول اولوب خدمت مرشددن محروم اولمه دیمکدر اول ابر شکوه
چند یزدان زجر کرد نقدر سرزنش وتوبیخ ایلدی کفت اصحاب نبی را کرم وسرد حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم ایله
جمعه نمازنده ایکن صحابه اول ایامده قحط مستولی اولوب غله بولنمازدی عادت بلده بوایدیکه اول ایامده قافله کلسه
طبل چالرلردی خلق ایشتسونده کلسونلر غله آلسونلر دیو چون اثنای صلوتده علیه الصلوة والسلام افندمز
حضرتلری منبر شریفده خطبه قرائت بیوررلر ایکن طبلک آوازی اصحابک قولاغنه واصل اولدقده قافله کلمش دیو
نمازی ترک ایدوب قافله کتدکلریچون محل توبیخ وعتاب اولدیلر بهر کندم تخم باطل کاشتند ٭ وآن رسول
حق را بکذاشتند بغدایدن اوتری باطل تخم اکدیکز اول حقک حق رسولنی صلی الله علیه وسلم براقدیکز
قد فضفضتم نحو قمح هائما ٭ ثم خلیتم نبیا قائما سورۀ جمعه نک اواخرنه اشارتدر ٭ واذا رأوا تجارة او لهوا
یعنی قچن تجارت ولهوی کوردیلر یعنی طبل چالندیغنی استماع ایتدیلر ٭ انفضوا الیها ٭ طاغیلوب کتدیلر تجارت
جانبنه ٭ وترکوک قائما ٭ وسنی منبر اوزرنده قائم اولدیغک حالده قویوب کتدیلر ٭ قل ٭ سن دی آنلره
یا محمد صلی الله علیه وسلم ٭ ما عند الله خیر من اللهو ومن التجارة ٭ شول شی که الله قتنده واردر لهودن وتجارتدن
خیرلودر ٭ والله خیر الرازقین ٭ والله تعالی رزق ویریجیلرک خیرلوسیدر معنی بیت قد فضفضتم تحقیقا
سز متفرق وپریشان اولدیکز ای صحب نحو قمح بغدای طرفنه هائما واله وحیران اولدیغکز حالده ثم خلیتم
نبیا قائما اندنصکره قودیکز پیغمبری صلی الله علیه وسلم منبر اوزرنده قائم اولدیغی حالده پس قصه دن حصه
بودرکه ٭ الشیخ فی قومه کالنبی فی امته ٭ مضمونجه تجارت ولهوی زمانکده موجود اولان مرشدک خدمت وصحبتنه
ترجیح ایتمکدن حذر کرکدر دعوت باز بطانرا بصحرا ٭ زانتظارم شاه شب نفنوده است ٭ مشکیم حدیث شریفده
بیوردی ٭ ان الله تعالی ینزل فی کل لیلة الی السماء الدنیا ویقول هل من مستغفر فاغفر له وهل من تائب فاتوب
علیه ٭ حکمنجه اول شاه قدیم بکا طالبدر دوخی ٭ انک لبالمرصاد ٭ موجبنجه دائم بزم احوالمزه ناظردر هر صباح
وهر مسا سرهنک خاص ٭ بر سر ارض همی جوید مناص ٭ والله یدعوا الی دار السلام ٭ سرهنک خاصدن مراد
ملائکه اولورکه الهام ایدرلر وروستاییدن مراد ابلیس اوله وشهریدن مراد سالک اوله یاخود سرهنک
خاصدن مراد شول ملکلر اولورکه صباح واخشام نزول ایدرلر چونکه جزو این زمینی سرکش ٭ بیت
سرشت آدمی از خاک دارد ٭ اکر خاکی نباشد آدمی نیست ٭ چون خلقناکم شنیدی از تراب ٭ وهو الذی خلقکم
من تراب ثم من نطفة ٭ مفاد شریفنجه ترابدن خلق اولندیغنی ایشتدک خاک باشی جست ازو رخ متاب
سندن خاک اولمق ایستدی خاک اولمقدن یوز دوندرمه از تواضع چون زکردن شد بزیر ٭ کشت
جزو آدمی حی ودلیر ٭ من تواضع لله رفعه الله ومن تکبر وضعه الله ٭ مفهومنجه تواضعدن چونکه کردن اوزرینه
آشغه ایندی پس صفات آدمی شد آن جماد پس جماد ایکن آدم اوغلنک صفاتی اولدی اول جماد بر فراز
عرش بران کشت شاد ٭ ان المتقین فی جنات وعیون ٭ مفاد شریفی اوزره فراز عرشه شادلق ایله
اوچدی جز کسی کاندر قضا اندر کریخت ٭ خون او را هیچ تربیعی نریخت ٭ او ضایع فلکه آنک قانی
دوکدی قصۀ اهل ضروان وحیلت کردن ایشان بو طائفه نک قصه سی خدای متعال حضرتلری سورۀ
نونده بیان بیوردی ٭ انا بلوناهم کما بلونا اصحاب الجنة ٭ یعنی تحقیقا بز اهل مکه یی مبتلا قیلدق قحط ایله تجربه
ایلدک نته کیم اول بوستان صاحبلرینی مبتلا ایلدک اشبو بوستان یمنده صنعا شهرندن ایکی فرسنک یول
طشره ده ایدی بونک صاحبی بر صالح کمسنه ایدی کندوسی وفات ایدوب اوغللرینه میراث قالدی

آندك احوالنی تفصیل اوزره جناب پیر دستگیر بیورورلر کفت الایعلم بهواک من خلق سورهٔ
ملكده اولان آیهٔ كریمه نك مضموننه اشارتدر سبب نزول آیة بودركه كفار قریش علیه الصلوة والسلام
افندمز حضرتلرینك حق دوندن سوزلر سویلشورلردی برقاچلرده آیهٔ كریمه نازل اولوب اول سوزلرك
مضمونی رسول اكرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خدای متعال حضرتلری بیلدیرمش بوكره كزلوجه سویلشلم محمدك صلی الله علیه وسلم
تكرسی ایشیدوب محمده صلی الله علیه وسلم خبر ویرسون دیدیلر بو آیهٔ كریمه نازل اولدی واسروا قولكم اواجهروا
كزك سز قولكزی سرا ایلیك كزلوجه سویلشك كرك انكارا تكلم ایلیك انه علیم بذات الصدور
تحقیقا اول الله علیمدر بیلور صدور اشانده مضمر اولان اسراری اول تعبیر اولنمزدن اول الایعلم
من خلق بیلمزمی سری وجهری شول الله كه ایجاد ایلدی اشیایی وسر وجهری مقتضای قدرت وحكمتی
اوزره وهو اللطیف الخبیر اول الله در كه آنك علمی واصلدر مخلوقندن ظاهر اولان افعاله وباطن اولان
اسراره معنی بیت كفت حق تعالی دیدی اویعلم بیلمزمی بهواك سنك میل محبتكی من خلق شول كمسنه كه
سنی وسنك هواكی خلق ایلدی ان فی نجویك صدقا ام ملق سنك تضرع ودعاكده وسركده صدقمی وار
یا تملق چاپلوسلق می وار در كیف یغفل عن ظعین قد غدا نیجه غافل اولور اول راحلك احوالندن كه كندی وقت غداده
من یمان این مثواه غدا اولكسه معاینه كوره آنك یری ومقامی قنده در یارین انما قد هبطا او
صعدا تحقیقا نزیه ایندی وترقی چیقدی قد تولاه واحصی عددا تحقیقا توجه ایلدی وآنك عددینی
صایدی یاخود اول ظعین مثوایه نه مكانده توجه ایلدی ونه مكانده احصی عدد ایلدی دیمك اوله
بشنوی غمهای رنجوران دل یعنی خسته دل اولان عاشقلرك بیچاره نك غصه وغملرینك حكایتنی دیكلك
برفقیره زكاة ویرمك كبیدر ثوابدر آنك كوكلنه غم وغصه قپولرینی قپایوب صفا وسرور قپولرینی
آچقدر ثواب واجر مقرردر خوف آنكس راست اوراخوف نیست غصه آنكس راست كینی طوف
نیست حدیث قدسیده شرف ورود ایتمشدركه لا اجمع خوفین ولا امنین فی قلب واحد یعنی قلب واحده
جمع ایلمزم ایكی خوفی وایكی امنی دنیاده قورقانه آخرتده خوف یوقدر ودنیاده قورقمیانه آخرتده خوف
واردر روان شدن خواجه سوی ده عجلوا اصحابنا كی نرتجوا عجله ایلیك ای بزم اصحابمز تا كه رجوع
وسود ایلیه سز خواجه بوله دیدكجه عقل من كفت از درون لاتفرحوا عقل ناصح دروندن آنلره دیر
ایدیكه فرح اولمك سورهٔ حدیده اولان آیهٔ كریمه اشارتدر لكیلا تأسوا تا سز محزون اولمیه سز علی
ما فاتكم سزدن فوت اولان شیلر اوزرینه ولاتفرحوا بما آتیكم ودخی فرح اولمیه سز اول شیلره كه ربكز
سزه اعطا ایلدی نعم دنیادن من رباح الله كونوا راجین لفظ رباح فتح را ایله فائده معناسنه در
یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك فائده رزندن فائده ایدیجی اولك دیمكدر عقل سوزیدر خواجه یه
واصحابنه ان ربی لایحب الفرحین اشارة الی قوله تعالی فی سورة الحدید والله لایحب كل مختال فخور
یعنی الله عظیم الشان حضرتلری سومز كلی متكبری وفخر ایدیجی یی دنیانك زخرفاتنه مغرور اولوب فخر ایدنلری
سومز افرحوا هونا بما آتیكم چوقلق فرح اولمك سزه ویردیكی شی ایله كل آت مشغل الهاكم
هر آتیده كلیجی شی مشغول ایدیجیدر وعوق ایدوب بعید قلیجیدر حضرت خدادن پس اشتغال اغیار ایله
یاردن بعید اولمق جائز دكلدر بو جمله عقلك سوزیدر خواجه حضرت پیر دستگیردن مستمع اولانلره
نصیحتدر یعنی كیمسه نك عطاسنه امید طوتوب آنكله مسرور اولمك وآن فائده عد ایلمك كه
فائده الله عظیم الشان حضرتلرینك ویردیكی وعنایت واحسان ایتدیكی شیلردر جمله باخزگور هم تك میدوند

جمله بیابان اغلبله نك وبو ایدوب سكردرلر دركین ایت سوی خون آشامهاست نشكیم دیمكدركه
الافلاك قوس والحوادث سهام والانسان هدف والرامی هو الله فاین المفر زانكه درصحرای كل نبود گشاد
آندن اوتری كه صحرای كلده فتح وكشاد میسر اولمز پس صحرای دله قدم قومق كركدر واسرار الهیدن
صفا اخذ ایلمك لازمدر ودائم آنك ذكر وفكرین ترك ایلمك طالبلرك شأنندن دكلدر عجی
الی القلب سر یا ساریه قلب جانبنه چاغر وصاحب دل اول وكوكل طرفنه سیر ایله ای سیر ایدیجی
فیه اشجار وعیان جاریه اول عالم قلبده واردر اشجار معارف الهیه وچشمه سار اسرار ربانیه كه دستگاه ان
بزم وصال سبحانه اولان طالبلره اول دلدن وصاحب دلدن ریان اولمق میسردر قول پیغمبر شنو
ای مجتبا كور عقل آمد وطن در روستا النوطن فی القرا قبرللنهی یعنی قریه لرده وطن طوتمق عقلك
مقبره سیدر رفتن خواجه وقومش سوی ده سافروا كی تغنموا برخوانند سافروا تصحوا وتغنموا
یعنی سفر ایلیك صحت وغنیمت بولكز نواختن مجنون آن سك رانه مقیم كوی لیلی بود اندرآو
بنكرش ازچشم من بیت وفی كل شی له آیة تدل علی انه واحد همچو حیدر باب خیبر بركن
صورت باب خیبر كبی ظهور توحیده مانعدر زیرا رسول اكرم صلی الله علیه وسلم بیورورلر ان لله تعالی
سبعین الف حجاب وحقیقتده اول حجابلر بنده جانبنده در یوخسه جانب حقده حجاب یوقدر اول
حجابلر نلردر بدعت وجهل غضب كین هوا وهوس ترك عبادت وریا وبونلره بكزر نسنه لردر هب
حجابدر هركیم بونلری شكست ایلیه اكا واصل اولوربیت اصل تقوی كه راز این راه است ترك
مجموع ماسوا الله است مصطفی را كوكه جسمش جان بود تا كه رحمن علم القرآن بود اشارة الی قوله تعالی
الرحمن علم القرآن یعنی اول رحمتی شامل اولان رحمان تعلیم ایلدی محمده صلی الله علیه وسلم بو سورهٔ نك
سبب نزولی اولدركه چون علیه الصلوة والسلام حضرتلری كافرلره اسم رحماندن خبر ویردی كافرلر دیدیلر كه
بز رحمانی بیلمزز پس بو سوره نازل اولدی وبعضلر دیدیلركه اهل مكه علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرینه
قرآنی فلاندن وفلاندن اوكرنور دیو طعن ایتدیلر بو سوره نازل اولدی حضرت مولانا قدس الله سره العزیز
بیورورلركه نادر واقع اولوركه مشرق ومغرب مابیننده یابانی وانه سز برآدم حاصل اولور یعنی
مرشدسز وولیلر تحصیل مراتب ایلیه اوللمسی بودركه مرشده خدمت ایلیه زیرا حالا شول كمسنه بولوركه
كار وكسب ایلیه دفینه بولمق نادر واقع اولور دفینه بولمق امیدیله كار وكسبدن قاله یعنی مرشدك جذبه حقله
واصل اولورم دیو مرشد خدمتندن غافل اولوب محروم قاله قنده بولورم سكا حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم كبی
بر سلطان ذیشان كه آنك جسم مباركه جان اوله تاكه رحمن اكا تعلیم قرآن ایلیه چونكه بو مرتبه سكا میسر دكلدر
باری مرشد كاملدن بعید اولمه دیمكدر اهل تن را جله علم بالقلم واسطه افراشت در بذل كرم یعنی اهل
تن اولنلره قلم واسطه سیله تعلم كتابت ایتمكی وكتابت واسطه سیله ضبط علوم ظاهر وباطن ایتمكی افراشته
قیلوب انسانه بیلدیردی اشارة الی قوله تعالی الذی علم بالقلم یعنی اول الله ذوالجلال حضرتلری اوكرتدی
انسانه قلم ایله كتابت ایتمكی علم الانسان مالم یعلم انسانه تعلیم ایلدی بیلمدیكنی میكند بعد اللتیا والتی
اللتیا بضم اللام التی نك تصغیریدر بعد الداهیة الصغیرة والكبیرة دیمكدر در چنان روی خبیث عاصیه
كفت یزدان نسفعا بالناصیة یعنی بونك كبی خبیث عاصیه اولان یوزك حقنده خدای متعال حضرتلری
سورهٔ علق ده بیورور كلا ردع للناهی لئن لم ینته عما هو فیه یعنی ردع در ناهی یه ناهی دن مراد ابو جهلدر
تقدیر كلام والله لئن لم ینته عما هو فیه یعنی الله حقیچون اگر ابو جهل رجوع ایتمز ایسه نهی صلوتدن لنسفعا بالناصیة

البته بزخفه ایدرز انك ناصیه‌سن ونسحبها الی النار البته چکرز ناصیه‌سندن نار جانبنه یعنی آتشك
صاچندن طوتوب جهنمه چکرز دیمکدر :: ناصیة کاذبة خاطئة :: ناصیه‌یی تکذیب وخطا ایله وصف ایلمك
اسناد مجازیدر مبالغه ده اولری در مراد صاحبنك کذب وخطاسیدر :: فلیدع نادیه :: نادی شول مجلسدرکه
آنده برقوم مشاوره ومکالمه ایدرلر یعنی ابوجهل دعوت ایلسن اهل نادی‌سن یعنی اهل مجلسی معاونت ایچون که
روایت شویله درکه ابوجهل علیه الصلوة والسلام جانبنه واردی علیه الصلوة والسلام حضرتلری نماز قیلارلردی ابوجهل
ایتدی بن سنی نهی ایتدیکمی نماز قیلمقدن نیچون قیلارسن دیدی علیه الصلوة والسلام حضرتلری ابوجهله غلیظ سوزلر
سویلدی ابوجهل رفع صوت ایدوب ایتدی قورقورمیسن بنی درحال بو آیت نازل اولدی :: سندع الزبانیة ::
یعنی عن قریب بزده دعوت ایدرز زبانیلری تاکه جهنمه چکوب ادخال ایدرلر :: کلا :: یعنی ابوجهل دیدیکی دکلدر
:: لاتطعه :: اکا اطاعت ایتمه یا محمد صلی الله علیه وسلم ثابت اولرسن طاعتك اوزرینه :: واسجد :: سن مداومت ایله
سجدك اوزرینه :: واقترب :: تقرب حاصل ایله ربکه وفی الحدیث :: اقرب مایکون العبد الی ربه اذا سجد :: کفت ای دم
باقیامت شد شبیه خواجه دیدکه بودم هم قیامت شبیه اولدی تا برادر شد یفر من اخیه تاکه برادر برادرندن
فرار ایدوب فاجر اولدی سورهٔ عبس ده اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :: یوم یفر المرء من اخیه وامه وابیه ::
وصاحبته وبنیه :: شول برکونکه مرد فرار ایدر یعنی روز قیامتده آدم برادرندن فاجر باوجود مؤانست
ومهربانی ایکن ودخی آنه‌سندن فاجر اوزرنه آنه‌سنك حقوق کثیره‌سی وار ایکن وباباسندن فاجر
آندن وفور شفقت وعاطفت کورمش ایکن وزوجه‌سندن فاجر کندینك مونس روزکاری ایکن ودخی
اولادندن فاجر آندن استظهار امیدین طوتمش ایکن :: لکل امرئ :: هر بر مرد ایچون واردر :: منهم :: اهل قیامتدن
یومئذ :: اولکونده :: شأن یغنیه :: برحال وبوحال اوله‌که اکا کفایت ایده یعنی اول کاره مشغول اولمقله
غیرك حالنه واقف اولمغه قادر اولمیه تشکیم فریدالدین عطار قدس الله سره العزیز حضرتلری بیورر حکایه
نظم کشتئ آور در دریا شکست :: تختهٔ زان جمله بربالا نشست :: گربه وموش بر آن تخته بماند :: هردو را
بر آن تخته براند :: نه ز گربه موش را روی گریز :: نه بموش آن گربه را چنگال تیز :: هردو شان از هول دریای عجب
در تحیّر باز مانده خشك لب :: در قیامت نیز آن غوغا بود :: یعنی آنجا نه تو ونه ما بود کل سر جاوز الاثنین شاع
یعنی هر سرکه ایکیدن تجاوز ایده شایع اولور خصوصا نیجه‌سنك ما بینلرنده بو قدر حق ومحبت ومصاحبت
اولدیغنی جمله اهل شهر واهل قریه بیلشدر نیجه انکار ایدرسن های هوی مستان ایزدی :: التصوف ترك
الدعاوی وکتمان المعانی :: مضمونجه های هوی ایله دعوا ایله اولمز حال کرکدر بار بر گیرند چون آمد عرج ::
کفت حق لیس علی الاعمی حرج یعنی حیوان قسمندن بریك آیغی سقط اولسه اوزرندن یوکی قالدیررلر
انسان دخی اکا قیاس اولنور تشکیم جناب حق سورهٔ فتحده بیوردی :: لیس علی الاعمی حرج ولا علی الاعرج حرج
ولا علی المریض حرج :: یعنی اعمی اوزرینه تکلیف یوقدر مفهوم کلام جناب پیر دستگیر بیوررلرکه ده ستایه شهری
دیدیکه بن مست عشق الهی وحیران اسرار نامتناهی‌یم نیم کندمدن خبرم یوقدر سنی بیلك نیجه قابلدر
کورمزمیسن برکیمسه شراب ایچه یا خود بنکلك ییه طلاق وبیع وشراسی شریعتده جائز دکلدر
شرع آنی معذور طوتر پس مست عشق خدا اولنلر بطریق اولی معذوردرلر شهری ایتدی ای مغرور قلبانك
سنك نصف اللیده خرکه یلندن بیلورسن اوت بیلاق دوستکی ندن بیلمزسن دیوب الزام ایلدی خرکره‌نك
یعنی سنی رسوای ایلدی یوق یره دعوا ایله دیدی جرب کردن مرد لافی :: اشکش کفتی جواب بی طنین :: اول
لاف زن اولان مرای‌نك قرنی صدسز جواب ویروب یعنی حال دلیله دیرایدیکه که ابا ذالله کید الکاذبین

کم

که هلاك ایلسون الله تعالی کاذبلرك مکرینی دیردی کفت حقکه کر بجنبان کوش ودم مو تبار
دیدیکه کوش ودمکی اکری حرکت ایتدیرمه یعنی حرکت اعضا وجوارحکی طوغری ایله عبادتکی ریا ایله ایلمه که
ینفع الصادقین صدقهم سورهٔ مائده‌نك اواخرنده اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :: قال الله هذا یوم
ینفع الصادقین صدقهم :: یعنی قیامت کونی صادقلره صدقلرینك نفعی کوکیندر قاله یه لفظ ماضی ایله
کتوردیکی وقوعی متحقق اولدیغندن اوتریدر :: لهم جنات :: صادقلر ایچون جنتلر واردر :: تجری من تحتها الانهار
جاری اولور جنتلرك اشجاری التندن نهرلر :: خالدین فیها :: خلودلری مقرر اولدیغی حالده اول جنتلر
ایچنده :: ابدا :: تأکید در خلوده کهف اندر کژ مخسب ای محتلم مغاره ایچنده اکری یاتمه ای یاتوب
اویویان وبالغ اولمش کیمسه یعنی خلوتده کیمسه کورمز دیوب فعل قبیحه شروع ایلمکه الله عظیم الشان حضرتلری
حاضر وناظردر آنچه داری وانما وفاستقم اولانسه‌که قادرسن آنی کوستر طوغریلق ایله خلقه صورتا
صدقدن کورینوب نهاده برار عمل ایلمه :: فاستقم کما امرت :: مضمون شریفنجه مأمور اولدیغك شئینك اوزرینه
طوغریلق ایله ازنمایش وزدغا خود را مکش ریادن وتزویردن کندیکی هلاك ایلمه که حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیورر :: اخوف ما اخاف علیکم الشرك الاصغر :: اصحاب کرام رضوان الله علیهم اجمعین حضرتلری دیدیلر
ما الشرك الاصغر :: قال علیه السلام بیوردی :: الریاء :: کفت یزدان از ولادت تا بحین حق سبحانه وتعالی بیوردی ولادتدن
اجل وقتنه دکین یفتنون کل عام مرتین سورهٔ توبه‌نك اواخرنده اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :: اولا یرون
یعنی آیا کورمزمی منافقلر :: انهم یفتنون :: تحقیقا بونلر ابتلا وامتحان اولنورلر انواع بلیات ایله قحط
وغلا وامراض واسقام وطاعون کبی یاخود رسول الله ایله جهاده امر اولنمق کبی که معاینه کوررلر کندولره
ظاهر اولان معجزات :: فی کل عام :: هر سنه‌ده :: مرة او مرتین :: برکره یا ایکی کره :: ثم لا یتوبون :: اندنصکره رجوع
وتوبه ایتمزلر بو منافقلر نفاقلرندن :: ولا هم یذکرون :: ودخی بو منافقلر اعتبار ایتمزلر وتذکر ایتمزلرکه
نفاقلرندن نه امتحانلره مبتلا اولورلر حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی اهل دعوا اولنلره نصیحت
ایدوب بیوررلرکه هر نیه قادر ایسك خلقه آنی کوستر صورت صلاحدن کورینوب ریا ایلمكکه حق تعالی
حضرتلرینك امتحانلری واردر صکره رسوا اولورسز روستایی خرکره‌نك یلندن ومرد لافی پوست دنبدن
رسوا اولدیغی کبی زیرا ریا شرك اصغردر صفت نفاقدر منافقلر حقنده الله تعالی حضرتلری بو آیهٔ کریمه‌یی
نه بیوردی عبرت الك دعوای بی معنادن حذر ایلیك دیمك اولور ایمن بودن بلعم باعور :: لاف
واداد کرمها می کند یعنی هرکیمکه لاف ایدر اول لاف حق جانبندن اولان کرملری رد ایدر سوزش حاجت
بزد بیرون علم :: ان الله حی کریم یستحیی من عبده اذا رفع یدیه الیه ان یردهما صفرا :: حکمنجه قچن بر قول
طلبده مجد اولسه حق تعالی آنی محروم ایلمز کفت حق کر فاسق واهل صنم :: چون مرا خوانی اجابتها کنم ::
:: واذا سألك عبادی عنی فانی قریب اجیب دعوة الداع اذا دعان :: وبموجب :: امن یجیب المضطر
اذا دعاه :: دعا وتضرع ونیازدن خالی اولمه تشبیه فرعون ودعوی الوهیت بدان شغال :: کشت مستك
آن کدای زنده دلق :: انکیچون بیورمشلردرکه :: المال حیة والجاه اضر منه :: پس بر بلند همت کیمسه کرکدرکه
دامن ارادت عبادت مال وجاه دنیا ایله آلوده ایتمیه وفرعون کبی مال وجاه کوروب کندودن کیتمیه
خلقك توجه وتعظیمنی کوروب خالقی اونتمیه ومغرور ومتکبر اولوب دعوای الوهیت ایتمیه واشناسی
مرورا در لحن قول سورهٔ محمدده صلی الله علیه وسلم اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :: ام حسب الذین فی قلوبهم
مرض :: بلکه ظن ایلدیلر منافقلرکه قلبلرنده مرض ونفاق واردر :: ان لن یخرج الله :: تحقیقا الله تعالی ابراز

واظهار ايله رسولنه ومؤمنلره :: اضغانهم :: بونلرك حقد وحسد وبغض وعداوتلرين :: ولو نشاء لاريناكهم
يعنى اكر بز ديلرسك يا محمد صلى الله عليه وسلم سكا بونلرى بيلديررز وكوستررز نجه دليللر ايله عينيله كورسن
وبيلورسن :: فلعرفتهم بسيماهم :: پس سن بيلك بونلرى نفاقلرينه دلالت ايدن علامتلرى سببيله كه
بز آنلرى اول علامتلر ايله سيماللنديررز :: ولتعرفنهم فى لحن القول :: البته بيلورسن يا محمد صلى الله عليه وسلم
بونلرى اسلوب كلاملرندن اولان تعريض وتوريه دن وصوب صوابدن عدول ايلدكلرندن :: والله
يعلم اعمالكم :: الله تعالى بيلور سزك عمللريكزى پس قصد ونيتكزه كوره جزا ويرر قصهٔ هاروت وماروت
برزمين آهسته ميرانند وهون سورهٔ فرقانده اولان اشبو آيهٔ كريمه يه اشارتدر :: وعباد الرحمن
يعنى رحمانك قوللرى :: الذين يمشون على الارض :: شونلردركه يوريه لر زمين اوزرنده :: هونا ::
هين اوله رق حالده هونا حال اولورسه اكر مصدر محذوفك صفتى اولورسه مشيا هينا تقدير اولنور
الهون الرفق يعنى يمشون بسكينة وتواضع ديمكدر :: واذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما :: يعنى جهله وسفها
بونلره طعن آميز وعداوت انكيز كلام ايله خطاب ايلسه لر بونلر آنلره شول كلام ايله جواب ويررلركه آنده
سلامت اوله يعنى اول كلام سلامت آميز ايله كفار وجهالك شرندن امين اولورلر نتكيم شيخ سعدى
رحمه الله بيورر بيت بتر زانم كه خواهى كفتن آنى :: كه دانم عيب من چون من ندانى :: بيد اشدن ستارهٔ موسى
عليه السلام :: بدنشانه ميدهد منحوس سال براز نشان ويرر بو نحس سال زيرا شاهك وقتنه
آنى دلالت ايدر ديديلر سرنكى كرت زما چو بيد ديو اكر بزكره بو مدتده شيطان بزه غالب
اولديسه غم دكلدر بو كره برچونكه نذرك ايدهلم موسى وجوده كلمكدن مانع اولهلم ديديلر بوجود
آمدن حضرت موسى عليه السلام :: عصمت يا نار كونى بردا حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك :: يا نار كونى بردا ::
بيورديغنك حفظ وعصمتيله لاتكون النار حرا شاررا لاتكون النار نار اولمز حرا حار ويا قيجى اولمز
يعنى حضرت موسى عليه السلامى يا قيجى اولمدى شاررا نافروكرش اولمد وحى آمدن بمادر موسى عليه السلام
باز وحى آمدكه درآتش فكن سورهٔ طه ده مذكوردر :: اذ اوحينا الى امك ما يوحى ان اقذفيه فى التابوت
فاقذفيه فى اليم :: يعنى ذكر ايله يا موسى شول زمانى كه بز وحى ايلدك والدهكه وحى بونده الهام معناسنه در
ياخود رؤياده كوسترمش اوله ياخود زماننده اولان نبى لساننده دنلمش اوله ياخود ملك واسطه سيله
وحى اوله نبوة وجهله اوليه حضرت مريمه اولديغى كبى :: ما يوحى :: شول شيئى وحى ايلدككه اول شيئى بيلنمز
الا وحى ايله بيلنور :: ان اقذفيه فى التابوت :: حضرت موسيى تابوت ايچنه وضع ايله :: فاقذفيه فى اليم :: پس آنى
بحره القا ايله ديو وحى ايتدك يك از فرعون نزاد بديد يعنى بربيسى ظهور ايتديكه آنك مكرى
فرعونه غالب كلدى زيرا حضرت موسى عليه السلام جانب حقدندر حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك مكرى جملهنك
مكرينه غالبدر حكايت مارگير :: كفت از روح خدا لاتيأسوا :: سوى اهل لطف ره يابا عسوا سورهٔ يوسفده
مذكوردر كه حضرت يعقوب عليه السلام ديدى :: يا بنى اذهبوا :: اى بنم اوغللرم وارك كيدك مصره ::
فتحسسوا من يوسف واخيه :: وتفحص ايلك يوسفك وقرنداشنك حاللرندن اولركه برخبر آلاسز
:: ولا تيأسوا من روح الله :: نا اميد اولمك الله تعالينك فرج وفرح ويرمسندن ورحمتندن نا اميد اولمك ديدى
:: انه لا ييأس من روح الله الا القوم الكافرون :: تحقيقا نا اميد اولمزلر رحمت حقدن الا شول قوم كه
كافرلردر آنلر رحمت حقدن نا اميد اولورلر زيرا عارف اولنلر هيچ برحالده الله تعالينك رحمتندن نا اميد
اولمزلر معنى بيت عسوا عسى ايدى نظم ايچون اشباع اولندى يعنى الله تعالينك رحمتندن اميدلريكزى كسمك

اولدر اهل لطف جانبنه يول بولسز يعنى مرشد كامل خدمتنه واصل اولسز برك بى برك
نشان طوبيست يعنى قطع علايق وعوايق نشان طوبى در يعنى وصلت حقك نشانى حب دنيادن
والايش ماسوادن قطع علايق ايتمكدر هر زدن بهر نوازش رابود اذا احب الله عبدا عجل عقوبته ::
پس بو عقوبتى زيانى تعجيل ايلمك آخرتده نوازشدن اوتريدر كوهها هم لحن داودى شده طاغلر داودى
عليه السلام حضرتلريله هم آواز اولمشلر نتكيم جناب حق سورهٔ سباده بيورر :: يا جبال اوبى معه والطير
بز طاغلره ديدك آوازيكى دوندر داود عليه السلام ايله تسبيح ايلديكى وقت ياخود نوحه ايلديكى وقت يعنى
اكا موافقت ايلك ياخود سير ايلك آنكله هرقنده كيدرسه زيرا داود عليه السلام حضرتلرينك بر معجزه سى بوركه
قچن مراد ايلسه طاغ يانجه بيله كيدردى :: والطير :: ودخى جنس طيرى مسخر قيلدق آنكله بيله تسبيح ايدرلر
:: وكنا فاعلين :: يعنى بز بونك كبى لرى ايشليجيز بونك كبى آيات كوسترمك بدع دكلدر بزدن اكرچه
سزك قتكزده عجيب اولديسه جوهر آهن بكف مومى كند آهنك جوهرينى النده موم ايلردى :: والنا له
الحديد :: مضمون شريفنجه يعنى بز داود ايچون دمورى ملايم ايلدك النده موم كبى نجه ايسترايسه يوغورريدى
باد حمال سليمانى شود حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك قدرتندندركه يل سليمان عليه السلامى كوتوريجى
اولور :: ولسليمان الريح :: ودخى سليمانه ريحى مسخر ايلدك :: غدوها شهر ورواحها شهر :: يعنى هواده
سليمان عليه السلامك كمسى صباح براى مسيره در واخشام دخى كذلك بحر با موسى سخندانى شود
بحر حضرت موسى عليه السلام ايله سوز بيليجى اولور يعنى حضرت موسانك سوزينى فهم ايليجى اولور نتكيم جناب حق
سورهٔ شعراده بيورر :: فاوحينا الى موسى ان اضرب بعصاك البحر فانفلق :: پس بز وحى ايلدك موسى يه
عصا ايله بحرى اور مقلقى بحردن مراد بحر قلزم ياخود نيل اوله شول زمانكه مصردن بنى اسرائيلى آلوب
كيجه ايله قاچديلر دريا كنارينه يتشديلر آنى كورديلركه فرعون عسكريله كلور نجه اولور حالمز ديو حضرت
موسى عليه السلامه كلديلر جناب كليم الله حضرت رب العباده تضرع ايلدى حق سبحانه وتعالى حضرتلرى وحى ايدوب
دريايى عصاكله اور ديدى پس حضرت موسى عليه السلام دريايه اوردى دريا يارلدى واون ايكى بلوك
اولدى هر ايكى بلوكك ما بيننده يوللر آچلدى :: فكان كل فرق كالطود العظيم :: هر بلوك برجبل عظيم كبى
قرارگاهنده ثابت اولوب طوردى بنى اسرائيل اون ايكى كروه ايديلر هر كروه بر يوله داخل اولوب دريايى
كچديلر فرعون آردلرنجه كلوب دريايه داخل اولوب جملهسى هلاك اولديلر فاش تسبيح جمادات ايدت
يعنى جماداتك تسبيحى سكا ظاهر وآشكاره اوله نتكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيورر :: وان من شيئ الا
يسبح بحمده ولكن لا تفقهون تسبيحهم :: يعنى مخلوقاتدن برشى يوقدر :: الا يسبح بحمده :: يعنى اول شيئى تسبيح
ايدر الله تعالينك حمدينه ملتبس تسبيحله يعنى حق تعالى حضرتلرينى تنزيه ايدر شول شيدنكه لوازم امكان
وتوابع حدوثدر يعنى تنزيه ايدرلر زيرا وذوى العقول اولنلر لسان قال ايله وباقيسى لسان حال ايله
شول جهتدنكه امكان وحدوث اشيا دلالت ايدر صانع قديم اوزرينه كه واجب لذاته در پس
بو حاللردن مشاهده اولنوركه جمله اشيا آنك مسبحيدر :: ولكن لا تفقهون تسبيحهم :: ولكن اى مشركلر سز
اشيانك تسبيحنى اكلامزسز نظر صحيح وعقل صافيدن خالى وبى بهره اولديغكز ايچون زيرا اشيانك تسبيحى
نظر صحيح وعقل صافى ايله فهم اولنور كه بامر او همى رفت آب جو :: ونادى فرعون فى قومه قال يا قوم
اليس لى ملك مصر وهذه الانهار تجرى من تحتى افلا تبصرون :: مى كشانش در جهاد ودر قتال
مرد الله بجزيك الوصال :: رجعنا من الجهاد الاصغر الى الجهاد الاكبر :: حكميجه نفسكى جهاد وقتال ايدك

مردکی اول الله عظیم الشانک حضرتلری سکا وصالن بخش ایدوب ویرسون موسی با یدکه اژدها کشد
خذها ولا تخف سنعیدها سیرتها الاولی :: حکم شریفنجه موسی کرکدکه اژدها یه اولدی جواب حضرت موسی
عزت آن اوست وآن بندکانش یعنی عزت اللهکدر وآنک مؤمن قوللرینکدر کما قال الله تعالی
فلله العزة ولرسوله وللمؤمنین :: پاسخ دادن فرعون موسی را علیه السلام :: جمع آرم ساحران دهر را ::
سورۀ طه ده در :: قال :: فرعون دیدی :: اجئتنا :: بزه کلدکمی کیم :: لتخرجنا :: بزی چیقاره سن :: من ارضنا ::
یریمزدنکه ارض مصردر :: بسحرک یا موسی :: کندو سحرکله ای موسی یعنی بیلدکسن ساحرسن ایسترسنکه سحر ایله
بزی مصردن چیقاره سن بنی اسرائیلی مصرده تمکن ایدروب کندک پادشاهلق ایلیه سن :: فلنأتینک بسحر ::
پس البته برکتوررز سنک ایچون بر ساحرکه :: مثله :: آنک سحری سنک سحرک مثللی اوله تا آنک قوتیله بز
سنکله معارضه ایلیه وز تا خلق جمله بیله لرکه سن پیغمبر دکلسن ساحرسن :: فاجعل :: پس سن مقرر ایله :: بیننا
وبینک :: بزمله سنک مابینکده :: موعدا :: بر وعده ایله معارضه کوننه شویله وعده که :: لا نخلفه :: اول وعده یه
خلاف ایتمیه وز :: نحن ولا انت :: نه بز ونه سن چونکه اول وعده یتشه حاضر اوله لم :: مکانا سوی :: بر مکانه
مساوی اول یعنی هموار ویکسان اوله تا خلق جمله نظر ایلیه لر :: جواب فرعون :: تا بکوشد او کر نامن خفته ام یعنی
سن مهلت ویر تا ایستدیکی قدر کوشش ایلسون که بن خفته وغافل دکلم تیز رو کو پیش ره بکرفته ام سن دخی
تیز یوریوب عجله ایدرسه ایتسون که :: ان ربک لبالمرصاد :: مضمون شریفنجه آنک یولنک اوکنی طوتمشدر
مهلت دادن موسی علیه السلام :: شد قراوبکرفت باز او شد عصا :: موجب :: خذها ولا تخف سنعیدها سیرتها
الاولی :: اژدرک چکدی طوتدی ینه عصا اولدی شدق عصانک اوجنده اولان چتالدر چونکه باخویشند
کی پیدا شود :: ولا تطع من اغفلنا قلبه عن ذکرنا واتبع هواه :: یعنی سن مطیع اولمه شول کیمسه یه که بز آنک قلبنی
غافل وذاهل قلمشزدر بزم ذکرمزدن ودخی هواسنه تابع اولمشدر معنا باخویش اولنلره لذت عشق الهی
ظاهر اولمز یعنی غافل وتن پرست اولنلره بو معنادن نصیب ویرلمز بو معنا بیخویش اولان عاشقلرک
نصیبیدر :: پیش افتد آن بزلنک پسان :: اضحک الرجعی وجوه العابسین :: قیون سوریسی کیرو دوندکده
ایلرو دوشنر کیروده اولان اعنق کبی اضحک کولدردی الرجعی کیرو دونمک وجوه العابسین عبوس
اولنلرک یوزلرینی :: آخرون السابقون باش ای ظریف :: برشجر سابق بود میوه ظریف :: یعنی شمار دنیاده
آخرون مقامنده اول شمار آخرتده سابقوندن اول حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر :: نحن الآخرون
السابقون :: وجوده کلمک حیثیتیله آخرون وعالم خلق اولمسی جهتندن سابقون بز زیرا ایجاد عالمدن
مراد آدمدر وآدمدن مراد سلطان انبیادر صلی الله علیه وسلم تشکیم تا ان میوه شجر اوزره سابقدر
زیرا شجر غرس ایتمکدن مراد میوه در کذلک ایجاد عالمدن مراد حضرت محمد المصطفی در صلی الله علیه وسلم
تشکیم آنک شان شریفنده بیورلدی :: لولاک لما خلقت الافلاک :: پس ای سالک سن دخی واجبدرکه
دنیا جهتنده آخرون وآخرت خصوصنده سابقوندن اوله سن چون ملائک کوی لا علم لنا :: تا بکیرد
دست تو علمتنا :: ملائکه کبی لا علم لنا دی تاکه :: الا ما علمتنا :: سنک الک طوته تا نقلب یابم اندر ساجدین
تشکیم جناب حق سورۀ شعرا آخرنده بیورر :: الذی یریک حین تقوم :: یعنی اول عزیز ورحیم که سنی کورر
شول حینده که قالقوب تهجد نمازینی قیلدرسن تنها :: وتقلبک فی الساجدین :: یعنی الله تعالی کوررسنک
ترددکی وتقلبکی وتفرقکی مصلیلره قیامده ورکوعده وسجودده وقعودده امامت ایلدیککده وقت
آن اساطیر اولین که کفت عاق :: حرف قرآن را بد آثار نفاق یعنی قرآن عظیم حقنده دیدیلر حکایات اولیندر

مثنوی
زینش نامداراند در بلاد
کمترند والله اعلم بالعباد

بو بیت

113

بو بیت شریفده اول آیت کریمه یه اشارت بیورررکه سورۀ انعامده در :: ان هذا الا اساطیر
الاولین :: وینه سورۀ نحلک اولنده :: واذا قیل لهم ماذا انزل ربکم قالوا اساطیر الاولین :: وینه سورۀ فرقانده
:: وقال الذین :: یعنی ودیدیلر شونلرکه :: کفروا :: انکار ایتدیلر یعنی کافرلر دیدیلر :: ان هذا :: این ما معناسنه در
یعنی محمد صلی الله علیه وسلم بزه قرآن دیو کتوردیکی دکلدر :: الا افک افتریه :: افترا ویلاندر که کندو نفاق
نفسندن سویلمشدر :: واعانه علیه :: معاونت ویاردم ایلدیلر اول یلانه دوزمکه :: قوم آخرون :: بر کروه قوم
جبر ویسار وعداس وفکیه رومی یونانلر امم سابقه نک اخبارین محمده صلی الله علیه وسلم حکایه ایدرلر محمد صلی الله علیه وسلم
اول حکایه لری عرب عبارتنه دوزوب اسلوبه قویار بزه قرآندر دیو سویلر دیدیلر :: فقد جاؤ :: تحقیقا اول قوم
کلدیلر :: ظلما وزورا :: ظلم ایله ویلان ایله محمده صلی الله علیه وسلم یاردم ایدنلر بو تقدیرجه کلام کفارک بقیه سی اولور
اصح بودرکه حضرت خدانک کلامیدر یعنی دیمک اولورکه کافرلر قرآن یلاندر حق کلامی دکلدر دیرلر بر قوم
اعانت ایتدیلر دیرلر بو خصوصده ظلم ایلدیلر یلان سویلدیلر دیمک اولور کوشه بی کوشه دل شه ره
ایست کوکلک کوشه بر اولو یولیدر حقه وآرمغه زیرا الله ذوالجلال حضرتلری کوکله ناظردر تاب لا شرقی
ولا غرب از مهیست لا شرقی ولا غربی اولان تاب بر ماهدندرکه علیه الصلوة والسلامدر یاخود الله تعالیدر
یعنی بر نور الهیدر :: فرستادن فرعون بمداین بطلب ساحران :: اهل رای ومشورت را پیش خواند اندر نهان که ره
مشورت ایلدی حاضرلریله سورۀ اعرافده :: قال الملأ من قوم فرعون ان هذا لساحر علیم یرید ان یخرجکم من ارضکم
فماذا تأمرون قالوا ارجه واخاه وارسل فی المداین حاشرین یأتوک بکل ساحر علیم :: دو جوان بود ساحر مشتهر
بریسی سابور وبریسی غادور دیرلردی سحر ایشان در دل مه مستمر نافذ ومؤثر بوده مشی وبنوده چون روی
کندودن اختراع وانشا ایدردی غیریدن روایت ایتمزدی خواندن دو ساحر پدر را چونکه اول ایکی ساحر آنلرک
قبرستان ایدوب تأمل ایلدیلر :: اذا تحیرتم فی الامور فاستعینوا من اهل القبور :: مضمونجه پدرلرینک تربه سندن همت
استمداد ایتمکه کتدیلر :: نوجوان راستان در رفته :: یعنی ای پدرسن :: فکشفنا عنک غطاءک فبصرک الیوم حدید ::
موجب :: الناس نیام فاذا ماتوا انتبهوا :: عالم حقیقته وآخرته کتمشسن در :: جواب کفتن ساحر مرده ::
کرجهانا فرعون کیرد شرق وغرب :: سرنکون آید خدا وانکاه حرب :: اکرچه جهان شرقدن غربه دک فرعونه ایله
پر اوله ایدی جمله سرنکون ومقهور اولورلر زیرا خدای متعال حضرتلریله حرب نیجه قابلدر یعنی حضرت
موسی علیه السلام حق جانبندندر آنکله حرب ایتمک همان الله ذوالجلال حضرتلریله حرب ایتمکدر حق تعالی حضرتلریله
حرب ایدن سرنکون اولور :: وما یعلم جنود ربک الا هو :: مضمون شریفنجه جمله اشیا خدای متعال حضرتلرینک
عسکریدر تشبیه قرآن عظیم بعصا :: کر بمیری تو نمیرد این سبق :: جناب حق سورۀ حجرده بیورر :: انا نحن نزلنا
الذکر وانا له لحافظون :: تحقیقا بز ایندردک قرآنی وتحقیقا بز او قرآنی حفظ ایدیجی یوز تحریفدن وزیاده
ونقصاندن من ترا اندر دو عالم حافظم :: ایکی عالمده بن سنک حافظکم برموجب :: والله یعصمک من الناس ::
تو به ازمن حافظ دیکر جو :: سورۀ یوسفده در :: فالله خیر حافظا وهو ارحم الراحمین :: جمع آمدن ساحران از دیار
سورۀ اعرافده مذکوردر :: وجاء السحرة فرعون قالوا ان لنا لاجرا ان کنا نحن الغالبین قال نعم وانکم لمن المقربین ::
پس بکفتندش باقبال تو شاه :: سحره جمع اولدقدنصکره فرعونه دیدیلر سن شاهک دولتنده البته
بر غالبز دیدیلر سورۀ شعراده مذکوردر :: وقالوا بعزة فرعون انا لنحن الغالبون :: وسحره دیدیلر ایپلر وعصالرکه
القا ایتمشلر ایدی حرکت شدده حرکته آغاز ایلیوب خلقدن غریو قوبدیغی وقت فرعونک اولولغی وقوت
غالبه سی ایله یاخود باقسیمچون اولر فرعونک عزتی حقیچون تحقیقا بز غلبه ایدیجی یوز موسی اوزرینه :: فالقی موسی ::

پس حضرت موسى عليه السلام امر حقله القا ايلدى :: فالقى عصاه :: عصاسى فى الحال اژدرها اولدى :: فاذا هى
پس آندن اژدرها اولان عصا ناكاه :: تلقف :: يوتر ينه اوعرينه بر لقمه ايدر :: ما يافكون :: شول شيلركه
تزوير ايدرلردى مار واژدرها صورتنده خلقه كوستررلردى :: فالقى السحرة ساجدين :: پس بو زمان
اوزره هو شديد ساحرلر ساجد اولدقلرى حالده بيلديلركه عصانك اژدر اولمسى سحر قبيلندن دكلدر اختلاف
كردن درچاونكى شكل پيل :: آنچه نامد در زبان و در بيان :: من عمل بما علم اورثه الله تعالى عالم يعلم حكمنجه
الله عظيم الشان حضرتلرى اكا بر علم اوكردكه بيان وزبانه كلمز آنچه نامد در كتاب و در خطاب :: من اخلص لله
اربعين صباحا ظهرت ينابيع الحكمة من قلبه على لسانه :: مضمونجه اكا كتاب وخطابه كلميان علم كشف اولور هو
هين بيا دركشتى بابا نشين اى اوغل كل بابانك كميسنده اوتور تاكه طورلق ايله غرق اولميوب ديدكى
تشكيم جنب حق بيورر :: ونادى نوح ابنه وكان فى معزل يا بنى اركب معنا ولا تكن مع الكافرين كفت
نى رفتم بدان كوه بلند قال ساوى الى جبل يعصمنى من الماء :: جز حبيب خويش را ندهد امان قال لا عاصم اليوم
من امر الله الا من رحم من برى ام از تو در هر دو سرا بموجب :: انت مع من احببت يوم القيمة :: جز خضوع ونياز
واضطرار :: اندرين حضرت ندارد اعتبار :: ان الله يحب انين المذنبين :: بر سر كنعان زد وشد ريز ريز
بحكم :: وحال بينهما الموج فكان من المغرقين كه بيا بد اهلت از طوفان رها كما قال الله تعالى :: ونادى نوح ربه فقال
رب ان ابنى من اهلى وان وعدك الحق وانت احكم الحاكمين كفت او از اهل وخويشانت نبود كما قال الله تعالى
:: قال يا نوح انه ليس من اهلك انه عمل غير صالح :: كاه با الطاف كاهى با دمن كاه الطاف كه تشان
سراى در دمن كه مزبله در بونلره خطاب ايدوب سويلر حكايه آورده اند كه مجنون دركوى ليلى هرچه
ميديد بوسه ميداد سائلى سؤال كردكه اى مجنون اكر ليلى را دوست ميدارى باغير وى محبت ازچه ورزى
نظم كرد مجنون ياد سوكند عظيم :: كفت تا دركوى او كشتم مقيم :: من نديدم درجهان كوى او :: نه در وديوار الا روى او
جمله اوبينم چودانم جمله اوست :: نيست در هر دو جهان بيرون ز دوست :: توفيق ميان اين دو حديث شريف كه
الرضا بالكفر كفر وحديث ديكر من لم يرض بقضائى فليطلب ربا سوائى چون كلام حضرت پير دستكير
حضرت نوحك مناجاتيله اكا منتهى اولديكه عاشق صنع خدا با فر بود :: عاشق مصنوع او كافر بود بيوررلر صنعله
مصنوع بيننده تفرقه دن اوترى اول مسئلهٔ كلاميه يه ايما ايدركه اهل كلام ديرلر جميع افعال عباد مشيت وقضاى
خدادر ديرلر پس كفر دخى قضاى خدا ايله در وقضايه رضا واجبدر زيرا حديث قدسيده كه :: من لم يرض بقضائى
فليطلب ربا سوائى :: بيوررى وبو مسئله دخى مقرر دركه كفره رضا ويرمك كفردر پس بونده كفر كه قضا حقدر اكر
رضا ويرسه كافر اولور واكر رضا ويرمزسه ترك رضاى حق ايلمش اولور بو واقعه ده چاره ندر كفتش
اين كفر مقضى نه قضاست اول سائله ديديكه كفر مقضى در قضا دكلدر وقضايه رضا واجبدر مقضى يه دكل
ربع قرآن پيركا محفوظ بود :: جل فينا از صحابه ميشنود صحابهٔ كرامدن روايتدركه :: من حفظ ربع القرآن
جل فينا :: ديرلرايدى زيرا جامع الفاظ ومعانى قرآن اولور زيرا معانيسى عليه الصلوة والسلام حضرتلرندن
اوكرنورلردى چون حفظ ايلسه لر الفاظ ومعانى جمع اولورلردى اول سببدن جل فينا ديرلردى يعنى
اولو اولدى بزم ارامزده ديرلر ايدى جمع صورت با چنين معنى ژرف يعنى الفاظ قرآن حفظ ايلمك
بويله عميق ودقيق معنا ايله كه :: ان للقرآن بطنا ولبطنه بطنا الى سبعة ابطن :: بيورلمشدر خود عصا معشوق
عميان مى بود يعنى اول الفاظ عصا كبيدر كورلر الده داستان مشغول شدن عاشق طلب الدليل
بعد حصول المدلول قبيح دليل طلب ايلمك مدلول حاصل اولدقدنصكره قبيحدر والاشتغال بالعلم تحصيل علوم مشغول

اولق بعد الوصول الى المعلوم مذموم معلوم وصول اولدقدنصكره مذمومدر هست معشوق آنكه او يكتو بود ::
مبتدا ومنتهى ات او بود بحكم :: هو الاول والآخر :: مبتدا ومنتها اودر پس عاشق صادق آنك عشق
بر معشوقه اولكه :: هو الله احد :: در ازل وابديدر هم هويدا او بود هم نيز سر بحكم :: هو الظاهر والباطن ::
منتهى نبود كه موقوفست او منتهى دكلدر اولكه حاله موقوفدر نيست دلبر لا احب الآفلين دلبر حقيقى
دكلدر زائلدر پس آفل وزائل اولنلرى سومزم كوهمات اندر يقين ابن اضطراب كوهمات آرد اصلنده
بما آرد ترا در ما آب معطش اولورسه تشنه لك وبو اضطراب يقين شبهه سز سنى صوبه كتورر ديمك اولور
واكر ما نحن معطش اولورسه بو اضطراب وبو طلب سنى بزه كتورر ديمك اولور نيست الت حاجت اندر راه رب
من طلب وجد وجد ومن قرع الباب ولج ولج :: حكمنجه جد وجهدله طلب ايليان بولور پس الت لازم اولمز
حكايه آن شخصكه درعهد داود عليه السلام :: اطلبوا الارزاق من اسبابها :: طلب ايليك رزقلرى سببلرندن
سعى وكوشش ايله طلب ايليك يالكز دعا ايله اولمز ديديلر زيرا بيورر :: ليس للانسان الا ما سعى :: يعنى انسان
ايچون يوقدر الا شول شيكه سعيله تحصيل ايتمشدر وادخلوا الاوطان من ابوابها وطنلريكزه داخل اولك
قپولرندن يعنى هر شيئى طلب ايليك وهر صنعتى استادلرندن اوكرنك ديمك اولور كوه ومرغان هم رسائل
با دمش :: وسخرنا مع داود الجبال يسبحن والطير وكنا فاعلين :: مضمون شريفنجه جبال وطيور آنكله دعوتنده
محرم وهم آهنك اولوب آنكله بيله دعوت وتسبيح ايدرلردى دويدن كاو درخانه دعاكننده خبرده وارد
اولمشدركه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيورر :: انا عند ظن عبدى بى وانا معه اذا دعانى :: پس بو مضمون شريف
اوزره دعاسى قبول اولوب بر كون ناكاه خانه سنه بركاو داخل اولدى عذر كفتش نظم كننده :: چون تسبيح
كرده هر چيز را وان من شيء الا يسبح بحمده :: مفهوم شريفنجه هر شيئك تسبيح ايلديكين چنكشانرا افكند يزدان
از قدر قضا وقدرك تاثيرندن خداى متعال حضرتلرى مذاهب مختلفه واديان وملل مابيننده جنك براقدى
تاكه :: يضل من يشاء ويهدى من يشاء :: مضمون شريفى ظاهر اوله يك لطفى قهر درپنهان شده :: يا كه قهرى
در دل لطف آمده يعنى قهرى هر كسه بللو اما شكل اوزره قهر لطف شكلنده كورينه يا خود لطف قهر شكلنده
كورينه آنى بيلمك مشكل اولور تشكيم حضرت على بن ابى طالب كرم الله وجهه ورضى الله عنه بيورر :: سبحان
من اتسعت رحمته لاوليائه فى شدة نقمته واشتدت نقمته لاعدائه فى سعة رحمته :: پس حق سبحانه وتعالى حضرتلرى
هر كيمك جاننده محك قويه لطفى قهردن وقهرى لطفدن فرق ايدر مثال ظن ويقين در علم :: بعد ازان
يمشى سويا مستقيم اشارتدر :: افمن يمشى مكبا على وجهه اهدى امن يمشى سويا على صراط مستقيم :: مكبا
يعنى هر ساعتده سورچرر يوزى اوستنه يقلور يعنى شول كيسه كه هر ساعت يوزى اوستنه دوشيجى اولديغى
حالده يورييه اولمى اهدى وارشددر يعنى زيانك هدايت بولمشدر يوخسه :: ام من يمشى سويا على صراط
مستقيم :: شول كيسه كه قائما من العثار ومستوى الاعضا بلا عوج يورييه طريق راست اوزره اولمى
اهدى وارشددر پس اهدى ساكنا ومستويا يوريين اهدار ديمك اولور بو آيت كريمه تمثيلدر مشرك ايله
موحدى وجاهل ايله عالمى وعاصى ايله مطيعى كه كافر كمراه ميدان غوايتده حيران وسركردان يورر ومؤمن
مهتدى راه يافته طريق حقده بصيرت ايله سلوك ايدر رباعى فرقست ميان آنكه ازروى يقين :: با ديده بينا
رود اندر ره دين :: با آنكه دو چشم بسته بر دست كشى :: هر كوشه همى رود بظن وتخمين :: كذلك حضرت مولانا
قدس الله سره الاعلا بيوررلركه مجتهد بر سالك ظن ومكاندن خلاص اولمجق اكا علم يقين حاصل اولوب
روحه جناحين منزلسنده اولور بعد ازان بو علم حاصل اولدقدنصكره يمشى سويا سالم اولديغى حالده طريق حقده

دوشدن وغفاردن مستقیم اولور. صراط مستقیم اوزره نه علی وجه مکبا او سقیم وجهی اوزره
دوشیجی اولدیغی حالده بولورز وسقیم بولورز یعنی یاگلز. مثال رنجور شدن آدمی بو هم تعظیم خلق
بو مطلبده برقاج معرفته تنبیه بیوررلر. بری بودرکه سالکك اجانی درست کرکدرکه طاعتلرك
طعنی وکودکان دنیانك تشنیع وتشکلی ایله منغیر اولوب خللپذیر اولمیه. وبری دخی بودرکه سلوك
طریقنده شویله متین اولق کرکدرکه دنیا زخرفاتی کوزینه کورنمیه والکا میل اتمیه. وبری دخی بودرکه عوامك
تعظیمی ایله کندوی شیخ کامل ومکمل اولدم ظن اتمیه وجاهللرك مدحی ایله الدانوب خسته دل اولمیه که
تشکیم اول معلم اوغلانجقلرك حیله سیله وهم هشوب خسته اولدی. در وهم افکند کو دکان استاد را
سر امام آید همیشه پای را. باشی امام اولور دائم آیغه. چون حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلانك
مقصودلری قصه دن حصه در اوغلانجقلرك مقتدالرینی بیلوب آنلرین مکتبه کتدیلر. پس مرتبه ده
تنبیه بودرکه مبتدی ومقلد اولنلرك وطریقه سلوك ایدنلر کرکدرکه نبی وولی وشیخ کامل ومقتدی
رأیته تابع اوله والا تقدم ایلمیه. کو بود منبع زنور آسمان. که اول کامل نور آسمانك منبعی در. جمیع اولیاء
عظام ومشایخ کرام بونك اوزرینه متفق اولمشدرکه هدایت ربانی وسعادت یزدانی اتباع سید المرسلین
صنه وکلدر. کذلك مبتدیان طریقت اتباع مرشد کاملدر. برلسنه تحصیل ایده مزلر. رنجور شدن آن استاد
کفت روهه توجهی مه اینه اث. معلم عورتنه دیدیکه یوری نه سن اول ونه آیتك اولسون دیدی که ایید
قوتلمق مه مه دیکدر. مه اسکت دیمکدر. یعنی نه سن قورتلدوس ونه آیتك قورتلسون دیمك اولور
درجامه خواب افتادن. قول پیغمبر قبول یفرضوا. ان تمارضتم لدنیا تمرضوا. پیغمبرك قولنی قبول ایلمك
فرض اولنور. مصرع ثانی مضمون قول پیغمبردر بیورر. لا تمارضوا فتمرضوا. یعنی تمارض ایلمك مرضه مبتلا
اولورسز. لدنیا نظم ایچون کلمشدر. معناسی بزم یا مرده دیمکدر. رفتن مادران کودکان. باد بار
کرده ساعدهای خویش. یعنی الدرینی کسدیلر خبرلری اولدی. تشکیم خدای متعال حضرتلری سوره یوسفده
بیوردی. فلما رأینه. پس اولزمانکه زنان مصر یوسفی کوردیلر. اکبرنه. اولولدیلر یعنی جمال وکمالده
عظیم الشأن بولدیلر. وقطعن ایدیهن. وکسدیلر الدرینی. والك المن احساس ایلدیلر. حقایق علمی ده
مذکوردرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری محبان محبت الهیه بو آیت کریمه ایله توبیخ ایلرکه برمخلوقك
رؤیتندن اول حالته یتشدکه بجاق ایله الین مجروح ایلیه والك المنه مطلع اولمیه. پس سزکرکدرکه خالقك
برلوسشهودندن هیچ بر بلادن متألم اولمیه سز دیمك اکلنور دیمش. بیت. کر بانو دمی دست در اغوش توان
کرد. بیداد تو سهلست فراموش توان کرد. القصه زنان مصر چونکه بیخود لقدن کندولره کلدیلر زبان تحسین
وآفرین کشاده قیلوب. وقلن. ودیدیلر. حاش لله. تنزیها له من صفات العجز وتعجبا من قدرته علی خلق مثله
یعنی منزه وپاکدر الله عظیم الشأن حضرتلری صفت عجزدن وتعجب ایدرز تعجب ایلمك لکله حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك
قدرتندن که بونك کبی جمالی خالق ایلمیه دیدیلر. ما هذا بشرا. بو غلام آدم اوغلانلرندن دکلدر زیرا
بونك کبی جمال معهود بشر دکلدر دیدیلر. ان هذا الا ملك کریم. بو غلام دکلدر. انك ملك کریمدر
زیرا جمال رائق وکمال فائق وعصمت بالغه جمیع اولمق ملائکه نك خواصندندر. نظم. چو دیدندش که جز و
او کهر نیست. برآمد بانك زنشان کین بشر نیست. نه چو آدم ز آب وگل سرشته ست. ز بالا آمده قدسی
فرشته ست. حکایت آن درویش. انا جلیس من ذکرنی. بن شول کیمسه نك جلیسی یم که بنی ذکر ایلیه
وانیس من استأنس بی. وشول کیمسه نك انیسی یم که بنکله انس طوته. دیدن زرکر عاقبت. دست لرزان چشم

تونا منتفش سنك کوزك بلند دکلدر. یعنی عاقبت بان دکلسن کوزك ضعیفدر. بقیه قصه آن
زاهد کوهی. زین سبب فرمود استثنا کنید. کر خدا خواهد بپیمان برزنید. بو سببدن درکه خدای متعال
حضرتلری استثنا ایلیك دیو بیوردی. برعهد وپیمان ایلدیککز وقت ان شاء الله دیمکی اکا ملحق
ایلیك. تشکیم سوره کهفده بیورر. ولا تقولن لشیء انی فاعل ذلك غدا الا ان یشاء الله.
چون حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم دن قوم قریش روحدن واصحاب کهفدن وذوالقرنیندن
سؤال ایلدیلر علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلری بیوردیلرکه یارین کلك جواب ویره یم دیدیلر
ان شاء الله دیمدیلر. اول سببدن اون کون مقداری وحی کلمدی. قوم قریش طعن وتکذیبه اغاز ایتدیلر
علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلرینك خاطر عاطرلرینه ملال حاصل اولدی. حق سبحانه وتعالی حضرتلری
بو آیت کریمه یی کوندروب نهی بیوردیکه. ولا تقولن. دیمه یا محمد صلی الله علیه وسلم. لشیء. برنسنه دن
اوتری. انی فاعل. تحقیقا بن ایشلیجی یم. ذلك غدا. آنی یارین یعنی یارین شویله ایدرم دیمه. الا ان
یشاء الله. الا الله مشیتی ایله یعنی ان شاء الله دیمکله. کل اصباح لنا شان جدید. اصباح همزه نك فتحیله
جمع صباح وکسریله مصدردر. وکل منصوبدر ظرفیت اوزره. هر صباح بزم ایچون بر کار جدید واردر دیمك
اولور. کل یوم هو فی شان. مضمونجه. کل شیء عن مرادی لا یحید. هر شی بنم مرادمدن میل وانحراف ایلمز. پس نیجه
دیلرسم اویله اولور غیری اولمق احتمالی یوقدر. در حدیث آمد که دل همچون پراست. قال النبی صلی الله علیه وسلم
مثل القلوب کریشة فی فلاة یقلبها الریاح. یعنی انسانك قلوبی مثلی بر یلك کبیدرکه بر صحراده دوشمش
اوله ریاح اول یلکی هر طرفه نیجه دوندرر ایسه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك حکمی دخی قلوب انسانی اویله
دوندرر. اول سببدن درکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم دعا ایدوب. اللهم یا مقلب القلوب
ثبت قلبی علی دینك. بیوررلردی. در حدیث دیکر این دل دان چنان. کاب جوشان زآتش اندر قازغان.
کما قال النبی صلی الله علیه وسلم. مثل القلب فی تقلبه کالقدر اذا اجتمعت غلیانا. این هو تاثیر حکمت وقدر
چاه می بینی ونتوانی حذر. اذا جاء القضاء عمی البصر. تشبیه بند دام قضا بصورت پنهان. بینی اندر دلق
مهزاد. سربرهنه در بلا افتاد. در هوای نابکاری سوخته. یای مصدریه در. نابکارلق هوسنده یانمش
دیمکدر. یعنی هیچ بر ایشه الی وارمز اولمش بر کاره یارازلمش دیمکدر. بعض شارح بو مصرعك معناسنده
عورتدن اوغلاندن بر نابکارك هوسندن یانمش دیو معنا ویرمشلر. صدد بند معنوی ایکن بند صوری
بیان اتمشلر زیاده عدم اطلاعدندر. بند تقدیر وقضای مختفی. کرچه بیند آن بجز جان صفی. یعنی بو ذکر اولنان
بند تقدیر الهی وقضای مختفینك بندیدرکه آنی جان صافیدن غیری کیمسه کورمز. تشکیم بو بند مختفی
حقنده جناب رب عزت بیورر. وجعلنا من بین ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا فاغشیناهم فهم لا یبصرون.
وسوره بقره نك اولنده. ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی ابصارهم غشاوة. پس اهل شقاوت وضلالت
اکرچه ظاهرا بندلری یوقدر
اما معنا بو زندن حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك قضاسی آنلری بند شقاوت وزندان ضلالتده مبتلا قلمشدر
دیدن آن بند احمد را رسد. اول بندی کورمك حضرت احمد صلی الله علیه وسلمه میسردر. بر کلوی بسته
حبل من مسد. بو غازده باغلنمش ایب که خرما لفندن اوله. آنی کورمك علیه الصلاة والسلام حضرتلرینه
لایقدر. وانك ورثاسندن صافی دل وصافی جان اولان عزیزلره میسردر. دید بر پشت عیال بو لهب
تنك هیزم کفت حمال الحطب. ابو لهبك عیالنك ارقه سنده بر تنك اودن کوروب حمالة الحطب
دیدی. حطبدن مراد نمیمه اوله زیرا نار خصومتك اشتعاله سببدر. یاخود حطبدن مراد تن ناپاکیدر که

حطب جهنمدر زوج حبیبی آنی کورر تا جهنمه واصل اینجه دک تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیورر
انکم وما تعبدون من دون الله حطب جهنم یعنی ای مشرکلر سز شول شیکه عبادت ایدرسز الله دن غیری حطب جهنمدر
فی جیدها اول امرأة ابولهبک بوینده واردر حبل من مسد خرمالفندن بوکلمش ایپ مراد ایپ ضلالت اوله
جناب پیر دستکیر بیوردیغی مضمون اوزره خرمالفندن بوکلمش ایپه تشبیه ایلمک استحکام وصلابتندن کنایه اوله
یعنی برکیمسه نک بوینده ضلالت ایپی طاقیلور اولکیمسه او بنددن خلاص اولمق ممکن دکلدر مکر حق سبحانه وتعالی
حضرتلرندن عنایت اوله زیرا امرأة ابولهبک بوینده ظاهر ایپ یوغیدی وسائر اهل ضلالت وشقاوتک کوزلرینه
ظاهر بوینلرنده ایپ یوقدر پس مراد بند معنویدر وبو بند معنوی یی کورمکه حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نورینک
کوزی آچلمش کیمسه کرکدر باقیانش جمله تاویلی کنند کین زبیهوشیست ایشان هوشمند یعنی اول مهترزاده نک
احوالنی تاویل ایدرلر بیهوشلقندن واحمقلقندن بویله اولمشدر دیرلر وعاقل کچورلر متهم کردن آن شیخ را شومی
فرج وکلو رسوا شده فرجه کلونک شوملقندن رسوای اولمشدر تشکیم دیمشلردر البطن والفرج بابان من النار
زیرا کلو وفرجه صبر ایده میانلر اوغرلق وزنا ایله رسوای اولورلر سبب جرئت ساحران که ببرم دست
وپایان ازخلاف یعنی الریکزی وایاقلریکزی خلافندن کسرم وسزی خرما دالرینه آصرم دیدی تشکیم
جناب حق سوره طه ده ذکر ایدر فلاقطعن ایدیکم وارجلکم من خلاف ولاصلبنکم فی جذوع النخل شکایت کردن
استر پیش اشتر یستوی الاعمی لدیکم والبصیر فی المقام والنزول والمسیر آشتر استره دیدیکم سنک
قتکزده اعمی ایله بصیر برابرمیدر مقامده ونزولده سیرده بو بیت اشارتدر سوره انعامده اولان
آیت کریمه یه قل هل یستوی الاعمی والبصیر افلا تتفکرون استفهامدر اما بو مصرعده حرف استفهام محذوفدر
چون آیت کریمه یه اشارت ایلدی آیتده اولان حرف استفهام ایله اکتفا ایلدی زیرا بیت آیت کریمه نک
مضمون شریفنی مشعردر قل دی یا محمد صلی الله علیه وسلم کفاره هیچ برابر اولورمی اعمی ایله بصیر آیا تفکر
وتامل ایلمزمسز اجتماع اجزای خر عزیر علیه السلام الله تعالی حضرتلری عزیر علیه السلامی اماته ایدوب بعده احیا
بیورمسی قصه سن سوره بقره ده حکایة ذکر ایدر او کالذی مر علی قریة وهی خاویة علی عروشها
بو قصه نک اصلی شویله در که حضرت عزیر علیه السلام پیغمبرزاده ایدی چون بنی اسرائیل فسق وفساده
آغاز ایتدیلر وحدودی تجاوز ایدوب پیغامبرلری قتل ایلدیلر الله ذوالجلال حضرتلری بخت النصری بونلرک
اوزرینه حواله ایلدی کلوب بیت المقدسی خراب ایتدی عزیر علیه السلامی اسیر ایدوب بیله کوتوردی بابل
ولایتنه ایلتدی الله تعالی حضرتلری انی کفار قیدندن خلاص ایلدی بعده عزیر علیه السلام بیت المقدس جانبنه
عزیمت ایلدی قدس اطرافنده برقریه یه کلوب خراب اولمش کوردی اما اشجاری میوه دار ایدی برمقدار
انجیر واوزوم جمع ایلدی وبردیوار دیبنده قرار ایدوب برقاچ انجیر اکل بیوروب باقیسی یاننده قودی واوزمک
صقوب برمقدارینی ایچوب ماعداسنی برقاب ایچنده قودی وبر حماری وار ایدی یاننده باغلدی براز
اولتوردی وقریه نک احوالنی تفکر ایلدیکه بو خراب قریه قچن آباد اوله جقدر وبونی قچن احیا ایدر الله تعالی دیدی
اول محلده الله ذوالجلال حضرتلری آنک روحنی قبض ایلدی خر دخی اولدی یوز ییل یاتدی حق سبحانه وتعالی
اندنصکره اکا حیات ویردی ضحی وقتنده قبض اولنمش ایدی احیا اولدیغی وقت ایسه صلوة عصر اولمش
ایدی برملک کلوب نقدر یاتدک اکلرمیسن دیدی ایتدی برکون چون کوردیکه کون دخی غروب ایتمامش
ایتدی او بعض یوم ملک ایتدی بلکه یوز ییل یاتدک طعامک وشرابک متغیر اولمامشدر وحمارکه
نظر ایله که اجزاسی نیجه متفرق اولمشدر دیدی ونظر ایله کورنجه حیات ویریز اکا دیدی تشکیم جناب پیر دستکیر

بیورر

116

بیورر همین عزیر را دیدکه اندر حرث تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری وانظر الی حمارک ولنجعلک
آیة للناس وانظر الی العظام کیف ننشزها پس اول ملک چغاردی ای چوریمش استخوانلر هلموا
یعنی جمع اولک بربره کلک دیدی درحال اجزای خر جمع اولوب بدننه جان کلوب زنده اولدی عزیر علیه السلام
خره سوار اولوب کندی خانه سنه کلدی اوغللری پیر اولمشلر ایدی عزیر علیه السلام دخی یکت ایدی
السلام علیک یا بنی دیدی اوغلی ایتدی بن پیرم سن یکت سن بکا اوغل دیمک نیجه مناسبدر بنم
بابام یوز ییلدن زیاده دکه غائب اولمشدر دیدی عزیر علیه السلام بن باباکم دیوب احوالنی تقریر ایلدی
جزع ناکردن شیخ برفوت فرزندان چون پیمبر در میان امتان کما قال النبی علیه السلام الشیخ فی قومه کالنبی
فی امته من شفیع عاصیان باشم بجان کما قال علیه السلام شفاعتی لاهل الکبائر من امتی هیچ وازر
وزر غیری برنداشت هیچ برکنهکار غیرک کناهنی کوتورمز یعنی برکیمسه کناهی ایچون برغیری کیمسه یه عذاب اولنمز
کما قال الله تعالی ولا تزر وازرة وزر اخری من نیم وازر خدایم برفراشت قدرت وشفاعت ویردی
قال النبی علیه السلام انی لاشفع یوم القیمة لاکثر مما علی وجه الارض من حجر ومدر عیسی اندر مهد
دارد صد نفیر که جوان ناکشته ما بختیم وپیر سوره مریمده در قال انی عبد الله آتانی الکتاب وجعلنی
نبیا وجعلنی مبارکا اینما کنت عذر کفتن شیخ بهر ناکریستن رحمت دریا بود هادی سبل یعنی هادی
طریقت اولان شیخ کامل دریای وحدتک رحمتیدر بلکه دریادر هر عزیزی راکند راشتباه بحر هر عزیزی
اشتباه بحردن ایدر یعنی بحر ظن ایدر یعنی هر مقلدی مرشد کامل ظن ایدر جزوی کل وعزیزی بحر شاهدن
ونظایرندن ظن ایدر دست بسته عقل را جان باز کرد کارهای بسته را هم ساز کرد چون عقلک باغلو ارلی
الی جان آچدی اول سببدن نیجه باغلو اولان ایشلری آچلمش وحوزلمش ایلدی اندنصکره عقل معارف
الهیه دن واعمال صالحه دن خالی اولمز تشکیم رسول خدا صلی الله علیه وسلم بیورر اذا اراد الله بعبد خیرا
جعل له واعظا من قلبه صبر کردن لقمان علیه السلام برکون حضرت داود علیه السلام تبدیل صورت ایدوب
خلق آراسنه کزوب خلقک احوالنی تجسس ایدرری جبرائیل علیه السلام شکل بشرده حضرت داودک
یانه کلدی حضرت داود اکا سوال ایدوب داودک حالی وسیرتی نیجه در دیدی جبرائیل ایتدی حالی
ایودر اما تولیدی بیت المال مسلمیندن یمه ایدی دیدی داود علیه السلام بو سوزدن متنبه اولدی
خانه سنه کلوب جناب حقه تضرع ونیاز ایلیوب یارب بن شمدنکرو بیت المالدن یمک دیلمزم بکا
برصنعت روزی قیلکه آنکله معیشت ایده یم دیدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری والنا له الحدید مضمونیجه
زره طرزنی اوکرتدی حضرت داود علیه السلام زره دوزمکه مشغول ایدی لقمان علیه السلام آنی زیارته
کلدی تشکیم حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی بیورر صبر را با حق قرین کرد ای فلان آخر
والعصر را آکه بخوان والعصر ان الانسان لفی خسر عصر نبوت حقیچون یاخود عصر نمازی حقیچون ویاخود
زمان حقیچونکه عجایب وغرائبی مشتملدر تحقیقا جنس انسان خسران ایچنده در الا الذین امنوا وعملوا الصالحات
انلر شونلر خسرانده دکللردر که وحدانیت حقه ایناندیلر ودخی عمل صالح ایشلدیلر وتواصوا بالحق دخی بر برینه
وصیت ایتدیلر شول ارتباطکه اکا زوال اولمیه واکا انکار اولنمیه اعتقادا وعملا واول حق وثابت اولان
امر توحید الله واطاعت واتباع کتاب ورسول کبی وبونلره بکزر نه وار ایسه وتواصوا بالصبر ودخی
بعضیسی بعضیسنه وصیت ایتدیلر صبری معاصیدن ومشقته وعباداته وبلیاته صبره وصیت ایتدیلر
معنی بیت صبری حقه قرین ایلدی ای فلان یعنی ای سامع آخر والعصری برخوشجه آگاهلق ایله اوقی

وتأمل ایله تا صبرک فائده سن بیله سنک مخصوص بالذکر ایدوب حق اوزره عطف اولندیغی
منفهم اولور ولهذا لقمان علیه السلام دخی صبری کندویه شعار ایدوب حضرت داود علیه السلامه بو
زره دیمک نه در دیو سؤال ایلمدی صفت بعض اولیاء الله :: زاولیا اهل دعا خود دیگرند یعنی اولیا
اوچ قسمدر برقسمی اهل دعادرکه :: ادعونی استجب لکم :: مضمون شریفنه امتثال کوسترلر کاه اولور برخیر
دعا ایله دیلرلر وکاه اولور بربد دعا ایله یرزلر قصه دقوقی :: ان دقوقی داشت خوش دیباجه ::
عاشق وصاحب کرامت خواجه یعنی مبارک یوزلی ایدی که آنی کورکن آدم اللهی ذکر ایدر دی
نتکیم خبرده کلمشدر :: جالسوا من یذکرکم الله رؤیته ومن یزید علمکم کلامه :: غرة المسکن احاذر انا
بن هذه ایدرین مسکن ومکانه مغرور اولمقدن یعنی الدائم دن انقلی یا نفس سافر للغنا نقل ایله
ای نفس سفر ایله غنا ایچون بو بیت شریفده للغنا دیدی غنادن مراد غنای قلب اولمغه بو حدیث شریف
هم غنای ظاهری وهم غنای قلبی شاملدرکه بیورر :: سافروا تصحوا تغنموا :: لکن مراد جنب پیر دستکیر
غنای قلبدر صحبت اهل الله واصل اولمق شرطیله زیرا دقوقی نک سیاحتدن قصدی نیجه کاملر صحبتنده
واصل اولمق ایدی زیرا غنای قلب حاصل اولمز الا بونلرک صحبتنده اصل غنا غنای قلبدر نتکیم علیه الصلوة
والسلام حضرتلری :: لیس الغنا عن کثرة العرض انما الغنا غنا النفس لا اعود خلق قلبی بالمکان معتاد ایتزم
کوکلک خویی برمکانه یعنی برمکانه قرار ایتمکی عادت ایتزم کی یکون خالصاً فی الامتحان تاکه خالص
اوله امتحانده یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری هرکاه که بنم قلبمه نظر ایلیه کندو محبتندن غیری برشی کورمیه
حب ماسوا وعلاقه مکاندن بازکشتن بقصه دقوقی :: مر علی را بر مثال شیر خوانند حضرت امیر المؤمنین کرم الله
وجهه ورضی الله عنه حضرتلرینه اسد الله اوقورلر بنده وبسته میان ومجلم یعنی اولیاء اللهدنکه انلری
بیلورم آنلرک قوللقلرینه تعظیملرینی وشرائط اکراملرینی مرعی طوترم وخدمتلرینه کمربستهیم اما انلری که
بیلمزم ای یزدان جان آفرین بن محجوبه آنلری مونس ومهربان ایله دیردی همچو داودم نود نعجه مراست
حضرت داود علیه السلام کبی بم طقسان طقوز دیشی قیونم وار طمع در نعجه حریفم هم بجاست حریفمک
نعجه سنه هم طمع ایدرم در سوره ص ده اولان آیۀ کریمه یه اشارتدر :: ان هذا اخی :: تحقیقا بو کیمه بنم
قرنداشمدر یعنی دینده :: له تسع وتسعون نعجة :: آنک طقسان طقوز دیشی قیونی وار :: ولی نعجة واحدة ::
وبنم بر دیشی قیونم وار :: فقال اکفلنیها :: دیدیکه اول نعجه یی بکا ویرکه کفیل قیل تحت یدمده اولنده کفیل اولدیغم کبی
:: وعزنی فی الخطاب :: بکا غلبه ایلدی خطابده یعنی دیلمکده شویله که آنک ردینه قادر اولمدم :: قال لقد ظلمک
بسؤال نعجتک الی نعاجه :: حضرت داود علیه السلام دیدیکه اگر قضیه بو منوال اوزره ایسه الله حقیچون تحقیقا
سکا ظلم ایلدی سنک نعجۀ واحده کی کندینک نعاج کثیره سی جانبنه اضافت ایلمک قصد ایلدیکی سببله کلوب
دعوی ایدنلر ملکلر ایدی حضرت داودک خطاسن کندویه کنایه ایله اکلتمق ایچون کلمشلر ایدی پس حضرت مولانا
قدس الله سره الاعلی دقوقی جانبندن بیورر که حرص وطمعده عین داود کبی یم که هرنقدر اولیاء الله حضرتلرینک
خدمتنه واصل اولسم حرص وطمع زیاده اولور الله تعالیدن دائم تضرع ایدوب دیلرکه کندو ولیلرندن
بکا کوستردیکم سلطانلری کوستره صحبتلری ایله مشرف ومستفید اولم دیدی سر طلب کردن موسی خضر را
علیهما السلام :: اجعل الخضر لامری سببا یاربی حضرت خضری بنم امریمه سبب ایله تاکه اول بکا تعلیم علم لدنی
ایلیه وآنک زیارتی وصحبتی بکا سبب رحمت اوله ذاک او امضی واسری حقبا اول بنم مرادمدر یاخود
سیر ایدرم زمان طویل حقبدر یعنی تمش سکسان ییل کزرم تا خضری بولنجه قرار ایتمزم سوره کهفده بو آیۀ کریمه یه

اشارتدر

114

اشارتدر :: واذ قال موسی لفتاه لا ابرح حتی ابلغ مجمع البحرین او امضی حقبا :: یعنی ذکر ایله یا محمد صلی الله علیه
وسلم شول زمانکه موسی علیه السلام دیدی یوشع بن نون بن افرایم بن یوسف علیه السلامه فتادن مراد
یوشع در زیرا دائم خدمتنده ایدی بعضلر دیمشلر قال لفتاه قال لعبده دیمکدر :: لا ابرح :: یعنی همیشه
سیر ایدرم بو سفردن یوز دوندرمزم تا خضری بولنجه :: حتی ابلغ مجمع البحرین :: حتی یتشم مجمع البحرینه که
ملتقای بحر فارس وبحر رومدر حضرت موسی قصه سی مشهور در تقریره احتیاج یوقدر پس دقوقی دخی حضرت
موسی علیه السلام حضرت خضری طلب ایلدیکی کبی اولیاء اللهه طالب اولوب عزم اولدقجه سیر ایدرم آنلرک
طلبندن فراغت ایلمزم دیدی بیت عاشق بسوی معشوق زنجیر همی درد :: دیوانه همی کردد تدبیر همی ورزد بازکشتن
بقصه دقوقی :: آن دقوقی رحمة الله علیه :: کفت سافرت مدن فی خافقیه دقوقی دیدی بر روزکار سفر
ایلدم مشرق ومغربده کفت روزی میشدم مشتاق وار :: تا ببینم در بشر انوار یار یعنی پرتو انوار جمال یاری
مظهرده مشاهده ایلیم بیت گر بشود جهان همه ازماه منظران :: والله لیس بنظر عینی الی سواک :: مرایای
صور مظاهرده مشاهده جمال باکمال معشوق ایلیم دیمکدر شد آن هفت شمع یک شمع :: چونکه
پایان ندارد وایک :: زانکه لا احصی ثنا ما علیک چونکه بونلرک شرح وبیانک پایانی یوقدر یوری
کندی جانبکه یعنی کندی حالنه وار زیرا لا احصی ثناء علیک در یعنی بن سنک اوزرینه ثنایی عد واحصا ایدمزم
دیو بیوردی پس بونلرک دخی ثناسی عد اولنمز شد آن شمعها یک درخت :: زیرتر از کاو وماهی
بد یقین کاو وماهیدن دخی اشاغه در یقینا شجره ایمان کبی که اصلی زمین وجودده در وفرعی سماده در
کقوله تعالی :: اصلها ثابت وفرعها فی السماء :: این عجب ترکه برایشان میگذشت دقوقی قدس سره بیورر که بر مجهوبلرک
جانلرک مشاهده سندن وهر مشهورک ملکوتی مطالعه سندن چوق عجب کوردم اما بوندن عجب تر کوردمکه
درختلر میوه دار سایه کستر اوزرینه یوز بیک خلق اوغرارلر وسایه آرزوسنده جان ویررلر کلیملردن کولکه
یاپرلر وبو درختلری کورمزلر بو خصوصده قتی تعجب ایلیوب دیدم ختم کرده قهر حق بر دیدها حق سبحانه وتعالی
حضرتلری بونلرک کوزلرینه مهر اورمشدر بو موجب :: ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی ابصارهم غشاوة ::
نه کوره بیلورلر نه ایشده بیلورلر محجوب قالمشلردر مخفی بودن آن درختان از چشم :: کفت هر برک
وشکوفه از غصون :: دمبدم بالیت قومی یعلمون یعنی دقوقینک کوردیکی درختلرکه وجود پرجود اولیای
کملدر کنایه در اول درختلرک اوزرنده یعنی وجود عارف کاملدن هر برک وشکوفه معارف الهی
واسرار نامتناهی تأسف بوندن دیرلر نولیدی بزم قومز بیلهلر ایدیکه نه سعادت ابدی ودولت سرمدی
واردر عارفلرک وجودنده آنلرک خدمتنه بیک جان ایله وهزار رغبت ایله ایررلردی اما نه چاره
حق تعالی آنلرک کوزلرینه مهر اورمشدر وبو بیت سوره یس ده اولان آیت کریمه یه اشارتدرکه ذکر اولندی
بانک می آمد زغیرت بر شجر تنبیه کلوردی غیرت حقدن شجر وجود اولیایه که بونلر ایچون تأسف چکه
وبونلر اول درختلری کورمدکلرینه تعجب ایلیه لر چشم شان بستیم کلا لا وزر پس بونلرک کوزلرینی
باغلدق حقا بودرکه ملجا وپناه یوقدر بو درختان میوه دارلرندن وانلرک کوزلرینه غشاوه غفلت
حواله ایلدک غیرت واسطه سیله مشاهده ملکوتدن آنلری منع ایلدک دیو تنبیه کلوردی اشارتدر
سوره قیامتده اولان بو آیه کریمه یه :: یقول الانسان یومئذ این المفر :: یعنی انسان دیه قیامت کوننده
قنده در قرار یعنی ممکن دکلدر قرار دیه مأیوس اولنلرک قولی کبی که تمنی ایتدیکی شیئک وجدانندن
کریه دخی قرأندر مکان معنی سنه یعنی قاچجق بر قنده در :: کلا لا وزر :: یعنی صغنجق بر یوقدر جبلدن مستعار

اشتقاقی وزرنده وزر ثقل معناسنه در :: حتى اذا استيئس الرسل بكو :: وظنوا انهم قد كذبوا
این قرات خوانکه تخفیف کذب :: این بود که خویش بیند محتجب :: سوره یوسفک اواخرنده در :: حتى اذا استيئس
الرسل :: یعنی یا محمد صلی الله علیه وسلم بو کافرلری اموال واسباب دنیا ومزخرفات بی بقا وتمادی ایام رضا مغرور ایلمیسون
زیرا بونلردن اول اولنلرده دولت دنیا ایله اولقدر امهال اولندیلرکه حتی رسوللر مأیوس اولدیلر
بونلرک اوزرینه نصرتدن دنیاده :: وظنوا انهم قد كذبوا :: یعنی انبیا علیهم السلام ظن ایلدیلرکه تحقیقا بونلره نقلا
خبر ویروب سز منصور ومظفر اولورسز دیمکده کذب ایتمش اولدیلر یاخود قوم ایمانه کلور دیو وعده ایلمکده
کذب ایتمش اولدیلر :: یعنی بیت دقوقی دیدیکه بن بو درختان پرمیوه سایه کستری مشاهده ایلدم وخلقک انکارینی دخی
کوردکده بکا برشبهه حاصل اولورکه یارب بن دیوانه می اولدم یوخسه بو خلقک کوزلری کورمزمی بونلرک
انکار اوزرینه اتفاقلری بنی شبهه یه دوشوردیکه عجبا خطا بنم کورمکده می اوله دیو کوزم سیلوب نکاه نظر
ایلدم بنم حالم شونه دوندیکه انبیای مرسل اهل کفره کتاب الله ایله کلوب نیجه آیات وبینات اظهار ایلدکدنصکره
نه انکارلری اوزرینه کفره مصر اولوب حق بزم الزده در سزک دعواکز باطلدر دیدکلرنده بیغمبرلر مأیوس اولوب
مکذوب به اولدق ظن ایلدکلرینه دوندی بزم حالمز دیدی :: این قرات خوانکه تخفیف کذب :: یعنی لفظ کذبه وارد تخفیفله
اوقنور معناسی :: این بودکه خویش بیند محتجب :: بو اولورکه انبیا علیهم السلام کندولری محجوب وکاذب ظن ایدرلر زیرا
تخفیف ایلده علی بناء الفاعل قرائتدر بو تقدیرجه رسل ظن ایلدیلر تحقیقا که بونلر کاذب اولدیلر قوملری قتنده ویردکلری
خبرون علامت وآثار ظهور ایتمیوب تأخیر اولندیغی سبب ایله :: درکمان افتاد جان انبیا :: زاتفاق منکری اشقیا
انبیا علیهم السلام حضرتلرینک جانلری کمانه دوشدی اشقیانک منکرلکلرندن وانکار اوزره اتفاقلرندن یعنی کفر وضلالته
شویله مصر اولدیلر وطریق حق بودر دیو شویله حکم طوتدیلرکه انبیا علیهم السلامی بیله اینانديره یازدیلر :: جاءهم بعد التشکک
نصرنا :: بو تشککدن وتردد واقع اولدقدنصکره بزم نصرتمز کلدی انبیا علیهم السلامه :: ترک شان کن بر درخت جان برآ
یعنی اول منکرلری وآنلرک احوالنی بیاننی ترک ایله اول جانلرکه درخت شکلنده کورنمش ایدی آنلرک احوالی
بیاننه رجوع ایله :: میخور ومیده بدان کش روزیست :: یعنی بو سلطانلرک احوالنی بیان ایلمکله ذوقلنان ونصیبی اولنلره
دخی ذوق باغشله :: هردم وهر لحظه سحر آموزیست :: روش طریقده واسرار اولیاده هردم وهر لحظه سحر آموزلقلری واردر
کیمنی دیوانه ایدرلر وکیمسنه عقل باغشلرلر کاه شمع اولورلر کاه درخت اولورلر کاه دریا وکاه عنقا اولورلر
بونلرک اسرارینه واصل اولمق ممکن اولمق دکلدر مکر بونلرک عینی اولهسن :: من همی کویم چو ایشان ای عجب
اندرنیجه انبیای عظام واولیای کرام حضراتنک کلماتندن تعجب ایدرلر :: بنده خی آنلر کبی تعجب ایدوب دیرم ای عجب
اینچنین مهری چرا زد صنع رب :: بو کلین مهری نیچون اوردی اول بونلرک کوزلرینه وقولاقلرینه خدای تعالینک
صنعی دیو تعجب ایدرم :: یاد کردم قول حق را آن زمان :: کفت النجم شجر را یسجدان :: حق سبحانه وتعالی حضرتلری
سوره الرحمنده بیورر :: والنجم :: یعنی یردن چیقان اوتجغزلرکه ساقلری اولیه :: والشجر :: وشول
نباتاتکه ساقلری اوله یعنی جمله اشجار ونباتات :: یسجدان :: یعنی اول رحمانه سجده ایدرلر یعنی منقاد اولورلر
طبعا مکلف اولنلرک طوعا مطیع اولوب سجده ایتدکلری کبی :: پس دقوقی دیدیکه اول شجرلرک سجده سن
مشاهده ایلدکده قول حقی یاد ایلدک :: والنجم والشجر یسجدان :: بیوردی الله ذو الجلال حضرتلری :: پیش زانش دقوقی
بامامه :: چون نجس خوانده ست کافر را خدا :: چون نجس اوقودی خدای متعال حضرتلری کافرلری سوره
توبه ده مذکوردر :: یا ایها الذین آمنوا انما المشرکون نجس :: یعنی ای ایمان کتورنلر تحقیقا مشرکلر دکلدر
الا نجسدر مشرکلره نجس دیمک باطنلرینک خباثتندن اوتری اوله یاخود آنلردن اجتناب اولنسون ایچون

اجتناب اولندیغی دیمک اوله :: فلا یقربوا المسجد الحرام :: پس قرب اولسونلر مسجد حرامه نجس اولدقلرندن
اوتری :: بعد عامهم هذا :: یعنی سنه براءه دنصکره وسنه براءه هجرتدن طقوزنجی سنه ایدی وبعضلر ارجح اولدیغی
دیمشلر :: ارغضوا عن هوا ابصارکم :: هم شنیدی راست ننهادی تو سم :: سوره نورده اولان آیه کریمه یه اشارتدر
قل للمؤمنين :: سویله یا محمد صلی الله علیه وسلم مؤمنلره :: يغضوا من ابصارهم :: کوزلرینی اشاغه طوتسونلر واورتسونلر
نامحرمه باقمقدن که نظر سبب فتنه در :: نظم :: این همه آفت که بتن میرسد :: از نظر توبه شکن میرسد :: دیده فرو پوش چو در
درصدف :: تانشوی تیر بلارا هدف :: دیده سری محارمدن ودیده سری ما سوادن پوشیده کرکدر :: ویحفظوا
فروجهم :: وحفظ ایلسونلر فرجلرینی حرامدن :: ذلك :: اول کوز قپامق ومحافظه فرج :: ازکی لهم :: پاکیزه وانفعدر
آنلره دنیاده وآخرتده :: ان الله خبير بما يصنعون :: تحقیقا الله تعالی حضرتلری خبیردر شول نسنه یکه ایشلرلر
حرامدن وحلالدن وطاعت واثامدن جوارحلرینی نه یره استعمال ایدرلر ایسه :: لیک بپذرد خدا جهد المقل
لکن خدای متعال حضرتلری قبول ایلر کندی کرمندن فقیرک جهدینی وفقیرک ارجق صدقه سنی چوغه صایر
مدحها شد جملکی آمیخته :: کوزها در یک لکن در ریخته :: یعنی مدحلر جمله آمیخته اولوب قارشدی
لکن حقیقته نظر اولنسه زمره ارباب کمال مظاهر کمالات ذو الجلالدر پس آنلرک مدح وثناسی حقیقتده
جناب حقه راجعدر مضمون کلام خدا دیکه بیوردی :: الحمد لله بل اکثرهم لا يعلمون :: پس جمیع محامدک رجوعی
اکادر :: له الملك وله الحمد :: در صور وشخص اوزرنه عاریتدر کذلک حسن وجمال وقهر وجلال ونعمت
ومال ودولت واقبال خلق اوزرنه عاریتدر جمله سی حقه راجعدر :: نظم :: نظر کن باز در خوبان نظرکن
درایشان بین عیان حسن ورخ دوست :: چو خوبان مظهر روی نکارند :: درایشان معرج حیران آن روست
رباعی :: ای حسن تو درکل مظاهر ظاهر :: وی چشم تو درکل مناظر ناظر :: از نور رخ وظلمت زلفت دائم :: قومی
همه مؤمنند وقومی کافر :: خال مه کم کرد وز استایش :: بماند تردکراه ماه واقتباس نیورویشانیشدن قالدی
اقتدا کردن قوم دقوقی را :: قوم همچون اطلس آمد وطراز :: رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیورر :: من صلی
خلف امام تقی فکانما صلی خلف نبی :: حق همی کوید چه آوردی مرا :: اندرین مهلت که دادم من ترا :: خدای متعال حضرتلری
قیامت کوننده قوللرینه خطاب ایدوب دیرکه نه کتوردیکز بکا تشکیم بیورر :: ولقد جئتمونا فرادى كما خلقناكم
اول مرة :: در بیان اشارة سلام سوی دست راست در قیامت :: هین جواب خویش کو با کردکار :: ماکیم ای
خواجه دست ازمن بدار :: لکل امرئ منهم يومئذ شأن يغنيه :: حکم شریفجه دیرلرکه بز کندی حالمزه مشغولز شمدی بوره
خویش وبیکانه پرواسی یوقدر بزی الدن قویه لر :: در نماز این خوش اشارتها ببین :: تا بدانی کین بخواهد
شد یقین :: واتقوا يوما ترجعون فيه الى الله ثم توفى كل نفس ما كسبت وهم لا يظلمون :: مفهوم شریفجه قیام قیامتک
تدبیرندن غافل اولمق کرکدر وبو آیه کریمه آخر آیتدر نزولده یعنی قورقک اول کوندنکه اول کونده رجوع ایتسکز
کرکدر خدای متعال حضرتنه پس اول کونک مذاکی کورسکه هر نفسه جزای عمالی ویریلور وآنلره ظلم اولنمز نقص
ثوابله وتضعیف عقابله :: بشنیدن دقوقی درمیان نماز :: دستها در نوحه بر سر میزدند :: کافر وملحد همه مؤمن
شدند :: اذا رکبوا فی الفلك دعوا الله مخلصين :: مضمون شریفجه دعا ایلیوب وفریاد ونوحه ایدوب اللرین
باشلرینه اورر ایدی دیو آندم از عداوت بین باین :: بانک زد کای پرستان علتین :: شیطان دخی اول زمان
اورته ده بانک اوروب دیدیکه ای سک پرستلر یعنی سک نفسه قوللق ایدیجی قوم دنه سزک ایکی
علتکز واردر ابیات آتیه ده اول ایکی علتی بیان بیورر :: دید یوسف آفتاب واختران :: سوره یوسفده مذکوردر
:: اذ قال یوسف لابیه یا ابت انی رایت احد عشر کوکبا والشمس والقمر رایتهم لی ساجدین :: کلشن وبزمی

جو آتش بر خلیل کما قال الله تعالى : قلنا یا نار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم : تفسیرلری ظاهردر حضرت یوسف علیه السلام
آفتاب واختران اوکنده سجده ایدیکی کوردی وچاه وزندان اکا اول بابك جلیلك سببی ایله کلشن وبزم اولدی
حضرت ابراهیم خلیل الله آتش کلشن اولدیغی کبی وام دارم شرح ایم نیك بزرکوار بن بونك شرحن ایتمکه هم
بورجلیم اکرسن اعتماد ایتمزسك ایشته بیدن رهن ال ورشنا بسنت زالم شرح شنو : فان مع العسر
یسرا : آیت کریمه سنه اشارت بیوررلر کشنده کاو صاحب کاو جواب ویروب دیدیکه بن حضرت یوسف
علیه السلام کبی واقعه لر کورمش ایدم بن بو دعای کرفته ایلدم تشکیم حضرت یوسف علیه السلام اون بر یلدز
وشمس وقمر کندویه سجده ایلدی کوردی اول واقعه یه اعتمادی اولدیغندن ایدیکه قیویه بر غلمقدن وغلام اولمقدن
صاتلمقدن ونیجه یللر اسیر زندان اولمقدن اصلا غم چکمدی زیرا چاهه آتلدیغی وقت قولاغنه هاتفدن
ندا کلدیکه غم چکمه یا یوسف برکون اوله که سن شاه اولهسن برادرلرك سکا محتاج اولهلر دیلمش ایدی پس اول ندا سببیله
قلبنه برقوت واطمینان کلمش ایدیکه چاه وزندان اکا کلشن اولمش ایدی حضرت ابراهیم علیه السلامه آتش نمرود
کلشن اولدیغی کبی عاقبة الامر عزیز مصر اولوب : ان مع العسر یسرا : مضمون شریفی مشاهده اولندی تشکیم بزم
ازلده : الست بربکم : نداسی مؤمنلرك قولاغنه یتشوب اول ندانك ذوقیله حشره دك مست اولوب بلى
اولان بار تکالیفی ذوقله چکوب امر ونهیدن منقبض اولمزلر : فان مع العسر یسرا : فحوای شریفنه امید طوتوب
بو عسرك صوکنده بر یسر حاصل اوله دیو سعی وکوشش ایدرلر کذلك رسول اکرم ونبی محترم صلى الله علیه وسلم
حضرتلری ابتدای حالده مقیم مقام فرق ایدی واشتغال مخلوق واسطه سیله صفت محجوبیتدن خالی دکل ایدی
اما حضرت ذوالجلاله توجه وجناب کبریا وکماله ارتقا دنصکره قیود ماسوادن خلاص بولوب مقام فنا فی الله ه
واصل اولوب صفات بشریتدن عاری وآثار انانیتدن بری اولوب خلقدن محتجب اولدی چون تکمیل ناقصان
وادی حرمان وهدایت وامادکان تیه ضلالت وخذلان ایچون بو عالمه کیرو ارسال اولندیلر جناب رسالتپناه
صلى الله علیه وسلمه سعت صدر عنایت بیورلدی تا شهود حق مانع ملاحظۀ خلق وملاحظۀ خلق دافع دوام مشاهدۀ
حضرت حق اولمیه تشکیم بیورر : الم نشرح لك صدرك : یعنی آیا بز شاده ومشروح قلمدقمی سنك ایچون سنك سینه ك
تا که مناجات حق ودعوت خلق وغم امت آنده کنجایش بوله یاخود سنك صدرکی توسیع قلمدقمی تلقی وحیی
میسر قلمغله وبعضلر دیمشلرکه شرح صدره اشارتدر شول روایت اولنان معنایه که رسول اکرم ونبی محترم
صلى الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینه جبرائیل علیه السلام کلدی حالت صباوتده یاخود یوم میثاقده یورکن چیقاروب
غسل ایدوب ایمان وعلم طولدیروب یرینه قودی دیمشلر قاضی بیضاوی رحمه الله بیوررلرکه اوموکه شرح
صدره سابقا ذکر اولنان معنالره اشارت اوله ومعنا استفهام وانکار نفی انشراح ایچوندر وآنباتده مبالغه در
: ووضعنا : ودخی قالدردق : عنك : سندن : وزرك : بار کرانی یعنی ارقه دن اغیر کلدیکی کیدردك : الذی
انقض : اول بار که ثقیل ایلدی : ظهرك : سنك ارقه کی مراد اندن کفار اوله وآنلرك کفر اوزرینه مصر اولملری
واول حضرتك تعرضلری اوله یاخود امتك کناهی غمی اولهکه سنك شفاعتك امت حقنده قبول اولوب سنك
اوزرندن آنلر غمی یوکن ایندیردك دیمك اوله : ورفعنا لك : ودخی قالدردق سنك ایچون یعنی سنك قدرك
اظهاری ایچون : ذکرك : سنك ذکرکی نبوت ورسالت وخاتمیتله وسنك اسمکی بنم اسممله شهادتك ایکی کلمه
قرین قلمغله : فان مع العسر یسرا : پس بو ذکر اولنان عسرلرکه ضیق صدردر ودخی وزر منقض ظهردر
ضلال قومدر وآنلرك اذالریدر یسرلردر شرح صدر کبی ووضع وزر کبی وتوفیق اهتدا کبی اکرچه
اول علم یقین ایله بیلوردك که هر عسرله بر یسر وهر امر دشوار ایله بر آسانلق مقرردر حالیا عین الیقین ایله

مشاهده

مشاهده ایلیك معنای بیت اشارتدر کشنده کاوك کلامنه که بن بو قدر عسرت ومشقت که چکدم دعالر
ایلدم تشنهیکیالده بکا بر یسر حاصل اولدی رزق قپودن ایچرو کیردی بوغازلیوب بیلدیکم کبی تصرف ایلدم
ایشته جوابم بودر دیدوکنه اشارت بیوررلر تضرع کردن آن شخص از داوری داود علیه السلام : خوی دارم در نماز
ان التفات نمازده اول طرفه دونوب باقمغه خوی طوتمشمدر یعنی بر شکل اوله خلوتمده نمازه طوروب
کندیمی جناب حقه تسلیم ایدوب تمام مستغرق اولنجه عالم غیبه اطلاع حاصل ایدرمز معنای قرة عینی فی
الصلاة : قرة عینی فی الصلاة بیوردیغنك معناسی بودرکه نمازده مشاهدۀ حق تعالی ونور صلاة ایله
کشف اسرار غیبی میسردر دیدی نور این دانی که حیوان دیدهم سن انجی بو نوری بیلورسنکه حیوان دخی
کورر آنی پس آفتاب ظاهر نورین کورمك کمال دکلدر پس چه کرمنا بود بر آدم پس بنی آدم حیوان ده
کوردیکند زیان برنسنه کورمزایسه پس : ولقد کرمنا بنی آدم : مضمون شریفنجه مکرم اولورلر انلرك پس
کمال اودرکه آفتاب حقیقی نورین کورهسن حکم کردن داود علیه السلام حق سبحانه وتعالی حضرتلری ستار
العیوب وغفار الذنوب وحلیم وکریمدر اما چون بنده عصیان اوزرینه مصر اوله : ان بطش ربك لشدید :
موجبنجه قهر خدایه کرفتار اولور نعوذ بالله عزم کردن داود علیه السلام : خواجه کشتست این منحوس بخت مدعی
کاوك افندیسی کشنده کاوك باباسی ایدی مدعی کاو افندیسنی اول درخت آلتنده قتل ایدوب باشنی
واول بچاقکه آنکله افندیسن قتل ایلمش ایدی آنده دفن ایلیوب کندینك نامی اول بچاق اوزرنده یازلمش ایدی
اما حق سبحانه وتعالی حضرتلری کرمندن ستر ایلمش ایدی حکمه بالضرور لازم کلوب حضرت داود علیه السلام
یوزندن آنی افشا ایلدی کواهی دادن دست وپای وزبان بر ستمکار هم در دنیا : هم همین جا دست وپات
درکزند : بر ضمیر تو کواهی میدهند یعنی دنیاده دخی ای ظلم ایدیجی سنك دست وپایك درونده اولان
خباثتکه شهادت ایدرلر : کل اناء یترشح بما فیه : مضمونجه افعال واعمال ظاهر کدن میلا قلبك نه جانبه
اولدیغی معلوم اولور کذلك آخرتده دخی شهادت ایدهلر کورکور تشکیم جناب حق بیورر : الیوم نختم علی افواههم
وتکلمنا ایدیهم وتشهد ارجلهم بما کانوا یکسبون : آخرتده صریحا سویلیهلر کر دنیاده حال دلیله سویلرلر
بر ضمیر آتشینت واقفند یعنی غضبناك اولدیغندن وضمیرك آتشی اولدیغندن بیلورلرکه اهل ناردن سن
تشکیم علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلری بیوررلر : ان الغضب یفسد الایمان کما یفسد الصبر العسل : اما غضب مطلقا
مذموم دکلدر تشکیم امام شافعی حضرتلری رضی الله عنه بیوررلر : من استغضب فلم یغضب فهو حمار : بلکه غضب مذموم
اولدرکه غضب محلنده باطل ایشلیوب حددن تجاوز ایلیه کدر تشکیم علیه الصلاة والسلام حضرتلری : ان الغضب
لا یخرجنی عن الحق : غضب ایتمزین بیورمدی بلکه غضب بنی حقدن چیقارمز بیوردی یعنی باطل عمل ایشلتمز دیمك
اولور عاقله جانم تو بودی از الست جانمك عاقله کسی سین تا روز الستدنبرو سندن غیری کیمسم یوقدر
یاربی دیت مقابلهسنده اکا نوالدیکه وبنی بو کناه عظیمدن خلاص ایله دیمدی هرکه زو زاید ماده یا که نر بهر کسی طوغدی
ایسه اول جاریه دن اردك ویاخود دیشی : الولد یتبع الام : حکمنجه آنکدر دیوب حکم ایلدی قصاص فرمود آن
داود علیه السلام خونی را : سنك باتو درسخن آمد شهید طاش سنکله سویلشدی بو قصه مشهوردر اشارت
اول حکایه یه که سورۀ بقرهنك اواخرنده اولنان آیه کریمهنك تفسیرنده که : وقتل داود جالوت وآتاه الله الملك
والحکمة : چون الله عظیم الشان حضرتلری طالوتی بنی اسرائیله پادشاه ایلدی لشکر جمع ایدوب جالوت ایله قتال قصدیله
شهردن طشره چیقوب قوندیلر حضرت داود علیه السلامك پدری ایشا دخی التی نفر اوغلانلریله طالوتك عسکرنده
حاضر ایدی یدنجی اوغلی داود علیه السلام اولوب جملهسندن کوچك اولهرق چوبانلق ایدر ایدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری

آنلرک پیغمبرلرکه آشمویل علیه السلام ایدی اکا وحی ایدوب بیلدردیکه جالوتک قتلی داود علیه السلامک الندن
اوله‌جقدر داود علیه السلامی بیله آلوب کتدیلر یولده کیدرکن اوچ طاش داود علیه السلامه سویلیوب بزی آلوب
بیله کتورسک سکا لازم اولورز دیدیلر داود علیه السلام اول طاشلری الوب جالوتی اول طاشلر ایله هلاک
ایلدی حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا خلق دلندن آکا اشارت ایدوب بیورررلرکه یا داود طاش سکا سویلدی
بو مشهوردر آهن اندر دست تو چون موم شد :: والنا له الحدید :: مضمون شریفنجه آهن سنک الکده موم اولدی
کوهها با تو رسائل شد شکور طاغلر سکا زبور اوقودقجه یاردم ایدوب برابر اوقویجی و شکر ایدیجی اولدیلر تشکیم
جناب حق بیورر :: یا جبال اوّبی معه :: بیان آنکه نفس آدمی بجای آن حوتست :: جمله قرآن هست در قطع سبب
یعنی قرآن عظیم الشانک بعض آیتلری سببی قطع ایدوب مسببه واصل اولمغی مشعردر تشکیم جناب حق بیورر :: ومن یتوکل
علی الله فهو حسبه :: وما من دابة فی الارض الا علی الله رزقها :: ومن یتق الله یجعل له مخرجا ویرزقه من حیث لا یحتسب :: بونک
امثالی آیت کریمه دخی چوقدر بندکی کن تا ترا پیدا شود قوللق و عبودیت ایله تا که ظاهر اوله سکا قطع اسباب سبب
وصول الی الله در کذلک دنیا ایله اشتغال مانع وصلتدر و سبب حرماندر تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
بیورر :: من رغب الی الدنیا وطال امله فیها اعمی الله قلبه علی قدر ذلک ومن زهد فی الدنیا وقصر امله اعطاه الله علما
بغیر تعلم وهدی بغیر هدایة :: الی آخره گرتحیتن حضرت عیسی علیه السلام فراز کوه از احمقان :: که شود کور و کر از تو مستوی
اعمی و اصم سنک مبارک نفسکدن شفا بولور و غیری مرضلره دخی علاج ایدرسن کما قال الله تعالی فی سورة آل عمران
:: وابرئ الاکمه والابرص واحیی الموتی باذن الله :: نی زکل مرغان کنی ای خوب رو باقجقدن مرغلر دوزرمیسن
ای خوب رو بر موجب :: انی اخلق لکم من الطین کهیئة الطیر فانفخ فیه فیکون طیرا باذن الله :: یعنی تحقیقا بن طیر
صورتنده برشی تصویر ایدرین سزک ایچون باقجقدن :: فانفخ فیه :: پس اوبر اولدیسه اول صورته مبارک نفسیمی نفخ ایدرین
فیکون طیرا باذن الله :: پس حق اولسون اوچیجی اولسون الله عظیم الشان حضرتلرینک امریله آن چو داغ اوست مهرا کرداست
اول حماقت حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک داغی و نشانیدر اول مهر اورلمشدر کیمسه قادر دکلدر آکا آچمغه :: ختم الله
علی قلوبهم :: مفهومنجه قصه اهل سبا و حماقت ایشان بو شعرکه حضرت مولانا قدس الله سره العزیز وصف بیورریلر
آندن مراد دنیادرکه صورتا عظیم وبیوکدر اما حقیقتده حقیر و بی بقادر و اوندن دنیدر و جناب پیدرشکیم
اهل دنیایی اوچ قسم اوزره تقسیم ایدوب کور دوربین و کر تیز شنو و برهنه دراز دامن و بونلر اوچ کروهی کندولر
شرح ایدرلر و آندن مراد نه ایدوکن بیان ایدرلر جان ناکرده بجانان تاختن جانان جانبنه چابق ایلمیان جان
یعنی تحصیل وصال محبوب حقیقتده تک و پو ایلمیان جان کر هزارانست باشد نیم تن اکر یوز بیک اولورسه
یاردم تن حسابنده در زیرا حقیقت شناس اولمینجه انسان کامل اولمز از سلیمان کور و دیده پای مور
سلیمان حقیقی جناب رب العزتدر آنی کورمز متاع دنیاکه پای مور قدر قدری یوقدر عندالله آنی کورر تشکیم
بیورر :: قل متاع الدنیا قلیل :: پس بو پای مور قدر اعتباری اولمیان دنیا متاعن کوروب سلیمان حقیقیی کورمامک
کورلکدر هر نقدر دوربین اولورسه نکه اول مالی خزانه صرف ایدوب آخرته بیله کتورمز تاکه کندویه نافع اوله
لیک دامنهای جامهٔ او دراز لکن اوزون اتکلی قماش قفتانلر کیر متاع و مال و دنیاسی چوق اما کندوسی
شعار صلاح و تقوی و دثار معارف مولادن بی بهره و عریاندر سخت ناپیدا وزو چندین زناف تنکاخدر
ناپیدادر لکن آندن بو قدر کلک و کمک ظاهردر شرح کور دوربین و آن کر تیزشنو و آن برهنه دراز دامن
مرگ خود نشنید و نقل خود ندید کندی موتنک خبرین ایشتمدی و دنیادن آخرته نقل ایدجکن یقینا کورمدی
موت الجار کفی بک واعظا خبر صحت اژدر قولاغنه کیرمدی عور می ترسد که دامانش برند عوردن مراد صاحب ملک و مالدر

نیاب

نیاب صلاح و تقویدن عریاندر کندوسی کرفتار مخافت و مبتلای هزار کونه آفتدر حوادث روزکاردن
خوف ایدر مالم ضایع اوله و دولتمه زوال کله دیو قورقار بو خوف ایسه اغوای شیطاندندر تشکیم
جناب حق بیورر :: الشیطان یعدکم الفقر ویأمرکم بالفحشاء :: باره گر بازش دهی خندان شود اکر او غلامنجه
حرف باره کیرو ویر ایسک خندان اولور اهل دنیا دخی همان اول طفل کبیدر مالنی الـلر آغلر
و زیاده مال الـه کیرسه سونیوب خندان اولور اما الله عظیم الشان حضرتلرینک امری بونک خلافنجه در
تشکیم بیورر :: لکیلا تأسوا علی ما فاتکم ولا تفرحوا بما آتیکم :: از پی این عالمان ذوفنون :: گفت ایزد در نبی
لا یعلمون بونلر کبی کندویه ذوفنون عد ایدن علمای اهل ظاهر حقنده خدای متعال حضرتلری قرآنده بیورری
وهم لا یعلمون :: آنلر بلمزلر دیدی نظم علم چندانکه بیشتر خوانی :: چون عمل در تو نیست نادانی :: نه محقق بود نه دانشمند
چار پایی برو کتابی چند :: وعلامة ثمرة علم خشیة الله در تشکیم جناب حق بیورر :: انما یخشی الله من عباده العلماء
صد هزاران فصل داند از علوم :: جان خود را می نداند آن ظلوم یوز بیک فصل بیلور علومدن کندو جانی
بیلمز اول مبالغه ایله ظالم عالم اورکه جان علمن بیله علوم عقلیاته عمرینی ضایع ایتمیه رباعی ای در طلب کمال
در مدرسه چند :: تحصیل اصول و حکمت و هندسه چند :: هر فکرکه جز ذکر خدا وسوسه است :: شرمی ز خدا بدار این
وسوسه چند :: خود ندانی که یجوزی یا عجوز علم و عمله کندیی یوقلا کورنجه‌سن جائزمیسن یعنی جائز اعمالک
حقه یرارمی مرد میدان رضامیسن یوخسه زن کبی مغلوب شهوتمیسن علمدن مراد عملدر و هدایتدر هدایته
اولمینجه علمدن نه فائده حاصل ایتمش اولورسن رسول اکرم و نبی محترم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری
بیورر :: من ازداد علما ولم یزدد هدی لم یزدد من الله الا بعدا :: پس انسان بر علم تحصیل ایتمک کرکدرکه آنک
نتیجه‌سی هدایت ربانی اوله بر علم کرشی حقدن بعید ایلر آنک کبی علمدن جهل اولیدر صفت حرمی شهر اهل سبا
و ناشکری ایشان :: داد شان چندان ضیاع و باغ و راغ :: از چپ و از راست از بهر فراغ تشکیم جناب حق
سورهٔ سباده خبر ویردی :: لقد کان لسبا :: یعنی تحقیقا اولاد سبا ایچون وار ایدی :: فی مسکنهم :: ساکن اولدقلری
موضعکه مأرب دیرلر ایدی یمنده صنعا ایله اوچ قوناق یر ایدی اول مسکن مذکورده وار ایدی :: آیة :: بر علامت
و ار ایدیکه صانع مختارک وجودینه دلالت ایدردی :: جنتان :: یعنی او آیت که اولاد سبانک مسکنلرنده وار ایدی
دیو ذکر اولندی ایکی بوستانلردر جنتان بدلدر آیة دن یاخود مبتدای محذوفک خبریدر تقدیر کلام الآیة جنتان
دیمکدر نصبله دخی اوقنمشدر مدح اوزره و ایکی بوستاندن مراد ایکی بلوک بوستانلر دیمک اولور ::
عن یمین وشمال :: اول بوستانلرک بر بلوکی اولاد سبانک ساکن اولدقلری شهرک صاغ طرفنده ایدی و بر بلوکی
صول طرفنده ایدی هر بلوک بر برینه یقین و متصل اولمغله همان بر بوستان کبی کورینور ایدی یاخود هر کسک
ایکیشر باغچه‌سی اوله بری اوینک صاغ طرفنده و بری صول طرفنده اوله زیرا فی مسکنهم قرینه اکا دلالت ایدر ::
کلوا من رزق ربکم واشکروا له :: یعنی پیغمبرلری اول قومه دیدیلرکه ییک ربکز رزقندن و دخی اکا شکر ایلیک
:: بلدة طیبة :: بو شهرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری سزه آنده رزق ویرر پاکیزه شهردر آب و هواسی لطیفدر
بیت شهری چو بهشت در نکویی :: چون باغ ارم بتازه رویی :: اصلا اول شهرده پره و سوری سنک اولمزایدی
:: ورب غفور :: یعنی بوبلون که سزک ربکز آنک ایچنده در بلدهٔ طیبه در و ربکز اول الله عظیم الشان حضرتلریدرکه
سزی خلق ایلدی و رزق ویردی و سزدن شکر طلب ایلدی رب غفوردر کفرانی ترک ایدوب شکر ایدیجی
اولورسکز ربکز سزه مغفرت ایدر انبیا بردند امر فاستقم انبیا علیهم السلام حضرتی آنلره :: فاستقم کما امرت ::
مضمون شریفنجه تبلیغ رسالت ایدوب حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک امرینی آنلره ایلتدیلر و آنلری دعوت ایتدیلرکه

آمدن بیغمبران بنجیه اهل سبا :: که هله نعمت فزون شد شکرکو آنبیا علیهم السلام حضراتی دیدیلرکه نعمتکز فزون وتجدد
اولدی :: لئن شکرتم لازیدنکم ولئن کفرتم ان عذابی لشدید :: فحوای شریفنجه ربکزه شکر ایلیک حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک
عذابندن قورقوک دیدیلر ازجنین نعمت بشکری بس کند که بوغجلین بی نهایه نعمتلرک مقابلسنده برشکرله
کفایت ایله تشکیم بیوردی :: کلوا من رزق ربکم واشکروا له :: سر بنجد شکر خواهد سجده سر با غلد که مجمع حواسدر
مقابلسنده برسجده ایله اکتفا ایدر پا بنجد شکر خواهد قعده قعده دن حصه بومرتبه بودرکه :: وهو الذی خلقکم
ما فی جمیعا :: مضمون شریفنجه :: وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها :: منطوق منیفنجه حق سبحانه وتعالی حضرتلری قوللرینه نعمت
بی نهایه اعطا قلمشدر همان انسان شکره سعی ایتمک کرکدر اکرچه آنک شکرینی ادا قلمغه انسانک قدرتی یتمز
بیت نعمتنه حد ونهایت می وار :: شکرین ادا قلمغه قدرتمی وار طعم در بیمار کی قوت دهد برکیمسه که بیمار اوله
طعام اکا قوت ویرمز کذلک قلبنده مرض انکار وشقاوت اولنه داروی نصیحت ناصحان وشربت تربیت عالمان
اثر ایتمز قوم سبا کبی نعمتدن شکایت ایدر وآنلر کبی غضب خدایه مبتلا اولور معرفت را روز فاسد میکند ::
معرفت حضرت خدایی وآنکلا اشنالغی ضایع ایدر تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر :: قرین السوء شیطان
رنجواهی دوست را فرد نفیر :: الاخلاء یومئذ بعضهم لبعض عدو الا المتقین :: حکم شریفنجه اکر اول دوست حقیقی
و سایر دوستلرک سندن نفرت ایدیجی اولدیغی ایستر ایسک دوستی با عاقل و با عقل کیر دوستلغی عاقل و عقلی
طوت ماطبیبانیم شاکران حق :: وعلم آدم الاسماء کلها :: مضمون شریفنجه بز طبیبلرز خدای متعال حضرتلرینک شاکردلریز
علم اللهودن اخذ ایلمشزدر پس اکر سن آشفته مزاج واز اله علت نفس ایچون علاجه محتاج ایسک کرکدرکه
کندیکی اول طبیبان الهیه تسلیم ایده سن هکلی آنلرک متابعت فرمانلرینه باغلیه سن تاکه آنلر دخی سنی اول مرض قلبیه دن
خلاص ایده لر بحر قلزم دید ما را فانفلق بحر قلزم بزی کوروب شق اولدی چونکه بوعزیزان علم الله ذوالجلال
حضرتلرندن اخذ ایتدیلر الله عظیم الشان حضرتلرینک علم شریفنه نهایت یوقدر تشکیم بیورر :: قل لوکان البحر مدادا لکلمات
ربی لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات ربی :: پس بونلرک دخی علمنه حد وغایت اولمز کر فراست ما بعالم منظریم اتقوا
فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله :: مقابلنجه بزم نظرمز عالیدر دست مزدی مینخواهیم از کسی :: وما اسئلکم علیه من اجر ::
مضمون شریفنجه سزه علاج ایلمک سزدن اجرت ایستمزز دست مزد ما رسد از حق بسی ان اجری الا علی
رب العالمین :: فحوای منیفنجه بزم اجرتمز الله ذوالجلال حضرتلری اوزرینه در انبیا علیهم السلام حضراتی تبلیغ رسالته اجرت
ایستمدکلری کبی اولیاء الله حضراتی دخی ارشاد طریقت و پند ونصیحت ایچون اجرت ایستمزلر داروی ما
یک بیک بیمار را بزم علاجمز بیمار عصیان اولانلر ایچوندر وتیه ضلالتده قالانلر اوله لر بره بردر زیرا بز علاجی
:: وننزل من القرآن ما هو شفاء ورحمة للمؤمنین :: دارو خانه سندن اخذ ایلمشزدر پس برخسته که مرض نفسدن
خلاص بولمق دیلرسه بزه وصل اولوب توبه وطاعته مشغول اوله وبزم ارشادمزله ونصیحتمزله عمل ایده :: فاولئک
یبدل الله سیئاتهم حسنات :: درجه عالیه سنه واصل ایدرز معجزه خواستن قوم از انبیا :: چون شما بستید همین خواب
وخور را قوم دیدیلرکه ای کروه تنی علم طبک شاهدی وآنک انسانه نافع اولدیغی ندن معلوم اولور چونکه
سز دخی بزم کبی بیوب ایچوب یاتوب اویومغه مبتلاسزسزک فضیلتکز ندر بزم اوزریمزه دیدیلر تشکیم قرآنده
منکران طرفندن جناب حق خبر ویرر :: وقالوا :: ودخی دیدیلر ضنادید قریش ابوجهل وعتبه وامیه وعاص کبی وبونلر
کبیم واریسه :: مالهذا الرسول :: یعنی تهکم واستهانت طریقیله دیدیلر نه شی وار رسول کیمسه ایچونکه کندوی رسول زعم ایدر
ورسالت دعوی ایدر :: یاکل الطعام ویمشی فی الاسواق :: طعام یر بزم کبی و بازارلرده کزر طلب معاش ایچون
نظرلری محسوساته مقصور اولدیغیچون اول حضرتک حالندن غافل اولدیلر شویله ظن ایتدیلرکه تمیز رسل امور جسمانیه ایله

بیلمیورلر

بیلمیورلرکه نبوة بشریته منافی دکلدر انبیا کفتند کین زان علتیست :: مایه کوری حجاب رؤیتیست زیرا اول بر
علتدرکه سوزلرک مایه سیدر ورؤیتک حجابیدر تشکیم جناب حق بیورر :: فویل للقاسیة قلوبهم من ذکر الله اولئک
فی ضلال مبین :: پس امدی چاره اودرکه مرض قسوة قلبه اولیاء الله حضراتنک داروی نصیحت و ترتیبیله علاج
ایلیوب وشربت توبه وانابتله تنقیهٔ باطن وتصفیهٔ قلب ایلمک کرکدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری تائب قوللرینی
سور تشکیم رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیورر :: الشاب التائب حبیب الله والشیخ التائب
عتیق الله :: تو بکوی افتابا کو کواه :: کو جت ای کور از حق دیده خواه افتاب سکا دیرکه آی کور حقدن کوزلرینه
کبی کوندز حقه بنا ایلیوبده دیده حق بین طلب ایله وحضرت مرشد ده دیدهٔ باطنک آچلسنه سعی ایله تاکه هدایت
حقه مظهر دوشه سن تشکیم جناب حق بیورر :: والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا :: بیت بکوش تا بکف آری کلید کنج
وجود :: که بی طلب نتوان یافت کوهر مقصود :: انتحانست این کهر مرخلق را بوکوهر معارف الهیه بزم الیمزده خلقک
اهل دیه اولنلرینی ونابینا بولنانلرینی امتحان وتجربه ایچوندر ماش کرد انیم کرد چشمها ماش ما ماش تقدیرنه
یعنی بز اول کوهری دوندررز کوزلرک اطرافنده یعنی خلقک کوزلرینک صاغ وصول جانبنه دوندروب کوسترزز
اول کیمسه که صاحب دیده کوهر شناسدر اول کوهری کورکده طالب وراغب اولور واول کیمسه که اعمیدر کوهر
شناس دکلدر کورمز وطالب دخی اولمز بو بیت شریف شرحه محتاج دکل ایدی اما کور دیکه ملا سروری رحمه الله
ماش کردانیم کرد چشمها :: بو مصرعه :: ماعدسی را کرسازیم ونظر ردم :: دیو معنا ویرمش غلط ایتمش اول سببدن توضیح
اولندی انصتوا بپذیر تا برجان تو :: آید از جانان جزای انصتوا انصتوا امرینی قبول ایله یعنی مقتضیسیله عمل
اول تاکه سکا جانان دن یعنی جناب حقدن انصتوانک جزاسی واجری کله انصتوا حدیث شریف نقل اولنورایکن
درس وعظ ونصیحت قلنور ایکن سکوت ایلمک دیمکدر تشکیم جناب حق بیورر :: واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا
لعلکم ترحمون :: یعنی قرآن اوقنور سز آنی استماع ایلیک کذلک خطبه ده ومجلس وعظده استماع وانصات لازمدر
خصوصا اداب طریقتدندرکه برکیمسه تکلمه آغاز ایده حضار مجلس سامع وساکت اولالر مراد اعراضی ترک ایله تاکه
حقدن سکا جزای رحمت کله دیمک اولور دفع این کوری بدست خلق نیست بوکورلکک دفعی خلق النده دکلدر
تشکیم جناب حق بیورر :: انک لا تهدی من احببت ولکن الله یهدی من یشاء :: زیرا بو کورلک الله تعالینک قهریدر
پس برکیمسه نک قلبنه وسمعنه الله مهر اوربله وکوزینه غشاوه منطط اوله آنک دفعنه اللهدن غیری کیمسه قادر
اولمز لیک اکرام طبیبان از هدیست یعنی انبیا علیهم السلام حضراتنه ومرشدان عالیمقامه واولیای کرام اکرام
ایلمک هدایتندندر وآنلره اعراض وانکار وبغض وعداوت ایلمک ضلالتدر تشکیم حدیث قدسیده بیورر :: من اذا
ولیا من اولیائی فقد بارزنی بالمحاربه :: حکایه خرکوشانک رایش پیل فرستادندکه بکو من رسول ما هم ::
بر رسولرا بند وخشم وزجر نیست یعنی الجی یه بند وخشم وزجر یوقدر والجیک اوزرینه واجبدر تبلیغ رسالت
ایلمک تشکیم جناب حق بیورر :: وما علی الرسول الا البلاغ المبین :: رسول اوزرینه یوقدر الا تبلیغ رسالت جواب
کفتن انبیا طعن ایشانرا :: کشته زهر قهر جان آهنج تان :: شکرت جانکزه اشلنجه ویریجی زهر قهر اولدی آهنج وکهنج
برآنکک اسمیدرکه جنبهار بز طوفور بزک کناریه لجوز رلر بر چکلوب احلقدن اوتری زادی کو بود بی مثل و
ندید :: دیده ابلیس جز طینی ندید حضرت آدم علیه السلام که بی مثل ونظیر ایدی دیده ابلیس آنک وجودنده
طیندن غیری برنسنه کورمدی حق تعالی خطاب ایدوب بیوردی :: یا ابلیس ما منعک ان تسجد لما خلقت بیدی ::
یعنی ای ابلیس نه شی مانع اولدی سکا سجده ایلمکدن شول کیمسه که بن انی ایکی قدرت الهم خلق ایلدم ابلیس جواب
ویروب :: قال انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین :: پس بن اعلایم او اسفلدر اعلا اسفلینه سجده ایدر دیدی

بیت دیوانه بهار دید گفتا که دی است * جنبیدن هر کسی از آنجا که دی است * این غلط ده دیده را حرمان
ماست تو دیده غلط ویریجی و یاکلش کوستریجی بزم محرومفوزدر وین مقلب قلب را سوء القضاست و بو قلبی
بر حالدن بر حاله دوندیریجی پراز قضادر یعنی قلبمزی محبت خدادن طلب دنیایه و حب ماسوایه دوندیرن پراز
قضادر پشهٔ مرده هما را شد شریک یعنی اهل سبا دیمشلر ایدیکه سز پشه کبی سز و حق تعالی حضرتلری هما کبی در
پشه نک هما ایله نه نسبتی وار در انبیا علیهم السلام حضراتی آنلرک جوابنده بیورررلرکه اگرچه بز پشهٔ حقیرز اما صاحب
روحز و سزک طاشدن یونمش پوتلریکز پشهٔ حقیر مثابه سنده درکه بیجان و جماددر تب پشهٔ مرده که
پشه بیجاندر حقه شریک اولمغه لایق کوررسز پشهٔ زنده آمده رسول اولوب حقدن خبر ویرمکه نیچون لایق
اولمیه دیدیلر دیده و دل هست بین اصبعین ان قلوب بنی آدم کقلب واحد بین اصبعین من اصابع الرحمن
یقلبها کیف یشاء * مضمون شریفنجه انسانک دیده و دلی حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک جمال و جلالی بر مقلبلرینک ارادتی
نه طرفه اراده ایدرایسه اولطرفه دوندرر آنچه در خرکوش و پیل او بحتند * تا ازل را با حیل امیختند یعنی خرکوش ایله
پیل حکایه سنده تمثیل ایراد ایلمکدن مرادلری بوایدیکه بو تمثیل ایله انبیا علیهم السلام حضراتی تکذیب ایدیوب حکم ازلیکه
آنلرک مضمون کلمات طیبه لری ایدی حیله یه وکذبه منسوب قیلدیلر بیان آنکه مرکسی را نرسد نقل آوردن خصوصا
درکار الهی * آن نقل آوردن آن حضرتست اول نقل کتورمک حضرتکدر آنک شأنیدر لایقدر تنکیم جناب حق
سورهٔ نحلده بیورر * للذین لا یؤمنون بالآخرة مثل السوء ولله المثل الاعلی که بعلم سر و جهر او آیتست
کسری و اشکاره یه بیلیجی او آیة در تنکیم جناب حق سورهٔ طه ده بیورر * وان تجهر بالقول فانه یعلم السر واخفی
یعنی الله عظیم الشأن حضرتلری ذکر و دعاده کرک اشکاره جهر ایله ذکر و دعا ایله کرک اخفی ایله ایکیسی برابر در
زیرا حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک جهر ایله ذکر اولنمغه احتیاجی یوقدر سری و اخفایی بیلور حکایهٔ آن دزد که پرسیدند که
چه میکنی در بن این دیوار گفت دهل میزنم * نعرهٔ یا حسرتا و یلتا یعنی ارشاد و نصیحت اهل الله‌ی استماع ایلمیانلر
کیمه‌لرکه قولاقلری پنبهٔ غفلت ایله پر اولمشدر توبه و رجوع ایلمزلر و عمل آخرته سست و کاهل اولورلر
یارین قیامت کوننده یا حسرتا یا ویلتا آوازیله پر اولدیغی وقت خبردار اولورلر تنکیم حق سبحانه و تعالی حضرتلری
خبر ویردی * ان تقول نفس یا حسرتا علی ما فرطت فی جنب الله وان کنت لمن الساخرین * نظم بگذارند
زکنبد والا * بانک یا حسرتا و واویلا * حسرت از جانشان برآورد دود * آن زمان حسرتش ندارد سود * آن دروغ
وکژ و بر ساخته اول دزد حکایه‌سی بلا و کژ و ساخته در اما سن آنی دونمکدن مراد نیدوکن بیلمدک جوابان
فلک منکران گفتند از رسالت خرگوش و پیغام پیل از ماه آسمان انبیا علیهم السلام حضراتی اول قوم اشقیایه جواب
ویروب دیدیلرکه خرکوشک رسالتی تمثیلی ماه آسماندن فیللری قورقوب چشمهٔ زلالدن محروم ایلمسی سزک حالکزه
مناسبدر انبیا علیهم السلام حالنه مناسب دکلدر خرکوشدن مراد ابلیسدر وفیلدن مراد نفسدر ابلیس کلوب سزی
قورقدوب انبیا علیهم السلامک ارشادندن و آب زلال ایماندن سزی محروم ایلمسنک تمثیلیدر آنی بلمیوب تمثیلی
غلط ایراد ایلدیکز دیدیلر این چه ماند آخر ای کوران خام * ما مهی کرشد زبونش خاص و عام ماه آسمانک
خدای متعال حضرتلرینه نه مناسبتی واردر و خرکوش ذلیلک رسولان خدای جلیله که مؤید من عند الله درلر
نه مشابهتی واردر بنگرید ای مردکان بی حنوط * حنوط بر خوش رایحه‌لو اوتدرکه آنکله مرده‌یی دورلر برایحهٔ طیبه
حاصل اولمق ایچون حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا بو مصرعده بی حنوط بیوردقلری ایمان و اعتقاددن
برایحهٔ طیبه حاصل ایلمامشسز دیمک اولور صدقوا رسلا کراما ای سبا تصدیق ایلیک رسوللری اول رسوللرکه
کریملردر ای قوم سبا صدقوا روحا سباها من سبا تصدیق ایلیک اول روحی که آنی سبی و غارت ایلدی

یعنی

122

یعنی حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک عشق و محبتی آنلرک صبر و قرارینی و جان و دللرینی غارت ایلمشدر
صدقواهم هم شموس طالعه تصدیق ایلیک رسوللرکه آنلر طلوع ایدیجی آفتابلردر یؤمنوکم بالمخازی القارعه
ایمن ایدرلر آنلر سزی قیامت کوننک رسوالغندن صدقواهم هم بدور زاهره تصدیق ایلیک رسوللرکه
آنلر بدر اولمش ای کبی تابان و درخشاندرلر قبل ان یلقوکم بالساهره آندسزی القا ایتمکدن اول بات الساهره
شول بیاض و همواریره که قیامت یریدر یعنی قیامت یرینه وارمزدن اول آنک تدارکن ایلیک که انبیا علیهم السلام
حضراتنه ایمان کتوروب اعمال صالحه ایشلکلر صدقواهم هم مصابیح الدجا تصدیق ایلیک انبیایه که بونلر
ظلمات کفر و ضلالتدن چقاغه روشن چراغلردر اکرموا هم هم مفاتیح الرجا انبیای کرام حضراتنه اکرام ایلیک که
امید و رجا قپوسنک مفتاحلریدر صدقوا من لیس یرجو خیرکم تصدیق ایلیک شول کیمسه‌لرکه سزدن خیر جزا
ایلمزلر یعنی اجرت ایستمزلر لا تضلوا لا تقصدوا غیرکم کمراه و ضال اولمک و غیریکزی ده مانع اولوب دوندرمک
اتباعدن معنی حزم و مثال مردم حازم * یا بجال او لینان بنگرید آدم سالفه‌نک احوالنه نظر ایلیک و آنلردن
عبرت آلک و فکر امور آخرت ایلیک تاکه خیار امت اولهسز تنکیم رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری
بیورر * ان من خیار امتی قوما یضحکون جهرا من سعة رحمة الله تعالی و یبکون سرا من خوف عذابه ابدانهم فی الارض
وارواحهم فی السماء اجسادهم فی الدنیا وعقولهم فی الاخرة یمشون بالسکینة و یتقربون بالوسیلة * یا سوی آخر بحزمی
دربرید یا آخرکار جانبنه حزم و احتیاط ایله سلوک ایلیک دربرید اکردر اوچک مراد سلوک ایلیک دیمک
اولور زیرا * النظر فی عواقب الامور مفتاح ابواب السرور * بیورمشلردر * الحزم سوء الظن * دیمشلر حزم آن باشد که
بر کیری تو آب کندیلک یولده صو چوقدر صو کتورمک لازم دکلدر دیمه‌لر حزم اول اولورکه سن صو کتورهسن
یعنی ای طالب حق چونکه قدمکی طریق سلوکه قودک و دنیادن ال چکوب امور آخرته مشغول اولدک و زاد
آخرت تدارکنه اشتغال کوستردک سکا دلیل راه اولان عزیزلر * خذ الزاد کاملا فان السفر بعید * مضمونجه سفر آخرته
یول آزغنی و آز کتورک * تزودوا فان خیر الزاد التقوی * مضمون سعادت انجامی تبلیغ بیوررلر و بعض
قاطعان طریق رخ عیش و صفای دنیا و مراد نفس جانبنه ترغیب ایدوب آخرته الله کریمدر صفادن آیرمه
دیرلر حزم اول اولورکه سن اعمال صالحه زادن واقر کتورهسن آخرت ایچون اعمال صالحه ایشلمک الله ذوالجلال
حضرتلرینک کرم و فضلنه مانع دکلدر دیرسن که زانک چشم اورو بیند ثبت که آنک کوزی یاشندن اوت
بندی که چرا اندر جرح لاست ثبت که نه ایچون جرح لاده ثبت اولدی یعنی نه ایچون لا دفترنده ثابت اولدی
اله دفترنده ثابت اولمدی خصم برابرنده نفی اولندم اثبات اولمدم دیو ندامتدن اغلدی یعنی شیطانک اغواسنه
فریفته اولوب مرتبه ردن دوشدم خدای متعال حضرتلرینک نهی صریحی اوزرینه اجتنابده ثابت اولمدم دیو
اغلدی کوه هم بیند شمار از کمین تنکیم جناب حق بیورر * انه یریکم * تحقیقا ابلیس سزی کورر * هو و قبیله * او
و آنک لشکری یعنی ابلیس و آنک توابعی * من حیث لا ترونهم * بریردنکه سز آنلری کورمزسز و خامت کار آن غلط
ترک حزم کرد از حرص و هوا * گفت ان عدتم کذا عدنا کذا سورهٔ بنی اسرائیلده اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر
* عسی ربکم ان یرحمکم وان عدتم عدنا وجعلنا جهنم للکافرین حصیرا * یعنی اگر عودت ایدرسکز پراغلق
سمتنه بزده عودت ایدرز عقوبت و جزایه و اگر سز عودت ایدرسکز ایلک جانبنه یعنی ایمان و اعتقاد طرفنه
بزده عودت ایدرز جزای خیر و مغفرت جانبنه نحن زوجنا الفعال بالجزا بز افعالی جزا ایله جفت ایلدک
اگر خیر ایشلرسکز جزای خیر ویررز و اگر شر ایشلرسکز جزای شر ویررز ندر کردن سلکان * صید نعمت کن
بدام شکر شاه سورهٔ ابراهیمده اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر * لئن شکرتم لازیدنکم ولئن کفرتم ان عذابی لشدید *

منع کردن منکران ومعاندان انبیارا علیهم السلام :. پند بردهای ما بنها دحق بل قلوبنا غلف :. حکمتجه
خفیفا بزم کوکللرمزه پند اورمشدر سزک پند ونصیحتکز بزلره اثر ایتمز دیدیلر جواب انبیا علیهم السلام
خلاصهٔ جواب انبیا علیهم السلام بودرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری بعض صفتلر خلق ایلمشدرکه اول صفتلرک
برحالدن برحاله تبدیل وانتقالی محالدر وبعض صفتلر واردرکه اکا برحالدن برحاله انتقاله مجال واردر نتکیم بیوررلر
هرکسی مبغوض میکرد رضی یعنی کاه اولورکه مبغوض ومنفور اولانلر کیمه اثر صحبت عزیزان وتربیت خدمتله
کاملا سببیله مقبول ومحبوب اولورلر پس احتمالدرکه سزک کفرکز بو قبیلدن اوله که ایمان واعتقاد طرفنه انتقال
ایتمکه قابلیتکز اوله دیدیلر زیرا نیجه برکیمسه کفر وعصیاننه توبه ایله الله ذوالجلال حضرتلری اول قولک
توبه‌سنی قبول ایدوب وکناهلرینی دخی عفو ایدر نتکیم جناب کبریا حضرتلری سورهٔ شوری‌ده بیوررلر
:. وهو الذی یقبل التوبة عن عباده ویعفوا عن السیئات ویعلم ما تفعلون :. نیست این هرجو دواها ازکزاف
بر شرعی وبرطبی درکذافنه دکلدر نتکیم جناب حق سورهٔ یونس‌ده بیورردی :. یا ایها الناس قد جاءکم موعظة بو ایکی دوادره
من ربکم وشفاء لما فی الصدور وهدی ورحمة للمؤمنین :. ودخی رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلری
بیوررلر :. ما انزل الله داء الا انزل له شفاء :. یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری هر درده بر دوا خلق ایلمشدر مرض بدنه
علاج اطبا ومرض قلبه علاج انبیا واولیا وتربیت مرشدان طریق کرکدر باز جواب انبیا علیهم السلام :. انبیا گفتند
نومیدی بدست :. فضل ورحمتهای باری بی‌حدست کما ورد فی الحدیث :. ان الله حی کریم یستحیی من عبده اذا رفع الیه
یدیه ان یردهما صفرا :. سیصد ونه سال آن اصحاب کهف :. پیش شان یکروز بی اندوه لهف یعنی اوچیوز طقوز
ییل اصحاب کهفک اول غارده یاتدقلری آنلرک یاننده برکون قدر انجق کلدی اویله کونکه غم وتاسف‌لری اوله
نتکیم سورهٔ کهفده مذکوردر :. ولبثوا :. واصحاب کهف اکلندیلر :. فی کهفهم :. غارلرنده :. ثلثمائة سنین :. اوچیوز
ییل :. وازدادوا تسعا :. وزیاده ایلدیلر طقوز ییل دخی حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلی بیوررلرکه نیجه که اصحاب کهفه
اوچیوز ییل برکون قدر کوروندی ایسه بزم قتمزده برساعتله یوز ییل برابردر زیرا کوتاه ودراز وماضی ومستقبل
اعتباری بزدن منقطع ومنفک اولمشدر مکر کردن قوم اعتراض ترجیح بر انبیا علیهم السلام ترجیح تهدید
وزجر اوزره مقصددر رجادندر امیدوارلک معناسنه در یعنی هرنقدرکه انبیا علیهم السلام حضرات
اول قومی ایمان واعتقاد جانبنه ترغیب ایدوب الله ذوالجلال حضرتلرینک رحمتندن امیدوار ایلدیلر ایسه دخی
اول قومک اعتراض وانکار ایلدکلرینک بیانیدر هرکجا مسخ ونکال ومأخذیست یعنی هرقنده بر مسخ
حکایتی وقید وبند وبلا ومحنت مأخذ خداوار ایسه سزک شانکزده وقصه‌کزده وفال بدکزده هیچ خیره
آغز آچمزسز دیدیلر باز جواب انبیا علیهم السلام :. پس تو ناصح را مؤثم میکنی پس اویله اولدیسه ناصح
وخیرخواه اولنلری کناهه منسوب ایدرسن آنلری سومدیکندن نتکیم بیورر :. ولکن لا تحبون الناصحین :. کافران
کارند درنعمت جفا کافرلر نعمت خدا مقابله‌سنده جفا کوستررلر باجفا تخمی اکرلر باز در دوزخ ندشان
ربنا سورهٔ قد افلح‌ده بو آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :. ربنا :. ای بزم پروردکارمز :. اخرجنا :. بزی اخراج ایله چیقار
:. منها :. آتشدن وجهنمدن :. فان عدنا :. پس اکر بز کیرو دونه‌جک اولورایسک کفر وتکذیب طرفنه
:. فانا ظالمون :. پس تحقیقا بز ظلم ایدیجی اولورز نفسمزه :. قال اخسؤا :. الله عظیم الشان حضرتلری انلره دیه
خاموش اولک :. فیها :. جهنمده :. ولا تکلمون :. وسوز سویلمیک بکا سزه جهنمدن اخراج ورفع عذاب دخی یوقدر
معنای بیت جناب پیر دستکیر بیوررلرکه کافر واشقیا حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک ویردیکی نعمتک شکرینی بیلمیوب
دنیاده نعمت مقابله‌سنده جفا تخمی اکرلر آخرتده مبتلای آتش دوزخ اولدقلری وقت :. ربنا اخرجنا نعمل صالحا

غیر الذی کنا نعمل :. دیرلر اما اول زمان بویله دیمک فائده ویرمز هرعمل وقبیلا اولمق کرکدر آخرتده
عذابی کوردکدنصکره ایمان واعتقاد مقبول دکلدر حکمت آفریدن دوزخ آن جهان وزندان این جهان
تا معبد متکبران باشد که آتیا طوعا اوکرها یعنی آخرتده جهنم خلق ایلمکده حکمت بودرکه جبار ومتکبر
اولوب انبیا علیهم السلامی واولیاء الله حضراتنی انکار ایلیوب الله ذوالجلال حضرتلرینه ایمان کتورمیانلرک
معبدی اوله چونکه طوعا کلمدی کرها کتوررلر دنیانک زندانی دخی آنک کبیدر حقه قائل اولمیوب
تمردلک ایدنی زندانه قویوب تأدیب ایدرلر تاکه مطیع اولور چون عبادت بود مقصود از بشر
شد عبادتکاه کردنکشان سقر :. وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون :. مضمون شریفنجه چون بشردن مراد
عبادت ایدی دنیاده کردنکشلک ایدی عبادت ایتمدی آخرتده آنک عبادتکاهی سقر اولور جهنم
ایچنده عبادت ایتدیررلر معبد مرد کریم اکرمته مرد کریمک عبادتکاهی اول یردرکه اکا اکرام
ایلیه‌سن یعنی نقدر اکرام زیاده ایلسک قوللق وتعظیمی زیاده اولور نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری
اهل صلاح وتقوایه نعمت ویردکجه آنلر شکر وعبادتی زیاده ایدرلر معبد مرد لئیم اسقمته مرد لئیمک
عبادتکاهی اول یردرکه آنی بیمار وسقیم وخوار ایده‌سن یعنی مرد لئیمه رعایت ایلسک قورقوسندن ایدر
صانور سرکشلکه وتمردلکه آغاز ایدر پس آنی سقیم وخوار قیلمق اولی در تاکه قوللق ایلیه مرد لئیمه حق سبحانه وتعالی
نعمت ویرسه فسق وفجور وکفر وطغیانه میل ایدر اما سقیم اولسه تضرع وابتهاله آغاز ایدر پس آنک حقنه سقیم اولمق
اولی در ساخت موسی قدس در باب صغیر یعنی قدس شریفده حضرت موسی علیه السلام برکوچک قپو یاپدی
اهل تفسیرک بعضلر بو آیهٔ کریمه‌نک که :. ادخلوا الباب سجدا :. در معناسنده بویله دیمشلرکه تافرو دارند سرقوم
زحیر تاکه باش ایندیره‌لر شول قومکه مرض تکبر ونخوت مبتلا اولمشلردر در بیان آنکه حق تعالی صورت
ملوک را سبب مسخر کردن جباران که مسخر حق نباشد ساخته است چنانکه حضرت موسی علیه السلام
باب صغیر ساخت بر ریض قدس جهت رکوع جباران بنی اسرائیل وقت درآمدنکه ادخلوا الباب سجدا
وقولوا حطة سورهٔ بقره‌ده بو آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :. واذ قلنا :. یعنی تقدیر اذکروا وقت قولنا :. ادخلوا هذه القریة
داخل اولک شو قریه‌یه یعنی بیت المقدسه بعضلر اریحایه دیمشلر زیرا تیه‌دنصکره بونلره داخل اولمق امر
اولندیلر :. فکلوا منها :. پس اکل ایدیک من شرابها وطعامها وثمارها :. حیث شئتم :. نه یرده دیلرسکز :. رغدا :.
رزق واسع اولدیغی حالده :. وادخلوا الباب سجدا :. سجدا حالدر ساجدک جمعیدر سجده‌یه امر اولندیلر باب
قریه‌یه حین دخولدرده الله عظیم الشان حضرتلری بونلری تیه‌دن اخراج ایلدیکی وقت نعمت عظیمه اوزرینه شکردن
اوتری :. وقولوا حطة :. حضرت علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه بیورمشدرکه :. حطة :. بسم الله الرحمن الرحیم :. در وعکرمه
رضی الله عنه بیورمشکه :. لا اله الا الله :. کلمه‌سیدر وبعضلر :. حطة :. استغفر الله :. دیمکدر دیمشلر مخصوص بودن
حضرت یعقوب علیه السلام بجستن جام حق از روی یوسف صلوات الله علی نبینا وعلیه وکشیدن
بوی حق ازبوی یوسف علیه السلام وحرمان برادران وغیرهم ازین هردو :. لا صلوة کفت الا بالطهور :.
یعنی صلاة یوقدر الا طهارت بدن ایله وثیاب پاک ایله اهل ظاهر قتنده بویله در اما سادات صوفیه‌نک
قتنده انسانک ثیابی وبدنی وباطنی پاک اولمینجه نمازی کامل اولمز بو تقدیرجه حضرت مولانا قدسنا الله
بسره الاعلی باطن پاکلکنه عشق الهیه سبب طوتمشدر شول کیمسه که عاشق اولمز کانه طاهر اولمز زیرا
عشق باطن انسانی آلایشدن پاک ایدر درون انساندن غل وغش قومز پس عشق سبب طهارت
باطن اولور چون ازین رو یست فوت جانها :. الجوع طعام الله :. مضمون شریفنجه جوع غذای جان عاشقاندر

تشکیم بیورلدی :: الجوع یصفی الفؤاد ویمیت الهوی ویورث العلم :: وقیل :: الجوع لتصفیة الروح لمطالعة الفتوح
وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم :: ان الشیطان یجری من بنی آدم مجری الدم الا فضیقوا مجاریه بالجوع
والعطش :: ابو سلیمان دارانی دیدیکه هر وقت که سکا بر حاجت واقع اوله دنیوی یا اخروی هیچ نسنه یمه تا حاجتک
حاصل اولینجه دک زیرا طعام یمک عقلی متغیر ایدر وبدنی لوش ونفسی بطران وتوکل توجهنی سست ایلر
پس سنک اوزرینه اولسون آجلق زیرا جوع نفسی ذلیل ایلر وقلبی رقیق وعلم سماوی قلبه نزول ایلردکه
اوله برای مشتریست یعنی علمی ایله عامل اولمیانلرک عملی کندولرده عاریتدر مشتری ایچوندر شول ابریشمک
اسیری مشتری ایچون اولدیغی کبی کندو تمتع ایتمک ایچون دکلدر حضرت حسن بصری رضی الله عنه بیورر
:: عقوبة العلماء موت القلب وموت القلب طلب الدنیا بعلم الآخرة :: علمک اقتضاسی بودرکه عالم اولان
کیمسه دنیایی ترک ایدوب طالب آخرت اوله ومحبة الله میل ایدوب الله تعالی حضرتلرینک دوستلری ایله
یار اوله تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم دعا ایدوب بیوررلر ایدی :: اللهم ارزقنی حبک
وحب من احبک وحب ما یقربنی الی حبک واجعل حبک احب الی من الماء البارد پس علمدن مراد
عمل اولمیجق علم عین جهل اولور نومید شدن انبیا علیهم السلام از قبول وپذیرای قوله تعالی :: حتی
اذا استیأس الرسل :: قوم سبا انکاره شویله مصر اولدیلر وجانب حقدن عقوبة وعذاب اوقدر تأخیر
ایلدیکه حتی انبیا علیهم السلام مأیوس اولدیلر آنلرک اصرارندن وجانب حقدن عقوبت تأخیر اولندیغندن
نفس اول راند بر نفس دوم نفس اولدن مراد نفس کلدرکه مؤثر نفوس جزئیه انسانیه در پس
ضلالت وهدایت اولطرفندر یاخود نفس اولدن مراد ابا واجدادلرینک نفوس ضلالت پرورلری اوله
نفس دومدن مراد آنلرک اولادلرینک نفسلری اوله که بابالرینک خوی بد وکفر وضلالتلری بونلره نقل
ایدوب بونلر دخی بابالرندن کوردکلری اسلوب اوزره کفر وضلالت اوزره قائم اولوب :: انا وجدنا
آباءنا علی امة وانا علی آثارهم مقتدون :: دیوب انبیا علیهم السلام حضراتنک پند ونصیحتلرینی قبول ایلمدیلر
تشکیم رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیورر :: ما من مولود الا وقد یولد علی فطرة
الاسلام ثم ابواه یهودانه وینصرانه ویمجسانه :: پس بو تقدیرجه نفس اولدن مراد اب ونفس دومدن مراد
ابن در نزد اوغل اتادن نه کورر ایسه آنی ایشلر نیک هم میدان وخر میران چو تیر :: انک لا تهدی
من احببت :: حکمتی اکرچه بیلورسن که بونلر ایمانه کلمزلر وجانب حقدن هدایت اولمیجه چاره یوقدر اما
بونی بویله بیلدکدنصکره سن حرفلری اوق کبی طوغری سوریعنی :: فاستقم کما امرت :: مضمون شریفنجه
سن تبلیغ رسالتدن فارغ اوله دربیان آنکه رسول علیه السلام فرمود ان لله تعالی اولیاء اخفیاء
الله عظیم الشان حضرتلرینک کیزلو ولیلری واردر تشکیم بیورر قوم دیکر سخت پنهانی روند یعنی
اول تاجران بازار دین وکاروان کوچه یقین که دینلدی انبیا علیهم السلام حضراتنه ایدیکه ماعدالرد
دعوت عباد الله وبعض اولیای کرام حضراتنک دخی صفتلری ذکر اولندی که آنلر دخی مشغولدرلر تکمیل
نفوس ایچون ارشاد عباده اما بعض اولیاء الله حضراتی دخی واردرکه آنلرک روشی غایتده مخفیدر
غیرت الهی آنلری زیر قباب غیرتی نهان طوتمشدر تشکیم بو حدیث قدسی شهادت ایدر :: اولیائی تحت قبائی
لا یعرفهم غیری :: پس علیه الصلاة والسلام حضرتلرینک بیوردقلری بوکروه علیه دن کنایه در قصه
فریاد رسیدن پیغامبر علیه السلام گویدش ردوا لعادوا کارتست سوره انعامده اولان آیه کریمه یه
اشارتدر :: ولو ردوا لعادوا لما نهوا عنه وانهم لکاذبون :: یعنی اکر بو کافرلر رد اولنسه لر دنیایه آخرتک احوالنه

وقوف

وقوف حاصل ایتدکدنصکره وعذاب آخرة ظاهر اولدقدنصکره البته دونسه لردی کفردن معاصیدن نهی
اولندقلری شیئه عودت ایدوب ینه کفر ومعاصی اوزرینه مصر اولورلردی تحقیقا بونلر کاذبلردر
تقصیرندن ایتدکلری وعدهده یعنی :: فقالوا یا لیتنا نرد ولا نکذب بآیات ربنا ونکون من المؤمنین :: دیدکلرینده
کاذبلردر وعدهلرینه وفا ایتمزلر رحمتم پیشت بر رحمت تتم :: سبقت رحمتی علی غضبی :: مضمون شریفنجه
ایش ایدرم تشکیم رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیورر :: یقول الله تعالی یوم القیمة اخرجوا من النار
من ذکرنی یوما وخافنی فی مقام :: یعنی الله عظیم الشان حضرتلری قیامت کوننده بیورر چیقارک نارندن
شول کیمسهلرکه برکون بنی ذکر ایتمش اوله وبنم مقامیمدن قورقمش اوله دربیان آنکه حق تعالی هرچه داد
وآفرید از سموات وارض واعیان واعراض همه باستدعای حاجت آفرید حتی چو را محتاج چیزی بباید کردن
تا بدهد که امن یجیب المضطر اذا دعاه که اضطرار کواه استحقاقست :: آن نیاز مریمی بود ست درد
که چنان طفلی سخن آغاز کرد یعنی مریمک نیاز ودردندن ایدیکه عیسی علیه السلام حضرتلری شیرخواره وزیلتساز
کهواره ایکن تکلمه آغاز ایلدی یعنی حضرت جبرائیلک نفخی ایله حامله اولدی آنی وضع ایتمک کلنده دردطوتدی
قومندن قورقوب ایدی :: یا لیتنی مت قبل هذا وکنت نسیا منسیا :: نولیدی بن بوندن اول اولیدم وبراغوره
اونوتولیدم دیدی پس حضرت مریم علیها السلام بشارت ویرلدیکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری سنک برائتکی
اظهار ایلر دینلدی چون حضرت عیسی علیه السلام طوغدی حضرت مریمه قومی تشنیع ایدوب :: لقد جئت شیئا
فریا :: یعنی عجیب شیء ایله کلدک یا مریم سنک اصلکده بو ایش ایتمش یوقدر دیدیلر بو تشنیعدن
ضیقه خاطر اولوب الله ذوالجلال حضرتلرینه نیازه آغاز ایلیوب قوم حضرت مریمه لوم ایلدکلری وقت ::
فاشارت الیه :: مضمون منیفنجه حضرت عیسی علیه السلامه اشارت ایلدیکه بوندن صورک قوم دیدیلرکه
:: کیف نکلم من کان فی المهد صبیا :: نیجه سویلشهلم شول کیمسه ایلهکه طفل کهوارهدر پس حضرت مریم دردایله
تضرع ونیاز ایلدیکیچون طفل نوزاده ایکن حضرت عیسی علیه السلام تکلمه آغاز ایلدی رست وپادشاهد شوندت
ای رهی انکا آیاغنک سنک حقنده شهادت ایدرلر ای بنده خدا :: الیوم نختم علی افواههم وتکلمنا ایدیهم
وتشهد ارجلهم بما کانوا یکسبون :: مضمون منیفنجه ناطقه ناطق ترا دید وجفت ناطقک نطقی سنی کوردی ویاتدی
یعنی نطقه مجال قالمیوب ساکت اولدی :: ان الله تعالی یلقن الحکمة علی لسان الواعظین بقدر همم المستمعین ::
مضمون شریفنجه تشنه ومستعد اولمق کرکدر تاکه سنک حقنده شیر حکمت بستان دل مرشددن ظهور ایلیه
آمدن آن زن کافر با طفل شیرخواره بنزدیک حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم وناطق شدن
:: پس صنو طفل اندم رحمت در رسید پس بوی خوش اول نفسده جنت اعلادن یتشدی هر دوی گفتند
از خوف وسقوط هر ایکیسی دیدیلر ساقط اولمق وفوت اولمق خوفندن آن کسی را کش معرف حق بود ::
یعنی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمزکه معرفی الله عظیم الشان حضرتلری اوله تشکیم بیوردی
:: انک لعلی خلق عظیم :: آنکسی را کش خدا حافظ بود کما قال الله تعالی :: والله یعصمک من الناس وجه عبرت
کرفتن ازین حکایت ویقین دانستن که ان مع العسر یسرا :: ما التصوف قال وجدان الفرح یعنی طالبان
اسرار تصوفدن بر سالک قابل بر شیخ واصلدن سؤال ایدوب تصوف نه شیدر دیدی شیخ دیدی فرح
بولمقدر فی الفؤاد عند اتیان الترح قلبده غم وبلا کلدیکی وقت پس ارباب تصوفه لایق اولان بودرکه جانب
حقدن بر بلا کلدیکی وقت رضای خاطر ایله فرحان اولدیغک حالده استقبال ایلیه سن که حق سبحانه وتعالی حضرتلری
سودیکی قوللرینی بلا ایله امتحان ایلر تشکیم علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلری :: اذا احب الله عبدا ابتلاه :: کشف لدنیا

علی مافاتکم :: ان اخ السرحان واردی شاتکم سورهٔ حدیده :: لکیلا تأسوا علی مافاتکم ولا تفرحوا بما
آتیکم والله لا یحب کل مختال فخور :: آیهٔ کریمه‌سنه اشارتدر تاسز غم وتأسف چکمیسز ومحزون اولمیسز شول
شیء اوزرینه که نعم دنیادن وصحت وعافیتدن ومال وضالدن که سزدن فوت اولدی وفرح وشادمان اولمیک
مال ومتاع دنیادن الله تعالی حضرتلرینک اعطا ایلدیکنه یعنی دنیانک نه ادبارینه محزون اولک ونه اقبالنه مسرور
اولک الله تعالی سوز عنکبری که نعمت دنیا ووفرت مال بی بقا سبیبله غریبد اوزرینه فخر ایلیه معنی بیت
محزون اولمالک شول شی اوزرینه که سزدن فوت اولدی :: ان اخ السرحان واکرفوره کلدی :: آردی شاتکم قیونکزی
هلاک ایلدیسه ده یعنی شدت ورخا جانب حقدن مقدر در بهرحال واقع اولورایسه صبر ایلیوب قضایه رضا
ویرمک اولیدر دیمک اولور استدعای آن مرد ازحضرت موسی علیه السلام زبان بهایم وطیور :: کرم رشد
مردزان منعش کرکرد :: الانسان حریص لما منع فیه حکمتچه باس باشد کرما مانع شوی تشکیم جناب حق بیورر
:: لا تیأسوا من روح الله :: ردنکردیم ازکرم هرکز دعا کما قال علیه السلام :: ان الله تعالی حی کریم یستحیی من عبده
اذا رفع الیه یدیه ان یردهما صفرا :: که زقدرت صبرها پرورشد که غنا وقدرت وکثرت مال وثروت
سبیبله صبری وداع ایتدی یعنی صبر ونقوایی ترک ایلیوب هوای نفس وشهوته تابع اولدی کقوله تعالی
:: ان الانسان لیطغی ان رآه استغنی :: وحی آمدن ازحق تعالی :: جمله اشیا حودمسبح آمدند برموجب :: وان
من شیء الا یسبح بحمده :: اهل الهام خدا عین الحیات :: اهل تسویل هوا سم الممات الهام خداکه انکا اصلاح صوفیه ده
وحی قلبی دیرلر حق ایله درونه معامله ایلیوب اول الهام الهیه یه اهلیت تحصیل ایلیان عزیزلرک صحبتی آب حیات
چشمه‌سیدرکه انسانه حیات ابدی وعمر سرمدی باغشلر وهوا وشهوتک آراسته ومزین ایدوب انسانه
کوستردیکی شیلرک اهلی اولنلر یعنی هوای نفسه تابع اولنلر سم الممات در یعنی آنلرک صحبتی انسانک
قلبنی وروحنی اولدرر ونفسنی زنده ایلر پس آنلرک صحبتندن اجتناب کرکدر تشکیم حق سبحانه وتعالی
حضرتلری بیورر :: ولا تطع من اغفلنا قلبه عن ذکرنا واتبع هواه وکان امره فرطا :: انکه معصوم آمد وپاک
ازغلط شول کیمسه که معصوم وپاک کلدی غلطدن یاکلمقدن آن خروس جان وحی آمد فقط اول جانی
وحینک خروسیدر یعنی اعلام کننده اسرار وحی الهی وبیان وافهام کننده حقایق نامتناهیدر که حضرت
سلطان انبیادر صلی الله علیه وسلم خبر کردن خروس :: او غنی است وجزاو جمله فقیر :: والله الغنی وانتم الفقراء
ارزمن آمد آنکه بودم ناسزا تشکیم بیورر :: قل کل یعمل علی شاکلته :: ناسزایم داتو ده حسن الجزا :: جارکس برته
ناسوی وثاق :: ساق می مالید او برتشت ساق :: تشکیم جناب حق بیورر سورهٔ قیامتده :: والتفت الساق
بالساق :: یعنی اول محتضرک محل نزع جاننده شدت المدن ساقی ساقنه صارلدی اجابت کردن حضرت
حق تعالی :: درنهانخانهٔ لدینا محضرون :: وان کل لما جمیع لدینا محضرون :: حضرت موسی علیه السلام دیدیکم بارب
سن بونکرت اوزرینه رحمت نثار ایله شمدی لدینا محضرون آیهٔ کریمه‌سنک نهانخانه‌سنده ورنه لاعین
رأت چه جای باغ مضمون حدیث شریفدر قال علیه السلام :: اعددت لعبادی الصالحین ما لا عین رأت
ولا اذن سمعت ولا خطر علی قلب بشر :: پس حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی بیوررلر که بو تجلیلی برنعمت
باکیفدر که آنک کیفیتی وصف اولنمق حد امکانده اولمیه تا اکا باغ دیدم زیرا نعمتلرک اصلی ومجمعی
باغ جنتدر اول سبیدن باغ دیدم مجازا جایزدر تشکیم کفت نور غیب رایزدان چراغ سورهٔ نورده
بیورردی :: مثل نوره کمشکوة فیها مصباح :: بعد زان کفتند کین نعمت وراست :: کو جان بازی بجز صادق
نخاست :: که جانبازلقده ظهور ایدوب صدقله فالقذی غیری وجهله فالقری وصادقدن غیری دیله مدی

مغز

مغز نغزی دارد آخر آدمی :: یکدمی از طلب کرزان دمی حقیقت انسانیه جوهر لطیف وشیء
شریفدرکه آنک حقنده :: ولقد کرمنا بنی آدم :: بیورلمشدر بردم اول حقیقت انسانیه یی طلب ایله اکر
بنی آدم ایسک وحضرت رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم بیورر :: المؤمن اکرم علی الله تعالی
من الملائکة الذین عنده لانهم مجبولون علی الطاعة رکب فی الملائکة عقلا بلا شهوة وفی البهایم شهوة
بلا عقل وفی الآدمی کلیهما فمن غلب عقله شهوته فهو اکرم علی الله من الملائکة ومن غلب شهوته عقله
فهو اشر من البهایم :: در آمدن حضرت حمزه رضی الله عنه :: نی تو لا تلقوا بایدیکم الی :: تهلکه خواندی ز پیغام خدا
استفهام انکاریدر یعنی ای عم رسول صلی الله علیه وسلم معلومدرکه حضرت حقک :: ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة ::
نهی صریحندن خبیرسز پس ندندرکه کندیکزی معرکه‌ده تهلکه‌یه براغورسز دیدیلر جواب حضرت حمزه رضی الله عنه
آنکه مردن پیش چشمش تهلکه ست اول کیمسه که اولمک آنک کوزینک اوکنده تهلکه در نهی لا تلقوا
بکیرد او بدست یعنی نهی ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة :: القا ایلمایک نفسکزی تهلکه یه بیوردیغی نهیی
آنک کبیلر الدرلر طوتوب حجت ایلسونلرکه اولمک آنلره تهلکه کورینه وانکه مردن پیش اوشد فتح باب
سارعوا آیه مر او را درخطاب سارعوا امری کلور اکا خطاب یعنی جهادده شهید اولمغه مسارعت ومبادرت
ایلیک تاکه فتح باب سزه میسر اوله دیلور تشکیم جناب حق سورهٔ آل عمرانده بیورر :: وسارعوا ::
یعنی مبادرت ایلیک :: الی مغفرة من ربکم :: ربکزدن مغفرته مبادرت ایلیک یعنی شول عمللره مبادرت ایلیک که
اول عمللری ایشلمکله انسان مغفرته مستحق اولور اسلام وایمان وتوبه واخلاص عمل کبی :: وجنة :: مغفرة اوزرینه
معطوفدر یعنی مبادرت ایلیک شول عمله که سبب دخول جنت اوله :: عرضها :: اول جنتک عرضی :: السموات
والارض :: سماوات وارضک عرضی کبیدر وسعتده وذکر عرض مبالغه دن اوتریدر اول جنتک وسعتی وصفنده
علی طریق التمثیل زیرا عرض طولدن ادنادر عرضی اولقدر اولیجق طولی نقدر اولور الله بیلور :: اعدت للمتقین ::
متقیلر ایچون مهیا اولمشدر الحذر ای مرکبینان بارعوا حذر ایلیک ای مرک کوریجیلر بعید اولک العجل
ای حشر بینان سارعوا عجله ایلیک ای حشر کوریجیلر مسارعت ایلیک الصلا ای لطف بینان اوزحوا صلادر
ای لطف کوریجیلر فرح اولک البلا ای قهر بینان انزحوا بلادر ای قهر کوریجیلر غمناک اولک مرک برکس
ای پسر همرنک اوست :: پیش دشمن دشمن وبر دوست دوست یعنی مرک الله دوستلرینه دوست کبی کلور
والله دشمنلرینه دشمن کبی کلور ایمدی الله دوستی اولمغه سعی ایتمک کرکدر تشکیم خبرده وارد اولمشدر
:: یموت ابن آدم علی ما عاش علیه :: کرد مظلومت دعا در محنتی برمظلوم سکا دعا ایلمشدر محنتده
یعنی شول محنت که سندن اکا ایرشمش ایدی اول محنت المی ایله دعا ایلمشدر آنک دعاسی کارکر اولمشدر
آنک ایچون سن تهمت وبلایه مبتلا اولمشسن حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم معاذ ابن جبلی
یمن طرفنه قاضی ایلیوب کوندردکده بیوردیکه :: یا معاذ اتق دعوة المظلوم فانه لیس بینه وبین الله
حجاب :: او زنا کرد وجزا صد چوب بود :: الزانیة والزانی فاجلدوا کل واحد منهما مائة جلدة :: حکم شریفنجه
زنا ایدنک جزاسی یوز دکنک اولدی چونکه برید ازدهانش حمد حق :: مرغ جنت ساختش رب الفلق
یعنی سنک اغزندن حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک حمدی صادر اولیجه رب الفلق یعنی صباح وقتنده مشرق
جانبی یاروب نور نهاری اظهار ایدیجی الله ذو الجلال حضرتلری اول سنک اغزکدن صادر اولان حمدی
جنت مرغی ایلر تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر :: من قال لا اله الا الله خرج
من فمه طایرا خضرا له جناحان ابیضان مکللان بالدر والیاقوت فیخرج الی السماء فیسمع له دوی تحت العرش

کدوی النحل فیقال له اسکن فیقول لا حتی یغفر لصاحبی فیغفر لقائلها ثم یجعل بعده لذلک الطایر
سبعون لساناً یستغفر لصاحبه الی یوم القیمه فاذا کان یوم القیمة جاء ذلک الطایر فاخذ بیده صاحبه
حتی یکون قاید ودلیله الی الجنة :: چون ز دستت رست ایثار زکات :: کشت این دست آن طرف
نخل ونبات یعنی ایثار ایتدیکک زکات اولطرفده یعنی جنتده نخل ونبات اولسه گرکدر سن آنک سایه سنده
اوتوروب میوه سن اکل ایلیه سک گرکدر تشکیم بیورلمشدر :: المؤمن فی ظل صدقته :: آب صبرت جوی آب خلد شد
سنک تکالیف شرعیه وریاضات سائره یه صبر ایلدیکک جنتده انهار اولدی یعنی انهار جنتده
واصل اولمغه سبب اولدی تشکیم جناب حق سورهٔ محمد ده صلی الله علیه وسلم انهار جنتی وصف ایلدی
:: فیها انهار من ماء غیر آسن :: یعنی اول جنتده صوایرمقلری واردر متغیر اولمز یعنی دنیا صولری کبی بر یرده
طورمقله طعمی ورایحه سی متغیر اولمز :: وانهار من لبن لم یتغیر طعمه :: ودخی اول جنتده نهرلر واردرکه
شیر خالصدن که هرگز طول زمان ایله حالت عذوبتدن دونمشدر یعنی اکشی واجی اولمشدر :: وانهار من
خمر لذة للشاربین :: ودخی اول جنتده نهرلر واردرکه لذیذ وخوشگوارکه غایه کراهت رایحه بد اولمز نوش
ایدنلر ایچون :: وانهار من عسل مصفی :: ودخی اول جنتده انهار بی عدد واردرکه عسل مصفادندر دنیا
عسلی کبی آتشدن صاف اولمش دکل بلکه صاف ومصفی خلق اولمشدر :: ولهم فیها من کل الثمرات :: ودخی
متقیلر ایچون اول جنتده واردر هرکونه میوه لونده صافی وطعمده لذیذ ورایحه ده خوش وجانفزا
:: ومغفرة من ربهم :: ودخی متقیلر ایچون مغفرت واردر یعنی گناهلری عفو وستر اولنمق واردر پروردگارلرندن
چون ز دستت زخم بر مظلوم رست :: آن درختی گشت از زقوم رست زقوم بر درختدر که آنک میوه سی
اهل جهنمه نزل یعنی طعام ماحضر اولسه گرکدر تشکیم جناب حق سورهٔ والصافاتده بیورر :: ذلک خیر نزلا
ام شجرة الزقوم انا جعلناها فتنة للظالمین انها شجرة تخرج فی اصل الجحیم طلعها کانه رؤس الشیاطین
فانهم لاکلون منها فمالئون منها البطون :: پس چون سنک الکدن بر مظلومه ظلم یتشه اول ظلمک
نتیجه سی جهنمده شجرهٔ زقوم اولسه گرکدر آنک میوه سی ظالملرک غذاسیدر :: آن سخنهای چو مار
وکژدمت :: مار وکژدم گشت ومیگیرد دمت حضرت رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر
:: من المفلس فیکم :: اصحاب کرام رضوان الله تعالی علیهم اجمعین دیدیلرکه :: من لیس له درهم ولا دینار ::
علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردیلر :: ان المفلس من امتی الذی یأتی یوم القیمة بصلوة وزکوة وصیام
ویأتی قد شتم هذا وقذف هذا واکل مال هذا وسفک دم هذا وضرب هذا فیعطی هذا من حسناته وهذا
من حسناته فان فنیت حسناته قبل ان یقضی ما علیه اخذ من خطایاهم فطرحت علیه ثم یلقی فی النار ::
وعدهٔ فردای پس فردای تو :: انتظار حسرت آمد وای تو یارین اوبرکون توبه ایدرم دیو وعده وردیکک
جهتله سنک که رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیورر :: هلک المسوفون :: قیل یا رسول الله من المسوفون
قال الذین یقولون انتوب غدا او بعد غد :: پس توبه ده تأخیرک حشر کوننده طور مقلقه سبب اولور
وای سکا کشتی این نار بود جز بنور :: نورک اطفا نارنا نحی الشکور نار شهوت ونار غضبی ونار
جهنمی سوندرمک ممکن اولمز الا نور ایمان ایله اولور تشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر
قیامت کوننده جهنم مؤمنه تضرع ایدوب دیه که :: جز یا مؤمن فان نورک قد اطفا ناری :: پس بو
مژده سرور اقران که اول مخبر صادق اولان رسول خدا صلی الله علیه وسلم خبر وردی بوندن اوتری برشک
ایتمه یز همچنانکه وسوسه ووحی الست آنجلینک وسوسهٔ شیطانی ووحی الهی هردو معقولند لیکن فرق هست

الجسیده

الجسیده معقولاتندر لکن بینهاده فرق عظیم واردر هردو دلالان بازار ضمیر یعنی الهام ربانی
ووسوسهٔ شیطانی الجسیده بازار ضمیر اشانیک دلاللریدر رختهارا میستایند ای امیر هر بریسی
کندی متاعنی مدح ایلر ای امیر یعنی الهام ربانی متاع خیری مدح ایلر ووسوسهٔ شیطانی متاع شری
مدح ایلر گر تو صراف دلی فکرت شناس اگرسن صراف دل ایسک وفکرت شناس اهل بصیرت ایسک
فرق کن سر دو فکرت چون نخاس فرق ایله ایکی فکرک سرنی برده فروش جاریه وغلامی فرق ایلدیکی کبی
ورندانی این دو فکرت از گمان اگر بو ایکی فکرک سرنی بیلمکده سکا کمان عارض اولوب تمیز ایدمزسک
لاخلابه گوی مشتاب ومران یعنی الاحمق یوقدر دیو عجله ایلمه واوزرینه سورمه خلابه کسر خا معجمه ایله
خدعه یه درلر یعنی :: لاخدیعة لی فی هذا البیع :: دیمکدر قوم انصاردن برکیمسه حضرت رسول الله صلی الله
علیه وسلم افندمزه شکایت ایدوب یا رسول الله بن بیع وشراده دائم الدانورم بکا برچاره اوکرت تاکه
الدانمقدن خلاص اولم دیمش ایدی علیه الصلوة والسلام حضرتلری اکا لاخلابه دیمکی یعنی :: اذا بایعت فقل
لاخلابه :: دیو تعلیم بیورمش ایدی کذلک حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا بیورر که اگر وسوسه ایله الهامک
فرقنی ایدمزسک عجله ایلمه لاخلابه دی الدانمقدن صاقین هر قلبکه کلنی فکر ایدوب عمل ایله تأنی واحتیاط گرکدر
حیلهٔ دفع مغبون شدن :: بیع وشرا :: ورنه قادر بود کوکن فیکون :: صد زمین وچرخ آوردی برون ::
:: انما امره اذا اراد شیئا ان یقول له کن فیکون :: برکره کن دیمکله جهانی برآنده الله عظیم الشان حضرتلری خلق ایتمکه
قادر ایدی این تأنی از پی تعلیم تست :: که طلب آهسته باید بی سکست یعنی تأنی ایله التی کونده خلق ایلدیکی
سکا تعلیم ایچون تشکیم سورهٔ اعرافده بیوردی :: ان ربکم الله الذی خلق السموات والارض فی ستة ایام :: تشبیه دنیا
بظاهر فراخست وبمعنی تنگ وتشبیه خواب که خلاصیست :: تنگ آمد جانت بحیده بود واز تنگی حاصل اولور
جانک بوکلمش وکند اولمش اولور آنجه کوسه داند از خانه کسان کوسه دن مراد اهل تجرد اولوب که علایق
دنیادن بالکلیه منقطع اولمش اوله زیرا بو مرتبه میسر اولمز الا فیوضات بشریتدن انسلاخ واضمحلال رسوم طبیعت ایله
اوله وهر طائفه نک سرلرینه اطلاع اله وبرمز مکر استکشاف واستطلاع انوار جان ودل ایله اوله معنای
مصرع بودرکه ارباب تجرددن اهل مکاشفه اونلر غیرلر ضمیرینه اوله شوقیله بیلورلر ابله مغرور غافل کندی
اولقدر فهم ایتمکه قادر اولمز بیان آنکه هر چه غفلت وکاهلی وتاریکیست هم از تن است :: مغز کو از پوستها
آوارهٔ نیست یعنی برکیمسه که مغز حقیقتنی قشر صورتدن وآلایش بشریتدن پاک ایلیه از طبیب وعلت او را
چاره نیست طبیب امراض قلوبکه مرشد حقیقت شناسدر آنک خدمتنه واروب مرض نفسنه علاج ایتدیرمکدن
غیری چاره یوقدر وخدمت مرشددن ابا ایدرایسه اول علتدن خلاص اولمنک احتمالی یوقدر دیمک اولور
چون دوم بار آدمی زاده بزاد :: لن یلج ملکوت السموات من لم یولد مرتین :: حکمنجه بر آنه دن طوغر ایکنجیده
مادر تندن وزنا وطبیعتدن طوغر ولادت اولدن اتصال عالم ملک حاصل اولور ولادت ثانیدن اتصال
عالم ملکوت حاصل اولور مجتهد هرکه باشد نص شناس کتاب وسنت واجماع امتدن مجتهد اولان کیمسه
نص شناس ایلیجق اندران صورت نیندیشد قیاس اول صورتده قیاس فکر ایتمز زیرا جملهٔ ادلهٔ شرعیه دن
اگرچه بو مسئله مسائل علم اصولدندر وبو کتاب علوم منقول ومعقولی جامع برکتابدر حضرت مولانا قدس الله
سره العزیزک مرادی بودرکه اول کیمسه لرکه اسرار الهیه یی وحی روح قدسی ایله معلوم ایدینه لر نفس قدسیه
مرتبه سنه ایرشمشلردر عقل جزوی ایله باخصوص قیاس ایله بیلنلر کبی دکلدر بونلرک مرتبه لری عالیدر تشبیه
نص با قیاس :: نص وحی روح قدسی دان یقین نص دن مراد روح قدسینک وحیی در یقین بیل وآن قیاس

عقل جزوی تخت این عقل جزونک قیاسی بونک تحتنده در اجقدر عقل از جان کشت بادراک وفر
عقل جزوی روحدن فرح وفهم ورونق حاصل ایتدی روح اوراکی شود زیر نظر روح آنک نظری التنه
قچن داخل اولور نوح وار از صدقی زد در تو روح * کویم وکوکشتی وطوفان نوح یعنی ای عقل جزوی
اکر روح سکا تسلیم اولوب سنی تصدیق ایتمجک اولور ایسه نوح کبی سنک ده یاتک تورونک وار ایسه
تا که کندیکی وقومکی قورتارمغه قدرتک اوله اکر بنم ده دریا وکشتیم واردر دیر ایسک فنی دریا وکشتی
فنی طوفان نوح بنجاره جوق فرق واردر سکا لازم اولان اودرکه روحک دامن الدن قویمیه‌سن یعنی ای عقل
جزوی صاحبی اولان مبتدی طریقت کرکدرکه روح مقامنده اولان مرشد کاملک دامن خدمتنی الدن قومیه‌سن
تا آنک مقام ومرتبه‌سنه تیشوب سنده روح اولوب نوح کبی کندیکی وقومکی طوفان علایقدن خلاص ایتمکه قادر اوله‌سن
زیرا هر کشتی قوللانان نوح اولمز نوح اولدرکه طوفاندن باش قورتاره وقومنی خلاص ایلیه یا مبدل کشت
کر از خاک بود سا بقا ذکر اولنان سلطانلر افلاکدن یعنی عالم علویدن درلر اکر خاکدن اولور ایسه مبدل اولمق کرکدر
تبدیل صفات ایله اول رفیع الدرجات وصول میسردر وبو مرتبه مراتب اهل تقوی دندر مار را از سحر ماهی میکنند
تاثیر ترجیلرندن که سحر حلالدر طالبک مار کبی نفسنی ماهی ایدرلر یعنی تبدیل اخلاق ذمیمه وتحصیل خصائل
حمیده ایدر مطلقا آنی آشنای بحر وحدت ایدرلر یعنی کروه اولیادن ایدرلر نحس انجا رفت نیکو حال شد
نتکیم خبرده وارد اولمشدر * ما جلس قوم یذکرون الله تعالی الا ناداهم مناد من السما قوموا فقد بدلت سیاتکم
حسنات وغفر لکم جمیعا * اداب المستمعین والمریدین عند فیض الحکمة من لسان الشیخ * از رسالت باز میماند
رسول یعنی مستعده آثار ملال ظاهر اولسه * الشیخ فی قومه کالنبی فی امته * مضمون شریفنجه شیخ کامل تبلیغ بیان اسرار
الهیه‌دن قالور سویلمکه مجالی قالمز مستمع خواهند اسرافیل خو اسرافیل طویلی مستمع ایسترلر زیرا صفت اسرافیل
شویله درکه اول فطرتدن صوری اغزینه الوب کوش وهوشنی جانب فرمان خدایه طوتوب روز قیامته دک بو
اسلوب اوزره فرمان خدایه منتظر اولوب طورمه کرکدر پس بونلر دخی مستمعی شویله دیلرلرکه کوش وهوشن
جانب مرشده طوتوب نه بیورر دیو منتظر اولوب طوره‌لر فرح آن ترکی که استیزه نهد ترک عناد ایلیه
اسبش اندر خندق آتش جهد * رجعنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر * فحو اسب همتی آتش ریاضت ومجاهده
براغوب وصول الی الله سعی ایلیه فرق میان دانستن چیزی بمثال وتقلید ومیان دانستن ماهیت آن چیز *
لیک نسبت کرد از روی خوشی یعنی لذت جماعی حلوایه نسبت ایلدی خوشلق جهتندن بالو آن عاقل چونکو
کودک وشی کذلک سن دخی کودک وش اولوب ذوق سماعی وماهیت لذت وصول اجتماعی فهم
وادراکه قدرتک اولمدیغی ایچون مرشد کامل صورت حکایه وضروب امثال ایله سکا حلوا مثال لذیذ کلور ایراد
ایلیوب حکایه ضمننده سکا ماهیت اسراری تفهیم وتعلیم بیورر دورتر از فهم واستبصار کو یعنی فهم واستبصاردن
بعید بر نسنه یوقدر سر حقی وذات مطلقی فهم ایلکده جمع وتوفیق میان نفی واثبات یک چیز از روی
نسبت واختلاف جهت * نفی آن یک چیز واثباتش رواست یعنی بر شئنک هم نفی وهم اثباتی برکده جایز اولور
چون جهت شد مختلف نسبت دوتاست چونکه جهت مختلف اولدی ایکی نسبت اولدیکه بری نفی وبری اثبات اولور
مارمیت اذ رمیت از نسبت است * نفی واثبات است وهر دو مثبت است نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری رسول کریم
ونبی محترم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینه خطاب ایدوب بیورر * ما رمیت * سن آتمدک اول براوج خاک
بو نفیدر * اذ رمیت * شول وقت که آتدک بو اثباتدر * ولکن الله رمی * ولکن اول خاکی الله تعالی اتدی یعرفون
الانبیا اضدادهم * مثل مالا یشبه اولادهم سوره بقره ده بو آیه کریمه‌یه اشارتدر * الذین اتیناهم الکتاب یعرفونه

کی

کما یعرفون ابناءهم * یعنی شول کیمسه‌لرکه بز کتاب اعطا ایلدک زمرهٔ اهل کفر وضلال آنلری یعنی سلطان انبیایی
صلی الله علیه وسلم وسائر رسل مجتبایی اوغللرین بیلدکلری کبی بیلورلر معنای بیت یعرفون فعل مضارع
الانبیاء لفظا منصوب مفعولیدر اضدادهم لفظا مرفوع فاعلیدر یعنی انبیا علیهم السلام حضراتنه ضد اولان
کفره انبیا علیهم السلامی بیلورلر شبهه‌سز هر بریسی اولادین بیلمکده اشتباه ایتمیوب تحقیق بیلدکلری کبی اما
حسدلرندن پنهان ایدرلر پس چو یعرف کفت چون جای دکر یعنی بو آیه مذکوره ده یعرفونهم دیدی نتدرکه
برغیری پرده یعنی حدیث قدسیده کفت لایعرفهم غیری قذر * اولیائی تحت قبائی لایعرفهم غیری * بیورلدی
پس سن بیلمکی ترک ایله انهم تحت قباء کامنون تحقیقا آنلر بنم قبه‌لرم التنده پنهان اولمشلردر یعنی قباب
افلاک التنده بنم ولیلرم واردرکه بندن غیری کیمسه‌لر بیلمز دیدی بعضا قباب امور منکره واخلاق ذمیمه‌دن
استعاره‌در وبعض کبار استتار اسرار ایچون بدکردارلک اختیار ایدوب حتی بو پرده‌نک التنده آسوده
اوله دیمشلر بو معنانک تحتنده برقاج فساد واردر زیرا اولیاء الله حضراتی بدکردارلک اختیار ایلسه‌لر
مناهی‌یه ارتکاب ایتمش اولورلر پس آنلر شانلرندن دکلدرکه امر ونهی خدای متعاله مخالفت ایده‌لر بر
فساد دخی بودرکه اولیاء الله حضراتی بدکردارلغه مشغول اولسه‌لر خلقی انکاره براغوب کناهه قویوب وکندولر
مذموم اولمق لازم کلور پس بو روش آنلره لایق دکلدر ورسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورر
* اتقوا من مواضع التهم * پس قبابدن مراد قباب غیرتدرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنلری خلقه بیلدرمیوب
ستر ایلمک اراده ایلیه اکا آلت ستر لازم دکلدر جزکه یزدان نداند آنزفون یزداندن غیری آنلری
کیمسه بیلمز اکر آنلری بیلمک قابلدر دیر ایسک حنه یعنی تجربه ایله کورملم آنلری بیلمکه قادر اولورمیسن
یعنی ممکن دکلدر دیمک اولور بو آیه کریمه ایله بو حدیث قدسی بیننده وجه توفیق بودرکه انبیا علیهم السلامک
ظاهر نبوتلرین تاییدات ظهور آیات بینات ومعجزات واسطه‌سیله بیلدیلر اما آنلرک سر نبوتلرین وحقیقت ولایتلرین
بیلمدیلر زیرا آنی بیلمک متعذردر بوندن اوتری دیمشلردرکه خدایی بیلمک آساندر اولیایی بیلمکدن زیرا
شاهی خیل وخشم سببیله بیلمک قابلدر اما بر محجوبه‌که پادشاه غیرتندن پرده آردنده نهان حافظه آنی
عوام الناس وخدام بارکاه بیلمک قابل دکلدر محصل الکلام اولیاء الله حضراتی دیدهٔ سر ایله کورمکک بشقه مرتبه‌سی واردر
دیدهٔ سرله کورنلر حقنده حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیورر * تریهم ینظرون الیک وهم لا یبصرون * یعنی ظاهر کوزیله
سنک جانبکه نظر ایدرلر وصورتکی کوررلر اما حقیقت نبوتکی وسر ولایتکی کورمزلر دیو بیورر مسئله
فنا وبقای درویش * کفت قائل درجهان درویش نیست * ور بود درویش آن درویش نیست یعنی بر کیمسه دیدیکه
جهانده درویش یوقدر اکر درویش اولور ایسه اول درویش دکلدر یعنی امر ایکیدن خالی دکلدر اکر درویش درویشلک
قیدیله مقید اولوب تهذیب اخلاق وتزکیهٔ نفسی ایتدیکی مرتبه‌ده ایسه بو عیان وجود هستی در پس هنوز
حقیقت اوزره درویش اولمامشدر واکر قید وجوددن خلاص اولوب فنا فی اللهی کمالی اوزره تحصیل ایلیوب
اذا تم الفقر فهو الله * مضمونجه وصول الی الله وبقا بالله مرتبه‌سنه واصل اولدیسه یینه درویش دکلدر زیرا
وجودندن فانی وبشریتدن خالی اولمش اولور پس وجود اولمیجق درویشلکی نیه اسناد ایدرسین پس قائلک
سوزی صحیح اولور قصه وکیل صدر جهان * کفت نایب فرقتم زین پس نماند * صبر که داند خدعت رانشاند *
یعنی زمام اختیارم الدن کتمشدر وآتش اشتیاق بکا غلبه ایتمشدر صبر بو نار اشتیاقی قچن تسکین ایدر
پیدا شدن روح القدس * همچو مریم کوی پیش از فوت ملک * نقش را کالعوذ بالرحمن منک سوره مریمده‌کی
بو آیه کریمه‌یه اشارتدر * واذکر فی الکتاب * ذکر ایله یا محمد صلی الله علیه وسلم قرآنده * مریم * مریمک قصه‌سنی

اذ انتبذت ؛ مریم انتباذ ایلدی یعنی عزلت ایلدی ؛ من اهلها مكانا شرقیا ؛ یعنی مریم اعتزال ایلدی اهلندن
بیت المقدسك جانب شرقیسنه یاخود اولدیغی خانه نك طرف شرقیسنه یوزندن اوتوریدر كه نصاری طائفه‌سی
مشرقی قبله اتخاذ ایلدیلر ؛ فاتخذت ؛ پس مریم اتخاذ ایلدی ؛ من دونهم حجابا ؛ یعنی اهلندن بشقه بر مكانی ستر
اتخاذ ایلدی آنلرك جانبندن بر پرده طوندی تا كه كورلمكه مانع اوله ؛ فارسلنا الیها ؛ پس بز ارسال ایلدك مریم
طرفنه ؛ روحنا ؛ روحمزی یعنی جبرائیلی اضافتی تشریفا وتخصیصا ایچوندر ؛ فتمثل لها بشرا سویا ؛ یعنی حیضندن غسل
ایلمك مراد ایلیوب مشرقه اغتساله اوتوردی محتجب اولدیغی حالده برشی ایله كندویه ستر ایله حضرت مریمك
عادتلری بوایدیكه بیت المقدسده عبادت ایدر دی وقت حیضنده خاله‌سی اوینه كیدوب بعد التطهیر ینه مسجد
اقصایه عودت ایدر دی پس بر وقتده كه خاله‌سی خانه‌سنه وارمش ایدی اول جای مختفیده آنده اغتسال
ایچون داخل اولمش ایدی جبرائیل علیه السلام صورت بشره تمثل ایلیوب سوی الخلق ومعتدل القامه احسن صورت
وشكل شاب امرد وغایت ملاحت ولطافتله مریمك یانه كلدی تا كه استئناس ایلیه پس حضرت مریم مغتسلنده
آنی كوریجه فساددن خوف ایدوب ؛ قالت انی اعوذ بالرحمن منك ؛ من غایة عفافها یعنی غایت پاكلكندن
آنك حسن وجمالنه میل ایتمیوب دیدیكه تحقیقا بن صغنورم رحمانه سندن ؛ ان كنت تقیا ؛ انه عظیم ان كنت حضرتدن
قورقوجی ایسك برهیز كار ایسك بنم استعاذه اعتباریله اللهدن قورق شركی بندن بعید ایله دیمكی متضمندر چون
حضرت مریم پاك وآشنای عالم غیب ایدی ونقوش عالم فانی ایله ضمیرین زنكیندار ایتمامش ایدی ودائم حصن حمایت الهده
طالب امان ایدی تا عالم فانیدن سرای باقیه رحلت ایدنجه دك اول خصم قدیم كه شیطان لعیندر آنك اوزرینه
دست رس بولمیه دیو پس ایمدی ای سالك سندخی حضرت مریم كبی ملك قوت اولمزدن اول وبر فساد وقوعه
كلمزدن ومملكت وجودك تفرقی نفس وهوا اله دوشمزدن مقدم كركدر كه حصن حصین حمایت خدایه التجا ایلیوب
هر كوردیكك نقش ونیبادن الله ذو الجلال حضرتنه استعاذه ایلیوب ؛ اعوذ من شرك بالرحمن ؛ دیه‌سن تا نفس
زائل فریفته اولمیه‌سن عقل كلش چون به بیند كم زند اكر عقل كل آنی كوریدی آنك حقنده آه دم اوررادی
زیرا حسننه سوز یوغیدی عقل كل عبارتدر مبداء تأثیر جمیع عقول فلكی وبشریدن دو وآن نارم دلیلم من برو ؛
دور ازان شه باطن ما عبروا اول شاهدن بعید وباطلدر هرنه تعبیر ایدرلر ایسه زیرا اول حضرت عبارتلردن ظاهر اولمز
حضرت مولانا قدس سره الاعلانك عادت شریفه‌لری شویله‌در كه بركیمسه‌یه وصف بیورررلكن خدای متعال
حضرتلرینك وصف پاكنه انتقال ایدرلر بومحلده دخی حضرت جبرائیل وصفندن جناب رب عزتك وصف شریفنه
انتقال بیوردیلر جد ادراكت آرام نی ؛ وقت میدانست وقت جام نی بو جهان میدان عشق خداده جهاد اكبر
اكبر ایلیوب تحصیل وصول الی الله وقتیدر عیش وعشرت وقتی دكلدر آن یكی وهمی چو بازی می پرد ؛ وآن دكر
چون تیر معبر میدرد اول بریسی تیر كبی طوغری كیدر اوكنه هرنقدر موانع كلور ایسه چاك ایدر كچر ازهوا وز جرخ
اندوختن ؛ هركسی دادی بدن را سوختن ؛ وجعلنا نومكم سباتا وجعلنا اللیل لباسا ؛ حكیمه راحت اولورلر زانكه
در فرجی دران بسط وكشاد ؛ جوجه را دخلی بیاید ز اعتقاد اعتقاد یعنی اهتمام دیمكدر كه اهل طریق اوچ قسم
اوزره منقسم اولوب مبتدی ومتوسط وشیخ تعبیر ایدرلر اكر مبتدی اولور ایسه اطفال طریق دیرلر ومتوسط اولور ایسه
كهول دیرلر ومنتهی اولور ایسه شیخ دیرلر بو اوچ كروهك هربرینك ایكی قوت مختلفه‌سی واردر كه ایكی قناد مثابه‌سنده در
بو اوچ طائفه قنادلری بربرینه بكزمز مثلا نسر طائرك جناحی عصفورك جناحنه بكزمز پس ایمدی اطفال طریقك
اولنلرك جناحلری خوف ورجادر وكهل مقامنده اولنلرك جناحلری قبض وبسطدر وشیخ كامل اولنلرك
انس وهیبتدر وبوایكی جناحدن شیخ ترقی ایدر معرفت فنا وبقایه ووصل وفصله وصحو وسكره وبوایكی جناح الهدر

طیران

طیران اولوقت صحیح اولوركه بوایكی جناح بربرینه متساوی اوله‌لر لاجرم هركیمكه قبضدن اكراه ایدوب قاچر
سیر طریقتدن كیرو قالور وحضرت ذو الجلالك وصلندن برخوردار اولمز وتا سالك جنابك لذتندن بالكلیه كوكلنی هو
قالدرمینجه وفنای كلی تحصیل ایتمینجه حضرت خدا ایله اشتغال میسر دكلدر چونكه قبض اید تو دروی بسط بین ؛ تازه
باش وچین میفكن در جبین چونكه قبض كلسن قبض ایچنده بسط كوركه ؛ فان مع العسر یسرا ؛ بیورلمشدر نا امید اولمه
زانچه حق كفت كلوا من رزقه ؛ فهم نان كردی نه حكمت ای رهی یعنی جناب حقك سوره ملكده ؛ فامشوا فی مناكبها
وكلوا من رزقه ؛ بیوردیغندن ایچی نانی فهم ایلدك حكمت برزانی فهم ایلمدك كفت روح القدس مریم راكه من
رسول حقم بتو آمده ام آشفته مشو وبنهان مشو ازمن كه فرمان اینست ؛ هین مكن لاحول عمران زاده ام ؛ كه زلا حول
این طرف افتاده ام كه حول وقوت خدا ایله دوشمشم بو طرفه سنك حضورینه بانك برروی زد نمودار كرم ؛ كه
امین حضرتم ازمن مرم تشكیم بیورر ؛ قال انما انا رسول ربك لاهب لك غلاما زكیا ؛ آفتی نبود بتر از ناشناخت
؛ تو بر یاری ندانی عشق باخت ؛ ونحن اقرب الیه من حبل الورید ؛ مضمون شریفنجه سن یارك یاننده سن
اما عشق یارلق بیلمزسین عزم كردن آن وكیل از عشق كر رجوع كند به نجارا ؛ ای خنك آنرا كه ذلت نفسه
ای سعادت كیمسه‌یه كه آنك نفسی ذلیل اولدی وای آنكس را كه بردی رفت وای اول كیمسه‌یه كه نفسنك دیمسی
كندویی هلاك ایلیه عشقی لی یا منیتی لحن النشور اوقی وتغنی ایله بنم ایچون ای بنم آرزوی دل وجانم نشورك
لحنی كبی زیرا یوم نشور مرده لر احیا اولدیغی كوندر چون بو عاشق كشته شمشیر هجران ایدی آنی تصور ایدیكه
صدمت صدمه واره اكر اولدر ایسه زهی سعادتكه حیاة باقیه‌یه واصل اولورم پس كندو كندویه خطاب ایدوب
ای بنم مقصودم بنم ایچون تغنی ایله ابركی یا ناقتی تم السرور وای بنم ناقه وجودم اول حضرتك دربارینه
وار دقده همان آنده چوك بر غیری یره دخی حركت ایتمه كه آنده خاك اولمق سرور تمام وذوق مالا كلامدر ابلعی
یا ارض دمعی قد كفا بنم كوزم یاشن یوت ای زمین كفایت ایدر یتر آغلدم شمدنكرو امید وصلدر اشربی
یا نفس وردا قد صفا وای نفس ایچ شول صویكه تحقیقا صافی اولدی یعنی آب وصل جانانه نوش ایله درد
فراقدن صاف اولدی عدت یا عیدی الینا مرحبا عودت ایلدك ای بنم عیدم بزم جانبمزه یعنی ای عید وصال
عودت ایلدك بوعاشق محنت زده طرفنه مرحبا نعم ما روحت یا ریح الصبا ؛ نه خوش راحت ایلدك بزی
ای باد صبا یعنی نه خوش راحت ایتدك بزی ای هدیه ربانیه بزی صدر جهان جانبنه دلالت ایتمك ایله بو تصور ایله
ایلیوب كندو كندویه بو ابیات اشتیاق آمیزی اوقور ایدیكن كفت ای یاران روان كشتم وداع یعنی صدر جهان
جانبنه روان اولدم سزی الوداع اولسون دیوب كتدی لا ابالی كفتن عشق ناصح عاذل را ؛ عشق زارم بحون
خویشتن زیرا دیمشلردركه ؛ ما الحیوة الا فی الموت ؛ یعنی حیاة القلب فی اماتة النفس اقتلونی اقتلونی یا ثقات
بنی اولدرك بنی قتل ایلك ای معتمد دوستلرم ان فی قتلی حیاتی فی حیات تحقیقا بنم قتلمده در حیات
ایچنده حیاتم تشكیم حسین منصور قدس سره بوحاله مشاهد ایلیوب دیدی ؛ اقتلونی یا ثقاتی ان
فی قتلی حیاتی ؛ یا منیر الخد یا روح البقا ای یوزی نورلی محبوب وای بقانك روحی اولان محبوب اجتذب
روحی وجدلی باللقا جذب ایله بنم روحمی وسخا ایله جانكی كوستر ملكا بكا لی حبیب حبه یشوی الحشا
بنم بر محبوبم واردركه آنك محبتی باغر بریان ایدر عاشق زارك یوركن لو یشا یمشی علی عینی مشی
اكر كوزم اوزره یوریمك دیلرایسه یورر غایت لطافتندن لوك جوابه مشادر مسكنكی ار
ببرسد كس ترا ؛ كو نكنجد كنج حق دركیسها كنج حق كیسه ره صغمز دی مسئله كیسه بودركه ایكی كسنه
حمامه واررلر حمامجی ده بركیسه امانت قورلر حمامدن چیقوب كیدرلر كیسه‌یی فراموش ایدرلر حكمن كلوب بریسی

کیسه‌یه آلور آول بر یولداشی کلوب کیسه‌یی طلب ایلر حمامجی کیسه‌یی یولداشنک الدی دیو جواب ویرر
بجاب اولمز البته کیسه‌می ویردیو ابرام ایدر حمامجی عاجز اولور بر عارف آکا تعلیم ایدر حمامجی تعلیمی اوزره اولکه
صاحب کیسه‌یه دیرکه سن کیسه‌یی یولداشکله امانت قودک بنم یانمه وار یولداشنک کتور ایکیکزه تسلیم ایده‌یم دیر
یولداشی کلکزکه کیسه‌یی الدیغی اقرار ایدر حمامجی خلاص اولور کردم خلع ومباراة بیرود خلع عورت ارینه
برشی ویروب طلاقی استیوب افتراق واقع اولمغه دیرلر مبارات ارایه عورت بربرندن رضالریله آیرلمغه دیرلر رونمان
آن بندهٔ عشق سوی بخارا :: رخت عقلت باتوست وعاقلی :: کزجنودا لم تروها غافلی سورهٔ توبه ده بو آیهٔ کریمه‌یه
اشارتدر :: ثم انزل الله سکینته علی رسوله وعلی المؤمنین وانزل جنودا لم تروها :: بو آیهٔ سبب نزولی بودرکه یوم
حنین ده حضرت رسول اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم لشکر هوازن وثقیف ایله محاربه‌یه توجه بیوردی سبب
بو اولدیکه فتح مکه‌دن صکره بو ایکی قبیله اتفاق ایدوب اهل اسلام اوزرینه عسکر چکوب عزم ایلدیلر چون بو خبر
علیه الصلاة والسلام افندمز حضرتلرینک خاکپای علیه‌لرینه یتشدی اون ایکی بیک عسکر جمع بیوروب آنلره قارشو
متوجه اولدیلر وآنلر اون درت بیک ایمشلر اصحابدن بری دیدی :: لن نغلب الیوم من قلة :: یعنی بز بوکون مغلوب
اولمزز عسکرمز قلتندن عسکرمز چوقدر دیدی عجب کوستردی بو سوز رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه
واصل اولدقده حظ بیورمیوب بو عجبک سببی ایله اول حالده شکست لشکر اسلام اوزرینه واقع اولدی روایت
شویله دیرکه تمام لشکر منهزم اولدیلر همان علیه الصلاة والسلام حضرتلرینک یاننده درت کیمسه قالدی بری حضرت
امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه وبری عباس وابو سفیان ابن حارث وعبد الله ابن مسعود رضی الله عنهم
حضراتی اولوب علیه الصلاة والسلام حضرتلری اولکون بر استره سوار اولمشلر ایدی چون اصحاب منهزم اولدیلر
عسکر کفار علیه الصلاة والسلام حضرتلرینک اوزرینه هجوم ایتدیلر علیه الصلاة والسلام حضرتلری دشمن طرفنه
حمله بیوروب :: انا النبی لا کذب انا ابن عبد المطلب :: دیو صیحه بیوردی حضرت عباس وابو سفیان حیوانک لجامنی
ورکابنی طوتوب مانع اولدیلرکه دشمن عسکرینک ما بیننه داخل اولیه بو حرکتدن استدلال اولنورکه اول حضرت نه مرتبه
شجیع ودلیر ایمش صلی الله علیه وسلم القصه چون حضرت عباس آنلره حربدن مانع اولدی بیوردیلرکه اوزبلند ایله
چاغر اولکه اصحابدن بر قاچ کسنه‌یه دونده‌رسن حضرت عباس اوزبلند ایله یا عباد الله یا اصحاب الشجرة هذا
رسول الله دیو صلی الله علیه وسلم چاغردی یوزه یقین آدم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینک یاننه جمع اولدیلر
تاکه کفاره حمله ایتمکه قابلیت حاصل اولدی علیه الصلاة والسلام حضرتلری بیوردیلرکه :: الآن حمی الوطیس :: ودعای
موسی علیه السلام که فلق بحر کوننده آنی اوقومش ایدی آنک تلاوتنه مشغول اولدی :: اللهم لک الحمد والیک المشتکی
وانت المستعان :: بیوردی در حال جناب حقدن الهام اولوب استردن اشاغه نزول بیوروب قدم سعادتلریله
الشدن بر اوچ طپراق آلوب :: شاهت الوجوه :: دیوب کفار طرفنه انداخت بیوروب :: انهزموا ورب محمد :: بیوردی
الله ذو الجلال حضرتلرینک قوت وقدرتیله جمیع کفارک آغزلری وکوزلری طپراغله طولدی مؤمنلر حمله ایلدیلر
بوکره شکست عسکر کفار اوزرینه واقع اولوب قلوب مؤمنین آرام پذیر اولدی شکیم جناب حق بیورر
:: ثم انزل الله :: آندن صکره الله ذو الجلال حضرتلری انزال ایلدی :: سکینته :: شول رحمتنی انزال ایلدیکه آنک سببیله
سکون طوتوب مطمئن القلوب اولدیلر :: علی رسوله وعلی المؤمنین :: یعنی الله تعالی اول سکینه واطمینانی رسولی اوزره
ودخی حضرت عباسک آوازیله رجوع ایدوب علیه الصلاة والسلام حضرتلرینک یاننه جمع اولان مؤمنلر اوزره انزال
ایلدی :: وانزل جنودا لم تروها :: ودخی انزال ایلدی شول عسکرلرکه سز آنلری کورمدیکز مراد جنود ملائکه در
بش بیک یا سکز بیک یا اون آلتی بیک ایدی دیمشلر معنای بیت حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی بیوررلرکه عشقدن

یا بهره اولان کیمسه سن افسرده سن بو عشق احوالنی فهم ایتمکه لیاقتک یوقدر کرچه قاچمش سن اما شکره
مقرون دکلسن یعنی کرچه جهوشده انسانه سن اما ذوق عشق الهی‌یه مقرون دکلسن رخت عقلک سنکله در
عاقلسن عاقل اولدیغیجه عشقدن غافلسن رسول یاننده حاضر اولان جنود ملائکه‌یی کورمدکلری کبی سنده‌خی
عشق اولمدیغیجه جنود غیبات عشقی فهم ایده‌مزسن درآمدن عاشق لاابالی در بخارا :: پیش معشوق خود و از دامان
صدر جهان حضورینه ودار الخلافه واصل اولدی سالک درکاه خدایه وصول بولوب شر شیطاندن امان بولوب
حق جل وعلا حضرتلرینه واصل اولمقدن کنایه در زیرا عشاق الهینک دار الامانی وصلت محبوب حقیقیدر جواب
کفتن عاشق عاذلان را :: یا کرامی اذبحوا هذا البقر :: ان اردتم حشر ارواح النظر ای بنم اولولرم ای کریملر
ذبح ایلیک نفسلریکزی اکر اراده ایدرسکز ایسه ارواح نظرک حشرینی یعنی عشق خدا ایله نفسکزی فانی ایلیک
تاکه بولهسکز بقا بالله واصل اوله سورهٔ بقره ده اولان گاو قصه‌سنه اشارتدر کل شیء هالک الا وجهه سورهٔ
قصصک آخرنده بو آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :: کل شیء هالک الا وجهه له الحکم والیه ترجعون :: یعنی هر شیء هالک ویجیده
الا حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک ذاتیدرکه باقی ولایزالدر آندن غیری هرنه وار ایسه ممکندر وهالکدر حد ذاتنده
معدومدر :: له الحکم :: الهکدر شول قضاکه نافذدر خلق ایچنده :: والیه ترجعون :: یعنی الله ذو الجلال حضرتلری جانبنه
رجوع ایدرسز هرکس اعمالنک جزاسن کورمدن اوتری حق اوزرینه کوییدم انا الیه راجعون :: انا لله وانا
الیه راجعون :: سویلدم رسیدن عاشق بمعشوق خویش :: این زمان این احمق یک لخت را شنودی بو بر لحظه
عمری قالمش احمق صفت آن مسجد که مهمان کش بود :: صبح آمد خواب را کوتاه کن :: لا تکثر النوم فی اللیل
فان کثرة النوم تدع صاحبه مفلسا یوم القیمة این ذکر کفتی که برنه نقش فاش یعنی قپوسی اوزرینه‌ده
نقش ایلیک یازک که بو مسجد مهمان کشدر دیو مهمان آمدن دران مسجد :: چون نفخت بودم از لطف خدا
چونکه خدای متعال حضرتلری آدمی خلق ایلیوب روح نفخ ایلدی یعنی اول نفخدن حیات بولمشدر الهینک
لطف وکرمندن سورهٔ ص ده اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :: فاذا سویته ونفخت فیه من روحی :: نفخ حق باشم ز نای
تن جدا حق تعالی حضرتلرینک نفخی ورمی اولورم نای تندن جدا تن اننه نایه تشبیه ایتمک ابتدای مثنویده
ذکر اولنمشدر ملامت کردن اهل مسجد عاشق را :: کفت الدین النصیحه آن رسول حدیث شریف بوجمجه
بزه نصیحت واجب ونکارش لازمدرکه نصیحت قبول ایلیه سن آن نصیحت در لغت ضد غلول غلول
غنیمت مالندن برنسنه اوغورلمقدر پس نصیحتی کتم ایلمک غلول منابه‌سنده اولدی زیرا دیمشلرکه :: النصیحة
کلمة جامعة یعبر بها عن جملة هی ارادة الخیر جواب کفتن عاشق عاذلان را :: عاقبت کم جوی از منبل بره :: تنبل
مصطلح اولنلره وجنک جوی اولنلره دیرلر وبعضلر شول کدادرکه کدالقدن اوتری جسمنه زخم اورر وزحمله
فخر ایدر دیمشلر وبعضلر شول کیمسه درکه فقیرک جاننه کار ایتمش اوله هرکس ایله جنک ایده شول امیدیله که
اولدیره‌لر اول بلادن خلاص اولم دیو حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا اول عاشقی منبله تشبیه
بیوردی کندینک هلاکنه طالب اولدیغیچون عشق جالینوس بدین دنیا :: باعدم دیدست غیر این جهان
بو جهاندن غیری نسنه یوقدر دیمک حشری انکار ایدنلرک سوزیدر حضرت امیر المؤمنین علی بن ابی طالب
کرم الله وجهه ورضی الله عنه آنلر بو ایکی بیتله جواب ویررلر :: زعم المنجم والطبیب کلاهما :: لا تحشر الاجساد
فقلت الیهما :: ان صح قولکما فلست بخاسر :: وان صح قولی فالخسران علیکما :: از لعاب خیمه کر افراشتی :: ان اوهن
البیوت لبیت العنکبوت :: مضمون شریفنجه فیخ لعابدن خیمه قوردی ملامت کردن اهل مسجد :: باسهم ما بینهم باس
شدید سورهٔ حشرده اولان آیهٔ کریمه‌یه اشارتدر :: لا یقاتلونکم :: سزکله مقاتله ایده‌مز :: جمیعا :: مجتمعین ومتفقین

اولدقلری حالده :: الا فی قری محصنة :: مگر برج وحصار ایله مستور ومحصن اولان قریه لرده قتال ایدرلر :: او من
وراء جدر :: یاخود وراء جداردن یعنی دیوارلردن محاربه ومقاتله ایدرلر مواجهه یه ومقابله یه قادر اولمزلر فرط
رهبت وغایت مخافتلرندن :: بأسهم بینهم شدید :: بربری مابیننده بأس شدید وقوة قاهره صاحبلریدر اما جنگ
وحرب کوننده خوف وخشیت جانلرینه مستولی اولور :: تحسبهم جمیعا :: سن بونلری مجتمع ومتفق ظن ایدرسن یا محمد صلی الله
علیه وسلم :: وقلوبهم شتی :: حالبوکه بونلرک قلوبی متفرقدر عقیده لری پریشان ومقصدلری مختلف اولدیغیچون ::
ذلک :: اول تشتت وتفرق وسائر اوصاف مذمومه که آنلرک حقنده ذکر اولندی :: بأنهم قوم لا یعقلون :: یعنی اول
سبب ایله درکه بوقوم کندولره صالح اولان اعماله تعقل ایتمزلر معنی بیت جناب پیر دستگیر بیورلرکه حربدن
اول لاف ایتمک شجاعت صانمه شجیع شول کیمسه درکه وقت هیجاهیج دار وگیر کارزارده مردانه اوله یعنی نفسله
جهاد اکبر ایلمکده نفسک مرادینه تابع اولمیه طریق حقده مردانه اوله زیرا لاف اورمق شجاعت اولمدیغنی حق سبحانه
وتعالی حضرتلری آیت کریمه ده بلدیروب کفارنک شدید حقنده :: بأسهم بینهم شدید :: دیدی :: لا شجاع یا فتی قبل الحرب
لفظ حدیث شریف بودرکه :: لا شجاعة قبل الحرب :: زانکه زادوکم خبالا گفت حق سوره توبه ده :: لو خرجوا فیکم ما زادوکم
الا خبالا :: بیوردی حق تعالی یعنی اگر بو منافقلر غزایه چیقه لرایدی شرکت ایتسه لر :: ما زادوکم :: برشی زیاده ایتمزلردی سزه
خوف وجلادن :: الا خبالا :: الا فساد وشر زیاده ایدرلر ایدی کفایتی شیطانا علیه ما یستحق قریش راکه بجنگ احمد آید صلی الله
علیه وسلم من باریها کنم :: همچو شیطانا درسیه شد صدیلم :: خواند افسون کانی جار لکم سوره انفال ده اولان آیه کریمه یه
اشارتدر :: اذ زین لهم الشیطان :: ذکر ایله اول زمانی که شیطان بو کافرلری شویله تزیین ایلدی :: اعمالهم :: عملرینی تزیین
معادات رسول وغیرنده وسوسه ایلمکله آنلره :: وقال :: شیطان دیدی :: لا غالب لکم الیوم من الناس :: یعنی شیطان
مقالات نفسانیه ایله بونلره دیدی یعنی تخیل طریقیله قلبلرینه القا ایلدیکه تحقیقا بونلر مغلوب اولمیه لر وکیمسه بونلره طاقت
کتوره یه کثرت عدد وعددلرندن یعنی عددلری کثیر وعددلرکه اسلحه وبراق وسائردر کاملدر هیچ قورقمک :: وانی
جار لکم :: تحقیقا بن سزه فریادرس ومجیر وضامن اولورم دیدی :: فلما ترائت الفئتان :: وقتاکه ایکی عسکر بربرینی
کوروب بربرینه مقابل اولدیلر :: نکص علی عقبیه :: ای رجع قهقری نکص قهقری آردینه کتمکه دیرلر :: وقال انی بریء
منکم :: ودیدیکه تحقیقا بن سزدن بریم :: انی اری ما لا ترون :: تحقیقا بن کورورم شول نسنه یی که سز کورمزسز ::
انی اخاف الله :: یعنی تحقیقا امداد مسلمین ایچون نزول ملائکه یی کوروب قورقدی وآنلرک حالندن مأیوس اولوب
آنلردن تبرا ایلیوب دیدی تحقیقا بن اللهدن قورقرم روایت شویله درکه قریش قومی مکه دن چیقوب حوالی منزل بنی
کنانه یه یتشدیلر قدیمی مابینلرنده اولان عداوت جهتندن اندیشه ناک اولدیلر ودیدیلر اولمیه که بز محمد صلی الله علیه وسلم
عسکریله قتاله مشغول ایکن بونلر برطرفدن کلوب بزه ایلغار ویره لر بو محلده شیطان سراقه بن مالک که بنی کنانه نک
اولوسی ایدی آنک صورتنده تمثل ایدوب بونلرک یانینه کلدی ودیدی :: لا غالب لکم الیوم من الناس :: سزه بوکون غالب اولور
یوقدر ناسدن :: وانی جار لکم :: ودخی بن مجیر وضامن اولورمکه بنی کنانه دن برضرر مترتب اولمیه وکندم بالنفس سزکله
طریق رفاقتی رعایه طوتوب بیله کیدرم دیدی پس ابلیس قوم قریش ایله بدر جانبنه یوز طوتوب کیتدیلر چونکه ایکی لشکر
بربرینی کوردیلر ابلیس ایلی اوکچه سنک اوزرینه کیرو کیرو کندی آسماندن جنود ملائکه نک نزولنی کوروب
خوف ایتدیکه کندویه دخی هلاک تک یتشه واول یوم موعود بوکون اوله دیو فراره یوز طوتدی اول محلده ابلیسک
الی حارث بن هشام الندہ ایدی حارث دیدی ای سراقه لا یعجیدر بو یله محلده بزی براغوب کیدرسن ابلیس حارثک
سینه سنه ششله اوروب الندن قورتاروب :: انی بریء منکم انی اری ما لا ترون انی اخاف الله والله شدید العقاب :: دیدی یعنی
الله تعالی شدید العذابدر دیوب فرار ایلدی آن جنود لم تروها صف زده اول جنود ملائکه که آنلر حقنده لم تروها دیلدی

صف

صف طوتمشلر ای اخاف الله ما له عنه یعنی اللهدن قورقرم نیم ایچون بوقدر آندن معاونت از هوا
انی اری ما لا ترون سز وارک کیدک تحقیقا بن کورورم اول نسنه یی که سز کورمزسز در خبر بشنو تو این
بند نکو :: بین جنبیکم لکم اعدا عدو نشکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر :: اعدی عدوک نفسک
التی بین جنبیک کو جو ابلیس است دریج وستیز که اول نفس ابلیس کبیدر عنادده واونکولکن علما بیورمشلر
اعداء الانسان ثلثة الدنیا والشیطان والنفس فاحترز من الدنیا بالزهد ومن الشیطان بمخالفة ومن النفس بترک الشهوات
ان فی الوسواس سحر مستتر تحقیقا وسوسه ده کزلو سحر واردر ساحران هستند جادو یکش جادو یکش یعنی
نفسک سحری باطل ایدیجی مرشدلر واردر مکر کردن عاذلنی :: گفت پیغامبر که ان فی البیان :: سحرا وحق گفت آن خوش
پهلوان یعنی بیانده سحر واردر دیدی کما قال النبی علیه السلام :: ان من البیان لسحرا :: یعنی بعض بیان سحره مشابهدر تأثیرده
زمان شریفلرنده برکیمسه نک فصاحتنی استماع بیوروب بو حدیث شریفی بیورمشلر محصول بیت دیمک اولدیکه چون علیه الصلوة
والسلام حضرتلری کلام فصیحده سحر واردر دیو بیوردی پس مرشد کاملک کلام فصیحنده اول سحر واردرکه نفسک سحرینی
باطل ایلر جواب گفتن مهمان اینست اینرا کرکشد او طبل سلطانی بجست کفل یعنی اول حق که سلطان محمودک کوشنی حلق
اول کوس سننک یکرمی طبلک قدر واردر قل تعالوا گفت جانم را بیا یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری رسول اکرم
صلی الله علیه وسلم حضرتلرینه خطاب ایدوب :: قل :: دی یا محمد صلی الله علیه وسلم :: تعالوا :: کلک دی تعالوا لفظندن کلک
معناسی جمیع جانلره دعوت معناسنه المشدر جناب پیر دستگیر اگرچه آیه کریمه اهل کتاب حقنده نازل اولمشدر
اما حکمی عامدر گفت پیغمبر که جاد فی السلف علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردیکه جاد جود ایلدی سخا کوستردی
فی السلف سلفده یعنی دنیاده بالعطیة من یتقن بالخلف عطیه ایتمکله شول من که تیقن ایلیه اول جوده
صرف ایلدیکی مالک عوضنه لفظ حدیث شریف بودرکه :: من ایقن بالخلف لم یحذر التلف :: یعنی برکیمسه حق یولنه
صرف اولنانه حق تعالی دنیاده یرینه اون عوض ویروب وآخرتده اجر جزیل وثواب جلیل ویره جکنه یقین
کاملی اولسه مالنی خیرات ایچون صرف ایلیوب تلف ایلمکدن حذر ایلمز مال وتن برفند وزیران فنا حق خریدارش که
الله اشتری یعنی مال وتن برف مثابه سنده در عاقبت فنا اولوب اریوب یوق اولمسی مقرردر اما
سن کندی رضاکله حق یولنده فنا ایتسک یعنی تنکی عبادته ومالکی خیراته صرف ایلیسک :: ان الله اشتری
من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة :: مضمون شریفنجه حق تعالی حضرتلری قبول ایلیوب مقابله سنده جنت اعلا
ودیدار ولقا میسر ایدر هر یقین را علم او بویا شود اندنصکره آنک علم الیقینی عین الیقین طالبی اولور
اندر الهیکم بجان این راکنون الهیکم سوره سن اوقو وبونک مضمونی تأمل ایله کور علم الیقین عین الیقین
اولدیغنی الله ذو الجلال حضرتلری نیجه بیان بیورمشدر ازپی کلا پس لو تعلمون یعنی :: ثم کلا سوف تعلمون :: یعنی
کلا لو تعلمون علم الیقین :: بیوردی اندنصکره :: لترون الجحیم ثم لترونها عین الیقین :: بیوردی پس اول مرتبه تحصیل
علم الیقین اندنصکره عین الیقین کرکدر تا که تدریجله حق الیقین تحصیلی میسر اوله زیرا طریق بودرکه مرتبه
ظندن علم الیقینه آندن عین الیقینه آندن حق الیقینه در اندنصکره سعیله درجه کشف وعیانه واصل اولوب
جنت رضای رحمانده قرار طوتمقدر کلکم راع بنی چون راعی است :: کلکم راع وکلکم مسئول عن رعیته ::
بو حدیث شریفده کز چوبانسز وجمله کز سؤال اولنورسز رعایاکزدن اکر حاکم ایسه کز واکر دکل ایسه کز حواس
وقواکز که رمه غنم مثابه سنده در نیجه رعی ایتدیکز خیر جانبنه می سوردیکز یوخسه شر جانبنه می سوردیکز
سؤال اولنورسز وعلیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلری راعی کبی در آن رمه هست آنکه دارد برهمه یعنی اول
کیمسه نی منع وزجر ایدوب مجاهده وریاضت امر ایدر ومنهیاتدن نهی ایدوب غرور وغفلتکی دفع ایدر

اول قهر دکلدر بلکه مهر ومحبتدندرکه سنی حجره دلالت ایدر تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر . انما انا
مثل الوالد لولدها . یعنی والده ولدینه نیجه تربیه ایدر ایسه بنده سزی آنجلین تربیه ایدرم صلی الله علیه وسلم تمثیل کرنخبیی
مؤمن و با صبری او . من خلیلم تو پسر پیش بچک جفتای ساتجه بچاغ بچک زیرا یعنی مرشد مریدن دیرکه بن
خلیلم سن اوغلم اسمعیلسن بچاق اوکنده سربنه انی اراه ازیجک یعنی بچاق اوکنده باش قو تسلیم اول
رأیم بورکه سنی بوغازلیم یعنی نفسکی هلاک ایدوب روحکه حیات ویرمک ایسترم سورهٔ والصافاتده اولان
آیهٔ کریمه یه اشارتدر . فلما بلغ معه السعی قال یا بنی انی اری فی المنام انی اذبحک فانظر ماذا تری قال یا ابت افعل
ما تؤمر ستجدنی ان شاء الله من الصابرین . تفسیری مثنوی جلد اولده حلوت طلبیدن آن ولی سرخنده . همچو اسمعیل پیشش سر بنه
بیتنده ذکر اولنمشدر آندن طلب ارشاد زابر وخورشید وزکردون آمدی یعنی ابتدای فطرتدن بحسب الصورة آبرو باراندن ودرخت
خورشید رخشاندن وکردش فلک کرداندن ظهور ایلدک زاب سرد انکور افسرده رهد جون میوه قسمی
طوکسه فنلدا اوزم طوکمش اولسه صوغوق صویه قورلر طوکسی دفع اولور اوزمه ضرر کلمز تمثیل حمار شدن
مؤمن . زانکه انسان درغنا طاغی شود زیرا انسان غناده طاغی اولور تشکیم جناب حق بیورر . ولو بسط الله
الرزق لعباده لبغوا فی الارض . عذر کفتن کدبانو . جون بپوشیدم جهاد آزری جون صبر ایلدم آتش محنتکه
بدستن ذکر خیال بد اندیشیدن قاصر فهمان . خرابطی ناکاه ازخرخانه برقرنی بیوک سفر ایدکیمه برانک آقورلرنن
یعنی کندی اوندن سربرون آورد جون طعنه باشنی طشره جیقاردی طعن ایدیجی عورت کبی ودخی دیدی
ازمقامات تبتل تا فنا یعنی دنیادن منقطع ومجرد اولوب تا فنای کلی مرتبه سنه دک . وتبتل الیه تبتیلا . مطلوبنجه
پایه پایه تا ملاقات خدا . ذکر یوسف ذکر زلف پرخمش . ذکر یعقوب وزلیخا وغمش . یعنی حکایت یوسف ویعقوب
علیهما السلام ایله زلیخانک حضرت یوسف علیه السلامه عاشق اولوب درد وغم جکمسی وقصهٔ آدم ونوح
وهود وصالح وابراهیم ولوط وموسی وسلیمان وشعیب ویونس وعزیر وصبر ایوب صلوات الله علی نبینا وعلیهم اجمعین
حضرتلرنک قصه لریله ذکر حمد مریم علیها السلامک وبلقیسک وفرعونک حکایه لری اسکیدن بیلنمش حکایتلردر پس
بو کلامک پایه سی اجقدر دیدیلر بو معنادن غافللردر که حق سبحانه وتعالی حضرتلری . لقد کان فی قصصهم عبرة لاولی
الالباب . بیورمشدر پس بونلرین قصه لرین تکرار ایتمکده عبرت وحصه جوقدر . جنیان وانسیان واهل کار .
کو یکی آیت ازین آسان بیار جناب حق سورهٔ بنی اسرائیلده بیورر . قل . دی یا محمد صلی الله علیه وسلم قرآنه یاسی
اجقدر محمدک صلی الله علیه وسلم کندی سوزیدر واساطیر الاولین دیرلر ایسه . لئن اجتمعت الانس والجن . اکر
انس وجنک افاضلی جمع اولورلر ایسه . علی ان یأتوا بمثل هذا القرآن . یعنی بلاغتده وحسن نظمده وکمال معنا
واخبار احوال غیبیده شو قرآنک مثلنی کتورمکلک اوزره جمع اولسه لر . لا یأتون بمثله . یعنی العرب والعربان الخ
وارباب بیان واهل تحقیق صرف همت ایلیوب بو اوصافله موصوف اولان قرآن کریمک مثلنی کتورمزلر امنا وصدقنا
. ولو کان بعضهم لبعض ظهیرا . اکر بونلرک بعضیسی بعضیسنه معاون وظهیر اولورلر ایسه ده تشبیه صورت اولیا
وصورت کلام اولیا بصورت عصای موسی وافسون عیسی علیهما السلام . درکف حق بهر داد وبهر زین
قلب مؤمن هست بین اصبعین . بو حدیث شریفک مضمونیدرکه حضرت رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم
بیورر . قلب المؤمن بین اصبعین من اصابع الرحمن . یعنی مؤمنک قلبی رحمانک ایکی پرمقلرندن ایکیسنک آراسنده در (?)
الله تعالی حضرتلرینه اصابع اطلاقی مرتبهٔ تشبیه دندر الله ذو الجلال حضرتلری منزهدر جوارحدن پس اصبعینی نازل
ایلیوب جمال وجلال ایله یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری مؤمنه جمالیله تجلی ایله خیر وهدایت جانبنه جکر وجلالیله تجلی
ایله شر وغوایت طرفنه دندر ایمدی جون مؤمنک قلبی ید الهیده در عدل وداد وبخشش وزیور وزینت جانب

پس

131

پس مؤمنک قلبندن قورقمق کرککه حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنک یوزندن عالمی خراب ایدر نوح
علیه السلام حضرتلرینک زماننده ایلدیکی کبی آن بیین کرجه حضرا شکاف . پس آدمی حضرت موسی علیه السلامک
عصاسی کبی بیلمک کرکدر ظاهری عصا باطنی اژدرهادر وحضرت عیسی علیه السلامک افسونی ودمی کبی بیلمک کرکدر ظاهری
حرف وصوت وباطنی دفع موتدر پس جائز دکلدرکه دیسن ما انتم الا بشر مثلنا . بس انانک جملهسی برابرلدر
تفسیر یا جبال اوبی معه والطیر بو آیهٔ کریمه سورهٔ سباده در . ولقد آتینا . تحقیقا بز اعطا ایلدک . داود منا .
داوده بزم قتمزدن . فضلا . زیاده لک اعطا ایلدک سائر انبیا اوزره یا سائر ناس اوزره دیمک اوله پس
یوزنج کتاب ونبوة وملک وصوت حسن مندرجدر . یا جبال اوبی معه . بز جبال دیدک هندر داود ایله تسبیحکی
ترجیع اوزره تسبیح ایلدکجه یاخود نوحه ده یاخود سیرایله انکله بیله هر نره سیر ایدرسه واوبی ده قراءت
اوب دندر یعنی داود علیه السلام تسبیحه رجوع ایلدکجه سنده انکله معا رجوع ایله دیمک اوله . والطیر
یعنی بز مسخر ایلدک طیوری کر جنان کند ازتان تنکبخی اکر سنرک حرص وحسدکز آنجلین بدرایجه وورب
طعنه قوپارمیدی جرعهٔ برخاکتان حق ریختی خاک وجودکزه خدای متعال حضرتلری بو آب رحمت معارف
وحقایق ربانیه دن برجرعه حک صاجردی تا جو دل شد دیدهٔ تو عاطلست تا کوکلکبی اولنجه رک سنک
دیدک معطلدر یعنی دیدهٔ ظاهر دیدهٔ باطن مرتبه سنه وارنجه دک عالم غیب مشاهده سنده معطلدر اما دیدهٔ
باطن مرتبه سنه وارد قلفکده مشاهدهٔ عالم غیب اکا دخی میسر اولور چشم ظاهرک چشم باطندن فرقی وارلغز
تفسیر واجلب علیهم بخیلک ورجلک سورهٔ بنی اسرائیلده در اول بودر . واستفزز . یعنی استخفاف ایله
یرندن دپرت ای شیطان . من استطعت . قادر اولدیغکی استخفاف ایله فزه قصفدر . منهم بصوتک . یعنی
دعوت ایتمکله فسق وفساد جانبنه . واجلب علیهم . آنلرک اوزرینه صیحه ایله جلب دندر صیاح معناسنه . بخیلک
ورجلک . یعنی اعوان وانصارکله آتلودن و یایه دن . وشارکهم فی الاموال . آنلرک مالارینه مشارکت ایله بونلر
حرامدن کسب وجمع ایدوب لایق اولمیان شیلره صرف وحمل ایتمکه . والاولاد . ودخی اولاده مشارکت ایله حرام وزنایه
مباشرت ایتدیرمکله . وعدهم . بونلره وعده ایله مواعد باطله وتاخیر توبه وطول امل ایله . وما یعدهم الشیطان
الا غرورا . وشیطان بونلره وعده ایلمز الا بونلره غرور وعده ایدر غرور خطایی تزیین ایلمکدر شول شیلرکه
آنی کورن تحقیقا صوابدر دیو وهم ایلیه که بترسی وباز کرد از تیغ فقر سورهٔ بقره ده جناب حق بیورر
. الشیطان یعدکم الفقر ویأمرکم بالفحشاء والله یعدکم مغفرة منه وفضلا والله واسع علیم . مفهوم شریفنجه آنک
اغوا سیله همتک سست اولور راه روشن که طریق حقدر جو بدن ملاقات آن عاشق با صد رجهات
خائفان رازترس بردارعلم خائف اولوب قورقو جیلرک خوفنی رفع ایدرم حلم ایله تشکیم بیورلمشدر . لا اجمع امنین
ولا خوفین فی جوف واحد . برکنک بر هاست زاشجار وفا یعنی اشجار وفانک فلک اوزره میوه لری وار
یعنی بر کیمه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک عهدینه وفا ایله عند الله آنک ثمرهسی جنت اعلادر دیدیلر ولقادر اصلها
ثابت وفرعها فی السماء سورهٔ ابراهیمک آخرنده بو آیهٔ کریمه یه اشارتدر . الم تر کیف ضرب الله مثلا . یعنی کورمدکمی یا محمد
صلی الله علیه وسلم یاخود ای خطابه قابل اولان نیجه ضرب ایلدی الله تعالی مثلی نیجه قصد ایلدی ووضع ایلدی . کلمة طیبة
کشجرة طیبة . یعنی کلمهٔ طیبه یی شجرهٔ طیبه کبی قیلدی ضرب الله مثلا قولنک تفسیریدر وکشجرة دن بدل اولمقده جائزدر
کشجرة صفتی اوله یاخود مبتدای محذوفک خبری اوله هی شجرة دنیله . اصلها ثابت . اول شجره نک اصلی ثابتدر یرده
کوکلری زمینه محکم ایلمشدر . وفرعها . یعنی بو قارسی دالارینک و بوداقلرینک اوجی . فی السماء . آسماندهدر . تؤتی
اکلها . یعنی اول شجره ثمره سن اعطا ایدوب ویرر . کل حین . هر وقتده . باذن ربها . خالقنک اذنی ایله وتکوینی ایله

چون برست از عشق بر آسمان چونکه عشقدن میوه بتشدی آسمان اوزره یعنی عشق ومحبت الهی
سببیله عاشقه عند الله برثمره حاصل اولدی لیک عشق عاشقان تن زه کند لکن عاشقلرك
عشقی بدنلرین زه کبی لاغر ایلر زانکه با شب دخل بنود طبع را وجعلنا نومکم سباتا وجعلنا اللیل لباسا
مضمون شریفنجه شب اوله طبیعت اشانه استراحت وتازه لك حاصل اولور منجذب شدن جان بنزبعالم
ارواح وتقاضای او ومیل او بعمق خود زین یحب را ویحبونه بدان تشکیم جناب حق سوره مائده ده بیورر
یحبهم ویحبونه الله عظیم الشان حضرتلری آنلری سور وآنلر دخی الله ذوالجلال حضرتلرینی سورلر وینه بیورر
ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین پس محبت اولطرفدن اولدی آنکچون میل جانا دائم جانب رحمانه در
زیرا جذب اولطرفدندر هر مرادی عاشق هر نامراد دنیاده هر مطلوب وهر مرادکه واردر نامراد اولا
بیچاره ترك عاشقیدر چون نشد هستی بال اشکن درست نه آیچون سنك قتنده بال اشکن اولا قدرت
صاحبنك اوزلی صحیح وثابت اولدی یعنی نه ندرکه بو دلیل ایله بال اشکنك والقه وقدرته ایمان کتوردیه سن
فسخ عزایم ونقضهای جهت وزنکاریدی امل از عوریش اکر امل تحقق اکیه ایدی عزیانلغندن واحتیاجندن
کاسندی پید برو مقهوریش قچن ظاهر اولوردی آکا کندینك مقهورلغی پس بو امل واحتیاج اکا مقهورلغنی
ظاهر ایدوب بیلدیردی ائتیا طوعا مهار عاشقان ائتیا کرها مهار جاهلان جناب رب کریم سوره حم
سجده ده بیورر ثم استوی الی السماء الله نعالی قصد ایلدی آسمانی خلق ایلمکه وهی دخان حالبوکه اول آسمان
دخاندر یعنی بخار آب شکلنده فقال لها پس الله ذوالجلال حضرتلری آسمانی خلق ایلدکدنصکره دیدی آسمانه
وللارض ودخی ارضه دیدی ائتیا طوعا اوکرها کلك ماخلق ایلدکم اوزرینه قائم اولوك وذاتکزده مخزون اولان
آثار قدرتی اظهار ایلك وسزده ودیعه اولنان اوضاع مختلفه وکائنات متنوعه یی ابراز ایلیك طوعا اوکرها
خواه ناخواه اکر طوعا واکر کرها مراد اظهار کمال قدرتدر یوخسه اثبات طوع وکره دکلدر طوعا وکرها مصدرلردر حالده
موقع حالده وقع اولمشدر قالتا اتینا طائعین آسمان وزمین دیدیلر بز کلدك منقادین ومطیعین اولدیغمز
مقاربت ائتیا طوعا یعنی اطاعت یوندن صفای درون ایله کلمك عاشقلرك مهاریدر یعنی عاشقلری جذب
ایدیجیدر ائتیا کرها اکراه ایله کوجله کلمك جاهللرك مهاریدر نظر کردن پیغامبر علیه السلام با سیران وتبسم کردن
وکفتن که عجبت من قوم یجرون الی الجنة بالسلاسل والاغلال وهم کارهون یوم بدرده چونکه رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینك دعاسی قبول اولوب کفار اوزرینه ظفر میسر اولدی اول قومك بعضیسی هلاك اولوب بعضیسی
نابدید اولدیلر اول اسیر اولنلری زنجیر ایله چکوب کتوردیلر ایکن علیه الصلوة والسلام حضرتلرینك حضور شریفنه اوغرادیلر
علیه الصلوة والسلام حضرتلری آنلری کورنجه تبسم ایلیوب بیوردی عجبت من قوم بن عجب ایلدم شول بر قومدنکه
یجرون الی الجنة چکیلورلر جنت جانبنه آنلری باضرور مجبول اوقنه بالسلاسل والاغلال زنجیرلر وبوقاغولر ایله وهم کارهون
حالبوکه بونلر اکراه ایدیجیدرلر تفسیر این ایت که ان تستفتحوا فقد جاءکم الفتح از طاغیان میکفتید از ما و محمد آنکه
حقست فتح ونصرتش ده واین بدان کفتید تاکهان آید که شما طالب حق اید یا غرض اکنون محمد را علیه السلام
نصرت دادیم تا صاحب حق را ببینید بو آیت کریمه سوره انفالده در ان تستفتحوا فقد جاءکم الفتح خطاب اهل
مکه یه در استهزا طریقیله وبونلرك فتح طلب ایلدکلری بو وجهله اولمشدر که قچن مکه دن اراده خروج ایدوب چیقمق
محلنده استار کعبة الله تعلق ایدوب دیدیلر یارب بو ایکی عسکردن قنغیسنك سنك قتنده قدری اعلا ایسه
وقنغیسی هدایت ظاهر ایسه اکا نصرت ویر دیو دعا ایلدیلر پس الله عظیم الشان حضرتلری علی سبیل التهکم بیورر که اکر سز فتح
طلب ایلدیکز ایسه پس تحقیقا سزه فتح کلدی یعنی فتح ونصرت بر کیمسه کلدی ایسه عند الله احب واکرم اوده

وان تنتهوا یعنی ای کافرلر اکر سز کفر ومعادات رسولدن رجوع ایدرسکز فهو خیر لکم پس اول رجوعکز
خیرلودر سزك ایچون سلامت دارینی وخیر المنزلینی متضمن اولدیغندن اوتوری وان تعودوا واکر عودت
ایدرسکز محاربه رسوله نعد بزده عودت ایدرز آنك نصرتنه ولن تغنی یعنی البته دفع ایتمز عنکم فئتکم
سزدن جماعتکز شیئا برشیئی یاد وضرردن ولو کثرت اکر اول فئه کز کثیر اولدیسه سزدن برضرر دفع ایتمزلر
وان الله مع المؤمنین تحقیقا الله نعالی مؤمنلر ایله بیله در نصرت ومعونت ایله وقت واکشت حدیبیه بذل
دولت انا فتحنا زد دهل انا فتحنا لك فتحا مبینا یعنی یا محمد صلی الله علیه وسلم بز تحقیقا سکا فتح ایلدك
فتح ایتمکله عیانا فتح مکه یی وعده در ماضی ایله تعبیری وقوعی محقق اولدیغندن اوتری در مجملا قصه سی
شویله درکه حضرت رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم واقعه سنده مسجد حرامه داخل اولوب اصحاب کرام
رضی الله عنهم اجمعین حضراتنه بشارت بیوروب اول سنه عزم زیارت بیت الحرام ایدوب حدیبیه نام منزله
نزول بیوردقلرنده کفار مکه راضی اولمیوب علیه الصلوة والسلام حضرتلری حدیبیه دن عودت بیوردقده
حق سبحانه ونعالی حضرتلری فتح مکه یه مژده بیوردی حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا بیورورلرکه اکرچه علیه الصلوة
والسلام حضرتلرینك حدیبیه دن نامراد عودت بیورملرنده برمقدار ذل ملاحظه اولنور اما چونکه اول ذل
ایچنده بشارت فتح مکه واردر اول ذل دکلدر بلکه عزتدر خصوصا فتح قریظه ونضیر وخیبر وسایر
قلعه لرك فتحی میسر اولدی تفسیر این خبر حضرت مصطفی علیه الصلوة والسلام که فرمود لا تفضلونی علی
یونس ابن متی بعض علما بو حدیث شریفك معناسنده دیمشلرکه بو کلام برکلامدرکه علیه الصلوة
والسلام حضرتلرندن مقام تواضعده صادر اولمشدر وهم حضرت یونس علیه السلام عدم مصابره اشناد این
طاعنلری دفع ایچونده دیمشدر اما حضرت پیر دستکیر بیورورلرکه بو حدیث شریف مذاکره ده معراجلرنده
صادر اولمشدر یعنی حدیث شریف مثنوی واضحدر لا تفضلونی علی یونس ابن متی دیمکدن مراد بنم معراجمی
یونس علیه السلامك معراجی اوزرینه تفضیل ایلمیك دیمکدر یوخسه بنم ذاتمی وعند الله قدرمی یونس علیه السلام
اوزرینه تفضیل ایلمیك دیمك دکلدر زیرا تلك الرسل فضلنا بعضهم علی بعض بیوردی جناب حق
خصوصا سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم حضرتلری جمله نك اوزرینه تفضیل اولنور اما معراجی تفضیل
ایلمیك دیو بیوردی زیرا حق سبحانه ونعالی حضرتلری هر یرده حاضر نه یوقارو کتمك ونه اشاغی کتمك لازمدر
بیان آنکه طاغی در عین قاهری مقهورست درحرّان تا تو نکردی منجرم ظلم اتن ایکن طرفنه سوره
ناسندخی زنجیر آتشه کرفتار اولمیه سن درفع دادن شنیده درکون زیانلك ویرلس ایشتمش
اهل جنت کونن حکمت لولا رجال مؤمنون جناب حق سوره فتحده بیورر ولولا رجال مؤمنون ونساء
مؤمنات اکر مؤمن ار ومؤمنه عورتلر اولمیه ایدی مکه ده لم تعلموهم رجال ایله نسانك صفتیدر
یعنی اویله رجال ونساکیم سز آنلری بلمزسز مشرکلر ایله مختلط اولدقلرندن اوتری ان تطئوهم بدل
اشتمالدر رجال ونسادن وطء هلاك معناسنه در یعنی آنلری اثنای مشرکانده هلاك ایتمیدیکز فتصیبکم
پس سزه یتشمیه ایدی منهم بونلرك جهتندن معرة مکروه یتشمیه ایدی وجوب دیت کبی وآنلرك
قتلی ایچون کفارت کبی وآنلرك اوزرینه تأسف کبی وکفارك طعن ایدوب تعییر ایتمسی کبی بغیر علم یعنی
اکر اردن وعورتدن مشرکلرك مابیننده مؤمنلر اولمیه ایدی وسز آنلری قتل ایدوب سزه مکروه یتشمك
کراهتی اولمیه ایدی البته سزك الکزی آنلردن کف ایتمزدی الله ذوالجلال حضرتلری قصه عهد حدیبیه بجان
کف ایدیکم غمامت زان بدان ابتو آیه کریمه نك اولی بیورر وهو الذی کف ایدیهم عنکم اول الله ذوالجلال حضرتلریکه

کفار مکه نک الدینی سزدن منع ایلدی :. وایدیکم عنهم :. وسزک الدیکزی دخی منع ایلدی آنلرک
:. ببطن مکة :. فی داخل مکة :. من بعد ان اظفرکم علیهم :. سزه ظفر ویروب آنلرک اوزرینه غالب ایلدکدنصکره
روایتدرکه عکرمه بن ابوجهل بشیوز نفر کمسنه ایله حدیبیه یه چیقدی رسول علیه السلام حضرتلرینک قصدینه
چون علیه الصلوة والسلام حضرتلری آنی ایشتدی خالدبن ولید حضرتلرینی بربلوک عسکر ایله کوندردی واروب
آنلری منهزم قیلدیلر تا داخل مکه یه دک سوردیلر آندنصکره دوندیلر :. وکان الله بما تعملون بصیرا :. والله تعالی
حضرتلری اولدی شرکت کفار ایله مقاتله کزی وآنلردن حق رضاسیچون کف ید ایدیکزی کوریجی واکا موافق
جزا ویریجیدر ائتیا کرهاً مقلد کشته را مقلد اولنلره کراهت ایله کل دیرلر ائتیا طوعاً صفا برشته را
طابع وراضی اولدیغک حالده کل دیرلر صفا ایله سرشته اولنلره یعنی تخمیر صفا ایله اولنلره این محب حق
زبهر علتی بو مقلد کشته اولنلر حق تعالی حضرتلرینک محبیدر بر مراددن اوتری یا عوضدن یا جنتدن
اوتری وان دکر رای غرض خود خلقی واول صفا برشته که ولی کامل محققدر آنک دوستلیغی عوضدن
نه دنیا نه عوض ونه جنت ایستر نتکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر :. الدنیا حرام علی اهل الآخرة
والاخرة حرام علی اهل الدنیا وهما حرامان علی اهل الله تعالی کر محب حق بود لغیره ضمیر الله راجعدر یعنی
محب حق اوله بر غیر شیء اجلی ایچون کی تباک دائماً من غیره تا که بیتشه دائم آنک غیرندن بعضیسیکه
جنت ونعیم جنتندر یا محب حق بود لعینه لاسواه دیمکدر یاخود حقک محبی اوله یعنی الله عظیم الشان
حضرتلرینه عاشق اوله ذاتی ایچون هیچ غیری مراد طلب ایلمیه لاسواه خائفاً من بینه یعنی حقک ماسواسنی
سومز خائفاً خائف اولدیغندن اوتری من بینه یعنی حقک فراقندن قورقوسندن حقک ماسواسنی
برشیئه محبت ایتمز بعض شراح :. لاسواه خائفاً من بینه :. مصرعنه آوندن غیریدن خائف اولمز مابینده
اولاندن دیو معنا ویرمش بولکی بیت مرهوندر هر دو رای جست وجوها زان سریست :. این گرفتاری
دل زان دلبریست :. جذب معشوق عاشق را معشوق عاشقی جذب ایلمسنک بیانندهدر من حیث
لا یعلم العاشق بر یردن که عاشق آنی بیلمز ولا یخطر بباله ودخی عاشقک قلبنه خطور ایلمز ولا یظهر
من ذلک الجذب فی العاشق ودخی ظاهرده اولمز اول جذبدن عاشقده الا الخوف الممزوج بالیأس
الا یأسله قارشمش خوف ظاهر اولور مع دوام الطلب دائماً طلب ایله :. داد خواستن از بار بحضرت
سلیمان علیه السلام :. هان وهان بی خصم قول او مکیر :. لا تقض علی احد الخصمین حتی یحضر الآخر :.
مضمونجه صاقین ایکی خصم برابر اولمدقجه برینک قولیله عمل ایتمه کرد فضل عشق انسان را فضول :. زین
فزون جوی ظلوم است وجهول سورة احزابده اولنان آیت کریمه یه اشارتدر :. انا عرضنا الامانة علی
السموات والارض والجبال فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الانسان انه کان ظلوما جهولا
بازخویش آمدن عاشق :. ثالثاً ازتو بیرون رفته ام :. کو بیا ثالث ثلث کفته ام :. لقد کفر الذین قالوا
ان الله ثالث ثلثة :. یعنی عاشق بیچاره صدرجهانه دیدیکه مثنوی اول بشنو که چون ماندم زشست :. اول
وآخر زبیش من بجست :. ثانیا بشنو تو ای صدر ودود :. که بسی جستم ترا ثانی نبود :. ثالثا تا ازتو بیرون
رفته ام :. کو بیا ثالث ثلث کفته ام :. یعنی اوچنجی بودرکه تا سنک خدمت شریفک ترک ایدوب طشره
کتدم کویاکه نصاری کبی اثبات حقده ثالث ثلثه دیدم یعنی سنی
ترک ایتمک بکا کفره برابر خطا کوروندی :. والله اعلم
بالصواب :.

جلد ثالث

بسم الله الرحمن الرحيم

الظعن الرابع ظعن کوچ دیرلر قبائل عرب وقبائل ترکمان وسائر اهل سفرک بر یردن بر یره کوچوب نقل ایتمسنه دیرلر نتکیم بو آیت کریمه ده واقعدر یوم ظعنکم ویوم اقامتکم حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا هر مجلدک نظمنه ابتدا بیوردقلرنده بر منزلدن کوچوب بر منزله دخی عزم ایلمکه تشبیه بیوروب مجلد رابعه آغاز بیوردقده الظعن الرابع دیو بیوردیلر الی احسن المرابع یعنی دردنجی کوچمک احسن مرابع جانبنه عزم ایلمکدر مرابع مربعک جمعیدر مربع فصل بهارده ساکن اولهجق مقامدر که آندن مراد آب وهواسی لطیف بایلالردر جناب پیر دستگیر مجلد رابعی احسن مرابع ایله تعبیر بیوردقلری بودر که نیجه که خلق عالمدن بعضیلری بایلالره چیقوب حرارت سواحل وبرودت زمستاندن خلاص اولورلر ایسه طالبان علم توحید دخی بو مجلد رابعک علمی ایله عامل وحقایقنه واصل اولدقده حرارت نفس وهوادن وبرودت صحبت اهل مجازدن واصحاب ریادن خلاص اولوب اطمئنان حاصل ایلدکلرندن اوتریدر حقا که مثنوی شریفک آب ارشادی بر زلال خوشگواردر که زمرهٔ تشنگان وادئ طلبی ریان ایلمکده آب سرچشمهٔ حضردن اولیدر وهوای فرحفزاسی مبشر نسمات قرب مولادر واجل المنافع مرابع اوزرینه معطوفدر آجل لامک تشدیدیله اسم تفضیلدر زیاده اولو دیمکدر یعنی دردنجی کوچ اولو منفعتلر جانبنه در یعنی مجلد رابعده طالبان تحقیقه منافع جلیله وفوائد جزیله حاصل اولور دیمک اوله تسر قلوب العارفین یعنی اول احسن مرابع واجل منافعکه یعنی اول مجلد رابعکه مسرور اولور عارفلرک قلوبی بمطالعته اول مجلد رابعک مطالعه سیله کسرور الریاض بصوت الغمام کسروریده کاف مثل معناسنه در تسریه متعلقدر یعنی عارفلرک قلوبی مسرور اولور روضه لرک صوت غمام ایله مسرور اولدیغی کبی زیرا باران حیات بخش کلمات اولیا قلوب ارباب سلوکه اویله طراوت ونضارت باغشلرکه باران بهار اشجار وازهاره اولقدر لطافت ویره مز نتکیم حضرت رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم بیورر علیکم بمجالسة العلماء واستماع کلام الحکماء فان الله یحیی القلب المیت بماء العلم کما یحیی الارض المیتة بماء المطر وانس العیون بطیب المنام کانس العیون بطیب المنام تقدیرینه کسرور الریاض اوزرینه معطوفدر یعنی چشملرک خواب خوش ایله انسی وسرور وحبوری کبی عارفلرک قلوبی بو کتاب شریفک مطالعه سندن سرور وحبور حاصل ایدرلر فیه ارتیاح الارواح ظرف مقدم خبردر ارتیاح الارواح مؤخر مبتدادر تقدیر کلام ارواحه مسرت وراحت حاصلدر بو مجلد رابعده دیمک اولور وشفاء الاشباح اشباح جمع شبحدر اجسام معناسنه یعنی مجلد رابعده جسملر امراضنه شفا واردر زیرا بو کتاب مستطابک اکثر پرهیز وریاضت وصیت بیوررلر ع احتماها بر دواها سرویست بیوردقلری مضمون اوزره آجامک دخی شفا ودواسی بو مجلد رابعده مقرردر

سرور مستاح

وهو اول مجلد رابع کما یشتهیه المخلصون ویهوونه واول مجلد رابع مخلصلرک آرزو ایلدکلری ومحبت ایلدکلری کبیدر ویطلبه السالکون ویتمنونه یشتهیه اوزرینه معطوفدر کما یطلبه السالکون تقدیرینه در یعنی مجلد رابع سالکلرک طلب ایلدکلری کبیدر ودخی تمنی ایلدکلری کبیدر للعیون قرة طالب سالکلرک گوزلرینه بو کتاب مستطابک مطالعه سندن نور حاصل اولوب چشم حقیقت بین تحصیل ایدرلر وللنفوس مسرة ودخی نفوس ایچون مسرتدر یعنی طالبلرک گوزلرینه نور وگوکللرینه سروردر اطیب الثمار لمن اجتنی اطیب الثمار افعل تفضیلدر ثمار ثمرک جمعیدر میوه معناسنه یعنی مجلد رابعده میوه اسرار سبحانی وثمار حقایق ربانی بچددر اجتنا ایدنلر ایچون اجتنا میوه دوشرمک دیرلر یعنی مثنوی شریفده اول معارف وحقایق میوه لرینی اخذ ایتمکه قادر اولنلر ایچون دیمکدر واجل المرادات والمنی مرادلرک وآرزولرک اولوسیدر موصل العلیل الی طبیبه یعنی نفس وهوا مرضنه مبتلا اولان بیچاره لری طبیب حاذق امراض قلوب اولان مرشد کامله وصل ایدیجیدر وهادی المحب الی حبیبه وهدایت ایدیجیدر عاشقلره محبوبلری جانبنه وهو بحمد الله تعالی من اعظم المواهب یعنی مجلد رابع الله ذو الجلال حضرتلرینک حمد سببیله موهبه لرک اعظمیدر یعنی الله تعالینک بخششلرینک اعظمیدر ونقی الرغائب رغائب رغیبه نک جمعیدر رغیبه آغر بهالو نفیس مرغوب نسنه وعطای کثیره معناسنه در یعنی بو مجلد رابع حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک آغر بها عطای کثیرینک انفس والطفیدر ومجدد عهد الالفة یعنی بو کتاب شریفک الله تعالینک عطاسیدر دوستلق ومحبت عهدینی تازه لیوب تجدید ایدیجیدر یعنی الله ذو الجلال حضرتلری الست بربکم دمنده اولان عهد ومیثاقی اکثروب تازه ایدیجیدر مسهل عسر اصحاب الکلفة مشقت وعسرت صاحبلرینک عسرینی وصعوبتنی آسان ایدیجیدر یعنی ریاضت ومجاهده دن عسرت ومشقت چکن سالکه بو کتاب مستطابک مطالعه سی بر ذوق الهی وبر شوق نامتناهی باغشلرکه ریاضت ومجاهده مشقتلری اکا حلوا اولور یزید النظر فیه اسفا لمن بعد بو مجلد رابعه نظر ایتمک وآنی مطالعه ایلیوب مضمونی فهم ایتمک زیاده ایدر تحسر وتأسفنی شول کیمسه نک که بعید اولمش اوله ما هو المقصوددن یعنی نفس وهوایه اویوب عمرینی هوا وهوسده ضایع ایدنلر بو کتاب شریفه نظر ایلسه لر زیاده تأسف چکوب دریغا وحیفا که خطایله کیدوب عمرمزی وقابلیتمزی تحصیل فانیه صرف ایدوب ضایع ایلمشز دیرلر وسرورا وشکرا لمن سعد اسفا اوزرینه معطوفدر تقدیر کلام مجلد رابعه نظر ایلمک زیاده ایدر سروری وشکری شول کیمسه ایچون که سعید اولدی یعنی تحصیل معارف الهیه ایلمک ایله سعادت بولان کیمسه لر بو کتاب شریفه نظر ایلسه لر بو کتاب شریفک مضمون منیفی تحصیل ایلدکلری معانی یه موافق بولوب اصابت ایلدکلری ایچون سرورلری وشکرلری زیاده اولور یتضمن صدره ضمیر سعیده راجعدر یعنی اول سعیدک سروری وشکری زیاده اولمغله صدری متضمن اولور مالم یتضمن صدور الغانیات من الحلل تا شول شیئی متضمن اولور که متضمن اولمدی متغنیه اولان زنلرک سینه لری حلی وحللدن یعنی اول سعید اولان کیمسه مجلد رابعه نظر ایلمکله سرور وشکری زیاده ایلیوب بر رتبه مسرور اولور که متغنیه اولان زنلره حلی حلل اولنه اولقدر مسرور اولمیه لر جزاء لاهل العلم والعمل یعنی اول سعید اولان کیمسه یه بوقدر سرور وحبور اهل علم واهل عمل اولدیغندن اوتریدر پس هر اهل علم وعمل اولان کیمسه یه جانب حقدن بویله جزا ویریلور تنبیه دیکه علم وعملدن مراد حاصل اولمز فهو کبدر طلع پس بو مجلد رابع بر بدر منیر کبیدر که مطلع غیب مطلقدن وافق لاریب فیض حقدن طلوع ایلدی وجد رجع دبو مجلد رابع بر بخت وطالع کبیدر که رجوع ایله کتمش ایکن زائد علی تامیل الآملین بو مجلد رابع زیاده در امید ایدنلرک امیدلری اوزرینه یعنی امید ایتدکلرندن زیاده سعادته نائل اولورلر وزائد علی لرزق العاملین زائد کاربانلری ایلرو کیدوب آنلرک ذخیره لری

احضار ایده نه دیرلر تزود طلب وچکمك معناسنه یعنی پیشوادر ومهیای اسباب لوازم ارباب سلوکدر
طالب عامل اولان سالکلر ایچون برفع الامل بعد انخفاضه مجلد رابع املی رفع ایدر بووجه وبالا
ایدر پست ومخفوض اولدقدنصکره یعنی جانب حقه میل ومحبت وامیدینی زیاده ایدر وبسط الرجاء بعد انقباضه
بومجلد رابع سالکك رجاسنی آچر کشاده ایلر اول رجانك انقباضندن نصکره کشمس اشرقت یعنی بومجلد
رابع برگونش کبیدرکه اشراق ایلدی من بین غمامة تفرقت شول غمامك بیننده که اول غمام تفرق وپریشان اولدی
نور لاصحابنا بومجلد رابع برنوردر بزم اصحابمز ایچون یعنی فقرامز ایچون وکنز لاعقابنا وبرخزینه در بزم اولادمز
ایچون زیرا اعقاب عقبنك جمعی دیرلر کرك اولاد اولسون کرك خلفا اولسون ونسئل الله التوفیق لشکره
وبز الله ذوالجلال حضرتلرندن توفیق طلب ایلرز بومجلد رابعك شکری ایچون زیرا بو برنعمت عظیمه درکه بونك شکرینه توفیق
ربانیله اولور فان الشکر قید للعتید زیرا شکر قیددر موجود وحاضر اولان نعمت ایچون یعنی شکر نعمتك
دوامنه وثباتنه سببدر کما قیل وبالشکر تدوم النعم وصید للمزید مصدردر فاعل معناسنه یعنی شکر
صید ایدیجیدر نعمتك زیاده سنی یعنی شکر نعمتك ازدیادینه سببدر کما قال الله تعالی لئن شکرتم لازیدنکم
ولئن کفرتم ان عذابی لشدید وجناب پیر دستگیر بیورر مثنوی شکر نعمت نعمتت افزون کند کفر نعمت از کفت بیرون کند
ولا یکون الا ما یرید وهیچ عالمده برشی اولمز الا شول شی اولورکه الله ذوالجلال حضرتلرینك ارادتی تعلق ایلیه نظم
وتحاشیا انی کنت نائما وتحزون ایدن شنبد ندرکه تحقیقا بن نائم ایدم اعلل من برد بطیب
النسم همزه ازاله ایچوندر طیب خوش رایحه ونسیم خوش رایحه لو یل بطیب ده با مع معناسنه معنی دیمك اولورکه
برحالده که بن یاتمش ایدم وجودمده بورغونلق علتی ازاله ایدردم برخوش رایحه لو نسیمك برودتندن الی
ان دعت ورقاء فی غصن ایکة ورقا کوکرجین غصن بداق ایکه بیشه اغاجنه دیرلر دیمك اولورکه اول
زماندك نائم اولدم که ورقا بنی دعوت ایدوب اوتوب صدا ایدیجه دك اویله ورقاکه بیشه اغاجنك
بداغی اوزرنده ساکن ایدی تغرد مبکاها بحسن الترنم اویله ورقاکه صدا ویرر وطرب ویرر آنك حسن ترنمله
اغلمقلغی اغلمی ورقایه مجازدر سوزناك صدا ایله اوتمسندن کنایه در یا خود اویله ورقاکه تغرد وطرب
ایلدی آنك حسن ترنمله اغلمسی فلو قبل مبکاها بکیت صبابة یعنی اگر ورقانك گریه سندن اول بن گریه ایدیدم
عشق ومحبت یوزندن لشفیت نفسی قبل التندم یعنی اگر ورقانك بکاسندن اول بکا ایدیدم سعدی
ایچون اولا عشق ومحبت یوزندن نفسمه شفا ویرردم ندامتدن پشمانلقدن اول سعدی (اسعدی) برگوینك لیلی وسلمی کبی
مشهوردرلر ولکن بکت قبلی فهیج لی البکا ولکن اول ورقا بندن اول بکا ایلدی پس آنك بکاسی
تهییج وتحریك ایلدی بنم ایچون بکایی بکاها فقلت الفضل للمتقدم بکاها هیج نك فاعلیدر ضمیر ورقایه
راجعدر پس بن دیدم فضل متقدم ایچوندر چون ورقا آغلمقده بکا تقدم ایلدی تقدم سببیله بندن
افضل اولدی بندخی رضا ویروب فضل مقدم ایچوندر دیدم رحم الله المتقدمین والمتأخرین الله تعالی
حضرتلری رحمت ایلسون متقدمینه یعنی سلفده کچن اولیای کرام حضراتنه ودخی خلفده کلمش وکلجك اعزه کرامه
شعار والمتخرین یعنی حاضرین وعهد وفا ایدیجیلره دخی الله تعالی رحمت ایلسون والمتخرین وحاضرینه وعهد
وفا ایدیجیلره تشبیه ایدنلره دخی الله تعالی رحمت ایلسون بفضله وکرمه وجزیل آلائه ونعمه رحم الله یه
متعلقدر یعنی الله تعالی رحمت ایلسون بو مذکورلره فضلیله وکرمیله وعظیم آلا ونعمیله فهو خیر مسئول پس اول الله جمیع سؤالات
ومقصودلرك خیرلوسیدر واکرم مأمول وجمیع آرزولرك ومرادلرك اکرمیدر فالله خیر حافظا پس الله تعالی
خیرلودر حافظ اولمق یوزندن وهو ارحم الراحمین واول الله رحم ایدیجیلرك ارحمیدر وخیر المؤنسین وخیر الوارثین

واول

135

واول الله ذوالجلال حضرتلری مونسلرك خیرلوسیدر ووارثلرك خیرلوسیدر وخیر الخلف وعوض ویریجیلرك
خیرلوسیدر ورزاق للعابدین الزارعین الحارثین وعابدلرك رزاقیدر الزارعین الحارثین صفتلریدر
عابدلرك یعنی اویله عابدلرکه الدنیا مزرعة الآخرة حکمنجه دنیاده عمل تخمن اکوب آخرت ایچون زراعت
وحراثت ایدرلر وصلی الله علی سیدنا محمد واله الاکرمین والله تعالی حضرتلرینك صلواتی بزم سیدمز وافتخار اوزرینه
اولسونکه حضرت محمد صلی الله علیه وسلمدر ودخی آل واوزرینه اولسونکه کریملردر وعلی جمیع الانبیاء والمرسلین آمین
یارب العالمین قال سلطان العاشقین قدس الله سره العزیز زانکه شاکر را زیاده وعده است لئن شکرتم
لازیدنکم منطوق منیفنجه حق سبحانه وتعالی حضرتلری شاکر اولانلر قوللرینه زیاده ویرمك وعده ایلدی یعنی عبد نعمتك
شکرینی بلسه حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنك نعمتنی زیاده ایدر انچنانکه قرب مزد سجده است سجده نك
مزدی عند الله تقرب اولدیغی کبی شاکره دخی زیاده ویرمك وعده اولنمشدر شکیم حضرت اکرم صلی الله
علیه وسلم بیورر اقرب ما یکون العبد من ربه اذا سجد یعنی عبدك اقرب اولمسی ربنه سجده ایلدیکی وقتدر
کفت واسجد واقترب یزدان ما قرب جان شد سجده ابدان ما یعنی بزم پروردکارمز سورۀ علقك آخرنده
واسجد واقترب بیوردی یعنی سجده ایله تقرب ایلیه سن دیدی پس بو قول شریف مضمونجه بزم بدنلرمزك سجده سی
جانلرمزك قربنه سبب اولدی شمس را زان ضیا خواند ای پدر وان قمر را نور خواند این را نکر هو الذی جعل
الشمس ضیاء والقمر نورا یعنی اول قدرة صاحبی الله در که شمسی ضیا وقمری نور قیلدی ضیا صاحبی ونور صاحبی
قیلدر دیمکدر تاکه نورش کامل آید بر زمین تاجران را رحمة للعالمین بوندن مراد حضرت محمد مصطفی صلی الله
علیه وسلمدر تاکه آفتاب معنوینك نوری اهل زمینك اوزرینه کامل کله وتاجران بازار معارف الهیه اولان
سالکلره وسائر ناسه رحمت اوله شکیم جناب حق اول رسول کریم صلی الله علیه وسلم حقنده وما ارسلناك
الا رحمة للعالمین بزسنی کوندرمدك الا عالمه رحمت کوندردك بیوردی پس آنك امتندن بعض کاملار
واردرکه ارشاد طریق حق وتعلیم معارف الهیه ایتمکده خلقه رحمتدرلر پس حضرت حسام الدین قدس الله سره العالی
اول جمله دندر ناکسا زان ترك کن بهر کسان ناکسا مثنوی شریفك رموزینی فهم ایلمز را دیو مثنوی شریفی
ترك ایتمك لازم دکل بلکه فهم ایدنلر ایچون اول ناکسلری ترك ایلیوب مثنوی شریفك اتمامنه سعی ایتمك
کرك وآنك کبیلره مثنوی شریفك اسرارندن سوز سویلمك جائز دکلدر شکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیورر لا تعطوا الحکمة غیر اهلها فتظلموها ولا تمنعوها من اهلها فتظلموهم تمامی حکایت آن عاشق که از شب دعا میکرد
وی کفت که عسی ان تکرهوا شیئا فهو خیر لکم وعسی ان تحبوا شیئا وهو شر لکم برهمان امید آتش پابند بیت
بنه اول امید اوزره آتش ایاقلو اولمشدر یعنی شوق وسوز ایله طلب ایدیجی اولمشدر تا شوی ایمن
زشیری و ملال کفت کان الله له زین ذوالجلال من کان لله کان الله له حدیث شریفك مضمونیدر چشم آن
من باشم ودست ورلش ناربد از مدبریها مقبلش اول حدیث قدسی یه اشارت بیوررلر لایزال
العبد یتقرب الی بالنوافل حتی احبه فاذا احببته کنت سمعه وبصره ویده ولسانه وبی یسمع وبی یبصر
وبی یبطش وبی ینطق حکایت آن واعظ که در تذکیر زین سبب بر انبیا رنج وشکست برهمه خلق
جهان افزون ترست اشد البلاء علی الانبیاء ثم الاولیاء ثم الامثل فالامثل نیجه انبیا علیهم السلام حضراتنه
اوزرینه رنج واذای کفره وتنك وطن واستهزای فجره مقرردر آدمی را پوست نامدبوغ دان از رطوبتها
شده زشت وکران آدم اوغلنی دباغت اولمدق پوست کبی بیل تلخ وتیز ومالش بسیار ده تا شود پاك
ولطیف وبافره الحیاء من جاهد نفسه لله تعالی حکمنجه نفسنی داروی ریاضتله تربیه ایله تاکه پاك ونظیف اوله

ورنه ناید رضا ده ای عیار ؛ کر خدا رنجت دهد بی اختیار اکر الله ذو الجلال حضرتلری سکا رحمتندن رنج
ویرسه اختیارکز رضا ویر اول ریاضته ای عیار که اول ریاضت جانب حقدن سکا رحمتدر نتکیم حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورر ؛ اذا اراد الله بعبده خیرا عجل عقوبته ؛ و بر حدیث شریفنده دخی بیورر ؛ اذا احب
عبدا ابتلاه ؛ و بر روایتده دخی ؛ اذا احب الله عبدا ابتلاه ان اصبر اجتباه وان رضی اصطفاه ؛ پس بکوید اقتلونی
یا ثقات حسین منصور قدس الله سره کبی زیرا بویله دیمشلر ؛ اقتلونی یا ثقاتی ان فی قتلی حیاتی ؛ پس بر حقانی که
کندو ایچون عین حیات ایچنده عافیتک کورر اقتلونی یا ثقات دیسه وجهی واردر رحم ایمانرا ازو ببریده شد
کاین شیطانرا برو بچیده شد ؛ الشفقة من الایمان ؛ حکمنجه ایمانه منسوب اوله رحم آندن کسلمش اولدی کنه دل
اصل ضلال کافری هندلنک وکافرلکک اصلنی کاین طوغمق بیل قصه خیانت کردن عاشق ؛ یار
جنبانیدست انجا باد دان قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ؛ اذا کان یوم القیمة انبت الله تعالی لطائفة من امتی
اجنحة یطیرون بها من قبورهم الی الجنان فیقولون لهم الملائکة هل رأیتم الحساب فیقولون لا ویقولون لهم الملائکة من ای
امة یقولون من امة محمد ویقولون الملائکة حدثونا ما کانت اعمالکم یقولون خصلتان کنا اذا خلونا نستحیی ان نعصیه
ونرضی بالیسیر مما قسم لنا ؛ پس مؤمنه لازمدر که خلوتده اولدقده کیمسه نی کورمز دیمیه الله تعالی حاضر کوروب یعنی
بادجنبان اوله اولدر آنی حاضر کوروب استحیا ایلیه قصه صوفی ؛ کرچه شارستا هم بد مدسرا ؛ علمادن بری
اهل معاصیدن برینه دیدی ؛ ان کنت اذا عصیت الله خالیا ظننت انه یراک فقد جرأت علی امر عظیم وان کنت
انه لا یراک فقد کفرت ؛ نه چو آن که حجاب آن شود یقول الانسان یومئذ این المفر کفت یزدان وصف آن
جای خروج ؛ بهر محشر لا تری فیها عوجا نتکیم جناب حق سورۀ طه ده بیورر ؛ ویسئلونک عن الجبال ؛ یعنی سکا سؤال
ایدرلر یا محمد صلی الله علیه وسلم بو طاغلرک حاللرندن یعنی قیامت کوننده بو طاغلر نیجه اولور دیو سؤال ایدرلر
قبیلۀ ثقیفدن برکیمسه سؤال ایدوب بو طاغلر قیامت کوننده نیجه اولور دیو سؤال ایلدی ؛ فقل ؛ پس دی یا محمد صلی الله علیه
ینسفها ربی نسفا ؛ بنم ربم نسف ایدر بو طاغلری نسف ایتمکلکله یعنی قوم حرد ایلر آندن صکره یریله کوندروب
پراکنده وهبا ایلر ؛ فیذرها ؛ یعنی ترک ایلر جبالک مقرلرینی یاخود ضمیر ارضه راجع اولور ؛ ما ترک علی ظهرها من دابة
قولی کبیدر ؛ قاعا ؛ خالیا ؛ صفصفا ؛ یعنی الله تعالی ارضی حالا مستوی ایلر اجزای ارض صف واحد اوزره هموار
اولور ؛ لا تری فیها عوجا ولا امتا ؛ یعنی اول ارضده کورمزسن اعوجاج وپستی وبلندی معنی بیت جناب حق دیدی
اول جای بی خروج ایچونکه محشر بیدر لا تری فیها عوجا دیدی پس صوفینک خانه سی دخی جای محشر کبیدر وبز اولوب
ایچنده برنهان اولاجق بر یوق زن صوفی حیران اولدیکه بو آدمی نره پنهان ایلیه آخر باشنه ایزار اورتوب عورتدر دیو صوفی یه
جواب ویردی کفتن زن که او در بند جهاز نیست ؛ قصد ما سترست ویاکی وصلاح ؛ در دو عالم خود بدان باشد فلاح
ایکی عالمده صفود صلاح ایله فلاح ونجات زن صالحه سبب اولدیغی زن غیر صالحه سبب هلاکت
والسلام حضرتلری بیورر ؛ یأتی علی الناس زمان یکون هلاک الرجل علی ید زوجته وابویه وولده یعیرونه بالفقر
ویکلفونه ما لا یطیق فیدخل المداخل التی یذهب فیها دینه فیهلک ؛ لاف کم باف چو رسوا شد خطا دقی انارها
کناه وزنا وفعل قبیح عند الله وعند الناس مذموم ومردوددر بیت ؛ کر زعزت نامشته روی کی زن پرشرم داری وز خدای خویش
مرد معنی دیکر وصیدان دعوی دکرست ؛ ...
یعنی هر یوزی یوقدر ... عرض السمیع والبصیر علیم
کفتن خدای تعالی ؛ انی کفت حق هو السمیع البصیر ...
یعنی بصیر اولمغی آندن اوتری حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه کندو بصیر دیدی ...

خلوتده اولدیغک وقت بریرمز فعله جرأت ایتمیه سنکه الله ذو الجلال حضرتلری کورر آنک حضورنده
بویله فعل قبیح جائز دکلدر دیو ترک ایلیه سن نه مثال علت اولاسقیم عشاولی کبی سقیم دکلم بیت چو
دانستی که حق بینا و داناست ؛ نهان واشکار خویش کن راست پاک حق عما یقول الظالمون ؛ تعالی الله عما یقول الظالمون
علوا کبیرا ؛ مضمون شریفنجه حق سبحانه وتعالی حضرتلری منزهدر ظالملرک سویلدیکندن محصل الکلام حق تعالی
ونفس صالح ومتقی وشقی مدرک خفی وجلی افعالنی کورر وبیلور و هر بریک اعمالنک جزاسنی ویرر بیت کر بشنود
جهان همه از ماه منظران ؛ والله لیس بنظر عینی الی سواک مثال دنیا چون کلخن وتقوی چون حمام ؛ که ازو حمام تقوی
روشن است یعنی حب دنیا اولمسه اهل تقوی نک اهل دنیانک امتیازی اولمزدی پس حب دنیا وحب شهوات ها
وآرزوی نفس جمله امتحانلردر بر عاشق که بونلرک جمله سنی ترک ایلیه سائر خلقدن عند الله سرفراز وممتاز
اولور پس انک تقوی روشن وعیان اولور و رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیورر ؛ ما اوحی الله تعالی
الی ان اجمع الدنیا واکون من التاجرین ولکن اوحی الله تعالی الی ان اسبح بحمد ربی واکون من الساجدین ؛ بیت
فراوان خزینه فراوان غمست ؛ کم اندوه ازانکه دنیا کمست قصه دباغ که در بازار عطاران بوی عطر بیهوش
؛ توی برتو بوی آن سرکین سک ؛ آنک دماغنده بوی سرکین سک فت فت اولمشدر وآنک قلبی وقالبی
ملوث اولمشدر شهوت وهوا تلوثاتندن وعلیه الصلوة والسلام حضرتلری تعلیم امتدن اوتری بیوردی ؛ اللهم طهر قلبی
من النفاق وفرجی من الزنا ولسانی من الکذب ؛ پس مؤمنک قلبی نفاقدن وفرجی زنادن ولسانی کذبدن پاک کرکدر
چون زعطر وحی کژ کشتند وکم چون وحی الهینک عطرندن بیهوش وکژ وضال اولدیلر برفغانشان که تطیرنا بکم
تطیرنا بکم دیمک اولدی انلرک فغانلری نتکیم جناب حق حکایة سورۀ یس ده بیورر ؛ قالوا انا تطیرنا بکم ؛
کافرلر دیدیلر تحقیقا بز فال بد ومشئوم اولدق سزک کلمکز ایله ؛ لئن لم تنتهوا ؛ اکر ایتدیککز دعوادن دونمزسکز
لنرجمنکم ؛ البته سزی سنکسار ایدوب طاشله دپلرز دیدیلر ؛ ولیمسنکم منا ؛ ودخی البته سزه مس ایدر یعنی
طوقنور بزدن ؛ عذاب الیم ؛ الم ویریجی عذاب یعنی بزدن سزه عذاب الیم یتشور اکر دعوای رسالتی ترک ایتمزسکز
دیدیلر معالجه کردن برادر دباغ ؛ داروی مغز پلیدان دین بود فسق وفجور ایله معتاد اولنلرک دخی دماغی
بویله در وعظ ونصیحت عطرینه تحمل ایدمیوب بیهوش اولور مشرکان را زان نجس خواندست حق حق سبحانه وتعالی
حضرتلری مشرکلری آندن اوتری نجس اوقودی که اندرون پشک زادند از سبق آنلر کفر وضلال نجاستنک
ایچنده طوغمشلر اولدی پشک ذکری مشک مناسبتیله در اشارتدر سورۀ توبه ده اولو آیة کریمه ده ؛ یا ایها
الذین آمنوا ؛ ای الله ایمان کتورن مؤمنلر ؛ انما المشرکون نجس ؛ تحقیقا مشرکلر دکلدر الا نجس بونلره نجس دیمک
خبث باطنلرندن اوتریدر که کفر وضلالت ایله پر اولمشلردر یاخود انجاسدن اجتناب اولندیغی کبی بونلردن دخی اجتناب واجبدر
دیمک اولور ؛ فلا یقربوا المسجد الحرام ؛ پس قریب اولمسونلر مسجد حرامه نجاستلرندن اوتری قریب اولمسونلر دیمک
مبالغه دن اوتریدر یعنی مسجد حرامه داخل دکل اطرافنه بیله یاقلشمسونلر دیمک اولور بعضیلر بوندن مراد حج
وعمره دن نهیدر مطلقا دخولدن نهی دکلدر دیمشلر ابو حنیفه بو قوله ذاهب اولمش و امام مالک سائر
مساجدی مسجد حرامه قیاس ایتمش متمنده ؛ بعد عامهم هذا ؛ یعنی مشرکلرک بو سنه لرندنصکره مسجد حرامه قریب اولمسونلر
دیلدوکی سنۀ براءتدر سنۀ براءت هجرۀ نبویه نک طقوزنجی یلیدر یاخود سنۀ حجة الوداع اوله که هجرتک
اوننجی یلیدر چون نزد بروی نثار رش نور ؛ یعنی که طوقندی الا رش نورک نثاری بو حدیث شریفک
مضمونیدر قال علیه السلام ؛ ان الله خلق الخلق فی ظلمة ؛ تحقیقا الله تعالی حضرتلری خلق ایلدی مخلوقی ظلمت ایچنده
یعنی ظلمت طبیعت ونفس وهوا ایچنده ؛ ثم رش علیهم من نوره ؛ آندنصکره بو خلقک اوزرینه کندو نورندن نور صاچدی

فمن اصابه من ذلک النور :: پس شول کیمسه‌یه اول نوردن ازاجق نور یتشدی ایسه :: فقد اهتدی :: تحقیقا اول کیمسه
هدایتلنمش اولدی :: ومن اخطاه :: وشول کیمسه‌یه که اکا نور خطا ایدی یعنی طوقنمدی :: فقد ضل ضلالا بعیدا :: تحقیقا
اول کیمسه ضال اولدی هدایتدن محروم قالدی ور زرشی نور حق قسمتش داد :: همچو رستم مصر سرکین مرغ زاد ::
نتکیم معده‌ده عادتدر یومرطه‌یه آت خشکی سنک ایچنه قورلر بلیج حاصل اولور پس حضرت مولانا قدس سره بر علیل
کناهدن تائب اولان کیمسه‌یه اکا تشبیه ایدرلر نتکیم حضرت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیورر :: لو عملتم الخطایا
حتی تبلغ السماء ثم ندمتم لتاب الله علیکم :: پس عصیاندن صکره ندامت حاصل اولمق اثر صلاحدر زانکه بینی بر بلیدی
می نهی بکه بورنکی ناپاکلکه طوترسن خصوصا معصیتلا عمر کچوب پیرلک زماننده تائب اولوب انقاذ کلمه‌سی
نتکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر :: من جاوز الاربعین ولم یغلب خیره شره فلیتبوأ مقعده من النار. بیت
الهی بجنکام پیری مرا :: تمنای نفس جوانان مده ز دکردن معشوقه عذر عاشق :: ربنا انا ظلمنا کفت وبس ::
از بهانه شاخ تا شاخی نجست سوره اعرافده جناب حق بیورر :: قالا ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا
لنکونن من الخاسرین :: آدم علیه السلام وحوا دیدیلر ای بزم پروردکارمز ظلم وستم ایلدک نفسلرمزه اکر سن بزه
مغفرت بیوروب کناهلرمزی عفو بیورمزسک ودخی بزلره رحمت ایتمز ایسک البته بز اولورز خاسریندن یعنی دنیا
وآخرتده اهل خسراندن اولورز. پس ایدی ای عاشق سن دخی آدم علیه السلام حضرتلرینک طریقنی اوکرن کناهکه مقر اول
دروغ ولدن توبه وانابه سعی ایله دیمک اولور. چونکه جانداران بدید ازیشی وبس یاقجی وجلاده دیمکدر مراد زبان
دملکلردر شرح انما المؤمنون اخوة پس اصلاح ایلک ایکی قرداشکز مابیننی سوره حجراتده :: فاصلحوا بین اخویکم
واتقوا الله لعلکم ترحمون :: یعنی مؤمنلر دکلدر الا بر برلریله قرنداشلردر والعلما کنفس واحدة وعلما بالله دخی نفس واحد
حکمنده در نفس وروح وذات برجمعایه در خاصه اتحاد داود وسلیمان وسائر انبیا علیهم السلام اکر یکی را زایشان
منکر شوی خصوصا داود وسلیمان وسائر انبیا علیهم السلام حضراتیله آنلردن برینه منکر اولور ایسک ایمان بهیچ نبی
درست نباشد هیچ بر پیغامبره ایمان درست اولمز وان علامت اتحاد ست وبو اتحادک علامتیدر پس
جمله‌سی بر نوردن بلیمک کرکدر وبونلرک بر اتحاد معنویلری واردر بر برندن آیرمق جائز دکلدر که یکی خانه از آن
هزاران خانه ویران کنی آن همه ویران شود ویک دیوار قائم نماند وبونلرک وجود شریفلری شول هزاران
خانه متصله بکزرکه برینی ویران ایلسک جمله‌سی خراب اولور بر دیوارتی قالمز که لا نفرق بین احد من رسله بو اتحاد
جهتندنکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری :: لا نفرق بین احد منهم :: بیوردی یعنی بز فرق ایلمزز انبیا علیهم السلامدن برینک
مابیننی العاقل یکفیه الاشارة این خود از اشارت کذشت عاقل اولانه بر اشارت کفایت ایدر بو خود
اشارتدن کچدی کر ز قرآن نقل خواهی ای حرون ای معاند خوان جمیع هم لدینا محضرون نتکیم جناب حق سوره
یس ده بیورر :: وان کل لما جمیع لدینا محضرون :: ودکلدر بونلرک جمله‌سی :: الا جمیع الا جمع اولمشلردر لدینا محضرون
بزم قتمزده حاضر اولمشلردر بر مثال عنکبوت آن زشت خو عنکبوت کبی اول چرکین خویلی وبد عمل پرده‌های کنده
میبافد او اول نورک حقیقتنی بیلمز کندی زعم فاسدنجه معناویدر اول نور روشن اوزرینه نا معقول پرده‌لر
طوقور کاندرین ره صبر وشق الانفس است که بو یولده صبر ومشقت چکمک واردر یعنی بو قصد ونیته سمت
وانجق نظر ایتمه زیرا بو یولده صبر کرکدر وشق الانفس کرکدر وصول الی الله که سواد اعظم امن وامان در اکا
یتشمزسز الا محنت ومشقتله دیمک اولور بقیه قصه مسجد اقصی :: در بنایش دیده می شد کر وفر :: نی فسرده
چون بناهای دکر مسجد اقصاده ظاهر اولوردی رونق وروشنالق در بنا هر سنک کز نه می سکست ::
فاش سیر وی بهمی کفت از نخست آواز فصیح ایله اشکاره بنا ایلک دیر ایدی همچون از آب وکل آدم کده ::

نتکیم

نتکیم حضرت آدم علیه السلامک آب وکل تن پر نوردن نور ظاهر اولدیغی کبی نور زاهک پاره‌ها
تابان شد یعنی مسجد اقصانک کرچ پاره‌لرندن نور ظاهر وتابان وروشن اولمش ایدی تخت اوستاد
بی محال شد :: خلقه وه در مطرب وقوال شد اهل جنتک تحتی حالسز سیر ایدیجی اولور. نتکیم حضرت رسول الله
صلی الله علیه وسلم بیورر :: اذا دخل اهل الجنة الجنة یشتاق الاخوان بعضهم الی بعض :: در بیان آنکه حکما
کویند آدمی عالم صغری است وحکمای الهی کویند آدمی عالم کبری است زیرا علم آن حکما بر صورت آدمی مقصور
بود وعلم این حکما در حقیقت حقیقت آدمی موصول بود :: مصطفی زین کفت آدم وانبیا :: خلف من
باشند در زیر لوا :: ابو سعیددن رضی الله عنه مرویدرکه علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر :: انا سید ولد
آدم یوم القیمة وبیدی لواء الحمد ولا فخر وما من نبی یومئذ آدم فمن سواه الا تحت لوائی وانا اول من تنشق الارض
ولا فخر :: بهر صورت من ز آدم زاده‌ام :: من بمعنی جد جد افتاده‌ام کنت نبیا وآدم بین الماء والطین :: حکم
شریفنجه بن جد جد واقع اولمشمدر. بیت بهر این کاروان این ره دراز :: کی مفازه زفت اید بر مفاز قچن اولور
وعریض ودراز کلور منظفر اولنلر کیمسه‌یه تفسیر این حدیث شریفکه مثل امتی کمثل سفینة نوح من تمسک بها
نجا ومن تخلف عنها غرق یعنی بنم امتمک مثلی حضرت نوح علیه السلامک کیمیسی مثلی کبیدر اکا تمسک ایدن
یاپشن نجات بولور وآندن تخلف ایدن غرق اولور مکمل از پیغامبر ایام خویش تکیه کم کن بر فن وبر کام
خویش کندو ایامنک پیغامبر کسله یعنی زماننکده موجود اولان مرشد سعادت منظرندن بعید اولمه که اول
سنک زماننک پیغمبری مثابه‌سنده در نتکیم بیورر :: الشیخ فی قومه کالنبی فی امته :: چونکه محمد بوی رحمن از یمن
نتکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورردی :: انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن :: پس نثاری کرده باشی
بهر خود :: چونکه هر سرمایه تو هدیه شود پس کندک ایچون نثار ایتمش اولورسن نتکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیورر :: یقول ابن آدم مالی مالی هل لک من مالک الا ما اکلت فافنیت او لبست فابلیت او تصدقت
فابقیت یعنی اکل ایدوب فنا ایلدیکندن غیری وکیوب اسکتدیکندن ماعدا وتصدق ایدوب آخرتک ایچون
باقی قلدیغندن غیری سنک مالک یوقدر ای بنی آدم پس تصدق ایلمک اولیدرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری
برینه یدی بیوز عوض ویرمک وعده بیورمشدر قصه هدیه فرستادن بلقیس تفصیل قصه حضرت سلیمان
علیه السلام بودرکه چون داود علیه السلام حضرتلری وفات ایلدی :: وورث سلیمان داود :: مضمون شریفنجه حضرت
سلیمان علیه السلام آنک برینه پادشاه ونبوتده دخی کلوب پیغمبر اولدی اول وقت سلیمان علیه السلام
اون اوچ یاشنده ایدی چون بر عجب :: رب هب لی ملکا لا ینبغی لاحد من بعدی :: حق سبحانه وتعالی حضرتلری
اکا بر ملکی ارزان قیلدی وزیاده اعطا بیوروب جن وانس ووحوش وطیوری اکا مسخر قیلدی
وآنک عسکری قوندیغی وقت بساط سلطنتنده قرار ایلدکن اشراف انس حضورینه جمع اولوب آنلردن بر صف
کیرو اشراف جن طورررلردی وطیور باشلرینه اوزره سایبان سازنجاح اولورلردی وبیل بساطی کتوررلر
هر غدا وه رواحده برایلق سیره قطع ایدرلردی برکون بر یره نزول ایتدیلر صودن اوتری هدهدی طلب
ایلدیلر بوله مدیلر مکر هدهد حضرت سلیمان علیه السلامک نزولی وقتنده بالایه پرواز ایدوب بلقیسک
بستانینی کوردی اوطرفه میل ایدوب آنده بر هدهد بولدی اول هدهددن سؤال ایلدیکه بو دیار نه دیاردر
وپادشاهی کیمدر اول دخی بو دیار دیار یمندر بو شهره سبا دیرلر وپادشاهی بلقیسدر آفتابه سجده ایدر دیدی
ایکیسی بردن سلیمان علیه السلام حضرتلرینک حضورینه کلدیلر بلقیسدن وملکندن خبر ویروب یمن دیارینی
وسبا شهرینی وبلقیسک تختنی وصف ایلدیلر وآفتابه سجده ایدکلرین سویلدیلر آندنصکره حضرت سلیمان علیه السلام

برنامه یازدی هدهده ویروب ایلتدی آنلرک اوزرینه براق وپنهان اول کوره نه اوضاع ایدرلر وینه یولر
بکا خبر کتور دیو تنبیه بیوردی چون هدهد نامه یی الوب واروب بلقیسک اوزرینه براقدی وبریرده
طوردی چون بلقیس نامه یی کوروب دیرزی ولایتک اشرافنی جمع ایدوب دیدیکه بکا بر کتاب کریم
کلدی حضرت سلیمان علیه السلامدن وآنده یازلمش که :: الا تعلوا علی واتونی مسلمین :: نه دیرسز نه تدارک
ایده لم دیدکده کندینک خدمتنده اولان اوچیوز اوتوز کیمسه که هر برینک خدمتنده اون بیک آدم
وارایدی آیتدیلر بز صاحب قوت وجنکه قادرز امر سنکدر هر نیجه بیوررسک اویله ایده لم دیدیلر بلقیس
دیدیکه شاهلر بر دیاره کلسه لر اول دیارک عزیزلرینی خور وذلیل ایدرلر اولی بودرکه هدیه لر
کوندروب صدا ایده لم مرادی بوایدیکه اکر سلیمان علیه السلام ماله میل ایدرسه پیغمبر دکلدر پادشاهدر واکر
ماله میل ایتمز ایسه نبی در چون حضرت سلیمان علیه السلامه بلقیسک هدیه سی معلوم اولدی بیوردی ایلچینک
یولی اوزرینه التون کرپیچلر دوشه دیلر حضرت مولانا قدس سره الاعلا بوندن جلکه بلقیسک هدیه سن
وقصه سن بیان بیوررلر بو قدرله اکتفا اولندی کرامات شیخ عبدالله مغربی قدس سره :: نور این شمس شموس فارس
است :: روز خاص وعام را او حارس است بو شیخک نوری افتاب سرکش اوزرینه غالبدر یاخود معنا
شویله اولورکه شموس شمسک جمعیدر شمس مضافدر شموسه دیمک اولورکه نور این شیخ نور شمس شموس
فارسدر یعنی افتابلر افتابنک نوریدرکه جمیع نورلر اوزرینه فارسدر یعنی راکب وغالبدر یعنی شیخک نوری
الله نوریدر الله نوریله خاص وعامه حارسدر دیمک اولور یوم لا یخزی النبی راست :: نورهم یسعی بین ایدیهم
بخوان جناب حق سوره تحریمده بیوررر ثم لا یخزی الله النبی :: روز دلسوز قیامتده الله ذو الجلال حضرتلری
پیغمبر عالیشانی تخجیل ورسوا قیلمز یعنی پیغمبر عالیشان حضرتلرینک نفس شریفنه عذاب ایتمز وعاصیلر حقنده
اول ذات عالیشانک شفاعتنی رد ایلمز :: والذین آمنوا معه :: نبی اوزرینه معطوفدر یعنی دخی شونلری
رسوا وتخجیل ایلمز ایلمزکه ایمان کتوردیلر :: نورهم یسعی :: آنلرک نوری شتاب ایله یورر :: بین ایدیهم ::
اوکلرنده :: وبایمانهم :: وصاغ جانبلرنده صراط اوزرندن کچرکن :: یقولون ربنا :: مؤمنلر دیرلرکه ای بزم پروردکارمز
:: اتمم لنا نورنا :: اتمام وکامل ایله بزم نورمزی باقی وپایدار ایله صراطی کچنجه دک :: واغفر لنا :: ودخی بزه
مغفرت ارزانی قیل :: انک علی کل شیء قدیر :: تحقیقا سن عظیم الشانسن هر شیئه قادرسن مغفرت اوزار واتمام
انوار سنک قبضه تصرفنده در باز کردانیدن سلیمان علیه السلام رسولانرا :: باز کردید ای رسولان خجل
زر شمارا دل بمن آرید دل التون سزک اولسون بکا راستی دل وصدق درون کتورون دیدی زیرا ادراک حق
ایتمک ممکن اولمز قلب سلیم اولمینجه تشکیم جناب رب عزت بیوررر :: ان فی ذلک لذکری لمن کان له قلب ::
دلداری کردن ونواختن سلیمان علیه السلام مران رسولانرا :: تا بکوید چون زچاه آید بیام :: جان که
یا بشرای هذا لی غلام جناب حق سوره یوسفده بیوررر :: وجائت سیارة فارسلوا واردهم فادلی دلوه ::
قال یا بشری هذا غلام :: معنی بیت جناب پیر دستگیر بیوررلر ملک وزر سنک جانکله همراه اولمز
ایچیدی زری سوره ال نظردن اوتری یعنی جان کوزینی آچمقدن اوتری چشم حقیقت بین کشاده
اولدقدنصکره کورسن که بو جهان بر چاه تنک ایمش یعنی محبت دنیایه مبتلا اولق هکذا جان یوسفنی
چاهه براقمقدر پس ترک دنیا رسنی اله کتوروب محبت دنیادن چیقه سن اول یوسف حقیقتک
وصلی سکا میسر اولوب جان سرور وذوقله دیه که یا بشری هذا غلام یعنی مشتاق بکا نه غلام یوسف جانی
چاه طبیعتدن ومطموره محبت دنیادن خلاص ایلدم دیه نیت کردن اوکه این زر را به هم بدان بازم کشش

که

که جبان اندیشی ازپی ملوک :: کیف تلقی الرزق ان لم یرزقوک رزقی نیجه بولورسن سنی
رزقلندرمسه لر یعنی نعمت وبرکت سکا اول سلطانلر ویرمزلرسه سکا اول رزقه دلیل اولدیلر تحریض سلیمان علیه السلام
رسولانرا :: پس بکویدش بیا انجا تمام :: زودکه ان الله یدعوا بالسلام جناب حق سوره یونس ده بیوررر
:: والله یدعو الی دار السلام ویهدی من یشاء الی صراط مستقیم :: الله تعالی حضرتلری دعوت ایدر عبادینی دار السلامه
یعنی جنته ودیلدیکی قولی هدایت ایدر صراط مستقیمه تهدید فرستادن سلیمان علیه السلام بیش بلقیس :: سنک
میبارید برا اعدای لوط تاکه در آب سیه خوردند غوط طاشلر یاغدی لوط نبی علیه السلامک دشمنلری اوزرینه
کما قال الله تعالی :: وامطرنا علیهم حجارة من سجیل :: بقیه قصه اهل سبا وارشاد سلیمان علیه السلام :: لاقت
الاشباح یوم وصلنا ملاقی اولدیلر بدنلر وصل کوننده یعنی جسملرکه بربرینه مشتاق ایدیلر ملاقی اولدیلر روز
وصلده یتشدیلر عادة الاولاد صوب وصلها عودت ایتدیلر اولاد اصللری جانبنه انه العشق خفی لازم
عشقک آتی خفی وکزلیدر آشکار ایجنده مثل جود حوله لوم السقم شول جود وسخا کبی که آنک اطرافنده سقیملک
لوی واردر یعنی هر کیمکه عاشق اولور تن پرورلکه مشغول اولمز تن وجانی عشق خدا ایله بذل ایلر خلق آنی ملامت
ایدرلر تشکیم سخی اولنلره مالی اسراف ایدرسن دیو ملامت ایدرلر ذلة الارواح من اشباحها اروحک
ذلتی وخورلغی بدنلر دندر عزة الاشباح من ارواحها اجسامک عزتی روحلر دندر ایها العاشق فی
السقیا لکم ای عاشقلر ساقیلک سزک ایچوندر انتم الباقون والبقیا لکم سز باقیسز باقیلک سزک ایچوندر
ایها السالون قوموا واعشقوا ای عاشق اولمیانلر قالقک عاشق اولک ذاک ریح یوسف فاستنشقوا
بو سلیمان علیه السلام حضرتلرینک خبری یوسف حقیقتک رایحه سیدر استشمام ایلیک اهل سبا وبلقیسدن
مراد طالب حقدر وسلیماندن مراد مرشد حقیقت شناسدر ویوسفدن مراد جناب محبوب قدیمدر ازاد شدن
بلقیس ازملک :: انکه کوید راز قالت نملة اول کیمسه که قرنجه نک سویلدیکی استماعه قادر اوله وآنک
رازینی خلقه سویلیه هم بداند راز این طاق کهن دخی بو کهنه فلکک رازینی بیلور سوره نمله ده اولان آیه کریمه یه
اشارتدر :: وحشر :: جمع یعنی جمع اولدی :: لسلیمان جنوده :: سلیمان ایچون عسکری :: من الجن والانس
والطیر :: جنیدن وانساندن وطیوردن :: فهم یوزعون :: یعنی حبس اولنورلردی عسکرک اولی آخرینه توقف ایدردی
تاکه کیروسی کلوب مجتمع اولور :: حتی اذا اتوا علی وادی النمل :: حتی کلدیلر وادی نمل اوزرینه وادی نمل شام
دیارنده برقرنجه سی چوق واری ایمش :: قالت نملة :: برقرنجه سلیمان نبی علیه السلام حضرتلرینک عسکرینی کوروب
دیدی :: یا ایها النمل ادخلوا مساکنکم :: ای قرنجه کروهی مسکنلریکزه داخل اولک :: لا یحطمنکم سلیمان وجنوده
سزی پایمال ایدوب آیقلری التنده هلاک ایتمسونلر سلیمان علیه السلام وآنک عسکری :: وهم لا یشعرون ::
وحالبوکه بونلر سزک حالکزی بیلمزلر سزک هلاک اولدیغکزدن شعورلری یوقدر یعنی آت آیاغی التنده
هلاک اولان قرنجه نک حالنه آت اوزرنده اولان آدم تقید ایتمک مشکلدر پس اولیسی مسکنلریکزه
داخل اولمقدر دیمک اولور وسزک حالکزدن شعورلری اولسه یا صقرلردی زیرا سلیمان علیه السلام وآنک
عسکری ظالم دکللردر دیمک اولور کز جماد او حشر صد فن میکند که جماددن حق سبحانه وتعالی حضرتلری
یوز صنعتک حشرینی قوزر مراد وجود انساندر که جماد ایکن انسان اولور آندن صکره یوز صنعی جمیع
ایتمکه قادر اولور تشکیم جناب حق سوره مؤمنونده بیوررر :: ولقد خلقنا الانسان من سلالة من طین ثم
جعلناه نطفة فی قرار مکین ثم خلقنا النطفة علقة فخلقنا العلقة مضغة فخلقنا المضغة عظاما فکسونا
العظام لحما ثم انشأناه خلقا آخر فتبارک الله احسن الخالقین :: پس حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک قدرتنک

خلقت انساندن فهم ایتمک کرکدر که جماد ایکن نقدر مرتبه لردن کچوروب عاقبت بنجه انسان کامل ایدوب
علوم وفنون صاحبی ایلر محصّل الکلام بو مرتبه لرک هربری برحشر در حشر آخرت دخی بونلرک بریدر آب وگل
انکار زاد ازهل اتی :. چند صنعت رفت ای انکار تا نقدر صنعتلر وقوع بولمشدر ای انکار اهلی سن بو حالکه
کلوب انسان اولنجه دک نقدر حشرلر کچدی شمدی آخرتده اولهجق حشره انکار ایدرسین هل اتی سورهسنده
جنابحق اول صنعتلردن بعضیسن ذکر ایدر تشکیم آیهٔ کریمهٔ سابقه ذکر ایلمش ایدی :. هل اتی :. هل استفهام
تقریریدر بوندن اوتریدرکه قد ایله تفسیر ایلدیلر وحصلی اهل ایدی معناسنه اولورکه ایا کلدیمی یعنی تحقیقا
کلدی :. علی الانسان :. انسان اوزرینه یعنی آدم اوزرینه :. حین :. بر وقت :. من الدهر :. زماندن که اولوقتده
:. لم یکن :. اولمدی :. شیئا مذکورا :. شیء مذکور اولمدی بلکه شیء منسی ایدی انسانیت ایله مذکور اولمامش ایدی
عنصر ونطفه کبی :. انا خلقنا الانسان :. تحقیقا بز خلق ایلدک انسانیکه اولاد آدمدر :. من نطفة امشاج :.
یعنی ار ایله عورتک نطفهسی بربرینه قارشمش اولدیغی اولدیغی حالده بز انسانی اول نطفهٔ مختلطهدن
خلق ایلدک :. نبتلیه :. بز انسانی امتحان ایلرز :. فجعلناه :. پس انسانی قیلدق :. سمیعا بصیرا :. یعنی بز انسانی سمیع
وبصیر قیلدق تاکه قادر اوله مشاهدهٔ دلائل واستماع آیاته ایمدی حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلی بیورر لرکه
ای بنی آدم که حشری انکار ایدرسین شیء مذکور دکل ایکن حق سبحانه وتعالی حضرتلری بوقدر صنعت خرج ایلدی
تاسزی مرتبهٔ انسانیته کتوروب سمیع وبصیر ایلدی لایق اولا بوایدیکه اقرار ایدیدیکز حشری سزایلکس
انکار ایلدیکز :. جاه کردن سلیمان علیه السلام در احضار تخت بلقیس :. گفت عفریتی که تختش را بفن من آورم
اجنهدن برعفریت دیدیکه بن آنک تختنی صنعتله کتوررم تشکیم جنابحق سورهٔ نملده بیان بیورور :. قال
یا ایها الملأ ایکم یأتینی بعرشها قبل ان یأتونی مسلمین قال عفریت من الجن انا آتیک به قبل ان تقوم من
مقامک وانی علیه لقوی امین قال الذی عنده علم من الکتاب انا آتیک به قبل ان یرتد الیک طرفک
گفت حمد لله برین وصد چنان :. یعنی تخت بلقیس یاننده کورنجه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک لطفنه حمد ایلدی
تشکیم جنابحق بیورر :. فلما رآه مستقرا عنده قال هذا من فضل ربی :. دیو دروقتی شد حیران ودنگ
که سخن گفت واشارت کرد سنگ :. زیرا محبتندن یاخود اثر سحردن برکیمسهنک دیو طاهر یعنی حیران
وعقل جزؤیسی پریشان اوله طاغ سوز سویلدی وطاش اشارت ایلدی صنوبر اول اجلدنکه فرزین
ومرصع صنمره سجده ایدرلر والّه الّه اتخاذ ایدرلر ساجدک ومسجودک خالق جانلری خبرلری یوقدر قصهٔ
یاری خواستن حلیمه :. قصهٔ راز حلیمه کوییمت :. تا زداید داستانت او غمت مرضعهٔ حضرت رسول اکرم ونبی محترم
صلی الله علیه وسلمدرکه نامی حلیمه در رضی الله عنها حکایت آن مرد عرب :. تو بگو رغم که نگرد یاوه او :. بلکه عالم
یاوه گردد اندر او :. هو الذی ارسل رسوله بالهدی ودین الحق لیظهره علی الدین کله وکفی بالله شهیدا :. حکم نه فیخ جمله عالم آن کم
وجمله دینلر آنک دینی قیننده محو اولور :. مثل قانع شدن آدمی بدنیا :. خونخ القلب بین اصبعین :. مرغ پرد
مضطر اندر وصل وبین :. قلب المؤمن بین اصبعین من اصابع الرحمن یقلبها کیف یشاء :. دیو بیورمشدر هو
اوقومشسندرسن :. بقیهٔ قصهٔ عمارت کردن سلیمان علیه السلام مسجد اقصی را بتعلیم وحی :. میکشد شان
سوی نیک وسوی بد :. بوخلق جکرلر اول شهوات ایچی وهوسی سسکی ایلک جانبنه ویزلق طرفنه
گفت حق فی جیدها حبل المسد :. حق سبحانه وتعالی بیوردی ابا لهبک امرأتنک بوینده خرما لفندن ایپ
واردر دیدی اما ظاهرا بوینینده خرما لفندن ایپ یوغیدی مراد حقد وحسد وعداوت ایپیدر من مسد
بیوردیغی استحکامندن کنایه در یعنی محکم ایپیدر آندن خلاص اولمق ممکن دکلدر مکر عنایت حق اوله پس

هرکسک بوینینده ایپ واردر تشکیم بیورر :. فجعلنا الحبل فی اعناقهم :. تحقیقا بز قیلدق بوخلقک
بوینلرینه حبل یعنی هرکسک بوینلرینه برر ایپ تعیین ایلدک که اول ایپ ایله هرکسی برجانبه چکرز
واتخذنا الحبل من اخلاقهم :. اول ایپی ده کندو خویلرندن اتخاذ ایلدک یعنی هرکسک شهوت وهوس وحقد
وحسدی بوینینه برایپ کبیدر کندویه مراد ایلدیکی شیئهنک آرزوجه چکرز :. لیس من مستقذر مستنقه
مستقذر مستنقه استفعال بابندن اسم فاعلدر یعنی برناپاک اولمیه وبرپاک اولمیه یوقدر یعنی هیچ پاکدن وناپاکدن
پاکدن برکیمسه یوقدر :. قط الا طائره فی عنقه :. الا آنک طائر اعمالی بوینینده در سورهٔ بنی اسرائیلده جنابحق
بیورر :. وکل انسان :. وهر انسانه خواه مؤمن وخواه کافر :. الزمناه :. الزام ایلمشزدر :. طائره :. یعنی ازلده که
تقدیر ایلمشزدر روز ازلده آنک اعمالندن لازم قیلدق :. فی عنقه :. بوینینه یعنی بز لازم قیلدق انسانک عملنی
بوینینه شول مرتبه که آندن مفارقت ایتمز شویلهکه طوقک بوینینه لزومی کبی آندن هرکز منفک اولمز هر
:. ونخرج له :. ودخی بز اخراج ایدرز مراد مزاجیچون :. یوم القیمة :. قیامت کوننده :. کتابا :. یعنی صحیفهٔ عملنی اخراج
ایدرز شویلهکه خیردن وشردن هرنه ایشلدیسه آنده یازلمش اوله :. یلقیه منشورا :. یعنی اولیه کتابی که انسانک
آکا ملاقی اولور کشاده واچق بولور :. غوره را که بیارایید غول :. برقورغی که شیطان تزیین ایدوب شیرین
کوستردی :. قصهٔ شاعر وصله دادن شاه :. از جواد شاعر عرش از تو بجز دست :. انجلین شاعر عاقلدن وسنک
کبی شاه دریا دستدن :. باز آمدن شاعر :. زانکه معنی لفظة الله مرجع است :. زیرا لفظة اللهک معناسی
مرجع دیمکدر :. معنی الله گفت آن سیبویه :. سیبویه که مشایخ علوم عربیه دندر بیوردی لفظة الله
اله دندر اله الفصیلدن مأخوذدر دیدی زیرا عرب اله الفصیل دیرلر فچن دوهنک یاوریسی آناسنه
التجا ایله بندکان خدا دخی جناب حقه التجا ایدرلر :. یولهون فی الحوائج هم لدیه :. یولهون یلتجئون فی الحوائج
حاجتلرده هم لدیه قوله الله جانبنه :. گفت الهنا فی حوائجنا الیک :. بزدیرکه یاربنا ایچانا یعنی رجوع
ایلدک حاجتلرمزده سنک جانبنه :. التمسناها وجدناها لدیک :. التماس ایلدک حاجتلرمزی سنک یاننده
بولدق :. جمله مطوی یمین آن دو دست :. جمله اول ایکی الک یمیننک دورلشی در تشکیم سورهٔ زمرده
جناب حق بیورر :. وما قدروا الله :. وصف ایلدیلر وتعظیم کوستر مدیلر آنلر :. حق قدره :. آنجلین که تعظیمکه
وقدرینک حقیقتی اوله :. والارض جمیعا :. وبو زمین جمیعا وجمله :. قبضته :. برآوجدر :. یوم القیامة :. قیامت
کوننده :. والسموات مطویات :. واسمانلر دورلمش اولور :. بیمینه :. الله عظیم الشان حضرتلرینک الیده :. هر نبیی
زر برآورد وی برات :. استعینوا الله صبرا او صلات :. یعنی هرنبی اول الهدن بوبراتی کتوردیکه معاونت طلب
ایلیک منه اول الهدن صبرا صبر ایتمکله اوصلوة دخی صلاة او بون واو عطف معناسنه در سورهٔ بقرهده اولن
آیت کریمه اشارتدر اولی بورر :. یا ایها الذین امنوا :. ای رسولی کبی لرکه الهه ایمان کتوروب وحدانیتنی تصدیق
ایلدیکز :. استعینوا :. معاونت طلب ایلیک الهدن حقوق الهی اوزرینه قیام کوسترمکده :. بالصبر :.
معاصیدن وحظوظ نفسدن وشهواتدن یاخود بلایه وقضایه صبر ایتمکله معاونت طلب ایلیک :. والصلوة :.
دخی معاونت طلب ایلیک صلوة مفروضهیا علی وفق الامر ادا ایتمکله زیرا صلوة اتم العبادات ومعراج المؤمنین
ومناجات رب العالمیندر :. ان الله مع الصابرین :. الله ذوالجلال حضرتلری صابر قوللریله بیله در نصرت ویرمکله هم
ودعاسنی قبول ایتمکله :. خلق ما برصورت خود کرد حق :. وصف ما از وصف او کیرد سبق :. بو حدیث شریفک
مضمونیدر :. ان الله خلق آدم علی صورته :. صورتدن مراد صفاتدر زیرا الله عظیم الشان حضرتلری صورتدن منزهدر
این پیمبر گفت چون بشنید قدح :. یعنی منافقلر حضرت پیغمبر علیه السلام حقنده نیجه ناسزا کلمات ایتدکلرین استماع

دوبدی که چرا فربه شود احمد بمدح یعنی کاذبک مدحی وقدحی معتبر دکلدر مدحلرندن فربه اولوب
شاد اولمیجق قدحلرندن دخی الم چکمزین دیو بیوردی گفت پیغامبر خنک آنراکه او بشد ز دنیا ماند ازو فعل نکو
کما قال علیه السلام من سن فی الاسلام سنة حسنة فله اجره واجر من عمل بها من بعده من غیر ان ینقص من
اجورهم شیء یعنی هر کیمکه اسلامیتده بر سنت حسنه قویه آنک اجری کندینک اولور وکندودنصکره
اول سنت حسنه ایله عمل ایدنلرک دخی اجری کندویه عائد اولور اول عمل ایدنه ویریلان اجردن بر نسنه اکسلمز
آنکه خفت بیشه کورکنی کرید ساین فهم مرقابیل را قصهٔ هابیل وقابیل سورهٔ مائده ده مذکوردر واتل
علیهم نبأ ابنی آدم بالحق اذ قربا قربانا فتقبل من احدهما ولم یتقبل من الآخر قال لاقتلنک مضمون شریفنجه بر کون
فرصت بولوب قابیل هابیلی یاتورکن طاشله باشنه اوروب هلاک ایلدی برادری مقتولی نیجه کون کوتوروب
بیله کزدردی نیجه ایده جکنی بیلمدی پس الله عظیم الشان حضرتلری قابیله تعلیم ایچون بر زاغ کوندردی نیتکیم بیورر
زود زاغ مرده را در کور کرد فبعث الله غرابا یبحث فی الارض لیریه کیف یواری سوأة اخیه مضمون شریفنجه
کلوب اول زاغ زمینی اشوب بر زاغ مرده یی یره دفن ایلدی گفت قابیل آه شه بر عقل من قابیل دیدیکه
آه نه بنم عقلم قال یا ویلتا اعجزت ان اکون مثل هذا الغراب فاواری سوأة اخی مضمون شریفنجه هابیلی
کوتوروب کزدیردکه قابیل پشیمان اولدی چونکه قابیل هابیلی اولدردی یمن دیارینه قاچوب کتدی آدم علیه السلام
هابیل اوزرینه محزون اولوب نیجه ییللر کولمدی روایت ایدرلرکه اول شعری آدم علیه السلام حضرتلری
سویلدی شعر تغیرت البلاد ومن علیها فوجه الارض مغبر قبیح وتغیر کل ذی لون وطعم وقل بشاشة
الوجه الملیح عقل کل را گفت مازاغ البصر عقل جزوی میکند هر سو نظر عقل کل حضرت رسول اکرم صلی الله
علیه وسلمدرکه آنک حقنده ما زاغ البصر وما طغی بیورلدی یعنی معراج کیجه سی جنان وآسمان زینتی
عرض اولندی آنک چشم مبارکی حق جانبندن ماسوا طرفنه میل ایتمدی قصهٔ آن صوفیکه در میان گلستان
سر بزانو مراقب ارض بشنو که گفت انظروا نیتکیم جناب حق سورهٔ رومده بیورر فانظر الی آثار
رحمت الله کیف یحیی الارض بعد موتها یعنی نظر ایله الله تعالینک رحمتنک آثارینه که نیجه احیا ایدر ارضی موتندنصکره
یعنی الله عظیم الشان حضرتلری ارضی اول رحمتله احیا ایدیکه مراد باراندر قصهٔ رستن حروب ازپدر آموز ای روشن
جبین ربنا گفت وظلمنا پیش ازین عذر دیلمک طریقنی باباکدن اوکرن ای یوزی نورلی کیمسه یعنی حضرت
آدم علیه السلام وحضرت حوا دیدیلر ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر لنا وترحمنا لنکونن من الخاسرین پس
سنده کناهی نفسکه یوکلت جبره بهانه بولمه وعذر دیله های بخوان رب بما اغویتنی تا نکردی جبری و کژ
کم تنی سورهٔ حجرده در قال رب ابلیس دیدی ای بنم ربم بما اغویتنی باقسم ایچنده ما مصدریه در جوابی
لازینن لهم فی الارض یعنی قسم ایدرین سن بنی اغوا ایلدیککه البته تسویل وتزیین ایدرم بنی آدم ایچون
معاصیی زمین دنیاده که دار غروردر ولاغوینهم اجمعین البته حمل ایدرم بنی آدمی جمیعا غوایت وضلالت
اوزرینه الا عبادک منهم المخلصین مکر شول قوللرکه ضلالت وغوایت حمل ایده میم بنی آدمدنکه آنلری خالص
قلمشسن در طاعتک ایچون وشوائبدن پاک ایتمشسندر پس بنم مکرو کیدم آنلره حمل ولا ژاژ اتیز همچو
کنعان سرز کشتی وا مکش که غرورش داد نفس زیرکش کنعانکه حضرت نوح علیه السلام اوغلی ایدی طوفان
وقتنده حضرت نوح آنا دیدیکه یا بنی ارکب معنا ای اوغلجغم کل بزم ایله کمی یه بین دیدی کنعانکه نفسی زیرک
کندویه غرور ویرمش ایدی دیدیکه برایم بر سر کوه مشید منت نوحم چرا باید کشید ساوی الی جبل یعصمنی
من الماء یعنی تیز جک بر کوه مشید و بلندک جانبنه مأوا ایدرم حفظ ایدر بنی صودن هلاک اولمقدن دیدی

تفسیر

تفسیر یا ایها المزمل یعنی ثیابنه متزمل اولان نبی زیرا اصلی متزمل در تزمل ثیابه دیرلرکه ثیابنه
صارلمق تا ادغام اولندی زایه مزمل اولدی بعضلر حمل معناسنه در دیمشلر یعنی ای بار نبوتی کوترن نبی
دیمک اولور بعضلر تاویل ایدوب ثیاب نبوته تزمل ایدن وبعضلر اس ثیاب طبیعته تلفف ایدن نبی دیمکدر
دیمشلر بر روایت دخی شویله درکه ابتدای نزول وحی الهیده حضرت سلطان انبیا صلی الله علیه وسلمه دهشت حاصل
اولوب لرزان اولدرق ام المؤمنین حضرت خدیجه رضی الله عنهایه کلوب زملونی زملونی بیوروب بر کلیمه صارلدیلر
یا ایها پیر خدا جبیل زبان جبرئیل ایله اول حضرته یا ایها المزمل دیو بیوردی قم اللیل قائم اول لیلک انتصاب طرفینه
الا قلیلا الا استثنا من اللیل نصفه یعنی قم نصفه دیمک اولور او انقص یاخود قیامی ناقص ایله
منه نصف اللیلدن قلیلا آزجق یعنی ثلث اللیله دک ناقص ایله قیامی زیرا مقدار قلیل ثلث اللیلدر دیمشلر
او زد علیه یاخود زیاده ایله آنک اوزرینه یعنی نصف اللیل اوزرینه زیاده ایله ثلثان لیله دک علیه الصلوة
والسلام حضرتلرینی تخییردر لیلک نصفنی یا نصفندن اقل ویا اکثرینی قائم اولمغه ورتل القرآن ودخی
قرائت اوقی تانی ایله یعنی حروفنی اولقدر تانی ایله اوقیه که سامع اولنلر آنی فهم ایتمکه قادر اولهلر ترتیلا روشن
وتبیین ایتمکله ایله حضرت امام علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه دن نقل ایلمشلرکه ترتیل حفظ وقوف واداء حروفدر
بیورمشلر این سکان کرند زامر انصتوا از سفه وع وع کنان بر بدرلتو واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا
لعلکم ترحمون مضمون شریفنجه امتثال کرکدر عقلها از نور من افروختند مکرها از مکر من آموختند ومکروا ومکر الله
والله خیر الماکرین در تفسیر این حدیث مصطفی علیه السلام که بیورر ان الله تعالی خلق الملائکة تحقیقا الله تعالی
ملائکه یی خلق ایلدی ورکب فیهم العقل وترکیب ایلدی کروه ملائکه ده عقلی وخلق البهائم وحیواناتی خلق
ایلدی ورکب فیهم الشهوة وحیوانده شهوتی ترکیب ایلدی وخلق بنی آدم وبنی آدمی خلق ایلدی ورکب فیهم العقل
والشهوة وبنی آدمده ترکیب ایلدی عقلی وشهوتی فمن غلب عقله شهوته پس شول کیمسه نک عقلی شهوتنه
غالب اولدی فهو اعلی من الملائکة پس اول کیمسه ملائکه دن اعلادر مرتبه بولندن ومن غلب شهوته عقله فهو
وشول کیمسه نک که شهوتی عقلنه غلبه ایلدی فهو ادنی من البهائم پس اول کیمسه ادنادر بهایمدن مرتبه بولندن
مرده گردد شخص چون بیجان شود خر شود چون جان او بی آن شود حیوان اولور اول کیمسه نک که جاننده
ملکیت صفتی اولیه خرده کاریهای علم هندسه یا نجوم وعلم طب وفلسفه علیه الصلوة والسلام حضرتلری
دعا ایدرده بیورردیلرکه اللهم انی اعوذ بک من علم لا ینفع پس علم نجوم وعلم طب وفلسفه غیر نافع اولدیغنه
اشارتدر نافع اولان علم دیندر نام کالانعام کرد آن قوم را زانکه نسبت کو به یقظه نوم را اول قومک نامنی
کالانعام بیوردی حق سبحانه وتعالی حضرتلری نیتکیم سورهٔ اعرافده مذکوردر اولئک کالانعام بل هم اضل
بو کروه حیوان کبی درلر یعنی بونلرده الخلق ومصنوعاته عبرت کوزیله نظر ایلمک وکلام حقی تدبر استماع
ایتمک اولمدیغندن ودخی بونلرک حواس ظاهره وباطنه لری وعقللری اسباب معیشته متوجه اولدیغندن
ومعیشت اوزرینه مقصور اولدیغندن بونلر حیوان کبیدر ودخی همتلرینی خورد وخواب ولذات فانیه یه
صرف ایدرلر نعیم باقیه یه طالب اولمزلر بل هم اضل بلکه بو کروه زیاده کمراهدرلر حیواندن زیرا حیوان مکلف
دکلدر اکرچه شرعه موافقتلری یوقدر اما خلاف امر الهی ایله ده متصف دکللردر اولئک هم الغافلون
تفسیر این آیت که واما الذین فی قلوبهم مرض فزادتهم رجسا الی رجسهم وقوله تعالی یضل به کثیرا ویهدی به
کثیرا اولی بودر واذا ما انزلت سورة وقچن سوره قرآندن بر سوره ایندرلسیدی فمنهم من یقول منافقلرک
بعضیسی انکار واستهزا یولندن کندو کبی منافقلره دیرلردی ایکم زادته سزدن قنقکزی زیاده ایلدی

هذه شوسوره ایمانا ایمان یوندن یعنی قنغیکزک ایمانینی زیاده ایلدی شو سوره فاما الذین آمنوا
فاما شول کیمسه‌لرکه ایمان کتوردیلر فزادتهم ایمانا پس زیاده ایلدی بو سوره آنلرک ایمانینی وهم یستبشرون
شاد وخرم اولورلر اول سوره‌نک نزولنه واما الذین فی قلوبهم مرض واما شول کیمسه‌لرکه قلبلرنده مرض
کفر ونفاق وشک وکمان وبغض وعداوت واردر فزادتهم رجسا الی رجسهم پس زیاده ایلدی آنلرک کفرلری اوزرینه
کفرلرینی یعنی سائر سوره‌لره اولدن انکارلری وارایدی چون سوره توبه نازل اولدی اولکی کفرلرینک اوزرینه
بو سوره‌یه ایندکلری انکار زیاده اولوب کفر کفر اوزرینه زیاده اولدی وماتوا وهم کافرون بو صفت قبیحه بونلرده
مستحکم اولوب آنک اوزرینه اولدیلر حالبوکه بونلر کافر اولدیلر وقوله تعالی یضل به کثیرا یعنی اول قرآن کریمده اولان
مثل ایله اضلال ایلر الله تعالی حضرتلری چوق کیمسه‌لری ویهدی به کثیرا ودخی اول مثل ایله هدایت ایلر چوق کیمسه‌لر آیه
اولا سوره توبه‌نک اواخرنده وآیه ثانیه سوره بقره‌نک اوائلنده در جالیش عقل بانفس نفس اماره ایله
عقل معارکه جنکی همچو تنازع مجنون باناقه مجنونک ناقه ایله تنازعی کبیدر میل مجنون سوی حره مجنونک
میلی لیلی طرفنه در میل ناقه واپس سوی کره چنانکه کفت مجنون شعر هوا ناقتی خلفی وقدامی الهوا واننی وایاها
لمختلفان مجنون دیدیکه بنم ناقه‌مک محبتی کیرویه کره‌سی طرفنه در وبنم محبتم ایلروده لیلی جانبنه در تحقیقا بن
اول ناقه ایله مختلفانز پس نفس ایله عقل مجنون ایله ناقه کبیدر نفس دنیا عقل مولا طلب ایلر ایکیسنک
رأیی بربرینه مخالفدر تا نفس عقله مطیع ایتمینجه اختلاف رفع اولمز بعضلر نفسه تابع اولوب دنیا طلب ایلر مولادن
محروم اولورلر وبعضلر عقله تابع اولوب مولا طلب ایلر دنیایی ترک ایدر عاقل اودرکه مولا طالبی اوله دربیان
آنکه عارف را غذاییست ازنور حق که ابیت عند ربی یطعمنی ویسقینی بو حدیث شریفک سبب ورودی
بودرکه حضرت رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم اکثر صوم وصال بیورورلردی یعنی اوچ کون کیجه یا کوندزی
کیجه‌یه اولشدیروب صائم اولورلردی اصحاب کرامدن بعض ذوات اول حضرته تقلید ایتمک مراد ایدیلر علیه الصلوة
والسلام حضرتلری نهی ایدوب بیوردیلر ایاکم والوصال ایاکم والوصال یعنی صوم وصالدن حذر ایلیک
بیوردی فانی لست کاحدکم پس تحقیقا بن سزک بریکز کبی دکلم ابیت عند ربی بن ربمک قتنده کیجه‌لیه‌یم
یطعمنی ویسقینی بکا ایدرر وایچورر یعنی طعام نوری وشراب روحانی ایله بکا ضیافت ایلر وقوله علیه السلام
الجوع طعام الله یحیی به ابدان الصدیقین ای فی الجوع یحصل له طعام الله تعالی یعنی آچلق الله تعالی‌نک طعامیدر
یعنی آچلقده الله ذوالجلال حضرتلرینک طعام معنویسی واردر یحیی به اول طعام ایله احیا ایدر ابدان الصدیقین
صدیقلرک بدنی ای فی الجوع یحصل له طعام الله تعالی یعنی آچلقده طعام الله واصل اولور مثنوی جوع هر خلق کدا را
کی دهند چون علفکم نیست پیش او نهند ظلم بودی که نکهبانش بدی جبر بودی که پشیمانش بدی اکر جبر صحیح
اولیدی فسق وفساد ایدنلر پشیمانلق اولمزدی یعنی انسان اکر عملده مجبور اولیدی اهل کفر وعصیانه الله تعالی
عذاب ایلدیکی ظلم اولوردی نکهبانلق اولمزدی شد زخاک مرده زنده بدید آنک خاک مرده وجودنده
بو زنده حاصل اولمش اولور یعنی روحی زنده اولور نتکیم علیه الصلوة والسلام افندیمز حضرتلری بیوررر ایاکم ومجالس
الموتی اصحاب کرام حضراتی یا رسول الله صلی الله علیه وسلم موتی کیملردر دیدیلر قال الاغنیاء علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیوردیلرکه موتی دیدیکم اغنیادر تحصیل دنیایه ومحبت ماسوایه کوکل ویرنلردر تفسیر این آیت که فاوجس
فی نفسه خیفة موسی قلنا لا تخف انک انت الاعلی فاوجس پس کزلندی فی نفسه کندو قلبنده
خیفة موسی برخوف یعنی حضرت موسی علیه السلام کندو قلبنده برخوف بولدی یعنی قلبنده اوقدر تمییز بولنمدیکه
سحر ایله معجزه‌یی فرق ایلیه‌لر پس خوف آندن اولدیکه معجزه‌یی سحر ظن ایدرلر وکیمسه کندویه ایمان کتورمیه قلنا لا تخف

یازوبلر

بزدیک قورقو شول سنی وهمه براغنی تکه دنکه سنک امرک شویله وضوح بولورکه اصلا خاص
وعامک شبهه‌سی قالمیه انک انت الاعلی تحقیقا سن غالب وبرترسن بونلرک اوزرینه قصه توشتن
آن غلام ومارمیت اذ رمیت ابلکست یعنی قوللری امتحانده اکر اول طراغی آتن صورتا علیه الصلوة والسلام
حضرتلری ایدی اما معنا الله عظیم الشان حضرتلریدر نتکیم سوره انفالده بیوررر ومارمیت اذ رمیت ولکن الله رمی
برنج کم نه کنه کان ازخداست بیغمبر عالیجناب حضرتنه کناهی نسبت ایلکه الله تعالی حضرتلریدر یعنی انبیا علیهم السلام
واولیای کرام حضراتی بوزندن حکمی اجرا ایدر وتصرف وقدرتنی اظهار ایدر اهل توحید اونلری آره‌یه آلت
وجود ویرمزلر متصرف اولا سلطانه نظر ایدرلر کزبین اولنلر متصرفی کورمز آلته کناه اسناد ایدر ترشول
رقعه یارن غلامکبی بیت کرچه تیر ازکمان همی کذرد از کماندار بیند اهل خرد حکایت آن مداح که رنجه روید
خوشه ازوفات بود پس چه واسع باشد ارض الله بکو پس معنی ارض الله واسعة بنجه درست اولور
سویله این زمین رایع اوخود بی حدست دانه را کمترین خود هفصدست بردانه‌نک خود آرتی عوضی
یدیبوزدر یعنی اسلیجون بردانه انفاق ایلسک مستحق اولنلره الله تعالی حضرتلری یدیبوز دانه عوض ویرر
نتکیم بیوررر مثل الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله کمثل حبة انبتت سبع سنابل فی کل سنبلة مائة
حبة والله یضاعف لمن یشاء وارهیده ازجهان عاریه ساکن کلزار وعین جاریه کلزار جنتده ساکن اولورلر
نتکیم سوره غاشیه ده جناب حق بیوررر وجوه یومئذ ناعمة لسعیها راضیة فی جنة عالیة لا تسمع فیها
لاغیة فیها عین جاریة فیها سرر مرفوعة واکواب موضوعة مقعد صدقی که صدیقانش درو جمله سرسبز
وشاد وتازه رو الله تعالی قتنده صدیقلره مخصوص مقعده اولورلر برموجب کریمه فی مقعد صدق عند ملیک
مقتدر ازشکاف روزن ودیوارها مطلع کردند بر اسرارها سرلره مطلع اولورلر اتقوا فراسة المؤمن فانه
ینظر بنور الله ازنبی برخوان که دیو وقوم او می برند ازحال انسی سربو یعنی شیطان وآنک قومی انسانک
حالندن وسرندن واقف اولورلر رایحه اخذ ایدرلر یعنی مطلع اولورلر نتکیم جناب حق سوره اعرافده بیوررر
انه یریکم تحقیقا شیطان سزی کورر هو وقبیله شیطان کورر وآنک جنودی وتوابعی دخی کوررر من حیث
لا ترونهم شول یردنکه سز آنلری کورمزسز ازشهاب محرق اوشطون شود سوره حجرده در وحفظناها من
کل شیطان رجیم بز آسمانی حفظ ایلدک هر برشیطان رجیمدن تا که فلکه صعود ایلکه قادر اولمیه‌لر واحوال
واخبار آسمانه مطلع اولمیه‌لر الا من استرق السمع الا شول شیطانکه آسمان اوزره چیقوب اوغرلین
ملائکه‌نک کلماتنی استماع ایلیه فاتبعه پس آنک آردنجه کلور والا یتشوب یاقر کل ایلر شهاب مبین
ستاره روشن وردخشان که بسی جاسوس هست آن سوی تن احمد ابن عامردن روایت اولنورکه بیوررری اذا
جالستم اهل الصدق فجالسوهم بالصدق فانهم جواسیس القلوب یدخلون فی اسرارکم در بیان قول طبیبان الهی
امراض دین ودل را درسیمای مرید وبیکانه ولحن کفتار او ورنک چشم او ودیا این همه ازراه دل که هر
انهم جواسیس القلوب فجالسوهم بالصدق یعنی اول طبیبان الهی تحقیقا بنی آدمک قلوبنک جاسوسلریدر
پس آنلر ایله مجالسنی صدقله ایلیک یعنی قلبکزده انکار ولسانکزده کذب اولمسون بیان قول علیه الصلوة
والسلام انی لاجد نفس الرحمن من قبل الیمن یعنی اوقات یمن طرفنه توجه بیورروب تحقیقا بن یمن
طرفندن نفس رحمان استشمام ایدرین بیوررلردی آجید بولورین دیمکدر مراد استشمامدن نفحات
مراد نفحات رحمانیدر نفحه نسیم معناسنه در یعنی برخوش رایحه‌لو نفحه کلور یمن طرفندن بکا که اول نفحه رحمانی
دیمک اولور بوندن مراد اویس القرنیدر دیمشلر مؤمنان ینظر بنور الله شده ازخطا وسهو ایمن آمده اتقوا

واسة المؤمن فانه ینظر بنور الله * نقصان اجزای جان و دل صوفی از طعام است * زانکه جنت از مکاره
رسته است * رحم فرما عاجز اشکسته است * زیرا جنت مکارهدن بتمشدر نتکیم بیورلدی * حفت الجنة بالمکاره
وحفت النار بالشهوات * یعنی جنت نفسه کریه کورینان نسنه لر ایله اورتلمشدر وجهنم نفسک مشتهیاتندن کورنور
پس برکیمسه نفسه کریه کورینان عبادات و ریاضات ایله سعی ایتسه وصول جنت میسر اولور پس جنته واصل اولن
بو علالردن بتمش اولور انکیچون رسته است بیوردی * شاد آن صوفی که رزقش کم شود * شاد اول صوفی که رزقی اکسک
اوله یعنی آز یه * آن شبش درکردد و او یم شود * آنک بو جوغی اینجو اولور کندیسی دریا اولور زیرا آجلق فوائدندن
وآز ییمک حقنده بیورمشلر * فی قلة الاکل منافع کثیرة منها ان الرجل اصح جسما واجود واذکا فهما واجلی
قلبا واقل نوما واخف نفسا واحد بصرا واسلم طبیعة واقل معونة واوسع مؤاساة واکرم خلقا * کژ وزیدن
باد بر سلیمان علیه السلام * از ترازو کم نهی من کم کنم * جزاء سیئة سیئة مثلها * تا تو با من روشنی من روشنم تا سن بنمله
روشن اولدقجه بنده سنکله روشنم کما قال الله تعالی * ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم * خود عدوت آتش
قندش میدهی * یعنی بیوک دشمنک اول نفسدر سن آکا قند و شکرلر بسلرسین کما قال علیه السلام *
اعدی عدوک نفسک التی بین جنبیک * شنیدن ابو الحسن * بانکش آمد از خطیره شیخ حی آوازی کلدی ابو الحسنه
اول شیخ زنده نک مقامندن یعنی تربه شریفندن * ها انا ادعوک کی تسعی الی * ها تنبیه ایچوندر یعنی آکاه اول بن سنی
دعوت ایدرم تا که سعی ایده سین بنم جانبمه یعنی بنم یانمه کله سین * رقعه دیکر نوشتن آن غلام * عقل دیکر شناسم
دهدمن راضیم * زانکه فیضی دارد ارتضیم * عداوة العاقل خیر من صداقة الجاهل * عقل دیکر بخشش
یزدان بود * چشمه آن در میان جان بود * من اخلص لله اربعین صباحا ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه علی
لسانه * یعنی برکیمسه اعمال و نیت و قلبنی خالص قلسه الله تعالی حضرتیچون قرق کون حکمت چشمه لری ظاهر اولور
انک قلبندن لسانه اوزره جاری اوله * امیر کردن حضرت رسول علیه الصلوة والسلام جوان هذیلی را *
قل تعالوا کفت از جذب کرم * حق سبحانه و تعالی حضرتلری حضرت پیغمبر عالیجناب علیه افضل الصلوة والسلامه خطاب
ایدوب * قل * دی یا محمد صلی الله علیه وسلم * تعالوا * کلک دی پس کلک دیمک خدای متعال حضرتلرینک کرم
جذبندندرکه قوللرینی دعوت ایلدی رسولنک خدمتنه * تا ریاضت تان دهم من راضیم * برطای آت که بکلک
بلمیه آنی تعلیم ایدن اوستاده رایض دیرلر و عرب اسب تازی یه تعال دیو چاغرر الله عظیم الشان حضرتلری
دخی تعالوا دیمکله سزی اسب تازی مقامنه قوری و سزه تعلیم ایچون بر استاد کامل رایض عاقل کوندرر
آکا خطاب ایدوب بیوردیکه دی یا محمد صلی الله علیه وسلم کلک سزه تعلیم ویره یم تعلیم ویریجی یم دی دیو امر ایتدی
پس بو دعوت حق سبحانه و تعالی حضرتلرینک کرمنک جذبندندرکه اشارتدر سوره آل عمرانده اولان آیت
کریمه یه * قل یا اهل الکتاب * دی یا محمد صلی الله علیه وسلم ای اهل کتاب خطاب اهل انجیله در قتاده بیورمشکه یهود مدینه
دخی بو خطابه داخلدر مضمون خطاب بودرکه * تعالوا الی کلمة سواء * کلک بر کلمه جانبنه که اول کلمه طوغریدر * بیننا
وبینکم * بزلر ایله سزلرک مابیننده یعنی بر کلمه که خلق جمیعا کرکدر اول کلمه ده یکسان اولورلر * ان لا نعبد الا الله *
پرستش و عبادت ایتمیه لم الا الله عبادت ایدلم * ولا نشرک به شیئا * و دخی شریک قلمیه لم الله هیچ برشی
یعنی عزیر ابن الله و مسیح ابن الله دیمکی ترک ایلیک عبادتکزی الله ایچون خالص ایلیک * لاجرم غلب بلا بر انبیاست
که ریاضت دادن خامانرا بلاست * کما قال علیه الصلوة والسلام * اشد الناس بلاء الانبیاء ثم الاولیاء ثم الامثل
فالامثل * قل تعالوا قل تعالوا ای غلام * هین که ان الله یدعوا للسلام کما قال الله تعالی * والله یدعوا الی دار السلام
ویهدی من یشاء الی صراط مستقیم * اعتراض کردن معترض * مردکان باغ بر جسته زبن * کان دهنده زنده را فهم کن *

باغلک مرده لری که خزان وقتنده هلاک اولمشلر ایدی بهارده حیات بولوب قالقدیلر و حال دیله
دیرلرکه اول زنده کر بخشش الهی فهم ایله بولاشالردن * تفرقه جو یابان جمع اندرکمین * شتول پریشانلق و فنا طلب ایدیجی
کمسه لرکه باطن یوزندن مجموع درلر یعنی ظاهرلرین فنا و باطنلرین معمور ایدن طالبلرکه کورسن * تو درین طالب
رخ مطلوب بین * سن آنک طالبده مطلوبنک یوزین کور * ای حسام الدین ضیای ذوالجلال * چونکه می بینی
چه می جویی مقال * این مکر باشد زحب منتها * اسقنی خمرا وقل لی انها * ای حسام الدین حقک ضیاسی
چونکه حقیقت حالی کورسن نیچون بزدن قیل و قال و بیان حال طالب اولورسن مکر سنک کوردکنکی
بیانه طالب اولدیغک آشنا ایتدیکک نشئه یه زیاده محبتندندرکه دیرسن * اسقنی خمرا وقل لی انها * بکا شراب
ایچور و دیکه شو سکا ویردیکم شرابدر دی زیرا کوز شرابک لونی کورر بکله نورانیت تحصیل ایلر و مشام رایحه سندن
ذوق ایدر و آغز طعمندن حصه دار اولور قولاق محروم قالمسن دیو اسمنی ذکر ایلمک لازمدر دیمک اولور بو
شرابه زیاده محبتندر پس ای حسام الدین سندخی حقیقت حالی عین الیقین کورر کن بیان طلب ایدیکک
همان آکا بکزر * جواب کفتن حضرت مصطفی علیه السلام * در حضور مصطفای قند خو * چون زحد بردی آن عرب از
کفت و کو * انک لعلی خلق عظیم * مضمون شریفنجه اول شکر خوی مصطفی علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک
حضور شریفلرینه * آن شه والنجم و سلطان عبس * لب کزید آن سردم را کفت بس * اول شاه عالیجاه که والنجم
آنک حقاحق شانده نازل اولمشدر * والنجم اذا هوی * یعنی قسم ایدرم جنس نجومه یا خود ثریایه زیرا ثریایه نجم
دیرلر تغلیب یوزندن یعنی نجمک غروب ایتدیکی وقت حقیچون یا خود قیامت کوننده منتشر اولدیغی وقت
حقیچون * ما ضل صاحبکم * یعنی محمد علیه الصلوة والسلام عدول ایتدی طریق مستقیمدن * و ما غوی * اعتقاد
ایلدی باطله مراد علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه نسبت ایتدکلری شیلری نفیدر و خطاب قوم قریشه در
و اول سلطانکه عبس سوره سی دخی آنک حقنده نازل اولمشدر * عبس و تولی ان جاءه الاعمی * تفسیری یوقاروده
مرور ایتمشدر * آنکه آن اصحاب کهف از نقل و نقل * سیصد و نه سال کم کردند عقل * اول می در که اصحاب کهف
اول میک نقلندن و نقلندن اوچیوز طقوز ییل عقللرین یتوردیلر کما قال الله تعالی * ولبثوا فی کهفهم
ثلثمائة سنین وازدادوا تسعا * یعنی اکلندیلر یعنی یاتدیلر مغاره لرنده اوچیوز سنه و زیاده ایتدیلر طقوز
سنه یعنی اوچیوز طقوز ییل یاتدیلر * زان زنان مصر جامی خورده اند * دستها را شرحه شرحه کرده اند *
اول شراب عشقدن زنان مصر بر جام ایچمشلر حالت عشقله بیخود اولوب اللرینی شرحه شرحه کسمشلر کما
قال الله تعالی * فلما رأینه اکبرنه و قطعن ایدیهن * وقتاکه زنان مصر حضرت یوسف علیه السلامی کوردیلر حسن و جمالی
عظیم بر آوغوروده آنک جمالنه آشفته حال اولوب اللرینی کسدیلر خبرلری اولمدی * ساحران هم سکر موسی
داشتند * دار را دلدار می پنداشتند * شوق ایمان و عشق الهی ایله داری دلدار ظن ایتدیلر یعنی ساحرلره
فرعون خطاب ایدوب سزکنده بکزن استاد ساحر بولدیکز آکا تابع اولدیکز سزکز جزاکز بودرکه * لاصلبنکم
فی جذوع النخل * البته سزی صلب ایدرم خرما اغاجلرینک دالرینه دیدکده * قالوا لا ضیر انا الی ربنا منقلبون *
سحره دیدیلر هیچ بزه ضرر یوقدر تحقیقا بز ربمز جانبنه منقلب اولورز دیدیلر * قصه سبحانی ما اعظم
شانی کفتن بایزید * هرقچن اول سلطان العارفین بایزید بسطامی قدس الله سره الجلی سکر عشق الهیدن
مست اولوب تلاطم امواج بحر محبت ازلیده مستغرق اولسه آنک وجودندن انوار تجلی شعله چیقوب شجر موسادن
انی انا الله دیدیکی کبی کاه * سبحانی ما اعظم شانی * و کاه * لیس فی جبتی سوی الله * و کاه * لا اله الا انا فاعبدون *
دیر ایدی اصحابلرینک خبری اولمزدی * لا اله الا انا فاعبدون * نتکیم شجر موسادن سویلیوب دیدیکه

انی انا الله لا اله الا فاعبدون ؛ یعنی تحقیقا بن اللهم الله حقیقی یوقدر الا بنم پس بکا عبادت
ایلیک هانتبیه ایچوندر یعنی الله اوکت دیمکدر بازکونه خواندن وصوکننده اوراد وضو ماما
در وضو بهر عضو را وردی جداست ؛ آمده ست اندر خبر بهر دعاست ؛ یعنی آبدست الور ایکن هر
هر عضوی یودقده بر دعا اوقومق کرکدر حدیث نبویده بویله وارد اولمشدر مثلا استنجی ایتدکده ؛
اللهم اجعلنی من التوابین واجعلنی من المتطهرین واجعلنی من الصالحین الراشدین واجعلنی من الذین لا خوف علیهم
ولا هم یحزنون ؛ وضوء ابتدا ایدوب الدین یورکن دیه ؛ بسم الله العظیم والحمد لله علی دین الاسلام مضمضه
ایتدکده ؛ اللهم اعنی علی تلاوة القرآن وذکرک وشکرک وحسن عبادتک ؛ استنشاق ایتدکده ؛ اللهم ارحنی
من رائحة الجنة وارزقنی من نعیمها ولا ترحنی من رائحة النار ؛ یوزین یودیغی وقت ؛ اللهم بیض وجهی بنورک
یوم تبیض وجوه اولیائک ولا تسود وجهی یوم تسود وجوه اعدائک ؛ صاغ قولنی یودیغی وقت ؛ اللهم اعطنی
کتابی بیمینی وحاسبنی حسابا یسیرا ؛ وصول قولنی یودیغی وقت ؛ اللهم لا تعطنی کتابی بشمالی ولا من وراء ظهری
ولا تحاسبنی حسابا عسیرا ؛ باشنه مسح ایتدکده ؛ اللهم غشنی برحمتک وانزل علی من برکاتک ونجنی من عذابک
وقولاغنه مسح ایتدکده ؛ اللهم اجعلنی من الذین یستمعون القول فیتبعون احسنه ؛ وبوینه مسح ایتدکده
؛ اللهم اعتق رقبتی من النار واحفظنی من السلاسل والاغلال والانکال ؛ صاغ ایاغن یودیغی وقت ؛ اللهم ثبت
قدمی علی صراط مستقیم یوم تزول فیه الاقدام ؛ وصول ایاغن یودیغی وقت ؛ اللهم اجعل لی سعیا مشکورا وذنبا
مغفورا وعملا مقبولا وتجارة لن تبور برحمتک یا ارحم الراحمین چاره اندیشید ن آن ماهی ؛ کفت موتوا
کلکم من قبل ان ؛ یاتی الموت تموتوا بالفان علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردیکه موت اختیاریله چکڭز
اولکز موت طبیعی کلمزدن فتنه ایله هلاک اولمزدن اول که بیوردی ؛ موتوا قبل ان تموتوا ؛ اوهمی جوشید
از تف سعیر اوقیادی آتشک حرارتندن عقل میکفتش الم یأتک نذیر عقل اکا دیرکه سکا نذیر کلمدیمی
یعنی سکا پیغمبر علیه السلام کلوب جهنم آتشندن انذار ایتمدیلرمی سورۂ ملکده بو آیت کریمه اشارتدر ؛
کلما القی فیها فوج ؛ هر بارکه القا اولنسه اول نار جهنمه بر جماعت ؛ سألهم خزنتها ؛ جهنمک خازنلری آنلره
سرزنش ایدوب دیرلر ؛ الم یأتکم نذیر ؛ سزه بو عذابدن انذار ایدر پیغمبر کلمدیمی ؛ قالوا بلی قد جاءنا نذیر ؛
دیه لرکه بلی تحقیقا بزه نذیر کلدی ؛ فکذبنا وقلنا ؛ پس بز تکذیب ایلدک و دیدک ؛ ان انتم الا فی ضلال کبیر ؛
سز دکلسز ای پیغمبرلر الا بیوک ضلالت ایچنده سز دیدک ؛ وقالوا ؛ ودخی کافرلر دیه لر ؛ لو کنا نسمع ؛
اکر پیغمبرلرک کلام ونصیحتلرین سمع قبول ایله اصغا ایتمش اولیدق ؛ او نعقل ؛ یاخود مضمون کلاملرینی
تعقل ایتمش اولیدق ؛ ما کنا فی اصحاب السعیر ؛ اولمزدق اصحاب سعیر واهل جهنم عدادنه داخل اولمزدق
دیه لر حضرت مولانا قدس سره اندن بیره اولعلی اهل عصیانه کفار تشبیه ایلیوب بیورلر عصیان اوزرینه مصر اولان
احمقلرک جانلری قیامت کوننده نار سعیره مبتلا اولدیغی وقت عاقلر دیه که سزه ناصحان دین ومرشدان
اهل یقین نصیحت ایتمدیلرمی وسزی بو نارلردن انذار ایتمدیلرمی دیه لر آنلر دخی اعتراف ایدوب اکر بز
نصیحت دکلیه ایدک بو عذابه مبتلا اولمزدق دیه لر بیان آنکه عهد کردن احمق در بلا هیچ وفای ندارد که
ولو ردوا لعادوا لما نهوا عنه وانهم لکاذبون ؛ ولو ردوا ؛ اکر بونلر دنیایه رد اولنسه لر ایدی ؛ لعادوا ؛
البته عودت ایدرلردی ؛ لما ؛ شول شیئه یعنی کفر ومعاصی یه که ؛ نهوا ؛ نهی اولندیلر ؛ عنه ؛ اول کفر ومعاصیدن
؛ وانهم لکاذبون ؛ حال بوکه تحقیق بونلر کاذبلردر ؛ ولا نکذب بآیات ربنا ؛ دیدکلری قولده یعنی آیتک اولنده
تولیدی دنیایه رد اولنیدق ربمزک آیاتن تکذیب ایلمیوب مؤمنیندن اولوردق دیدکلری ایدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری

بیورکه

بیورکه تحقیقا بونلر اول عهدلرنده کاذبلردر آن ندم از ظلمت وغم بست بار آول ندامت وتوبه
ظلمت وغم سببیله حاصل اولمش ایدی از عقلدن دکل ایدی پس کلام اللیل یمحوه النهار کیجه نک کلامی
محو ایلر کوندزک کلامی بو کلام لسان حربده ضرب مثلدر بانک لو ردوا لعادوا میزند ایشبو آیت کریمه
سورۂ انعامده در بیان آنکه وهم قلب عقلست وستیزه اوست وقصه مجاوبات حضرت موسی علیه السلام
که صاحب عقل بود با فرعون که صاحب وهم بود ؛ کفت من عقلم رسول ذوالجلال سورۂ اعرافده جناب حق خبر
ویرر ؛ قال موسی یا فرعون انی رسول من رب العالمین ؛ حضرت موسی علیه السلام بیوردیکه یا فرعون تحقیقا
بن رسولم رب العالمیندن ؛ نسبت اصلم زخاک وآب وکل ؛ بنم اصلمک نسبتی خاکدن وآب کلدندر
کما قال الله تعالی ؛ خلق الانسان من صلصال کالفخار ؛ آب وکل را داد یزدان جان ودل خدای متعال حضرتلری
آب وکله جان ودل ویردی برعجب ؛ ونفخت فیه من روحی ؛ مرجع این جسم خاکم هم نجاک ؛ مرجع تو
هم نجاک ای سهمناک ؛ منها خلقناکم وفیها نعیدکم ومنها نخرجکم تارة اخری ؛ بیان آنکه عمارت در
ویرانیست ؛ آن قضای حق اسباب وعلل ؛ اول صحراکه عادتلری وسببلری وعلتلری حرق ایدوب
یرتمق عالمیدر یاخود حرق ایدوب یاقمق عالمیدر هست ارض الله ای صدر اجل اول ارض اللهدر
اول عالمده که برکیه واصل اولمز ای صدر صاحبی ؛ ارض الله واسعة ؛ ایت کریمه اشارتدر
بیان آنکه هرحسی مدرکی ؛ راست کفتست آن شه شیرین زبان ؛ چشم کردد مو بموی عارفان
؛ اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله ؛ کر نه کوه وسنک باویدار شد ؛ پس چرا داود را او یار شد
؛ یا جبال اوبی معه والطیر ؛ مضمون شریفنجه بو سنک وکوه اکر خطاب حقی استماع ایتمه حضرت داود
علیه السلام ایله آوازه نیجه یار اولوردی که تحدث حالها واخبارها یعنی یوزین سویلر حالنی
وخبرلرنی تظهر الارض لنا اسرارها اظهار ایدرین سرلرنی یعنی قیامت کوننده یوزمین درونده
اولان اثقالی اخراج ایلیه واوزرنده اولان اعمال حسنه دن واعمال سیئه دن خبر ویره الله تعالینک
امریله حمله بردن این جهانیان یعنی ظالمان دنیا بر آن جهانیان یعنی بر انبیا واولیا تا ختن تاحشر و ریز
نسل که سرحد غیب است ؛ اول ظالملرک هجوم ایتملری تا قلعه نسله دکک که سرحد غیبدر یعنی سرحد
نسلدر تشکیم فرعون بنی اسرائیلی ضیافت بهانه سیله میدانه چیقاروب عورتلرینه یقین اولمقدن
مانع اولدی تاکه حضرت موسی علیه السلام وجوده کلمیه وغفلت ایشان از کمین وبونلرک کمینکاه
قضا وقدردن غفلتلری بیانندهدر که بیلمزلرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک قضاسی دوغری تدبیر ایلهدوندرر
قیس ایدرلر چون غازی بغزا نرود کافر ناختن آورد چون غازی غزایه کتمیه کافر مسلمانلر اوزرینه
هجوم ایدر ؛ سبلتت را برکند یک یک قدر ؛ تا بدانی کالقدر یعمی الحذر ؛ تاکه بیله سن که حق تعالی
حضرتلرینک تقدیری حذری کور ایلر یعنی قضا کلنجه حذرک فائده سی اولمز تشکیم خبرده کلمشدر ؛ ماما
؛ الحذر لا یغنی عن القدر ؛ کفتن موسی علیه السلام فرعون را ؛ کفت آن که بکوی آشکار ؛ که خدای
نیست غیر کردکار ؛ والهکم اله واحد لا اله الا هو الرحمن الرحیم ؛ حکم شریفنجه الله ذوالجلال حضرتلرینک غیری اله
یوقدر بوکه از تأثیر جوی انکبین ؛ شهد کردد درتنم این زهرکین ؛ تشکیم جناب رب عزت سورۂ محمدده
بیورر ؛ مثل الجنة التی وعد المتقون فیها انهار من ماء غیر آسن وانهار من لبن لم یتغیر طعمه وانهار من خمر
لذة للشاربین وانهار من عسل مصفی که زعکس جوشش آب حمیم کاه اولورکه جهنمک آب حمیمنک
قیناسندن وآنک عکسنک تأثیرندن آب ظلم کرده خلقانرا ربیم ظلمک صوی خلقی جورتمشدر

تشكيم جناب حق بيورر: وسقوا ماء حميما فقطع امعاءهم: حكم شريفنجه كفار وظلمه به جهنمك قينامش
صوينى ايچورلر درونلرى وبغرسقلرى پاره پاره كسلوب كيدر بنم آب ظلمم دخى خلقى آنك كبى ايلمشدر
تفسير كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف: خانه بركن كز عقيق اين يمن خانهٔ وجودكى قوپار يعنى
خراب ايله كه بو يمنك عقيقندن مراد خانهٔ وجوددر وعقيقدن مراد وجودده مخزون ومدفون اولان
اسرار الهيدر خانه بركن ديمك وجودكى فنا ايله ديمكدر يعنى وجودكى فنا ايله كه وجودده مخفى اولان جواهر
اسرار الهيدن صد هزاران خانه شايد ساختن يوز بيك خانه ياپمق ممكندر يعنى فنادنكره بقا بالله
واصل اولمق ممكندر زيرا كنج زير خانه است وچاره نيست وجودك خانه سنك آلتنده كنج واردر واول
كنجى چيقارمغه خانه يى يقمقدن غيرى چاره يوقدر ازخرابى خانه منديش ومايست خانه نك خراب اولمسندن
قورقمه واندیشه ايتمه طورمه همان فنايه سعى ايله اسماعيل دده اوكى بيتك معناسنده بركن قوپر ديمك
بر ده بركن ديمش يعنى طولدر پر ايله ديمش ويمندن مراد ذات بحت مرتبهٔ احديتدر ديمش وعقيقدن مراد
جواهر اسما وصفاتدر ديمش معنادن قتى بعيد دوشمشدر مكر اشبو بيت ثانى يى كورمامش اوله زيرا خرابى
خانه منديش ومايست معناسى آنلرك ويردكى معنايه اصلا مناسب دكلدر چون نكردن كار فرد نيش
هست لا: ليس للانسان الا ما سعى سورهٔ والنجمده در: وان ليس للانسان الا ما سعى: وانسانك اجرى
يوقدر الا سعى وكوشش ايلدكينك ثوابى واجرى واردر معناى بيت چون خانهٔ وجودكى خراب ايدوب آنك
آلتنده مدفون اولان كنجه واصل اولمدك مزدك يوقدر زيرا كار ايتمينه مزد ويرمزلر: ليس للانسان
الا ما سعى بيورلمشدر بيان اين خبر كه كلموا الناس على قدر عقولهم لا على قدر عقولكم حتى لا يكذب الله
ورسوله يعنى ناسه احكام الهيدن واسرار سبحانيدن سوز سويلديككز وقت عقللرى مقدارى سويليك
كندو عقلكز مقدارنجه سويليك تاكه اللهى ورسولنى تكذيب ايتميه لر بيان قول رسول عليه الصلوة والسلام
من بشرني بخروج الصفر بشرته بالجنة يعنى بركيم صفر آينك چيقديغنى بكا مشتلايه بن اكا جنتى مشتلرم
ديو بيورديلر زيرا حق سبحانه وتعالى حضرتلرى پيغمبر عاليجناب صلى الله عليه وسلم حضرتلرينه وحى بيجه ربيع الاول
آينده عالم قدسه پرواز ايده جكنى بيلدرمش ايدى جناب حقه كمال اشتياقلرندن بويله بيورمشلر قصهٔ آن زنكه
طفل او بر سر ناودان غزيد خطر افتاده بود وازعلى مرتضى رضى الله عنه چاره جست پس بفرمود
خود را مثلكم: تا بجنس آيد وكم كرديكم سورهٔ كهفده وسورهٔ حم سجده ده جناب حق بيورر: قل انما انا
بشر مثلكم يوحى الى انما الهكم اله واحد: نبى عليه الصلوة والسلام حضرتلرى بندخى سزك كبى بشرم ديدى
تاكه سز جنسكزه كلوب ميل ايدوب ضلالته دوشمكدن خلاص اولهسز تشكيم اول طفل جنسنه ميل ايدوب
ناودانه دوشمكدن خلاص اولديغى كبى زانكه دوزخ كويد اى مومن توزود: بكذركه نورت آتشم
در ربود كما قال عليه السلام: تقول جهنم جز يا مومن فان نورك قد اطفأ نارى: يعنى صراط اوزرندن مومن
كچر ايكن جهنم فرياد ايدوب كچ يا مومن زيرا تحقيقا سنك نورك بنم نارمى سوندردى ديه دوزخ ازوى
هم امان خواهد بجان كه خدايا دور دارم از فلان: اذا قال المؤمن اللهم اجرنا من النار فتقول النار
اللهم اجره منه: مضمونجه مومن دعا ايدوب دوزخدن امان ايسته دوزخ دخى جناب حقه تضرع ايدوب
يا رب بنى مومندن بعيد ايله ديه بحث كردن سنى وفلسفى وجواب دهرى كه منكر الوهيت است: دهرى
ميكفت عالم حادث است: فانيست اين چرخ وحقش وارثست: ولله ميراث السموات والارض
مضمون شريفنجه فلك فانيدر وحق سبحانه وتعالى حضرتلرى آنك وارثيدر زهره نا كس راكه يك حرفى از آن

بابد

بابد زدد يا فزايد در بيان كيمسه نك زهره سى يوقدر كه قرآن عظيم الشاندن بر حرف اوغورليه يا زياده
ونقصان ايتمكه قادر اوله تشكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيورر: نحن نزلنا الذكر وانا له لحافظون: يعنى بز قرآن
عظيم الشانى ايندردك وتحقيقا بز آنك حفظ ايدجيسيوز تفسير اين آيت كه ماخلقنا السموات والارض
وما بينهما الا بالحق يعنى بز يرلرى وكوكلرى ويرايله كوكك مابينده اولان مخلوقى بر امرحق: الا خلقنا خلقا
ملتبسا بالحق: يعنى مقتضاى حكمت ومعدلته ملتبس خلق ايلدك بو آيت كريمه ده دلالت واردر صانع حكيمك
وجودينه ودخى بعث وحشرك حقيقتنه هر كس جزاى اعمالنى كورمكدن اوترى عقل او بى سير چون نبت زمين
تشكيم سورهٔ رومده: يعلمون ظاهرا من الحيوة الدنيا وهم عن الآخرة هم غافلون: مضمون شريفنجه اول كيمسه نك
عقلى بر يره باغلنمشدر ظاهر كورر وباطندن بى خبردر وچون حكمتك ظهورينه نه سروار در فهم ايده سه
پس خلقت ممكن حكمتدن خالى دكلدر تشكيم حم دخانده جناب حق بيورمشدر: وما خلقنا السموات والارض
وما بينهما لاعبين: بحث املاك زبان با كبريا: در خليفه كردن باباى ما بر يوزينه اولان ملكلرك حق سبحانه
وتعالى حضرتلريله بحثى بزم بابامز خليفه ايتمك بابنده شول زمانده كه ملائكه يه خطاب ايدوب بيوردى كه
انى جاعل فى الارض خليفة: ملائكه ديديلر: اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك
ملائكه ديديلر آيا خلق ايدرميسن زمينده شول كيمسه يى كه فساد ايلر زمينى اوزرنده وقانلر دوكر يعنى
آنك اولادى پس بويله كيمسه لرى خليفه ايدرميسن وحالبوكه بز تسبيح وتنزيه ايدرز سنك امرك ايله سنك
توفيقكله كه موجب حمددر ودخى تقديس ايدرز يعنى پاكلك ايله ذكر ايدرز سنك شانكه لايق اولميان
شيلردن چون نظر در پيش افكند او بديد: آنچه خواهد بود تا محشر بديد تشكيم امير المؤمنين على بن
ابى طالب كرم الله وجهه ورضى الله عنه حضرتلرى بيوررلر: لو كشف الغطاء ما ازددت يقينا قدر همت باشد
آن جهد ودعا: ليس للانسان الا ما سعى همت مقدارنجه اولور اول جهد ودعا تشكيم جناب حق بيوردى
ليس للانسان الا ما سعى: پس سعى وهمت كركدر تشكيم بيوررى: والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا وحى كردن
حق تعالى بحضرت موسى عليه السلام: هست اين اياك نعبد حصرا بو اياك نعبد ديمك حصر ايچوندر
در لغت وآن از پى نفى ريا گفته اما ريايى نفى ايتمكدن اوتريدر بزم قتمزده يعنى اصحاب عربيت دير لركه
مفعولك شانى فاعلدن وفعلدن موخر اولمقدر تقديمنده افادهٔ حصر واردر يعنى همان سكا عبادت ايدرز
وهمان سندن عنايت طلب ايدرز ديمكدر بو حصردن ارباب تصوف شول معنايى اخذ ايدرلركه عبادتمز انجق
سكادر ريا ايدوب شرك خفى ايتمزز ديمك معناسنى قصد ايدرلر هست اياك نستعين هم بهر حصر
اياك نعبد كبى بودخى حصر ايچوندر حصر كرده استعانت را وقصر عبادتى واستعانتى جناب حقه حصر
ايلمش واكا مقصور قلمشدر مفعولى فاعل اوزرينه تقديم ايتمكده تشكيم نظما بيوررلر خشم كردن پادشاه
بر نديم: تو درين مستعمل نه عاملى: زانكه محمول منى نه حاملى سن شفاعتنده كار فرماسن وعمل طلب
ايدجى سن عمل ايدجى دكلسن ما رميت اذ رميت كشته: خويشتن در موج چون كف هشته تشكيم
حق سبحانه وتعالى حضرتلرى عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرينه: ما رميت اذ رميت ولكن الله رمى: بيوردى
بزدخى سنكله بر رتبه وحدانيته وارمشز دكه سن بر نه عمل ايشلدسك اول عمل سنك دكلدر بنمدر
خصوصا بو شفاعتده هم شفاعت كننده وهم عفو كننده سنسين لى مع الله وقت بود آندم مرا: لا يسع
فيه نبى مجتبى: لى مع الله وقت لا يسعنى فيه ملك مقرب ولا نبى مرسل: مضمون شريفنجه بنم اول زمانم الله ايله بر وقت
مخصوصم وارايدى جامى شاهه بذل ايتمك ايستردم بچون كلوب شفاعت طريقيله آرايه داخل اولوب ذوقمه

ذوقنه مانع اولدی دیدی علم الاسما بد آدم را امام لیک نه اندر لباس عین و لام وعلم آدم
الاسماء کلها مضمون شریفنجه آدم علیه السلام حضرتلرینک مقتداسی تعلیم اسما ایدی لکن عین ولام لباسنده
اولان علم الاسما کبی دکل لیک ازده وجه ترک نزلف است لکن اون وجه دن نزدیک کننده یه
ترک ایلمکدر بعض نسخه ده لیک ازده وجه پرده مکتنفست واقع اولمشدر آورنجی معناسنه اولور
کفاش خلیل الله علیه السلام مر جبرئیل را چو پرسید که الک حاجة جوابش داد که اما الیک فلا
یعنی جبرائیل علیه السلام حضرت ابراهیم خلیل الله علیه السلامدن سؤال ایلدی شول محلده که منجنیقه قونوب
آتشه اتدیلر جبرائیل کلوب الک حاجة یعنی سنک ایچون برحاجت وارمیدر یا ابراهیم دیدی حضرت خلیل الله
بیوردیکه اما الیک فلا یعنی حاجتم وار اما سکا دکلدر پس استغناتی حقه حصر ایدن اهل سلوک
غیریدن مدد اوممز اکر جبرائیل ایسه ده چون حضرت ابراهیم علیه السلام حضرت جبرئیل امینه جواب ویروب
حاجتم واردر اما سکا دکل دیمکده حاجتی الله ذو الجلال حضرتلرندن ایسترم دیمک قصدین ایلدی حق سبحانه
وتعالی حضرتلرندن مدد یتشوب یانار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم خطابی مستطابی یتشوب آتشی حضرت ابراهیم
کلزار ایلدی مطالبه کردن حضرت موسی علیه السلام حضرت الوهیت را که خلقت خلقا واهلکتهم جواب
آمدن یعنی حضرت موسی علیه السلام دیدیکه خلقی یراتدک یاربّ وینه انلری هلاک ایلدک فما حکمتک فی ذلک
دیمکدر حکمتک بعضیسنی نظما بیان بیوررلر در خلایق روحهای پاک هست خلقده پاک روحلر
واردرکه اهل ایمان واعتقاد درلر روحهای تیره کلناک هست روحلرده واردرکه بولانق بالچقلو
اهل کفر وضلالت ارواحیدر پس فریق فی الجنة وفریق فی السعیر مضمون شریفنجه بونلرک امتیازلری لازمدر
بعداى انبار سبقه صحان انباری بشقه در جهدی بریرده صالح اوطز در بیان روح حیوانی وعقل
جزئی ووهم وخیال یا کلام بنده کان جزو اوست یا بر بنده نک کلامی کوندرکه اول بنده
العلماء ورثة الانبیاء فحوانجه پیغامبرک جزئی اوله در رود در کوش اوکه وحی جوست واول بنده نک
کلامی شول کیمسه نک قولاغنه داخل اولورکه وحی طلب ایدیجی اوله یا چو آدم کرده تلقینش خدا
بی حجاب مادر ودایه وازا وعلم آدم الاسماء کلها حکم شریفنجه الله خدای متعال حضرتلری تلقین ایلمش اوله
که نزادست از نما وارفاد ازبرای دفع تهمت در ولاد یعنی حضرت عیسی علیه السلام حق سبحانه وتعالی
حضرتلرینک تعلیمی ایله ناطق کلدی وجوده تاکه زنا وفسادن اولمدیغی خلقه بیلدیروب خلقک کمانی
دفع ایده زیرا حضرت مریم حضرت عیسی علیه السلامی کتوروب قومنه کلدکده زنادن حاصل اولدر ظن
ایدوب دیدیلر قالوا یا مریم لقد جئت شیئا فریا ای مریم نه عجب شی منکر کتوردک دیدیلر حضرت
عیسی علیه السلام نطقه کلوب سویلدی قال انی عبد الله آتانی الکتاب وجعلنی نبیا وجعلنی مبارکا
این ما کنت واوصانی بالصلوة والزکوة مادمت حیا پس بدکمانلر قومنه یقین حاصل اولدیکه
حضرت عیسی علیه السلام فسادن بعیددر اذکروا الله کار هر اوباشی نیست اللهی ذکر ایلمک
بیوردیغی هر اوباشه دکلدر حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک ذکرینه لایق اولان مؤمنلردر نتکیم سوره احزابده
یا ایها الذین آمنوا اذکروا الله ذکرا کثیرا وسبحوه بکرة واصیلا ارجعی بر پای هر قلاش نیست یعنی
جناب حقک ارجعی الی ربک بیوردیغی هر قلاشک ایاغنه دکلدر بلکه اول نفس مطمئنه صاحبی اولان
مؤمن کامله در نتکیم بیورر یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک راضیة مرضیة فادخلی فی عبادی وادخلی
جنتی نقش بندانند در جو فلک کار سازانند بهر ملک وکت ایش دوزیجیلر واردر بنم ایچون وسنک ایچون

که تجافی ارد از دار الغرور التجافی عن دار الغرور یعنی دنیادن ایراغ اولمق هم انابت آرد از دار السرور
والانابة الی دار السرور یعنی توبه ورجوع ایلمکدر آخرت جانبنه که دار السروردر ابن مسعود رضی الله عنه
حضرتلری روایت ایدرکه رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افندیز حضرتلری فمن یرد الله ان یهدیه یشرح صدره للاسلام
ومن یرد ان یضله یجعل صدره ضیقا حرجا آیت کریمه سنی قرائت بیوردقدنصکره بیوردی اذا دخل النور القلب
انفسح وانشرح وقیل یا رسول الله هل لذلک من علامة قال علیه السلام نعم التجافی عن دار الغرور والانابة
الی دار السرور والاستعداد للموت قبل نزوله حکایت آن پادشاه زاده که پادشاه حقیقی یعنی ولایت
بوی روی نمود یوم یفر المرء من اخیه قیامت کوننده قرار ایدرلر برادرندن وامه وانه سندن
وابیه ودخی باباسندن وصاحبته ودخی زوجه سندن وبنیه ودخی اوغللرندن پس بو آیه کریمه نک
مضمونی نقد وقت او باشد پادشاها این خاک توده کودک طبعانکه قلعه کیر نام کنند آن کودک که
چیره آید بر سر توده آید توده کلدن یاخود طپراقدن اولان دپه جکدر ولاف زند که قلعه مراست
کودکان دیکر بروی رشک برند که التراب ربیع الصبیان طپراق اوغلنجقلرک بهاریدر آن پادشاه زاده
چون از قید رنکها یعنی صورت قیدندن برست کفت من خاکهای رنکین را همان خاک دون میکویم زر
واطلس واکسون نمیکویم من ازین اکسون سیتم بن بو آلتون وقماشدن قورتلدم یعنی ترک ایلدم میکون
رفتم جانب حق یه توجه ایلدم وآتیناه الحکم صبیا سوره مریمده حضرت یحیی علیه السلام حقنده که
یعنی بز حضرت یحیی یه حکمت ویردک وتوراتی فهم ایلمک ویردک طفولیتی حالنده پس بو شاه زاده
دخی اول حالنک مبشر اولدی ارشاد حق را مرور سالها حاجت نیست هم فانی شدن در قدرت کن فیکون
کس سخن قابلیت نکوید که زشادی خواست هم فانی شدن پس مطوق آمد این جان وبدن عجب
روی پوشیده وار غیبدر بو جان وتن عروس آوردن پادشاه بهر این فرمود آن شاه نبیه بوندن اوتری
کالح ترش روی
بیوردی اول شاه بیدار مصطفی که الولد سر ابیه یعنی اوغل باباسنک سریدر دیو بیوردی اختیار
کردن پادشاه دختر درویش مادر شهزاده کفت از نقص عقل شرط کفویت بود در عقل ونقل
نتکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر هن ناقصات العقل والدین یعنی عورتلرک عقللری
ودینلری ناقصدر کفت رو هرکه غم دین برکزید باقی غمها خدا ازوی برید حدیث حضرت نبوی حکم شریفنجه
خدای متعال حضرتلری سائر غملری آندن قطع ایدر نتکیم بیوردی من جعل الهموم هما واحدا کفی الله سائر
همومه آخرت قطار اشتران بیلک در ربیع دنیا شیء چون پشم وپشک نتکیم علیه الصلوة والسلام
حضرتلری بیوردی من کانت نیته الآخرة جمع الله شمله وجعل غناه فی قلبه واتته الدنیا وهی راغمة
ومن کانت نیته الدنیا فرق الله امره وجعل فقره بین عینیه ولم یاته من الدنیا الا ما کتب الله له
در بیان آنکه شهزاده آدمی بچه است خلیفه زاده حضرت خداست پدرش حضرت آدم صفی خلیفه
حضرت حق مسجود ملایک است علیه السلام وآن کمپیر کابلی که دنیاست آدمی بچه را از بدر برید بسحر
وانبیا واولیا آن طبیب تدارک کننده اند چون در افکند در این آلوده رود چون برافدی سنی
بو ملوث نهره دمبدم برخوان وی دم قل اعوذ دمبدم قل اعوذ سوره سنی اوقو واوقور اشارتده
اول قصه یه قوم یهودن برسی علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه سحر ایلیوب اون بر دوکم باغلیوب برقیویه
براقدی علیه الصلوة والسلام حضرتلری خسته اولدیلر معوذتین اولوقت نازل اولدی وحضرت جبرئیل
محل سحری خبر ویردی پس علیه الصلوة والسلام حضرتلری حضرت علی رضی الله عنه کوندردی اول سحری کتوردی

معوذتینی آنك اوزرینه اوقیوب اوفوردی هر آیتی اوقودقجه بر دوكم چوزلدی تا علیه الصلوة
والسلام افندمز حضرتلری صحت بولدی تارهی زین جادویی وزین قلق تا قورتلسن برجادولق وفطرایدن
استغاثت خواه ازرب الفلق ظلمت عدمی یاروب جمیع موجوداتی وجوده كتورن الله ذوالجلال
حضرتلرندن استغاثت طلب ایله زانكه دنیا تر است ساحر خوانند كو بافسون خلق را درچه نشاند
تشكیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردی ان الدنیا سحارة مكارة در درون سینه نفاثات اوست
درون سینه ده آنك نفخ ایدیجیلری واردر عقده های سحر را اثبات اوست سحر دوكملرینی طوتوجیسی
واردر آنك پس رب الفلقدن استغاثت طلب ایلیوب دائم دنیانك سحرندن استعاذه
كركدر صبح طلب كن خوش دمی عقده كشا راز دان یفعل الله ما یشا الله تعالی حضرتلری ایستدیكنی
ایشلر دو بیوردیغنك رازنی بیلیجی اوله یعنی عالم اسرار الهی اوله تا نفخت فیه من روحی ترا تاكه
حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك نفخی سنی احیا ایلیه حضرت ادم علیه السلامی احیا ایلدیكی كبی وارهاند زین
وكوید برترا وكیم قورتاره سنی بو دنیانك سحرندن وسكا دیه كه ترقی ایله یوقارو كل تا رسی اندر نفوس زوجت
تشكیم جناب حق سوره تكویرده بیوردر واذا النفوس زوجت ورح شول وقتده كه نفسلر جفت
جفت اولنه یا عملاریله ویاخود نفوس مؤمنلر حوریلریله ونفوس كافرین شیاطین ایله ویا صالحك
نفسی صالحلر وطالحك نفسی طالحلر ایله اولور تفنی مرجع تا یتشه سن نفوس مؤمنلر حوریلر ایله
تزویج اولندقلری مقام اعلایه كه جنت المأوی در كای شه مسحور اینك محرجت ای سحره مبتلا اولمش
شاه ایشته سنك چیقوب خلاص اوله جق طریقك بودر نه بگفتست آن سراج امتان این جهان
وان جهان را ضرتان كما قال علیه الصلوة والسلام الدنیا والاخرة ضرتان چونكه با این شرب كم دارسكون
چون زاراری جدا وزیشربون نجه ایاردن اله بیلورسن آنلرك شربندن نجه بعید اولورسن
تشكیم جناب حق سوره انسانده بیوردی ان الابرار تحقیقا نیكوكاران یعنی مؤمنلر وایو عملاولر یشربون
ایچرلر جنتده من كاس بر كاسه دن خمر بهشتی نوش ایدرلركه كان مزاجها اول خمرك مزوجی یعنی اولر
كافورا كافور اولور یعنی جنتك كافورندن اول خمر قریشدرلر صووغوق وخوشبوی اولمق ایچون بعضیلر
كافور جنتده بر عینك اسمیدر بیاض وخوشبوی اولدیغیچون كافور تسمیه اولندی دیشلر خفته می جند
عطشهای شدید آب اقرب منه من حبل الورید كما قال الله تعالی فی سوره القاف ونحن اقرب الیه
من حبل الورید یعنی بز اكا یقینز ایر جان طمرندن بیان آنكه جمله عالم صورت عقل كل است بشتی تو چرخ
وزمین مبدل شود یوم تبدل الارض غیر الارض یعنی قیامت كوننده زمین مبدل اوله بر غیر زمینه
معنی بیت عقل كل ایله صلح ایله عاصی اولمغی ترك ایله تاكه سكا آب وكل زر خالص كورینه وزمین
وآسمان تبدیل اولوب قیامت سنك نقد حالك اوله قصه فرزندان عزیز علیه السلام كه از پدر
احوال پدر می پرسیدند لاجرم ازكفر وایمان برترست تشكیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردر
الدنیا حرام علی اهل الاخرة والاخرة حرام علی اهل الدنیا وهما حرامان علی اهل الله تعالی پس عاشقان خداكه
اهل الله آنلردر آنلرك مرتبه لری اهل كفر واهل ایماندن برتر در مثنوی ملت عاشق زملتها جداست عشق
اصطرلاب اسرار خداست تفسیر این حدیث شریف كه انی لاستغفرالله فی كل یوم سبعین مرة بعض
روایتده بویله واقع اولمش انه لیغان علی قلبی وانی لاستغفرالله فی كل یوم مائة مرة انه شان بودركه
لیغان علی قلبی لیغان فعل مضارع مجهولدر غین پرده رقیقه دیرلر یعنی بنم قلبم اوزرینه پرده واقع اولور

والی

والی لاستغفر الله وتحقیقا بن الله ذوالجلال حضرتلرندن مغفرت طلب ایدریم فی كل یوم مائة مرة بركون
یوز كره اكر سؤال ایتسه لركه رسول اكرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری نه سببدن استغفار ایدر
آنلر خود مغفوردر دینلسه جواب بو وجهله دیركه استغفار حد ذاتنده عبادتدر پس عبادت قصد ایتمش اولور
یاخود استغفار تعلیم امت ایچون اوله یاخود امتك مصالحنه اشتغالدن یا محاربه كفاردن یاخود
قورقوسندن اوله یا بو سوزی تواضع ایچون سویلمش اوله لر بو مذكورلرك جمله سی آنلرك درجه عالیه سندن
نزوللر كندو شانلرینه نسبت وقربلی مع الله دن مشغول ایدیجیدر زیرا علیه الصلوة والسلام حضرتلری
وقتلی مع الله ده جمیع ماسوادن بری اولوب قرب خاص بولورلردی پس اول وقتلی مع الله دن
غیریسن كناه عد ایدوب بیورمشلردر اكرچه امور مذكوره اعظم عبادتلردر اما كندو شانلرینه نسبت
تنزللر استغفار انك ایچون اوله زیرا حسنات الابرار سیئات المقربین در وبعضلر دیمشلردر كه كاه كاه
اول حضرته محبت كامله ربانیه دن برمستلك حاصل اولوردی كندولكندن فانی وفارغ اولورلردی قالم صحوه كلدكده
استغفار ایدرلردی وبعض علما بو حدیث شریفك تأویل وتفسیرندن امتناع ایتدیلر خبر ویرمدیلر خطاسندن
قورقوب ادب كوزتدیلر اما حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلی بیوررلركه علیه الصلوة والسلام حضرتلرینك
استغفاری خلقه سویلكدن ایدی زیرا آنلرك ایمانه كلملدن امتناعن كوروب وكلمات حكمت آمیزلرین ادراكدن قصورلرین
مشاهده بیورروب استغفار ایدرلردی غلبه عشق الهیدن طوتمیوب نه سویلدی پس بندی سوكمك
عدم ادراكنه سوز سویلكی ترك ایدوب استغفار ایدرم نه غلبه عشقی بنی كندو حالمه قومز طوروب
نه سویلدیم بیوررلر حكمت اظها تاریخ دراز مستی انداخت بر دانای راز تاریخ درازك اظهار ایتدیكی
حكمتی دانای راز اولنك اوزرینه برمستلك براقدی سویلمنجه اولمز تاریخ درازدن مراد احوال عالمدر
حشره دك بلكه حشردنصكره اولجق احوالك دخی بیانیدر دانای رازدن مراد علیه الصلوة والسلام حضرتلریدر
ارشاد ونصیحتده استغفار بیورشلرایكن نه اول حكمتك مستلكندن بی اختیار اولوب ارشاد ونصیحته
شروع بیورروب دعوته اقدام واهتمام ایدرلردی بیت كر عشق بنودی وغم عشق بنودی چندین سخن نغز
كه كفتی كه شنودی راز پنهان با چنین طبل وعلم راز دین پنها قالدی بو قدر طبل وعلم ایله كه انبیا
علیهم السلام واولیای كرام حضراتی هر برسی كلوب چاغزه چاغزه سویلیوب حق بودر باطل بودر دیوب خلقه
فهم ایتدیره مدیلر آب جوشان كشته ازجف القلم زیرا جف القلمدن جوش وخروش ایتمشدر یعنی اكر آب
ایمان وهدایت واكر آب كفر وضلالت جف القلمدندركه روز ازلده تقدیر اولمشدر وقلم یازمش وقلم قورومشدر
زیرا جف القلم قلم قوردی دیمكدر یعنی یازجق یازلدی وقلم قوردی شمدنكرو بوزلمق احتمالی یوقدر
دیمك اولور پس بركیمسه یه روز ازلده قلم شقی یازمش اوله یا اهل كفر وضلالت یازمش اوله اكا اسرار دینی
فهم ایتدیرمك نیجه قابل اولور بیان آنكه عقل جزوی نابكور بندگی او به از سلطانیست كه انا خیر دم شیطانیست
زیرا شیطان انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین دیدی كفت آنكه هست خورشید رواو حرف
طوبی هر كه ذلت نفسه یعنی طوبی لمن ذلت نفسه سعادت شول كیمسه یه كه آنك نفسی ذلیل اولدی دیو
بیوردیغی سوز بیان یا ایها الذین آمنوا لا تقدموا بین یدی الله ورسوله سوره حجراتك اولنده در
لا تقدموا امرا دیمك اولور معنا بودركه بر شیئك اوزرینه حكم جزم ایلمیك حتی ایلیك تا الله تعالی
ورسولی حكم ایلیون آندنصكره سزه اذن ویرسون تا سزدخی وحی منزل موجبنجه عامل اولاسز دیمكدر
جناب پیر دستكیرك مراد شریفلری نجه كه الله ورسوله انقیاد لازم ایسه مرشده دخی انقیاد لازمدر بیوررلر

این چنین فرمود آن شاه رسل * که منم کشتی درین دریای کل نبیکم علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیورر * مثل امتی کمثل سفینة نوح من تمسک بها نجی ومن تخلف عنها غرق * یعنی کتاب وسنت واجماع امتمه
سزک ایچون کتوردم سفینهٔ نوح مثابه‌سنده در هرکیم اکا محکم یاپشورایسه نجاة بولور هرکیم یاپشیوب
تخلف ایدرایسه غرق اولور همچو کنعان سوی هر کوهی مرو * از نبی لا عاصم الیوم شنو سورهٔ هودده در
* ونادی نوح ابنه * حضرت نوح علیه السلام ندا ایلیوب چاغردی اوغلی کنعانه * وکان فی معزل * وحالبوکه
برکنارده ایدی اول کنارده نفسنی پدرندن بعید ایتمش ایدی یاخود دیننده بعید ایتمش * یا بنی ارکب معنا * دیدیکه
ای بنم اوغلجغم بزمله سفینه‌یه راکب اوله * ولا تکن مع الکافرین * کافرلر ایله اولمه دینده یاخود اعتزالده که غرق اولورسن
* قال ساوی الی جبل یعصمنی من الماء * کنعان دیدیکه عنقریب بن بر جبل مرتفعه التجا ایدرمکه اول بنی حفظ ایدر
صودن غرق اولمقدن * قال لا عاصم الیوم من امر الله * نوح علیه السلام حضرتلری دیدیکه هیچ بر حافظ یوقدر بوکون
الله ذو الجلال حضرتلرینک عذابندن * الا من رحم * الا شول الله تعالی حفظ ایلیه که راحمدر یاخود الله تعالینک رحم
ایلدیکی قوللرکه مؤمنلردر آنلرک مکانی سفینهٔ نوحدر لا عاصم الیوم دیمکله رد ایلدی اول کونکی جبلدن
وغیریدن بر معتصم اولوب کندویه التجا ایدی حفظ ایدجکی مؤمنلرک معتصم اولان سفینه‌دن غیری یس
کنعان طوفان ایله هلاک اولنلردن اولدی حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا بو محلده صحبت مرشد کاملی کشتی
نوحه تشبیه بیورورلر وصحبتندن اعراض ایدوب اولیای کرامک حال وقالنه منکر اولوب علم وعملنه مغرور اولنلری
آنک بیلدیردیکی چندنی بیلورم بلکه انه اوکرته کرکدر دیوب سرکشلک ایدن کیمسه‌لری کنعانه تشبیه ایدرلر
وبیورورلرکه کنعان کبی بر کوهه کتمه وعلم وعملک مرتفع کوه کبی سکا عظیم کورینورایسه اکا مغرور اولمه طوفان فنانک
هادم اللذات کلدکده نه سن قالورسن ونه سنک التجا ایلدیکک جبل فهم ودانشک قالور هب فنا اولور
پس صحبت مرشد کامل وتربیت ناصح عاقل دامانه اعتقاد ایله محکم طوتمق کرکسن دیو بیورورلر کوش کنعان
کی پذیرد این کلام * که برو مهر خداست وختام * که آنک اوزرنه حق تعالی حضرتلرینک واردر نبیکم بیورر
* ختم الله علی قلوبهم وعلی سمعهم وعلی ابصارهم غشاوة * یعنی قلبلرینک اوزرینه الله تعالی مهر اوردی وقولاقلری
قولاقلری اوزرینه مهر اوردی وبصرلرینک اوزرنده پرده‌لر واردر دیو بیوردی قصهٔ شکایت است
باشترکه من بسیار در رو می افتم درچه * همچو یوسف کو بدید اول بخواب * که سجودش کرد ماه وآفتاب
کما قال الله تعالی * اذ قال یوسف * ذکر ایله شول وقتی که یوسف علیه السلام دیدی * لابیه * باباسنه یعقوب بن اسحق
بن ابرهیم * عن النبی علیه السلام * الکریم بن الکریم بن الکریم بن الکریم یوسف بن یعقوب بن اسحق بن ابرهیم
صلوات الله علی نبینا وعلیهم السلام روایتدرکه حضرت یوسف علیه السلام اون ایکی یاشنده ایکن بر جمعه کیجه‌سی پدرلری
یعقوب علیه السلام حضرتلرینک باغرنده یاتورایکن ناکاه اویخودن سرآسیمه اولوب قالقدی حضرت یعقوب علیه السلام
نولدی اوغل سکا دیو سؤال بیوردقده * یا ابت * ای بنم بابام * انی رأیت * تحقیقا بن کوردم واقعه‌ده
احد عشر کوکبا * اون بر یلدز * والشمس والقمر * وکونشی وآیی * رأیتهم لی ساجدین * کوردم آنلری بکا ساجد اولدقلری
حالده یعنی جمله‌سی بکا سجده ایدر کوردم دیدی بیت ان ینظر بنور الله کراف * اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر
بنور الله * بیوردیغی کز افنه مدد نور ربانی بود کردون شکاف حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک نوری فلکی چاک ایلر
تصدیق کردن استر جولهای اشتر * همچو آدم زلتش عاریه بود * لاجرم اندر زمان توبه نمود * یعنی آنلرک
کناهی حضرت آدم علیه السلامک کناهی کبی عاریتی ایمشکه درحال توبه کوستردی نبیکم جناب حق حضرت شانه
حقنده بیورر * فتلقی آدم من ربه کلمات فتاب علیه * چونکه اصلی بود جرم آن بلیس * ره نبودش جانب توبه نفیس

ابلیسک

ابلیسک جرمی اصلی اولمغین توبه لطیف جانبنه یول اولمدی توبه‌دن محروم اولدی ادخلی چون فی عبادی
یافتی * ادخلی فی جنتی بر تافتی نبیکم جناب حق بیوردی * یا ایتها النفس المطمئنة * ای آرام طوتمش وساکن
ومطمئن اولمش نفس حق تعالینک ذکریله * ارجعی * کیرودون دنیادن * الی ربک * پروردکارک موعدینه
* راضیة * راضی اولدیغک حالده سکا ویریلان شیئه * مرضیة * حق سبحانه وتعالی حضرتلری قتنده مرضی وپسندیده
اولدیغک حالده * فادخلی * پس داخل اول * فی عبادی * زمرهٔ عباده که شایستهٔ دخول اولدیلر * وادخلی جنتی *
وبنم جنتمه داخل اول زمرهٔ عباد ایله بیله معنیٔ بیت اشتر اسره دیدیکه حق تعالی حضرتلری زمرهٔ عباده
داخل اول دیمش ایدی اولدک نفس مطمئنه مقامنه واردک واول زمره ایله جنتمه داخل اول دیمش
ایدی اکا دخی طوتفندک یعنی وصل اولدک اول مرتبه‌یه دخی حاصل ایلدک اهدنا کفتی صراط المستقیم
دست تو بکرفت وبردت تا نعیم بزه هدایت ایله طوغری یولی دیدک آلکی طوتدی سنی نعیم جنته واصل
ایلدی لابه کردن قبطی سبطی را * کفت یزدان که تراهم ینظرون * نقش حمامند هم لا یبصرون سورهٔ
اعرافک آخریدر * وان تدعوهم * اکر سز ای مؤمنلر کفاری دعوت ایدرسکز * الی الهدی * دین قویم وصراط
مستقیمه * لا یسمعوا * ایشتمزلر سمع قبول ایله * وتریهم * وسن بونلری کورورسن یا محمد صلی الله علیه وسلم
چشم ظاهر ایله * ینظرون الیک * نظر ایدرلر سنک طرفکه * وهم لا یبصرون * حالبوکه بونلر سنی بصر بصیرتله
کورمزلر سنک حقیقتکی کورمکه دیدهٔ حق بینلری یوقدر مر ترا چیزی دهد یزدان نهان * که سجود تو کنند
اهل جهان * تعز من تشاء وتذل من تشاء * حکم شریفنجه حق سبحانه وتعالی حضرتلری سکا نهانی بر عزت باغشلرکه
خلق جهان جمله‌سی سکا انقیاد ایدرلر * درخواستن قبطی دعای وهدایت ازسبطی * یا بکر دست مریم بوی
مشک * یابد وتری ومیوه شاخ خشک یعنی قبطی سبطی‌یه دیدی کوندوز ودن دعا ایله که بن بر دعایه
قادر دکلم کفر وضلالتدن کوکلم قرارمشدر دعای سن ایله اوکه سنک دعاک سببیله ...
اوله یعنی کفر وضلالتدن خلاص اولوب ایمان واعتقاد صاحبی اولم حضرت مریم علیها السلامک دست
مبارکی نخل خشکه ایرشنجه تر وتازه اولوب خرما ویردیکی کبی اولم دیدی نبیکم جناب حق سورهٔ مریمده
بیورر * وهزی الیک بجذع النخلة تساقط علیک رطبا جنیا * شربتی خوردم زالله اشتری *
* ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة * بیوردیغنک ذوقندن بر شربت ایچدمکه تا محشر
تشنگی ناید مرا * کاف کافی آمد ایشان را عباد * صدق وعد کهیعص * عبد الله ابن عباس رضی الله عنهما
حضرتلرندن مرویدرکه کهیعص ده کاف اشارتدرکه خدای متعال حضرتلری کافیدر قولنه ها اشارتدرکه
الله هادیدر یا اشارتدرکه الله تعالی منبسط الیددر رزق ویرمکده عین اشارتدرکه الله تعالی عالم سردر
ص اشارتدرکه الله تعالی صادقدر وعد ووعیدده دست موسی را دهم یک کوز وتب * که طپانچه میزند
بر آفتاب سورهٔ طه ده در * واضمم یدک الی جناحک تخرج بیضاء من غیر سوء آیة اخری * مضمون شریفنجه
موسی علیه السلام حضرتلرینک الی بر نور وشعله ویردم که آفتاب ایله بحث ایلر کورها کیان پیش
چشم ما * روضه وحفره چشم اولیا * نبیکم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر * القبر روضة من
ریاض الجنة او حفرة من حفر النیران * یعنی هر کسک قبری یا جنت روضه‌لرندن بر روضه در یا جهنم
چقورلرندن بر چقوردر * خندها بینید اندر هل اتی * هل اتیدن مراد بودرکه علیه الصلوة والسلام حضرتلری
حکایت آن زن پلید کار * راست بینی کردی آسان وزب * هر شئی یی حقیقتی اوزره طوغری
کورمک آسان اولیدی مصطفی کی خوش اوزا ز رب حضرت مصطفی صلی الله علیه وسلم دعا ایدوب

الله ذوالجلال حضرتلرندن دیله دی ؛ اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه
اللهم ارنا الاشیاء کما هی ؛ حقی حق کوستر وباطلی باطل کوستر دیو قچن دیر ایدی ؛ آتش او را سبز
وخرّم میکند ؛ شاخ او انّی انا الله میزند حضرت موسی علیه السلام وادی ایمنده درختدن ؛ انّی انا الله
رب العالمین ؛ اوازنی ایشتدیکی کبی سنده درخت انانیتک تبدیل اولدقدنصکره درخت موسی کبی
اندن آنی انا الله ؛ اوازنی استماع ایدرسین شد درخت کز مقوّم حق نما ؛ اصلها ثابت وفرعها فی
السّما سورهٔ ابراهیمده در ؛ الم تر کیف ضرب الله مثلا کلمة طیبة کشجرة طیبة اصلها ثابت وفرعها فی السّما
کامدش پیغام از وحی مهام ؛ که کژی بکذار اکنون فاستقم سورهٔ هودده در ؛ فاستقم کما امرت ؛ یعنی سکا
نیجه امر اولندیسه آنک اوزرینه مقیم ومستقیم اول بقیهٔ قصهٔ حضرت موسی علیه السلام ؛ این درخت تن
عصای موسی است ؛ کامرش آمد که بینداز ش زدست تشکیم سورهٔ طه ده بیورر جناب حق ؛ وما تلک
بیمینک یا موسی ؛ اکاه اول نه شیدر صاغ الکده که یا موسی استفهامدر استیقاضی متضمندر عصاده
موسی بعض عجایب کوسترمک ایچون یعنی حاضر اول تاکه عجایب کورهسن ؛ قال هی عصای ؛ حضرت موسی
علیه السلام دیدیکه بو بنم عصامدر ونقداد نم رباغ ایچون دیدی ؛ اتوکؤ علیها ؛ طیانورم اول عصانک
اوزرینه ؛ واهش بها علی غنمی ؛ ودخی اشاغه دوکرم درختلردن یپراغی اول عصا ایله قیونلرم اوزرینه ؛ ولی فیها
ودخی بنم ایچون اول عصاده ؛ مارب اخری ؛ غیری ایشلر وحاجتلر واردر ؛ قال القها یا موسی ؛ الله ذوالجلال حضرتلری
بیوردی براق اول عصایی یا موسی حضرت موسی علیه السلام قیاس ایتدیکه آنی دخی نعلین کبی آتمق کرکدر
آردینه طوغری آتی ویردی ؛ فالقیها ؛ پس براقدی اول عصایی فی الحال آردندن برآواز عظیم ایشتدی
فاذا هی حیّة تسعی ؛ پس اول عصا آنی ناکاه بریلان اولوب هر طرفه سعی ایدردی روایتدر که چون عصایه
دوشدی بر صاری یلان اولدی عصا مقدارنجه آندنصکره شیشدی بیودی بر حن قدر اولدی درت اباق
اوزرینه کوزلری برق کبی درختنی غلیم طاش واغاجلری دیبندن قوپروب برلقمه ایدردی چون حضرت
موسی علیه السلام آنی کوردی قاچمغه یوز طوندی ؛ قال خذها ؛ الله عظیم الشان حضرتلری طوت آنی دیو
بیوردی ؛ ولا تخف ؛ ودخی قورقمه آندن ؛ سنعیدها سیرتها الاولی ؛ تیز دوندررز بز آنی اوّلکی صورتنه یعنی
ینه اوّلکی کبی عصا ایدرز آنی چون حضرت موسی علیه السلام خطاب عزت ایرشدی اژدها جانبنه یوز
طوتوب اشاغی چکه سندن طوتدی درحال ینه عصا اولدی معنی بیت حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا
بیوررلر درخت تن آدمی عصای موسی کبی در حضرت موسایه امر حق کلدی که عصایی براق الکدن تاکه
آنک خیرنی وشرنی کورهسن دینلدی پس انسانک دخی درخت تنی براقسن یعنی ریاضتله فنا ایلسون
تاکه تبدیل اولوب خیری وشرّی معلوم اوله آندنصکره اله آله چوق نفعن مشاهده ایلیه وکندو
وجودنده مخزون اولان اسرار الهیه یه وقوف تحصیل ایلیه می فرو پوشد چو اختر از سحاب حب دنیا روح را
اولور سحاب اختره پرده اولدیغی کبی وطن اصلیسن اکدرمز فراموش ایتدیرر ؛ الدنیا حلم نائم ؛ مو چنیجه
خواب وغفلته مبتلا ایلر اطوار منازل خلقت آدمی از ابتدا ؛ زین لعب خواندست دنیا را خدا ؛ کین جزا
لعب است پیش آن جزا ؛ آنک ایچون دنیایه بازیچه در دیدی الله تعالی که دنیانک جزاسی آخرتک جزاسنک
قتنده بازیچه در یعنی دنیانک سلطنتی ومسکنتی وریاستی وسیاست وعزت وذلتی آخرتک ذلتی
وسیاستی وعزت وریاستی قتنده بازیچه در تشکیم سورهٔ محمدده جناب حق بیورر ؛ انما الحیوة الدنیا لعب
ولهو ؛ تحقیقا دنیانک حیاتی وجمیع امورلری بازیچه در ثباتی یوقدر ودخی رنج وتعب بیهوده در که طالبنی طلبحقدن

مانع اولوب مشغول ایلر وسورهٔ حدیده بیورر ؛ اعلموا انما الحیوة الدنیا لعب ولهو وزینة وتفاخر
بینکم وتکاثر فی الاموال والاولاد ؛ بیان آنکه خلق دوزخ کرسنکانند ؛ بست قاصر دیدن اوای فلان
ازسکون وجنبشت درامتحان ؛ والله بصیر بما تعملون ؛ مضمون شریفنجه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک کورمسی
شرک افعالکزدن قاصر دکلدر غیر فصل ووصل ای براز دلیل ؛ لیک پی بردن بنشاند غلیل دلیل ایله
بیلمک تشنه نکی ساکن ایلمز زین وصیت کرد ما را مصطفا ؛ بحث کم جویید در ذات خدا ؛ تفکروا فی
خلق الله ولا تفکروا فی ذات الله ؛ فحواسنجه ذات حقده تفکر وبحث ممنوعدر اما آثارده تفکر محمود حدر آنچه
وصد برونست آن بیان ؛ جزکه لا احصی نکوید او زجان ؛ اللهم لا احصی ثناء علیک انت کما اثنیت علی نفسک ؛
بیوردی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم رفتن ذوالقرنین بکوه قاف اسکندر رومی درکه
اسکندر بن فیلقوس دیرلر بعضلر پیغمبردر دیمشلر زیرا حق تعالی اکا خطاب ایدوب ؛ قلنا یا ذا القرنین ؛
بیوردی وبعضلر پادشاه صالح وعادل ایدی دیرلر بوتقدیرجه خطاب وحی یوندن اولمز محمل بولنکده
کوه قافه کندی نمود جبرئیل خودرا بمصطفی علیه الصلوة والسلام ؛ لاجرم کفت آن رسول ذوفنون ؛
رمز نحن الآخرون السابقون ؛ یعنی اکرچه آخر زمانده کلدک اما حقیقت محمدیه نک صلی الله علیه وسلم
نور حقدن ظهورینه نظر اولنسه جمله دن سابقز زیرا ؛ لولاک لما خلقت الافلاک ؛ مضمونجه عالمدن مراد
آدم اولدیغی معنا جهتندن آدم عالمدن اسبق اولور زیرا شجردن مراد میوه در پس نتیجه ده میوه
شجردن اسبق اولور ظاهرش را پشه آرد بچرخ ؛ باطنش باشد محیط هفت چرخ ؛ تشکیم حدیث قدسی
وارد اولمشدر ؛ لا یسعنی ارضی ولا سمائی ولکن یسعنی قلب عبدی المؤمن ؛ وان عظیم الخلق او کان
صفدر ست اول عظیم الخلق که فوق روحانیت محمدیه در صلی الله علیه وسلم صفلر بر تجیدر بی تغیر مقعد صدق
اندر ست یعنی روح محمدی صلی الله علیه وسلم تغیرسز مقعد صدقده در تشکیم جناب حق سورهٔ قمرده
بیوردی ؛ ان المتقین فی جنات ونهر فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر ؛ بی ز تغیری که لا شرقیه
یا ز تبدیلی که لا غربیه ؛ یعنی حقیقت محمدی صلی الله علیه وسلم بر نوردر که تبدیلسز وتغییرسز درنه شرقه منسوب
ونه غربه منسوبدر اشارتدر سورهٔ نورده اولان آیت کریمه یه ؛ یوقد من شجرة مبارکة زیتونة لا شرقیة ولا غربیة
خفته بود آن شه ز خاست پاک ؛ ان عینای تنامان ولا ینام قلبی ؛ مضمون شریفنجه اول شیر که اویقوده
پاکدر اول محلده اوپوش ایدی بحر او از مهر کف پرجوش کرد یعنی آنک بحر روحی کف صورت محبتنده
پرجوش اولدی کف صورت احمد صلی الله علیه وسلم اول نظردن بیهوش اولدی اما عم دکلدر حیرت اندر
حیرت آمد زین قصص ؛ بیهشی خاصکان اندر اخص ؛ حیرت ایچره حیرت حاصل اولدی بو قصه لردن که
حاصلدر بیهوشلق حاصل اول خاص الخاص اولان سلطان دنیا که حضرت رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه
وسلم افندمزدر لا تخالفهم حبیبی داهم یعنی اول اجزاسی زمیندن محبوب تبدیل طبیعتده فلان اهل طایعه
مخالفت ایلمه ای بنم حبیبم مدارا ایله بونلره یا غریبا نازلا فی دارهم ای بونلرک دارنه مکاننه نازل اولان
غریب یعنی ؛ کن فی الدنیا کأنک غریب او عابر سبیل ؛ حکمنجه ای دنیا ملکنده غریب اولان نبی یا خود ولی
کامل اهل دنیا ایله مدارا ایله واعط ما شاؤا وراموا وارضهم ویر شول شیئی که ایستدیلر ومراد ایلدیلر
وراضی ایله آنلری لفظ ارض امردر ارضا مصدرندن اعط اوزرینه ایکیسنک دخی همزه سی همزهٔ قطعدر
اما ارضی نک همزه سی ساقط اولور نظم ایچون یا ظعینا ساکنا فی ارضهم ای مسافر اولان ساکن اولان
بونلرک یرنده موسیا در پیش فرعون زمن ای موسی صفت دعوت وارشاده مشغول اولان ولی کامل

بو زمانه فرعونلرینک حضورنده نرم باید گفت قولا لینا ملایمجه سویلیک کرکدر تشکیم حق سبحانه وتعالی
حضرتلری موسی وهرون علیهما السلامی فرعونه رسول گوندرکن بیوردی ﴿اذهبا الی فرعون﴾ ایکیکز ذاهب
اولک یعنی وارک فرعونه ﴿انه طغی﴾ تحقیقا اول طغیان ایلدی ﴿فقولا له﴾ پس سزا کا سویلیک ﴿قولا لینا﴾
ملایمجه سویلیک خشونتله سویلمیک پس مرشد طریقت اولانلر کیملر ایسه بو آیت کریمه ایله متنصح اولوب مدارا وملایمت
سمتن طوتمق کرکدر این همه خواندی فروخوان لم یکن تا بدانی لج این کبرکهن تاکه بیله سن بو اسکی کافرلرک عنادینه
اشارتدر ﴿لم یکن الذین کفروا من اهل الکتاب﴾ یعنی اولمدیلر شول کیمسه لر که کفر ایتدیلر اهل کتابدن یهود ونصاری
زیرا صفات اللهده الحاد ایتدیلر من تبیینیه ایچوندر ﴿والمشرکین﴾ وعبدة الاصنام ﴿منفکین﴾ یعنی منفک
ومنقطع اولمدیلر دین باطللری اوزره اولدقلری کفر وضلالتدن یاخود رسول کلدیکی وقت دین حقه تابع
اولمق ایچون وعده ایتمشلر ایدی اول عهددن منفک اولمدیلر تا رسول کلنجه دک چون رسول کلدی یوز
چوروب انکار ایتدیلر حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلا بیورورلر که چوق شناسا واردر که حقی بیلوب
انکار ایلدکلرنده یا حسد یا بر غرض مانع اولوب یوز چویرمشلردر واول انکار ایلدکلری ماه انلره خشم ایلمشدر
شکرسز اولدقلری ایچون واول ماهک قدرینی بیلمدکلری ایچون بو سببدن جان عزیز سلطان انبیایه صلی الله علیه وسلم
کفار بدسکال ناشناسا اولوب پشت ویا اوردیلر بیلمش ایکن صکره لج ایتدیلر بو سوزمک حقیقتنی بیلمک
استرایسک لم یکن سورهسن اوقی تا بیله سنکه بو کفار علیه الصلاة والسلام حضرتنک توراتده وانجیلده
وصف شریفنی اوقیوب اکا تعشق ایدوب غائبانه ایمان کتوروب کلسه ده مبارک جمال شریفنی کورسک
دیرلر ایدی حتی بر دشمنلری اولسه حضرت احمدک صلی الله علیه وسلم اسم شریفنی شفیع ایدینوب جناب حقدن
فتح طلب ایدرلر ایدی وقتا که تشریف بیوردی انکار ایدوب کافر اولدیلر تا بنام احمد از یستفتحون سوره بقره ده
جناب حق بیورر ﴿ولما جاءهم﴾ وقتا که بونلره کلدی ﴿کتاب﴾ بر کتاب که قرآن عظیمدر ﴿من عند الله﴾ الله تعالینک
جناب عالیسندن ﴿مصدق لما معهم﴾ تصدیق ایدیجیدر بونلرله اولان کتابلرکه تورات وانجیلدر اثبات توحید حقده
ونبوتده وقضا وقدرده وحشر ونشر ﴿وکانوا من قبل﴾ وحالبوکه اولدیلر ایدی بو کتابک نزولندن اول
﴿یستفتحون﴾ فتح طلب ایدرلردی ﴿علی الذین کفروا﴾ شول کیمسه لرک اوزرینه که انلر کافر اولدیلر یعنی یهود
هر بر کافر ایله جنک ایتسه لر اللهم انصرنا بالنبی المبعوث فی آخر الزمان الذی نجد نعته فی التوریة دیرلردی
﴿فلما جاءهم﴾ پس اولوقت بونلره کلدی ﴿ما عرفوا﴾ شول کیمسه که بیلمشلر ایدی ما بونده من معناسنه در ﴿کفروا به﴾
حسدلرندن وریاستلرین الدندن الماق خوفندن کافر اولدیلر اکا یعنی انکار ایتدیلر ﴿فلعنة الله علی الکافرین﴾ پس
اللهک لعنتی کافرلر اوزرینه در موضع مضمرده وضع مظهر یعنی فلعنة الله علیهم موضعنده
علی الکافرین بیوردیغی بونلرک اوزرینه لعنت کفرلری سببیله اولدیغی
مشعردر والله اعلم بالصواب

تمام

بسم الله الرحمن الرحیم

شه حسام الدین که نور انجم است * طالب آغاز سفر پنجم است * ای ضیاء الحق حسام الدین راد *
اوستادان صفا را اوستاد * گر نبودی خلق محجوب و کثیف * ور نبودی حلقها تنگ ضعیف *
در مدیحت داد معنی دادمی * غیر این منطق لبی بگشادمی * لیک لقمهٔ بازان صعوه نیست *
چاره اکنون آب و روغن کردنیست * یعنی یا حسام الدین سنک مدحکده معنانک دادن ویروب سنک مدحکی
حقیقت اوزره سویلردم اگر خلقک تحملی اولیدی چونکه تحمل ایتمزلر معده لری تنکدر چاره بودرکه مدارا
ایلیوب هضم اوله بیلدیکی مقدار سویلمک کرکدر ان شیأ کله لا یدرک اول کلام مشهوره اشارت بیوررلر حالا
یدرک کله لا یترک کله * اعلموا ان کله لا یترک یعنی بر شینک کلی سنه یتشلمز ایسه بار اغوره جمیعی ترک اولنمز
یعنی حسام الدین چلبی افندی حضرتلرینک مدح وثناسی کلیله ادا اولنمز ایسه بار اغوره ترک اولنمز ممکن
اولدیغی قدر و خلق تحمل ایده جک مقداری وصف ایدرز دیمک اولور * فخذ اربعة من الطیر فصرهن الیک
سورهٔ بقره ده بو آیت کریمه یه اشارتدر * واذ قال ابراهیم * ذکر ایله یا محمد صلی الله علیه وسلم شول وقتکه
ابراهیم علیه السلام دیدی * رب ارنی کیف تحیی الموتی * ای بنم پروردکارم بکا کوستر نیجه احیا ایدرسین
موتایی حضرت ابراهیم علیه السلامک بو سؤالی علم الیقین عین الیقین اولمقدن اوتریدر و بعضلر دیمشلرکه
یعنی حضرت ابراهیم علیه السلام * ربی الذی یحیی ویمیت * یعنی بنم ربم شول الله ذوالجلال حضرتلریدرکه حیاة و موتی خلق ایدر
جسدلرده دیدیکی وقت * قال انا احیی وامیت * نمرود عنود دیدیکه بنده دخی احیا و اماته قادرم بر مجرمی قتلدن عفو
ایدوب بری قتل ایتمکله حضرت ابراهیم علیه السلام دیدیکه تحقیقا حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک احیا ایتدیکی روحی
بدنه رد ایتمکله در نمرود عنود دیدی سن معاینه کوزکله کوردکمی حضرت ابراهیم علیه السلام نعم کوردم دیمکه
قادر اولمدی غیری تقریره انتقال ایلیوب حکمت حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن دیله دیکه نیجه احیا ایدر کوستره تاکه
قلبی مطمئن اوله اگر نمرود بر کره دخی صورسه بلی کوردم دیو جواب ویرمکه قابل اوله * قال اولم تؤمن * حق سبحانه
وتعالی حضرتلری بیوردی یا ابراهیم سن ایناندکمی بن احیایه قادر اولدیغمه اعادهٔ ترکیب و حیاة ایتمکله * قال
بلی ولکن لیطمئن قلبی * ابراهیم علیه السلام حضرتلری دیدی بلی یا رب ایناندم ولیکن طلب ایلدم بصیرت و سکون
قلب یوسندن زیاده ایلمکدن اوتری و عیان و مشاهده وحی واستدلال اوزره منضم اولمق ایچون * قال فخذ
اربعة من الطیر * حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیوردی پس قوشلردن درت قوش آل دیدی اول درت
مرغک بری طاوس بری بط و بری خروس و بری غرابدر بو درت مرغی اولدرمکدن مراد نفسدر و آنلرک
تکرار احیا اولملری بدندن کنایه در حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلی مثنوی شریفده تفصیل اوزره بیان بیوررلر
* فصرهن الیک * اول قوشلری جمع ایله و ضم ایله کندیکه تا تأمل ایدهسن و بیلهسن شانلرینی * ثم اجعل * اندنصکره
سن ایله * علی کل جبل * هر جبلک اوزرینه * منهن جزءا * یعنی اول قوشلرک اجزاسن تمام مرتبه سحق ایلدکدنصکره

جزو

جزء ایله آیر و هر جزئینی حضورکده کورینان طاغلرک اوزرینه وضع ایله بعضلر درت طاغدر
دیمشلر و بعضلر یدی دیمشلر * ثم ادعهن * اندنصکره آنلری دعوت ایله دیکه کلک الله تعالی حضرتلرینک
اذنیله * یأتینک سعیا * سکا کلورلر سعی ایدیجی و سرعت ایدیجی اولدقلری حالده طیران ایتمکله یاخود مشی
ایتمکله شویله روایت اولنمشدرکه ابراهیم علیه السلام حضرتلرینه امر اولندیکه بو درت قوشی بوغازلیوب
یلکلرین یولوب قطع ایلیوب و باشلرین کندو یاننده آلیقویوب سائر اجزالرین بر برینه خلط ایلیوب
جبال اربعه اوزرینه توزیع ایلیه اندنصکره آنلره چاغروب کلک الله اذنیله دیه پس ابراهیم
علیه السلام حضرتلری چون امری برینه کتوردی اول قوشلره چاغردی آنی کوردیلرکه اجزالر بر برینه
طرفنه اوچمغه باشلدی هر جز کندو اجزاسنه متصل اولوب جثه لر کامل اولدقدنصکره ابراهیم علیه السلام
حضرتلری جانبنه سعی ایدوب کلدیلر باشلرینه منضم اولدیلر * واعلم ان الله عزیز حکیم * و دخی سن بیل
یا ابراهیم که تحقیقا الله تعالی قادردر عاجز دکلدر هر نه دیلرایسه ایدر و حکمت بالغه صاحبیدر یکزمان
بو معطل آن کلوا * نشنود از حکم جز امر کلوا * احکام الهیه دن ایچی * کلوا واشربوا * امرین استماع
ایدر غیرسنی بیلمز تن پرور اولنلردن بعضلر دیمشلر بیت راست نشد حکم کلوا واشربوا * تا که شکم پر
نشود از کلوا * اما حضرت رسول صلی الله علیه وسلم بیوررلر * المعدة بیت الداء والحمیة رأس کل دواء واعط
کل بدن ما عودته * پس تأنی دارد و صبر و شکیب * چشم سیر و مؤثرست و پاک جیب * مؤثر ایثاردن
ایثار ایدیجیدر بونده تنبیه واردرکه مؤمن غیری اختیار ایلیه نفسی اوزرینه یعنی غیره ایثار ایلیه
کندو نفسنه لازم ایکن تسلیم جناب حق سورهٔ حشرده بیوررلر * ویؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة
اثبات تائه وسکون همزه تحریك
کین تأنی پر نور رحمان بود * کما قال علیه السلام * العجلة من الشیطان والتأنی من الرحمن * وین شتاب از هزهٔ شیطان
بود بو عجله شیطانک تحریکندن اولور از نبی بشنو که شیطان در وعید * میکند تهدیدت از فقر شدید سورهٔ بقره ده
* الشیطان یعدکم الفقر ویأمرکم بالفحشاء * حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیوررکه ای بنم قوللرم شیطان سزی
فقرله قورقودر حین انفاقده منع ایدوب صدقه ویرمک فقیر اولورسز دیو اغوا ایدر و سزه امر ایدر افعال
فاحش ایشلمکه و بخل و معاصی و امساکه سبب ورود این حدیث مصطفی صلی الله علیه وسلم که الکافر یأکل
فی سبعة امعاء والمؤمن یأکل فی معاء واحد حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلی کافری تقدیم ایلدی
زیرا اول کیمه اول کافر ایدی صکره مؤمن اولدی اما حدیث شریفک عبارتنده مؤمن مقدمدر مشارق
شریفک یدنجی بابنده مذکوردر و شارحلر انک شرحنده بیورمشلر معا بطن اسمیدر شول شیئه دیرلر که
طعام داخل اوله و حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم مؤمن حقنده * فی معاء واحد * بیوردقلرندن مراد
تحقیقا مؤمنک طعام اوزرینه حرصی آز اولور و دخی مؤمنک یه جکنه و ایچه جکنه برکت ویرلمشدر
آنک ایچون شیء قلیلدن طوق اولور دیمک اولور اما کافر شدید الحرص در حیوان کبی آنک ایچون طویمز
و بر معنا دخی بودرکه تحقیقا مؤمن یمز الا حلالی و حرامدن و شبهه لولرندن کندویی صاقنور حلال لقمه
برکتلو اولور مؤمن آز شیله طویار و کافر فارق ایتمز نه یرسه و نره دن یرسه و نیجه یرسه مقید اولمز که رغیب رب
دارند و بس * اینچنین فرمود سلطان عبس * الناس علی دین ملوکهم * درجه کشته حضرت مصطفی علیه الصلاة
والسلام صبغة الله گاه پوشیده کند * صبغة الله ومن احسن من الله صبغة * مضمون شریفی گاه اولورکه
حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک بو پاسی بر شیئه پوشیده و نا پدید ایلیه کوسترمز اول شیئک تحتنده بر ظهور
ایده جک حکمت اولورسه ای لعمرک مر ترا چون عمر خواند * پس خلیفه کرد و برگردون نشاند * جناب حق سورهٔ حجرده بیوردی

٭ لعمرك انهم لفي سكرتهم يعمهون ٭ يعني سنك حياتك حقيچون يا محمد ٭ انهم ٭ تحقيقا آنلر يعني قوم لوط
٭ لفي سكرتهم ٭ كمراهلقلرندن ٭ يعمهون ٭ يعني غوايتلرنده وكمراهلقلرنده متحير وسركردان اولور پس نيجه ايشيديلر
سنك پند ونصيحتكي وبعضلر ضمير قوم قريشه راجعدر وجمله جملهٔ معترضه در ديمشلر معنئ بيت حق تعالى
حضرتلري سنك عمركه قسم ايلدى وسنى عمر اوقودى وسنى خليفه ايدوب كرسى اوزرينه اوتورتدى منتظر بودن
كين قول نيست ٭ تا بديد آيد كه اسرار چيست ٭ يعني ٭ وما ينطق عن الهوى ٭ مضمون شريفنجه حضرتك حالي وكلامي
پيغمبر عاليجناب صلى الله عليه وسلم حضرتلرينك كلام حكمت انجاميدر البته بونده بر حكمت واردر ديوب منتظر اولمه
سبب رجوع كردن مهمان ٭ حرص از دو هاست نچيزيست خرد ٭ تشكيم عليه الصلوة والسلام حضرتلري بيورر
٭ ان ابن آدم لا بقليل يقنع ولا بكثير يشبع اقتربت الساعة ولا يزداد الناس على الدنيا الا حرصا ولا تزداد
منهم الا بعدا ٭ كان يد الله آن حدث راهم بجود ٭ خوش همى شويد كه دوزشان چشم بد ٭ سورهٔ فتحده در ٭ ان الذين
يبايعونك انما يبايعون الله يد الله فوق ايديهم ٭ تحقيقا شول كيمسه لر كه سنكله بيعت ايدرلر تحقيقا بيعت
ايتمزلر الا الله ايله بيعت ايدرلر الله ذو الجلال حضرتلرينك يد قدرتى آنلرك اللرينه اوستونده در وآنلرك
ما خوشتن در پس آنكله بيعت ايتمك الله عظيم الشان حضرتلرينه بيعت ايتمك اولمجق اول حضرت همان كانه يد الله
كفت فليبكوا كثيرا كوش دار ٭ سورهٔ توبه ده در ٭ فليضحكوا قليلا وليبكوا كثيرا جزاء بما كانوا يكسبون ٭ پس كولسونلر
از كولرلر وكركدر چوق آغلسونلر خبردر صيغهٔ امرده واقع اولمشدر تا دلالت ايده كه اهل كفرك حال
حاللرى دنياده وآخرتده واجب ولازمدركه از كولوب چوق آغلسونلر وجائزدركه ضحكدن بكا سرور ايله عندن
كنايت اوله وقليلدن عدم مراد اوله يعني قيامتده بونده بر غم حواله اوله كه هركز سرور حاصل اولميه
٭ جزاء ٭ جزا بوندن حق تعالى بونلره جزا ويره جزا ويرمكلكله ٭ بما كانوا يكسبون ٭ دنياده كسب ايلدكلري
شئ سببيله نفاقدن وغزادن قالمقدن وغيرلرى دخى منع ايتمكدن اما حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلا
امر غائب معناسن قصد بيوردى محل مناسب اولمغين وحق سبحانه وتعالى حضرتلرى ايچون آغلمنك فائده سن
بيان اوتورى الله ذو الجلال حضرتلرى ايچون چوق چوق آغله كه حق تعالى حضرتلرينك شير فضلي وعطاء رحمتي
سكا دريغسز كله واصل اوله ديو بيورديلر ٭ اقرضوا الله قرض ده زين برك تن ٭ تا برويد در عوض در دل چمن ٭
سورهٔ مزمل ده بو آيت كريمه يه اشارتدر ٭ واقيموا الصلوة ٭ صلوة مفروضه يه طوروك يعني قائم ايلك
٭ وآتوا الزكوة ٭ زكاة واجبه يى دخى ادا ايليك ٭ واقرضوا الله قرضا حسنا ٭ يعني الله قرض ويرك قرض حسن
ويرمكلكله بوندن مراد سبيل خيرده سائر انفاقاتدركه واجب اوليه يا خود احسن وجه اوزره اداء زكاة مراد اوله
وبو صدقاته قرض حسن بيوردى وعرف عوفي مشعر در تشكيم تخريج بيوردى ٭ وما تقدموا لانفسكم من خير ٭ وشول
شئ كه نفسكز ايچون تقديم ايدرسز خيردن يعني سزدن اول آخرته كوندرسز ٭ تجدوه عند الله ٭ بولورسز آنى
الله قتنده ٭ هو خيرا ٭ آنى خيرلو ويكرك بولورسز ٭ واعظم اجرا ٭ ودخى اجر بوندن آنى اعظم بولورسز اولمكه قتنده
وصيت ايدوب سزدن صكره اولرحى صدقاتدن يا خود دنياده ويرلان متاعدن آخرتده ويرلان اجرى خيرلو
واعظم بولورسز ديمك اوله معنئ بيت جناب پير دستكير بيورورلركه جسمك آرزوغندن يعني رزق معينكدن
الله قرض وير يعني نفسكدن كسوب الله ايچون انفاق ايله تا كه درونكده بچتزار معنى وكلزار معارف الهيه حاصل
اوله قرض ده كم كن ازين لقمهٔ تنت ٭ تا نمايد وجه لا عين رأت ٭ اشارتدر بو حديث قدسي يه كه جناب حق بيوردى
٭ اعددت لعبادي الصالحين ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على قلب بشر ٭ زين پليدى بد بد وپاك برد ٭
از پليدكم تن او برخورد ٭ جنب سورهٔ احزابده بيورر ٭ انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس ٭ يعني الله تعالى ديلر الا سرنه

اذهاب

اذهاب ايدوب كيدرمك ديلر عزتلكزي مدنس اولان كناهي ٭ اهل البيت ٭ حرف ندا محذوف اولمق
اوزره يا خود مدحيت اوزره منصوب اوله اى اهل بيت محمد ديمك اوله صلى الله عليه وسلم ٭ ويطهركم ٭
عن المعاصي وسزى پاك ايلمك ديلر معاصيدن ٭ تطهيرا ٭ پاك ايلمكلكله قاضي بيضاوى وكشاف
بيورمشلركه بو آيت كريمه دليلدر كه ازواج طاهرات حضرت سيد المرسلين صلى الله عليه وسلم دخى اهل
بيتندندر ووسيط نام كتابده عكرمه دن رضى الله عنه نقل ايلمش كه اهل بيتدن مراد ازواج طاهراتدر
ديمش زيرا آيت كريمه نك ما قبلنده خطاب آنلره در وما بعدى دخى آنلره خطابدر تفسير بيضاويده
وزاد المسيرده قول عامدر ازواجه واولاده ديو بيورمشلر وصاحب عين المعاني بيورمشكه ظاهر
تفسيركا دلالت ايدركه اهل بيت ازواج طاهرات اوله اما حضرت عائشه وام سلمه وابو سعيد خدرى
وانس بن مالك رضى الله عنهم روايت ايلمشلركه اهل بيت حضرت على وفاطمة الزهرا وامام حسن
وامام حسين رضى الله عنهم حضراتيدر تشكيم اسباب نزولده ايراد ايلمش ام سلمه رضى الله عنها ديديكه
رسول اكرم صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بنم خانه مى تشريف بيورديلر بر كليم دوشندم قعود بيورديلر
بعده حضرت فاطمه رضى الله عنها كلوب بر مقدار سنبوسه يا خود پشمش ات كتوروب عليه الصلوة
والسلام افندمز حضرتلرينك اوكلرينه قودى عليه الصلوة والسلام حضرتلرى بيورديلركه يا فاطمه على وحسن
وحسين بيله اولسونلر دعوت ايله تا بو خوانده بزمله همكاسه اولالر حضرت فاطمه آنلرى دعوت ايلدى چون
طعام يلوب تمام اولدى عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرى اول كليمك فضله سن آنلرك اوزرينه
اورتوب بيورديلركه يا رب بونلر بنم اهل بيتمدرلر بونلرى رجسدن پاك ايله ظاهرا وباطنا ام سلمه
ديديكه اول محلده بن دخى باشمى كليم الننه صوقوب ديدمكه يا رسول الله بن دخى سنك اهل بيتكدنم ديو
بيورديلركه ٭ انك على خير ٭ پس بو آيت كريمه نازل اولدى اول جهتدندركه آل عبا بو بش كيمسه نك
حقنده اطلاق اولنور بيت آل العباء رسول الله وابنته ٭ والمرتضى ثم سبطاه اذا جمعوا ٭ حضرت مولانا قدسنا الله
بسره الاعلا بيورورلركه تن آرزوغندن بر مقدارين ترك ايدوب الله تعالى يه قرض وير زيرا تن چونكه
كندين بو سركيندن پاك ايليه جواهر اجلالي معارف الهيه ايله پر ايلر ٭ ويطهركم تطهيرا ٭ مضمون شريفنده
حصه دار اولور پس اى سالك جناب حقدن اهل بيته اولان عطيهٔ طهارت ظاهر وباطندن حصه دار
اولمق ايستر ايسك طعامكي تقليل قصد ايله نفسكي رياضت وجوع وعبادت ايله زبون ايله
اولكه اول طهارتدن بر نصيب اخذ ايليه سن هم بدين نيت كه اين تن مركبست ٭ نفسك مطيتك فارفق
يعني نفسك سنك مركبندر اكا رفق ايله ديو بيوردى پس بو نيت اوزره نفسكى بسله ديو شيطان اغوا
ايدر حفت الجنة بچه محفود كشت ٭ يعني جنت اورتلدى نيله اورتلدى سؤالدر بالمكاره كه از و افزود كشت
جوابدر يعني شول نفسه كريه كورنان شيلر ايله اورتلديكه آنى ايشلمك ايله مزرع اعمال زياكى اولور وجنته
واصل اولنور بو حديث شريفك مفهوميدركه عليه الصلوة والسلام حضرتلرى بيورر ٭ حفت الجنة بالمكاره وحفت
النار بالشهوات ٭ جنت اورتلدى نفسه كريه كورنيان شيلر ايله كه آنى ايشليانلر جنته واصل اولورلر
وجهنم اورتلدى نفسك اشتها ايتديكى شيلردن كه آنى ايشليانلر جهنمه واصل اولورلر عقل را با عقل يارى
يار كن ٭ امرهم شورى بخوان وكار كن ٭ كندى عقلكى بر يارك عقلي ايله يار ايله ٭ امرهم شورى ٭ آيتنى اوقى
آنك مضمون شريفيله عمل ايله جناب حق سورهٔ حم شورى ده بيورر ٭ والذين استجابوا لربهم ٭ يعني ودخى شول
كيمسه لركه استجابت ايلديلر پروردكارلرى ايچون يعني قبول ايلديلر رسول عليه السلامك دعوتني بو آيت كريمه

قوم انصار حقنده نازل اولدی اول زمانده که علیه الصلوة والسلام حضرتلری آنلری ایمانه دعوت
بیوردی تردد سز قبول ایلیوب ایمانه کلدیلر * واقاموا الصلوة * ودخی صلواتی قائم ایتدیلر طورغور دیلر ارکان
وشرائطی اوزره * وامرهم شوری بینهم * بونلرک هرکاری دو مشورتده قابلیندن برأی اوزرینه منفرد اولمزلر
حتی بربرله مشاورت ایدوب جملهسی برأیی معقول کورینجه برایش ایتمزلر وبونلرک بویله ایلدکلری رأیک
تدبیرلرندن والاکا هلقلرندندر برایشده وشوری مصدردر تشاور معناسنه در * ومما رزقناهم ینفقون *
وکندولره اعطا ایلدیکمز رزقدن انفاق ایدرلر یعنی محتاجلره نفقه ویررلر فی سبیل الخیر وحضرت مولانا قدس الله
سره الاعلا آنی قصد بیوررلر عقلکی بریارک عقلی ایله یار ایله یعنی برمرشد کامل اتکنی طوت سن عقلی
ناتماملکی آنک عقلنه تسلیم ایت سن هر ایشده آنکله مشاورت ایت سن نیجه که قوم انصار علیه الصلوة والسلام
حضرتلرینه ایمان کتوروب آنکله مشاورت ایدرلر ایدی نواخت حضرت مصطفی علیه السلام آن عرب مهمان
آب بر دوزد بر آمد در سخن * کای شهید حق شهادت عرضه کن * ای فلک شاهدی بکا شهادت عرض ایله
دیدی * لتکونوا شهداء علی الناس ویکون الرسول علیکم شهیدا * مضمون شریفنجه سن شاهد سن شهادت عرض ایله
تا ایمان کتورم دیدی تا درین دهلیز قاضی قضا * بهر دعوی الستیم وبلی * بز قاضی قضانک دهلیزنده یعنی محکمهسنده
قیوسی ازسنده یعنی بو دنیاده دعوی * الست بربکم * ده دیدیکمز بلی یی اثبات ایتکدن اوتری طورورز اشارتدر
سوره اعرافده اولان آیت کریمهیه * واذ اخذ ربک من بنی آدم من ظهورهم ذریتهم * یعنی ذکر ایله یا محمد صلی الله علیه وسلم
شول وقتی که سنک ربک اخذ ایلدی یعنی اخراج ایلدی بنی آدمک صلبلرندن نسللرینی که قرنا بعد قرن
توالد ایده کلدی اوزره * واشهدهم علی انفسهم الست بربکم قالوا بلی * بونلری اشهاد ایلدی کندی نفسلری
اوزرینه یعنی بونلرک نفسلرنده ربوبیتنه شهادت ایلدیکنجه دلائل وبراهین نصب ایلدی وبونلرک عقولنه
دخی نیجه افرادلری شیئلر ترکیب ایلدی حتی بونلر قابل خطاب اولدیلر منزلهسنده اولدیلر آندنصکره
بونلره خطاب ایدوب * الست بربکم * دیدی یعنی بن سزک ربکز دکلمیم * قالوا بلی شهدنا * دیدیلر که بلی یاربنا شهادت
ایلدک نفسلریمز اوزرینه واقرار ایلدک سن عظیم الشان حضرتلرینک ربوبیتکه * ان تقولوا یوم القیمة *
یعنی بونلری اصلاب آبادن اخراج ایلیوب بونلری کندو نفسلری اوزرینه اشهاد ایدوب عهد ومیثاق
اخذ ایلدیکمز بونلرک دیمکلکلری کراهتدن اوتریدر قیامت کوننده * انا کنا عن هذا غافلین * یعنی قیامت
کوننده دیمیهلرکه تحقیقا بز بوندن غافل ایدک وبیلمزدک که ایمان واعتقاده وعبودیته سعی ایدهیدک
وبزی بر دلیل ایله آکاه ایلمدک دیمیوبلر دیو اخذ میثاق ایلدک جناب پیر دستگیر بیوررلر که چونکه روز
الستده بلی دیدک شمدی دنیاده اول دیدیکمز بلی یی اثبات ایلمک بزه واجبدر آنک ایچون کلدک اثبات
ایتمینجه خلاص اولمزز ازلجاج خویشتن بشنسته * اندرتنکی کف ولب بسته * بو دهلیز تنک که دنیا در
بونده الکی ودلکی باغلمشسن یعنی الکله صدقه ودلکله شهادت ایتمزسین بیان نماز وروزه وهم حج های
هر کسی کوشد جمالی با فسون * جست دارم کوهری در اندرون هرکس مال ویرمکله یا ذکر ودعا وطاعتله
چالشور سعی ایدر آنک سعی ایتمسی نه دیمکدر درونمده کوهر اعتقاد واردر دیمک اولور * کل اناء یترشح
بما فیه * حکمنجه هرکس درونده اولنی اظهار ایدر سبق برده رحمتش وآن عذر را حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک
رحمتی غضبنه سبقت ایلمشدر تشکیم حدیث قدسیده بیورر * سبقت رحمتی علی غضبی * وآن غدر را مرهون
مصرع ثانیه داده نوری که نباشد بدر را گاه اولورکه الله عظیم الشان حضرتلری اهل غدره یعنی غدار ومرایلره
بر نور ویررکه اول نور بدر اولمش آیده اولمیه یعنی اول غدار ومرایلرک ظلمتنی نوره وتقلیدنی تحقیقه

ومجازن حقیقته تبدیل ایلر رحمتی ایله هیچ استعدادلری یوغیکن زیرا حق تعالی حضرتلرینک رحمتی استعداده
موقوف دکلدر پاک کردن آب همه پلیدیها * وپاک کردن ضدا * که گرفت از خوی یزدان خوی من * یعنی
بنم خویم حق تعالی حضرتلرینک خویندن خوی طوتمشدر آبدن مراد اولیاء الله حضرتلریدرکه واعیان الی الله
آنلر توبه ویریجی وارشاد ایدیجی درلر الله عظیم الشان حضرتلری توابدر قبول ایدیجیدر تواب تفسیرنده دیمشلر
حق سبحانه وتعالی حضرتلری عاصیلر ایچون توبهیه توفیق ویریجیدر مرة بعد اخری وبعضلر دیدیلر توبهیی قبول
ایدیجیدر تشکیم بیورر * واستغفره انه کان توابا * وبعضلر دیدیلر توبه ایتدیلر دیلهدیکنه توبه یاغفر تشکیم بیورر
* ثم تاب علیهم لیتوبوا * بویله اولیجق توبه ده آندن وتوفیقده آندن وقبول ایلمکده آندندر استعانت آب از حق تعالی
زاختلاط خلق باید اعتلال * ان سفر جوید که ارحنا یا بلال * یعنی اولیاء الله حضراتنک وجود شریفلری
اختلاط خلقدن علیل وازدحام عوامدن کلیل اولدقده اول سفر آلهی ومناجات پادشاهی طلب ایدر تشکیم سلطان
انبیا صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینه اختلاط خلقدن ملال وخاطر شریفلرینه کلال کلسه مؤذنلری بلال حبشی رضی الله عنه
حضرتلرینه امر وفرمان بیوروب * ارحنا یا بلال * دیو بیوررلردی تا که استماع حسن صوت ایتمکله ذوق روحانی حاصل
اولوب استغراق وصفا الویره وجناب حقه توجه تام میسر اولوب کدورات بشریتدن بر مقدار خلاص بولور
دیرلر ایدی زیرا پیغمبر عالیمقام علیه افضل الصلوة والسلام حضرتلرینه اکثر اوقاتده بو کلی حال واقع اولوردی برکی
دعوت وارشاد امتدن ملال حاصل اولدقده * ارحنا یا بلال * بیوررلردی یعنی بزی راحت ایله دیررلردی تا که سماع
صوت حسن ایله ذوق واستغراق الویروب قرب لی مع الله رجوع بیورهلر وچون اول حالدن ارشاد امتیچون
عالم صحوه کلمک ایستهلر * کلمینی یا حمیرا * بیوررلردی زیرا نشاطایفهسی دنیادر انسانه دنیایه وبشریته چکر
ونغمات والحان جانفزا روحانیدر انسانه خصوصا سالک حقیقت شناسی جانب حقیقت ربانیه وآرزوی
جمال سبحانه جانبنه چکر کواهی دادن فعل وقول بیرونه برضمیر * حاجتش نایه بفعل وقول ضوب * احذروهم
هم جواسیس القلوب * یعنی طبیبان بدن مرض انسانی نبض وقاروره دن بیلورلر اما طبیبان الهی درون انسانه
داخل اولوب امراض قلوب انسانی واعتقاد وایمانی نه مرتبهده در بیلورلر پس آنلردن حذر ایلیک تحقیقا آنلر قلوبک
جاسوسلریدر اشارتدر بو حدیث شریفه * اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله فانهم جواسیس القلوب فاذا جالستموهم
فجالسوا بالصدق * یعنی مؤمنک فراستندن صاقنک زیرا مؤمن الله نوریله نظر ایلر وتحقیقا آنلر قلوبک جاسوسلریدر
پس آنلر ایله مجالست ایلسکز صدقله مجالست ایلیک بیان آنکه نور خود را از اندرون سر عارف * شاهدی اش
فارغ آمد از شهود * وز تکلفها وجانبازی وجود * یعنی اول نور عارفک ظهور ایلدکدنصکره آنک شهادتی کفایت
ایدر سائر افعال واقوالک شهادتندن فارغ اولور غیری شاهده احتیاج قالمز سعیکم شتی تناقض اندرید
* ان سعیکم لشتی * مضمون شریفنجه قولکز فعلکز ایکیسی بر تناقض ایچندهسز روز می دوزید وشب برمی درید کوندز
دیکرسز کیجه یرترسز یعنی کوندز مولایه لایق عمل ایشلرسز کیجه نفسکز مرادنجه عمل ایدوب کوندز اولان عملکزی باطل
ایدرسز یاخود کوندز خلقه صورت صلاحدن کورینوب کیجه فساده مباشرت ایدرسز چون گواهت تزکیه شد قبول
ورنه محبوس است اندر مول مول گواهک تزکیهسی اولمیجق یعنی عمل ظاهر ایشلیان کیمسهنک باطننده صدق دل
اولمینجه محبوسدر انتظار وتوقفده اول عمل قبول اولنمز * فانتظر انهم منتظرون * اشارتدر سوره سجده الم ده
اولان آیت کریمهیه * ویقولون * وکافرلر دیرلر * متی هذا الفتح * قچن اولور سزک یوم الفتح دیدیککز که * ان الله
سیفتح علی المشرکین * دیرسز یعنی الله تعالی حضرتلری عنقریب فتح ونصرت ویرر مشرکلر اوزرینه غالب اولورز
دیرسز نه زمان اولور اول فتح دیرلر تکذیب واستهزا یوزندن استعجال ایدرلر * ان کنتم صادقین * اگر سز دعوکزده

صادق ایسه‌کز فتح اول فتح دیرلر * قل یوم الفتح * پس بوکافرلره دی یا محمد صلی الله علیه وسلم یوم فتحده
* لا ینفع الذین کفروا ایمانهم * کافر اولنلره ایمانلری نافع اولمز یوم فتحدن مراد یوم قیامت یا یوم بدر یا یوم فتح
مکه‌در پس قیامتده وصباح قتلده اولان ایمان نافع اولمز زیرا ایمان بالیأسدر * ولا هم ینظرون * ودخی انلره
مهلت ده ویرلمز عذابدن یاخود قتلدن * فاعرض عنهم * پس یوز دوندر انلردن طریقیله * وانتظر * ومنتظر اول
جانب حقدن نصرته * انهم منتظرون * تحقیقا انلر دخی منتظردر سنک اوزرینه غالب اولمه معناسی
یانسن سعی ایدوب توکلی فعلکه موافق ایلیوب صدقله عبادت ایتمیه‌سن وستیز وعناد ایلیه‌سن کی تا دخی
جانب حقدن ستیز ایدرلر فیض الهی ایرشمز امّا توکلی فعلکه موافق ایلیوب صدق ویقین ایله عبادتی
ایتسک جانب حقدن فیض وفضل رحمت دریغ ایلمز کلوب یتشور ایمدی سن منتظر اول فیض الهینک کلمسنه
مستعد اولدیغک حالده زیرا اول جانب همان طلب واستعداده منتظردر عرضه کردن مصطفی علیه الصلوة
والسلام شهادت را * در نبی شارکهم گفتست حق سورهٔ بنی اسرائیلده جناب حق بیورر * واستفزز
یعنی یرندن دپرد وطیرانده * من استطعت منهم * یعنی هرکیمی استخفاف ایتمکه قادر اولورسک انلردن ایله
* بصوتک * اوازایدوب چاغرمقله یعنی فساده دعوت ایتمکله * واجلب علیهم * هایقر بونلرک اوزرینه
* بخیلک ورجلک * اتلودن ویایه‌دن اعوانکی جمع ایدوب بونلرک اوزرینه هایقر * وشارکهم فی الاموال *
بونلر ایله شریک اول اموالی حرامدن کسب ایدوب ولایق اولمیان یره فسق وفجوره صرف ایدرلرکن حمل ایتمکله
بونلره شریک اول * والاولاد * واولادده دخی بونلرایله شریک اول یعنی اولادلرینه دخی نسب حرام
قیدرمغله وترغیب ایتمکله یعنی زنادن اولاد حاصل ایتدرمکله بونلره شریک اول بوآیت کریمه‌ده
واقع اولنلر امردن مراد طلب دکلدر بلکه امر صورتنده تهدیددر شیطانه واکا تابع اولنلره گفت پیغامبر
زغیب این راجلی حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلم بوآیت کریمه‌نک مضمون شریفنی دیو ایله انسانک اولاد
واموالنده مشارکتنی بنجابه اشکاره خبر ویردی غیبدن یعنی الهامدن در مقالات نوادر با علی نادر کلاملر
اثناسنده امام علی کرم الله وجهه ورضی الله عنه حضرتلرینه سویلدی یا رسول الله رسالت را تمام * بوکوزی
همچو شمس بی غمام اول عرب ماهنک جملهٔ کلماتندر بوسوزکه دیدی یا رسول الله صلی الله علیه وسلم ذات عظیم
الشانک رسالتی شمس بی غمام کبی کوستردک هیچ شبهه قالمدی آنکه از جوع البقر او میطپید * همچو مریم
میوهٔ جنت بدید اول کیمسه که جوع البقردن اضطراب چکدی حضرت مریم کبی یانده میوهٔ جنت کوردی
نتکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورهٔ مریمده حکایه بیوروردی * کلما دخل علیها زکریا المحراب وجد عندها
رزقا قال یا مریم انی لک هذا قالت هو من عند الله * بیان آنکه نورکه غذای جانست غذای جسم اولیا
می شود که اسلم شیطانی علی یدی * بوحدیث شریفه اشارتدرکه ابن مسعود رضی الله عنه روایت ایدر
قال النبی علیه الصلوة والسلام * ما منکم من احد * سزدن هیچ برکیمسه یوقدر * الا وقد وکل به قرینه من الجن
وقرینه من الملائکة * الا موکل اولمشدر الا برقرین شیطاندن وبرقرین ملائکه‌دن * قالوا وایاک یا رسول الله * دیدیلرکه
یا رسول صلی الله علیه وسلم سکاده بوقرینلر مسلط اولمشدر * قال وایای * علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیوردیلرکه بکاده مسلط اولمشدر * ولکن الله اعاننی علیه * ولکن الله تعالی حضرتلری بکا عون وعنایت ایلدی
انک اوزرینه غالب اولدم * فاسلم شیطانی علی یدی * پس بنم شیطانم بنم المده اسلامه داخل اولدی
* فلا یأمرنی الا بخیر * پس بکا امر ایلمز الا خیره امر ایلر یا حریص البطن عرج هکذا ای قرینی بر ایدوب طولدرمغه
حریص اولان عروج ایله مرتبهٔ ملکیته شونک کبی یعنی تقریر وبیان ایلدیکم کبی انما المنهاج تبدیل الغذا

تحقیقا

153

تحقیقا طریق یوقدر الا تبدیل غذا ایله‌در یعنی غذای جسمانی‌یی غذای روحانی‌یه تبدیل ایتمکله یا مریض
القلب عرج للعلاج جمله تدبیر تبدیل مزاجدر یعنی مزاج حیوانی‌یی مزاج انسانی‌یه تبدیل ایلمکدر ایها المحبوس
فی رهن الطعام ای طعام قیدینه مقید ومحبوس اولان کیمسه یعنی طعامه حریص اولوب همتی آنک تحصیله مرهون
محبوس قلان کیمسه سوف تنجو ان تحملت الفطام عن قریب نجات بولورسن اگر فطامه تحمل ایدرسک فطام
طفلک سوددن کسلمه‌سی دیرلر یعنی تدریجله دنیا طعامندن کسلورایسک نجات بولورسون ان فی
الجوع طعاما وافرا جوعده طعام وافر واردر یعنی غذای روحانی واردر افتقدها وارتجی یا نافرا یعنی جوعده اولان
طعام وافری طلب ایله آره ودخی امید طوت رجا ایله جانب حقدن اولرکسکا اول ذوق میسر اوله ای جوعدن
نفرت ایدیجی اغتذی بالنور کن مثل البصر نور ایله غذالن بصر کبی اول وافق الاملاک یا خیر البشر موافقت ایله
ملائکه‌یه غذای نور اکل ایلمکده ای بشرک خیرلوسی * انکار اهلان غذای روح را * بر عدم باشم نه بر موجود مست *
معشوق غیبی‌یه عاشق اولورم موجود فانی‌یه دکل زانکه معشوق عدم وافی ترست زیرا معشوق غیبی وفا ایدیجی
رکدر * تمثیل روشنها * هکذا ینبوهم بآیت هره ها حرف تنبیه‌در یعنی اکاه اول ایتته بونجلین ابتلا وامتحان
ایلمز قیامت یرنده فتنه ذات افتضاح القاهره اول قیامت کوننده برفتنه دکه افتضاح قاهره صاحبیدر
یعنی قهرایدیجی رسوالق واردر یاخود نبأیه تا ایله اوقیوب فتنه‌یه تبأیه فاعل طوتوب یعنی بوتقدیرجه آنلرک
قیامت یرنده برفتنه ابتلا وامتحان ایدرکه اول فتنه قهرایدیجی رسوالق صاحبیدر دیمک اولور یاخود فتنه
نزع خافضیله اوزره منصوب اولوب برفتنه ایله امتحان ایدرکه اول فتنه افتضاح قاهره صاحبیدر
دیمک اوله یاخود سؤال مقدره جواب اوله یعنی اگر سؤال اولنورسه اول ساهره ده نه واردر دیو جواب بودرکه
فتنه برفتنه واردرکه افتضاح قاهره صاحبیدر دیمک اوله تنفیر یا حسرة علی العباد بوآیت کریمه سورهٔ
یس ده‌در تمام آیت کریمه بودرکه * یا حسرة علی العباد ما یأتیهم من رسول الا کانوا به یستهزؤن * یا ملائکه
یا ثقلینک مؤمنلری قیامت کوننده دیه‌لر ای حسرت وای ندامت حاضر اولکه زمانکدر شول عبادی اوزرینه‌که
بونلره رسلدن بر رسول کلمدی الا اول رسوله اولدیلر استهزا ایدر پس آنلرک اوزرینه حسرت وندامت
واردر کذلک علمای دین وراشدان اهل یقینه دخی استهزا ایدنلره حسرت وندامت مقرردر
ظلمت الارباح خسرا مغرما فائض لزیان اولدی وبرنج وهلاک وعذاب اولدی تشتکی شکوی الی النه
العمی شکایت ایدرلر شکایت ایتمکله حضرت خدا جانبنه اعمالقدن یعنی هرکیمسه برشیئه محبت ایلیوب
آنی کندویه شمع هدایت ظن ایلمش ایدی وآنک محبتی شرابیله مست اولمش ایدی وآنک وصلنی
کندویه فائز کلی ظن ایدردی قیامتده کوررکه شمع محبتی سونمش وکیفیت باده باشندن کتمش
یعنی اعتقاد ایدوب شمع هدایت دیو طوتدیغی نسنه بی نور وبی رونق اولمش واول مرا نفس که اثرست
ایلمش ایدی آنک باکسی مقامنده ایدی اول دخی فنا اولمش ومحبوب حقیقی کندویه پنهان ایلمش اول
اولوقت دیرلرکه دریغا فائز لرز زیان اولدی وبزه اراولنان شیلر بوغمزه بورج قالدی شکایت
ایدرلر حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه بوکورلکدن یعنی تضرع وابتهال ایدرلر دنیاده اولکه الله ذوالجلال حضرتلری
بوکورلکک ظلمتنی رفع ایلیوب طوغری یول هدایت بیورر واکر شکایت اخرت اولوراسه ندامتدن فائده
ویرمز حبذا ارواح اخوان ثقات نه کوزلدر اعتماد اولنمش اخوانک روحلری حبذا افعال
مدحدندر حب اشی دیرلر قچن اول شی محبوب اوله ذا فاعلیدر ومخصوص بالمدح اولنه ارواحدر
مضافدر اخوانه ثقات ثقه‌نک جمعیدر معتمد معناسنه‌در صفتیدر اخوانک معنا نه کوزلدر

وسوکلیدر شول اخوانک روحلری که معتده لکله متصف اولمشلردر مسلمات مؤمنات قانتات
آنلر مسلملر ومؤمنلر وقانتلردر یعنی خاضع وخاشع وعابدلردر قانت فرمانبر وداعی ومواظب
علی الطاعات جمله‌سنه استعمال اولنور سبب آنکه فرجی را فرجی نام نهادن ❊ نه از لباس صوف
وخیاطی ودب صوف کیمک وخرقه دیکمک واتهسته یورمک ایله دکلدر بلکه صوفی لک صفت
دل طلب ایلمکدر صوفی کشته به پیش این لئام ❊ الخیاطه واللواطه والسلام صوفیلک بولنمرک
قتنده اولمشدر خرقه دیکمک وبوینه ردا طاقمق وتعظیم ایله سلام ویرمک لواطه لامک فتحیله
ردا معناسنه در دیمشلر بجهد از تخیلها نه شه شود ❊ تیرشه بنماید آنکه ره شود حجار کندوی خلاص
ایلر شول تخیللردن که شاه اولمیه یعنی حقدن غیرینک دامنه کرفتار اولمز جرعه بر ریختی زان
خفیه جام ❊ برزمین خاک من کاس الکرام ❊ وللارض من کاس الکرام نصیب ❊ مضمونجه جام
حسن وجمالک وقدح عشق وکمالکدن بوزمینه برجرعه صاچوب اول خاک جرعه آمیزدن وجود
آدمی خلق ایلدک جد طلب آسیب اوای ذوفنون تو دنیاده نقدر حسن ولطافت وملاحت
واراید محبوب قدیمک ملاحت ولطافتندن برجرعه در یعنی بو عالمه حق تعالی حضرتنک فیضندن
شامل اولمشدر آنمدی جدل وحقیقت بینلک وتعظیم ایله طلب ایله آنک آسیبنی ای فنلر
صاحبی بتزل ظن ایله وتجسر وستهان کورمه آنکه بر تو تجلیات الهیدر لا تمس ذلک الا المطهرون
اول جرعه یه مس این مز الا طاهر ومطهر اولنلر پس قنغی مظهرده اول حسن وجمال الهی جرعه سن
ظاهر اولمش کورسک الکا طهارتله نظر ایلمک کرکدر وپاکلک ایله مس ایلمک کرکدر وسالکه لازم اولان
بودرکه بو اشیاده ظهور ایدن لطافت وملاحت وطراوت ونضارته کوزدکن قعردن اصله
رجوع ایلیه پرده منظاهرده کوردیکی نوری بی پرده مشاهده ایلمکه سعی ایلیه حبذا آن مطبخ پر نوش وقند
نه کوزلدر اول مطبخ الهی که پر نوش وقنددر که سلاطین کاسه لیسان وینند که سلطانلر اول مطبخ
الهینک چناغنی یالایجیدر یعنی رزقی ییجیدر زیرا جمله‌نک رزقن ویرجی اولدر حبذا آن خرمن
صحرای دین ❊ که بود هر خرمنی آنرا دانه چین نه کوزل سعادتلو خرمندر صحرای دینک خرمنی یعنی دین ارباب
تحقیق که خرمن سعادت ایدی حاصل ایلمشلردر آنلرک خرمن سعادتنک جمیع ادیان خوشه چینلریدر
حبذا دریای عمری بی غمی ❊ نه سعادتلو دربی غملک عمرینک دریاسی یعنی اول ارباب تحقیق که فنا فی الله ده
عمر ابد وبقای سرمد بولمشلر ودنیا وآخرت غمندن خلاص اولمشلردر ولوبی غملکله بر رزق الهی حاصل
ایلمشلردر که یدی دریا آنک قتنده بر شبنم کبی در صفت طاوس ❊ بلشتر رفتست وبیکا نعمت روز ❊
یعنی عمرکک زیاده‌سی کیدوب آزی قالمشدر وروز دخی بو وقتدر نظم ای جوانا وعمر داده بباد ❊ هیچت
از مرک می نیا یاد ❊ چاره خود بکن که ره درست ❊ دیر بکش که منزلت کورست ❊ در بیان آنکه لطف حق را
همه کس داند وقهر حق را همه کس داند وهمه کس از قهر حق کریزانند ودر لطف او در آویزان اما
حق تعالی قهرها را در لطف پنها کرد ولطفها را در قهر پنهان کرد نعل بازکونه وتلبیس ومکر الله بود
تا اهل تمیز وینظر بنور الله از حالی بینا جدا شوند ❊ لیبلوکم ایکم احسن عملا ❊ نتکیم بر کیمسه‌یه نعمت
ودولت ویرر اما آنک نتیجه‌سی محنت ونقمت اولور وبعضی کیمسه‌لره ❊ اذا احب الله عبدا ابتلاه ❊ مضمونجه
محنت وریاضت ویرر اما سبب رحمت اولور پس ایمدی نعل بازکونه در ❊ الذی ❊ اول الله عظیم الشان که
❊ خلق الموت والحیوة ❊ خلق ایلدی موت وحیاتی احیاء عباده ❊ لیبلوکم ❊ سزه امتحان ایدیجیدرک معامله

معامله

معامله ایلکدن اوتری موتی وحیاتی وسائر تکالیفی بیورمقله ای مکلف اولنلر ❊ ایکم احسن عملا ❊
قنغیکز عملی یوزندن اصوب واخلصدر ومحارمدن اورع وطاعته اسرعدر ظاهر اوله پس حال بین
اولنلر قهر صورتنده لطفی ولطف صورتنده قهری تمیز ایدرلر ❊ عسی ان تکرهوا شیئا وهو خیر لکم وعسی
ان تحبوا شیئا وهو شر لکم ❊ حکم شریفنی غلط ایدرلر ایمدی نا ینظر بنور الله اولمینجه بو سره مفهوم
وقوف وشعور میسر اولمز زانکه عقلت جوهرست این دو عرض ❊ این دو از تکمیل آن شد مفترض ❊
عقلک جوهردر صوم وصلاة اول جوهرک اورزنه عرضدر وعقل تکمیل بولدقده انک بو ایکی عرض
اکا فرض اولور نتکیم ابن عباس رضی الله عنهما حضرتلری بیورر ❊ اسس الدین علی العقل وفرضت الفرائض
علی العقل وحرمت المحارم علی العقل ❊ تفاوت عقول در اصل فطرت ❊ آن زصیدی حسن صیادی بدید ❊
اول کیمسه که مصنوعاتدن صانعه رجوع ایلیوب جان ودلنی صانعک عشق ومحبتی دامنه کرفتار ایلدی
بو صید اولمقدن صیادک یعنی صانعک جمال باکمالنی کوردی وین زصیادی غم صیدی کشید ❊ وشول
کیمسه که صیادلق ایدر یعنی ضایع دنیای فانی یه صید ایتمکه سعی ایدر دنیا غمنی چکر آن زفرعون
اسیر آب شد ❊ وز اسیری سبط صد سهراب شد ❊ سبطکه حضرت یعقوب علیه السلام اولادی دیرلر
اسیرلکدن خلاص اولوب نیجه‌سی پادشاه اولدیلر سبط مفرددر جمعی اسباط کلور فرعونک وقبطینک
اسیرلری ایکن الله عظیم الشان حضرتلری آنلری خلاص ایلیوب بعضیسنه نبوت وبعضیسنه سلطنت میسر
ایلدی سهرابدن مراد پادشاه دیمکدر ملکت در راه نیکو خدمتی ❊ تا نبوت یابد اندر امتی ❊ تاکه نبوت
بوله‌سن امتکده ❊ الشیخ فی قومه کالنبی فی امته ❊ فحواسنجه قومنک مابیننده رهنمای شریعت وطریقت اوله‌سن
کریه اخوان یوسف حیلت است ❊ که درونشان پر ز رشک وعلت است ❊ وجاؤا اباهم عشاء یبکون ❊
یوسف علیه السلام حضرتلرینک قانلو پیراهنی الدیلر الوب اخشام وقتی آغلشه رق بابالرینه کلدیلر اما
آغلدقلری حیله یوزندن ایدی حضرت یوسفه مرحمتلرندن دکل ایدی حکایت آن اعرابی که سک او ❊
❊ ای ز مکرش مکر مکاران خجل ❊ ای مکرندن جمله مکارلرک مکری خجل اولان سلطان نتکیم بیوردی
❊ ومکروا ومکر الله والله خیر الماکرین ❊ در بیان آنکه هیچ چشم بدی آدمی را چنان مهلک نیست که چشم
پسند خویشتن مگر که چشم او مبدل شده باشد بنور حق وخویشتن او بی خویشتن شده یعنی مکر که اول
چشمی کندویه ضرر ایتمیه که آنک چشمی مبدل اولمش اوله الله نوریله الله ایله کوره والله ایله ایشیده
که بی یسمع وبی یبصر شده نتکیم حدیث قدسیده وارد اولمشدر ❊ لا یزال العبد یتقرب الی بالنوافل حتی
احبه فاذا احببته کنت سمعه وبصره ویده ولسانه فبی یسمع وبی یبصر وبی یبطش وبی ینطق ❊ پس
بر سالک بو مرتبه یه وارسه آنک کوزی کندویه ضرر ایتمز که بلغزد کوه از چشم بدان ❊ بزلقونک ازنی
برخوان بدان بر آمز رک چشمنک شامتندن کوه رانتیجه شتابه سن اولان سلطان لغزنده اولور طیرانور (?)
ودلیل ایسه ایشک وان عظیم الشانندن اول آیت کریمه یه اوقو وبیل که حضرت رسول اکرم ونبی محترم
صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینه نیجه ضرر تشدید ایتمک قصد ایلدیلر یرامز کوز ایله سورتوب (?) تونک
آخرنده جناب حق بیورر ❊ وان یکاد الذین کفروا لیزلقونک بابصارهم ❊ ان مخففه دن مخففدر لیزلقونکده
اولان لام اکا دلالت ایدر یکاد افعال مقاربه دندر تقدیر معنا تحقیقا یوزلرندن شدت عداوتلرندن
نظر ایدرسکا شر یوزلندن برحیثیت ایله که سنک قدمی مکانندن ازاله ایده لر وسنی دوشروب هلاک
ایده لر عربک قوللندکه دیرلر ❊ نظر الی نظرا یکاد یصرعنی ❊ بر نظر ایلدی بکا که آز قالدی بنی ییقه یازدی نظریله

یعنی ممکن اولسه نظر ایله آدم بیقمق البته بنی یعقوب هلاک ایدر دی دیمک اولور یاخود تحقیقا
آنلر یقین اولدیکه سکا نظر شوملرینک ضررین یتشدیره لر دیمک اول زیرا روایت اولندیکه بنی اسد
قبیله سنده نظری شوملق ایله مشهور کیمسه لر وار ایدیکه برکیمسه یه نظر ایتسه لر هلاک ایدرلر دی آنلردن
برینی کتوردیلر تاکه علیه الصلوة والسلام حضرتنه نظر ایلیه اتفاق رسول اکرم صلی الله علیه وسلم
حضرتلرینه راست کلوب نظر ایلدکده علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک مبارک قدم عرش پیمالری طیرانوب
ازقالدیکه ضرر ایریشه بو نه حال اوله عجبا دیو تفکر بیورر لرایکن آیت کریمه مذکوره نازل اولدی وتشکیم
علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر :: ان العاین لتدخل الرجل القبر والجمل القدر :: لیک آمد عصمتی دامن
کشان بیاوین که لقریدی بد از بهرشان :: والله یعصمک من الناس :: مضمون شریفنه سکا بزدن بر عصمت
وحفظ یتشدی حرص بط یکتست این نجاه نامست :: حرص وشهوت مار ومنصب اژدهاست تشکیم
:: المال حیة والجاه اضر منه ضررا :: بیورلدی زلت آدم زاشکم بود وباه آدم علیه السلامک خطاسی حرص
وشکم وتحریک حوادن اولدی وآن ابلیس ازتکبر بود وجاه وابلیسک طغیانی تکبردن ومنصبدن
اولدی اول تکبر سببیله :: انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین :: دیدی آن شنیدستی که الملک عقیم
قطع خویشی کرد ملکت جوزیم بوشتلر که دیرلر :: الملک عقیم :: یعنی ملک طوغرمی دکلدر حصت الوهیت
ردای ذوالجلال الوهیت حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک رداسیدر تشکیم بیورر :: العظمة ازاری والکبریاء
ردائی فمن نازعنی فیهما ادخلته النار :: هرکیم عظمت وکبریا لفظه نحله نزاع ایدرایسه آتش جهنمه ادخال
ایدرم قصه آن حکیم که طاوسی را دید :: چون زمرده زنده بیرون میکشد چون مرده دن زنده اخراج
ایدر چون ززنده مرده بیرون میکشد وزنده دن مرده اخراج ایدر سورهٔ رومده :: یخرج الحی من المیت
ویخرج المیت من الحی :: مضمون شریفنه دربیان صفا وساده کی نفس مطمئنه ازفکرتها مشوش ومکدر
شود چنانکه برروی آیینه چیزی نویسی ویا نقش کنی پس نفس مطمئنه که تمام صفا وساده لک
ونورانیت تحصیل ایلیوب صفات ذمیمه دن منخلع واخلاق حمیده ایله متخلق ومتصف اولوب جانب
عالم قدسه توجه کلی ایلیه دائم ترقیده اولوب اتش هدای شعالری سکون طونه بومرتبه یه یتشدکدن
صکره آنی ناموافق افکار ایله مشوش ومکدر قلمق جائز دکلدر حد اعیان عرض دانسته کیر :: حد
حودرا دانکه بود زین کزیر حد اعیان وعرض اصطلاح علم منطقدندر :: الحد قول دال علی ماهیة
الشیء فالحد التام هو الذی یترکب عن جنس الشیء وفصله القریبین کالحیوان الناطق بالنسبة
الی الانسان وهو الحد التام :: یعنی حد برقولدرکه دالدر شینک ماهیتی اوزرینه پس حد تام اولدرکه
شینک جنسی ایله فصلندن ترکیب اوله حیوان ناطق کبی انسانه نسبت زیرا حیوان انسانک
جنسی وناطق فصلیدر علم منطقده حد تام بوکا دیرلر برده حد ناقص واردرکه جنس بعید ایله
فصل قریبندن ترکیب اولنور جسم ناطق کبی واعیان :: ماله قیام بذاته :: در واعراض ذاته غیرینک
ذاته محتاج اوله دیرلر پس حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلی بیورر لرکه علم منطقی وسائر
فلسفه یی بیلک طوت وجمیع علومک عقود ومشکلاتی حل ایلک طوت اصل کندی حدکی
بیل که آنی بیلک لازم ولابد در غیری چاره یوقدر یعنی حقیقت انسانیه نه شیدر ونه جوهردن
خلق اولنمشدر ونه ایچون خلق اولنمشدر ودخی وجود انسان نه جوهرک مخزنیدر آنی بیلکه سعی ایله
ع لوزست ازطلسمش خاکیست عمر درمحمول ودر موضوع رفت :: بابصیرت عمر درمسموع رفت

اصطلاحات

اصطلاحات علم منطقدندر یعنی سنک عمرک موضوع ومحمول بحثنده کندی قضیهٔ حملیه نک جزء اولنه
موضوع وجزء ثانیسنه محمول دیرلر دیو بحث ایدرسن بصیرتسزلک ایله عمرک مسموعاتن کندی یعنی مرتبهٔ
علمدن مرتبهٔ عیانه واصل اولمدک منقولات ومعقولات بحثنده عمرک ضایع ایلدک جز بمصنوعی ندیدی
صانعی :: بر قیاس اقترانی قانعی یعنی مصنوعدن صانعی کورمدک بلکه همان مصنوعله استدلال ایدرسن وقیاس
اقترانیه قانعسن منطقیلر اصطلاحنده قیاس ایکی قسمدر برینه قیاس اقترانی دیرلر :: کل جسم مؤلف وکل
مؤلف محدث فکل جسم محدث :: کبی که بوکا قیاس اقترانی دیرلر وبو قیاس اوزره اشیانک حدوثن وواجبک قدمن
اثبات ایدرلر ودخی :: العالم متغیر وکل متغیر حادث فالعالم حادث :: پس عالم حادث اولیجق البته آنک برمحدثی واردر
دیوب واجبی بو قیاس ایله اثبات ایدرلر وبونکله قناعت ایدرلر واجبی بره ممکنسز شاهد یه سعی ایتمزلر که
وبری دخی قیاس استثنائیدر :: ان کانت الشمس طالعة فالنهار موجود لکن الشمس لیست بطالعة فالنهار
لیس بموجود :: بوکا قیاس استثنائی دیرلر مصنوع اوزرینه بونک کبی قیاسلری قوروب صانعی آنکله هم
اثبات ایدرلر ودیرلرکه هر حادث اولا ممکن الوجودک وجودی برعلت مرجحه محتاجدر اکر اول علت واجب
الوجود اولورسه ثبت المدعی :: والا اول علت برعلته دخی محتاج اولورسه اول محتاج الیه واجب الوجود اولور
دیرلر بو قیاسلردن صانعه استدلالدن غیری یول بولمامشدر تشکیم بیورررلر می فزاید در وسائط فلسفی
از دلائل باز برعکس صفی یعنی فلسفی وسائط ده دلائل زیاده ایدر اما متصوفه صاحبی اولا عارف
کامل بونک خلافنجه دیکه آنک علمی واسطه سز ودلیل وبرهانسز معلوم واصلدر کر دخان اورا دلیل آتش
است یعنی اکر اهل استدلال ایچون دخان آتشه دلیلدر بی دخان مارا دران آتش خوش است
بزه دخانسز اول آتشده اولمق خوشدر یعنی استدلالسز صانعه واصل اولمق یکدر مباحث علم کلامدن برکه
شرح عقایدده ایراد ایدر :: وما ثبت بالاستدلال ای بالنظر فی الدلیل سواء کان استدلالا من العلة
علی المعلول کما اذا رأی نارا فعلم ان لها دخانا او من معلول علی العلة کما اذا رأی دخانا فعلم ان هناک
نارا وقد یخص الاول باسم التعلیل والثانی بالاستدلال :: یعنی استدلال ایله ثابت اولان علم دخی علم
ضروریدر کرک استدلال علتدن معلول اوزرینه اولسون کرک معلولدن علت اوزرینه اولسون
علتدن معلول اوزرینه استدلال شویله دیکه مثلا برکیمسه ایراقدن آتش کورسه بیلورکه تحقیقا آنده
دخان واردر بوا ولکی صورته تعلیل دیرلر ودخان کورسه بیلورکه تحقیقا آنده آتش واردر بوکا استدلال
دیرلر اهل استدلال بو اسلوب اوزره صانعی مصنوعدن ومصنوعی صانعدن استدلال ایدرلر
حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلی بیورررلرکه بزم اول صانع قدیمی استدلالسز وصلتز استدلال ایله
بیلمکدن یکدر یعنی کشف ویقین مرتبه سنه واصل اولمق عزیز مرتبه در استدلاله سرفرو ایتمزز خاصه
این آتش که درقرب وداد خصوصا بو آتش که صانع قدیمدر تقرب ومحبتده از دخان نزدیکتر آمد بما ::
جمیع مصنوعاتدن دخی یقین دربزه تشکیم جناب حق بیورر :: ونحن اقرب الیه من حبل الورید :: بیان قول
حضرت رسول علیه الصلوة والسلام لا رهبانیة فی الاسلام اسلامده رهبانلق یوقدر یعنی
رهبانلر کبی تعمق ایلمک منهی در نقل اولنورکه عثمان بن مظعون رضی الله عنه دیدیکه یا رسول الله
صلی الله علیه وسلم نفسم دیلرکه عورتمه طلاق ویرم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردیلرکه :: مهلا
ان من سنتی النکاح :: ودخی دیدیکه نفسم بکا دیرکه کندیمی خصی ایلیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردیلرکه
:: مهلا ان خصاء امتی دوام الصیام :: ودخی دیدیکه نفسم بکا دیرکه ترهب ایلیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری

بیوردیلرکه مهلا ان رهبانیة امتی الحج والجهاد ودخی دیدیکه نفسم بکا دیرکه ات ییمی ترک ایلیم علیه الصلاة والسلام حضرتلری بیوردیلرکه مهلا بن آت سورم قچن بولسم اکل ایدرم کرچه آورد انفقوا مطلق او اگرچه حق سبحانه وتعالی حضرتلری قرآن عظیم الشانده انفقوا امرینی علی الاطلاق ایراد ایلدی تو بخوان که اکسبوا ثم انفقوا یعنی سن شویله اوقوکه کسب ایلیک آندنصکره انفاق ایلیک زیرا غنی اولنلر کسب ایلمشلردر انفاق ایدرلر یا فقیر اولنلر نه چاره ایلسونلر دینلورسه جواب بودرکه کسب ایله آندنصکره انفاق ایله زیرا فقیر اولدیغی حالده انفاق ایله مأمور دکلدر زیرا غنی انفاق ایلمک ایسترسه فقیره ویرر نفقه‌یی پس فقیر انفاق ایله مأمور اولمدی اما فقیر انفاق ایلمک مراد ایدرسه طریقی بودرکه کسب ایلیه آندنصکره انفاق ایلیه همچنانکه شاه فرمود اصبروا سورهٔ آل عمرانک آخرنده جناب حق بیوردی یا ایها الذین آمنوا اصبروا ای مؤمن اولنلر صبر ایدک الله تعالی حضرتلرینک وحدانیتنی تصدیق ایلدیکز صبر ایلیک طاعتلرک مشقتنه وشدائد وبلیاتدن هر نه واقع اولورایسه وصابروا غلبه ایلیک صبرده اعداء الله اوزرینه یعنی آنلرک صبرکز اکثر اولسون شدائد حرب وقتالده واعدای عدوکز نفسکزدر آکا دخی غالب اولک صبرده همواره مخالفت ایلمک اوزره صبر ایله امر بیوردقدنصکره بونی تخصیص بالذکر ایلمک شدتندن اوتریدر یعنی جهاد اصغرده کفار ایله حرب وقتالده صبر ایدوب کفاره غلبه ایلمک وجهاد اکبرده نفسک آرزولرینه صبر ایلیوب دائم آنک همواره مخالفت ایلمک غایت شدتلو اولدیغندن اوتری بالخصوص ذکر ایدوب تخصیص ایلدی ورابطوا یعنی مرابطه ایلیک ابدانکزی وآتلریکزی کفار سرحدلرنده غزایه مترصد اولدیغکز حالده ونفسلریکزی دخی ربط ایلیک طاعت اوزرینه نتکیم حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی من الرباط انتظار الصلاة بعد الصلاة یعنی رباط ندر بر نمازی قلدقدنصکره بر نمازه منتظر اولمق غزاینده آت باغلمق قبیلندندر یعنی آت بسلمک کبیدر واتقوا الله لعلکم تفلحون یعنی الله ذوالجلال حضرتلرندن اتقا ایلیک ماسوادن تبری ایتمکله تاکه غایت فلاحه واصل اولاسز ودخی اللهدن اتقا ایلیک قبائح ایشلمکدن اجتناب ایتمکله اولکه مفلح وفائز اولاسز مقامات ثلثه‌یه نائل اولمغله بو مقامات ثلاثه‌نک مضمون آیت کریمه‌ده یعنی صبر ومصابره ومرابطه درکه بری مشقت طاعاته صبر ایلمک بری دخی مصابره نفسده عادتلرین ترک ایلمکدر بری دخی مرابطه سر در جناب حقه وارادته مترصد اولمق ایچون بو مقامات ثلثه معبر عنه در شریعت وطریقت وحقیقت دیمکله بعضلر دیمشلرکه صبر مجاهده نفسدر هوادن نهی وطاعت مولایه امر ایتمکله ومصابره مراقبهٔ قلوب مع الله در بلایه تسلیم وجریان حکم قضایه رضا ویرمکله ومرابطه وصول روح الی المولا وانقطاع ازماسوا والتفات اغیاردن محافظهٔ اسرارده اتقا ایتمکدر تاکه علایق وحجب وجوددن خلاص بولوب فنا فی الله فائز اولوب بعد از فنا بقا بالله نائل وواصل اولمقدر مثنوی کر بقا خواهی فنا شو کز فناست کذین چیزی که می زاید بقاست همچنان چون شاه فرمود اصبروا رغبتی باید کزان تابی تو رو یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری قرآنده اصبروا دیو امر ایلدی نفسک مشتهیاتنه میل ورغبتی اولمسه اصبروا امری صحیح اولمزدی پس میل ورغبت کرکدرکه سن آندن یوز دوندروب صبر ایتمکله امره امتثال کوستروب ثواب واجر بولاسن پس کلوا از بهر دام شهوت است پس الله تعالی حضرتلری کلوا واشربوا بیوردیغی دام شهوتدر یعنی شهوت اولمسه کلوا واشربوا امری اولمزدی بعد ازان لاتسرفوا آن عفت است

آندنصکره لاتسرفوا دیو نهی ایتدیکی طلب عفتدر قوللرندن یعنی اکل وشربدن حاصل اولان قوه بدنیه‌یی جماع وحرامه صرف ایلمک زیرا لفظ عفت بونی اقتضا ایدر پس شهوت اولمسه اسرافدن نهی ایتمک وعفت امری برینه اولمزدی اشارتدر سورهٔ اعرافده اولان آیت کریمه‌یه یا بنی آدم خذوا زینتکم ای آدم اوغللری ثیابکزی آلک یعنی کینک عورت یریکز اورتلمکدن اوتری عند کل مسجد لطواف وصلاة ومن السنة ان یأخذ الرجل احسن هیئته للصلاة وکلوا واشربوا ما طاب لکم یعنی اکل ایلیک ودخی ایچک شول نسنه‌کر سزه حلال اولمشدر روایتدرکه بنی عامر ایام حجده طعام یمزلردی ودسومتدن پرهیز ایدرلردی بوندن مرادلری حجلرینی تعظیم ایلمک ایدی اهل اسلام دخی قصد ایتدیلرکه آنلر کبی ایده‌لر بو آیت کریمه نازل اولدی ولاتسرفوا اسراف ایتمک بتحریم الحلال او بالتعدی الی الحرام او بافراط الطعام والشره علیه یعنی اسراف ایلمک حلالی حرام ایتمکله یاخود حرامی تغذی ایتمکله یاخود طعام اوزرینه حریص اولوب افراطیله اکل ایتمکله اما حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی مصرع ثانیده عفت ذکرندن شول معنایی قصد ایدرکه اکل وشربدن حاصل اولان شهوتی جماع وحرامه صرف ایلمک زیرا اکل وشرب شهوته مقتضیدر پس عفت قصد ایدوب نفسی مشتهیاتندن منع ایلمک وآنی حرامه صرف ایلمکدن احتراز ایتمکدر جهاد اکبر درجه بو معنا صدده مناسبدر انه لا یحب المسرفین تحقیقا الله عظیم الشان حضرتلری اسراف ایدیجیلری سومز چونکه محمول به نبود لدیه نیست ممکن بود محمول علیه محمول به اولمیجق محمول علیه ممکن دکلدر محکوم علیه ومحکوم به مقتضسدر ان للحملیة طرفین احدهما وهو المحکوم علیه یسمی موضوعا والثانی وهو المحکوم به یسمی محمولا پس محکوم علیه مبتدا ومحکوم به خبردر موضوع مبتدا ومحمول خبر اولدیغی کبی محمول علیه ومحمول به دخی بو معنایه در لکن حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی حضرتلرینک مرادلری اصطلاحات علم منطق اجرا ایلمک دکلدر بلکه هر ان موقوف وموقوف علیه معناسی مراد اولنور یعنی ثواب انفاق انفاقه موقوفدر وانفاق مال دنیانک وجودینه موقوفدر ودخی اصبروا وصابروا امرینک وجودی میل ورغبت شهوت انفسه موقوفدر وشهواتک وجودی اکل وشربه موقوفدر ولاتسرفوا نهیی دخی شهواته موقوفدر شرط ایله جزا کبی درکه بربرینک وجودینه مستلزمدر نتکیم بیوررلر مثنوی چونکه رنج صبر نبود مر ترا شرط نبود پس فرو ناید جزا تفسیر قول رسول علیه الصلاة والسلام ما مات من مات الا وقد تمنی ان یموت قبل ما مات ان کان برا لیکون الی وصول البر اعجل وان کان فاجرا لیقل فجوره یعنی هرکیمسه که اولور تحقیقا اولدکدنصکره تمنی ایدرکه نولیدی دخی اول اولمش اولیدم دیر اکر محسن نیکوکار ایسه صفاسندن دیرکه نولیدی دخی اولجه‌دن اولیدم و بو مقامه دخی اولجه‌دن کلمش اولیدم دیر واکر فاجر اولورسه الهندن دیرکه نولیدی دخی اولدن اولمش اولیدم تاکه فسق وفجوری آز ایشلیه ایدم عذابی دخی آز اولیدی دیر دربیان عقل وروح در آب وگل محبوسند همچو هاروت وماروت در چاه بابل لیک اول بند بدهندش که هین هاروت وماروت برکیمسه‌یه سحر تعلیم ایلدکلری وقت نصیحت ایدرلر دیرلرکه سحری بزدن اوکرنمکه سکا ضرری واردر نتکیم خدای متعال حضرتلری سورهٔ بقره‌ده ذکر ایلدی وما انزل علی الملکین ببابل هاروت وماروت وما یعلمان من احد حتی یقولا انما نحن فتنة فلا تکفر یعنی ایکی ملک اوزرینه انزال اولنان سحر زیرا سحر اوزرینه معطوفدر بو ایکی ملک که هاروت وماروت دیرلر الله ذوالجلال حضرتلری آنلری زمینه ایندیردی تعلیم سحردن اوتری تاکه ناسی حق تعالی حضرتلری بونلر ایله امتحان وابتلا ایلیه وسحر ایله معجزه‌نک ما بیننی تمییزدن اوتری وبر روایتده دخی واردرکه هاروت وماروت بنی آدمک فسق وعصیانی

کوروب طعن ایدرلردی و دیرلر ایدیکه الله تعالی حضرتلری بزی بشر شکلنه قویوب بزم وجودمزه شهوت ترکیب ایلسه بز تسبیح وتقدیس وعبادتمزی تلوثات عصیان ایله آلوده وملوث ایلمزدک دیو دعوا ایدرلردی الله ذوالجلال حضرتلری آنلری انسان شکلنه قویوب تنلرینه شهوت ترکیب ایلیوب طبیعت بشریه یه مبتلا ایلیوب امتحان طریقیله آنلره یریوزنده حکومت ویردی برزمان عدالت اوزره حکومت ایلدیلر برکون زهره نام برعورت برخصوص ایچون بونلره دعوایه کلدی بونلر عورتی کوردکلرنده شهوتلری تهیج وتقاضا ایلدی عورتی فسق وزنایه دعوت ایلدیلر عورت دیدیکه بنم برقاچ مرادم واردر شرک بالله ده اگر اول مرادلرم حاصل اولور ایسه سزه مطیع اولورم دیدی بونلر ندر دیدیلر دیدیکه بنمله شراب ایچه سز وبزم صنملرمزه سجده ایده سز وبنم خصممی قتل ایلیه سز وهر اخشام اسمانه عروج ایلدیککز وقت اوقودیغکز اسمی ودعایی بکا اوکرده سز دیدی بونلر طغیان شهوت وغلبۀ محبت سببیله رضا کوستروب زهره نک جمیع تکالیفن یرینه کتوردیلر چونکه صحبت ومواصلت محلی اولدی اول دعایی دخی اوکرتدیلر زهره بونلره شراب ایچوروب مست ایلدی اول دعایی اوقیوب اسمانه عروج ایلدی بونلر قالدیلر هم صنمه سجده وهم قتل نفس وهم شرب خمر ایلدیلر حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنلری چاه بابلده آیاقلرندن اصمشدر قیامته دک عذاب ایلر وزهره مسخ اولوب زهره یلدزی اولمشدر دیرلر بو حکایه قول یهوددن محکیدر معتبر دکلدر اهل تفسیر بونی تکذیب ایلمشلردر قاضی بیضاوی رحمه الله بیوررکه بو روایت رموز اولمشدر بونک حلی بصیرت صاحبنه مخفی دکلدر وبعضلر دیمشلرکه هاروت وماروت ایکی کیمسه ایدی بابل ولایتنده که زیاده صلاح وتقوی اهلی اولدقلری اعتبار ایله آنلره ملک دیو تسمیه ایلدیلر زیرا اولزمان خلقنک اصطلاحی شویله ایدیکه اهل صلاحه ملک واهل فسقه شیطان دیو تسمیه ایدرلردی وما انزل علی الملکین قراءتی بوقولی مؤیددر یعنی ملکین ده اولان لامی کسر ایله اوقومق ایله وبعضلر دیمشلرکه وما انزل نفیدر وما کفر اوزرینه معطوفدر قوم یهودی بو حکایه ده تکذیب ایچون نازل اولمشدر دیمشلر بو تقدیرده یعنی اول ایکی ملکلرکه شهر بابلده هاروت وماروت در آنلرک اوزرینه سحر نازل اولمدی وآنلر هیچ برکیمسه یه تعلیم سحر ایتمزلر حتی دیه لرکه بز دکلز الا فتنه یز پس بزدن سحر اوکرنوب کافر اولمه دیه لر اگر حضرت مولانا قدس سره الاعلا بو حکایتی ایراد ایلدیکی تکذیبی مانعدر دیرایسک جناب پیر دستکیر حکایه نک وقوعنه نظر ایتمزلر همان قصه دن حصه مراد ایدرلر گر بود صبار دیدن سود اوست آن تهیج طبع ستش را نیکوست یعنی مبالغه ایله صبار وپرهیزکار اولورسه دنیا شاغلی ومشتهیات نفسی کورمک اکا فائده لرکه کندینک صبری ونفسک نهیی ایله روح مرتبه تحصیل ایدر زیرا جهاد اکبر دیدکلری اودرکه نفس برنسنه یه اشتها ایدوب طلب ایلیه صبر ایدوب نفسکی ضبط ایلیه سن واما من خاف مقام ربه ونهی النفس عن الهوی فان الجنة هی المأوی فوائد شریفنجه جنت ولقا بولسن دربیان آنکه هنر وزیرکیها ومال همچون پر طاوس عدو جانست اختیار از آنکو باشد که او مالک خود باشد اندر اتقوا اختیار شول کیمسه حقنده نافعدرکه نفسنک ضبطنه مالک اولا تقواده اتقوا امرینه امتثال کوستره که تمکن اولا یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله حکم شریفنجه الله عظیم الشان حضرتلرندن قورقه واتقوا یوما ترجعون فیه الی الله مضمون شریفنجه آخرتی فکر ایدوب عصیانه جرأت ایلمیه درصفت آن بیخودانکه از سر خود وهنر خود ایمن شدند چون فناش از فقر پیرایه شود او محمدوار بی سایه شود یعنی جسمی فنا ایدر چونکه فنا اوله سایه دخی اولز نفس وجهوا وحب دنیا آندن بعید اولور فقر فخری را فنا پیرایه شد چون زبانه شمع او بی سایه شد الفقر فخری معناسنه فنادر زینت ویرن روایتدرکه حضرت رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم بیوررکه حق سبحانه وتعالی

حضرتلری

حضرتلری بطحایی آلتون ایدوب بکا عرض ایلدی دیدمکه یارب اشبع یوما واجوع یوما برکون طوق اولورم برکون آج اولورم فاحمد اذا شبعت واتضرع الیک اذا جعت پس سن عظیم الشانه حمد وشکر ایلرم قچن طوق اولسم وسنک جانبکه تضرع وابتهال ایلرم قچن آج اولسم لطف مدنیکه این هم لطف اوست که بکفت او ابرها مارا عدوست یعنی ابرنک وهوای نفس وحب ماسوا وسائر جانب حقه حجاب اولان شیلر بزه دشمندر دیدی تشکیم حدیث قدسیده بیورر ان اعطیتک الدنیا اشتغلت بحفظها وان منعت عنک الدنیا اشتغلت بطلبها فمتی یکون فراغک فتمنی دربیان آنکه ماسوی الله هرچیزی آکل ومأکولست وهو یطعمکم ولا یطعم چو اوست نیست حق مأکول واکل لحم وپوست یعنی الله ذوالجلال حضرتلری قوللرینی اطعام ایدر طعام ورزق ویرر اما کندوسی اطعام اولنمز خدای متعال حضرتلری آکل ومأکول دکلدر منزه در سورۀ انعامده اولان آیت کریمه دن اقتباسدر قل اغیر الله اتخذ ولیا یعنی دی یا محمد صلی الله علیه وسلم الله ذوالجلال حضرتلرندن غیری بن معبودی اتخاذ ایدرم یعنی ایتمزم زیرا ولیدن مراد معبوددر کندویه شرکه دعوت ایدنلری رد ایچوندر واستفهام انکار ایچوندر ولیا مفعول ثانیسیدر اتخذ نک ومفعول اولی غیره در فاطر السموات والارض مبدعهما وعن ابن عباس رضی الله عنه ما عرفت معنی الفاطر حتی اتانی اعرابیان یختصمان فی بئر فقال احدهما انا فطرتها ای ابتدأتها وجره علی الصفة لله فانه بمعنی الماضی ولذلک قرئ فطر وقرئ بالرفع والنصب علی المدح جرله اوقونورسه صفت اولور الله زیرا ماضی معناسنه در آندن اوتریکه فطر دیو قراءة اولنمشدر رفعله اوقونورسه مبتدای محذوفک خبری اولور ای هو مبدعهما ونحوهما دیمک اولور نصبله اوقونورسه مدحیت اوزره منصوب اولور وهو یطعم ولا یطعم یرزق ولا یرزق باین کریز از جوق اکال غلیظ سوی او که کفت ما ایمت حفیظ یعنی صافینی قرار ایله شول غلیظلردن که آکاللر گروهیدر اول کیمسه نک جانبنه قاچ که بر سنک حافظکز دیدی یعنی الله تعالی حضرتلری جانبنه قاچ زیرا جمله نک حافظی اودر تشکیم بیورر وربک علی کل شئ حفیظ دست تو از اهل آن بیعت شود که ید الله فوق ایدیهم بود سنک الک بیعت رضوانه حاضر اولان اصحاب کرام رضی الله عنهم الدرندن اولور تشکیم الله عظیم الشان حضرتلری اول بیعتدن خبر ویردی ان الذین یبایعونک انما یبایعون الله ید الله فوق ایدیهم کوتی وقت خویش است ای مرید تا ازو نور نبی آید پدید الشیخ فی قومه کالنبی فی امته حکمنجه اول مرشد کندو زمانینک پیغمبریدر آندن نور نبی ظاهر اولور تا معیت راست آید زانکه مرد با کسی جفتست کورا دوست کرد یعنی مرشد حقیقت شناسه بیعت ایدوب کندیکی آنک صحبتنه قرین وخدمتنه رهین ایلیک همان خدمت پیغمبره واصل اولمش کبی سن زیرا مرشد زمانینک پیغمبری کبیدر که سکا حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلمک شریعت وطریقت وحقیقتی تعلیم ایلیوب سنی بربرد حقیقت شناس ایلر پس حضرت پیغمبر صلی الله علیه وسلمه واصل اولمش کبی اولورسون بجنک سببیله آخرتده دخی آنلر ایله حشر اولورسون تشکیم سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم حضرتلری بیورر من احب قوما حشر معهم ونه بیورر علیه الصلاة والسلام انت مع من احببت ونه بیورر المرء مع من احب پس بو وجهله معیت راست وصحیح اولورسه کفت المرء مع محبوبه لا یفک القلب عن مطلوبه بو حدیث شریفه اشارتدرکه انس ابن مالکدن رضی الله عنه مرویدر قال جاء رجل الی النبی علیه السلام فقال یا رسول الله متی قیام الساعة قال ما اعددت لها فقال کثرة صلاة ولا صیام الا انی احب الله ورسوله قال علیه السلام المرء مع من احب قال انس فما رأیت المسلمین فرحوا بشئ بعد الاسلام کفرحهم بهذا یعنی رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرینک حضور شریفلرینه برکیمسه کلوب دیدیکه یا رسول الله صلی الله علیه وسلم قیام ساعة نه زماندر علیه الصلوة

والسلام حضرتلری بیوردیکه قیامت ایچون نه شی حاضر ایلدک اول کیمسه دیدیکه کثرة صوم وصلوة
نسنه حاضر ایلمدم لکن تحقیقا بن اللهی ورسولنی سورم دیدی علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردی
المرء مع من احب انس ابن مالک رضی الله عنه دیدی مسلمانلری کوردمکه اسلامدنصکره برشیله فرح
اولدلر بو حدیث شریف ایله فرح اولدقلری کبی پس هرکس سودیکیله حشر اولنجق علیه الصلوة والسلام افندیمزی
سون مؤمنلر آنکله حشر اولورلر اهل ایمانه بوندن فائق لو مژده اولماز بین ایدیهم خلفهم سدا مباش
کما قال الله تعالی عز وجل وجعلنا من بین ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا فاغشیناهم فهم لا یبصرون شول کروهدن
اولمه که اوکلرینه وآردلرینه سد چکلمش اوله وکوزلرینه غشاوه وقولاقلرینه مهر اورلمش شش جهتلرین کورلر
خیر وشری فرق ایتمزلر الله عظیم الشان حضرتلرینک بیوردیغی طریقه کتمزلر اهل حقک نصیحتن ایشتمزلر سبب
کشتن خلیل علیه السلام زاغ را :: همچو ابلیس از خدای پاک فرد :: تا قیامت عمر تن درخواست کرد یعنی اهل نفس که
نفسلری مقصدلر صفت زاغ ایله که عمر طویل ایسترلر الله تعالیدن ابلیس کبی که قیامته دک عمر طلب
طلب ایلدی جناب حقدن نتکیم سورهٔ ص ده ذکر ایلدی قال رب فانظرنی الی یوم یبعثون یعنی ابلیس دیدی
ای بنم پروردکارم چونکه بنی ملعون ومطرود ایلدک پس بکا مهلت ویر تا اول کونه دک که خلق بعث اولنه
یعنی قیامته دک ابلیسک غرضی اول ایدیکه قیامته دک چاشنی مرک طاتمیه وهم بنی آدمدن انتقام اله
مهلم افزون ده که تا کمتر شوم مهلتی بکا زیاده ویرکه هدایت جهتندن ناقص اولم وضلالتده کامل اولم
دیدی حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیورر من استوی یوماه فهو مغبون ومن کان امسه خیرا من
یومه فهو ملعون یعنی هرکیمک ایکی کونی برابر اوله اول کیمسه مغبوندر وهرکیمک دونکی کونی بوکونکی کوننن
خیرلو اوله اول کیمسه ملعوندر در بیان این خبر مصطفی علیه السلام ارحموا ثلاثا اوچ کیمسه یه رحم ایلیک
عزیز قوم ذل برقومک عزیزینه رحم ایلیک که ذلیل اولمش اوله وغنی قوم افتقر برقومک غنیسنه رحم ایلیک که
غنادن فقره دوشمش اوله وعالما یلعب به الجهال وشول عالمه رحم ایلیک که جاهللر له مصاحب اوله جهلا انکله
لطیفه ایلیکنده تمسخر ایدرلر کفت پیغامبر که رحم آرید بر سه گروه جان من کان غنیا فافتقر رحم کیورک شول
کیمسه نک جانه اوزرینه که غنی ایکن فقیر اولدی والذی کان عزیزا فاحتقر ودخی شول کیمسه یه رحم ایلیک که
عزیز ایکن حقیر اولمش اوله او صفیا عالما بین الهمز ودخی شول عالم صافیه دخی رحم ایلیک که ضرریدیجی
جاهللر آراسنده قالمش اوله قصهٔ محبوس شدن آن آهوبچه تا سلیمان کفت هدهد را اکر هجر را عذری نکوید
معتبر نتکیم جناب حق سورهٔ نمل ده وتفقد الطیر وحضرت سلیمان علیه السلام طیور کروهنده تفقد
ایلیوب یوقلدی وهدهدی مرغان بیننده کورمدی فقال مالی لا اری الهدهد پس سلیمان علیه السلام حضرتلری
دیدی بنم ایچون نه شی واردر هدهدی کورمزم ام کان من الغائبین یوخسه هدهد غائبلردنمی اولدی
یعنی اجازتسز کندی هوسیله می کتدی لاعذبنه عذابا شدیدا البته عذاب ایدرم تأدیب ایچون اکا عذاب
شدید ایتمکله یلکلرین یولوب کندویی آفتابه براغورم یاخود جفتندن آیرمغه حکم ایدرم یاخود انی کندینک
اضدادیله برقفسده حبس ایدرم حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلا بیوررلرکه بو آیت کریمه مضمون
شریفندن فهم اولندیکه برکیمسه غیر جنسیله حبس اولنمق عذاب الیمدر پس اول آهوبچه بیچاره سی
اخور ایچنده خرلر مابیننده نه عذاب چکدیکی قیاس اولنمق کرکدر حکایت سلطان محمد خوارزمشاه پکفت
لا ینظر الی تصویرکم :: وابتغوا ذا القلب فی تدبیرکم :: نتکیم سلطان انبیا صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری
ان الله لا ینظر الی صورکم ولا الی اعمالکم بل ینظر الی قلوبکم ونیاتکم یعنی الله عظیم الشان حضرتلری صورتلریکزه

نظر

نظر ایلمز واعمالکزک ظاهرینه ده نظر ایلمز بلکه اعمال ایشلدیککز وقت قلبکزه نظر ایدر که اول اعمالی
خالصا لوجه الله می ایدرسز یوخسه ریا می ایدرسز پس چونکه الله ذو الجلال حضرتلری قلبه ناظر ایمش
سز طلب ایلیک برصاحب قلبی تدبیریکزده یعنی بر اهل دل مرشدی طلب ایلیک آنی بولوب کندیکزه
مقتدا ایلیک صد جوال زر بیاری ای غنی :: حق بکوید دل بیار ای منحنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری سکا
دیرکه دل کتور بکا ای منحنی وای پیر دوتا کشته دیر نتکیم سورهٔ شعراده بیورر یوم لا ینفع مال ولا بنون
الا من اتی الله بقلب سلیم با تو او چونست من هستم چنان :: زیر پای مادران باشد جنان نتکیم بیورلدی
الجنة تحت اقدام الامهات :: بقیهٔ قصهٔ آهو وآخور خران :: بهر این کفت آن نبی مستجیب :: رمز الاسلام
فی الدنیا غریب کما قال النبی علیه الصلوة والسلام الاسلام بدأ غریبا وسیعود غریبا فطوبی للغربا یعنی اسلام
ظاهر اولدی غریب اولدیغی حالده وعنقریب عودت ایلر غریب اولدیغی حالده پس سعادت غریبلره صورتش را
جنس می بینند انام اول عزیزلرک صورتنی کوروب جنسیت حسبیله آنلری کندولره قیاس ایدرلر
نتکیم رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلری حقنده دیدیلر ما لهذا الرسول یاکل الطعام
ویمشی فی الاسواق یعنی شول کندویی رسول زعم ایدن کیمسه ایچون نه شی واردر که طعام یر بزم کبی
ودخی بازارلر ایچنده کزر معیشت طلبنده بزم کبی پس آنلک بزدن زیاده نه حالی واردر دیدیلرکه
تفسیر انی اری سبع بقرات سمان یأکلهن سبع عجاف یعنی حضرت یوسف علیه السلامه وقتاکه فرج قریب
اولدی یعنی زنداندن چیقمسی یاقلشدی ملک مصرکه ریان بن ولید در بو واقعه یی کوردی وقوعه ده
حکایت ایدوب دیدی انی اری تحقیقا بن کوردم منامده سبع بقرات سمان یدی صغر کوردمکه
سمز صغرلر ایدی برقوروش نهردن چیقدیلر یأکلهن سبع عجاف ودیدی آرق صغرلر چیقوب اول سموز
صغرلری یوتدیلر حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلا بیوررلرکه الله عظیم الشان حضرتلری اول آرق صغرلری
شیران کرسنه صفتنده خلق ایلدی تاکه اول سموز صغرلری اشتها ایله یدیلر اکرچه اول خیالات آیینهٔ
خوابده کورندی اما معنایه نظر ایلکه اول قحط ییللری آرق صغرلر شکلنده کوستردی واول صغرلری شیران
کرسنه صفتنده خلق ایلدی کذلک مردان خدانک دخی صورتا بشر شکلنده فقر وفنا ده کورنورلر اما باطنده
آنلر شیران مردم خوارلردرکه انسانک وجودندن صور علایق حب دنیا وماسوا وتلونات شهوات نفس
وهوادن نه وار ایسه اکل ایدوب یعنی محو ایدوب قلب وقالب طالب بیچاره یی صاف ومجلا وآیینهٔ خدانما
ایدرلر پس ایمدی آنلری بشر صورتنده کوروب کندیکه قیاس ایلمه وآنلرک بزدن زیاده نه حالی واردر
دیمه صورته نظر اولنمز نظر سیرته در حضرت نوح علیه السلام صورتا بر مرد فقیر ایدی اما سیرتی
برشیر مردم خوار ایدیکه جمله عالم خلقنی طوفان شکلنده اکل ایدوب هلاک ایلدی پس بونلرک
نفسلرندن حذر ایتمک لازمدر زیرا مرید معتقدی ارشاد وتعلیم ریاضت ومهر ومحبت ایله یرلرکه
ومنکر ومعاندی اهلاک وقهر ایله یرلر بیان آنکه کشتن خلیل علیه السلام :: رو وخال وابرو ولب
چون عقیق :: کو یا حق تافت از پرده رقیق :: دیده او آن غنج وبرجست سبک :: چون تجلی حق از پردهٔ
تنک :: جناب پیر دستکیر ابلیسک دامارین ذکر ایدوب انسان ذکرینه کلدکده مبالغه ایلدی زیرا
زن فسنی ابلیسک دامارلرینک قتی اقواسیدر انسانه اکا سائر دامادرن زیاده مائلدر اول کوزل
یوز سیاه خال مقوس قاشلر وعقیق کبی لبلر وناز ایله تکلم وتناسب اعضا وحرکت سبک بو کبی
وشمائل ایله کو یا حق لمعا ایلمشدر پردهٔ رقیقدن یاخود نور تجلیدر پردهٔ تنکدن ظاهر اولمشدر دیو

بیوروب بو آیت کریمه‌یه بو ایکی بیتک مضموننه استشهاد ایچون ایراد ایلدی تفسیر لقد خلقنا الانسان
فی احسن تقویم ثم رددناه اسفل سافلین وتفسیر ومن نعمره ننکسه فی الخلق بسم الله الرحمن الرحیم والتین والزیتون
الله ذو الجلال حضرتلری تین زیتونه سائر میوه‌لردن تخصیص بالقسم ایلیوب بیوردی تین حقیچون وزیتون
حقیچون زیرا انجیر بر فاکهه طیبه بلا فضله وبر غذاء لطیف سریع الهضم وبر دواء کثیر النفع وملین الطبع
ومحلل البلغم ومطهر الکلیتین یعنی بوبرکلری پاک ایدیجی ورمل قمانه که مثانه‌ده اولان طاشدر آنی دخی زائل ایدیجی
وجگر وطلاقک سده‌لرین آچر وبدنی سمیز ایلر وحدیث حضرت نبویه صلی الله علیه وسلم وارد اولشدر
تحقیقا صباحدن آچ قارننه انجیر یمک بواسیری قطع ونقرسه زحمتنه نفع ویرر وزیتون دخی بر فاکهه
طیبه وادام لطیفه‌در خصوصا آنک دهننده منافع کثیره واردر وبعضلر تین وزیتوندن مراد آنلرک
منبتلریدر دیمشلر یعنی ارض مقدسه‌ده ایکی جبلکه برینه منبت زیتون اولمغله طور زیتا وبرینه دخی منبت
تین اولمغله طور تینا دیدیلر وطور سینین طور سینا حقیچون اول جبل درکه آنک اوزرنده حضرت موسی علیه السلام
حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه مناجات ایلدی وسینین وسینا اول جبلده بر موضعک اسملریدر وهذا البلد الامین دیو
بلد امین حقیچون که شهر مکه‌در لقد خلقنا الانسان بر یدیه الجنس فی احسن تقویم یعنی تحقیقا بز جنس انسانی
خلق ایلدک احسن تعدیله یعنی مخصوص ایلدک سائر حیوانلردن آنی انتصاب قامت ایله وحسن صورت
واعتدال مزاج واجتماع خواص مکونات ایله ومظهر اتم واکمل مجلای اعم واشمل قلدق آنی تا حامل امانت الهی
ومنبع فیض نامتناهی اولمغه قابل اوله پس بو صفتله متصف اولان انسان کوزلرین حق سبحانه وتعالی حضرتلری
ابلیسه دام ایلدی وبنی آدم رهزن اولمقده بونلر دخی سکا آلت اولسون دیدکده ابلیس بوعقلرین بربرینه
اوروب رقص ایلدی آدم حسن وملک ساجد شده :: همچو آدم باز معزول آمده حضرت آدم وآنک
حسن وملاحتی والا ملکلر ساجد اولدیغی که مشهوردر صوکنده نه ذلته مبتلا اولدی جنت اعلادن
ورضای خداوندن بعید اولوب حلل جناندن وحور وغلماندن ناامید اولدی پس حسن وجمال ومعرفت وکمال
وجاه ومال مغرور اولمق جائز دکلدر آن رخی که تاب او بد ماه وار شول برکوز یوزکه آنک شعله‌سی ماه کبی
ایدی شده به پیری همچو پشت سوسمار پیرلکده کلارونسی کبی اولدی پس برشینک بقاسی اولمیه آکا مغرور
اولمق عاقل ایشی دکلدر وحضرت مولانا قدس سره الاعلی بو مضمون اوزرینه بو آیت کریمه‌یی استشهاد
بیوردی ثم رددناه اسفل سافلین پس آندنصکره کیرو دوندردک آنی اشاغی الجقلرک الجغنه که ارذل عمردر
ویاخود اهل ناردن ایتمکله یاخود نارک اسفلنه ایندیردک کفر وعصیانی سببیله دیمک اوله
اما جانب پیره دشکلیه ارذل عمر ایله تفسیر ایدیلر ومن نعمره ننکسه فی الخلق یعنی هرکیمه عمر طویل میسر ایدرسک
منکوس مقلوب ایدرز آنی آفرینشده یعنی قوتی ضعف وتازه‌لکنی پیرلکه تبدیل ایدرز بو دخی اولکی
مضمونه اوزره استشهاد ایچوندر یعنی هر خوبلغک صوکی زشتلک وهر کنجلکک نهایتی پیرلک وهر وارلغک
انجامی یوقلقدر وفنادر پس فنا اوزرینه مغرور اولمق حماقتدر لیک کر بماند آفرینش نور حق پیشت
از پیری ور نقصان ودق الا الذین آمنوا وعملوا الصالحات فلهم اجر غیر ممنون معنای بیت شریف بو آیت کریمه‌نک
تفسیرینه اشارتدر یعنی هر کس ارذل عمره ایرشمکله ذلیل اولور الا شونلرکه الله تعالی حضرتلرینه کتوردیلر وعمل
صالح ایشلدیلر آنلر ذلیل اولمزلر وآنلر ایچون اجر واردر شویله اجرکه غیر ممنوندر یعنی غیر منقطعدر پس ایمان
واعتقاد صاحبی اولوب عمل صالح ایشلیان مؤمنلر ارذل عمره وفقر وفنایه ایرشسه‌لر ذلیل وخوار اولمزلر امه الکفران
اضل اعمالهم کافر نعمت اولان گروه عمللرین ضایع ایتدیلر امه الایمان اصلح بالهم جماعت اهل ایمان وشاکران نعم

رجالن قلبلرینی اصلاح وخوب ایلدیلر حقیقتده اضلال واصلاح اللهدندر لکن کفران ایله ایمان
سببلردر اشارتدر اول آیت کریمه‌یه سوره محمدده در صلی الله علیه وسلم :: الذین کفروا وصدوا
عن سبیل الله :: یعنی شول کیمسه‌لر اولدیلر واضاع ایلدیلر اسلامه داخل اولمقدن وطریق اسلام سلوک
ایتمکدن یا منع ایلدیلر ناسی اسلامه داخل اولمقدن یاخود مطعمان بدر اوله مرادکه ضیافت ایدرلردی
اون ایکی کمسنه ایدیلر یاخود شیاطین قریش اوله ابوجهل ونضر وعتبه علیهم اللعنة واهل کتابدن کفر
وضلالت اوزرینه مصر اولنلر کبی :: اضل اعمالهم :: حق سبحانه وتعالی حضرتلری بونلرک عمللرینی که مکارم
ایدرلر صله رحم وفک اساری وحفظ جوار وحسن ضیافت کبی :: والذین آمنوا وعملوا الصالحات :: ودخی شول
کیمسه‌لرکه ایمان کتوردیلر مهاجرین وانصاردن واهل کتابدن ایمان کتورنلر وغیره عموم اوزره شاملدر
:: وآمنوا بما نزل علی محمد :: ودخی شونلرکه ایمان کتوردیلر محمد اوزرینه صلی الله علیه وسلم نازل اولان قرآنه :: وهو الحق
من ربهم :: حالبوکه اول قرآن یا محمد صلی الله علیه وسلم حقدر وکرچکدر وحقیقتا ثابتدر پروردکارلرندن کندولره
کلمشدر پس آنلرکه ایمان کتوردیلر محمده صلی الله علیه وسلم وقرآنه :: کفر عنهم سیئاتهم :: حق سبحانه وتعالی حضرتلری
بونلرک سیئاتنی ستر ایلدی ایمانلری وعمل صالحلری سببیله :: واصلح بالهم :: یعنی حاللرینی وشانلرینی دین ودنیاده
اصلاح ایلدی توفیق وتأیید ایله دولت رفته کجا قوت دهد :: دولت آینده خاصیت دهد تشکیم علیه الصلاة
والسلام افندمز حضرتلری بیوررلر :: اذا مات ابن آدم انقطع عنه عمله الا عن ثلث علم ینتفع به وولد صالح
یدعو له وصدقه جاریه الا وهی الوقف :: یعنی فجی آدم اولور آنک عملی کندودن منقطع اولور الا اوچ نسنه
منقطع اولمز آنک ثوابی لاینقطع صاحبنه واصل اولور برسی علمدرکه خلق آنک علمندن منتفع اولوب آکا
خیر دعا ایدرلر مثلا دین بابنده ومعارف الهیه‌ده بر کتاب تألیف ایلیه که کندودن صکره آنی اوقویانلر
آکا دعا ایلیه‌لر وبری دخی ولد صالحدرکه کندو دنصکره دعا ایلیه وبری دخی صدقه جاریه‌در یعنی بر صدقه
درکه دائم جاری اوله آکاه اولک اول صدقه جاریه دیدیکم وقفدرکه هرکیم اول وقفدن منتفع اولورسه
صاحب خیره دعا ایدر قرض ده زین دولت اندر اقرضوا سوره مزمله اولان آیت کریمه حکم شریفنجه بو دولت
دنیادن الله قرض ویرکه آخرتده آنک اجرینی حاضر بوله‌سن تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیوررر ::
واقرضوا الله قرضا حسنا :: خوش کند دلشان که اصلح بالهم الله عظیم الشان حضرتلری اهل ایمانک قلبلرینی
خوش وخوب ایلر زیرا اصلح بالهم بیورمشدر رد من بعد التوی ازالهم رد ایلدی یعنی کیرو ویردی هلاک
اولدقدنصکره ترلکلرینی وتغنلرینی وارهد ایشان بنیذیرندان :: زانکه منعم کشته اند از رخت جان زیرا منعم
اولمشلردر آنلر رخت ورنجت جاندن وانعام واحسان ملک مناندن که بروید آن زسوی نیستی :: فهم کن کر
واقف معنیتی اول زرع ایدیکلری تخم عدم جانبندن بتسه کرکدر دیو امید طوترلر :: الدنیا مزرعة الآخرة
حکمنجه دنیاده عمل تخمنی اکنلر آخرتده جزای اعمال حاضر بولورلر یخرج الحی من المیت یدان بو مصرع جوابیدر
سؤال مقدره یعنی عدمدن نیستی نیجه اولور ضد ضد ایچنده نیجه کزلنور دیو سؤال ایلدی جواب ویرو
دیدیکه چونکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری مرده‌دن زنده اخراج ایتمکه قادردر پس عدمدن وجود اخراجنه
دخی قادردر بو موجودات جمیعا عدمدن ظهوره کلمشدر انکاره مجال یوقدر سوره آل عمرانده بو آیت کریمه‌یه
اشارتدر :: قل اللهم مالک الملک تؤتی الملک من تشاء :: الی قوله بغیر حساب :: ور عدم باشد امید عابدان
عابدلر دخی عبادت ایدرلر وآنک اجرینه وثوابنه امید طوترلر وامید طوتدقلری موجود دکلدر حق سبحانه
وتعالی حضرتلرینک خلق ایلمسنه موقوفدر نیست دستوری کشاد این راز را بو رازی آچمغه بر دستور یوقدر

ورنه بغدادی کنم انجاز را آنجاز بر ناحیه در که کوهستانه متصل غایتده صعب نزول وصعودی مشکل اولمغله
عدی انجاز حکمنده ایلدی وبغداد صوی معلومدر زمینی واسع وصحرای همواره در پس دنیایی بغداد حکمنده
عد ایدوب بیوررلر که اگر اجازت اولیدی عد ایتمك وآخرتك احوال وطریقنی دنیا احوالی کبی عیان وبیان ایدوب
خلقه بیلدیردم آخرتك انجاز کبی صعب اولان یوللرینی بغداد یولی کبی هموار ایدردم لکن دستور یوقدر
ایمان بالغیب مطلوبدر تفسیر قوله علیه السلام لابد من قرین لابد زندر البته بر قرین که آندن مفارقت چاره
یوقدر یدفن معك سنکله بیله دفن اولنور وهو حی حالبوکه اول قرینك زنده در وتدفن معه وسن دخی انکله
بیله دفن اولنورسن وانت میت سن میت سن ان کان کریما اگر اول قرینك کریم ایسه اکرمك سکا اکرام
ایلر وان کان لئیما واگر لئیم اولور ایسه اسلمك سنی سندن سلامتی کیدرر زیرا افعال بابنك همزه سی اذهاب
ایچون دخی اولور اما چون قریندن مراد انسانك عملیدر عملك بیلان کبی موذی اولور ایسه اسلمك
لدغ معناسنه اولور عمل حیه اولمق اعتباریله یعنی عملك بر مار اولور ایسه سنی بیلان کبی صوقار دیمك اولور
وذلك القرین عملك اول ذکر اولنان قرین سنك عملکدر فاصلح ما استطعت پس عملکی اصلاح ایله قدرت
واستطاعتك اولدقجه استعینوا فی الحرف یا ذا النهی معاونت طلب ایلیك حرفتلرده وصنعتلرده ای
عقل صاحبلری نهی نهیه نك جمعیدر ونهیه عقلدر من کریم صالح من اهلها کریم وصالح استاددن که
اول صنعتك اهلی اوله اطلب الدر اخی وسط الصدف ای برادر دری طلب ایله صدفك اورتهسنده
واطلب الفن من ارباب الحرف هر صنعتی طلب ایله صنعت صاحبلرندن یعنی علم باطنی اهل ظاهردن طلب ایلمه
ان رأیتم ناصحین انصفوا اگر نصیحت ایدیجیلر کوررسکز انصاف ایلیك وقبول ایلیك بادروا
التعلیم لا تستنکفوا تعجیل ایلیك اوگرنمکه عار ایلمیك در دل سالك اگر هست آن رموز اگر سالکك
اول رموز وار ایسه رمز دانی نیست سالك را هنوز رمز دانلق یوقدر سالکه هنوز یعنی اصطلاحات
مشایخی ورموز اولیایی حفظ ایدوب آنکله تقید ایلمك آکاه اولقدندر وآکاهلق وجوددر اصل رمز
اولیا محو وجود وفنای بشریت ایدی مادامکه فنای بشریت کمال بولمیجه رمز دانلق بولنمز زیرا اصطلاحات
مشایخی ومرموزات اولیایی حفظ ایلمك وانك ادابن کوزتمك ابتدای سلوکده در انتهاده فنادر مقبول
اولان پس بر سالکده فنا بولنمدقجه رمز دانلق وحقیقت شناسلق بولنمز تا دلش را شرح سازد آن ضیا
تا که سالکك کوکلنه اول محو وجود وفنای بشریت فیض نائل صحبت مرشد کاملدن بر نورانیت ویره که سالکك
منتهینك صدری منشرح اولوب درونی ذوقله پر اوله پس الم نشرح بفرماید خدا آندنصکره الله ذو الجلال
حضرتلری الم نشرح لك صدرك دیو بیوردی تشکیم رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلرینه بیوردی
زیرا هر سالك بو مرتبهیه یتیشور وصدری نور معارف الهیه ایله منشرح اولور بو معنادن حصه پذیر اولور
افمن شرح الله صدره للاسلام مضمون سعادتمقرونیله معزز ومشرف اولور در نکر در شرح دل در
اندرون نظر ایله درونکه کورنیجه منشرح وپر صفادر تا نیاید طعنه لا یبصرون تا که سکا لا یبصرون طعنهسی
کلمیه یعنی شول کروهدن اولمیه سنکه آنلرك حقنده خدای متعال حضرتلری لهم اعین لا یبصرون بها دیو
بیوردی تفسیر وهو معکم اینما کنتم یعنی اول الله عظیم الشان حضرتلری سزکله بیله در علم وقدرتیله عموما وفضل
ورحمتیله خصوصا هر نه یرده اولورسکز پیش آب وپس هم آب با مدد چشمها را پیش سد وخلف سد
یعنی ار طالب حق اولان تشنه اول طالب اولدیغك شی سنکله بیله در یانکده حاضردر وهر حالکده ناظردر وهر
طرفکدن سنی احاطه ایلمشدر اما نه فائده سن آنی کورمزسن زیرا کوزکده بند واوکنده وار دکده سد وار در تشکیم

جناب

جناب حق بیورر وجعلنا من بین ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا فاغشیناهم فهم لا یبصرون عینی رفع سد اولنه
سدش رفع سد ایلدیکی شی کندویه سد اولمشدر تفسیر قوله علیه السلام من جعل الهموم هما واحدا شول
کیمسه که غملری بر غم ایلدی یعنی دنیا ومعیشت غملرین ترك ایدوب الله ذو الجلال حضرتلری غمنه دوشه کفی الله
سائر همومه الله تعالی حضرتلری آنك سائر همومنه کافی اولور یعنی امور دنیا وامور معیشتنه کفیل اولور ومن
تفرقت به الهموم وشول کیمسهیکه هموم غموم دنیا متفرق وپریشان ایلیه لا یبالی الله الله تعالی حضرتلری قایرمز
فی ای واد منها هلك یعنی الله عظیم الشان حضرتلری قایرمز اول همومك قنغی وادیسنده هلاك اولور ایسه
هیزم دوزخ تنست وکم کنش واتقوا النار التی وقودها الناس والحجارة مضمون شریفنجه تن انسان اهل کناه
اولور ایسه جهنمده یانمق مقرردر پس آنی عزو ناز ایله پرورده ایلمه ریاضتله نقصان ویروب فنا ایلمکه سعی ایله
جهد کن سوی آ جهد المقل جهد ایله دل جانبنه کل فقیر جهدی کبی دشوار جهد ایلمك ایله جهد ایله قصه آنکه
ما از کجا آمدیم اینجا غریب تو چرا مخصوص باشی ای ادیب یعنی اگر عالم عدمدن کلمك رسالته سبب اولور ایسه
بز جملهمز عدمدن کلدك پس نه ندندر که سن رسالته مخصوص اولهسن جملهنك استاد ومعلمی اولهسن دیدیلر
تشکیم اهل کفرك کلامنی حکایه جناب حق خبر ویرر ما انتم الا بشر مثلنا ودخی دیدیلر مال هذا الرسول یأکل
الطعام ویمشی فی الاسواق یعنی دکلسز انتز دخی بزم کبی بشرسز پس رسالت سزه ندن مخصوص اولور دیدیلر
اگر رسول اولیدی احوالی بزه مغایر اولمق کرك ایدی دیدیلر از ورای پنج وشش تا پنج وشش پنج وششك
ماوراسندن تا پنج وششه دك یعنی پنج حس وشش جهت عالمنك ماوراسندن پنج حس وشش جهت
عالمنه دك یعنی عالم معنادن عالم صورته دك در بیان آنکه مرد بدکار چون متمکن شود در بدکار
واثر دولت نیکوکاران بیند شیطان شود ومانع خیر شود از حسد همچون شیطان که خرمن سوخته
هموار خرمن سوخته خواهد ارأیت الذی ینهی عبدا اذا صلی یعنی مرد بدکار چون فعل قبیح ایشلکده
متمکن بوله اول فعلی ترك ایتمکه قادر اولمز وعمل صالح ایشلیان عزیزلرك اثر دولت وعزو ورفعتلرین کوردکده
حسدندن شیطان اولور وشیطان کبی عمل خیردن منع ایتمکه سعی ایدر تشکیم ابو جهل لعین حضرت محمد علیه الصلوة
والسلام حضرتلرینی صلوتدن نهی ایتدیکی کبی که جناب حق آنك حقنده بیوردی ارأیت الذی ینهی عبدا اذا صلی
یعنی شول کیمسهیی کوردکمی نهی ایدر بندهیی نماز قیلدیغی وقت پس خرمن سوخته اولنلر جمله خلقك خرمن
سوخته اولدیغن ایسترلر تو وفای حق کجا کم دیده ای اذکروا اذکرکم نشنیده سوره بقرهده بو آیت کریمهیه اشارتدر
فاذکرونی بالطاعة اذکرکم بالثواب واشکروا لی ما انعمت علیکم ولا تکفرون بجحد النعم وعصیان الامر یعنی
جناب عزت بیورر قوللرم سز ذکر ایلیك بنی طاعت وعبادت ایله بن سزی ثواب ومغفرت ایله ذکر ایدرین ودخی
شکر ایلیك سزه انعام ایلدیکم نعم دنیویه واخرویه وظاهره وباطنهیه ودخی کفران اورزه اولمك اول نعم مذکورهیی
انکار ایتمکله واره عصیان ایتمکله کوش نه اوفوا بعهدی هوش دار تا که اوف عهدکم آید زیار سوره بقرهده
بو آیت کریمهیه اشارتدر یا بنی اسرائیل ای یعقوب اوغللری حضرت یعقوب علیه السلام لسان عبرانیده اسرائیل
دیرلر معناسی صفوة الله دیمکدر بعضلر عبد الله در دیمشلر اذکروا نعمتی التی انعمت یعنی یاد ایلیك بنم نعمتلریمی
نعمتك لفظی مفرد معناسی جمعدر اول نعمتلرکه بن سزك اورزیکزه کمال کرمدن اعطا قیلدم فکر ایلیك واول
نعمتلرك شکرینه قیام کوسترك واوفوا بعهدی وفا ایلیك بنم عهدمه که سزکله ایلمشمدر توراتده یاخود روز الستده
وآنده محمد صلی الله علیه وسلم ایمان کتورمك سز واطاعت ایتمك سز اوف بعهدکم بنده سزکله ایتدیکم عهده وفا
ایدهیم که حسن اثابت وجزای خیر ورحمت ومغفرتدر بو آیت کریمهنك شرف ورودی خاص وحکمی عامدر جملهیه واجبدر که

حق سبحانه وتعالى حضرتلرینك عهدینه وفا ایدوز یعنی ایمان وطاعت اوزرینه ثابت اولورز تاكه الله عظیم الشان
حضرتلری بزه حسن اثابت ورحمت ومغفرت ارزانی بیوره عهد ووفی ماجه باشد ای حزین بزم عهده وفا
ایدوب طاعت وعبادت ایتمامز وردی ٭ واقرضوا الله قرضا حسنا ٭ حكم شریفنجه صدقه وزكوة ویرمامز نه اولور
ای محزون همچو دانه خشك كشتن بر زمین دانه خشكی زمینه اكوب زراعت ایتمك كبیدر نه بزم ایچون محصول
حاصل اولور كرندارى دانه ایزد زان دعا ٭ بخشدت نخلی كرنعم ماسعی ٭ سكا نخل ویره كه سنك سعی ایتدیكك
سعادتلو وكوكك سعی اولور ٭ لیس للانسان الا ما سعی ٭ مضمون شریفی ظاهر اولور همچو مریم درد بودش دانه اش
حضرت مریم كبی ولادت وقتنده درد وار ایدی دانه بوغیدی یعنی دانه تخم بشر زمان وجودینه الكلماتی ایدی
سبز كردن نخل را صاحب فنی صانع جمیع مخلوقات عز اسمه حضرتلری اول نخلی سبز ایلدی تشكیم سورة مریمده بیورر
٭ فاجاءها المخاض ٭ پس كتوردی التجا ایتدیردی مریمی مخاض اوغلان آنه دن طوغدیغی محلده حاصل اولان آغریه دیرلر
٭ الى جذع النخلة ٭ خرما اغاجنك بدنی جانبنه كلدی تاكه آنكله ستر ایلیه واكا طیانه ولادت وقتنده چون
كلوب اول نخله ارقه ویروب طوردی ٭ قالت یا لیتنی مت قبل هذا ٭ دیدی كاشكی بن اولیدم بونك كبی حال
صورت كوسترمزدن اول خلقدن استحیا ایدوب وناسك لومندن خوف ایتمكین بویله دیدی ٭ وكنت
نسیا منسیا ٭ ویراوغورده فراموش اولیدم یعنی هیچ كیمسه بیلمیه ایدی حال جمله احبار بیت المقدس بنی باولر
بن بونلرك امامارینك قزی اولم وحضرت زكریا علیه السلامك كفالتنده اولم وهنوز بكارتم زائل اولمیه هو
وباغمه ارقسی یقین اولمه وشمدی اوغلان طوغورم بوحالت غریبك فجا لتنده نه چاره ایدیم دیدی ٭ فناداها
من تحتها ٭ پس ندا ایدوب چاغردی اولكه آنك آلتنده ایدی یعنی حضرت عیسی یاخود جبرائیل زیرا جبرائیل
اول محلده حضرت عیسی علیه السلامه قابله اولان خاتونلرك عملنی ایدردی یا حضرت مریمك اولدیغی مكانك اشاغی
جانبنده برملك چاغردی یاخود نخل خرمانك آلتندن برملك چاغرمش اول زیرا من تحتها ده ضمیر نخله یه راجعدر
دیمشلر ٭ الا تحزنی ٭ غمناك اولمه وتمناى مرك ایلمه ٭ قد جعل ربك ٭ تحقیقا سنك پروردكارك خلق ایلدی
٭ تحتك سریا ٭ سنك آلتنده یعنی ایاغنك آلتنده بر آب روان خلق ایلدیكه آندن ایچه سن وطهارت
ایده سن سریا لفظنك معناسی علیه الصلاة والسلام حضرتلرندن بویله روایت ایلمشلر مرفوعا یاخود سریا
سیدا معناسنه اولوب مراد حضرت عیسی علیه السلام اوله ٭ وهزی الیك بجذع النخلة ٭ یعنی میل ایتدر الكلسون
خرمانك اغاجی بجذع النخلة ده با زائده در تأكید ایچوندر یاخود دپرت نخلیی خرمالر سكا دوكلسون دیمك اوله
زیرا هز سلكمه دپرتمك جذب ودفعدر ٭ تساقط علیك ٭ یعنی تا اشاغی دوشه دوكلسون سنك اوزریكه اصلنده
تتساقط ایدی تاء ثانیه سینده ادغام اولندی تساقط اولدی اما حمزه تاء ثانیه یی حذف ایدوب تساقط
اوقومش ٭ رطبا جنیا ٭ شویله روایت اولندیكه اول خرما اغاجی قورمش باشی ویپراغی كتمش ایدی بر قوری
بدن قالمش ایدی چون حضرت مریم آنك دیبنه كلدی حق سبحانه وتعالى حضرتلری امر ایلدیكه آنی تحریك ایلیه هو
چون حضرت مریم آنی تحریك ایلدی خدای متعال حضرتلری فی الحال اول نخله یابسه اوزرینه باش ویپراق وخوشه لر
ورطب وثمر ایلدی وآنكله حضرت مریمك قلبنه تسلی ویردی زیرا بو معجزات عظیمه دن ایكن مریمك برائت ساحتی
اوزرینه دلالت ایدر زیرا بونك كبی معجزه فواحش ارتكاب ایدنلر حقنده ظهور ایتمك متصور دكلدر وبو حالت
منبهدر یعنی بو حالتدن غافل اولنلره تنبیه واردر كه بو حالی كوردكده عقلی شهادت ویقین حاصل ایلیه كه
ایام شتاده نخله یابسه دن رطب تازه خلق ایلمكه قادر اولان الله بطن مادرده پدرسز ولد خلق ایلمكه هم
دخی قادردر ٭ مناجات ٭ آن شیاطین خود عدو كهنه اند ٭ یكزمان از رهزنی خالی نیند تشكیم جناب حق سورة ده

بیورر ٭ الم اعهد الیكم یا بنی آدم ان لا تعبدوا الشیطان انه لكم عدو مبین ٭ از بنی برخوان شیطانان انس
كشته اند از مسخ حق با دیو جنس ٭ قرآن عظیمدن اوقوكه شیاطین انس شیطان ایله هم جنس اولمشلر
حق تعالى حضرتلرینك مسخ ایتدیكی تشكیم سورة انعامده بیورر ٭ وكذلك ٭ وتشكیم سنك دشمنلرك واردر
ای محمد صلى الله علیه وسلم ٭ جعلنا ٭ بز قلدق ٭ لكل نبی عدوا ٭ سكا عدو قلدیغمز كبی سكا سبقت ایدن پیغمبرك
هر برینه بز قلدق بر عدو یعنی سكا ایتدكلری كبی بوكفره وفسقه هر بر پیغمبره عداوت ایتمشلر در بزم امرمزله
٭ شیاطین الجن والانس ٭ یعنی جن وانسك سركشلری كه حقدن اعراض ایدرلر كفر وضلالته كیدرلر
اول سببدن انبیایه واهل حقه عداوت ایدرلر ٭ یوحی بعضهم الى بعض ٭ یعنی وسوسه ایدر شیاطین جن شیاطین
انسه یاخود شیاطین جن شیاطین جنه وسوسه واغوا ایدوب اهل حقه عداوت بابنده سعی ایدرلر
٭ زخرف القول ٭ باطل ودروغ سوزلری آراسته ومزین اولان ٭ غرورا ٭ یعنی فریبدن اوتری پس شیاطین انسی
حق سبحانه وتعالى حضرتلرینك مسخدن شیاطین جن مثابه سنه وارمشلر در عداوتدن خالی اولمزلر پرسیدن
پادشاه آزان مدعی نبوت ٭ چونكه اوحى الرب الى النحل آمدست ٭ خانه وحیش بر از حلوا شدست ٭ سورة
نحلده بو آیت كریمه یه اشارتدر ٭ واوحى ربك الى النحل ٭ یعنی سنك ربك الهام ایلدی وقلوبه نحله قذف ایلدی
٭ ان اتخذی ٭ یعنی بان اتخذی دیمكله وجایزدر كه ان مفسره اوله زیرا ایحاده معناى قول واردر یعنی
سنك ربك زنبورلره الهام ایلدی اتخاذ ایلیك ای زنبورلر دیمكله ٭ من الجبال بیوتا ٭ طاغلرك شكافلرینی
وغارلرینی خانه لر اتخاذ ایلیك ٭ ومن الشجر ٭ ودخی درخت ایچلرینی خانه لر دوزك ٭ ومما یعرشون ٭
ودخی ناسك بنا قلدقلری عروش وسقوفدن خانه لر اتخاذ ایلیك یاخود صاحبلریكز سزك ایچون
بنا قلدقلری عروشی كندیكز ایچون خانه اتخاذ ایلیك ٭ ثم كلی من كل الثمرات ٭ آندنصكره اكل ایله ای نحل هر
میوه دن وهر میوه نك شكوفه سندن آجی سندن وطتلو سندن اشتها ایلدیككی اكل ایله ٭ فاسلكی
سبل ربك ٭ پس سلوك ایله ای نحل ربكك طریقلرینه كه سكا الهام وافهام ایلدی عمل عسلده
یاخود مواضع بعیده ده اول اثمار وازهاردن اكل اولدقده پس سلوك ایلیك طریق بیوتكزه راجع
اولدیغكز حالده ربكك الهام ایلدیكی اوزره كه اصلا طریق بیوتكز سزه صعب وملتبس اولمز وضایع
اولمزسز ٭ ذللا ٭ ذلل ذلولك جمعیدر سبلدن حالدر مذلله دیمك اولور تقدیر كلام سالك اول
ای نحل ربكك سبلنه كه سبل سكا مذلله در یعنی مسخردر الله تعالى اول طریقی سكا مسخر ومسهل
ایلمشدر یاخود فاسلكی نك ضمیرندن حالدر یعنی امراولندیغك شیئه منقاد اولدیغك حالده سلوك
ایله معنای بیت شریف چونكه جناب رب عزتدن ٭ اوحى الرب الى النحل ٭ ایت كریمه سی كلمشدر واول الهام
سببیله نحلك خانه سی پر شهد مصفا اولمشدر پس انسانكه اشرف مخلوقاتدر بو وحی والهامدن
لایق اولمیه این كه كرمناست بالا میرود ٭ وحیش از زنبور كمتر كی بود ٭ وبوكه ولقد كرمنا كرامتنه مظهر
اولمشدر آنك مرتبه سی یوجه در آنك وحیی زنبور وحیندن نجون الكسك اولور تشكیم جناب حق
سورة بنی اسرائیلده بیورر ٭ ولقد كرمنا بنی آدم ٭ یعنی بز اشاتی مكرم ومعزز قیلدق حسن صورتله ومزاج
معتدل واعتدال قامتله ٭ وحملناهم فی البر والبحر ٭ بز بنی آدمی تحمیل ایدوب یوكلتدك یعنی راكب قلدق
بره ده دابه لر اوزرینه وبحرده سفینه لر اوزرینه ٭ ورزقناهم من الطیبات ٭ بز آنلره رزق ویردك
حلال وپاك ولذیذ اولنلری كه بعضی كندو فعللریله حاصل اولور وبعضیسی كندولرك فعلسز حاصل اولور
٭ وفضلناهم على كثیر ممن خلقنا تفضیلا ٭ بالغلبة والاستیلاء او بالشرف والكرامة نه كه اعطیناك كوثر خوانده

پس چراغ ختکی و تشنه مانده سورهٔ کوثره اشارتدر بسم الله الرحمن الرحیم * انا اعطیناک الکوثر * تحقیقا
بز سکا اعطا ایلدک یا محمد صلی الله علیه وسلم * انا اعطیناک * ده فائده خیر کثیر مفرط ویردک علمدن وعملدن
وشرف دارینی ورسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم افندمز حضرتلرندن روایتدرکه بیوردی کوثر جنتده
بر نهردرکه ربم بکا آنی وعده ایلمشدر واول نهرده خیر کثیر واردر واول نهرک صوبی عسلدن لذیذ وسوددن
بیاض وقاردن صوغوق وقایمقدن ملایمدر واول نهرک ایکی طرفی زبرجد وقبلری کمشدندر اول نهردن
برکره ایچن هرگز تشنه اولمز وبعضلر دیمشلرکه کوثر جنتده بر حوضدر وبعضلر کوثردن مراد رسولدر دیمشلر
وبعضلر انبیا عیدر دیمشلر وبعضلر علما امتدر دیمشلر وبعضلر قرآن کریمدر دیمشلر وصاحب تأویلات
کوثر معرفتست کثرت بوحدت وشهود وحدت درعین کثرت واین نهریست دربوستان معرفت که
هرکه ازان سیراب شد ابدا ازتشنگی جهالت ایمن است واین معنی خاصهٔ حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم
واکمل اولیاء اوست دیو بیورمشلر * فصل لربک * پس صلوة مداومت ایله خالصا لوجه الله صلوتنده
ساهی ومرائی اولنلرک خلافنجه زیرا ساهیده مداومت ومرائیده اخلاص یوقدر پس مداومت ایله
حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک انعامنه شکردن اوتری زیرا صلوة اقسام شکری جامعدر * وانحر * ودخی
قربان ایلکه اموال عربک ایوسی وخیرلوسیدر * ان شانئک * تحقیقا سکا بغض ایلیان یعنی عاص
بن وائل * هو الابتر * یعنی سکا بغض ایلیان ابتردر ابتر اودرکه عقبنده اولادی واشیاء قالمیه
وخیرایله ذکرایلنمیه اما سنک ذریتک وحسن صیتک واشتهارک وآثار فضلک تا قیامته دک باقی
اولسه جقدر بیت آثار اقتدار تو تا حشر متصل * خصم سیاه روی تو بی حاصل وخجل * بوسورهٔ شریفک سبب
نزولی اودرکه برکون حضرت سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم باب بنی سهم قربنده عاص بن وائله راست
کلدی برمقدار مصاحبت ایدوب علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلری طشره چیقدی عاص مسجده داخل
اولدی صنادید قریشدن برکروه اوتوروب مصاحبت ایدرلردی عاصدن صوردیلرکه کیمکله سویلشوردک
جواب ویردی که شو ابتر ایله سویلشدم دیدی مکر عربک عادتلری بویمش که هرکیمک اوغلی اولمسه اکا
ابتر دیرلرایمش واول ایامده علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرینک حضرت خدیجه رضی الله عنهادن طاهر
نام بر ولدعالیلری وفات ایلمشیدی اول سببدن علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه عاص بن وائل ابتر دیو
طعنه ایلمش اولدیغندن خاطر مبارک حضرت سید المرسلین غمناک اولدی الله عظیم الشان حضرتلری بوسورهٔ
شریفه ایله مبارک خاطر عالیٔ حضرت سلطان انبیا صلی الله علیه وسلم تسلیه بیوردی حضرت مولانا قدس سره
بسره الاعلی بیوررلر * انا اعطیناک الکوثر * سورهسن اوقودیکی علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه ویریلن
کوثر معارف الهیهدن واسرار حقیقت محمدیهدن صلی الله علیه وسلم بر ذوق تحصیل ایلمدیکی ایچون شونیله تشنه
وخشک لب قالمشسن یوخسه اوقودک وبیلدکسه انکارک سببیله اول کوثر سکا قالمی اولدی وغوز یل
صوبی قان اولدیغی کبی اگر واقعا اویله اولدیسه وار استغفار وتوبه ایله انکاری ترک ایله از خلیل حق
بیاموز این سیر * که شد او بیزار اول از پدر * حق تعالی حضرتلرینک خلیلندن اوکرن بو سیرتلریکه اول
باباسندن بیزار اولدی پس شول کیمسه که طریق حقدن بعیددر بلکه سنک سلوکنه مانع اولور آنی
ترک ایله اگر باباک ایسه ده تشکیم حضرت ابراهیم علیه السلام ایلدی وجناب ملک العلام سورهٔ انعامده
آنک احوالندن خبر ویردی * واذ قال ابراهیم * یاد ایله یا محمد صلی الله علیه وسلم حضرت ابراهیم علیه السلامک
قصه‌سن زیرا بونلر ابراهیم اولادی یوز دیو دعوا ایدرلر کرکدرکه آنک دیننه طوتوب توحید حقده آکا اقتدا
ایدرلر

ایدرلرکه حضرت ابراهیم علیه السلام دیدی * لابیه آزر * باباسی آزره دیدی * أتتخذ اصناما آلهة * آیا
سن اصنامی آلهه اتخاذ ایدرمیسن * انی اریک * تحقیقا بن سنی کوررم * وقومک * ودخی سنک قومکی ده
کوررم * فی ضلال مبین * اشکاره ضلالتده کوررم تاکه ابغض لله آید بپیش حق * تاکه ید برتو رشک عشق
بوحدیث شریف موجبنجه علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوررلر * من احب لله وابغض لله واعطی لله ومنع لله
فقد استکمل ایمانه * یعنی بر کیمسه الله ایچون محبت ایلسه والله ایچون بغض ایلسه والله ایچون اعطا ایلسه والله ایچون
منع ایلسه تحقیقا اول کیمسه ایمانینی کامل ایلدی داستان آن عاشق که با معشوق بر می شمرد خدمتها ووفاهای
خود را وشبهای درازرا * تتجافی جنوبهم عن المضاجع * سورهٔ سجدهٔ الم ده در ترتفع وتتباعد یعنی تباعد ایلر
وایریلور متهجد اولنلرک جنبلری مضجعلریندن المضاجع الفراش ومواضع النوم * یدعون ربهم * داعیان وعابدین
اولدقلری حالده پروردکارلرینی * خوفا وطمعا * خوفا من سخط الله وطمعا فی رحمته * ومما رزقناهم ینفقون * بزم کندولرینه
ویردیکمز رزقدن انفاق ایدرلر لوجه الله ارجعی بشنود نور آفتاب * سوی اصل خویش بازآمد شتاب آفتابک
نوری ارجعی امرین ایشتدی کندو اصلی جانبنه کیرو کلدی عجله ایله تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیوررلر
* یا ایتها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک راضیة مرضیة فادخلی فی عبادی وادخلی جنتی نور دیده نوردیده
بازگشت کوز نوری نور کورمش اولدیغی حالده کیرو دوندی یعنی اهل دید اولان سلطانلر نور حقی کوروب
* من احب لقاء الله احب لقائه * مضمونجه جناب حقه رجوع ایتدیلر وصحرا ودشت اهل دید اولان سلطانلرنک
سوداسنده قالدی یکی برسید از عالمی وعارفی که اگر کسی در نماز بکرید باواز وآه کند ونوحه کند
نمازش باطل شود جواب گفت نام آن آب دیده است تا آن کرینده چه دیده است اگر شوق خدای
تعالی را دیده است ومیکرید یا پشیمان گناهی نمازش تباه نشود بلکه کمال کیرد * لا صلوة الا بحضور
القلب * واگر او رنجوری تن یا فراق فرزند دیده است نمازش تباه شود که اصل نماز ترک تن است
وترک فرزند حضرت ابراهیم وار علیه السلام که فرزند را قربان میکرد از بهر تکمیل نماز وتن را با آتش
نمرود می سپرد وامرآمد حضرت مصطفی را علیه السلام هم بدین خصال که * فاتبع ملة ابراهیم حنیفا *
سورهٔ نحلده در * ثم اوحینا الیک * یا محمد صلی الله علیه وسلم ثم اما التعظیم والتنبیه علی ان اجل ما اوتی
ابراهیم الرسول علیه السلام ملته اولتراخی ایامه یعنی ابراهیم علیه السلامی اجتبا قیلوب صراط مستقیمه هدایت
قیلدقدنصکره آخرتده دخی نجه حسنه اعطا قیلدقدنصکره سکا وحی ایلدک یا محمد صلی الله علیه وسلم * ان اتبع ملة
ابراهیم * یعنی توحیده ودعوت ایلمده ورفق ایله دعوت ایلمده وبر بعد اخری ایراد دلائل ایتمکده هرکس ایله قتی مجادله
قیلمقده سکا وحی ایلدک * حنیفا * مسلم ومستقیم اولدیغی حالده مریدی درآمد بخدمت شیخ لغت عربیه
شیخ دیو توجیه کشیلره دیرلر اما اهل طریق بیننده پیر طریقته دیرلر اگر کنج بکیت دخی اولورسه تشکیم بیوردی
وازین شیخ پیرین نخواهیم بلکه پیر عقل ومعرفت نخواهیم واگرچه عیسی است علیه السلام درگهواره
یعنی اگرچه حضرت عیسی علیه السلامدرکه طفل ایکن بشکده تکلم ایدوب حقدن خبر ویره بزم قتمزده پیر ومرشددر
تشکیم حضرت عیسی علیه السلام تکلمندن جناب رب عزت سورهٔ مریمده خبر ویردی * قال انی عبد الله * حضرت
عیسی علیه السلام والده‌سنه قوم بنی اسرائیلک طعن وتشنیعن استماع ایلدکده آغزندن آنه سنک ممه‌سن چیقاروب
فصیح آواز ایله نطقه کلوب دیدی تحقیقا بن الله‌ک قولیم * اتانی الکتاب * بکا کتاب ویردی یعنی روز ازلده
حکم ایلمش که بکا انجیلی ویره بعضلر دیمشلرکه حق تعالی حضرتلری انجیلی حضرت عیسایه آنه قرنده ایکن
تعلیم ایلمش * وجعلنی نبیا * وبنی پیغمبر قیلدی وبعضلر اول محلده نبوت ویرلشدی حضرت عیسی علیه السلام وبرکیمسه دخی

اول حین ده تکلم ایلمیسیدر دیمشلر :: وجعلنی مبارکا :: وبنی برکتلو ونافع قیلدی :: اینما کنت :: هر قنده
اولورسم :: واوصانی :: ودخی بکا امر ایلدی :: بالصلوة :: اقامت صلوة :: والزکوة :: وایتای زکاة :: ما دمت حیا ::
زنده اولدیغجه ویحیی است علیه السلام در مکتب کوزکان تشکیم جناب حق بیورر :: یا یحیی خذ الکتاب بقوة واتیناه
الحکم صبیا :: پس جناب حکمت اولدقدنکه طفل ایسه د شیخدر دیردر مرید شیخ را کریان دید او نیز موافقت
کرد وکریست چون فارغ شد بدر آمد مرید دیکه از حال شیخ واقفه بود از سر غیرت در عقب او
نیز بیرون آمد وکفتش ای برادر نا کفته باشم الله الله بیاندیشی ونکویی شیخ میکریست ومن
نیز کریستم که سی سال ریاضت بی ریا باید کرد واز عقبات ودریاهای پر نهنک وکوههای بلند
وپر شیر وپلنک میباید کذشت تا بدان کریهٔ شیخ رسی یا نرسی اکر رسی شکر زویت لی الارض کوی
بسیار بو حدیث شریفه اشارتدرکه مشارق شریفده مسطوردر :: زویت لی الارض :: بنم ایچون زمین طی اولندی
دورلدی :: فاریت مشارقها ومغاربها :: پس بن کوستردم یعنی بکا کوستردی اول ارضک مشارقی ومغاربی
:: سیبلغ ملک امتی :: عن قریب بالغ وواصل اولور بنم امتمک ملکی یعنی بنم امتم مالک اولور :: الی ما زوی لی منها
بکا طی اولنان یره :: پس اول مرید صاحب وقوف اول مرید مقلده که شیخ ایله بیله کریان اولمشدی دیدیکه
اکر اوتوز ییل ریاضت ایتمزسک شیخک کریه سی مرتبه سنه یتشه جک اولورسک بکا وادی طریقنده زمین سلوک
طی اولندی دیو چوق شکر ایتمه سن دیدی الله الله الله ای واقف مرید :: کرچه در تقلید هستی مستفید کریه
تقلیده دخی فائده مقرردر :: من تشبه بقوم فهو منهم :: حکمنجه لکن شیخک کریه سیله کندو کریه کی برابر طوتمه سن
این الف لامست وحا میم ای پدر :: آمدست از حضرت مولی البشر :: هر الف لامی چه میماند بدین :: کرچه ماند در نبشتن شین بسین
یعنی اول الف لام که قرآن عظیم الشانک اوائل سورده کلمشدر آنک تفسیر وسرینی الله ذو الجلال حضرتلرندن غیری کیمسه
بیلمز سائر الف ولام ومیم آکا بکزرمی نظر ایله کور حضرت رسول ونبی محترم صلی الله علیه وسلم بیوردی ::
ان الله یأجرکم علی تلاوة القرآن بکل حرف عشر حسنات اما انی لا اقول الم حرف بل اقول الف حرف ولام حرف
ومیم حرف :: پس بو حروف مقطعات که اوائل سورده کلمشدر آنک اسرارین الله تعالی حضرتلرندن کیمسه بیلمز الله تعالی
بیلور سائر الف ولامدر و آنلرک تکلمنده واقع اولان حروفه بکزمز :: داستان آن کنیزک که با خر خاتون شهوت
میراند :: کل ناقص ملعون بیوردیغندن مراد نقصان عضوی دکلدر یعنی کل نظر وفهم ناقص ملعون بلکه نظری
وفهمی ناقص اولانلر ملعون اولا وکرنه ناقصان جسم مظهر مرحومند ملعون نه اند برضوان :: لیس علی الاعمی حرج
وحضرت خدای تعالی عز وجل نفی حرج کرد ونفی لعنت ونفی عتاب وغضب کرد :: شهوت از خوردن بود کم کن
زخور :: یا نکاحی کن کریز از شر وشور :: تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردر :: یا معشر الشباب من استطاع منکم
الباءة فلیتزوج ومن لم یستطع فلیصم فانه له وجاء :: تو عذاب الخزی بشنو از نبی :: سورهٔ حم سجده ده در :: فارسلنا
علیهم ریحا صرصرا :: پس بز ارسال ایلدک قوم عاد اوزرینه ریح صرصری یعنی شول باد بارده یا که هلاک
شدت برودتیله یا خود شدیدة الصوت دیمک اولر هبوبی وقتنده بو تقدیرجه صرصردن اولور :: فی ایام نحسات ::
نحس کونلرده :: لنذیقهم عذاب الخزی فی الحیوة الدنیا :: بونلره طاتدرمقدن اوتری دنیا دیرلکنده رسوالق عذابنی
:: ولعذاب الآخرة اخزی :: تحقیقا آخرت عذابی دنیا عذابندن اشددر رسوالقده :: وهم لا ینصرون :: حالبوکه بونلر
نصرت اولنمزلر یعنی بونلره نصرت اولنمز بوزکار اولنان عذابی کندولردن دفع ایتمکله یعنی بو عذابی بونلردن دفع
ایدر کیمسه بولنمز :: این بود اظهار سر رستخیز :: الله الله از زن چون خر کریز :: یعنی هر کیمک نفسنه زبون اولدیسه اول زن کبی یرده
شهوت اولور ایسه آنک نفسنه حق تعالی حضرتلری قیامتده خر صورتن ویرر یعنی خر صورتنده حشر ایلر زیرا هر کسک صورتی

معترض محل اعتراض

حق

حق تعالی حضرتلری عقیده سنه کوره وخوینه موافق ایله کرکدر قیامت کوننک سرینک اظهاری بودر آنلر
ایچون اولسون بوتن حرصندن قاچ وآنی ترک ایله یعنی مقتضای طبیعتی ومراد نفسی ترک ایله حق تعالی
داد میزان از زبان :: هاین ز قرآن سورهٔ رحمان بخوان مراد بو آیت کریمه درکه جناب حق بیورر :: والسماء رفعها ووضع
المیزان الا تطغوا فی المیزان واقیموا الوزن بالقسط ولا تخسروا المیزان :: وانه کن حرص مکن چندین رفو :: چون کلوا خواند بخوان
لا تسرفوا :: کرچه حق کفت کلوا واشربوا :: در عقبش کفت ولا تسرفوا :: تمثیل تلقین شیخ مریدانرا وپیغامبران امتانرا که
ایشان طاقت تلقین حق ندارند وباحق الف ندارند چنانکه طوطی باصورت آدمی الف نداردکه ازو تعلیم
تواند کرفت حق تعالی شیخ را چون آینه پیش مرید همچون طوطی دارد واز پس آینه تلقین میکند که :: لا تحرک به
لسانک :: تشکیم جناب حق سورهٔ قیامتده بیورر :: لا تحرک :: تحریک ایله یا محمد صلی الله علیه وسلم :: به :: بالقرآن
:: لسانک :: یعنی قرائته لسانکی تحریک ایتمه وحی تمام اولمزدن اول :: لتعجل به :: اول قرائتی علی العجلة اخذ ایتمکدن اوتری
خوف ایدرسن فوت اولور آنی دیو :: ان علینا جمعه :: تحقیقا بزم اوزرمزه در آنک جمعی سنک صدرکده که آنی بعده سندن
منفک اولمیه :: وقرآنه :: وآنک قرائتنی سنک لسانک اوزره اثبات ایلمک :: فاذا قرأناه :: پس اتباع ایله جبرئیلک
قرائتنی تکرار ایله تاکه راسخ اوله ذهنکده :: ان هو الا وحی یوحی :: یعنی دکلدر الا وحی درکه علیه الصلوة والسلام
حضرتلری اوزرینه وحی اولنور پس پیغمبره وحی اولندیغی کبی اولیای کرام ومشایخ عظامه دخی وحی قلبی اولنوق مقرر
لکن ملک واسطه سیله اولمز پس بونلر آینه طالب حق طوطی ومعلم جناب رب عزت اولور بونلرا ایرده آنلرده
غیری دکلدر :: آینست اینجا ر مثلی بی نهایت :: چنانکه منقار جنبانیدن طوطی اندرون آینه که هم
خیالش میخواند بی اختیار تصرف اوست که عکس خواندن طوطی بیرونست که متعلم است نه عکس
آن معلم که پس آینه است ولیکن خواند طوطی بیرونی تصرف آن معلم است پس این مثال آمد نه مثل
وجود نبی علیه الصلوة والسلام آینه کبیدر آنک ظهوری ارشاد ایچون اولنمشدر متعلم اولان مرید طوطی کبی
غلط ایدر صانور که سوز سویلیان آینه ایچنده اولان طوطیدرکه کندینک جنسیدر یعنی کلام حکمت که کلام حق تعالیدر
مرید غافل آنی پیغمبر علیه السلامک سوزیدر ظن ایدر :: ان هو الا وحی یوحی :: نص شریفی بو ظنی دفع ایدر کذلک
مرشدک کلام حکمت بیانی دخی کندودن اولمیوب الهام ربانی اولدیغنه شهادت ایدر :: صاحب دلی دیدکه مشتری
ماست الله اشتری :: از غم هر مشتری هین برتر آ :: ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة :: یعنی الله تعالی
حضرتلری اشتری ایلدی مؤمنلرک نفسلرینی ومالارینی مقابله سنده آنلره جنت ویرمک ایله :: همچنانکه اصحاب فیل
وقوم لوط :: کرد شان مرجوم چون خود آن سخط :: یعنی الله ذو الجلال حضرتلرندن غیری مشتری طلب ایله که زیان
ایدرسن شیطان سنی کندی کبی مرجوم ایدر تشکیم اصحاب فیل وقوم لوطی مرجوم ایلدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری
اصحاب فیلی شیطان سوزیله عمل ایلدکلری ایچون ابابیل قوشلرینه امر ایلیوب فندق قدر طاشجغزلر ایله رجم ایدوب بونلری
هلاک ایلدی تشکیم بیورر :: وارسل علیهم :: ودخی کوندردی الله تعالی حضرتلری اصحاب فیل اوزرینه :: طیرا :: جنسی
قوشلر :: ابابیل :: کروه کروه هر برینک منقارنده بر طاش وایکی پنجه سنده ایکی طاش هر طاشک اوزرنده بر کافرک
اسمی یازلمش :: ترمیهم :: براغورلردی اول عسکر اوزرینه :: بحجارة :: اول طاشلر :: من سجیل :: سنک کلدن تعبیه
یعنی بالچقدن طاش اولنمشدر اول طاشلرکه :: فجعلهم :: الله تعالی حضرتلری ایلدی اول عسکری اول طاشلر ایله
:: کعصف مأکول :: برک کاه کبی وشول قصیل یپراغی کبی که اکل اولنمش اوله کنایه در اول قومک استیصالندن وقوم
لوطک اوزرینه طاش یاغدروب شهرلرینک آلتنی اوستنه دوندروب جمله سنی هلاک ایلدی تشکیم بیورر
:: فلما جاء امرنا جعلنا عالیها سافلها وامطرنا علیها حجارة من سجیل :: قصهٔ اهل ضروان :: چون یفر المرء آید من اخیه

يهرب المرء يوماً من اخيه سورهٔ عبس ده اولان آيت كريمه يه اشارتدر ٭ يوم يفرّ المرء ٭ بر كون اولركه
قاچه‌جقدر ٭ من اخيه ٭ كندو برادرندن ٭ وامّه ٭ ودخی مادر مشفقه‌سندن ٭ وابيه ٭ ودخی پدرندن فرار
ايلر بوقدر شفقت وعاطفت كورمش ايكن ٭ وصاحبته ٭ وعورتندن دخی فرار ايلر كندوسنك مونس
روزكاری ايكن ٭ وبنيه ٭ ودخی اوغللرندن فرار ايلر ٭ لكل امرئ ٭ هر كس ايچون واردر ٭ منهم ٭ قيامتده ٭ يومئذ ٭
اولكونده ٭ شأن يغنيه ٭ بر كاركه كندويی مشغول ايلر والا كفايت ايدر غير كاره مشغول اولمز برنقدر منهم اولورسه
زان شود هر دوست زان ساعت عدو آندن اوترو قيامتده بعض دوستلر بربرينه دشمن اولورلر
كه بت تو بود وازره مانع او كه اول دوست سنك بتك اولوب طريقدن مانع اولمشدر اول سببدن
عداوت حاصل اولور تشكيم سورهٔ حم زخرفده جناب حق بيورر ٭ الاخلاء ٭ الاحباب يعنی دوستلر ٭ يومئذ ٭ اولكونده
يعنی قيامتده ٭ بعضهم لبعض عدو ٭ بعضيسی بعضيسنه دشمن اولور ٭ الا المتقين ٭ الا متقيلر كه بربرلرينه دشمن اولمزلر
زيرا محبتلری الله ذوالجلال حضرتلری ايچوندر بربرلرينی فسق وفجوره سوق ايتمزلر كه عذابه مؤدی اولوب عداوته
سبب اوله پس اولكونده دوستلرك بعضيسی بعضيسنه دشمن اولورلركه ٭ يلعن بعضهم بعضاً ٭ ومؤمنلر واهل
تقوی كه آنلرك محبتی الله ايچوندر دوستلقلری كماكان برقرار اولوب بربرينه شفاعت ايدرلر روی از نقاش رو
می تافتی يعنی خالق احسن تقويمدن يوز چويردك وآنك عشق ومحبتندن يوزك دوندردك چون ز نقش
انس دل می يافتی نيجه اول نقاش قديمك مصنوعاتندن بر نقشك جزئيله كوكلك انسيت ايلدك
يعنی الله تعالی حضرتلرينك محبتنی ترك ايليوب مخلوقدن برينه كوكل ويردك تو بمانی در فغان اندر لحد ٭
لا تذرنی فرد خواهان از احد اشارتدر سورهٔ انبياده اولان بو آيت كريمه يه ٭ وزكريا اذ نادی ربه ٭
ذكر يا محمد صلی الله عليه وسلم زكريا اول اوزی شول وقتده كه پروردكارينی ندا ودعا ايدوب اوقودی ٭ رب
لا تذرنی فرداً ٭ يعنی زكريا ديدی ای بنم ربم بنی فرد وحيد قومه بكا ميراثم اخذ ايدر بر ولد وير ٭ وانت خير الوارثين ٭
حالبوكه سن وارثلرك خيرلوسی سن اكر بكا ميراثم اخذ ايدر بر ولد نصيب بيورمزسك فايرزم حضرت مولانا
قدس الله سره الاعلا بيوررلر دنيا دوستلری سندن يوز دوندرسه رسن شكر ايله عاقبت اونلر
ابن جلالرنی اوللنده انمش اولورلر آنلرك اختلاط وصحبتلرنده عمريكی ضايع ايلمدين احوالاری سكا معلوم
اولمش اولور پس جناب حقه توجه ايله بر يار زيبا بولمغه سعی ايله كه سن اولدكدنصكره آنك يارلغی ريشته‌سی
قت قت اوله اكر نصيحت قبول ايلمزسك عاقبت سندن يوز دوندررلر چون سنی قبره قويه‌لر اسباب واموال
واولاد واصحاب وياران جمله طشره ده قالور وسن قبر ايچنده فرد وتنها قالورسن هيچ بريسنه يه فرياد ايدوب
مدد ايستمكه قادر اولمزسن الله تعالی حضرتلرندن غيری پس جناب عزته فرياد وفغان ايدوب ٭ رب لا تذرنی
فرداً ٭ ديرسن همچو كبكش صيد كن ای نره صقر ٭ كوهمی ترساندت هر دم زفقر سورهٔ بقره ده ٭ الشيطان
يعدكم الفقر ويأمركم بالفحشاء ٭ يعنی شيطان سزه فقری وعده ايدر يعنی فقير لكدن قورقودر وسزه فحشا امر ايدر
اينچنان دلها كه بدشان ما ومن آنچنان كوكللر كه تكبر وانانيت اولديلر نعتشان شد اذا شد قسوة آنلرك
وصفی بو آيت كريمه‌نك مضموننده كه جناب حق سورهٔ بقره ده بيورر ٭ ثم قست قلوبكم ٭ يعنی آندنصكره سزك
قلوبكز سخت وغليظ اولدی ای بنی اسرائيل ٭ من بعد ذلك ٭ ذلكك مشار اليهی احيای قتيل اولكه حضرت موسی
عليه السلامك زماننده واقع اولمش بلكه بو آيت كريمه ده عد اولنان كرامتلركه بنی اسرائيله ويرلمشدر
آنك جميعسی اوله زيرا آنك هر بريسی قلبك ملايمتنه سببدر وثم قسوت قلبلرينی استبعاد ايچوندر يعنی بوقدر
معجزات عظيمه يی كوردكدنصكره سزده قسوت قلب اولمق بعيددر ديمك اولور ٭ فهی كالحجارة ٭ پس سزك قلبكز غلاظه

وق

وقساوتده حجر كبيدر ٭ او اشد قسوة ٭ بلكه دخی اشددر قسوت يوزندن فرستادن حق تعالی ميكائيل را ٭
بندكان دارند لابد خوی او ٭ تخلقوا باخلاق الله ٭ مضمونجه بنده‌لر آنك خوينی طوتارلر البته پيش تو
پس قدر دارد چشم تر تشكيم عليه الصلوة والسلام حضرتلری بيورر ٭ ما من عبد بكا علی ذنب فی الدنيا
حتی يحدر الدموع علی خدّيه الا حرّم الله وجهه علی النار ٭ بر بنده كه بر كناه اوزرينه آغليه يعنی ايشلدكدنصكره
پشيمان اولوب آغليه شويله كه كوزينك ياشی آقوب يوزينك اوزرينه اينه الله ذوالجلال حضرتلری يوزينی
جهنم آتشنه حرام ايلر پس الله تعالی حضرتلرينك قتنده كوز ياشينك قدری واردر فرستادن حق تعالی
اسرافيل را ٭ چارجو در زير او بر مغفرت سورهٔ محمدده اولان آيت كريمه يه اشارتدر ٭ مثل الجنة التی وعد
المتقون فيها انهار من ماء غير آسن وانهار من لبن لم يتغير طعمه وانهار من خمر لذة للشاربين وانهار
من عسل مصفی انكبين دارو تن رنجوررا ٭ العسل شفاء لكل داء ٭ وسورهٔ نحلده جناب حق بيورر ٭
يخرج من بطونها شراب مختلف الوانه فيه شفاء للناس بيان آنكه مخلوقی كه ترا از ظلمی رسد ٭ قال الجدار للوتد
لم تشقنی قال الوتد انظر الی من يدقنی يعنی ديوار قازيغه ديديكه نه ايچون بنی شق ايدرسن وتد ديوارك
ديديكنه بنی قاقن كيمسه يه نظر ايله يعنی وتد آلتدر فاعل اول وتدی دق ايدندر حقيقت بيلن اونلر
آلته جرم اسناد ايتمزلر جواب آمدن كه آنكه نظر او بر اسبابه مرض وزخم تيغ نبايد بر كار تو عزائيل
هم نبايد ٭ ونحن اقرب اليه منكم ولكن لا تبصرون سورهٔ واقعه‌نك اواخرنده در ٭ فلولا ٭ پس نه ايچون
اولميه ٭ اذا بلغت الحلقوم ٭ چون روح حلقومه ييتشه حالت نزعده ٭ وانتم حينئذ ٭ وسز اول وقتده
٭ تنظرون ٭ يعنی سز ای محتضر اطرافنده حاضر اولنلر يعنی شول حالت نزعده اولان خسته‌نك
يانندە حاضر اولنلر كه آنك حالنه نظر ايدرسز ٭ ونحن اقرب اليه منكم ٭ وبز اقربز اول محتضره سزدن
٭ ولكن لا تبصرون ٭ لكن سز بزم اول محتضره قربمزی مشاهده ايتمزسز نعره ياليت قومی يعلمون ٭
حضرت عيسی السلام قوم انطاكيه‌يی ايمانه دعوت ايتمك ايچون كندو خلفاسندن شمعون ويحيی
وتومان نام كسنه‌لری كوندردی حبيب نجار كه قوم انطاكيه‌دن ايدی آنلرك حقيقتن اكليوب
ايمان كتوردی قومنه نصيحت ايتمكه باشلدی قوم آنی هلاك ايتمك قصد ايلديلر اول حينده ديديكه
جناب حق سورهٔ يس ده ذكر بيورر ٭ انی آمنت ٭ تحقيقا بن ايمان كتوردم ٭ بربكم ٭ سزك ربكزه كه
٭ فاسمعون ٭ پس استماع ايليك بنم ايمانمی يعنی بنم اوزريمه شهادت ايليه‌سز ای رسوللر ديوب حضرت
عيسی عليه السلامك رسوللرينه خطاب ايلدی اول حينده طاشلر اوروب هلاك ايلديلر قبری انطاكيه ده در
بر قول واردركه الله تعالی حضرتلری آنی اولدكدنصكره حيات ويروب جنته داخل ايلدی ٭ قيل ادخل الجنة ٭
حبيب نجاره ديلدی جنته داخل اول چون جنته داخل اولدی ٭ قال ياليت ٭ ديدی كاشكی نوليدی ٭ قومی
يعلمون ٭ بنم قوم بيله‌لردی ٭ بما غفر لی ربی ٭ پروردكارم بكا مغفرت ايلديكين ٭ وجعلنی من المكرمين ٭ وبنی قيلدی اكرام
اولنمشلردن ومعزز ومكرم قيلدی معنی بيت جان چون اول عالم صاف آكبون وجنت اعلا وجمال بيچونه
واصل اولدی اول جهان آكبونده نعره اوروب ٭ ياليت قومی يعلمون بما غفر لی ربی وجعلنی من المكرمين ٭ دير
جان غم چاركه تن با كلخنده ياتمش يا مزبله ده كر نخواهد بی بدن جان تو زيست ٭ فی السماء رزقكم روزی كيست
اكر سنك جانك بدنسز ديركك ممكن دكلايسه حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورهٔ والذارياتده ٭ وفی السماء
رزقكم وما توعدون ٭ بيورديغی كيمك رزقيدر در بيان وخامت چرب وشيرين دنيا دنيانك چرب وشيرينی
لقمه‌لرينك تعليل وناكوار اولمسنك بياننده در ومانع شدن اواز طعام الله وآنك مانع اولمسی بياننده

طعام الله دن جنانكه فرمود الجوع طعام الله ، انجلين كه بيورردى آجلق الله تعالى حضرتنك طعاميدر يحيى به
احيا ايدر الله تعالى اول طعام ايله ابدان الصديقين اى يحيى في الجوع طعام الله جسد بقاكرك بدنلرى
ياخود جسد بقاكرك بدنلرى احيا اولور اول طعام ايله وقوله عليه السلام: ابيت عند ربي يطعمني ويسقيني
حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم صوم وصال بيوررلردى وجود شريفلرينه ضعف طارى اولمزدى وغيريلرى
نهى بيوررلردى وبو حديث شريفي بيورردى اما مراد ظاهر طعام دكلدر اكر ظاهر طعام اوليدى صوم وصال اولمزدى
بلكه مراد طعام معنوى وغذاى روحانيدر پس طعام ظاهرك تركى سبب وصول طعام باطن اولدى وقوله تعالى
يرزقون فرحين سورهٔ آل عمرانده در: ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله امواتا بل احياء عند ربهم
يرزقون فرحين بما آتيهم الله من فضله: مراد بونده رزق يمك دكلدر بلكه مقصود غذاى روحدر محصل كلام
روح بدنسز ديرلك مقرردر وطعام ظاهردن كسلمه طعام باطنه وصول ميسر اولور جواب آن مقبل كفته
خوش بودى اين جهان اكر مرك نبودى: هيچ مرده نيست پر حسرت ز مرك: حسرتش آنست كش كم بود برك:
هيچ بر كيمسه اولدكدنصكره اولدكنه حسرت چكمز بلكه الا حسرت چكركه آخرت ايچون ذخيره جك حاضر ايلمامش
نتكيم عليه الصلاة والسلام حضرتلرى بيورر: ليس للماضين حسرت الموت انما لهم حسرة الفوت: فرصتى ترك
ايليوب وقتى ايله عمل ايمديكنه حسرت چكر يوخسه موتدن حسرت چكمز: بادهٔ مستى نه مستئ ز دوغ:
مقعد صدقى نه ايوان دروغ: دولت آخرت صاحبى اولان سلطانلر آخرتده مقعد صدق وصفايه
واصل اولوركه آخرت اوى حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك محل وحيدر دنيا اوى كبى خانهٔ دروغ دكلدر سورهٔ قمرده
بيورر: ان المتقين في جنات ونهر في مقعد صدق عند مليك مقتدر: در حديث آمده كه روز رستخيز
حديث نبويده وارد اولمشدركه قيامت كوننده امر آيد هر يكى تن را كه خيز جناب حضرت اكرم خالق ديو
يعنى هر كس جزاى اعمالنى كورمك ايچون ديوان حشره حاضر اولسه لر كركدر نتكيم عليه الصلاة والسلام
حضرتلرى بيورر: ان رجلا يأمر به الى النار فاذا بلغ ثلث الطريق التفت ثم بلغ نصف الطريق
التفت ثم بلغ ثلثي الطريق التفت فيقول الله تعالى ردوه ثم يسئله لم التفت ثلث مرة فيقول
لما بلغت ثلث الطريق ذكرت وربك الغفور فالتفت رجاء المغفرة فاذا بلغت نصف الطريق
ذكرت قولك قل يا عبادى الذين اسرفوا على انفسهم لا تقنطوا من رحمة الله فازددت رجاء طمعا في مغفرتك
فيقول الله عز وجل غفرت لك: بو مضمونه مناسب حضرت مولانا قدس سره الاعلى بيوررلركه فيما يرجى
شول شيئك بياننده دركه رجا اولنور من رحمة الله الله تعالى حضرتلرينك رحمتندن معطى النعم اولدركه
نعمتلر اعطا ايدجيدر قوللرينه قبل استحقاقها مستحق اولمزدن اول وهو الذي اول الله دركه ينزل الغيث
باران انزال ايدر ياغدرير من بعد ما قنطوا مأيوس ونا اميد اولدقدنصكره ورب بعد يورث قربا
نيجه آيرلق واردركه يقينلكى مورث اولور ورب معصية ميمونة نيجه معصيت واردركه مباركدر سبب
توبه وانابت اولور ورب سعادة ونيجه سعادت واردركه تأتى من حيث يرجى النقم اول سعادت كلور
بلا ونقمت اولندينى يردن يبدل الله سيئاتهم حسنات تا بيله سزكه حق سبحانه وتعالى حضرتلرى
يعنى بنى آدمك سيئاتنى حسناته تبديل ايلر ور بد او دى خام وزشت ودر ضلال اكر اول كيمسه
دونكى كون يعنى دنياده خام وناپخته وچركين عملده وضلالده كمراه اولديسه چون غزا نامه سيه باشد شمال
نامهٔ اعمالى صول الندة ماتم نامه كبى يعنى تعزيه نامه كبى سياه اولمش بولور وآكا مناسب جزاسنى كورر
نتكيم جناب حق سورهٔ انشقاقده بيورر: فاما من اوتي كتابه بيمينه: فاما شول كيمسه آنك كتاب اعمالى صاغ

الله

165

الله ويرلر: فسوف يحاسب حسابا يسيرا: پس عنقريب حساب اولنور آسان حساب اولنمقله مناقشه
ومضايقه سز: وينقلب الى اهله مسرورا: اول حسابى آسان اولان دونكده اهلى جانبنه مسرور اولدينى
حالده اهلدن مراد كندى عشيرتندن مؤمن اولنلر اوله ياخود كروه اهل ايمان اوله ياخود جنتده كندينك
اهلى اولان حورى وغلمان اوله: واما من اوتي كتابه وراء ظهره: واما شول كيمسه نك نامهٔ اعمالى وراء ظهرندن
صول الندة كله زيرا ديمشلركه اهل جهنمك صاغ اللرى بوينلرينه بند اولوب صول اللرى ارقه لرينه چكلمش كركدر
پس اويله اولديسه وراء ظهردن كلان نامه صول اله واصل اولور: فسوف يدعوا ثبورا: آنك كبى كيمسه ثبورى
يعنى هلاكى تمنى ايدر: ويصلى سعيرا: وافروخته نار جهنم اولور وآكا واصل اولور هر صبا كو كند در دل وطن
هر بر خيال كه كوكلده قرار طوته مقرر ومقضم اول خير وشردن روز محشر صورتى خواهد شدن روز محشرده
صورت باغليوب شر ايسه ضررى وخير ايسه فائدهسى وثوابى حاصل اولسه كركدر صاحبنه نتكيم حضرت رسول اكرم
صلى الله عليه وسلم بيورر: يؤتى رجل الى مقام الحساب فيعطى كتابه فيقول اقرأ كتابك فينظر فيه فاذا فيه اعمال من الحج
والعمرة والغزو والصدق وغيرها فيقول يا رب ليس هذا كتابي فيقول الله تعالى عز وجل ليس لهذا يوم الخطاء
والنسيان هذا كتابك قد نويت في دار الدنيا انك اذا وجدت المال فعلت هذه الاعمال قد جعلت نيتك مكان عمل:
نقد نيكو شادمان ونازنان نقد ايمانى پاك وخالص اولنلركه كوره امتحانده درست چيقار آنلر شادمان
اولورلر نتكيم جناب حق بيورردى: الا ان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون: نقد قلب اندر زحير ودر كداز
نقد ايمان واعتقادى قلب اولنلركه كوره امتحان حقده آنلرك قلبلقى ظاهر اولمشدر آنلر زحيرده وسوز
وكدازده اولورلر چون ز قنديل آب وروغن كشته فاش قنديل ايچنده صو ايله ياغ نيجه بر بريندن آيرليوب
بشقه طورر ايسه صالح وطالح دخى بر بريندن ايرلسه كركدر: وامتازوا اليوم ايها المجرمون: نص شريفى اوزره
هر طائفه آيرليوب: فريق في الجنة وفريق في السعير: منطوقى منفتح هر كس مقامنى بولور آن حزان حجت
وكفتار بد: بر دهانش كشته چون مسمار بد: اليوم نختم على افواههم وتكلمنا ايديهم وتشهد ارجلهم بما كانوا
يكسبون: مضمون شريفنجه اغزلرينه بند اورليوب اعضالرى سويلسه كركدر شعلهٔ ميكاه اشانه زنيم شعله
انوار عفو وعنايتى وجود انسانه اوررز خار را كلزار روحانى كنيم خارزار فسق وعصيانى كلزار روحانى
ايلرز نتكيم سورهٔ فرقانده جناب حق بيورر: فاولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات وكان الله غفورا رحيما:
ما فرستاديم از چرخ نهم بر كونه ركز طقوزنجى فلكدن يعنى عرشدن كيميا يصلح لكم اعمالكم بر كيميا كوندردكه
سزك ايچون اصلاح ايله اعمالكزى يعنى كتاب كوندردم وپيغمبر ارسال ايلدم تا كه كفركزى ايمانه وشقاوتكزى
سعادته تبديل ايليه نتكيم بيورر سورهٔ احزابده: يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله: اى الله تعالى حضرتلرينك
وحدانيتنه ايمان كتوروب تصديق ايدنلر الله تعاليدن اتقا ايليك مكروهاته ارتكاب ايلمكله ورسوله
اذا ايتمكله: وقولوا قولا سديدا: كرچك سويلك قصد ايديجى اولديغكز حالده تكلم ايليك ياخود مراد
قذفدن نهى اوله كه كذبدر ياخود قول سديددن مراد كلمهٔ توحيد اوله: يصلح لكم اعمالكم: يعنى سزه توفيق
ويره اعمال صالحه ايشلمكه ياخود اعمالكزى اصلاح ايليه قبول ايليوب مقابلهسنده ثواب ويرمكله
ويغفر لكم ذنوبكم: وذنوبكزى مغفرت ايليه اعمال واقوالده استقامتكز سببيله: ومن يطع الله ورسوله:
وشول كيمسه كه الله ذو الجلال حضرتلرينه ورسولنه اطاعت ايليه اوامر ونواهيده: فقد فاز فوزا عظيما:
تحقيقا فائز ونائل اولر كيمسه نجاة عظيمه معيشت ايله دنياده حميد وآخرتده سعيد اولديغى حالده بيانكه
آنچه بيان كرده مى شود صورت قصه است: كيف يأتي النظم والقافيه: نيجه كلور بكا نظم وقافيه

یعنی اشعار دوزمکه ونظم ایتمکه وقافیه دوزمکه نیجه قادر اولورم بن بعد ما ضاعت اصول العافیه عافیتک
اصولی ضایع اولدقدنصکره وعقل وفکر تلاطمی دریای عشق الهیه یتدیکدن اولدقدنصکره نیجه نظم وقافیه دوزمکه
قادر اولور ما جنون واحد لی فی الشجون جنون واحد دکلدر بنم جنونم غزلده واندوهلکده وشاخ شاخ
اولمقده بل جنون فی جنون فی جنون بلکه جنون ایچره جنون جنون ایچره جنوندر ذاب جسمی من اشارات الکنی
بنم جسمم اریدی کزلو وپوشیده اولان اشارتلردن منذ عاینت البقاء فی الفنا اول زماندن برو که
بقایی فناده معاینه مشاهده ایلدم یا بحیر العقل فأن الجی ای عقللری حیران ایدیجی ومفتون قلیجی محبوب
ما سواک للمعقول مرتجی سندن غیری عقللرک امید طوتدیغی ورجا قلدیغی یوقدر ما اشتهیت العقل مذ جننتنی
عقلی اشتها ایلمدم یعنی میل ورغبت ایلمدم سن بنی مجنون قیلدیغک زماندن برو ما حسدت الحسن
مذ زینتنی وحسنه حسد ایلمدم سن بنم ظاهرمی فقر وفنا وباطنمی اسرار حقایق ونور
وضیا ایله تزیین ایلدیگک زماندنبرو هل جنون فی هواک مستطاب بنم جنونم سنک هواکده مستطاب
وکوزل دکلمیدر قل بلی والله یجزیک الثواب بلی دی الله تعالی سکا جزا ویرسون ثواب حکمت نظر کردن آیاز
در چارق وپوستین ایازک چارق وپوستینه نظر ایلمسنده نه حکمت واردر وندن مستعاردر آنی بیان بیورر
فلینظر الانسان سورة الطارقده در فلینظر الانسان پس نظر ایلسون انسان یعنی لازمدرکه انسان نظر
ایلیه اصل ایچارنه مم خلق نه سندن خلق اولندی خلق من ماء دافق استفهامک جوابیدر ماء دافق
ذی دفق معناسنه در دوکلمک وآتلمق معناسنه در مراد رجل ایله مرأه نک منیلرینک قارشوب ممزوج اولمسیدر
یعنی انسان ماء دافقدن خلق اولندی یخرج من بین الصلب والترائب اول ماء دافق که خروج ایدر چیقر
رجلک صلبندن ومرأه نک سینه سی کمکلرندن انه علی رجعه لقادر تحقیقا اول خالق بیچون انسانی بعد الموت
حیاته ویروب بعث واعاده قادردر حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی بیوررلرکه انسانک ابتداسی
ایکی قطره بیقدار وعاقبتی جیفه ومردار اولور استکبار واستغنا آکا ندن لایق اولور پس انسان نظر ایلیه
اولنه وآخرینه مقدارینی بیلسون وتکبری باشندن چیقارسون من ز آتش زاده ام او از وحل
سورهٔ اعرافده مذکوردر قال انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین قوله تعالی خلق الجان من مارج
من نار یعنی الله تعالی حضرتلری خلق ایلدی جنی قومنک بابالری جانی توتوندن صاف اولمش آتش
یالکندن وقوله تعالی فی حق ابلیس انه کان من الجن ففسق بو آیت کریمه سورهٔ کهفده در واذ قلنا
یاد ایله یا محمد صلی الله علیه وسلم شول وقتی که بز دیدک للملائکة ملائکه یه اسجدوا لآدم سجده ایدک
آدمه دیدک فسجدوا الا ابلیس پس ملائکه جمیعا سجده ایلدیلر الا ابلیس سجده ایلمدی ابا واستکبار
ایلدی کان من الجن یعنی حالدر قد کان اضماریله یاخود مستأنفه در تعلیل ایچوندر کانه دینلدیکه ابلیس نیچون
سجده ایلمدی پس کان من الجن دیو جواب ویرلدی یعنی جنی اولدیغندن اوتری سجده ایلمدی دیمک اولدی
ففسق عن امر ربه پس ابلیس خروج ایلدی ربنک امرندن سجده یی ترک ایتمکله جنی اولدیغی سببیدن
فاسقیه در دوزخی که پوست باشد هو سنش برجهنمه منسوب کیمسه نک دوستی پوست اولور یعنی محبتی صورته
اوله حقیقتدن واسرار الهیه دن ذوقی اولمیه داد بدلنا جلودا پوستش اول محبت ایلدیکی پوست یعنی صورت
آکا بدلنا جلودا مضمونن ویرر یعنی آنی اهل جهنمدن ایدر تا که آنک حالی بو آیت کریمه یه مصداق اوله شرکه
حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورهٔ نساده بیورردی ان الذین کفروا بآیاتنا تحقیقا شونلرکه کافر اولدیلر انکار
ایلدیلر بزم آیتلرمزه یعنی دلائل وحدانیتمزه وآیات قرآن ومعجزات رسول ذیشانه سوف نصلیهم نارا عنقریب

بز آندی واصل ایلرز جهنم آتشنه کلما نضجت جلودهم هر کاه که پخته اوله یاخود یانه آنلرک دریلری
بدلناهم جلودا غیرها بز تبدیل ایلرز آنلرک پخته وسوخته اولمش جلودین جلودنا زیه که عذابی حس
ایلیه لر لیذوقوا العذاب تا که عذابی ذائق اولالر وعذابک ذوقی بونلره دائم اوله ان الله تحقیقا الله تعالی
کان عزیزا غالبدرکه کیمسه آنی تعذیب کفاردن منع ایتمکه قادر اولمز حکیما حکیم داناد در هر کاری حکمت اوزره در
شد ز دید لب جهلدن طمع یعنی مغز حقیقی یی کورمکدن جهلتی باشندن باشه طمع اولدی خوار وعاشق
شد که ذل من طمع من طمع ذل مضمونجه عاشق اولدی خوار وذلیل اولدی پس شول کیمسه که لب حقیقی
اکلدی عاشق حق اولوب وصلت محبوب ازلی طمع ایتدی باشندن تکبری قیوب تذلل ومسکنت طریقن طوتر
آفتاب حرارتندن برفک کدازان اولدیغی کبی اول عاشق وجودین اریدوب فنا ایتمکه سعی ایدر وشونلرکه
لب حقیقتدن بیخبردرلر آفتاب کورمامش برف کبی منجمد اولوب قالورلر معنی مردم بر آتش حاکم است
لیک آتش را قشورت هیزم است انسانک معناسی یعنی روحانیتی آتش شهوت اوزرینه وآتش
غضب اوزرینه حاکمدر مؤمنک روحانیتی ونوری جهنم آتشنک اوزرینه حاکمدر نتکیم بیورلدی
جز یا مؤمن فان نورک قد اطفا ناری چون نبید مغز قانع شد بپوست بند عزمن قنع زندان اوست
چونکه مغز حقیقت کورمکه قادر اولمدی یعنی وصل محبوب حقیقی اولمدی پوسته محبت ایتمکله قناعت
ایلدی یعنی دنیا محبوبلرینک محبتی ایله قناعت ایلدی بو دنیا محبوبلرینک حسن وجمالی دخی اول محبوب حقیقی
پرتوی دیوب بونکله قانع اولدی پس بو قناعت کندویه بند وزندان اولوب وصلت حقدن مانع اولدی
بو حدیث شریفه اشارت ایدر من طمع ذل ومن قنع عز یعنی هر کیمسه که طمع ایلدی ذلیل اولدی وهر
کیمکه قانع اولدی عزیز اولدی بو معنا دنیا حقنده در یعنی دنیایه طامع اولان ذلیل اولور وجزئی
شیئله قناعت ایدن عزیز اولور دیمکدر اما طلب حقده وصلته طامع اولنلر ظاهرا ذلیل وحقیر
وفقیر اولور اما عند الله عزیز اولور ومحبت صوری ایله قناعت ایدنلر عند الله خائب وخاسر
اولور حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی بند عز من قنع زندان اوست بیورر قلری بو مضمونه مشعردر
عزت اینجا کبریست وذل دین یعنی صورت محبتی ایله قانع اولدوب طالب وصلت حق اولمامق کافرلکدر ودینده
ذلتی درطریقت مقتضاسنه در معنی ارنا الاشیاء کما هی رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم حضرتلری
اکثر اوقاتده دعا ایدوب اللهم ارنا الاشیاء کما هی دیو بیوررلردی یعنی یا رب بزه امور معیشتمزده خیرلو
اولانی خیر کوستر شرلو اولانی شر کوستر خیری شر وشری خیر صورتنده کوسترمه دیرلردی کانه بو دعایی
امته تعلیم بیوررلر ایدی زیرا انسان عسی ان تکرهوا شیئا وهو خیر لکم وعسی ان تحبوا شیئا وهو شر لکم
حکم شریفنجه کندویه خیرلو اولانی ندر وضررلو اولانی ندر بیلمز پس تعلیمه محتاجدرلر اول سببدن حضرت سلطان
انبیا صلی الله علیه وسلم امته تعلیم ایچون بیورمش اوله ومعنی این که لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا
اگر پرده آچیلورسه یقینم بوندن زیاده اولمزدی یعنی یقینم زیاده اولمز یعنی احوال آخرت که
حشر اجساد وجزای اعمال وصراط ومیزان وسؤال وجوابدر بونلره برمرتبه یقین حاصل ایتمشمدرکه
اگر حق سبحانه وتعالی حضرتلری پرده یی رفع ایدوب اول احوالی دنیاده خلقه کوسترسه لازمکلدیکه همان
بنم یقینمه مطابق چقه ایدی اصلا یقینمده نقصان بولمیه لر ایدی دیمک اولور درمعنی این بیت
در هر که تو از دیده بدمی نکری از چنبرهٔ وجود خود می نکری یعنی هر کیمکه حالا سنک کوزیکه یارلز
کورینور رسه بلکه سن اکا چنبرهٔ وجودکدن نظر ایلرسن اول کوردیکک آنک حالی دکلدر

سنك كندى حالكدر آنى كندى نفسكه قياس ايده رسين باية كژ كژ افكنده سايه اكر قوزينك
كوكلهسى اكرى اولور حضرت مولا قدسنا الله بسره الاعلا ذكر اوطان حديث شريفى وحضرت على افندمزك
كلامنى وبيتى صددك مضموننه خصيب ايلدى يعنى سلطان اميرلره ديدى اى حسودلر اياز حقنده
بويله سوء ظن كه ايدرسز ايازك سلوك واعتقادندن بعيددر اول ايلديككز كمان شرك كندو
حسب حالكزدر سز ايازى كندو وجودكز جنبنده سندن نظر ايلرسز وجودكز پايهسى اكرى اولديغيچون
سايهسى دخى اكرى واقع اولدى يعنى اياز حقنده بويله ظن غلط واقع اولدى سزه واجب اولان بو
ايديكه عليه الصلوة والسلام حضرتلرينك كلمات حكمت ايدنلرين ورد زبان ايدوب آنك دعاسى ايله عامل
اوليدكز واول سلطان ذيشانك تعليمى اوزره اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلا
وارزقنا اجتنابه اللهم ارنا الاشياء كما هى ديوب جنب حقدن حقيقت كاره خبير اولمغه سعى ايتمك كرك
ايديكز خطا ايديكز اما بن ايازك حالنه كلنيله وقوف حاصل ايلمشمدر آندن سوء ظن ايلديككز كبى
خست كلمز لو كشف الغطاء ما ازددت يقينا مضمون شريفنجه بنم يقينم شويله دكلكه اكر سز آنك حجرهسن
اجوب احوالن كشف ايلسكز بنم يقينم اوزره ظهور ايدهجكدر اول برخروس حوشدركه آنك بانك
وصداسى الله ايچوندر مراد نفس وحب دنيا ايچون دكلدر ديو بيورر معشوقى از عاشقى پرسيد
اخرج بصفاتى خروج ايله بنم صفاتمله يعنى بنم صفاتم ايله متصف ومتلبس اولديغك حالده الى الخلق
بنم مخلوقم جانبنه من رآك رآنى هر كيمكه سنى كوردى بنى كوردى ومن قصدك قصدنى وهر كيمكه سكا
قصد ايلدى بكا قصد ايلدى تتكيم حديث قدسين شرفور ايتمشدر من اكرم لى وليا فقد اكرمنى ومن اهان
لى وليا فقد بارزنى بالمحاربة بازكشتن نمامان ازحجرهء اياز يوم تبيض وجوه وتسود وجوه
بو آيت كريمه سورهء آل عمرانده در يعنى بركون اوله كه نيجه يوزلر بياض اوله ونيجه يوزلر سياه اوله بياض
الوجه وسواد الوجه كنايتدر انسانك وجهنده بهجت وسرور وكآبة خوف ظهورندن يعنى بركيمسه سرور اولديغى
وقت وجهنك بشاشتندن معلوم اولور وخوف ايتديكى وقت لونى متغير اولوب بكزى صررديغندن خوفى
معلوم اولور تبعضار ديمشدر قيامت كوننده اهل حق علامتلرى يوزلرى وصحيفهء اعماللرى بياض ولوزلرى
منور اولوب ونورلرى اوكلرنجه وصاغ يانلرنده يوريوب سعى ايتمكله واهل باطل يوزلرى اولنانلرك
صندله علامتلرى كرچه پنهان بيخ هر بيخ اورست هر شجر بيخ اورست بيخى يعنى هر كوك صاحبى اولان
شجرك كوكه پنهاندر يعنى كرچه هر اعتقاد صاحبى اولان انسانك اعتقادى وسرى قلبنده پنهاندر
برك سيماهم وجوههم احضرست سيماهم فى وجوههم من اثر السجود مضمون شريفنجه كوكلنده اولان
ايمان واعتقادك علامتى يوزلرنده ظاهر وخوشنمادر واكر ايمان واعتقاددن محروم كافر ايسه ديني
ومنكرى بقاى ويا برفاسق بدآيين ايسه يعرف المجرمون بسيماهم حكم شريفنجه آنك دخى علائم قبحى
وجهنده ظاهر اولور بر زبان بيخ كل مهرى نهد بيخك زبانينه كل مهر اورر سويلمز يعنى كوكلده اولديغى
اعتقادى اكر بدن انسانى كوسترمز ستر ايدر اما شاخ دست ويا كواهى ميدهد آل آياق
بو واقعه شهادت ايدر يعنى انسانك اعتقادى وعقيدهسى نه نسنه اوزرينه باغلنمش ايسه جنبشى دخى
آنك اوزرينه در هر كسك اعتقادى جنبشندن فهم ايلمك قابلدر بو بيت شريفده اليوم
نختم على افواههم وتكلمنا ايديهم وتشهد ارجلهم بما كانوا يكسبون آيت كريمهسنه اشارت واردر حوالة
كردن پادشاه قبول توبهء نمامان كرچه نفس وحدم ازروى جاه ظاهرا هو ريم اين سود وزيان

من

من اذا وليا فقد آذانى مضمونجه اكرچه مرتبهء وحدانيتده بوز شاه اغافل مدان ازكار كس مانع
اظهار آن حلمست وبس وما الله بغافل عما تعملون مضمون شريفنجه هيچ كيمسهنك كارندن آنى غافل بيلمك
ركدر من ذا الذى يشفع به بشش علم او كيم اولكه شفاعت ايليه حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك علمى اوكنده لا ابالى وار
انه حليم او با تكلفاة مكافاتك حلمى شفاعت ايليه خونبهاى جرم نفس قاتله هست جرمش ديت بر عاقله
نفس قاتلهنك جرمى وخونبهاسى حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك حلمى اوزرهدر ديت عاقله اوزرينه دوشر زيرا
بركيمسه بركيمسه با قتل ايلسه ديت اول قاتلك اقرباسنه دوشر زيرا اول قاتل اقرباسنه ارقلنوب استظهار ايتمكله
قتل نفسه جرأت ايلر پس بزدخى حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك حلمنه اعتماد ايليوب كنهكار اولدق آيمدى عفو
دخى اول حضرت اوزرينهدر زنوردن شاه ايازراكه اختيار كن ازعفو ومكافات كه ازعدل ولطف
هرچه كنى اينجا صوابست ودر هريكى مصلحتهاست كه يعنى شاه ايازه بيوردىكه اى اياز اختيار ايله
عفو ومكافاتدن هر قنغيسن اختيار ايدرسك كه عدل ولطفدن هر نه ايشلرسك بو كلسن صوابدر وهر برنده
نيجه مصلحتلر واردر عدلده يعنى مكافات ايدوب انتقام آلمقده هزاران لطف مندرجدر اول سببدندركه
حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيورر سورهء بقرهده ولكم فى القصاص حيوة سزك ايچون قصاصده حياة واردر
نجون بركيمسه بركيمسهنك قتلنه قصد ايلسه قصاص خوفى خاطرينه كلوب اول كيمسهنك قتلندن فراغت
ايدر پس اول كيمسه ركت ايكيسى دخى سالم اولور پس عدل ومكافاتده لطف مندرج اولديغى اولديغى
مقرردر بهر اين لفظ الست مستبان حلم وخشم اظهارندن اوترى لفظ الست ظاهر اولمشدر تعجيل نمودن
پادشاه ايازراكه زود اين حكم را بفيصل رسان پادشاهك ايازه بيورمسى تيز بو حكمى فصل ايله وتنظ
عدار والايام بيننا مكو بحملوس منتظر طورمه بزم مابينمزده نيجه كونلر وار بوكون اولمز ايسه يارين اولسون
ديمه الانتظار موت الاحمر انتظار موت احمردر احمر بر جانوردر دكر دريادده اولور ايا قلرى بوقدر دريا موج
اوروب انى كناره آتر كاه اولوركه بر موج دخى كلوب آنى دريايه صالار وكاه اولوركه موج كلمز هر
انتظار ايله كنارده هلاك اولور اول سببدن ضرب مثل اولوب انتظار موت احمر ديرلر بيت
انتظار موت احمر ديديلر آدم اوغلى آكا دوچار ديديلر در بيان آنكسى كه سخنى كويد كه حال او مخالف
آن سخن وآن دعوى نباشد چنانكه كفره كويند ولئن سألتهم من خلق السموات والارض ليقولن الله
بو آيت كريمه سورهء زمرده در واكر سن سؤال ايدرجك اولورسك كفاره يا محمد صلى الله عليه وسلم من خلق
السموات والارض كيم خلق ايلدى سموات وارضى ديسك ليقولن الله البته آنلر ديرلر الله تعالى خلق ايلدى ديرلر
پس بو شهادتدنصكره صنملره سجده ايدرلر فعللرى قوللرينى تكذيب ايدر آيمدى شول كيمسهلركه بر سوزى
سويليوب دعوا ايدرلر حاللرى سويلدكلرى سوزه موافق اولمسه همان شول مشركلر كبى اولورلركه فعللرى
قوللرينه اويمز پس بركيمسهنك فعلى قولنه موافق اولمسه سوزى ودعواسى مسموع دكلدر باطلدر كرچه
زاهد را بود روزى شكرف كرچه زاهدك دخى اولو وصفالو كونلرى واردر اما كه بود يكروز او
خمسين الف نجن اولور آنك بركونى اللى بيل قدر تشكيم بيورر فى يوم كان مقداره خمسين الف
چون بجون را بخواندى در نبى يا بجهم قرين در طلبى سورهء مائدهده اولان آيت كريمه اشارتدر
يا ايها الذين آمنوا من يرتد منكم عن دينه يعنى اى الله تعالينك وحدانيتنه ايمان كتورنلر سزدن هر كيم
مرتد اولوب دينندن دونرسه فسوف يأتى الله بقوم پس عنقريب الله ذو الجلال حضرتلرى برقوم
كتورركه يحبهم الله تعالى حضرتلرى آنلرى سور ويحبونه وآنلر دخى الله تعالى حضرتلرينى سورلر اذلة على المؤمنين

متواضع ومهربان اولورلر مؤمنلر اوزرینه أعزة على الكافرین سخت دل وبی رحم اولورلر كافرلر اوزرینه چونكه
حق سبحانه وتعالی حضرتلری كندویه محبتله وصف بیوردی پس معلوم اولدیكه عشق ومحبت خدای متعال حضرتلرینك
صفتلرندندر ازورای این دو آمد جذب یار جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین مضمونجه
حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك جذبه‌سی جبر واختیاردن وكوشش عاشق بیقراردن اولیدر هم زخود هر جرمی
رسوا شود یعنی هر مجرم كندو كندین رسوا اولور نتكیم جناب حق سورهٔ حم سجده ده بیورر ویوم یحشر
أعداء الله الى النار فهم یوزعون حتى اذا ما جاؤها شهد علیهم سمعهم وابصارهم وجلودهم بما كانوا یعملون
وقالوا لجلودهم لم شهدتم علینا قالوا انطقنا الله الذی انطق كل شیء یعنی یاد ایله شول وقتی كه حشر
اولنور الله تعالی حضرتلرینك دشمنلری جهنم آتشنه یعنی آنلری جمع ایدوب سورلر جهنمه تاكه آتشه كلدكده
شهادت ایلیه قولاقلری وكوزلری ایشتدكلرندن وكوردكلرندن ودخی دریلری شهادت ایلیه یعنی جمیع
جوارحلری شهادت ایلیه‌لر اول شول عضوكه صاحبی ایچون صول اویاق وصاغ ال اوله كافر توبیخ ونجی
یوندن دیه‌لر نه ایچون بزم اوزرمزه شهادت ایلدیكز آنلر جواب ویروب دیه‌لركه بزه سرزنش ایلمك
بز اختیارمزله شهادت ایلمدك بلكه اول الله ذو الجلال حضرتلری بزی نطقه كتوروب سویلتدیكه جمیع اشیایی نطقه
كتوروب سویلتدی پس اعضالرینك نطقه كلوب سویلمسندن كندولره رسوالق حاصل اوله دست وپا
بدهد كواهی با بیان برفساد او به پیش مستعان بو بیت شریف دخی اول معنایی مشعردر سیئات را
مبدل كرد حق تا هو طاعات شد ان ما سبق سیئاتنی حسناته تبدیل ایلدی حق تعالی نتكیم سورهٔ فرقانده
بیورر فاولئك یبدل الله سیئاتهم حسنات یعنی بونلر شونلردركه تبدیل ایلر الله تعالی حضرتلری بونلرك
سیئاتلرین حسناته بیان توبهٔ نصوح سنیسره لليسرى نشده است اقتباسدر سورهٔ لیلده اولان
آیت كریمه‌دن فاما من اعطى واتقى وصدق بالحسنى سائر شیئلر تفصیل وبیاندر پس اما شول
كیمسه كه سبیل اللهده مالنی اعطا ایلدی یا طاعت ایلدی ومعصیتدن صاقنوب اتقا ایلدی وكلمهٔ حسنی‌یی
تصدیق ایلدی كلمهٔ حسنی حقه دلالت ایدن كلمه‌در آیات قرآن كبی وكلمهٔ توحید كبی یاخود اعطا مقابله‌سنده
ویریله جك اجر وعوضه تصدیق ایلدی دیمك اوله فسنیسره لليسرى عنقریب بز آكا مهیا ومیسر قیلورز
شول حصلتی كه مؤدی اولور یسره وراحته ودخول جنته نعیم آخرت كبی واما من بخل واما شول كیمسه كه
بخل ایلدی كندویه امر اولنان شیئده ادای زكوة ومال وصدقه وانفاق واطاعت كبی واستغنى بشهوات
الدنیا عن نعیم العقبى یعنی شهوات دنیا سببیله نعیم عقبادن استغنا ایلیه واول نعیمی مؤدی اولان اعمالدن
استكبار ایلیه وكذب بالحسنى بانكار مدلولها یعنی قرآنی وكلمهٔ توحیدی تكذیب ایلدی مدلولنی انكار ایتمكله
فسنیسره للعسرى عنقریب تهیه ایلرز آكا اول حصلته كه مؤدی اولور عسر وشدته دخول جهنم وعقوبت
الیم كبی در بیان آنكه دعای عارف واصل ودر خواست او از حضرت حق تعالی همچون درخواست حق است
یعنی برعارف كه جنب حقه واصل اوله آنك دعاسی ودیلكی حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن حق تعالی حضرتلرینك
دیلكی كبیدر كندو ذاتندن كه كنت سمعا وبصرا ولسانا ویدا اشارتدر اول حدیث قدسی‌یه كه بیورر
لا یزال العبد یتقرب الی بالنوافل یعنی زائل اولمز بنده تقرب ایلر بنم جانبمه نافله عبادتلر ایله یعنی زائل
اولمیوب مداومت ایلیوب نوافله مشغول اولورسه بكا تقرب حاصل ایلر دیمك اولور حتى احبه اول قدر
مشغول اولور نوافله كه حتى بن آنی سورین فاذا احببته پس قچن بن اول قولمی سوسم كنت له سمعا وبصرا
ولسانا ویدا ورجلا بن آنك سمعی اولورم وبصری بن اولورم ولسانی بن اولورم ویدی بن اولورم ورجلی بن اولورم

فبی

فبی یسمع وبی یبصر وبی ینطق وبی یبطش وبی یمشی پس اول قولم بنمله ایشیدر وبنمله كورر وبنمله
سویلر وبنمله طوتار وبنمله یورر بو مرتبه‌یه مرتبهٔ قرب نوافل دیرلر مرتبهٔ فنافی الله دیرلركه قول كلیته كندوكندن
خلاص اولمش اولور وقوله وما رمیت اذ رمیت ولكن الله رمى یعنی سن آتمدك اول براوج طپراغی كفار
لشكرینه قارشو آتدیغك وقت لكن تحقیقا الله تعالی حضرتلری آتدی سنی آلت ایدینوب سنك الكدن
الله تعالی حضرتلری آتدی اول طپراغی بو مرتبه‌یه قرب فرائض دیرلر سالك بو مرتبه‌ده فنافی الله دائره‌سندن
كچوب بقا بالله مرتبه‌سنه واصل اولور اوكی مرتبه‌ده حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك قوه وقدرتی بنده‌یه آلت
اولمش ایدی لكن بو مرتبهٔ قرب فرائضده حق سبحانه وتعالی حضرتلری بنده‌یی آلت ایدینوب كاه اولوركه
آنك ایله براوج طپراغی آتوب كفاری هلاك ایلر وكاه اولوركه آنك اشارتیله شق القمر ایلر وكاه
آنك الندن عصایی اژدر ایلر وكاه آنك نفسیله مرده‌لری احیا ایلر پس بو ایكی مرتبه‌نك اهلی
قچن جناب رب عزتدن برمراد ایچون دعا ایلرلر همان الله تعالی حضرتلرینك كندی مرادی ودیلكی كبیدر
روا اولنور پس نصوح حقنده دعا ایدن عارف كامل رضی بو مرتبه اهلندن ایدی آنك ایچون دعاسی
مستجاب اولوب نصوحه توبهٔ نصوح میسر اولدی نوبت جستن رسید بنصوح كه اورا برهنه كنند
واواز آمد كه همه جستیم نصوح را بجوید وبیهوش شدن نصوح ازان هیبت وكشاده شدن كار
بعد از نهایت بستكی كما كان یقول رسول الله صلى الله علیه وسلم اذا اصابه مرض اوهم یعنی رسول
صلى الله علیه وسلم قچن برمرض حاصل اولسه بیوررلردی اشتدی سخت ومشتد اول بیوررلردی ازمة
یعنی ای محنت وبلا وبیماری وغم تنفرجی یعنی مشتد اول ای بلا ومحنت تاكه كشاده ومنفرج اولاسن
مرد صد ساله بیرون شد زگور دیو ملعون شد بخوبی رشك حور یعنی نصوح ابلیس لعین بدكار ایدی
توبه ایلدكدنصكره بر جمال معنوی حاصل ایلدیكه رشك حور اولدی یافت شدن گوهر نام مثنوی درنامهٔ
پاكان نبشت دوزخی بودم ببخشیدم بهشت اهل جهنم ایدم بكا جنت باغشلدی حدیثده وارددركه
اذا تاب المؤمن كتب الله تعالی بكل یوم علیه فی قبره عبادة سنة واعطاه ثواب شهید ویتوج یوم القیمة
الف تاج ویفتح له فی قبره باب من الجنة ویقوم یوم القیمة وملك عن یمینه وملك عن شماله وملك
عن امامه وملك عن خلفه یبشرونه بالجنة ناگهان كردی مراز غم جدا آفرینها برتو بادا ای خدا
فتبارك الله احسن الخالقین مضمون شریفنجه آفرین اولسون سكا ای خدا برزنم نعره درین روضه وعیون
یعنی الله ذو الجلال حضرتلری بكا توفیق ویروب توبه میسر اولدقدنصكره بر روضهٔ پر صفایه یتشدمكه بو روضه وعیون
ایچنده نعره اورورم خلق را یا لیت قومی یعلمون قلقه چاغروب دیرمكه نولیدی بنم قومم بن نه صفایه
واصل اولدیغم بیلیلر ایدی اشارتدر بو آیت كریمه‌یه كه حق سبحانه وتعالی حضرتلری حبیب نجاردن حكایه بیوردی
قیل ادخل الجنة قال یا لیت قومی یعلمون بما غفر لی ربی وجعلنی من المكرمین حبیب نجار انطاكیه قومنك
الندن شهید اولدی آكا جنته داخل اول دینلدی اول حالده صفا وسروردن دیدیكه نولیدی بنم قومم بیلیدی
بكا ربم مغفرت قیلوب ونبی اكرام اولنمش قوللردن ایلدیكنی جمله‌سی بیلیلر ایمانه كلوب شهید اولمغه جان
ویره‌لر ایدی كذلك نصوح دخی صفایه واصل اولدقده دیدیكه نولیدی بنم واصل اولدیغم صفایی بیلیلردی جمله
بنم كبی تائب اولوب صفایه واصل اولمغه حریص اولورلردی زیرا حق سبحانه وتعالی حضرتلری تائب اولانی قوللرینك
سوركن نتكیم علیه الصلاة والسلام حضرتلری بیورر الله افرح بتوبة العبد من الضال الواجد ومن الظمآن الوارد
ومن العقیم الوالد واول تائب اولان بنده‌یی شاد ایلركه سیئاتنی حسناته تبدیل ایلر وكوكلندن غمی دفع ایلر اما

توبه محکم اول تشبیه کردن قطب که عارف واصل است ۰ زانکه وجد خلق باقی خوار اوست ۰ این که
دار ازل توحید جوست آندن اوتریکه خلقک وجد وحالی وسائر بولدقاری شی اول قطبک فضله
خورده سیدر ۰ یعنی اول قطبه کلور اول آلدیغن الور باقیسنی خلقه بخش ایلر یاربت در تو فزاید نه اندر وتی
قطبه ایدیکک یاردم سکا نفع ویرر زیاکک حاصل ایلراکا دکل کفت حق ان تنصروا الله تنصروا حق سبحانه وتعالی
حضرتلری بیورر که اکر الله تعالی حضرتلرینه نصرت ایدرسکز نصرت اولنورسز نتکیم سوره محمدده صلی الله علیه وسلم
بیورر ۰ یا ایها الذین امنوا ان تنصروا الله ینصرکم ویثبت اقدامکم ۰ یعنی ای شول کیمسه لر که وحدانیت حقه ایمان کتوردیکز
تصدیق ایلدیکز اگر یاردم ایدرسکز الله یعنی دین حقه ورسول خدایه والله دوستلرینه یاردم ایدرسکز الله
ذو الجلال حضرتلری دخی سزه یاردم ایدر تا دشمن اوزرینه ظفر بولورسز وقدملریکزی ثابت ومحکم ایلر جنکده
یا دین اسلام اوزرینه یا صراط مستقیم اوزرینه تا پسندیدن روباه کفتن خررا ۰ وابتغوا من فضل الله
است امر ۰ تا نباید غصب کردن همچو نمر سوره جمعه ده اولان آیت کریمه یه اشارتدر ۰ یا ایها الذین امنوا ۰
ای الله ک وحدانیتنه ایمان کتورنلر ۰ اذا نودی للصلوة ۰ قچن صلوة ایچون اذان ویرلسه ۰ من یوم الجمعة ۰
جمعه کوننده ۰ فاسعوا الی ذکر الله ۰ پس سعی وشتاب ایلیک ذکر الله ذکردن مراد خطبه در وصلوتدر دخی دیمشلر
۰ وذروا البیع ۰ معامله یی ترک ایلیک ۰ ذلکم خیر لکم ۰ یعنی ذکر الله سعی ایلمک سزه خیرلودر معامله دن زیرا
منافع آخرت خیرلودر واجل وابقی در ۰ ان کنتم تعلمون ۰ اکر خیر وشرک حقیقتلرین بیلدیکز ایسه یاخود اهل علمدن
اولدیکز ایسه ۰ فاذا قضیت الصلوة ۰ پس جمعه نمازی ادا اولنوب آندن فارغ اولدقدنکزه ۰ فانتشروا فی الارض ۰
پس منتشر وپراکنده اولک ارضنده ۰ وابتغوا من فضل الله ۰ طلب ایلیک الله ذو الجلال حضرتلرینک فضلندن
رزق طلب ایلیک امر اباحت ایچوندر یعنی صلوة جمعه دنصکره رزق طلب ایدرسکز مباحدر دیمک اولور
معنی بیت شریف وابتغوا امردر الله ک فضلندن رزق طلب ایتمکی پس بر موجب امر طلب رزق حلال لازمدر
تا که نمر کبی یعنی پلنک کبی غصب ایتمک لازم کلمیه ۰ با کلید این درکشادن راه نیست ۰ بی طلب نان سنت
الله نیست طلب ایتمز رزق ویرمک الله عظیم الشان حضرتلرینک عادتی دکلدر نتکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیورر ۰ ان الله تعالی یحب کل محترف بالعیال ولا یحب الصحیح الفارغ لا فی عمل الدنیا ولا فی عمل الآخرة ۰ حد خود بشناس
وبر بالا میپر ۰ تا نیفتی در نشیب شور وشر نتکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر ۰ رحم الله امرأ عرف
قدره ولم یتعد طوره ۰ معنی توکل حکایت آن زاهد ۰ امتحان زین پیشتر خود چون بود ۰ رزق سوی صابر
خوش میرود ومن یتوکل علی الله فهو حسبه جواب کفتن خر روباه را ۰ تا کشد شکر خدا رزق مزید ۰ ولئن
شکرتم لازیدنکم ۰ مضمون شریفنجه تا که الله تعالی حضرتلرینک شکری رزقی زیاده جذب ایلیه بعد از ان کفتش
بدان مکه آندنصکره روباه خره دیدیکه شویله بلکه مکلنده یعنی دیناده نهی لا تلقوا بایدی تهلکه ۰
۰ ولا تلقوا بایدیکم الی التهلکة ۰ نهی واردر یعنی نفسکزی محل تهلکه یه هلاکه براقمک دیو بیوردی پس سن
بو سنکلاخ لی علفده کندوکی هلاک ایدرسین لایق اودر که بو مکاندن نقل ایدرسین وطلب معیشت ایچون
بر مرغزار کیده سین دیدی قتل آوردن شتر در بیان آنکه ۰ که علامات زان دیار نور که علامتلر واردر
اول نوری کورمکدن ۰ التجافی منک عن دار الغرور اول حدیث شریفک روایتنه اشارت بیوررلر که حضرت
رسول اکرم ونبی محترم صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردی ۰ اذا دخل النور القلب انفسح وانشرح ۰ یعنی قچن برکیمسه نک
قلبنه نور داخل اولسه اول کیمسه نک قلبی وسعت وانشراح حاصل ایدر دیو بیوردی اصحاب کرام رضی الله عنهم حضراتی
سؤال ایلدیلر که یا رسول الله بونک علامتی ندر علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردیلر که ۰ التجافی دار الغرور والانابة

الی

الی دار الخلود والاستعداد للموت قبل النزول یعنی قلبه نور داخل اولمانک علامتی دار الغرور که دنیادر
آندن ال چکوب ایراغ اولمقدر ودار الخلوده انابت ورجوع ایتمکدر وموته حاضرلنمقدر نزولندن اول
بیوردی از منافق عذر رد آمد نه خوب منافقک عذری مردود کلدی خوب کلمدی نتکیم جناب حق بیوردی
۰ یا ایها الذین کفروا لا تعتذروا الیوم ۰ حکایت آن مخنث وپرسیدن لوطی بو قصه نک ظاهری هزل شکلنده
اولمغله حضرت مولانا قدس سره الاعلی آنی دفع ایچون عذر ایدوب بیوررلر که بیت من بیت نیست
اقلیمست ۰ هزل من هزل نیست تعلیمست یعنی بنم هزلم هزل دکلدر تعلیم جهاد اکبردر مرد قناعت کرین واولادی
زیرا روباه دن مراد ابلیس وخردن مراد سالکک نفسیدر کاذر ذکری طهارت ظاهره وباطنه ایله مشغول
اولدیغندن کنایه در پس بر سالک فوق وتحت حسبی اوله هزاران دلائل شرعیه وبراهین یقینیه بیلورسه
فائده ایتمز آنی هوای نفس واغوای شیطان اتی یولدن چیقارر زیرا دلیل وبرهان سالکک الینده قلیچ کبیدر
جکر دار پهلوان ار اولمیجق الده قلیچ طوتمق نه فائده ایدر طوته لم که ذو الفقار علی الینده اولمش هزاران
قو لا لانوب آنکله دشمن دفع ایلمکدر دلیل وبرهان قلیچی الکزده اول علم وکمال ومعرفتک اوله ونه نفس
وشیطانه مغلوب اوله همان شول مخنثه بکزر که بلنده خنجر واراکن لوطینک الته یاتور ودعوا ایدر که
هرکیمسه که بکا یاراماز نظر وبد اندیشه ایدر ایسه بو خنجر ایله آنی هلاک ایدرم دیر جناب پیر دستکیر بو حکایه یی
ایراد بیوررشلردر هزل شکلنده در اما هزل دکلدر بلکه عبرت الاحق مقتادر وشول کیمسه لرکه آنی هزل ظن
ایدوب دخل ایدرلر آنلره جواب ایچون بو آیت کریمه یی استشهاد ایدرلر ان الله لا یستحیی ان یضرب مثلا
ما بعوضة فما فوقها ۰ ار نما فوقها فی تغییر النفوس بالانکار تحقیقا الله ذو الجلال حضرتلری استحیا ایتمز مثل
ایراد ایلمکدن یعنی الله تعالی ترک ایتمز وپاک طوتمز بیان ایتمکدن مثلی هر نه شی اولورسه وهر کیمک ایچون اولورسه
۰ بعوضة ۰ انتصابی عطف بیان اولمغله در مثلادن یاخود بدل اوله یاخود یضربک مفعولی اوله مقدما
مقدم حال اوله یعنی الله تعالی حضرتلری سوری سنکی مثل ایتمکدن استحیا ایتمز ۰ فما فوقها ار نما فوقها فی تغییر
النفوس بالانکار ۰ یعنی الله تعالی حضرتلری استحیا ایتمز هر قنغی مثل اولورسه ضرب ایلمکدن اگر بعوضه اولسون
وکرسه بعوضه نک مافوقنده اولسون نفوسک انکار سببیله تغییرندن اوترو کاته کفارک انکارین رد
ایلمک قصد اولنمش بونلرده زیرا قوم یهود عنود قرآن عظیم الشانده ذکر مکس وعنکبوت ایشیدوب استهزا
ایدرلردی ودیرلردی بو سوزلر الله سوزینه نیجه بکزر که آنده ذکر مکس وعنکبوت اولور پس الله تعالی حضرتلری
بو آیت کریمه ایله آنلرک انکارین رد ایلدیکه تحقیقا الله تعالی استحیا ایتمز بعوضه ایله ضرب مثل ایتمکه هو
فنده فالذکه بعوضه دن بیوک اول جثه ده تا فیله وارنجه یاخود فما فوقهادن مراد بعوضه دن اصغری واحقری اوله
زیرا فوق اسماء اضداددندر اعلا واسفل قابلیتی واردر بعوضه دن احقر جناح بعوضه دیکه حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم جناح بعوضه یی دنیا حقنده مثل بیوردی ۰ لو کانت الدنیا تزن عند الله جناح
بعوضة ما سقا منها کافرا بشربة ماء ۰ لو تقدیریه معنا دیمک اولورکه الله تعالی استحیا ایتمز بعوضه یی وبعوضه نک
احقر وارذلنی دخی ضرب مثل ایلمکدن ۰ فاما الذین امنوا ۰ اما شول کیمسه لرکه وحدانیت حقه ورسالت محمدیه
صلی الله علیه وسلم ایمان کتوردیلر ۰ فیعلمون ۰ یقینا بیلورلرکه ۰ انه الحق ۰ تحقیقا اول ضرب مثل راست وثابتدر
مقتضای حکمت ومیزان معدلت اوزرهدر ۰ من ربهم ۰ پروردکارلرندن ۰ واما الذین کفروا ۰ واما شول کیمسه لرکه
علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک رسالتنه وقرآن کلام الله اولدیغنی انکار ایتمکله کافر اولدیلر ۰ فیقولون ۰
پس آنلر دیرلر من حیث الانکار والاستهزاء ۰ ماذا اراد الله ۰ نه شی مراد ایلدی الله تعالی ۰ بهذا ۰ بو مثلله که دیدی

:: مثلاً :: مثل بونندن وهذا ده استهزال واستحقار واردر :: يضلّ به كثيراً :: جواب ماذا يعني بونلرك
مقالهٔ باطله‌سنه جوابدر يعني بو مثل ايله اضلال ايدر خلقدن چوق كيمسه‌لر :: ويهدي به كثيراً :: واول مثل سببيله
هدايت ايدر ناسدن چوق كيمسه‌لره بو فعللر موضع مصدرده وضع اولنوب صيغهٔ مستقبله اولمسى حدوث
استمراری ايچوندر :: وما يضلّ به الا الفاسقين :: والله تعالى حضرتلری اضلال ايلمز اول مثل ايله الا فاسق اولنلری
وجناب رب عزت قرآن عظيم الشانك مواضع كثيره‌ده ضروب امثال ايراد ايلمشدر نتكيم بيورر :: ولقد ضربنا للناس
في هذا القرآن من كل مثل لعلهم يتذكرون :: ونه بيورر :: وتلك الامثال نضربها للناس لعلهم يتفكرون :: پس چون عادت
الهيه‌ده مثل ايراد ايلمك وارايمش اولسه اوليا الله حضراتی دخی تخلقوا باخلاق الله :: مضمونيله عامل اولوب هر شی ايله
اولورسه مثل ايراد ايتمكدن استحيا ايلمزلر زيرا انلرده شيله ضرب مثل ايتمك فتنه وامتحاندر كه هر فتنه همچون ترازوست
هر فتنه ميزان كبيدركه اهل ايمانی واهل انكاری اولنك مقدارين بيلدير بسياران ازو سرخ رو شوند وبسياران
بيراد شوند چوق كيمسه‌لر اول ضرب مثل امتحانندن سرخ رو اولورلر وچوق كيمسه‌لر دخی بيراد وبی ايمان
قالورلر ولو تأملت فيه قليلاً وجدت من نتايجه الشريفة كثيراً يعني مضمون ضروب امثالده ازاجق تأمل ايدجك
اولورسك آنك نتايج شريفه‌سندن فوائد كثيره بولورسون ان دليلی كوترا مانع شود :: از عملان نقت صانع بود
يعني بر علم وبر دليل عقلی ونقلی كه سكا عملدن مانع اوله اول علم دكلدر حق تعالى حضرتلرينك غضبی وعذابی آفريده
نتكيم عليه الصلوة والسلام حضرتلری بيورر :: اشد الناس عذاباً يوم القيمة عالم لم ينفعه الله بعلمه :: روايتدركه
قيامتده اوچ كيمسه سائر خلقدن زياده حسرت چكه‌لر كركدر برى شول فاسقدركه آنك بر صالح قولی اوله
اول جنته كيده كندوسی جهنمه امر ايده‌لر زياده حسرت چكه ايكنجی اودركه بر كيمسه مال جمع ايليه حقوقنی اداايتميه
كندو اول مالی وارثلره نقل ايليه وآنلر اول مالك زكوتن خيراته صرف ايليه وارث اول مال سببيله جنته كيده
جمع مال ايليان جهنمه كيده بو دخی زياده حسرت چكه كركدر اوچنجی شول عالمدركه غيرلر آنك علمی ايله عمل ايدرلر
جنته كيدرلر وكندی :: اتأمرون الناس بالبر وتنسون انفسكم :: حكم شريفنجه عمليله عمل ايلمديكيچون جهنمه كيدر جميع
خلقدن آنك حسرتی زياده اولور غالب شدن حيلهٔ روباه :: موسی جان سينه را سينا كند :: طوطيان كوررا
بينا كند يعني اهل الله سينه‌سی طالبی طور سينا ايدر تاكه محل تجلی الهی اولور روح شد منصور انا الحق
ميزند يعني روح كنديلكندن تهی اولوب انوار حضرت خدا ايله پر اولدی ومست شراب الهی اولوب منصور كبی
دعوی انا الحق ايدر بردن روباه خررا :: علم الانسان خم طغرای ما :: قرآن عظيم الشانده :: علم الانسان :: نقطی
برزم وصفرزده يازيلمش برات الهينك طغراسنك خميدر نتكيم جناب حق بيورر :: بسم الله الرحمن الرحيم :: اقرأ
جمهور علما بونك اوزرينه متفقلردركه قرآن عظيم الشانك آيتلرندن اول انده كه اول نازل اولدی بو سورهٔ
شريفه‌نك اولندن بش آيتدر ديمشلر بو قصه‌نك اجمالی اوزره بيانی شويله دركه حضرت رسول اكرم صلی الله
تعالى عليه وسلم جبل حراده اياق اوزره طورورلر ايدی ناگاه جبرائيل عليه السلام ظاهر اولوب ايتدی يا محمد صلی الله تعالى
عليه وسلم بنی سكا كوندردی يارسن بو آيتی اوزرينه رسول سن ديدی ودخی ايتدی يا محمد صلی الله عليه وسلم اوقی
عليه الصلوة والسلام بيوردیكه بن اوقومق بيلمزم جبرائيل عليه الصلوة والسلام حضرتلری طوتوب محكم صقدی
شويله‌كه بيهوش اولمغه قريب آندنصكره صالیويروب ايتدی :: اقرأ باسم ربك :: ای اقرأ القرآن مستعيناً باسمه ومتبركاً
يعني قرائت اوقو فتح طلب ايدجی اولديغك حالده ياخود غايت طلب ايدجی اولديغك حالده پروردكارك
اسميله :: الذي خلق :: اول پروردكاركه له الخلق در يعني خلق ايلمك الا مخصوصدر ياخود اول پروردكاركه خلق
ايلدی جميع اشيايی آندنصكره افراد بالذكر ايلدی شول شيئیكه مخلوقاتك اشرفيدر وضع وتدبير بوننده اظهريدر

وقرآندن

وقرآندن مقصود اولان عبادتك وجوبی اوزرينه ادله در :: خلق الانسان :: انسانی خلق ايلدی
:: من علق :: بسته وجامد اولمش قاندن :: اقرأ :: اوقی تكرار مبالغه ايچوندر :: وربك الاكرم :: يعني سنك ربك
يا محمد صلی الله عليه وسلم كرمی جميع كريملردن زياده در زيرا عنصر انعام ايدر وقورقوسز حكم ايدر بلكه حقيقةً
كريم همان يالكز اودر :: الذي علّم بالقلم :: يعني اول پروردكاركه اوكرتدی قلمله خط يازمغی تاكه حفظ ايده
علومی قريب‌لر وبعيد اولنلره نامه ايله اعلام ايدرلر :: علم الانسان مالم يعلم :: سنك پروردكارك اوكرتدی انسانه
بيلمديكی علومی خلق قوى ونصب دلائل وانزال آيات ايتمكله علم عند الله مقصدهای ماست :: قل انما العلم
عند الله :: مضمون شريفنجه شول علومكه عند الله مخزوندر اول علوم بزم مقصد ومطلبمزدر يعني
:: علم الانسان مالم يعلم :: حكم شريفنجه انسانه بيلمديكی علومی بيلديردی مراد ايدرزكه اول علومی دخی بزه بيلديره
ربي الاعلى ازان رو ميزنيم يعني بز سجده‌يه باش قوديغمز وقت آندن اوتری :: سبحان ربي الاعلى :: ديرزكه
اول آفتاب روشنك پرورده سبز بزه بويلجه تعليم ايلمشدر دربيان نقض عهد ونوبه موجب نزول
بلا بود بلكه موجب مسخ است چنانكه درحق اصحاب سبت نتكيم سورهٔ بقره‌ده بيورر حق سبحانه وتعالى حضرتلری
:: ولقد علمتم الذين اعتدوا منكم في السبت :: لام توطئه در قسم ايچوندر والله سز بيلديكز ای بنی اسرائيل ربّ سبت
سبتنك مصدريدر اصلی قطعدر چون قوم يهود يوم السبته تعظيم ايلديلر حق سبحانه وتعالى حضرتلری حضرت
موسی لسانندن آنلره امر ايلديكه سبت كوننده هيچ بر كارله مشغول اولميه‌لر عبادتدن غيری وتفليلری
مجرد قيله‌لر عبادت ايچون بو امر ايله مأمور اولديلر تا حضرت داود عليه السلام زماننه دك حضرت داود
زماننده بنی اسرائيلدن بر كروه ساحل درياده :: ايله :: ديمكله معروف بر قريه‌ده ساكن اولورلردی سبت
كونی اول قريه درياده بالق قالمزدی اول قريه يانينده جمع اولورلردی سبت كونندنصكره طاغيلوب كيدرلردی
اول قريه اهلنك اكثر غذاسی بالق اولمغين بو خصوصده حيله فكر ايلديلر درياكنارنده حوضلر بركه‌لر
قازديلر دريادن يول ايلديلر سبت كونی بالقلر كلوب اول حوضلره وبركه‌لره طولرلردی احد كونی صيد ايلرلردی
آنلرك بو حيله‌سی جناب رب عزتدن كندولره سبب عقوبت اولدی پس حق سبحانه وتعالى حضرتلری عليه الصلوة
والسلام حضرتلری زماننده حاضر اولنلره يهودلره خطاب ايدوب بيوروركه :: ولقد علمتم :: تحقيقا سز بيلديكز :: الذين اعتدوا
شول كيمسه‌لركه اعتدا ايتديلر يعني حد امردن تجاوز ايلديلر :: منكم :: سزدن يعني سزك قومكزدن :: في السبت ::
سبت كوننده :: فقلنا لهم :: پس بز ديدك آنلره :: كونوا قردة خاسئين :: اولك ميمونلر اولك خوار وذليل
اولديغكز حالده دردحق اصحاب مائده عيسی عليه السلام كه يعني نقض عهد ونوبه سبب مسخ اولدی اصحاب
مائده حضرت عيسی عليه السلام حقنده نتكيم سورهٔ مائده‌ده بيورر :: وجعل منهم القردة والخنازير بونك حكايتی
شويله واقع اولمشكه حضرت عيسی عليه السلام بر جماعت كثيره ايله مغرب زمين طرفنه سياحت ايدرلر بولدقده
كيدرلكن زاد راهلری قالميوب فقر مضايقه چكديلر جمع اولوب حضرت عيسی عليه السلامه تضرع ايلديلركه يا روح الله
حضرت موسی عليه السلام زماننده بنی اسرائيله مائده نازل اولدی شمدی سن دخی دعا ايلك الله تعالى سنك
دعاكی قبول ايدوب مائده نازل ايلدی اول ديديلر نتكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلری قرآن كريمنده خبر ويرر :: اذ قال
الحواريون يا عيسى ابن مريم هل يستطيع ربك ان ينزل علينا مائدة من السماء قال اتقوا الله ان كنتم
مؤمنين :: قالوا نريد ان نأكل منها وتطمئن قلوبنا ونعلم ان قد صدقتنا ونكون عليها من الشاهدين :: قال
عيسى ابن مريم اللهم ربنا انزل علينا مائدة من السماء تكون لنا عيدا لاولنا وآخرنا وآية منك وارزقنا
وانت خير الرازقين :: قال الله اني منزلها عليكم فمن يكفر بعد منكم فاني اعذبه عذابا لا اعذبه احدا من العالمين

چون حضرت عیسی علیه السلام دعا ایلدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیوردی سؤال ایلدیککز مائده‌یی بن
سزک اوزریکزه نازل ایدرم اما بعد نزول المائده هرکیم انکار ایدرسه سزدن آکا برعذاب ایله عذاب
ایدرمکه اول عذابله اهل عالمدن برکیمسه‌یه عذاب اولنمش اوله دیدی پس آندنصکره آنی کوردیلر آسمان
طرفندن ایکی پاره بولت اورته‌سنده برقرمزی سفره یاپ یاپ اینوب آنلرک اوکنه قونلدی حضرت عیسی
علیه السلام اغلدی وقال: اللهم اجعلنی من الشاکرین اللهم اجعلها رحمة للعالمین ولا تجعلها مثلة وعقوبة: آندنصکره
آبدست آلوب نماز قیلدی وآغلدی آندنصکره سفره‌نک اوزرندن مندیلی آچدی وقال بسم الله خیر الرازقین: چون
مندیلی آچدی بریان اولنمش بربالق کوردی باشی جانبنده برمقدار طوز قویروغی یاننده برمقدار سرکه اطرافنده تره
وتوربون وسائر سبزوات‌دن هر نسنه وبش دانه اتمک برینک اوزرنه عسل وایکنجیسنک اوزرنه زیتون
اوچنجیسنک اوزرنه روغن ساده دردنجیسنک اوزرنه پنیر بشنجیسنک اوزرنه بقدید چون آنلری کوردیلر
شمعون صوردیکه یاروح الله بو دنیا طعاملرندنمیدر یوخسه آخرت طعاملرندنمیدر عیسی علیه السلام حضرتلری بیوردیکه
ایکیسندن دخی دکلدر برطعامدرکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری سزک ایچون ایجاد ایلمشدر ییک وشکرینی ادا ایلیک که
الله عظیم الشان حضرتلری فضلندن نعمتکزی آرتورر دیدی یدیلر وشکر ایلدیلر هرکون اول مائده کلوردی غنی وفقیر
وصغیر وکبیر برابر ایدی اخشامه یقین رفع اولوب آسمان طرفنه کیدردی اول مائده‌دن فقیرلر یدیلر غنی اولدیلر
ومریضلر یدیلر شفا بولدیلر آخر اول قومدن بعضلر اول مائده حقنده طعن ایدوب سحردر دیدیلر حق تعالی
حضرتلری آنلری مسخ ایدوب خنزیر صورتنه قودی برروایتده اوچیوز اوتوز کیمسه برروایتده یتمش اوچ
برروایتده اوتوز اوچ کیمسه ایدیلر قرق کون مزبله‌لرده نجاست یدیلر کزدیلر قرق برنجی کون جمله هلاک اولدیلر
واندرین امت مسخ دل باشد وبقیاست تن را صورت دل دهند نعوذ بالله: جواب کفتن روباه
خررا: برگمان ازچه داری سوء ظن: یاران حقنده سوء ظن جائز دکلدر نتکیم سورهٔ حجرات جنابه حق بیورر
: یا ایها الذین آمنوا اجتنبوا کثیرا من الظن ان بعض الظن اثم: آمدن شیخ: خلق مفلس کدیه ایشان میکنند
خلق مفلس جناب عزتک عزیزلری کدالق ایدرلر اقرضوا الله اقرضوا الله میزنند: واقرضوا الله قرضا حسنا:
دیرلر نان خوری راکفت حق لاتسرفوا سورهٔ اعراف بیورر: کلوا واشربوا ولا تسرفوا: یعنی ییک ایچک اسراف
ایلمیک دیدی نور خوردن راکفت اکنفوا نور ییکه بتر بدیکز دیمدی عاشق عشق خدا انکاه مزد جبرئیل
مؤتمن آنکاه دزد یعنی یارب بن جهنم خوفندن عبادت ایلمزم وجنت امیدیله دخی عبادت ایلمزم زیرا
عاشقان خدا کرایله قوللق ایلمزلر جبرئیل مؤتمن دزد اولمز رباعی ای طالب دنیا توئیکی مزد وری: ای عاشق
خلد ازحقیقت دوری: وی شاد بهر دو عالم ازبیخبری: شادی شهان ندیرخ معذوری: غالب شد نامکر روباه
زان رسولی کش حقایق داد دست: کاد فقران یکون کفرا امدست کاد الفقر ان یکون کفرا کرحدیث ایست
من مرده بهم: بیت عمری که بسختی کذرد کور به: شیری که شکاری نخورد روبه به صیدکردن شیران خررا
وتشنه شدن شیر ازکوشش ورفتن بچشمه ناب خورد وتاباز آمدن شیر روبه جکربند ودل وکرده
خورده بود که لطیف ترست وطلب کردن شیر دل وجکررا نیافت واز روبه پرسید که کو دل وجکر
وکفتن روبه که اکراورا دل وجکر بودی اینجنان سیاستی که دیده بود آن روز پیش ازین بهر ازحیله
جان بردکی برتو باز آمدی: لو کنا نسمع او نعقل ما کنا فی اصحاب السعیر سورهٔ ملک ده بو آیت کریمه
اشارتدر: کلما القی: هربار که القا اولنه یعنی براغله: فیها: جهنم ایچنه: فوج: کفاردن برکروه: سالهم:
اول کروهدن سؤال ایدرلر: خزنتها: جهنمک خازنلری: الم یأتکم نذیر: آیا سزه نذیر کلمدیمی یعنی سزه پیغمبر کلوب

سزی

171

سزی حقه دعوت ایدوب بو عذابدن خبر ویروب سزی قورقتمدیمی دیو توبیخ وسرزنش ایدرلر
: قالوا: دیرلر: بلی قد جاءنا نذیر: بلی تحقیقا بزه کلدی نذیر یعنی آخرت عذابندن قورقودیجی وحقه دعوت
ایدیجی پیغمبر کلدی: فکذبنا: پس بز انک قولنی تکذیب ایلدک: وقلنا: وبز دیدک اول پیغامبرلره: ما نزل الله:
الله تعالی نازل قیلمدی: من شیء: هیچ برشی اول نسنه لرکه سز دیرسز یعنی وعد ووعید وامر ونهی که سز دیرسز الله تعالی
بونلردن برشی نازل قیلمدی: ان انتم: پس سز دکلسز ای رسوللر: الا فی ضلال کبیر: الا ضلال کبیر ایچنده سز
یعنی بیوک آزغونلق ایچنده سزکه مبتلای بشریت ایکن دعوی رسالت ونبوت ایدرسز دیدک: وقالوا
لو کنا نسمع: یعنی رسوللرک کلامن ایشتمش اولیدق پس جمله‌یی قبول ایتمش اولیدق یا بحث وجدل وتفتیش
آنلرک معجزاتلرندن صدقلرینه دلالت ایدر علامات ظاهره اعتقاد ایتمش اولیدق: او نعقل: اکرانبیانک کلامن
تعقل ایدیدک وحکم ومعانیسن تفکر ایدیدک مستبصر ومتیقن اونلرک تدبر وتفکری کبی: ما کنا فی اصحاب السعیر:
یعنی اصحاب سعیر جمله‌سندن اولمزدق پس اول خره شیری برکره کورمک نذیری یتردی تعقل وتفکر ایلیوب
تکرار شیرک اوکنه واروب هلاک اولدی مثل شیطان بردر رحمان غرّاسم: که اشداء علی الکفار شد:
بو بیت شریف متننده تغیر اولنمش اولا ابت کریمه‌نک تحریرندن صرف نظر اولنمشدر معنی بیت شیطانک
مثلی رحمانک قپوسنده ترکمان کوپکی کبیدر نتکیم ترکمان کوپکی آشنایه قویروغنی صالوب تملق ایدر وبیکانه
اولانه شیراته حمل ایدر شیطان دخی الله دوستلرینه تعظیم ایدر تملق کوستر الله دشمنلرینه مسلط اولوب
اضلال ایتمکه سعی ایدر کلهٔ کلهٔ ازمرید واز مرید سوی سوی مریدون ومتمردون یعنی اراده کتورنجیدن
وکتورمیجیدن چون سگ باسط ذراعی بالوصید: وکلبهم باسط ذراعیه بالوصید: مضمونجه سگ اصحاب کهف
کبیدر ذراعیلرین یعنی قوللرین بسط ایدوب درکاه الوهیتده خدمته مترصد اولوب طورمشدر بو بیت
بر درکهف الوهیت چون سگ: ذرّه ذرّه امرجو بر جسته رک: کهف الوهیتک قپوسی اوکنده کروه
شیاطین سگ اصحاب کهف کبی خدمتده منتظر طورمشلر در ذره ذره جمیع اعضالری حق سبحانه وتعالی
حضرتلرندن امرطلب ایدرلر طمرلری دیرلر ویورکلر اونیارکه نه امرکله جانب حقدن دیو جواب کفتن مؤمن
نی کافرجبری را: کفت یزدان ما علی الاعمی حرج سورهٔ نور وسورهٔ فتحده در: لیس علی الاعمی حرج ولا علی
الاعرج حرج ولا علی المریض حرج: یعنی اعمی اوزرینه تکلیف یوقدر وحرج یوقدر واعرج ومریض اوزرینه دخی
تکلیف ومضایقه یوقدر پس بجنبد اختیارت چون بلیس: شد دلاله آردت پیغام ویس پس شیطانک اختیاری
حرکت ایلر چون ابلیس دلاله اولدی معشوقک خبرین کتوره ویس ویسه دن مرادر ویسه اسم معشوقه در حکایه
واردر ویسه ورامین دیرلر آن کرده باباترا بود عدا اول کروه شیاطین سنک باباک دشمن واغیار اولدیلر
درخطاب اسجدوا کرده ابا اسجدوا خطابنه ابا ایدوب سجده ایلمدیلر نتکیم جناب حق بیورر: واذ قلنا للملائکة
اسجدوا لآدم فسجدوا الا ابلیس ابی واستکبر: حضرت آدمه سجده ایلمکدن ابا واستکبار ایلدی امرشد براختیاری
مسند حضرت حقک فرمانی بنده‌نک اختیاری اوزرینه بنی در تکلیف مالایطاق ایلمز ساحران فرعون را
کفتند بیت شول وقتکه سحره موسی علیه السلامک معجزه‌سن کوردیلر ایمان کتوردیلر فرعون خشم ایلیوب
دیدی نتکیم جناب حق خبر ویرر: لاقطعن ایدیکم وارجلکم من خلاف: یعنی البته سزک اللریکزی وایاقلریکزی قطع
ایدرم خلافندن دیدی ساحران چون بادهٔ عشق الهیدن مست اولمشلرایدی دیدیلر بیت یعنی طور بابا اول
معنی ماشاء الله کان یعنی خواست خواست یعنی دیلک آنک دیلدیکی در آنک دیلدیکی اولور دیلمدیکی اولمز
رضا اوجو بید آنک رضاسن طلب ایلیک وازخشم ورز دیکران دلتنک مباشید وغیرلرک خشمندن وردندن

توکلکز طرلسون آن اکرچه ماضیست لیکن در فعل خدا ماضی ومستقبل نباشد آول کان اکرچه
صیغهٔ ماضی ده کلمشدر لکن الله ذو الجلال حضرتلرینک فعلنده ماضی ومستقبل اولمز که لیس عند الله صباح
ولا مسا که الله قتنده صباح ومسا یوقدر همچنین جف القلم عبارت حدیث شریف بودرکه قد جف القلم
بما هو کائن الی یوم القیمة یعنی تحقیقا قلم یازدی قیامته دک اولهجق شیلری وقوردی قلم هر نه یازدی ایسه تغییر اولنق
محالدر یعنی جف القلم وکتب لا یستوی الطاعة والمعصیة یعنی قلم یازدی وقوردی شول معنایه که طاعتله معصیت
برابر اولمز طایع اهل جنت وعاصی اهل جهنم لا یستوی الامانة والسرقة ودخی قلم بونی یازدیکه امین ایله خاینک
برابر اولمز جف القلم ان لا یستوی الشکر والکفران وقلم بونی دخی یازدی وقوردیکه نعمت حقه شاکر اولنلر ایله
کفران نعمت اولنلر برابر اولمز جف القلم ان الله لا یضیع اجر المحسنین وقلم بونی دخی یازدیکه تحقیقا الله تعالی
محسن اولنلرک اجرینی ضایع ایلمز کژ روی جف القلم کژ آیدت جزاء سیئة سیئة مثلها راستی آری
سعادت زایدت ان الله لا یضیع اجر المحسنین ظلم آری مدبری جف القلم الا لعنة الله علی الظالمین
عدل آری برخوری جف القلم اعدلوا هو اقرب للتقوی چون بدزدی دست شد جف القلم السارق
والسارقة فاقطعوا ایدیهما حکم شریفنی الدن کسرر قلم بویله یازدی ذره چون کوهی قدم بیرون نهد یعنی
اول ذره نک اجری عوضی برکوه عظیم کبی ظهور ایدوب قدمن طشره قور نتکیم جناب حق بیورر من کان
یرید حرث الآخرة نزد له فی حرثه بو رسولان کر بدان خائن شود آن سرش ازتن بدان باین بود اول جنایت
سببیله آنک باشی تننده ن جدا اولور چون فضیل رهزن کو راست باخت زانکه ده مردی بسوی توبه تاخت
فضیل ابن عیاض کبی که حرامیلکی ترک ایدوب طریق حقده طوغری اوینادی یعنی توبه ایدوب حقه طوغرلدی
سبب توبه سی بو آیت کریمه اولمشدر الم یأن للذین آمنوا ان تخشع قلوبهم لذکر الله یعنی شول وقت کلمدمی
اول کیمسه لر ایچون که ایمان کتوردیلر تا که قلبلری قورقه الهک ذکری ایچون یعنی الهی ذکر ایدوب قورقلر
یرامز عملدن فراغت ایدهلر فضیل ابن عیاض بونی ایشیدوب بلی یا ربی وقت کلمشدر دیوب درحال توبه ایلیوب
جناب حقه یقین تام ایله توجه ایلدی حکایت آن درویش که در کوهی متصل شد چون دلت با آن عدن
هین بکوا مهراس ازخار شدن خار اولمقدن قورقه سویله که علم الهی دریای بی نهایتدر اصلا کسلمز نتکیم
جناب حق بیورر قل لو کان البحر مدادا لکلمات ربی لنفد البحر قبل ان تنفد کلمات ربی ولو جئنا بمثله مددا
انصتوا یعنی که آیت را بلاغ هین تلف کم کن که لب خشک است واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا
یعنی قچن قرآن قرائت اولنسه آکا استماع ایلیک وانصتوا دخی ساکت اولک سویلشمک دیو بیورلدی
یعنی آیت کریمه یی تبلیغ ایتمک محلنده انصتوا امر کلدرتا که آکا ضایع ایتمیهلر یعنی آب شفا بخش آیت
قرآنه بونلرک باغ وجودی لب خشکدر آکا تلف ایتمکدن احتراز ایدرلر جواب کفتن آن کافر جبری
صدق هر دو ضد ببیند در روش هر فریقی در ره خود خوش منش هر فرقه کندی طریقنده خوش طبع
واسوده دلدر نتکیم جناب حق بیورر کل حزب بما لدیهم فرحون چون بیازی عقل در عشق صمد عشر
امثالت دهد یا هفت صد یا برینه اون ویرر من جاء بالحسنة فله عشر امثالها منطوق منیفنجه یا خود یدی یوز
ویرر مثل الذین ینفقون اموالهم فی سبیل الله کمثل حبة انبتت سبع سنابل فی کل سنبلة مائة حبة یعنی
شول کیمسه لرکه مالارینی سبیل اللهده انفاق ایلدیلر آنلرک مثلی شول برحبه مثلی کبیدرکه بر دانه دن
یدی یوز سنبله بتر وهر سنبله ده یوز دانه بتر پس الله تعالی حضرتلری برحبه نک مقابلهسنده یدی یوز حبه
اجر ویرر کفتن خوشاوندان مجنون را فاصرات الطرف باشد ذوق جان ذوق جان صاحبنه مخصوص

بر مفاد که جنت حوریلری بی صاحبندن غیری کیمسه یه یوز کوسترمزلر ونظرلرینی صاحبلرینک
یوزلرینه قصر ایدرلر صاحبلرندن غیری کیمسه یه هر نظر ایتمزلر نتکیم جناب حق بیورر سورهٔ رحمانده فاصرات الطرف
یعنی اول ایکی جنت مذکوره ایچنده حوریلر واردرکه نظرلرینی زوجلری اوزرینه قصر ایتمشلردر هرگز غیره نظر ایتمزلر
لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان یعنی هیچ کیمسه ایلمدی اول حوریلرک انسی اولنلرینی بر انسی وجنی اولنلرینی
بر جنی صاحبلرندن اول فبای آلاء ربکما تکذبان پس ای انس وجن ربکزک قنغی نعمتنی تکذیب ایدرسز جز بچشم خود
ننماید نشان عاشقان کذب صاحبندن غیری یه یوز آچمز ونشان کوسترمز فاصرات الطرف آمد آن مدام
اول ذوق جان
حور مقصورات فی الخیام حکم شریفنجه اول شراب ذوق الهی فاصرات الطرف کلمشدر وین حجاب ظرفها همچو خیام وبو جام
انساء ظرفلرینک حجابی خیمه لر کبیدر آنلرک اوزرنده تا اول ذوق وصل اولمیه آندن نشان کورمزلر ولذة الزلال
حضرت مولانا قدس الله سره الاعلی چون بوستان شراب اذواق الهی وشاربان مستغرق نامتناهی اولنلر کروه نظر
ایلدی وبو دولت ابد وسعادت سرمددن محروم اولنلر نامرادلره دخی نظر ایلیوب خاطر عاطرلرندن آنلرک احوال ناهموارینه
رحمت حاصل اولوب آنلر ایچون دعا ایدرلر وهم آنلره تعلیم دعا بیوررلر وهم ضمنا لطفه کندولری دخی آنلر کروهنه
ادخال ایدوب بیوررلر یا الهی سکرت ابصارنا ای بزم الهم شراب آرزوی نفس وهوا واندیشهٔ حب دنیا
وعلایق قیود ماسوا ایله کوزلریمز سکران اولدی پس شول سلطانلرکه مستان جام شراب اذواق واشواق
ربانیه درلر آنلرک ذوقلری جانبن کورمکده معذوردر فاعف عنا اثقلت اوزارنا پس سن عفو ایله بزدن
بزدن که کناهلریمز آغرلندی یا خفیا قد ملأت الخافقین ای کوزلردن خفی اولن خدای بیزوال تحقیقا سن
طولدک مشرق ومغرب افقلرینک مابیننه قد علوت فوق نور المشرقین تحقیقا سن عالی اولدک
مشرقیندن طلوع ایدن آفتاب ومهتابک نور رنکی اوزرینه انت سر کاشف اسرارنا سن ای
محبوب حقیقی بر سر پنهانسن کشف ایدیجی سن بزم سرلرمزی انت فجر مفجر انهارها فجر صباح وقتنه وصبح
آچلمسنه فجر دیرلر وانهار نهرک جمعیدر تفجیر نهار معناسنه ده استعمال اولنور جناب حقه فجر دیمک مضاف محذوفدر
مظهر فجر دیمک اولور فالق الاصباح کبیدر یعنی ای صباحک نورینی اظهار ایدیجی الله سن سن بزم نهارلریمزی جاری
قیلیجی انهاردن مراد یا ظاهرا جاری اولان انهار اولهکه آنلر انک ارزاقیدندر یا خود افعال واعمال واحوالدن
مستعار اوله بو تقدیرجه ای بزم افعال واعمال وارزاق واحوالمز نهرینی جاری قیلیجی الله دیمک اولور وآنکه انهارک
نهرک جمعی طوتمشلر معناوی بشارتکه یا رب سن بر صبحسن که کشاینده سن بزم نهارلریمزی یا خفی الذات محسوس
العطا ای ذاته لا تدرکه الابصار مضمون شریفنجه جمیع بصرلردن پنهان وعطاسی جمیع ممکنات اوزرنده ظاهر
وپیدا ومحسوس اولن انت کالماء ونحن کالرحا سن تصرف وتحریکده ما کبیسن وبز سنک دست تصرف جلالکده
آسیاب سرکردان کبی مطیع ومنقادز بزم حرکات وسکنات واطاعة وعصیانمز جمله سندندر سنک حکمکله
وهیئتکه وابسته در انت کالریح ونحن کالغبار سن باد کبیسن بز غبار کبی یز غبارک حرکتی باددن اولدیغی
بزم حرکتمز سندندر یخفی الریح وغبراه جهار ریح مخفیدر حس ظاهر ایله کورلمز وغباری آشکاردر
عقل استدلال ایدرکه غبارک حرکتی باددندر کذلک جمیع ممکناتک حرکاتی وسکناتی واجب الوجوددندر بردل
آن ساحران زد اندکی یعنی عشق الهی ساحرلرک قلبنه تأثیر ایتمشیدی ازحق یعنی ساحران فرعون معجزهٔ
حضرت موسی علیه السلامی کوروب حقیقتنی اکلدیلر اکا ایمان کتوردیلر نتکیم جناب حق سورهٔ شعراده خبر ویرر
قالوا آمنا برب العالمین رب موسی وهرون قال آمنتم له قبل ان آذن لکم انه لکبیرکم الذی علمکم السحر فلسوف
تعلمون لاقطعن ایدیکم وارجلکم من خلاف ولاصلبنکم اجمعین قالوا لا ضیر انا الی ربنا منقلبون یعنی سحرهٔ فرعون

حضرت موسی علیه السلام ایله مقابل اولدقده آوجیوزه جق یوکی عصا و حبال کتوروب اویله وقتنده
شمسک حرارتی کلنده بو قدر آلات سحری میدانه دوکدیلر اول عصالر و حبالک هر بریسی بر وضع اوزره حرکت
ایلیوب خلق آنی تماشا بیله حیران اولدیلر چون حضرت موسی علیه السلام عصاسن براقدی عصا ییلان اولدی
اندنصکره یاب یاب بیودی هر قدر اولدی اندنصکره کلوب اول سحره نک براقدیغی آلتک جملهسنی یوتدی
سحره بو معجزهٔ عظمایی کوردکده جملهسی یوزلری اوزره هو شوب سجده ایلدیلر و دیدیلر بز ایمان کتوردک
رب العالمینک وحدانیتنه نعرهٔ لاضیر بر گردون رسید هین بیا که جان زجان کندن رهید فرعوندن چون
بو لاقطعن خطابنی استماع ایلدیلر لاضیر نعرهسی آسمانه یتشدی همان کسک مرادک ایسه کس و آصق
مرادک ایسه آص که جانمز جان چکشمکدن قورتلدی حقیقی الخلاص اللهی بیلدک تسلیم جنابی حق خبر ویرر
قالوا لاضیر لاضیر علینا فی ذلک یعنی ضرر یوقدر بزم اوزرمزه سنک تهدیدکدن انا الی ربنا منقلبون
تحقیقا بز ربمز جانبنه رجوع ایدیجی بز قرمودن شاه ایازرا الدین النصیحة روایت صحیحهدر که حضرت
رسول الله صلی الله علیه وسلم بیوردی الدین النصیحة الدین النصیحة الدین النصیحة نصیحت شول کلمهدرکه
غیره خیر مراد ایلمکی متضمن اوله پس دین ارادت خیر در دیمک اولور قالوا لمن یا رسول الله اصحاب کرام
رضی الله عنهم حضراتی دیدیلر کیمک ایچون قال علیه الصلوة والسلام لله ولرسوله ولکتابه ولائمة المسلمین
وعامتهم یعنی ارادت خیر الله ایچوندر یعنی اکا ایمان کتورمکدر و رسولنه خیرخواهلق آنک رسالتنه اینانمقدر
وکتابنه خیرخواهلق آنک کلام الله اولدیغنه ایناناوب مفصلیله عمل ایلمکدر و ائمه مسلمینه خیرخواهلق
امرلرینه ایناناوب و آنلره دعا خیر ایلمکدر و عامه مسلمینه خیرخواهلق آنلری عبادت و اطاعته ارشاد ایدوب
امر معروف و نهی منکر ایتمکدر حکایت آن زنکه حکمتی که بود حق را از ازدواج حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک
ظهور ایده جک حکمتی که وار ایدی روح پاکله جسم خاکک ازدواجندن کشت حاصل از نیاز و از
لجاج حاصل اولدی نیازدن و لجاجدن یعنی اهل ایمان و اعتقاد و طاعت و عبادت اونلرک ظهوری
بو ازدواجدن حاصل اولدی و اهل کفر و ضلال و نفاق و فسق و فساد و طغیان و عصیان اونلرک دخی
ظهور بو ازدواجدن حاصل اولدی باشد آنکه ازدواجات دکر لا سمع اذن ولا عین بصر بو جسم ایله روح
ازدواجندن صکره آشنا چوق ازدواجات واقع اولور که نه بر قولاق ایشتمش و نه بر کوز کورمشدر مثلا
روح حیوانینک روح اضافی و نور الهی ایله ازدواجی کبی و عقل معاشک عقل معاد ایله و نفسک
تزکیه ایله و قلبک تصفیه ایله ازدواجی کبی و بونلردن غیری دخی نیجه ازدواجات واردر که کوزلر کورمش
و قولاقلر ایشتمش دکلدر بو بیت شریف بو حدیث قدسیه اشارتدر که جناب حق بیوردی اعددت لعبادی
الصالحین ما لا عین رأت ولا اذن سمعت ولا خطر علی قلب بشر لیس یألف لیس یؤلف جسم الفت
ایلمز و الفت اولنمز آنک جسمی تسلیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوررلر المؤمن یألف ویؤلف
والمنافق لا یألف ولا یؤلف یعنی مؤمن هرکس ایله الفت ایلر و الفت اولنور اما منافق خلق اللهدن کیمسه ایله
الفت ایلمز و الفت دخی اولنمز نیست اندر شیخ نفس قسمه دکلدر الا بخل نفسدر آنک نصیبی حکایت
آن امیر که غلام را کفت کشت طینش جسم بنداد لعین آدم علیه السلامک طینی و جبودی ایلیسه کوزه
باغی اولدی اول سببدن دیدی انا خیر منه خلقتنی من نار وخلقته من طین قصهٔ اندا ختن مصطفی علیه السلام
خودرا اکوه هر یکی از ما فدای سید تیست از فدای مردمان را حیرتیست بر مرد فدای دن خلقه تعجب و حیرت
واردر یا کرامی ارحموا اهل الهوی ای کریم یار رحم ایلیک محبت اهلنه شانهم ورد التوی بعد التوی یعنی

بونلرک

143

بونلرک کاری وحالی هلاکلک وظیفه سیدر هلاکلک دنصکره یعنی بونلر عشق و محبت ایچنده نیجه کره
هلاک اولورلر پس بونلر محل رحمت و شفقتدرلر تا زرحمت هم خدا عفوی کند ذلتت را مغفرت در کند
الراحمون یرحمهم الرحمن مضمونجه سنک دخی جرمکی الله تعالی عفو ایلیه عفو کن تا عفو یابی در جزا نی نکتهٔ
مو قدر الله سزا تسلیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوررلر من کف غضبه کف الله عنه عذابه دوم بار
دست و پای امیرا بوسیدن تاج کرمناست بر فرق سرت طوق اعطیناک آویز برت یعنی ولقد کرمنا
بنی آدم وحملناهم فی البر والبحر تاجی سنک باشنک اوزرنه در حدمت بر جله هستی مفترض جوهری چون
نجده خواهد ازعرض بر جوهر عرضدن نیجه عطا ایستر تفسیر این آیت که وان الدار الآخرة لهی الحیوان لو کانوا
یعلمون بو آیت کریمه سورهٔ عنکبوتک آواخرنده در تمام آیت کریمه بو در که وما هذه الحیوة الدنیا اشارهٔ
تحقیر وکیف لا وهی لا تزن عند الله جناح بعوضة یعنی اشارت تحقیر ایچوندر نیجه تحقیر ایچون اولمسونکه دنیانک
عند الله سوری سنکک قناتی قدر قدری یوقدر یعنی شو دنیانک حیاتی دکلدر الا لهو ولعب الا لهو در
مشغوللق و بیکارلقدر اوغلانجقلر اوینه بکزر که بر یره جمع اولوب آنکله مبتهج و مسرور اولورلر بر ساعتدن
صکره اوصانوب هر بری کندی خانهلرینه کیدرلر اول لعب کورک فریبدن تعب بیهوده دن غیری بر نسنه هم
حاصل ایمز ربیت بازیچه ایست طفل فریب این متاع دهر بی عقل مردمانکه بدو مبتلا شدند
وان الدار الآخرة وتحقیقا دار آخرت لهی الحیوان یعنی دار آخرت حقیقتده دار الحیواندر آنک اوزرینه
موت طاری اولمق ممتنع اولدیغندن اوتوری یا خود آخرت اوی حد ذاتنده حیوة محضدر دیمک اوله
مبالغه ایچون لو کانوا یعلمون یعنی خلق عالم اکر بیلیدی دنیانک لهو ولعب اولدیغن و آخرتک حیوة محض
اولدیغن دنیایی آخرت اوزرینه تقدیم ایتمکی اختیار ایتمیهلردی شول دنیاکه اصلی عدمدر و آنده اولان
حیاة عارضیدر سریع الزوالدر چشم سر حیران مازاغ البصر چشم سر یعنی دیدهٔ باطن حیران جمال
ذو الجلالدر مازاغ البصر وما طغی حکم سر تفخیم غیره نظر ایلمز چون عتاب اهبطوا انگیختند چونکه اشاغه
اینک دیو بزه خطاب عتاب آمیز ایلدیلر تسلیم جناب حق سورهٔ بقرهده بیوررلر فقلنا اهبطوا بعضکم
لبعض عدو مصطفی کوید که ذلت نفس قال النبی علیه السلام من طمع ذلت نفسه یعنی هر کیمکه بر شیئه
طمع ایلر نفسی ذلیل اولور حکایت آن مهمان در سفر بکدم هبا دا روح شاد کن فی الدنیا کانک غریب
او عابر سبیل قو اینجه روح سفرده شادلق و سعت راحت اولمق کرکدر تمثیل فکر هر روزینه
که اعدنی خالقی من شره سن صاقله یا رب ای بنم خالقم بو فکرک شرندن لا تحرمنی انل من بره
بنی محروم ایلمه ابرندن بکا اول فکرک خیرندن و احساننن یعنی فکر شرک شرندن صاقله یا رب
و فکر خیرک خیرین میسر ایله دیمک کرکدر دیو تعلیم بیوررلر رب اوزعنی لشکر ما اری ای بنم پروردکارم
بکا الهام و قدرت ویر اول شیئک شکرینه که بن اول شیئی کورورم لا تعقب حسرة لی ان مضی
تعقیب ایلمه بنم ایچون حسرتی یعنی اول کوردیکم شیئک عقبنده بکا حسرت ویرمه ان مضی اکر اول شیئی
کچدی کندی ایسه یعنی بنی ایچرسز قومه نواختن سلطان ایاز را حق کرا خواندست در قرآن رجال
حق سبحانه وتعالی حضرتلری قرآن کریمنده کیمی رجال اوقومشدر نظر ایله صورت مدحی دکلدر مراد بلکه
طایع و عامل و مرد میدان رضا و تسلیم حکم قضا اولنلره رجال دیمشدر تسلیم بیوررلر فیه رجال
یحبون ان یتطهروا و سورهٔ نحلده بیوررلر وما ارسلنا من قبلک الا رجالا نوحی الیهم و سورهٔ نورده
بیوررلر رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله کی بود آن جسم را انجا مجال جسمک آنده قیجی مجال اوله

یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری آنلره جسملری عظیم وشهوتلری غالب و رجولیتلری قوی اولدیغیچون
رجال دیمدی وصف ضعیف دلی وستی آن صوفی :: سابقون السابقون درانند سابق اولان
پهلوانلر ودلاورلر دشمن اوزرینه سوردیلر سورۂ واقعه ده بوآیت کریمه اشارتدر :: السابقون السابقون
اولئک المقربون :: جای ترکان هست خانه خانه شو :: کار ترکان نیست نه ترکان برو لفظ اول تا ایله وکاف
عربیله جنک ایدیجی ترکلر یعنی تاتار دیمک اولور لفظ ثانی فتح تا وکاف فارسی ایله عورت معناسنی قصد
اولنور یعنی جنک کار غارت کاران وپهلوانلردر کار زنان دکلدر دیمک اولور درجهاد اکبر افکندم
بدن :: رجعنا من الجهاد الاصغر الی الجهاد الاکبر :: مضمونیجه بدنمی جهاد اکبره براقدم یعنی نفسله جهاد ایتمکه باشلدم
حکایت آیت لمجاهد :: مقعد صدق او ز صدق عشق خویش چون غزاده مجروح اولدی قوت قالمیوب دوشدی
کندی عشقنک صادق اولدیغندن سورۂ قمرده اولان آیت کریمه یه اشارتدر :: ان المتقین :: تحقیقا پرهیزکارلر یعنی
حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن تقوا ایدوب قورقانلر :: فی جنات :: جنتلرده اولورلر آخرتده :: ونهر :: ونهرلرده
وچشمه لرده یعنی بونلر آخرتده بوستانلرده اولورلرکه اول بوستانلرده نیجه انهار وچشمه ساری مشتملدر ::
فی مقعد صدق :: برمکانده که پسندیده اوله آنده لغو وآثم اولمیه حضرت امام جعفردن رضی الله عنه منقولدرکه
حق سبحانه وتعالی حضرتلری اول مکانی صدقله وصف ایلدی پس اول مقاعده صادقلردن غیری کیمسه اولماز
:: عند ملیک مقتدر :: یعنی مقعد صدقده پادشاه مقتدر قتنده مقرب اولقدر حال اولورلر صدق جان دادند بود
همین سابقون :: درپی رضوان رجال صدقوا سورۂ احزابده بیورر :: من المؤمنین رجال صدقوا ما عاهدوا
الله علیه فمنهم من قضی نحبه ومنهم من ینتظر وما بدلوا تبدیلا :: ایثار کردن صاحب موصل :: نعره میزد
لا ابالی بالحمام :: مرکب عشقش دریده صدلکام نعره اوروب قایرمز هلاک اولمقدن دیردی ابشی ابالی
بالتخلیف فی الهوا ابشی اصلنده ای شئ ایدی تخفیف ایچون ابشی دیرلر یعنی نه قایرم ونه غم برم خلیفه دن
محبتده استوی عندی وجودی والثوی برابراولدی بنم قتمده وجودم وهلاککم بین ایدی سد وسوی خلف سد
:: وجعلنا من بین ایدیهم سدا ومن خلفهم سدا :: مضمونی تسبیحیجه اوکنده سد وآردنده سد واردر تا درانداز
اسودا کالجبال آتشد واسود اسدکه جعبددر تاکه جاه براغ طاغلرکبی ارسلانلری منظر در غیب جان
مرد وزن :: هول مولت چیست زورکام زن ایل اهل بوریمک ندر تیزجه ادم اور آبی قالدر
یعنی تیزجه یوری پشیمان شدن آن سرلشکر :: موسیا کشف لمعی برکه فراشت یعنی ای موسی حق سبحانه وتعالی
لمعه لرکشفنی یعنی تجلی نورینی :: فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا :: فحوانجه طاغ اوزرینه بوجه لندی یعنی طاغه تجلی
ایلدی آن تحمل ناب تحقیقت نداشت اول فرح تجلیه سنک انوار تحقیقکه طاقت کتورمدی پس
اعتبار تجلی جماله تحمل ایلمکدر بوجهه آنی خاطره کتوروب تخیل وتصور ایلمک دکلدر همین مشو غره بدانکه
قابلی :: مرضیانش را وزین ره واصلی صادقین مغرور اولمه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک نورین تصور وتخیل
ایتمکه قابلیتم واردر دیو اول طریقدن واصل اولورسنه هز تجلی نوری ظاهر اولدیغی وقت تحمل ایلمکدر
حجت منکران بعث اکبر :: چشم موسی دست خودرا دست دید :: واضمم یدک الی جناحک تخرج بیضاء ::
حکم شریفنجه بیش چشم غیب نوری بدید چشم غیب اوکنده بر نور ایدی آشکاره هرکرا فرج وکلوا آبین
وخودست :: ان لکم دینکم ولی دین بهر اوست اکا :: لکم دینکم ولی دین :: دیمک کرکدر یعنی سنک دینک سکا
بنم دینم بکا دیمک کرکدر عزم کردن شاه :: ومن اسا فعلیها اشارتدر اول آیت کریمه یه که حم سجده ده در
:: من عمل صالحا :: شول کیمسه که عمل صالح ایلدی :: فلنفسه :: پس اول عمل صالحک اجری وثوابی آنک نفسنه

عائد

عائد در :: ومن اساء :: وشول کیمسه که اساءة ایلدی یعنی عمل بد وعصیان ایلدی :: فعلیها :: پس اول برامرک
جزاسی آنک نفسنه عائددر :: وما ربک بظلام للعبید :: وسنک ربک قوللرینه ظلم ایدیجی دکلدر والنجم ده
بیورر ان ربک لبالمرصاد تحقیقا سنک ربک یا محمد صلی الله علیه وسلم رصد یرنده در مرصاد
شول یره دیرلرکه آنده رصد باغلیوب احکامنه ناظر ومترصد اولورلر جناب حق مرصادده در
دیمک دائما احوال وافعال عباده ناظردر دیمک اولور چون جزای سیئه مثلش بود :: زانکه مثل آن جزای
آن شود تشکیم حم شوریده بیورر :: جزاء سیئة سیئة مثلها :: سیئه نک جزاسی سیئه در مثلی قدر اما حسنه نک
جزاسی برینه اوندر داد حق مان ازمکافات الهی :: گفت ان عدتم به عدنا به حق سبحانه وتعالی حضرتلری بزه
مکافاتدن آگاهلق ویردی یعنی خبردار ایلدی حتی قرآنده سورۂ انفالده بیوردی :: وان تنتهوا :: اکرسز رجوع
ایدرسکز کفردن ورسولک عداوتندن :: فهو خیر لکم :: اول سزه خیرلودر دنیاده سیفدن وآخرتده عذاب جهنمدن
سالم اولملغکزی متضمن اولدیغیچون ودخی ایکی منزلک خیرلوسی متضمن اولدیغیچون یعنی جنته داخل اولمکزی
متضمن اولدیغیچون :: وان تعودوا :: اکرسز رسولک جنکنه وعداوتنه عودت ایدرسکز :: نعد :: نصرة یعنی بزدخی
اول رسولک نصرتنه رجوع ایدرز یعنی اکا قوت ونصرت ویررز معنای بیت شریف حضرت مولانا قدس الله سره
الاعلا بیورورلرکه بوآیت کریمه نک شرفورودی خاص حکمی عامدر ومضمون شریفنده معنای مکافات منفهمدر یعنی
اکرسز توبه واستغفار جانبنه رجوع ایدرسکز بزدخی رحمت ومغفرت طرفنه رجوع ایدرز اکرکفر
وفسق ومعاصی طرفنه رجوع ایدرسکز بزدخی جزای اعمالکزی مقتضای عدالت اوزره ویرمک مقرردر
پس هرحالده مکافات مقرردر احتراز ایلمک دیمک اولور ربنا انا ظلمنا سهو رفت یا رب نفسمزه ظلم
ایلدک سهو واقع اولدی دیمک کرکدر وصبردن غیری چاره یوقدر دیدی حفت الجنة مکاره را سبد
بو حدیث شریفه اشارتدر :: حفت الجنة بالمکاره وحفت النار بالشهوات :: یعنی جنت نفسه مکروه کورینان
شیلر ایله اورتلدی وجهنم نفسک اشتها ایتدیکی شیلر ایله اورتلدی حفت النار ازهوا آمد بدید یعنی حفت
النار هوادن ظاهر اولدی یعنی رسول اکرم صلی الله علیه وسلم کوردیکه هوا اتباعی جهنمه واصل ایلر بوحدیث
شریف ایله تنبیه بیوردیلر صفانک هوای نفسه میل ایلمیک که آنک نهایتی نار جهنمدر بیوردیلر قصد شاه
بکشتن آن امرا وشفاعت ایاز بلکه کرکدرکه روز قیامتده حق سبحانه وتعالی چون عصاة مؤمنینی
جهنمه امر ایلیه وعذاب بیوره اول حینده انبیا واولیا وعلما وصلحادن اکثرینه شفاعت میسر اولوب
هرکس آشنادن واقربادن کوردکلرینی شفاعت ایلیه لر اما شفاعت کبری حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه
وسلم که جمیع مجرمانه آنک شفاعتی شاملدر تشکیم مبارک لسان معجز بیانلریله بیورورلر :: انی لاشفع
یوم القیمة اکثر مما علی وجه الارض من حجر ومدر :: لا تؤاخذ ان نسینا شد کواه کوبود نسیان بووجهی هم کناه
ربنا لا تؤاخذنا ان نسینا او اخطأنا یعنی ای بنم پروردکارمز بزی اخذ ایتمه عقوبت ایله اکر بز فراموش
ایلدک ایسه عمل صالح بزدن فوت اولدی ایسه وخطا ایتدک ایسه یعنی قصد ایله مرتکب مناهی اولدق ایسه
پس بوآیت کریمه ایلدیکه نسیان دخی بروجهله کناهدر تفسیر کفتن ساحران فرعون را درو قت سیاست که
لا ضیر انا الی ربنا منقلبون بوآیت کریمه سورۂ شعراده در یعنی ساحرلر دیدیلرکه ای فرعون اکر بزی اولدررسک
هیچ ضرر یوقدر تحقیقا بز ربمز جانبنه انتقال ایدرز همین بیا زین سو ببین کین ارغون :: میزند
یالیت قومی یعلمون یعنی حضرت حبیب نجاری قومی انطاکیه ده اولدردیلر الله ذوالجلال حضرتلری اکا حیات
ویروب جنته امر ایلدی جنته داخل اولدقده دیدیکه ای کاشکی بنم قومم بیلسلرایدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری بکا

مغفرت ایدوب وینی نواخت ایلیوب اهل اکرامدن قیلدیغی پس ایمدی ای فرعون اولمدیغکن برجای
رحمت و محل کرامته واصل اولورز. یالت قومی بعلمون. دیرز کاشکی سندخی اولزمان بزم حالمزی بیلیدک دیلر
ای شده غره بمصر و رود نیل ای مصرک سلطنتنه و رود نیل کوشکنک التندن آقدیغنه مغرور
اولان سورهٔ حم زخرفده اولان آیت کریمه یه اشارتدر. ونادی فرعون فی قومه قال یاقوم الیس لی ملک
مصر وهذه الانهار تجری من تحتی افلا تبصرون. بجرم دانستن ایاز خودرا درین شفاعت کرد
وعذر این جرم خواستن ودران عذر یعنی ایازک شفاعتده و عذر خواهلقده کندویه مجرم بیلوب
شکسته لک کوستردیکی ایازک شناختندن و شاهلک عظمتندن حاصل اولور که انا اعلمکم بالله
واخشاکم لله نشکیم حضرت رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که بن سزدن زیاده بیلورم
الله عظیم الشان حضرتلرینک ذاتی صفاتنی قهرینی ولطفنی وجلالنی وجمالنی وعظمتنی وشاننی آنک ایچون
خوف وخشیتم سزدن زیاده در بیوردیلر وقوله تعالی انما یخشی الله من عباده العلماء یعنی تحقیقا الله تعالی
حضرتلرندن قورقمز الا علماء بالله اولنلر قورقارلر. چون خلقت الخلق کی بر بح علی. لطف تو فرمود
ای قیوم حی. لا لان اربح علیهم جود تست. تا شود زو جمله ناقصها درست بو حدیث قدسینک
مضمون شریفیدر. خلقت الخلق کی یربحوا علی لا لان اربح علیهم. یعنی خلقی یراتدم تا که بندن فائده
ایده لر آنک ایچون یراتمدمکه بن آنلردن فائده ایدم بر زنان ایمنی زرجیع سرنکون. در هو الذی انا
الیه راجعون یعنی جمیع سینه لردن اندیشهٔ عفو وانتقام ولطف وقهر وحلم وغضب ودانش وافکار
وعقول هر کیجه خلق عالم خوابه واردقلری وقت شنک جانبنه عالم علوی یه پران اولوب هوا ده انا
الیه راجعون. دیه رک صفا وسرور ایله کیدرلر سرنکون اولوب نه سینه لره رجوع ایلمک حالتندن ایمنی
اولورلر بانک می آید تعالوا زان کرم. بعد زان رجعت نماند از حرص وغم شول زمانده که جانب حقدن
اول کریمدن تعالوا آوازی کله یعنی کلک دیو دعوت اولنه آنلر نصکره اندیشه وافکار وعقولک سینه لر جانبنه
رجعتی قالمز ودنیا اوزرینه حرص وغملری قالمیوب مستغرق جانان اولورلر سورهٔ آل عمرانده بو آیت کریمه یه اشارتدر
. قل یا اهل الکتاب تعالوا الی کلمة سواء بیننا وبینکم ان لا نعبد الا الله ولا نشرک به شیئا ولا یتخذ بعضنا
بعضا اربابا من دون الله. حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلی بو تعالوا لفظ شریفندن جانانه دعوت معناسنی
اخذ ایدوب بیوررلر که شول زمانده که اول کریمدن تعالوا آوازی کله یعنی کلک دیو دعوت اولنه اندنصکره
اندیشه وافکار وعقولک سینه لر جانبنه رجعتی قالمز ودنیا اوزرینه حرص وغملری قالمیوب مستغرق جانان اولورلر
کرچه مات کعبتین شد بدند. بر خطام وجرم خود واقف شدند کعبتین اول ایکی بوتجقدر که آنکله نرد اوینارلر
مراد آنک مانی وانک مطیعی درلر دیمک اولور بو حدیث شریفه اشارتدر. ان قلوب بنی آدم بین اصبعین
من اصابع الرحمن یقلبها کیف یشاء راه ده الور کانزا العجل. در فرات عفو وعین مغتسل. نهر فرات عفو الهینک
وچشمهٔ مغتسل رحمت نامتناهیه سی غسل ایدوب ظاهرا وباطنا پاک اولور نتکیم حضرت ایوب علیه السلام واقع
اولدی جبرائیل کلوب. ارکض برجلک هذا مغتسل بارد وشراب یعنی ایاغکله زمینی اور دیدی چون اوردی
بر عین ظهور ایتدی بر روایتده ایکی بیکار چیقدی بری صیجاق وبری صوغوق جبرائیل علیه السلام ایدی بو صیجاق
صوایله غسل ایله وصوغوق صودن ایچ دیدی چون غسل ایلدی وایچدی جمیع امراض ظاهر وباطندن
خلاص اولدی پس برکیمسه که حق تعالی حضرتلرینک فرات عفوینه وعین مغتسل رحمتنه واصل اوله چرک کناهدن
ومرض عصیاندن پاک اولور اندران صفهای زنانه برون. غرفکان نور نحن الصافون اول حد

ولذت

ولذتدن بیرون اولا صفلره واصل اولوب نحن الصافون نورینه مستغرق اولورلر سورهٔ
والصافاتده اولان آیت کریمه یه اشارتدر. وما منا الا له مقام معلوم وانا لنحن الصافون. بو سوز ملائکه
دلندندر اول کیمسه لرکه ملائکه یه سجده ایلیوب اکه اتخاذ ایلمشلر آنلری رد ایلمک ایچون بو آیت کریمه
نازل اولمشدر ملائکه نک اعترافنی ذکر ایدر یعنی ملائکه عبودیتده دیرلر هیچ بزدن برملک یوقدرکه آنک
مقامی معلوم اوله خدمت وعبادتده شویله که اول حددن طشره تجاوز ایده مز ودخی تحقیقا بزصف
چکمشز ادای طاعتده وموقف ملازمتده حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلانک مراد شریفی اول کنهکار
قوللرک که الله تعالی حضرتلری کناهلرینی عفو ایدوب آب رحمتیله یویوب پاک ایدوب پاکلر صفنه داخل
ایلدکده آنلر پاکلرک نورینه غرق اولوب بز پاکلر ایله صف کشیده اولدق دیه لر دیمکدر خالدین فی فناء
سکرهم مسلکک فناسنده بونلر ابدی ومخلد درلر من تفانا فی هواکم لم یقم هرکیم فانی اولورسه ترک
عشق ومحبتکزده ابدی وجودیله قائم المنزل یعنی آنک مسلکی زائل اولمز هرکز. فتنه که لرزند ازو لرزان تست
هرکران قیمت کهر ازان تست. فتنهٔ دوزخ که اهل دنیا آندن لرزان اولورلر اول
سندن قورقوب لرزان اولور نتکیم. جز یا مؤمن فان نورک قد اطفاء
ناری. دیوب لابه ایلر دیو حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
افندمز خبر ویردی. جلد خامس بافت اینجا انتها.

تمام

بسم الله الرحمن الرحیم

ای حیاة دل حسام الدین بسی * میل میجوشد بقسم سادسی حضرت حسام الدین که حضرت
مولانا قدس الله سره الاعلانک مرید ومصاحبی ایدی مثنوی شریفک تألیفنه آنلر سبب اولمشلر
ایدی نتکیم اوائل کتابده بیان اولنمشدر وجناب پیر دستکیرک عادت شریفلری درکه اوائل سخنده
اکا خطاب ایدرلر نتکیم نیجه کره استماع اولندی بو محلده دخی خطاب بیوررلر * ای حیاة دل وجان *
وهمتان طالبان سالکانا شیخ حسام الدین میل دلمز جوشش ایدر ورغبت خاطرمز خروش ایدر مثنوی شریفک
التنجی قسمنه که مجلد ششمدر * شش جهت را نور ده زین شش صحف * کی یطوف حوله من لم یطف * ای حسام الدین
شش جهة نور ویر بو شش مجلد مثنویدن تاکه طواف ایده بو مثنوینک اطرافنی شول کیمسه که طواف ایتمدی
یعنی سنک تعریف وتوصیفک سببیله بو مثنویه میل ورغبت ایتمیانلر میل ورغبت ایدهلر * لیک دعوت
وارد است از کردکار * با قبول وناقبول او را چه کار لکن دعوت واردر الله ذوالجلال حضرتلرندن نتکیم سورۀ
آل عمرانده بیورر * ولتکن منکم * البته کرکدرکه اوله سزدن * امة * بر کروه که آنلر * یدعون الی الخیر * دعوت ایدرلر
خلقی خیر جانبنه یعنی اسلام واعمال صالحه جانبنه * ویأمرون بالمعروف * خلقه اعمال خیر ایدهلر * وینهون
عن المنکر * ونهی ایدرلر خلقی اعمال منکرهدن معروف اودرکه موافق کتاب وسنت اوله ومنکر اودرکه مخالف
احکام قرآن وحدیث اوله محققلر قتنده معروف خدمت حقدر ومنکر صحبت نفس * واولئک * واول کروه
داعیان الی الخیر وآمر معروف ونهی منکر ایدنلر * هم المفلحون * آنلر رستکاران ونجاة یافتکاندرلر پس بو آیت
کریمهدن معلوم اولدیکه علما ومشایخ اوزرینه دعوت الی الخیر وامر معروف ونهی منکر ایلمک واردر * قصه
دعوت نوح علیه السلام * نوح نهصد سال دعوت مینمود * حضرت مولانا قدس الله العزیز دعوت حضرت
نوحی طقوز یوز یل بیوردیلر عدد قصد ایلمدیلر همان آنک دعوتنک کثرتن مراد ایلدیلر زیرا خدای متعال
حضرتلری سورۀ عنکبوتده بیورر * ولقد ارسلنا نوحا الی قومه فلبث فیهم الف سنة الا خمسین عاما فاخذهم
الطوفان وهم ظالمون * پس بو تقدیرجه طقوز یوز اللی یل دعوت ایتمش اولور اشهر روایت اولدرکه قرق
یاشنده مبعوث اولدی طقوز یوز اللی یل دعوت ایلدی اجابت کلمدیلر طوفان اولدی طوفاندنصکره
التمش یل دخی عمر سوردی * دمبدم انکار قومش میفزود * دمبدم آنک قومنک انکاری ارتردی نتکیم
سورۀ نوحده جناب حق خبر ویرر * قال رب انی دعوت قومی لیلا ونهارا فلم یزدهم دعائی الا فرارا *
نوح علیه السلام حضرتلری دیدیکه ای ربم پروردکارم تحقیقا بن دعوت ایلدم قومی کیجه وکوندز پس
بنم دعوتم بر نسنه زیاده ایلمدی بونلره الا قرارلرن زیاده ایلدی بو آیت کریمهده حضرت سلطان انبیا صلی الله
علیه وسلم تسلیه واردر تاکه کفره وفسقهنک جفاسنه صبر ایله جناب پیر دستکیر دخی حسام الدین چلبی افندی
حضرتلرینه تسلیه بیوررلر تاکه اهل انکارک جفاسنه صبر ایلیوب دعوت اوزرینه ثابت اوله * واحد کالالف کبود

آن

آن ولی * بلکه صد قرنست آن عبد العلی * واحد کالالف دکل بلکه یوز قرن قدردر اول خدانک بندهسی
پس خریدارست هر یک را خدا * اندرین بازار یفعل ما یشا * پس هر برینه الله ذوالجلال حضرتلری خریدار بو بازار
دنیا وآخرتده * یفعل الله ما یشاء ویحکم ما یرید * بازاریدر * زین تخالف آن تخالف را بدان * بو خلاف فعلیدن
اول خلاف پنهانی * بلکه مسبب سببه دلالت ایدر * زانکه محو شد در آفتاب * یعنی که آفتاب حقیقتده
یعنی پرتو تجلی حضرت خداده محو وفانی اوله * جنک او بیرون شد از وصف وحساب * آنک جنکی وقوتی
حد وحصردن ووصف وحسابدن بیروندر * رفت از وی جنبش طبع وسکون * از چه از انا الیه
راجعون * کندی آندن جنبش طبع وسکون طبع نه سببدن کیدر دیر ایسک * قالوا انا لله وانا الیه راجعون *
حکم شریفنجه کندیلکندن دونوب جناب حقه رجوع ایلدیکندن کیدر * ما بحر تو ز خود راجع شدیم * بر سنک
بحر کرمکه راجع اولدق کندیمزدن * از رضاع اصل مسترضع شدیم * اصلدن سود ویریجی کیمسهیه سودی
آندن ایستیجی اولدق یعنی رزاق حقیقیدن رزق ایستیجی اولدق پس سببی قویوب مسببه یاپشدق * جنک ما
وصلح ما در نور عین * یعنی جنکمز وصلحمز نور ذات قدیم ایچندهدر یعنی مستغرق * اختیار رمزله دکلدر * نیست
از ما هست بین اصبعین * بو حدیث شریفه اشارتدر * ان قلوب بنی آدم بین اصبعین من اصابع الرحمن یقلبها کیف
یشاء * یعنی بنی آدمک قلبلری حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک ایکی پارمغنک اورتهسندهدر یعنی جلالیله جمالنک اورتهسنده
نیجه ایسترایسه دوندرر * ایسترایسه خیر جانبنه دوندرر * دیلرایسه شر طرفنه دوندرر * هر ستون اشکننده آن دکر
عناصر اربعه خانۀ وجودک درت دانه ستونیدر وبونلر بربرن شکست ایدوب ضدیدر مثلا نار
حار یابسدر وهوا حار ورطبدر وتراب بارد ویابسدر وآب بارد رطبدر جمله بربرینک اضدادیدر ضدیتلرک
کیفیتی اول برضدی کسر ایدوب ضدیتی اوزرهدر مثلا یبوست نار رطوبت هوایی کسر ایدر ورطوبت
هوا یبوست ناری کسر ایدر غیرلری دخی بو قیاس اوزره بربرن کسر ایدرلر وبو کسر وانکسارلردن بر حالت معتدله
حاصل اولورکه اکا مزاج دیرلر * نفی ضد کرد از بهشت آن بی نظیر * که نباشد شمس وضدش زمهریر * سورۀ
... اونده آیت کریمهیه اشارتدر * متکئین فیها * حال من هم فی جزاهم او صفة الجنة یعنی جزاهم ... هم دن
حالدر یاخود جنة لفظنک صفتیدر معنا اول جنت ایچنده متکی اولدقلری حالده دیمک اولور * علی الارائک *
ارائک ارکیکنک جمعیدر سریر معناسنه یعنی سریرلر وتختلر اوزره متکی اولدقلری حالده * لا یرون فیها * کورمزلر بونلر جنت
ایچنده * شمسا ولا زمهریرا * نه حرارت شمس ونه برودت زمهریر یعنی دنیا هواسی کبی یاز وقیش اولمز جنتک
هواسی غایت معتدل وحیاة بخشدر * جنکها بین کان اصول صلحهاست * چون نبی که جنک او بهر خداست
نتکیم بیورر * یا ایها النبی جاهد الکفار والمنافقین واغلظ علیهم * هم ز قدر تشنکی نتوان برید * یعنی تشنهلک
مقداری آندن ایچمک ایچون آندن منقطع اولمق اولمز یعنی رسول اکرم ونبی محترم صلی الله علیه وسلم
حضرتلری کبی جهاد وعبادتده کما هو حقه ایرمزسک باری مقدارنجه جهاد وعبادتده سعی وکوشش ایتمک
لازمدر تاکه مقدارنجه فضیلت بولهسن نتکیم جناب حق بیورر * فضل الله المجاهدین باموالهم وانفسهم علی القاعدین
درجة * پس نفسله جهاد اکبر ایتمیلر اوزرینه سنک فضیلتک مقرر اولور * پس له الخلق له الامرش بدان
* الا له الخلق والامر تبارک الله رب العالمین * الا * آکاه اولک * له الخلق * الله ایچوندر خلق ایلمک * والامر * ودخی
فرمان وامر الله کدر * تبارک الله رب العالمین * یعنی الله تعالی عالیدر وشانی عظیمدر اولیه الله که عالملرک پروردکاریدر
بعضلرک قولی شویله درکه خلقدن مراد پدر ومادر واسطهسیله خلق ایلمکدر امردن مراد پدرسز ومادرسز
خلق ایلمکدر حضرت آدم وحضرت عیسی علیهما السلام کبی اما حضرت مولانا قدس الله سره الاعلانک خلقدن

مرادی خلق اجسام وامردن مرادی یسئلونک عن الروح قل الروح من امر ربی مضمون شریفی نفخ روحدر
تشکیم بیوررلر خلق صورت ازجان ترکیب بران خلق صورت اجسامدر آرایه روحدرکه ترکیبدر
صورت اوزرینه بازجان نهار جو خداهد درعلو بانک آید ازنقیبان کاترلوا اوازکلور عزرائیلدن وانک اعواننک
بونلر نقیب درگاه درلر خطاب ایدوب روحلره دیرلرکه اینک اشاغه ای ترکیبلر ای روحلر مرکبلریکزدن
بیاکه اولکه تسری حق سبحانه وتعالی حضرتلری عالم بالایه دعوت ایلدی تن مرکبلرینی ترک ایلیک واول حضرته وارک
دیرلر زانکه لاشرقیست ولاغربیست او باهنجم روز وشب حربیست او زیراکه اول آفتاب معنوی شرقه وغربه
منسوب دکلدر اشارة فی قوله تعالی الله نور السموات والارض الی قوله لاشرقیة ولاغربیة ناخوشت آید مقال آن ابلان
اول امیکه حضرت ابراهیم علیه السلامدر انک مقال روح پروری سکا خوش کلمز درنبی که لااحب الافلین
یعنی قرآن عظیم الشانده ابراهیم علیه السلام حضرتلرینک بوکلامی سکا خوش کلمزکه جناب حق سورة انعامده
خبر ویردی فلما جن علیه اللیل رای کوکبا قال هذا ربی فلما افل قال لااحب الافلین حضرت ابراهیم علیه السلامک
لااحب الافلین دیدیکی یعنی غروب ایدیجیلری سومزم دیدیکی سکا خوش کلمز سومزم دیمک بوکلمه غروب
ایدیجیلری اله اتخاذ ایلمزم دیمکدر ازقزح درپیش مه بستی کمر ای منجم سن قوس قزحدن ماه اوکنده کمر
باغلدن زان همی رنجی زوانشق القمر اندن اوتری اینجنورسن شق قمر اولدیغنه یعنی قوس قزحی کمر ایلیه
ماهی اله اتخاذ ایله اوکنده عبودیت کمرین باغلدن پس معبود عد ایلدیکک شیئک شق اولدیغنه اینجنورسن
وبوقوله انکار ایدرسن وقوعی یوقدر دیرسن منکرست این زانکه شمس کورت انکار ایدرسک شمسک مکور
ومطوی اولوب دریلوب نورن کیدوب سیاه اولور دیدکلرینه تشکیم جناب حق بیورر اذا الشمس کورت
ناخوشت آید اذا النجم هوی قبول ایتمزسن سکا خوش کلمز نجم طاغیلور قیامت کوننده دیدکلری تشکیم
جناب حق بیورر والنجم اذا هوی حق سبحانه وتعالی حضرتلری قسم ایدوب بیوررکه جنس نجم حقیچون یاخود ثریا حقیچون
دیمک اولور زیرا ثریایه نجم تغلیب یولندن اسم اولمشدر اذا هوی اذا غرب وانتشر یوم القیمة یعنی غروب ایلدیکی
یاخود منتشر اولدیغی قیامت کوننده یاخود زمان اوزرینه دوشدیکی زمان دیمک اولور پس منجم بوکا رضا ویرمز
زیرا جمیع تاثیرات کواکبدن بیلورلر مؤثر قدیمدر دیرلر بندتو در ماثکم دهم بدان تشکیم بزم بندمزلکا
تاثیر ایلمز سنک بندکده بزه تاثیر ایلمز زیرا سنک بندک کذب حکیمیه معادر اما وقوله ومن احسن
قولا ممن دعا الی الله خواجه بزم بندمز صحیح وحقدر جزمکر مفتاح خاص آید ردست که مقالید سموات
آن اوست سمواتک مفتاحلری انک قبضه تصرفنده در تشکیم سورة زمرده بیورر له مقالید السموات
والارض یعنی الله ذوالجلال حضرتلرینک دست قدرتنده در سموات وارضینک خزینه لرینک مفتاحلری ای دکل
ای منجم سنک قلبکدن انکاری آچمق مکر الله تعالی حضرتلرندن مخصوص مفتاح کله کندو لطفندن فتح ایلیه
یوخسه آچلمق احتمالی یوقدر زیرا مالک امور علوی وسفلی اودر وبیلمک کرکدرکه کواکب واوضاع
فلکیه سبب ظاهردن ارتق دکلدر وفنای مقرردر تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورة انبیاده بیورر
یوم نطوی السماء کطی السجل للکتب کما بدانا اول خلق نعیده وعدا علینا انا کنا فاعلین بیت اخیرک
مناسبتیله حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بوحکایتی ایراد ایدوب بیوررلر سوال سائلی آن مرغی که ربش
باروی شهر بشسته باکند سوا عملا بقول النبی علیه السلام کلموا الناس علی قدر عقولهم هیچ کرمنا
شنید این آسمان که شنید این ادمی پرغمان یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری سورة اسرائیلده ولقد کرمنا
بنی آدم بیوردی بنی آدم حقنده آسمان وزمین حقنده بیورمدی یعنی خدای متعال حضرتلری آسمان وزمین وجبال

وسائر اجسام عظامکه خلق ایتمشدر هیچ بریسنک حقنده ولقد کرمنا دیمدی الا بنی آدم حقنده دیدی
پس انسان صورتده صغیر معناده کبیر اولدیغنه شاهددر چون سر وماهیت جان مخبریست هرکه آگه‌تر
بود جانش قویست چونکه جانک سری وماهیتی آگاهلق وخبر ویریجیلکدر معنی نختم علی افواههم
این شناس اینست ره رو را مهم جناب حق سورة یس ده بیوررکه الیوم بوکون یعنی قیامت کوننده دیرکه
نختم بز مهرلرز علی افواههم اغزلرینک اوزرینه مهراوررز وتکلمنا ایدیهم وبزلره سویلیه بونلرک اللری
وتشهد ارجلهم وشهادت ایدر ایاقلری بما کانوا یکسبون شول شیلرکه دنیاده کسب ایدرلردی یعنی
خیر وشردن دنیاده هرنه عمل ایتمشلر ایسه اعضالری حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک اوکنده شهادت ایلیه مضمون آیت
کریمه قیامتده اولجق احوالی بیاندر اما حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا بیوررلرکه بوآیت کریمه نک مفهومی
دنیاده دخی موجوددر آیمدسا ریالک آنی آنکله که سالک طریق حقه آنی الحلق لازمدرکه حق سبحانه وتعالی
حضرتلرینک الیوم نختم علی افواههم بیوردیغی اهل انکار واصحاب وعلوم انس یوسواسک اغزلرینه مهراوررز
تاکه غذای روحانی ونفایس حقایق ربانی وحلویات معارف سبحانی لذتن طاتمغه قادر اولمیه لر دیمکدر
دیو بیوررلر تا ازراه خاتم پیغامبران بوکه برخیزد زلب ختم کران تاکه خاتم النبیین محمد المصطفی صلی الله
علیه وسلم حضرتلرینک شریعت وطریقتنه سلوک ایدوب سعی وکوشش ایتمکله اوله که بوختم کران اغزلردن
آچله زیرا ما کان محمد ابا احد من رجالکم ولکن رسول الله وخاتم النبیین حکم شریفنجه خاتم انبیا وسرور انبیادن
اودر صلی الله علیه وسلم قفلهای ناکشوده مانده بود اسرار انبیادن مشکلات دنیا وعقبادن نیچه
کلیدلر آچلمامش قالمش ایدی ازکف انا فتحنا برکشود انا فتحنا لک فتحا مبینا مضمون شریفنجه علیه الصلاة
والسلام حضرتلرینک دست همتلریله فتح اولدی بیته اش اندر ظهور ودرکمون اهد قومی انهم لایعلمون
ظاهرده وباطنده کاری قومنه وامتنه دعا ایلمکدرکه دائم دعا ایدوب بیوردی اللهم اهد قومی فانهم
لایعلمون یعنی یارب بنم قومه هدایت ایله زیرا انلر بیلمزلر بنم دعوتم کندولره نافع اولدیغنی نکوهیدن
ناموسهای پوسیده این بهانه هم زدستان دلست بوبهانه لرکه کتوررم وبوسوزلرکه سویلرم
براهل دل سلطانک قصه سندندرکه کنایه ایله آنی ذکر ایلمک دیلرم مراد حضرت شمس ویاخود حضرت حسام الدین
اوله زیرا اکثر مثنوی شریفده انلری ذکر ایدرلر که ازو باهای دلها درکلست که انک محبتندن نیچه
افغان ترک دلی یاد کلدر یاخود بونهانلرکه سویلدم اول برصنعتک حیله سندندر زیرا دلک
حیله سندن چوق کیسه لر بادرکلدر کفت ای عم یک شهادت توبکو تاکنم باحق خصومت بهر تو
پیغمبر عالیجناب صلی الله علیه وسلم افندمز حضرتلری بیوردیلرکه یا عم قل لا اله الا الله کلمة احاج لک
بها عند الله یعنی شهادت ایدجک طوتم الله تعالی حضرتلرینک حضورنده سنک ایچون کفت لیکن فاش
کردد ازسماع کل سر جاوز الاثنین شاع ابوطالب دیدی اکربن ایمان کتورسم فاش اولور
ایشیدلمک لکله هر سرکه ایکیدن تجاوز ایلیه شایع اولور ایکیدن مراد ایکی کیسه در یا ایکی
طوداقدر دیمک اوله الغیاث ای تو غیاث مستغیث فریادرسکا اسر فریاد ایدیجیلرک فریادینه ایریشجی
زین دوشاخه اختیارات خبیث درنبی بشنو بیانش ازخدا ایت اشفقن ان یحملنها اواخر
سورة احزابده جناب حق بیورر انا عرضنا الامانة تحقیقا بز امانتی عرض ایلدک علی السموات
والارض والجبال آسمانلر اوزرینه وزمین اوزرینه وطاغلر اوزرینه فابین پس ابا ایلدیلر
ان یحملنها امانتی انلره بزم حمل ایلمامزدن واشفقن منها ودخی قورقدیلر اول امانتدن یعنی

آنك تحملندن ؛ وحملها الانسان ؛ واول امانتی انسان کتوردی ؛ انه کان ؛ تحقیقا اول انسان اولدی ظلوما ؛
مبالغه ایله نفسنه ظلم ایدیجی اولدی اول امانته وفا ایلدیکی جهتندن . واول امانتك حقنی رعایت ایده مدیکی
اجلدن ؛ جهولا ؛ یعنی عاقبتها اول امانتك کنه عاقبتن بیلمدیکندن جاهل اولدی فاجات وتباه جستن
نجی از فتنه اختیار ؛ همچو آن اصحاب کهف از باغ جود یعنی یا رب نیم اورزمدن تا اختیار یوکندن براق
بنی فید وجوددن خلاص ایله تاکه اصحاب کهف کبی تعلقات جهاندن کوز یوموب تشنك باغ جودکدن
ورونده سوزکدن می جرم ز ایقاظ نه بلهم رقود غذا خوار اولم حالت ایقاظده وبیدار القده دکل
بلکه آنلر کبی حالت رقودده اکل ایلیم خفته باشم بر یمین و بر یسار تا نوبت راحت اولم کاه صانع یانم
اوزرینه وکاه صول یانم اوزرینه تشکیم سوره کهفده جناب حق بیورر ؛ وتحسبهم ایقاظا وهم رقود
ونقلبهم ذات الیمین وذات الشمال لیس للجن ولا للانس ان یعنی جن وانس ایچون اول قدرت وقوت
یوقدرکه لفظ ان مصرع ثانیه صرف اولنور تنفذوا من حبس اقطار الزمن که یجه بیلهر آسمانك کنارلرنی
جیسندن اشارتدر سوره رحمانده بو آیت کریمه یه ؛ یا معشر الجن والانس ان استطعتم ان تنفذوا
من اقطار السموات والارض فانفذوا لا تنفذون الا بسلطان ؛ لا نفوذ الا بسلطان الهدی ؛ من تجاویف
السموات العلی یعنی ای کروه انس وجن اکر قادر اولورسکز آسمان و زمینك اطرافندن چیقوب
کتمکه یعنی یا قضادن یا اولمدن خلاص اولمغه قادر اوله بیلورسکز پس اولك خلاص اولورسز مکر
قوت قاهره وتسلط ایله خلاص اولورسز اول صورتده سزه قدرت میسردر پس ایمدی نفوذ یوقدر
الا اول سلطان هدانك دستکیر اولمسیله وآنك قوت وعنایتیله خلاص اولورسز سموات اعلانك
جوفلرندن لا هدی الا بسلطان یعنی هدایت یوقدر الا شول سلطانك عنایتی ولطفی ایله که هر
اول سلطان حفظ ایدر وقی یعنی دن حفظ معنیسنه در من حراس الشهب روح المتقی من
بونده با معنیسنه در ؛ بحراس الشهب ؛ دیمك اولور یعنی اول سلطانکه متقینك روحنی حفظ ایدر
کندو انوارینك شهابلریله هدایت یوقدر الا آنك لطفی ایله نتجه که آسمانی شیاطیندن شهابلریله
حفظ ایدر متقینك روحنی دخی کندو انوار شهابلریله حفظ ایدر تاکه اغوای شیاطین ووسواس نفس
وهوادن مصون ومحفوظ قیله عاشقان را مذهب ودین نیستی عاشقلرك آیینی یوقلقدر زیرا
؛ وجودك ذنب لا یقاس به ذنب اخر ؛ مضمونجه فنایه سعی ایدرلر درببان آنکه غرور نهان ؛ و رای
حق نجواهی آن رواست ؛ آنچنان خواهش طریق انبیاست آنك کبی ایسه‌مك انبیاء عظام صلوات الله
علی نبینا وعلیهم السلام حضراتنك طریقیدر تشکیم حق سبحانه وتعالی حضرتی علیه الصلوة والسلام حضرتنه بیوردی
؛ خذ من اموالهم صدقة تطهرهم وتزکیهم بها ؛ یعنی اهل غنانك مالارندن صدقه یعنی زکوة آل آنلری پاك
ومطهر ایلیسن اول صدقه سببیله باز از یارش رود توبه وانابت تکرار خاطرندن کیدر اول توبه وندامت
واول آغلمق واکلمك کاوهن الرحمن کید الکاذبان زیرا حق سبحانه وتعالی کاذبلرك مکرینی وفکر وحیله‌سنی
وتوبه‌سنی سست وضعیف ایلمشدر تیز بوزیلور درعموم تاویل این آیت کریمه که کلما اوقدوا نارا
للحرب بو آیت سوره مائده در ؛ کلما اوقدوا نارا للحرب ؛ هر وقت که قوم یهود ایقاد نار ایلدیلر حضرت
رسول ایله صلی الله علیه وسلم حرب ایتمك ایچون ؛ اطفاها الله ؛ الله ذو الجلال حضرتی آنلرك آتش حربن
اطفا ایدوب سوندیردی ؛ ویسعون فی الارض فسادا ؛ وسعی وشتاب ایدرلر یریوزنده فساد اسلامه
وتباه کارلغه یعنی هر وقت که آتش حربه افروخته ایدوب علیه الصلوة والسلام حضرتیله جنك وجداله

آهنك

آهنك ایتدیلر الله عظیم الشان حضرتلری آنلرك آتش حربن سوندیردی وآنلرك مابینلرینه فتنه
برافدی بریریله حرب وقتال ایلیوب علیه الصلوة والسلام حضرتیله حرب وقتاله جرأت ایده مدیلر
بو آیت کریمه اکرچه اهل تورات حقنده نازل اولمشدر اما حکمی عامدر حضرت مولانا قدس الله سره
الاعلا بو آیت کریمه یی تأویل ایدوب بیوررلرکه هر وقتکه اهل نفس وهوا جهاد اکبره نیت ایلیوب
توبه وانابت ایدوب نفس وهوا ایله جهاد ایتمك ایچون آتش حربی ایقاد واشتغال ایلیوب عبادت
واخلاصه توجه ایلسه الله ذو الجلال حضرتی آنلرك آتشن سوندیرر توبه وهمتلرین سست ایلر
زیرا بونلر توبه‌لری اوزرینه ثابت اولمیه‌جقلری جناب حقك معلومیدر کلما هم اوقدوا نارا الوغا ؛
هر وقت که بونلر ایقاد ایلدیلر آتش حربی اطفاها الله نارهم حتی انطفا سوندیردی الله تعالی حضرتلری
آتشن حتی منطفی اولوب کندی پس پیمبر کفت استفتوا القلوب تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیوردی ؛ استفت قلبك وان افتاك المفتون ؛ یعنی قلبکدن فتوا طلب ایله اکرچه سکا فتواده ویردیلر
مفتیلر مدافعه امر آن فجه را ؛ ورنه آدم کی بکفتی با خدا ؛ ربنا انا ظلمنا انفسنا ؛ یعنی سلطان دیمکه
اول نسنه که نفسدن طوغدی وظاهر اولدی ترك ایدوب ترك برامز حاصل تقصیر وتنبیه جهاددر
اکر بویله اولمسه ایدی فی حضرت آدم علیه السلام حضرتلری عذر دیلیوب ؛ ربنا ظلمنا انفسنا
وان لم تغفر لنا وترحمنا لنکونن من الخاسرین ؛ دیرایدی همچو ابلیس که کفت اغویتنی تشکیم جناب حق سوره
اعرافده ذکر ایدر ؛ قال فبما اغویتنی لاقعدن لهم صراطك المستقیم ؛ منطوقنجه ابلیس لعین اغوا وضلالی
جناب حقه اسناد ایلدی وحضرت آدم علیه السلام کناهی نفسنه اسناد ایلیوب ؛ ظلمنا انفسنا ؛ دیدی عذر
دیلدی توبه‌سی قبول اولدی جرم خود را چون نهی بر دیکران ؛ ولا تزر وازرة وزر اخری ؛ حکم شریفنجه
هر کس کندو کناهن یوکن کتورر آن نظر در بخت چشم احول کند ؛ کلب کهدانی واپله کند کلبی یعنی کلب تقیبی
کهدانه منسوب ایلر وآبله ایلر عملدن معطل ایلیوب کاهل ایلر حکایت آن صیاد که خویشتن را در کیاه
بپیچیده بود ودسته کل ولاله وار برسر وفروکشیده تا مرغان اورا کیاه پندارد اول صیاددن
مراد شیطاندر کندویی کیاه ایچنده قلمسی اهل تقوی جادرلریله مزین اولدیغی وصورت صلاحدن کورندیکی
باشنه کل ولالهیی کلاه کبی هر زوب کیدیکی دلکنده اولان عاریتی الفاظ معارف واصطلاحات اهل تصوف
وذکر وتسبیحدن کنایه‌در وآن مرغ زیرك بوی برد اندکی که این آدمیست که برین شکل کیاه ندیدم
مرغاندن مراد اهل سلوکك اولنلردر یعنی اهل سلوکدن بر زیرکی‌سی آز جق فهم ایلدیکه بو صیاددرکه
بوتزویر ایله نیجه سالکلری سلوکندن مانع اولوب اسیر حب دنیا ومبتلای نفس وهوا ایتمکدر
زیرا نظم مثنویده برقاچ کندم دانه ذکر اولنمشدرکه آندن مراد مال دنیا وشهواتدر وآول دانه‌لری
یمکدن مرغی مانع اولوب یتیم مالیدر دیو تعلل ایلدیکی دخی صیادك مکرندن ایدی الزحریص لمانع
مضمونجه منع ایلدی تاکه مرغك حرصی زیاده اوله یعنی مال دنیایه حرصی زیاده اوله اما هم تمام بوی
نبرد با فسون اومغرور شد اما ینه تمامجه فهم ایده مدی صیادك احوالنی وآنك افسونه وحیله
الدندی زیرا ادراك اول قاطعی نداشت زیرا ادراك اولده یعنی صیادك ضمیرینی فهم ایلمکده علم
قطعی طوتمدی کرکی کبی فهم ایده مدی درادراك مکر دوم قاطعی داشت مکر دومی ادراك ایتمکده
آنی برقاطعی طوتدی مکر دومدن مراد دانه‌لری یمکدن مرغی صیادك منع ایلدیکیدر وهو الحرص
والطمع اول قاطعدن مراد حرص وطمعدر یعنی صیادك یانینده اولان دانه‌لری کوردکده حرص وطمعی

كسكن اولدى لا سيما عند فرط الحاجة والفقر خصوصا فقر احتياجى وقتنده كه حرص وطمع زياده اولور
قال النبى عليه السلام كاد الفقر ان يكون كفرا حضرت رسول الله صلى الله عليه وسلم بيوردى قريب اولدى
فقر كفر اولمغه پس فقرى صابر كيمسه كركدركه فقر وحاجت وقتنده سلوك طريقت اوزرنده ثابت اوله مرك
همسايه مرا واعظ شد * كسب ودكان مرا برهم زده * موت اجار كفى بك واعظا * حكمجه همسايه نك
مركى بكا واعظ اولمشدر روبجانك آريم كزوى رسته ايم * دل چرا در بيوفايان بسته ايم خاكه بوز طوتارز
زيرا خاكدن بيتشرز درتشكيم حق سبحانه وتعالى حضرتلرى بيورر منها خلقناكم وفيها نعيدكم ومنها نخرجكم تارة
اخرى يعنى طپراقدن سزى خلق ايلدك وتكرار اعاده ايلرز طپراق ايچنه وطپراقدن اخراج ايدرز سزى بركره
دخى قيامت كوننده حساب وجزادن اوترى نظم نجاكت دارد خداوند پاك * دكره برون آرد ز زير خاك *
بران حال كاى نجاك اندرون * بران كونه ازخاك آيد برون * اكر پاك دركيرى دروى مقام * برآيد ز
پاك وپاكيزه نام * نه شنيدى انما الدنيا لعب آيتندكى كه دنيا حقنده حق سبحانه وتعالى حضرتلرى سورهٔ
انفالده بيورر * وما الحيوة الدنيا الا لعب ولهو * يعنى دنيانك حياتى دكلدر الا لعب كودكان ولهو بى معنادر
وسورهٔ حديده ده بيورر * واعلموا انما الحيوة الدنيا لعب ولهو * بادرداى رخت وكشتى مرتعب رختى بله ويرك
يعنى سكا لازم اولرجقى ضايع ايلدك وخوف ايدجى اولدك برگدن وعذاب آخرتدن نك شبانكاه
اجل نزديك شد آيتنه اجل كيجه سى قريب اولدى اى دنيانك لعبنه فريفته اولانلر حل هذا اللعب
بسك لا تعد فوترك ايله بو دنيا لعبنى بسك سكا كافيدر بتر لا تعد بر دخى اول جانبه رجوع ايلمه
بسك ده سين فارسيدن معربدر خير ناس ان ينفع الناس اى پدر * كر نه سنكى چه حريفى با مدر
تشكيم عليه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرى بيورر * خير الناس من ينفع الناس * زانكه غير حق هر كرده
رفاتند زيرا حقدن غيريسى جمله جوربيوب فنا اولور كل آت بعد حين فهو آت هر بر كلهجك شى اكرچه
بر زمان دنكره كلهجك ايسه ده همان كلمشدر * كلات قريب * معناسى مشعردر يعنى بعيد كورمه يقيندر بيل
هر كه جز آن وجه باشد هالك است * ملك وما لك عكس آن يك مالك است * كل شى هالك
الا وجهه * حكم شريفنجه آنك وجهندن غيريسى جمله هالك وفانيدر چون نبى سيف بودست آن رسولا
امت او صف درانند وفحول * امرت ان اقاتل الناس حتى يقولوا لا اله الا الله * يعنى بكا امر اولندىكه تا
بن ناس ايله قتال ايليم تا خلق لا اله الا الله ديجيه دك پس عليه الصلوة والسلام حضرتلرى نبى سيفدر
چون نباشد قوتى پرهيز به * در فرار لا يطاق آسان بجه * الفرار مما لا يطاق من سنن المرسلين حديث
شريفنه اشارتدر ليك هر كمراه را همره مدان * غافلى خفته راكه مدان هر كراهى همراه صانمه
واويقوده اولانى عاقللرى آكاه صانمه سورهٔ كهفده بو آيت كريمه نك مضمون شريفنه اشارتدر
* ولا تطع من اغفلنا قلبه عن ذكرنا واتبع هواه وكان امره فرطا * كويد او بهر رجوع از راه درس
يا بود اشتر دلى چون ديد ترس يعنى همراهلك برچوق بهانه لر كتوره كيمسه اولمسون كه آنى چوق خوف برى
كوردكچه قورقوب سكا رجوعدن درس سويليوب سكا دخى سير وسلوكدن مانع اوله راه جانبازست
در هر غيشه جانبازلق يولدر بو يولك هر سازلغنده وهر عقبه سنده وهر بيشه سنده آفتى در دفع هو جان
شيشه برآفت واردر هر شيشه جانلونك دفعندن اوترى هر محلده مهلكه وهر قدمده دام مكر نفس وهوا
وكمند تلبيس ابليس پر دغا مقرردر تاكه هر ضعيف دل وسست راى اولنلر رد اولنوب سربازان
ميدان اراده وعاشقان بلند همت عزيمت تامله سلوك طريقده ثابت اولوب ميدان ارادتدن طوپ سعادت

قاپيلر زانكه تنها خوش رود اندر رصد * با رفيقان بيكمان خوشتر رود اول كيمسه كه يالكز سير
وسلوكه قادردر شويله بيلكه اهل سلوك واصحاب طريق مابيننه داخل اولسه زياده صفا ايله اول
سلوك ايلر تشكيم جناب حق بيورر * وتعاونوا على البر والتقوى * ابكلى يا باكى يا ناكلى آغلين ايچون
اى بنم كريانم وفرياد ايدجى مادرم تاكل اوغلى اولمش عورته ديرلركه آغلمك اوزرنه فرياد ايليه
قبل هدم البصرة والموصلى بصره نك وموصلك بيقلوب خراب اولمقلقندن اول يعنى احتياط ايله
بنم مقصده خرابلق واقع اولمزدن اول بوجه صكره آغلديغك فائده ويرمز نحى على قبل نوح واغتفر
نوحه ايله بنم اوزريمه مومدن اول ودخى باشكه طپراق دوك لا تنحى لى بعد موتى واصطبر بنم ايچون
نوحه ايتمه مومدنصكره صبر ايله زيرا احتياط برشى فوت اولمزدن اول كركدر فوت اولدقدنصكره فرياد
وناله قلمق نه مفيد اولور ابكلى قبل ثبورى فى النوى بنم ايچون كريه ايله هلاك اولمزدن اول هلاككده
ايچنده ثبور وتوى ايكيسده هلاك اولمق معناسنه در اما بعضلر والنوى لفظنى نون ايله والنوى
يازمشلر بعض نسخه ده بويله اولمش اما معناسى بعيددر بعد طوفان النوى حل البكا هلاككك طوفانى
واقع اولدقدنصكره آغلمغى ترك ايله زيرا * الندامة بعد وقوع الامر لا يفيد شيئا * بيورلمشدر حكايه
آن پاسبانكه خاموش كرد شاه لا تأسوا على ما فاتكم تشكيم جناب حق سورهٔ حديده ده بيورر
* لكيلا تأسوا على ما فاتكم ولا تفرحوا بما آتيكم * يعنى جناب رب كريم لوح محفوظده رقيم بيورمشدر شدت
ورخادن ومحنت وبلادن ونعمت وصفادن افراد بنى آدمك هر برينه نه واقع اولرجق ايسه جمله
مكتوب ومقدردر تاكه سز مقدر اولديغنى ملاحظه ايليوب محزون اولميه سز امر اللهكدر تقدير ربانى
بويله ايمش ديه سز متسلى اولهسز * على ما فاتكم * دنيا نعمتلرندن بعض شيلريكز فوت اولسه آنك
اوزرنه تحسر وتأسف چكميه سز * ولا تفرحوا بما آتيكم * نعمت دنيادن حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك اعطا
ايلديكنه دخى فرح اولمك زيرا هر كيم يقينا بيله كه جمله ايشلر جانب حقدن مقدردر آنك اوزرينه
آسان اولور فوت اولنى مقدر واعطا اولنى مقدر بيلور كندوسى متسلى اولور * معنى بلية * لا تأسوا
على ما فاتكم * كلام دلبندرينك شاهى يعنى صاحبى برشاه قديم لايزالدر كه شود از قدرتش مطلوبكم
آنك قدرتندن نجى كم اولور مطلوب حواله كردن مرغ كرفتارى خودرا * يا بيا من باش يا هم خوى من
تا ببينى در تجلى روى من يا نفس واعدام بشريت ايله فنا فى الله واصل اول آرادن اثنينيت
رفع اولسون يا خود * تخلقوا باخلاق الله * مضمون شريفنجه بنم خويم طوتوب بنكله همخوى اول برجه
اى عاشق براور اضطراب * بانك آب وتشنه وآنكاه خواب يعنى صداى آب روان كوش وهوشكه كله
وسن تشنه پر حرارت اولسن وخوابه ميل ايدهسن تشنه لك شرطى بو دكلدر حكايت آن عاشق كه
شب بيامد * كفت شاه ما همه لطف ووفا شد * آنچه بر ما ميرسد آن هم زماست * ان الله
لا يخلف الميعاد فحواسنجه اول محبوب حقيقى صادق الوعددر ولطف محضدر نقصان بزده دركه
آنك عهدينه وفا قلمقده كاهللك ايدرز ونفس وهوا يولنه كيدرز روكزين جو بريابى تا بد
جويبار عشق الحيدت جيفه مزش وبر دخى دنيا محبوبلرينه آلور كوز ايله باقه مزش لم يكن حفاله
كفوا احد حقاكه اول محبوب حقيقى يه برا احد نظير اولمدى پس بر محبوبك هيچ برا احد نظيرى اولميه
آنك عشقنه مبتلا اولنك عاشق بيدل نيجه صدمى اول باور وصادمى اولمغى نيجه ايستر اشارتدر
سورهٔ اخلاصده سورهٔ اخلاصك سبب نزولى شويله روايت ايدرلركه قوم قريشدن بركروه حضور

حضرت سلطان انبیاده صلی الله علیه وسلم حاضر اولوب دیدیلر که بزه وصف ایله شول پروردکاری که سن
دخی بزی آنک عبادتنه دعوت ایدرسن دیدیلر پس بو سورهٔ اخلاص نازل اولدی قل یا محمد صلی الله
علیه وسلم اول پروردکارکه آندن سؤال ایدرسز هو الله احد اول بر خدای احد در که و یکانه در که ذاتنده و
صفاتنده منفرد در الله الصمد اول مولادر که آنک طرفنه قصد اولنور حاجتلرده یعنی هر محتاج اوکا آندن
استمداد ایدر لم یلد ولددن منزه در کیمسه آندن طوغمدی بو سوز ایله رد ایلدی الملائکة بنات الله و عزیر
ابن الله و دخی مسیح ابن الله دیدیلری ولم یولد یعنی شان بودر که جناب رب عزت کیمسه دن طوغمامشدر
آنک بر شیئه احتیاجی یوقدر زیرا وجودینه عدم سبقت ایلمامشدر ولم یکن له کفوا احد ای ولم یکن
احد یکافیه ای یماثله من صاحبة وغیرها این زبیمارن تیا ید خواری خوار کبود تن برست نازی
یعنی کروه مستان خدا چوق اولمغله خوار اولمزلر زیرا حق سبحانه و تعالی حضرتلری بونلری عزیز قلمشدر
نتکیم بیورر ولله العزة ولرسوله وللمؤمنین ولکن المنافقین لا یفقهون لیک با این جمله بادتر خرام
یعنی مؤمنلر عزیز و تمکین صاحبلریدر سعی و خرام ایله چونکه ارض الله واسع بود ورام چونکه عالم الهی واسع
و بحدر و دخی راهدر هر نقدر سعی ایلسک عالی مرتبه لرده نشستک ممکندر ایمدی اولدیغک مرتبه یه
قناعت ایلمه مرتبهٔ عالی یه سعی ایله سورهٔ زمرده بو آیت کریمه دن اقتباسدر للذین احسنوا فی هذه
الدنیا حسنة وارض الله واسعة انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب استدعای امیر ترک مخمور
مطرب را بوقت صبوح وتفسیر این حدیث که ان لله شرابا تحقیقا الله ایچون بر شراب وار در یعنی
اللهک بر شرابی وار در که اعده لاولیائه اول شرابی اولیاسی دوستلری ایچون احضار ایلمشدر
اذا شربوا سکروا یعنی اولیاء الله اول شرابدن ایچه لر سکران اولورلر واذا سکروا طابوا و یعنی
سکران و مستان اولسه لر طیب و پاک اولورلر واذا طابوا طاشوا و یعنی پاک اولسه لر نقلت بشریتدن
خفیف اولورلر واذا طاشوا طاروا و یعنی خفیف اولسه لر طیران و جولان ایدرلر واذا طاروا طربوا
و یعنی طائر اولسه لر طرب و نشاط ایدرلر ثم هاموا قاموا آندنصکره بقا بالله ایله قائم اولوب ذوق حالیله
هائم اولورلر ثم شخصوا ابصروا آندنصکره کوزلرین آچوب کورورلر یعنی عالم ملک و ملکوتک عجایب
و غرایبنی مشاهده ایدرلر ثم ذابوا خلصوا آندنصکره اریوب خالص اولورلر یعنی بشریتدن پاک اولورلر
ثم بلغوا و صلوا آندنصکره بالغ و واصل اولورلر واذا وصلوا بقوا و یعنی واصل اولسه لر باقی اولورلر
واذا بقوا جباروا ملوکا فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر و یعنی باقی اولسه لر آخرت سلطانلری اولورلر
مقام مقعد صدقده اول پادشاه مقتدر قتنده واذا وجدوا هذا و یعنی بونی بولدقده اونلری بولسه لر یقولون
قولا لا یفهم الا السکاری سوزلر سویلرلر که آنلرک سوزلرینی فهم ایلمز الا سکران اولان عاشقلر
خدا می درحم اسرار ازان میجوشد تا هرکه مجرد ست ازان می نوشد این می که تو میخوری حرامست
ما می نخوریم جز حلال چهد کن تا زنیست هست شوی وز شراب خدای مست شوی بو کلام لطیفک
مصداقی بو آیت کریمه در که سورهٔ انساندن بیورر ان الابرار جمع بر کارباب معنی تحقیقا ابرار
یشربون ایچرلر من کاس برخوردن دیمکدر ذکر محل اراده حال در یعنی شول شرابدن ایچرلر که کان مزاجها
ما یمزج بها یعنی اول خمره قارشوب ممزوج اولان شی کافورا لبرودته و عذوبته وقیل اسم ماء
فی الجنة یشبه الکافور فی رائحته و بیاضه وقیل یخلق فیها کیفیات الکافور فیکون کالممزوجة به آن شراب حق
بدان مطرب برد اول بریسی شراب حقی اول مطرب جان و دل سببیله اخذ ایدر و بو شرابدن

قال الله تعالی ان الابرار یشربون من کاس

ازین

ازین مطرب جرد و بو بریسی شراب نی مطربدن نوش ایلر هر کس بر شرابدن مست اولمشدر کیمی
شراب ظاهردن و کیمی شراب باطندن زربنی وقنود کین قرآن رذل هادی بعضی و بعضی را مضل
یعنی قرآن عظیمده جناب حق بیوردی بو قرآن کوکلدن بعضلری هادیدر و بعضلری مضل در یضل به کثیرا
و یهدی به کثیرا مضمون شریفنجه پس مثنوی شریف دخی صورت حکایاتی کوروب معنادن غافل اولنلری
مضل و معنایی فهم ایدرلر صورته مقید اولمیانلری هادیدر آن سر میدان واین پایان او سست
اول مطرب سر میدا ندر یعنی ابتدای سلوکدر و بو مینجانه انتهای سلوکت و پایان سلوکدر مطرب اغازید
بیتی خوابناک که الحنی الکاس یا من لا ارک مطرب اغاز ایلدی بر خوابناک بیت اوقومغه دیدیکه
چون نکا کاسه ی ای شول کیمسه که بن سنی کورمزم یعنی ای محبوب حقیقی بنی بر جام عشقله مست ایله دیدی
انت وجهی لا عجب ان لا اراه سن بنم وجهم سن یعنی ذاتم سن قیامم سنکله اولدیغی حیثیله پس عجب دکلدر
اکر بن وجهی یعنی ذاتمی کورمزسم غایة القرب حجاب الاشتباه نهایت حجابدر اشتباهدر خفی لشدة
ظهوره مضمونجه قتی یقین اولدیغندن مختفیدر انت عقلی لا عجب ان لم ارک سن بنم عقلم سن عجب
دکلدر اکر بن سنی کورمزسم من وفور الالتباس المشتبک التباسک وفرتندن شویله التباس که شبک اولوب
بر برینه کیرمشدر جئت اقرب انت من حبل الورید ونحن اقرب الیه من حبل الورید مضمون شریفنجه سن بزه
جان طمرندن یقینسن لم اقل یا یا نداء للبعید نیچه دک یا یا دیو چاغرییم بعیده ندا ایدرکبی زیرا
یا حرف ندادر بعید ایچون بل اغالطهم انادی فی القفار بلکه بو خلقی غلطه براقمق ایچون ندا ایدرم
بیابانده و صحراده یوقسه سنی بعید ظن ایتدیکم ایچون دکلدر که اکتم من معی ممن اغار تاکه کتم ایدوب
صاقلیم جمله اولان محبوبی غیرت جکوب یغما و غارت ایدیجیلردن یعنی یارک بزه یقین اولدیغن
اغیاردن نهان ایتمک ایچون یا یا دیو بعیده ندا ایدرم بویله ایتمک برزم زنکم زدندن در تفسیر قوله علیه السلام
موتوا قبل ان تموتوا بیت بمیرای دوست پیش ازمرک اکرمی زندکی خواهی که ادریس ازچنین مردن
بهشتی کشت پیش ازما غرق این کشتی بیابای ای امیر یعنی کشتی وجودک فنا ایچ مرنن مردنکه
اصلی در آن الکنوره مزای امیر تا به تهی اندرو من الاخیر تا من الاخیری کشتی وجودک یوکلتمنجه
من الاخیر اول شیئه دیرلرکه شنلدکی براوله غرق اولمغه قریب اوله جزوی سنی دخی قومغله غرق
اولمق ملاحظه اولنه اول جزوی شیئه من الاخیر دیرلر پس اهل سلوکک فنای وجوددر موتوا
قبل ان تموتوا مضمون شریفنجه اولمزدن اول اولمکدر آنی تحصیله سعی ایله تمثیل بر درویش تابنده
رزاقی حق را زان سبب قل کفته در یا بود هرچه نطق احمد کویا بود اول سببدندرکه مخاطب قلکه
حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلمدر آنک سوزی الله ذو الجلال حضرتلرینک کلامیدر برموجب
وما ینطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی این دو پی احوال دید احوال است ورنه اول آخر آخر اول آست
اول و آخر آندن غیری یوقدر نتکیم سورهٔ حدیدده بیوردی هو الاول والآخر والظاهر والباطن
ازکجا جوییم علم ازترک علم علم باطنی نه یردن طلب ایدهلم علم ظاهرک ترکندن ازکجا جوییم سلم
ازترک سلم صلحی نه یردن طلب ایدهلم ترک صلحده یعنی نفس و شیطانله صلحی ترک ایدوب آنلر ایله
جنک ایتمز سک حق سبحانه و تعالی حضرتلرینه تقرب و آنکله صلح میسر دکلدر داستان آن شخص که
بر در سرای نیمشب سحوری میزد پیش داور نی موست و رام والنار الحدید مضمون شریفنجه آهن
آنک الذه موم در و مطیعدر پیش تو که بس کرانست وجاد مطربست او پیش داود اوستاد

سنك فننده كوه ثقيل وجماددر اما حضرت داود عليه السلام فننده مطرب اوستاددر نتكيم
جناب حق بيورر يا جبال اوّبى معه والطّير آن يكى اندر بلا ايوب وار وآن دكر در صابرى يعقوب وار
اول برى يعقوب عليه السلام حضرتى كبى صبرايلمكى در او غلندن فراقنده تاكه اول صبر مقابلنده ثواب
واجر اوله نتكيم حضرت رسول الله صلّى الله عليه وسلّم بيورر من مات له ثلثة صغار وجبت له الجنّة مشترى
خواهى كه ازوى زر برى به زحق كى باشد اى دل مشترى الله دن يك مشترى قنغى ميسر اولور اى كوكل
نتكيم سورهٔ توبه ده بيوردى ان الله اشترى من المؤمنين انفسهم واموالهم بانّ لهم الجنّة مى ستاند اين يخ
جسم فنا مى دهد ملكى برون از وهم ما بو حديث قدسى حكم شريفنجه كه بيورر اعددت لعبادى الصّالحين ما لا عين
رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على قلب بشر باد آهى كابر اشك چشم راند مر خليلى را بدان اوّاه خواند
نتكيم سورهٔ توبه ده بيوردى انّ ابراهيم لاوّاه حليم وسورهٔ هودده انّ ابراهيم لحليم اوّاه منيب
تحقيقا ابراهيم عليه السلام حضرتلرى حليم ويرد بار در چوق اه ايدبجيدر رقّت قلبلرندن كنا يتدر منيب
رجوع ايدبجيدر ديمك اولور توبه كرم وعشق همچون اژدها توبه وصف خلق وآن وصف خدا توبه خلق
صفتى وعشق صفت خدادر نتكيم بيورر انّ الله يحبّ التّوّابين ويحبّ المتطهّرين ويته بيورر انّ الله يحبّ
المحسنين وبو حديث قدسيده بيورر كنت كنزا مخفيا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق پس عشق ومحبت
صفت الله در صفت حق صفت خلق اوزرينه غالبدر احسن التّقويم در والتّين بخوان كه گرامى
گوهرست اى دوست جان لقد خلقنا الانسان فى احسن تقويم يعنى تحقيقا بز انسانى احسن صورت
واحسن تعديلده خلق ايلدك بان خصّ بانتصاب القامة وحسن الصّورة واستجماع خواصّ الكائنات ونظائر
سائر الممكنات احسن تقويم از عرش اوفزون يعنى بحكم لا يسعنى ارضى ولا سمائى ولكن يسعنى قلب
عبدى المؤمن پس مؤمنك قلبى بيت اللهدر عرشدن فزوندر نظم در رخانهٔ غم بودن ازهمت دون باشد اندر
دل دون همت اسرار تو چون باشد برهرچه همى لرزى ميدانكه همان ارزى زان روى دل عاشق از عرش
فزون باشد هر مقتديا فتاد اوبر قفا يا عقل هو شدى قفاى اوزرينه ابشروا يا قوم اذ جاء الفرج
مژده اولسون سزه اى قوم كه شادلق كلدى افرحوا يا قوم قد زال الحرج شاد اولك اى قوم كه زائل
اولدى دارلق ومصيبت ومحنت وزيان وضارت زان بلاها بر عزيزان بيش بود آندن اوترى
بلالر عزيزلر اوزرينه زياده اولور كه رسول اكرم ونبى محترم صلّى الله عليه وسلّم حضرتلرى بيورمشدر
اشدّ النّاس بلاء الانبيا ثمّ الاولياء ثمّ الامثل فالامثل قصهٔ هدهد كه بندهٔ مخلص بود حضرت خدارا
صاحب بصيرت بى تقليد پنهان شده در بندگى مخلوقات جهت مصلحت نه از عجبى چنانكه حضرت لقمان
وحضرت يوسف عليهما السلام ازروى ظاهر وغيرت ايشان بندهٔ سايس بود اميريا وآن امير
سلمان بود چشم بسته وانداعمى كه مادرى دارد ليك چون بوهم درنادر پس بو قياس اوزره اعمى دل
اولنلر حق سبحانه وتعالى حضرتلرينك وارلغنى بيلمزلر اما نعظيمى برينه كتورمزلر اكر بابى دانش تعظيم
مادر كند ممكن بود از عمى خلاصى يابد يعنى بو دانش ايله بورر دكارك تعظيمنه سعى ايتمكلكدر كه
الله عظيم الشان حضرتلرى آنلرك باطنلرى كوزلرين آچه ايدى نتكيم حضرت رسول اكرم صلّى الله عليه وسلّم
بيورر اذا اراد الله بعبد خيرا فتح عينى قلبه ليبصر بهما الغيب يعنى قچن الله تعالى حضرتلرى بر قولنه
خير ديلسه آنك قلبنك ايكى كوزلرين آچر آكا عالم غيبى مشهود ايتدرمك ايچون اين راه زرنيكى
دل حاصل كن كاين زرنيكى تن صفت حيوانست گفته وابس وابس اى خيره سرت كندكمه

كروسنه كيدرسن اى باشى دونمش بازميرو نابكس مادرت يعنى كيدوبه رجوع ايلديكك
برده كه بولكلدن قصه دن حصه بوركه سالك هركون ترقيده كركدر كيرو كتمك نقصاندر نتكيم عليه الصّلوة
والسّلام حضرتلرى بيوردى من استوى يوماه فهو مغبون ومن كان امسه خيرا من يومه فهو ملعون حكايت در تقرير
همين سخن كرم رو چون جسم موسى كليم اشارتدر حضرت موسى عليه السلامك قصه سنه چون جناب حق
حضرت موسى عليه السلام وحى ايلديكه سندن اعلم بر قولم واردر مجمع البحرينده اولور ديدكده حضرت موسى عليه السلام
انك زيارتنه قصد ايلدى نتكيم سورهٔ كهفده مذكوردر واذ قال موسى ياد ايله يا محمد صلّى الله عليه وسلّم
اول زمانى كه موسى ديدى لفتيه يوشع بن نون بن افرايم بن يوسف عليه السلامه فانّه كان يخدمه ويتبعه
ولذلك سمّاه فتاه وقيل لعبده يعنى خدمتكارينه ديدى خدمتكارى يوشع بن نون عليه السلامدر ديمشلر آنك
ايچون فتيه ديو تسميه ايلدم بعضلر كندو قولنه خطاب ايلدى ديمشلر لا ابرح يعنى زائل وفارغ اولمزم
سير وسفر ايتمكدن حتّى ابلغ مجمع البحرين حتّى يتشم مجمع البحرينه او امضى حقبا يعنى زمان طويل سير وسفر
ايدر يا نم بو سفرمن مجمع البحرينه يتشمك اوله يا خود حقب كچه حقب بر بيلدر ديمشلر بعضلر سكسان بيلدر
بعضلر يتمش بيلدر ديمشلر مجمع البحرين بحر روم ايله بحر فارس قارشديغى يردر پس حضرت موسى عليه السلام
طلب حقده اوزون اوزاق سفر اختيار ايليوب كرم رو لك بر له يوله عزم ايلدى پس سالكان
طريق دخى جسم موسى كليم كبى طلب حقده كرم رو اولورلر علم را از جان او جوشد مدام پيش او نه
مستعار آمد نه وام نتكيم عليه الصّلوة والسّلام حضرتلرى بيورر من اخلص لله اربعين صباحا ظهرت
ينابيع الحكمة من قلبه على لسانه ويته بيورر من عمل بما علم ورثه الله تعالى علم ما لم يعلم پس آنك كبى
كمسه نك دل وجانى منبع حكمت اولور رنجور شد ز هلال ماه ميكويد كه اصحابى نجوم ماه آسمان وفا
وشاه چار بالش اصطفا حضرت محمد المصطفى صلّى الله عليه وسلّم بيوردى اصحابى كالنّجوم بايّهم اقتديتم
اهتديتم يعنى بم اصحابم كرتيم نجوم رخشان كبى درلر هر قنغيسنه اقتدا ايدرسكز مهتدى وهدايت يافته
اولورسز للسّرى قدوة وللطّاغى رجوم كيجه ايله يوله كيدنلره پيشوا وطاغى وكراه اولنلره رجوم ديرلر
بيان آنكه حضرت مصطفى عليه الصّلوة والسّلام شنيد كه عيسى عليه السّلام بر روى آب ميرفت فرمود كه
لو زاد يقينه مشى على الهوا يعنى عليه الصّلوة والسّلام افندمز حضرتلرى ايشتديكه عيسى عليه السلام حضرتلرى
صو اوزرنده رفتار ايدرمش بيورديلركه لو ازداد يقينه مشى على الهوا يعنى اكر حضرت عيسى عليه السلامك يقينى
دخى زياده اولسيدى هوا اوزرنده مشى ايدردى حق نه قادر بود بر خلق فلك در يكى لحظه بكن بى هيچ شك
انّما امره اذا اراد شيئا ان يقول له كن فيكون مضمون شريفنجه قادر ايديكه كاف ونون امريله جميع عالمى
بر لحظه ده خلق ايديدى شكسز پس چرا شش روز ان را در كشيد كلّ يوم الف عام اى مستفيد نتكيم
سورهٔ اعرافده بيوردى انّ ربّكم الّذى خلق السّموات والارض فى ستّة ايّام وسورهٔ هودده هو الّذى
خلق السّموات والارض فى ستّة ايّام پس نه ايچون التى كونده خلق ايلدى خلقت طفل از چه اندر نه ماه است
زانكه تدريج از شعار ان شه است آندن اوترى كه تدريج وتأنّى اول شاهك عادتندندر نتكيم بيورر
التّأنّى من الرّحمن والعجلة من الشّيطان خلقت آدم چرا چل روز بود اندر ان كل اندك اندك
ميفزود خمّرت طينة آدم بيدى اربعين صباحا فحواى لطيفنجه نيچون آدم عليه السلامك خلقتى قرق كونده
اولدى داستان عجوز عشقنان وحرمتان بر فرج وزر يعنى اول سكان اطلس پوشى كوركه برادلدقچه
حصارى زياده اولور نفس برادينه وجمع ماله نتكيم عليه الصّلوة والسّلام حضرتلرى بيورر من جاوز الاربعين

ولم يغلب خيره شره فليلجوا مقعده من النار * يعنى بركيمسه‌نك عمرى قرقى تجاوز ايله وانك خيرى
شرينه غالب اولميه آنك كبى كيمسه نار جهنم ايچره مقعدين حاضر ايليسون داستان آن درويش *
زانكه قدر سمع ايدنبا * برقد خواجه برد دزى قبا * ان الله يلقن الحكمة على لسان الواعظين بقدر همم المستمعين
يعنى تحقيقا الله عظيم الشان حضرتلرى تلقين ايدر حكمتى واعظلرك لسانى اوزره مستمعينك همتى قدريجه
مستمعك همتى مقدارنجه كلور خبر و تلقين و ارشاد مرشد صفت آن عجوز * نه زبان و كوش و نه عقل و بصر
صم بكم عمى فهم لا يعقلوا زين دكان با مكانش برتر آ * تادكات فضل الله اشترى * ان الله اشترى من
المؤمنين انفسهم واموالهم بان لهم الجنة رجوع بداستان كميز * حبذا خوان مسيح پاكى نه خوشتر مسيحه
منسوب خوانكه مائده آسمانيدر هيچ اكسلمز حبذا پاغ ميوه مريمى نه خوشدر باغچه و بوستانكه
ميوه كه مريمه منسوبدر اشارتدر اول آيت كريمه‌يه كه سورۀ آل عمرانده در * كلما دخل عليها زكريا المحراب وجد
عندها رزقا قال يا مريم انى لك هذا قالت هو من عند الله * رزقدن مراد ميوه در تابستانه مخصوص اولان
ميوه شتاده و شتايه مخصوص اولان ميوه فصل تابستانده حضرت مريمك يانده حاضر بولنوردى.
هربار كه حضرت زكريا عليه السلام آنك تفحص احوالى ايچون يانه داخل اولسه ايدى يانده تازه ميوه‌لر
كوروردى سؤال ايدوب يا مريم قنده‌ن كلدى سكا بو ميوه‌لر ديدكده * هو من عند الله * ديو جواب بيوررلردى
رجوع كردن بقصه رنجور * اينچنين رنجور را كفت اى عمو * حق تعالى اعملوا ما شئتم * حق سبحانه و تعالى حضرتلرى
سورۀ حم سجده‌ده بيورر * اعملوا ما شئتم انه بما تعملون بصير * بو امر تهديد ايچوندر كفاره يعنى هر
ايشلك اى كافرلر هرنه ديلرسكز تحقيقا الله تعالى حضرتلرى هرنه ايشلرسكز كوريجيدر پس خير و شردن
هرنه ايشلرسكز كورر و جزاسن ويرر و سلطان اوزنك رسالت صلى الله عليه وسلم حضرتلرى بيوررر
* اذا لم تستحى فاصنع ما شئت * و حضرت مولانا قدس الله سره الاعلى بيوررلركه بو تجليدن مرض قلبيه‌ده
مبتلا اولنلر اهلاكى و ضلالله حق سبحانه و تعالى حضرتلرى قرآن عظيم الشانده هرنه ديلرسكز ايشلك ديدى
پس مرشدان الهى و معلمان اسرار نامتناهى اولنلر عزيزلر شغول اسير نفس و هوا و مرض قلبيه مبتلا اولوب
داروى ارشاد و نصيحت و شربت تربيت مرشدان عالم همت ايله قابل اصلاح اولميان اشقيايه اعملوا
ما شئتم ديرلر هرنه ايشلرسكز ايشلك سزه اولمقدر اولرحق اصلاح اولمقدن قالمشسز ديمك
اولور تشكيم اطباى ظاهر رنجيده‌يه كورسه لركه علامت موت كندوده پيدا اولمش صحت اميدى قالمامش
آنك كبى خسته‌نك معالجه سندن ال چكوب كوكلك نه ايسترايسه برمقدار بدننه قوت كلسون ديرلر
بيلورلر قابل علاج دكلدر بو طريقله تسلى ويررلر زانكه لا تلقوا بايدى تهلكه * ولا تلقوا بايديكم الى التهلكة
حكم شريفنجه اكر سيلى اورزسهم مرض زياده اولور پس تهلكه در حق تعالى نفسكزى تهلكه‌يه براقمك ديدى
و حكيم دخى كوكلك ايستديكنى ايشله ديدى اينجدى سيلى‌يه ضرب ايتمكدن اهمال جائز دكلدر ديوب توجه
ايلدى كه خوريد اين دانه اى دو مستفاين كه اكل ايلك بو دانه‌يى اى ايكى معاونت طلب ايديجى بهر داروكه
تكونا خالدين علاجدن اوترى كه خالدين اولوب جنتده مخلد قالورسز ديدى سورۀ اعرافده اولان
آيت كريمه‌يه اشارتدر * وقال * شيطان ديدى * ما نهيكما ربكما * اى آدم و حوا سزى نهى ايلمدى ربكز
عن هذه الشجرة * بو شجره‌نك ميوه سن يمكدن * الا ان تكونا ملكين * اى كراهة ان تكونا ملكين يعنى الا اكر
ملك اولمكزى كراهتدن اوترى نهى ايلدى * او تكونا من الخالدين * يا خود جنت ايچره ابدى قالوب خالدين
اولمكزى كراهتدن اوترى نهى ايلدى پس اكر سز بو شجره‌نك ميوه سندن اكل ايدرسكز ايكيكوز دخى ملك

اولوب

اولوب جنتده مخلد قالورسز ديدى * وقاسمهما * و ابليس آدم ايله حوايه قسم ايلدى مقاعلا بابندن اولمسى
مبالغه ايچوندر * انى لكما * تحقيقا بن سزه * لمن الناصحين * نصيحت ايديجيلردنم و سزك ايچون اراده خير ايديجيلردنم
ديدى ديد دوزخ راهم اينجا موبمو حضرت احمدك صلى الله عليه وسلم باباى باين لكنديكه دوزخ طولى
يوزنى موبمو كوردى و اول سببدندركه بيوردى * لو تعلمون ما اعلم لضحكتم قليلا ولبكيتم كثيرا * يعنى بن بيلديكمى سز
بيلديكز البته ازكولر ديكز و چوق آغلر ديكز قصه سلطان * شتكه سازيم برخرطوم او * سورۀ نونده بيورر
* سنسمه على الخرطوم * يعنى عنقريب علامت ايدرز بزانك بورنى اوزرينه داغ ايله يا آنك يوزنى قره ايدرز
يا خود عيبنى اشكاره ايدرزكه صاقلمغه قادر اولمز ديمك اولور ازجز كرپدى اين بچه ام * اين فشاران
زن بكفتى نيدهم بو فشار و بعض سوزلرى اول عورت دخى سويلردى يعنى بنم اوغلم سندن غيرى كيمسه‌دن اولمدى
بنم خاطرم ايچون اكا بو يله جفا ايتمامك كرك ايدى خصوصا كه اوغلم سندن اوله ديو بونك كبى كلمات فشاره
سويلردى اول عورت نيستش درد و دريغ و غبن موت * بلكه هستش صد دريغ ازبهر فوت كما قال النبى
صلى الله عليه وسلم ليس للمؤمنين هم الموت انما لهم حسرة الفوت يعنى لكن ايچون بوقدر موت غمى
تحقيقا اولمزانلر ايچون الا اولور فوت حسرتى واردر يعنى * وما خلقت الجن والانس الا ليعبدون *
اى ليعرفون بيوردقلرى اوزره تحصيل معارف الهيه ابچون قدرتن و استعدادين تحصيل دنيا
و حب ماسوا و نفس و هوايه صرف ايدوب اول سعادتدن محروم اولدقلرينه حسرت واردر رباعى از جام
اجل زهر چشيديم دريغ * در كاخ امل رخت كشيديم دريغ * از دولت عاجل بعيديم دريغ * در جولقه
اجل نرسيديم دريغ * اصل خود جذبست ليك اى خواجه تاش * جذبة من جذبات الرحمن توازى
عمل الثقلين * بو جنبجه اصيل وصول الى الله جذبه در لكن اى خواجه تاش بار ديكر رجوع كردن بقصه صوفى * ان
قسم بر جسم احمد راند حق * انكه فرمود ستكلا والشفق سورۀ انشقاقده * فلا اقسم بالشفق * يعنى بن قسم
ايدرم شفقه * والليل * و ليل حقيچون * وما وسق * يعنى ليلك جامع و ساتر اولديغى اشيا حقيچون * و حق جمع ايتمكه ديرلر
* والقمر اذا اتسق * و دخى قمر حقيچون شول وقتده كه مجتمع اوله و تمام بدر اوله * لتركبن * اى بنى آدم سزاكب و ملاقى
اولورسز البته * طبقا عن طبق * يعنى برحالدنصكره برحاله كه حال ثانى حال اوله مطابق اوله شدته و عذابده
حال اولدن مراد موتدر و بعد الموت اوله احوال احوال ثانى و ثالث و رابع اوله يا خود طبقا عن طبق
مراتب من الشدة بعد المراتب ديمك اوله تقدير كلام اى بنى آدم سزاكب و ملاقى اولورسز مرتبه بعد مرتبه
نيجه بلالره و شدته و عذابلره كه برى برندن ارفع و اصعب اوله معنى بيت اول قسمى كه حق تعالى حضرتلرى
شفقه ايلدى مراد جسم منير حضرت سلطان انبيا در صلى الله عليه وسلم و آنى كه بيوردى * كلا والشفق *
كلا حقا معنسنه در يا نظم ايچون يا خود تاكيد قسم ايچون ايراد ايلمش اوله زيرا آيت كريمه‌ده كلا بو قدر
كه فرو آويخت غفلت برده * غفلت پرده سنك اوزرينه پرده آصمدى آنك ايچون ايتديكك ظلمى
اوندنك بار ديكر رجوع بقصه صوفى و قاضى * چون بپاس حق و روز اجل است چون كار قاضى
حق ايچوندر و قيامت كونى ايچوندر كرخطايى شد ديت برعاقله است اكر خطا واقع اوله يعنى قاضينك
تعذيرندن بركيمسه اولسه ديت عاقله اوزرينه دركه اول قاتلك اقربا و تعلقاتيدر پس قاضينك
تعذيرندن اولنك ديتى بيت المالدن ويريلور قاضى اوزرينه ديت يوقدر چون شدى بيخود هر آنچه
توكنى * ما رميت اذ رميت ايمنى سورۀ انفالده * ما رميت اذ رميت ولكن الله رمى * مضمون شريفنجه
كار حضرت خدانك اولورسه ضماندن ايمن اولورسون پيش بر آن قرواد كن بود * بهركز

باشد اگر آهن بود بزاز برقنده ابریشیم ورنکلر والوان قماش اولور بت ستوده بهر دام عوام
عوامی صید ایلمک ایچون صنمی مدح ایلمک یعنی عوام الناسی صید ایتمک ایچون صورت حکایات والفاظ
وعبارات هزل امیز ولطیفه انکیز نظم ایلمک همچنان دان کالغرانیق العلی انجلین بیلکه هن غرانیق العلی
دیمک اولور خوانده در سورهٔ والنجم زود سورهٔ والنجم ده بو الفاظی اوقویدی لیک آن فتنهٔ بد
سوره بنود لکن اول فتنه ایدی وابتلا ایدی سوره دن دکل ایدی یعنی قلبنده مرض کفر وشرک ونفاق
اولنلرک کفرین اظهار ایتمک ایچون جانب حقدن امتحان وابتلا ایدی رجوع حکایت صوفی وقاضی
کفت قاضی ثبت العرش ای پسر قاضی دیدیکه ثبت العرش ثم انقش یعنی اول انک وجودین اثبات ایله
اندنصکره تعذیر بویور بو بیچاره شویله ضعیف اولمش که تعذیر ایده جک حالی قالمامش دیدی طبع شدن
قاضی من حفر بئرا بخواندی از خبر که علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتری بویورر من حفر بئرا لاخیه
وقع فیه یعنی مؤمن قرنداشی ایچون قیو قازان کیمسه اول قازدیغی قیویه کندوسی دوشر جواب دادن قاضی
صوفی را زان رحق وابکوا کثیرا خوانده تشکیم سورهٔ توبه ده بیورر فلیضحکوا قلیلا ولیبکوا کثیرا یعنی از
کلسونلر وچوق اغلسونلر چونکه اول حقدن بو آیتی اوقودک پس نه ایچون بریان اولمش باش کبی صریتیرسن
اولورسن امرهم شوری بخوان اندر صحف سورهٔ حم شوری ده بیورر والذین استجابوا لربهم
وشونلرکه دعوت حقی قبول ایدوب اجابت کوستردیلر مراد قوم انصاردر که علیه الصلوة والسلام حضرتلری
انلری ایمانه دعوت ایلدی فی الحال طوع ورغبتله قبول ایلدیلر واقاموا الصلوة ودخی صلوتی قائم ایلدیلر
یعنی فریضه وسنن اداسنده اهتمام کوستردیلر وامرهم شوری بینهم وانلرک شانلری وکارلری
مشاوره در مابینلرنده شوری تشاور معناسنه در ومما رزقناهم ینفقون وانلره اعطا ایلدیکمز رزقدن
انفاق ایدرلر سخی اولوب فقیرلره ومحروملره نفقه ویررلر حضرت مولانا قدس الله سره الاعلانک مراد
شریفلری بودرکه چون حق سبحانه وتعالی حضرتلری اهل مشورت واصحاب انفاقی مدح ایلدی پس مؤمن
عاقله لازمدرکه مال حلالدن فقیرلره انفاق ایلیوب ومشاوره ده تکاسل کوسترمیه زیرا امر دینده
وامر دنیاده عقلا ایله مشاوره شرطدر خصوصا سالک طریقت اولنده که مرشدیله وپیریله احوال
سلوکین مشاوره دن خالی اولمق جائز دکلدر کفت پیغمبر که درجهوم علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیوردیلرکه عمرک دریاسنده در دلالت دان تو یاران را نجوم اصحابی کالنجوم بایهم اقتدیتم اهتدیتم
مضمون شریفنجه اصحاب طریق دخی نجوم هدایت دررلر طریقت وشریعت مقتضاسنجه طالبان توحیده راه
راسته دلالت ایدرلر این نخواندی کالکلام ای مستهان آن شیفتهٔ عشق ومحبتدن فی شجون جره
جر الکلام اشارتدر عربک بو قولنه که الکلام ذو شجون والکلام یجر الکلام یعنی کلام دالدی
وبوداقلو در بربرین چکر زانکه ما ینطق رسول بالهوا کی بهوا زاید زمعصوم هوا وما ینطق عن الهوی
یعنی حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم هوای نفسندن سوز سویلمز وآرزوی نفسله باطل تکلم
ایلمز سؤال کردن صوفی قاضی را چون خدا فرمود ره را راه من چون خدای متعال حضرتلری بیوردی
راه اسلام بنم راهمدر تشکیم سورهٔ یوسف ده بیورر قل هذه سبیلی ادعوا الی الله علی بصیرة انا
ومن اتبعنی دی یا محمد صلی الله علیه وسلم بنم طریقم بودر توحید حقه دعوت ایدرم خلقی بصیرت اوزرینه
بن وبکا بیعت ایدنلر دخی دعوت ایدرلر پس جان بحریست که در هر قطره آن بس انجلین بر دریا که
آنک هر بر قطره سنک کیفیتی وماهیتی آکلمقده از بدن ناشی تر آمد عقل وجان عقل وجان

بدندن زیاده ناشی وناداندر باخصه اول بر دریای قدیمدرکه آنک هر قطره سنده جان وعقل بدندن
زیاده نشو ونما بولوب تجیددر یعنی هر بدنده عقل وجان نیجه بتر سه اول دریانک هر قطره سنده
دخی زیاده نشو ونما بولوب بتردیکی اوله عقل کل انجاست ازلا یعلمون عقل کل آنده بیلمز اولوندر
یعنی بحر قدیم ذات حق سبحانه کنهنی آکلمقده عقل کل بیلمزلر زمره سنده در تشکیم علیه الصلوة
والسلام حضرتلری بیورر تفکروا فی آلاء الله ولا تفکروا فی ذات الله پس ذات حقی آکلمقده عقول
کامله حیران قالمشدر کر بکوید از پی تعلیم بود عین تجهیل ازجه رو تفهیم بود اگر سن دیرسنکه علیه الصلوة
والسلام حضرتلرینک مسکینلردن دعا تمنا ایلدیکی تعلیمدن اوتوریدر برکیمسه یه جهله برافق یا کندوسنی
جهله نسبت ایتمکده نه وجهله تفهیم واکلتمق واردر یعنی مطلقا آنلرک دعاسی به قارن اولیدی غیره
نه ایچون تعلیم ایدردی پس حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم بیلوردیکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری
کنج اسراری قناعتدن اولان مسکینلرک قلبنه مخزون قلمشدر آنکیچون بیوررلردی اللهم احینی مسکینا
وامتنی مسکینا واحشرنی فی زمرة المساکین بد کمان نعل معکوس ویست برکیمسه نک حقنده بدکمان
اولمق وبو برکیمسه زمرهٔ اولیایه داخل اولمق نه مناسبدر دیوب آنک حقنده سوء ظن ایلمک جانب
حقدن برنعل بازکونه در بو سوء ظن برده سنک التنده صقلنوب خلقه بیلدیرمامک ایستر اودر
اصلیکه آنک حقنده خلقی بدکمان ایلر هرچه جزوش جاسوس ویست کرچه جمیع مصنوعاتنک هر بر جزوی
انکا طالبدر آنی جست وجو وتجسس ایتمکده در اما اول سری خلقدن مخفی قلمق ایچون بونلره بد
کمانلق حواله ایلمشدر بل حقیقت درحقیقت غرق شد زین سبب هفتاد بل صد فرقه شد یعنی
بوخلق دانندکان حقایق ربانی دامانی طوتمیوب کندو عقللریله بولمق وبیلمک ایستدیلر هر بری کندی رایجه
برمذهب وبرطریق پیدا ایلدی اول سببدن یتمش ایکی وبلکه یوز فرقه پیدا اولدی اکثر ضلالته دوشدیلر
زیرا حقیقت حقیقت ایچره مستغرق ومخفی اولمغین بیلمک وبولمق مشکل اولدی مرترا هر زخم کاید
زاسمان منتظر میباش خلعت بعد ازان خلعت منتظر اول اندنصکره یعنی الله تعالی حضرتلری برقولنه حق
بلا حواله ایلسه اول بلا انک سبب مغفرتی وکفارهٔ ذنوبی اولور تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیورر ما من شیء یصیب عبد المؤمن من وصب ولا نصب ولا حزن ولا هم یهمه الا کفر الله عنه خطایاه
یعنی درددن وخسته لکدن وحزندن ورنجوری وطارلقدن برشی یوقدرکه بر بندهٔ مؤمنه یتیشه
الا الله ذو الجلال حضرتلری اول دردی وخسته لکی وحزنی وطارلغی اول قولک ذنوبنه کفارت ایدجکدیکی
درد مقدارنجه کناهین عفو ایلر واول قدر دخی ثواب ویرر جمله دنیا را بر پشه بدان جمله دنیانک
مال ومتاعی عند الله سوری سنکک قنادی قدر دکلدر تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر
لو کانت الدنیا تعدل عند الله جناح بعوضة ما سقی الله منها کافرا شربة ماء یعنی اکر دنیا الله ذو الجلال حضرتلرینک
قتنده سوری سنکک قنادینه معادل اولیدی الله تعالی حضرتلری ایچورمزدی کافره بر ایچم صو جواب قاضی
صوفی را وقصهٔ ترک جذب سمعت ان کسی را خوش لبیست کری وجد معلم زخبی است
یعنی وعظ ونصیحتده وبذل معارفده برکیمسه خوش لب وخوش لهجه اولسه مستمعک سمعنک جذبندندر
نتکیم بیل تشکیم بیورلمشدر ان الله یلقی الحکمة علی لسان الواعظین بقدر همم المستمعین مثنوی مستمع
چون تازه وجوینده شده واعظ ار مرده بود کوینده شده دعوی کردن ترک استیلی قبک تخیرات
نقصان کردا جی پادشاه واید متقدا غدا مولهه حیران کرد ومرد احاطه کننده داد داد عطا ویردی

جواب دادن قاضی صوفی را :: صابرین وصادقین ومنفقین :: کرده بی رهزن ودیولعین :: یعنی آرزوی
نفس وهوا وشهوات وحب دنیا وتلبیس ابلیس بر بلا انسانک اوزرینه حواله اولمه طریق خداده
وراه اسلامده بلایه صابر اولنلر وقولنده صادق اولنلر ومالدار اولوب مالندن انفاق ایدنلر نجه طاعت
وصلاتلر اولوردی اشارتندر اشبو آیت کریمه یه :: الصابرین والصادقین والقانتین والمنفقین والمستغفرین
بالاسحار :: صبر ایدیجیلر در ادای فرائض وسنن ده یا محظورات وشبهات ترکنده یا وقت هجوم آفات
وبلیاتده وصدق صادقلردر قولده وفعلده ونیتده وامر الله ذوالجلال حضرتلرینک امرینه امتثال کوستریجیلر
ظاهراً وباطناً وانفاق ایدوب نفقه ویریجیلر در مستحق اولنلره مال حلالدن ومغفرت طلب ایدیجیلردر
سحر وقتلرنده زیرا سحر وقتلرنده دعا اجابته اقربدر پس حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا بیورورلرکه
اکر نفس وهوا وشیطان بر دغا سالکه رهزن اولمه کتاب اللهده صابرین وصادقین وقانتین ومنفقین
ومستغفرین نیله ذکر اولنوردی ایمدی دشمن کرکدر تاکه جهاد ایتمک ممکن اوله حکایت در تقریر
آنکه صبر در رنج کار سهلتر از صبر در فراق یار :: هر دو کون حسن لطیف مرتضی :: یعنی ایکی درلو
حسن لطیف ورضالنمش هر دو کوندن مراد اوقل وقزدر شریعتده شاهدلک اولنمق ایکی نوع
ذکر ایلدی شاهد احبال وحشر ماحضی حامله اولمق وجمع اولوب جماع ایلمک شاهدیدر منجه
نوشده لمس وطمی جماع ومفارقت رانبه متصل نهنگ دریدن پرده بروغ بازغندر باغ
قصه فقیر روزی طلب بی واسطه :: لا یبعد این داد ولا یحصی زتو :: من کلیلم از بیانش شرم رو ::
لا یبعد ولا یحصی عطاسی اولدیغندی تنزیلم سوره نحلده بیورر :: وان تعدوا نعمة الله لا تحصوها ::
یعنی صایمق ایسته کز الله ذوالجلال حضرتلرینک نعمتنی صایه مزسز تا ختم بکرنکی عیسی ما صبغة الله
ومن احسن من الله صبغة :: مضمونجه بزم عیسی حقیقی بزکه مرده لر احیا ایدیجی وعدملر
موجود ایدیجیدر آنک بکرنکنک کوی کردد آنکه فکر نقش نامها اولوقت کزلو فکرلر نامه
نقش اولوب وسر آشکاره اولور این بطانه روی کار جامها بو جامه لرک کارنک یوزی
آستار اولور یعنی سر آشکاره اولور تنزیلم سوره بقره ده بیورر :: وان تبدوا ما فی انفسکم
واکر آشکاره ایلرسکز اولنسه یا که نفسکزده واردر غرضیا ونیتدن :: او تخفوه :: یاخود پنهان ایلرسکز
:: یحاسبکم به الله :: حساب ایدر آنکله سزی الله تعالی حضرتلری :: فیغفر لمن یشاء ویعذب من یشاء ::
پس حساب نفسکزی دیله دیکن مغفرت ایلر فضل واحسانیله ودیله دیکن عذاب ایلر عدلیله :: والله
علی کل شیء قدیر :: حالبوکه الله عظیم الشان حضرتلری هر شیئه قادردر در درون بیشه شیران نظر
عالم کمونده ارواح واجسام اولیا ومؤمنین وسائر خلق منتظر درلر تا شود امر تعالوا منتشر
تاکه قیامت اولوب کلمک ذیلک امر منتشر اوله یعنی یوم بعث اولوب قبورلردن قالقه لر تاکه یهلک
من هلک عن بینة :: تاکه یحیی من نجا واستیقنه سوره انفالده بو آیت کریمه اشارتدر :: لیهلک
من هلک عن بینة ویحیی من حی عن بینة :: یعنی تاکه هلاک اولنلر هلاک اوله عیان کوردکی
حجة واضحه دن وحیاة بولنلر حیاة بوله مشاهده ایلدیکی برهان ساطعدن یعنی وقعه بدرکه هر
آیات عظیمه وبینات جلیله دندر بو آیتی کوستردکه تاکه اول ایتدن هلاک اولنلر اوله ودرنج قتلا
قاله حکمدن برحجت ومعذرت اتمکه قادر اولمیه لر یاخود حیاة وهلاک کفرله ایماندن مستعار اوله
یعنی کافرک کفری ومؤمنک ایمانی صادر وظاهر اولسون دیو کوستردکه آیت یوم بدری دیمک اوله

کفری

کفری هلاک ایله وایمانی حیات ایله استعاره دن مراد اهل کفر هلاکه مشارفدر واهل ایمان حیاته
مشارفدر دیمک اولور اما حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا هلاکت وحیاتی آخرتک موت وحیاته حمل
ایدوب بیورورلر :: تاکه یهلک من هلک عن بینة :: تاکه هلاک اولان هلاک اوله بینه دن :: تاکه ینجو من نجا
واستیقنه :: تاکه نجاة بوله وخلاص اوله نجات بولوب ویقینی حاصل ایلیه یعنی روز نحر آخرتی حق تعالی
حضرتلری آنک ایچون ایلمشدرکه بینه کاوان وکافران ومنکران اول روز نحرده قربان اولوب هلاک اولورلر
وشیران اولیا ومؤمنین خلاص اولوب نجاة بولورلر تیغ قهر افکنده اندر بحر وبر حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک
تیغ قهری بحر وبرده برغلغله آتمشدر آنک آثارین کورمک استرسک :: قل سیروا فی الارض ثم انظروا کیف
کان عاقبة المکذبین :: مضمونجه سیر ایلک روی زمینده یمن دیارنده وشام اطرافنده عاد وثمود دیارینی
کورک تاکه بلهسز تکذیب ایدیجیلرک عاقبتی نیجه اولدیغنی تیغ قهر الهینک آثارلری اولولده بیلده ده ظاهردر
قبله صورت پرستان نقش وسنگ صورت پرستلرک قبله سی نقش وسنکدر یعنی در وحلون وقصور
مزین وزخارف دنیا وجواهر رنکارنک قصه آن کنج نامه :: ور دخود کن دمبدم لا تقنطوا یعنی اکر
ای سالک فتوح کنج حکمت الهی وکشف اسرار نامتناهی وفیض فضل ربانی ونفحات سبحانی اکلنوب
کجکاو ایسه صبر ایله نا امید اوله تو آیت کریمه یی ورد زبان ایله که حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیوردی :: قل
یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم :: دی یا محمد صلی الله علیه وسلم ای شول قوللرمکه جنایتده افراط ایتمکله
نفسلر اوزرینه اسراف ایلدیکز :: لا تقنطوا من رحمة الله :: مأیوس ونا امید اولمک اللهک رحمتندن
شد زجیب آن کف موسی ضو فشان :: کان فزون آمد ز ماه آسمان یعنی حضرت موسی علیه السلام الی
یقه سندن جیقاردقده موسی علیه السلام حضرتلرینک الندن نورفشان اولدی حق تعالی حضرتلرینکه اول
نور آسمانک ماهندن فزون کلدی تنزیلم سوره طه ده بیورر :: واضمم یدک الی جناحک تخرج بیضاء
من غیر سوء آیة اخری :: تمامی قصه آن فقیر ونشان جای :: سمی بلند سعادت بخت نومید شدن
آن پادشاه :: سخت روی که ندارد هیچ پشت برقی یوزلو دیرکه هیچ ظهر وظهیری یوقدر وبرنسنه یه
اعتمادی یوقدر بهره جوید را درون خویش کشت تعقیب طلب ایدیجیلکی درونده فاتح ایلدی
که فتوح دادن بی علت است که ارلک علتسز ویریکیدر زیرا انعامی تعریف ایدنلر دیمشلرکه الایصال
الخیر الی الغیر لا لغرض ولا عوض :: زانکه ملت فضل جوید یا خلاص زیرا اهل ملت یا فضل وثواب وجنت
امیدیله انفاق وانعام وعبادت ایدرلر یاخود قهر خدادن وعذاب آخرتدن خلاص اولمق ایچون
ایدرلر باز دادن پادشاه کنج نامه را :: عقل از سودای او کورست وکر عقل عشقک سوداسندن
اعمی واصمدر نظم کسی را دانم اهل استقامت :: که باشد بر سر کوی ملامت :: ز اوصاف طبیعت پاک
مرده :: باطلاق هویت جان سپرده :: برفته سایه وخورشید مانده :: تمام از کرد خود دامن فشانده :: قبله
از دل ساخت آمد در دعا :: لیس للانسان الا ما سعی اول فقیر روزی طلب قبله دلدن ایلدی ودعا
کلدی زیرا حق تعالی حضرتلری سوره والنجم ده بیوردی :: لیس للانسان الا ما سعی :: انسان یوقدر انک شول
شی وارکه آنی تحصیله سعی ایلمش اوله پس انسانه سعی وکوشش ایلمک لازم وواجبدر تحصیل معارف
الهیه ومراتب اخرویه ده زیرا سعی وطلبسز انسانه برنسنه ویرلمز چون توان اوشدی بجان اوست
کرچه این دم نوبت بحران اوست :: کرچه شمدی دریانک عظمت وجلالی وبحران غلیانی زمانیدر هر
یا ابیت عند ربی خواندی :: ابیت عند ربی یطعمنی ویسقینی :: مضمونجه الله ذوالجلال حضرتلری قتنده می

اختلاط ایلدیکه در دل دریای آتش راندی دریای آتشک اورته سنه داخل اولدیک نعره د بانار کونی باردا حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک :: یا نار کونی بردا وسلاما علی ابراهیم :: بیوروب خطاب ایلدیکی عصمت جان توکشت ای مقتدا اول نعره ربانی وخطاب سبحانی سنک جانکه حفظ اولدی ای پیشوا نخوتش برما سبیلی میزند کرخواجه تکبری بزم اوزریمزه بیق او نیادر وبزی تخفیف ایدر اما لیک رشش از رشک ما بر میکند لکن بزم رشکمزدن صقالن یولر یعنی بزم حالمزه رشک ایلدیکندن صقالن یولر بحر وحدانست جفت وزوج نیست :: لم یتخذ صاحبة ولا ولدا :: مضمون شریفنجه اول بحر واحدک جفت وقرینی یوقدر باب نوبت که سکوت وکه کلام :: اهو یان طبل میزن والسلام :: یعنی ارشاد ونصیحتده خلقک عقلی یتشدیکی مرتبه دن سویله تا که فهم ایلیه نتکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر :: کلموا الناس علی قدر عقولهم :: حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم سجده ایلدکده یا الله یا رحمن بیورر ایدی مشرکلر بربرینه سویلشوب محمد صلی الله علیه وسلم بزی شرکدن منع ایدر اما کندوسی ایکی اله ذکر ایدر دیدیلر بو آیت کریمه نازل اولدی :: قل ادعوا الله او ادعوا الرحمن ایا ما تدعوا فله الاسماء الحسنی :: یعنی دی یا محمد اللهی اوقوک یاخود رحمانی اوقوک یعنی کرک الله دیک کرک رحمان دیک ایکیسیده ذات واحد اوزرینه دالدر پس الله ذو الجلال حضرتلرینک اسماء الحسنیسی واردرکه بعضیسی ذات شریفنه دلالت ایدر وبعضیسی صفاتنه دلالت ایدر بر ذاتی بر قاچ اسمله ذکر ایلمکدن شرک لازم کلمز پس هرکسک مرتبۀ عقلندن سوز سویلمک عارفک ذاتنه نقصان ویرمز بلکه کماله دلالت ایدر پرسیدن آن وارد از حرم شیخ :: آل موسی کو دریغا تا کنون آل موسی وعسکر اهل ایمان قنده دیک :: واذ قال موسی لقومه یا قوم انکم ظلمتم انفسکم باتخاذکم العجل فتوبوا الی بارئکم فاقتلوا انفسکم :: مضمون شریفنجه عابدان عجل را ریزند خون عجله عابد اولنلرک قانن دوکرلر دیدی شیخ حسن حرقانی حضرتلرینک فانوننه نوح وکشتی را بهشت وکوه جست نوح وکشتی یی براغوب طاغه کیتمک ایستدی نتکیم بیورر :: قال ساوی الی جبل یعصمنی من الماء :: یعنی عنقریب بر کوه بلنده ماوی قلوب پناه ایدینورم تا حفظ ایدر طوفانک صوینه دیدی بعد لا حرجه می ماند دکر لادن صکره نه قالور الا قالور لا اله دیمکله جمله اشیانک وجودین نفی ایدرسن الا الله دیمکله وجود حقی اثبات ایدرسن پس لادن صکره الا الله قالور بیت چو ممکن کرد امکانی فشاند :: بجز واجب دکر چیزی نماند هم ز نور دل بلی نعم الدلیل :: نور دل ایله بیلدکه نور دل ایو دلیلدر نتکیم بیورر :: اتقوا فراسة المؤمن فانه ینظر بنور الله :: کرو فر نعمه تاکجاست بزم جنکلرک قوتی ورونقی تا نه مرتبه ده در بیلور میسن یعنی بزه جفا ایدنلر ایله بر جنک وغوغا ایلمزز زیرا دعوامز بلند در جزی نسنه دن اوتری کیمسه ایله جنک وجدل ایلمزز تا کجا انجا که جا راه نیست بزم جنکلرک کروفری نه یرده اولور بیلور میسن تا شو یرده اولورکه اول یرده جا ومقاملک یولی اولمیه یعنی قرب معنوی وعندیت الهیه در جز سنا برق مه الله نیست اولمقامده حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک تجلیسی ماهنک نورندن غیری بر نسنه یوقدر اشارتندر اول آیت کریمه که سورۀ نورده در :: یکاد سنا برقه :: ضمیر سحابه راجعدر یعنی قریب اولدیکه اول سحابک برقینک ضیاسی :: یذهب بالابصار :: کمال اضائه سندن انکا ناظر اولنلرک بصرلرینی کیدره وبونده حق تعالی حضرتلرینک کمال قدرتنه دلالت قوی واردرکه ضدی ضدندن تولید ایدر یعنی سحاب آبکشدن برق پر آتش اظهار ایلر :: یقلب الله اللیل والنهار :: الله تعالی حضرتلری تقلیب لیل ونهار ایدر بربرینی تعقیب ایتمکله یاخود بری بیله

بری ناقص اولنلر یاخود حرارت وبرودتله احوالدین تغییر وتبدیل ایتمکله یاخود ظلمت لیلی نور نهاره تقلیب ایتمکله یاخود عموم احوال الناس مراد اوله :: ان فی ذلک :: بو ذکری تقدم ایدن شیلرده واردر لعبرة لاولی الابصار :: بو مذکور اولنلرده عبرت عظیمه واردر صانعی قدیمک وجودینه وکمال قدرتنه واحاطۀ علمنه دلالت ایتدکلریندن اوتری سؤال کیمه لر ایچونکه بصیرته رجوع ایدرلر یعنی بصیرت صاحبلری ایچون بود در قدمت تجلی ظهور حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک آفرینشدن مرادی تجلی ظهوردر نتکیم بیورردی :: کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت الخلق :: پس تجلی ظهور خلقک ضدیتی ایله اولور نتکیم بیورردی :: تتبین الاشیاء باضدادها :: یعنی هر شی ضدیله ظاهر اولور پس جناب حقک ضدی یوقدر عیانا کلمز صنعی ایله وآثاریله ومظهریله ظاهر اولور حکمت در انی جاعل فی الارض :: واذ قال ربک للملائکة :: ذکر ایله یا محمد صلی الله علیه وسلم سؤال وقتی که سنک ربک ملائکه یه دیدی مراد جنس ملائکه اوله یاخود ارضده ساکن اولنلر اوله :: انی جاعل فی الارض خلیفة :: تحقیقا بن ارضده بر خلیفه خلق ایدیجی یم یعنی بر خلیفه خلق ایلسم کرکدر مراد حضرت آدم علیه السلامدر زیرا آدم خلیفة اللهدر ارضده کذلک هر بر پیغمبر دخی کندو زماننده الله عظیم الشان حضرتلرینک خلیفه سیدر حق تعالی انلرک هر برین خلعت خلافتله مشرف قیلدی عمارت ارض ایچون وترتیب سیاست وتکمیل نفوس ناقصه وتنفیذ اوامر سبحانی ایچون یا ایها الناس حق تعالی حضرتلرینک خلیفه یه احتیاجندن دکلدر تو خلق وبرمک بلکه مستخلف علیهک قصورندن اوتریدرکه اولکه قبول فیض ربانی وتلقی اوامر سبحانی ایتمکله قادر دکلدر رکندو جنسلرندن بر واسطه یه محتاج ایدرلرکه اندن اوتریدرکه الله عظیم الشان حضرتلری ملائکه دن پیغمبر کوندرمدی زیرا انسان کندو جنسندن کرکدر واهل تفسیر لفظ خلیفه نک واحده وجمعه اطلاقنی جائز کورمشلردر پس حضرت آدم واولادی بو خلافتده داخلدر یعنی انبیا دنصکره اولیا ومشایخ هر برسی کندی زماننده خلیفه حقدرلر یاخود حضرت آدمه خلیفه تسمیه سی ملائکه ارضک خلقنده کلدیکی اوله :: قالوا :: ملائکه خلیفه خبرین استماع ایلدکده دیدیلر :: اتجعل فیها من یفسد فیها ویسفک الدماء :: آیا خلق ایدرمسن ارضده سؤال کیمسه یی که فساد ایدر یعنی انک اولادی فساد ایدر وقانلر دوکر فساد بورا ده جمله معاصیه شاملدر یعنی کفر ومعاصی وسفک دما اندن صادر اوله جکدر دیمک اولور :: ونحن نسبح بحمدک :: وحالبوکه بز تسبیح وتنزیه ایدرز نقایص امکانیه دن حمدکله ملتبس اولدیغمز حالده :: ونقدس لک :: وسنی تقدیس ایدرز شانکه لایق اولمیان اوصافدن بو تقدیرجه لام مزید اولور ونقدسک دیمک اولور :: قال انی اعلم ما لا تعلمون :: حق سبحانه وتعالی حضرتلری بیوردی تحقیقا بن سزدن اعلمم ای ملائکه سز بیلمدیککز شئی یعنی ایجاد خلیفه ده نه حکمت واردر سز بیلمزسز چونکه حق قهر نهد در نان تو :: چون خناق آن نان بکرد د در کلو :: وما یعلم جنود ربک الا هو :: مضمون شریفنجه جمله مخلوقات حق تعالی حضرتلرینک عسکریدر دیلدیکنی بدیلک ایتمک وایجاد ایلک صوبه هلاک ایلدیرر تو دو قله نیسی یک قله :: غافل از قصه عذاب ظله سورۀ شعراده جناب حق بیوردی :: فکذبوه :: اصحاب ایکه حضرت شعیب نبی علیه السلامی تکذیب ایلدیلر بو اصحاب ایکه مدین قرینده بر بیشه زارده اولورلردی حضرت شعیب علیه السلام انلره نصیحت ایلیوب بریوزنه ظلم وفساد ایلمک کیل ومیزانکزی عدالت اوزره ایلک وقتل وغارت وقطع طریق ایلمک والله تعالی حضرتلرندن اتقا ایلک دیدکده تکذیب ایدوب دیدیلر بزنی کاذب ظن ایدرز ای شعیب زیرا سنده بزم کبی بر کشیسن اکر دعواکده صادق ایسک بزم اوزریمزه بر قطعه ساقط ایله آسماندن بزی هلاک ایلیه دیدیلر

فاخذهم عذاب یوم الظلة ؛ پس بونلری اخذ ایلدی ظلّه کوننک عذابی ظلّه سایبان دیمکدر اولور
اصحاب ایکه قصه‌سی شویله‌در که بونلر چونکه شعیب علیه السلام حضرتلرندن عذاب ایستدیلر آنلرک
اقتراح وتمنی ایتدکلری اسلوب اوزره حق تعالی حضرتلری آنلرک اوزرینه یدی کون یدی کیجه حرارت
حواله ایلدی شویله‌که قیولرده وچشمه‌لرده ونهرلرده اولان صولری قینادی قوزدی پس حرارتدن
سردابلره قاچدیلر حرارت زیاده اولوب طاغلره چیقدیلر هر بری بر درختک دبنده یتم یتمه اولوب
یاتورایکن ناکاه برابر سیاه ظاهر اولوب بونلره قریب یرده قرار ایلدی بونلر نجات امیدیله اول سحابک
تحتنده مجتمع اولدیلر اول سحابدن آتش یاغوب آنلری بالکلیه احراق ایلدی ؛ انه کان عذاب یوم عظیم ؛
تحقیقا اول عذاب یوم الظلة اولدی یوم عظیمک عذابی اولدی مضارعیت سن ایکی قله دکلسن
برقله‌سن قله سرکوهه دیرلر وطاغه دخی دیرلر وصوفی صفیره قلتین دیرلر مرادسن معرفة الله‌ده
کوه راسخ کبی دکلسن ناقصسن حرارة وبرودة سببدن ظن ایدرسین تسبیه نظر ایلمزسن عذاب
ظله نک قصه‌سندن غافلسن که حق سبحانه وتعالی حضرتلری ابر سیاهدن که سبب باران وهوادر
آتش نازل ایلیوب اصحاب ایکه‌یی آنکله احراق ایلدی پس اسباب چوق کیمک وکورکلر کیمک که سبب
حرارت بدندر اشیاندر الله تعالی دیلرایسه سنی قات قات اسبابلر وکورکلر ایچنده صوغوقدن هلاک
ایلر که یکی ای بنده اعمال نظر ؛ فاعتبروا یا اولی الابصار ؛ حکم شریفنجه عبرت ودقت ایله نظر ایله
ای بنده درخیال ازبس که کشتی مکتسی ؛ تک بسوفسطائی بدظن زی خیالات فاسده‌یه اولقدر
مقید ومستغرق اولدک که اگر بو حال اوزره قالور ایسک آیتیه سوفسطائی بدظن مرتبه‌سنه
یتشورسن محسوساتی انکار ایتمکه باشلرسن مکتسی لباس پوش دیمکدر معجزه هود علیه السلام
درتخلیص مؤمنان ؛ پس حقیقت برهمه حاکم کیست ؛ که قریبست او اگر محسوس نیست ؛ ونحن اقرب
الیه من حبل الورید ؛ حکم شریفنجه اوقریبدر اگرچه کورنمز پس مؤمن اودرکه هر حالده حق تعالی حضرتلرینی حاضر
وناظر کوره معصیتدن احتراز ایلیه بل زکشتیهاش کان بند دلست ؛ کویم از کل جزو درکل داخلست
کلک کشتیلرندن سویلیوم که کشتیٔ الٰهی درکشتیٔ حکیمدن سویلرم که جزو در زیرا جزو کلده داخلدر وحضرت
رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بیورر ؛ لا تجلسوا عند کل عالم الا الذین یدعوکم من الخمس الی الخمس من الشک
الی الیقین ومن التکبر الی التواضع ومن العداوة الی النصیحة ومن الریا الی الاخلاص ومن محبة الدنیا الی
ترک الدنیا ؛ پادشاهان غائبی ات مجرند آنلرسنی یاد ایلدکلرندن حذر بودرکه سنک غائبلکلی
واستغراق وصفاکی ضایع ایدرلر چون خرتشنه خیال هریکی ؛ ازقفس تن هریکی شربت ملکی طرف تندن
هربری سالکک ذکر وفکرینی وذوق وصفاسنی شربت کبی امرلر ضایع ایدرلر پس بنجان قاموا کسالی ایدرلر
ازنبی سورهٔ نساده بوآیت کریمه‌یه اشارتدر ؛ ان المنافقین ؛ تحقیقا منافقلر ؛ یخادعون الله ؛ مکر وحیله
الله ورسولنه ومؤمنلره یعنی ظاهرا توحید وشرع اوزره اولورلر اما باطنا کفر وعصیان اوزره
اولورلر ؛ وهو خادعهم ؛ حالبوکه الله تعالی حضرتلری بونلره خدعه ایدیجیدر یعنی بونلرک حیله ومکرلری
مقابله‌سنده جزا ویریجیدر ؛ واذا قاموا الی الصلوة ؛ وقچن بو منافقلر قائم اولسه‌لر صلوته ؛ قاموا کسالی ؛
قائم اولورلر متثاقل اولدقلری حالده یعنی کسل ایله آغر آغر دیرلورلر فعلدن اکراه ایدرجسنه هم
کسالی بضم الکاف وفتح الکاف جمع کسلاندر آیکیسیده قرائتدر چون نیابد شاخ ازبیخش طبی
چون شاخ کندو بیخندن نازه لک بولیه قورر سخت اولور شول انسان کبی که آنک بیخ الکیاتدن

برنشیم

برنشیم اولیه سخت اولور عبادته قالقه کسل ایله قالقار اصلا عبادتدن بر ذوق حاصل ایتمز
بو سوزه شاهد ایستر ایسک ؛ قاموا کسالی ؛ آیت کریمه‌سنی اوقو قرآن عظیم الشاندن کل شی هالک الا
وجهه یعنی هرشی هالک اولیجیدر الا حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک ذات پاکی دکل مارمیت اذرمیت
یا ولیست ؛ مارمیت اذرمیت ؛ کندلکلرز واقع اولمشدر یعنی چونکه حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم
کندولکندن فانی اولمشلر کافرلر اوزرینه طپراغی رمی ایدیجی حضرت خدا اولدی تشکیم سورهٔ انفالده
بیوردی ؛ مارمیت اذرمیت ولکن الله رمی ؛ هیجان قال الله ازصمتش بجست ته آنجلین قال الله نطقی دخی
آنک خاموشلقندن حاصل اولدی یعنی نزول وحی کلدکده ؛ لا تحرک به لسانک ؛ بوجنبه ساکت اولدی
تاکه مهبط جبرئیل ومحل نزول وحی اولدی حدثوا عن بحرنا از لاحرج اول حدیث شریفه اشارتدر
؛ حدثوا عنی ولاحرج فرب حامل فقه غیر فقیه ؛ یعنی بندن روایت ایلیک گناه وحرج یوقدر چوق حامل
فقه واردرکه فقیه دکلدر رجوع بقصهٔ قبه وکنج ؛ دوست کی باشد بمعنی غیر دوست یعنی دوست
معناده هستک عینی اولور تشکیم حدیث قدسیده بیورر ؛ لا یزال العبد یتقرب الی بالنوافل حتی احبه
فاذا احببته کنت سمعه وبصره ولسانه ویده ؛ پس بو مضمون اوزره طالب کنج کنجک عینی اولور طالب
کنجک طلبی جانب حقدندر وکنجدن مراد کنج اسرار الٰهیدر زیرا دیمشلردرع هرچه در جستن آنی انی ؛
سجده خودرا میکند هرلحظه او ؛ سجده پیش اینه ست ازبهر رو ؛ پس شول کمسنه که اینه یه کندو
سجده ایلر کندو یوزینه سجده ایلر ؛ المؤمن مرآة المؤمن ؛ حکمنجه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک برنام زیبایی
مؤمن در مؤمن دخی مؤمندر پس چون مؤمن مؤمنک مرآتیدر مرآته قارشو سجده کندو یوزینه
اولور بیت خالق ارواح زاب وزگل ؛ اینه کرد وبرابر کرفت کر بدیدی زاینه اویک بشیز اگر صفای
خاطرله جانب مرآة جانما وکنج پنهان اسرار خدای بیهتا دن بر شمه کوریدی یا خیال ؛ زو نماندی
هیچ چیز بیکمان آندن هیچ براثر قالمز کلیله فانی اولوردی دانش دیکر زنادانی ما ؛ سربرآوردی
عیان کانی انا یعنی بزم دانشمز وآثارمز فنا اولدقدنصکره بردانش وبر علم دخی باش چیقاروب
تحقیقا بنم لازم اولرحق کزیده علم دیه ایدی تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر ؛ من عمل
بما علم ورثه الله تعالی علم مالم یعلم ؛ یعنی برکیمسه بیلدیکی علمیله عامل اولسه حق تعالی حضرتلری اکا
بیلمدیکی علمی ارث ایدوب بیلدیره لا اله کفت والا الله کفت ؛ کشت لا اله الا الله وحدت شکفت
آنک لاسی الا الله اولدی وحدت آچلدی رباعی تادل زبد ونیک جهان آگاه است ؛ دستش
زبد ونیک جهان کوتاه است ؛ زین پیش دلی بود وهزار اندیشه ؛ اکنون همه لا اله الا الله است ؛
پس بو مضمون اوزره جناب حقه طریق وصول فنا ایمش غیری دکل چشمهٔ راحت بر بشان
شد حرام ؛ میخورند از زهر قاتل جام جام ؛ بحکم الراحة فی القناعة ؛ وبموجب ؛ ثمرة القناعة الراحة
وثمرة التواضع المحبة ؛ قناعت اولمدیجه راحت حرام اولور انسانه علین کفرازا نابت ساخته ؛
محض کفران نعمت اولمغی توبه وانابه تبدیل ایمش انابت آن طالب کنج ؛ دیو حرص وآزو
مستعجل نکی ؛ وکان الانسان عجولا ؛ حکم شریفنجه استعجال ایله تک وپو ایدوب سعی ایلدم حرص
وطمع دیولری اوزرنده حواله موسی آن نار دید ونور بود ؛ زنکی دبدیم شب زحور بود ؛
تشکیم سورهٔ طه‌ده وسورهٔ قصص‌ده حق سبحانه وتعالی بیان بیورر یعنی اجله بوکا دائر آیات کریمه‌نک
تفسیری جلد مستوفی ذکر اولنمشدر آندن طلب اولنه معنی مصرع اول موسی علیه السلام اول نسنه‌یی که آتش

كوردی نوراید پس بیت اگر از جانب معشوق نباشد میلی :: كوشش عاشق بیچاره بجایی نرسد ::
لبیك حق اصحابنا اصحابا لیكن حق سبحانه وتعالی حضرتلری آی بزم اصحابمز اصحابنا ده حرف ندا محذوفدر یا
یا اصحابنا دیمكدر لفظ اصحابا مرهوندر دركشاد وبردنا صدرسرا اصحابا دركشاد دیمكدر یعنی حق سبحانه وتعالی
اصحاب تحقیق وارباب تدقیقه درخلوتخانهٔ اسرار وحدت كشاده قیلوب آنلری تا صدرسرای حقیقته ایلتدی
این دعا تو امر كردی زابتدا :: ورنه خاكی را چه زهره این ندا :: ادعونی استجب لكم :: بیوردك ورقی ادعوا
ربكم تضرعا وخفیة :: بیوردك پس بز سنك امركله دعا ایدرز یوخسه خاكك نه زهره‌سی واردركه دعایه قادر
اوله ورنه خانم آب ابم ده زعاین :: همچو عینین نبی هطالتین :: حضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم افندیمزك
بو دعالرینه اشارتدر مشهوردركه علیه الصلوة والسلام حضرتلری بعض اوقاتده دعا ایدوب بیورردی :: اللهم
ارزقنی عینین هطالتین :: یعنی ای بار اللهم سن بكا نصیب ایله ایكی كوزكه اغلیجی وكوز یاشی دوكیجی اولالر
:: قبل ان یكون الدمع دما :: یعنی كوز یاشی قان اولمزدن اول :: والاضراس جمرا :: دخی دیشلر آتش پاره‌لری كبی اولمزدن
اول یعنی قیامت كوننده تا نگه سد و مانع این آب بود :: دست ازان نان می بباید شست زود :: یعنی
تا كه كوز یاشك طوكدرر یعنی كثرت اكل مانع آب دیده در اول ناندن ال یومق كركدر نیتكیم علیه الصلوة والسلام
حضرتلری بیورر :: لا تمیتوا قلوبكم بكثرة الاكل :: اواز دادن هاتف طالب گنج را :: انكه حقست اقرب
از حبل الورید :: تو فكنده تیر فكرترا بعید :: ونحن اقرب الیه من حبل الورید :: مضمون شریفنجه اول سكا جان طمرندن یقیندر
سن تیر فكرك بعید بعید یرلره آتارسن جاهدوا فینا بگفت آن شهریار :: جاهدوا عنا نگفت ای بیقرار ::
سورهٔ عنكبوتده بو آیت كریمه‌یه اشارتدر :: والذین جاهدوا فینا :: شول كیمسه‌لركه جهاد وسعی وكوشش ایلیه‌لر بزم
حقمزده وكارمزده واقامهٔ امرمزده واطلاقده مجاهدهٔ اعادی ظاهر وباطن ایله جهاده شمولدن اوتریدر
:: لنهدینهم سبلنا :: البته بز هدایت ایدرز آنلره بزم جانبمزه سبل وصول اوزره سیر وسلوك ایتمكی یعنی
بزم جانبمزه واصل اولاجق طریق اوزره سلوك ایتمكی بز آنلره هدایت ایدرز :: وان الله لمع المحسنین :: تحقیقا
الله ذو الجلال حضرتلری محسنلر ایله در نصرت واعانت ایله معیت شریفه ای طالب حقده فكرت اوقنی
بعیدلره آتوب حقی كندوندن بعید ظن ایلیان كیمسه اول گنج حقیقی قبهٔ وجودكدن بعید صانوب تیر
فكری بیابانه آتمه كندویه كل فلسفی كبی آتی كندو دانشكله بیلمك دیلرسن چون بیابانه آترسن آتنك
گنجدن یكا اولور كندكجه گنجدن بعید اولورسن حق سبحانه وتعالی حضرتلری :: جاهدوا فینا :: دیدی :: جاهدوا عنا ::
دیمدی یعنی بزم حقمزده مجاهده ایلیك دیدی بزم حقمزدن ورضامزدن خارج اولان علمده وعمله مجاهده
ایلیك دیمدی پس سنك فكر دقیق وتصورات باریك وعلم ودانش فلسفیات وخارج از طریق ایله
حقی بیلمك وبولمق ایستدیكك هناك :: جاهدوا عنا :: مقامنده در پس بو حالدن رجوع ایله بیابانه آتمه
گنج اسرار حقایق ربانی‌یی كندو وجودكده بولمغه سعی ایله كه طریق بودر :: نه چو كنعان كو ز كبر وناشناخت
از كه عاصم سفینهٔ نوح ساخت :: سورهٔ هوده در :: قال ساوی الی جبل یعصمنی من الماء :: یعنی عنقریب
بر جبل بلند اوزره مقام ایدرم بنی صودن حفظ ایدر دیدی حضرت نوح علیه السلامدن قاچدی كوه
عاصمدن كندو ایچون كشتیٔ نجاة دوزدی یعنی اول كوه كندویه كشتیٔ نوح كبی خلاص ایدر صاندی
بیشتر اصحاب جنت ابلهند :: اكثر اهل الجنة البله :: اهل جنتك اكثری ابله اولورلر تا زشر فیلسوفی میرهند
آنك ایچون ابله اولورلركه فیلسوفلق شرندن امین وخلاص اولالر یعنی علوم فلسفه‌یی بیلوب منكر اولمقدن
بیلمیوب ابله اولمق یكدر هر علم كه صاحبنه مورث انكار اولور حقیقتده جهل آنك كبی علمدن یكدركه

زیرا

187

زیركی دان دام برد وطمع گاز :: تا چه خواهد زیركی را پاك باز :: زیركلك دام بردر یعنی دام سردر
وطمع خامدر وتفرقه‌در یعنی آلت انقطاعدر حقدن داستان آن سه مسافر :: محتسی از مطبخ انی قریب
انی قریب اجیب دعوة الداع اذا دعان :: حكم شریفنجه بر محسن آنلره مطبخ انی قریب دن یعنی حق سبحانه وتعالی
حضرتلرینك مطبخندن بر صحان حلوا كتوردی زیرا حقیقتده رزق اللهكدر رزق ویریجی اودر الكیاسة
والادب لاهل المدر زیركلك وادب كسب وطیران اهلی ایچوندر یعنی اهل شهر ایچوندركه آنلرك اولری
طپراقله خشتله بنا اولنمشدر الضیافة والقری لاهل الوبر قری كسر قافله ضیافت معناسنه در وبر قیلدن
ایله یوكنه دیرلر متعارف اولوركه ضیافت ومهماندارلق شول كیمسه ایچون وركه اولری یوكدن اوله یعنی خیمه
نشین اوله الضیافة للغریب والقری غریبلره ضیافت ومهماندارلق ایلمكی اودع الرحمن فی اهل القری
امانت قومشدر الله تعالی اهل قریه‌ده یعنی الله ذو الجلال حضرتلری قریه‌لرك اهلنه بو خصلتی ویرمشدركه بر غریب
كلسه قونقلیه اولورلر كل یوم فی القری ضیف حدیث هر كون قریه‌ده بریكی قونق واردر ما له غیر
الله من مغیث اول مهمان ایچون اللهدن غیری فریادرس یوقدر كل لیل فی القری وفد جدید هر كیجه
قریه‌ده بر جماعت جدید مهمان كلوب حاضر اولور ما لهم ثمة سوی الله المجید اول جماعت ایچون یا اول
اهل قریه ایچون یوقدر اللهدن غیری رجوع ایده جك ومیل ایده جك ر هست وگشت نهانی باخدا ::
بكه سنك وكوه وخاك وابرا :: وان من شیء الا یسبح بحمده :: مضمون شریفنجه جمیع اشیا حق سبحانه وتعالی
تسبیح ایدرلر وجناب حقه واگشت نهانیلری ورجوعلری واردر تشاخ وشیخ بجاج فخر البنیان فخر
فرزندان آزراه برد یولدن صاول جواب گفتن سلمان آنچه دید :: بهر این آورد یزدان ما برون ::
ما خلقت الانس الا یعبدون :: سورهٔ والذاریاتده اولان بو آیت كریمه‌یه اشارتدر :: وما خلقت الجن
والانس الا لیعبدون :: یعنی جن وانسی خلق ایلمدم الا بكا عبادت ایتمكدن اوتری خلق ایلمدم پس
انسانه واجب اولان اولدركه نه شیء ایچون خلق اولنمش ایسه اول ایشه مشغول اوله لیعبدون لیعرفون ایله
تفسیر اولنمشدر معرفة الله تحصیلنه سعی ایتمك اولیدر خود هزاران دانكه دید آتش عیان :: كی بگ
دل علی النار دخان :: اوله دگلدركه لاف اورر دخان آتشه دلالت ایلدی شبهم قالمدی یعنی
حقیقتی بیلدم دیش یعنی مصنوعات عالم صانعك وجودینه دلالت ایدر دیرسن پس فارغ كلی آتره دگر
علم الیقیندن عین الیقین رتبه‌سنه واصل اولوب كشف یقین ودیدهٔ حقیقت بین ایله مشاهدهٔ جمله
انوار تجلیات رب العالمینه قادر اولسن منادی كردن سید ملك ترمد :: گفت حق سیماهم فی وجوههم
زانكه غمازست سیما وسنم :: حق سبحانه وتعالی حضرتلری :: سیماهم فی وجوههم من اثر السجود :: بیوردی یعنی
بونلرك علامتلری واردر یوزلرنده اثر سجوددن ان بعض الظن اثمست ای وزیر سورهٔ حجراتده
جناب حق بیورر :: یا ایها الذین آمنوا :: ای الله ایمان كتورنلر وحق تعالی حضرتلرینك وحدانیته یقین
حاصل ایدنلر :: اجتنبوا :: اجتناب ایلیك ای كوندامنه علی جانب :: كثیرا من الظن :: یعنی ظنلرك اكثرندن
اجتناب ایلیك یعنی اهل خیر ومؤمنلر حقنده سوء ظن دن احتراز ایلیك كما قال النبی علیه السلام
:: ان احسن الظن من الایمان :: كثیرا مبالغه ایله ایراد ایلمسی هر ظنده احتیاط واهتمامدن اوتریدر
:: ان بعض الظن اثم :: تحقیقا ظنلرك بعضی دیندر اوله ذنب كه صاحبی عقوبته مستحق اولور
بو جمله جملهٔ مستأنفه در تعلیلدر اما ایچون چون ظن انیق است صدق با فروغ اشارتدر اول حدیث
شریفه :: الكذب ریبة والصدق طمأنینة :: یعنی كذب ریب وگمان وشبهه در وصدق اطمینان قلبدر

كفت الصدقة ترد للبلاء ∴ داو مرضاك بصدقه يافتى مصرع اول اشارتدر بو حديث شريفه كه عليه الصلاة
والسلام حضرتلرى بيورر ∴ الصدقة ترد البلاء وتزيد العمر ∴ ومصرع ثانى ∴ حصنوا اموالكم بالزكوة وداووا امراضكم
بالصدقة ∴ يعنى ماللريكز حفظ ايليك مرضلريكزه وخسته لريكزه صدقه ويرمكله نيست باطل هرچه يزدان
آفريد ∴ افحسبتم انما خلقناكم عبثا ∴ حكم شريفنجه هر نه كه حضرت خدا خلق ايلدى باطل دكلدر در روش تيغى
مكبا خود چرا ∴ چون همى شايد شدن در استوا روشده يوز اوستنه دوشرك يورييك نه ايچوندر
چونكه طريق حقده طوغرى يورييك ميسردر نتكيم جناب حق سورۀ ملكده بيورر ∴ افمن يمشى مكبا
على وجهه اهدى ∴ آيا شول كمسه كه يوزى اوزرينه دوشرك يوريوب صاغ وصول وپيش وپس كورمزلر
زياده هدايت بولمشدر ∴ امن يمشى سويا على صراط مستقيم ∴ ياخود صراط مستقيم اوزره طوغرى يوريين مى
هدايت بولمشدر بو برشيلر بيداى غوايتده حيران وسركردان اولنلر طريق مستقيم اوزره بصيرتله سلوك
ايليان مؤمنلر حقنده رباعى فرقست ميان آنكه ازروى يقين ∴ باديده بينا رود اندر ره دين ∴ با آنكه دو چشم
بسته بدست كشى ∴ هر كوشه همى رود بظن وتخمين ∴ برپيمبر امر شاورهم بدان سورۀ آل عمران جنابنده حق
بيوردى ∴ ولو كنت فظا غليظ القلب لانفضوا من حولك فاعف عنهم واستغفر لهم وشاورهم
فى الامر فاذا عزمت فتوكل على الله ∴ تفسيرى مرور ايتمشدر معناى بيت دلفك وزيره ويدر صراط مستقيم
اوزره طوغرى يورييك ممكن ايكن يوز اوزرينه دوشرك يورييك نه لازم صلى ايله مشاوره ايله
وعليه الصلاة والسلام حضرتلرينه مشاوره امر اولديغى بيل وسائر امته دخى مشاوره سنت اولديغى
بيل مشاوره دن يوز چويرمه تا كه سندن خطا صادر اولميه وبكا دخى ظلم اوليه امرهم شورى براى
اين بود حتم شورى ده اونكه آيت كريمه اشارتدر ∴ والذين استجابوا لربهم واقاموا الصلوة وامرهم
شورى بينهم ومما رزقناهم ينفقون ∴ تفسيرى قريبا مرور ايتمشدر پس مشاوره محمود صدر اى وزير
سندخى واجبدر كه مشاوره ايده سن تأنى وتدبر ايده سن تا كه ناحق يره بنم قتلمه سعى ايتميه سن
ديدى غيرت حق پرده انكيخته ∴ سفلى وعلوى بهم آميخته ∴ اوليائى تحت قبابى لا يعرفهم غيرى
مضمون شريفنجه غيرت حق بر پرده حاصل ايلمشدر سفلى اونك عوام الناس وعلوى اونك اولياء الله
بربريله آميخته اولوب قارشمشلردر اول پرده سببيله عوام اوليايى كورمزلر كفت سيروا اى طلب
اندر جهان حق سبحانه وتعالى حضرتلرى سورۀ انعامده ∴ قل سيروا فى الارض ∴ بيوردى يعنى سير ايلك
يريوزنى وطلب ايلك تا نكردد فوت اين نوع التقا ∴ كان نظر بخت وكيميا بقا تا كه فوت اولميه
اولياء الله حضراتيله ملاقى اولمق كه آنلرك نظرى بخت وكيمياى سعادت ابديدر حجت ايشان برحق
داحض است آنلرك دليلى وحجتى الله ذو الجلال حضرتلرى قتنده باطلدر نتكيم حم شورى ده بيورر ∴
والذين يحاجون فى الله ∴ شول كمسه لر كه حجت ايراد ايدرلر وخصومت وجدال ايدرلر دين حقده
من بعد ما استجيب له ∴ يعنى ناس قبول ايدوب دين حقه داخل اولدقدنصكره ∴ حجتهم داحضة عند
ربهم ∴ زائله باطله يعنى آنلرك حجتلرى باطلدر الله قتنده كه ظهور آياتدنصكره خصمك حجتنه ايراد التبس
عناد محضدر حكايت تعلق موش با چغز بو قصه دن حصه بودركه شول كمسه لركه هم جنسن ترك
ايدوب غير جنسى ايله اختلاط ايليه يعنى صالح وعابد نكوكار فاسق وفاجر بدكار ايله يار اوله بر نقصانى
تأثير صحبت ناجنس كندويه عقوبت وعذابه مستحق ايلر وصكره پشيمان اولور نتكيم اول چغز
موش بدكاره تعلقى حبسيله بلايه كرفتار اولدى وندامت الى دندان حسرتله چينه يوب ديدى

نوليدى موش بدكاره يار اولميايدم اول بنى بو بلايه اوغراتدى ديو فرياد ايلدى سود ويرمدى اولدى
نتكيم جناب حق سورۀ فرقانده بيورر ∴ ويوم يعض الظالم على يديه ∴ بر كون اوله كه يعنى قيامت كوننده
فرط حسرتدن اللرين ارقه سن اصرر ∴ ظالم عض اليدين واكل البنان وحرق الاسنان ∴ ودخى بونك
كبيلر كنايه لردر غيظ وحسرتدن زيرا بونلر غيظ وحسرتك رديفلريدر وظالمدن مراد جنس
ظالمدر يعنى جميع ظالملرك عاقبتى بويله اولور ديمكدر ∴ يقول ياليتنى اتخذت مع الرسول سبيلا ∴ اول
ظالم حسرت وندامتدن اللرين اصرر حيف اولوب دير نوليدى بن رسول الله بيله طريق اتخاذ ايتمش
اوليدم ∴ ياويلتى ∴ اى ولى ∴ ليتنى لم اتخذ فلانا خليلا ∴ كاشكى بن فلانى دوست طوتميه ايدم ∴ لقد
اضلنى عن الذكر ∴ اول دوست طوتديغم كمسنه بنى آزدردى وكمراه ايلدى الله تعالى حضرتلرينى ذكر ايلمكدن
ياكتاب الله ايله عمل ايلمكدن ياخود موعظۀ رسول استماعدن ياخود كلمۀ شهادتدن ∴ بعد اذ جاءنى ∴
بكا رسول كلدكدنصكره ∴ وكان الشيطان ∴ اول اضلال ايدجى دوست كه شيطان انسدر ياخود ابليس
اولدى ∴ للانسان خذولا ∴ انسان ايچون يعنى شيطان انسانى خذلانده شوروياكى ايدجى اولدى
طفل نوزاده شود حبر وفصيح ∴ حكمت بالغ بخواند چون مسيح اول طفل حضرت عليه السلام كبى حكمت
بالغه اوقوردى نتكيم حضرت عليه السلام اوقورى وديدى ∴ قال انى عبد الله آتانى الكتاب وجعلنى نبيا
وجعلنى مباركا اينما كنت ∴ جمله مرغان ترك كرده چيك چيك ∴ همزبان ويار داود ملك ∴
مرغان همزبان ويار اولديلر داود نبى عليه السلامه نتكيم جناب حق سورۀ سباده بيوردى ∴ ولقد آتينا
داود منا فضلا يا جبال اوبى معه والطير ∴ يعنى البته بز ويردك داود عليه السلامه كندو قتمزدن
زياده لك ويردك سائر خلق اوزرينه وعين المعانيده كتورمشكه فضلدن مراد حسن صوتدركه
حضرت داود عليه السلام زبور اوقودقجه سباع ووحوش جمع اولوب آنك آوازنى استماع ايدرلر ايدى
وهوا يوزنده طيور آنك آوازنى ايشيدوب بيهوش اولوب كندولرينى زمينه براغورلر ايدى صرصرى مى برد
برسر تخت شاه ∴ هر صباح وهر مسايك ماهه راه نتكيم سورۀ سباده حضرت خدا بيوردى ∴ ولسليمان الريح
غدوها شهر ورواحها شهر ∴ يعنى سليمان عليه السلام حضرتلرينه مسخر ايلدك ريحى صباح برآيلق واخشام
برآيلق يول كيدردى آن يكى زاكه عقلش فهم كرد ∴ فهم اين موقوف شد بر مرك مرد ∴ موتوا قبل
ان تموتوا ∴ حكم شريفنجه مرده اولوب صفات بشريتدن منخلع اولمغه ∴ وتخلقوا باخلاق الله ∴ ايله متصف اولمغه
موقوفدر بو وحدت حقيقى فهم ايلمك مبالغه كردن موش در لابه ∴ جزو خاكى كشت ورست ازوى
نبات ∴ هكذا يمحو الاله السيئات ∴ اولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات ∴ مضمون شريفنجه ودخى ∴ يمحو الله
ما يشاء ويثبت وعنده ام الكتاب ∴ فحواى لطيفنجه بعضى قوللرينك سيئاتن حسنات تبديل ايلر وبعضيلرينك
اولان قوللرينك سيئاتن محو ايدوب آنك يرينه حسنات ثبت ايدر ان دهد حق شان كه لا عين رأت
كه نكنجد در زبان ودر لغت اول شيئى ويرر حق سبحانه وتعالى حضرتلرى آنلره كه هيچ بر كوز كورمامشدر
نتكيم بيورر ∴ اعددت لعبادى الصالحين ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على قلب بشر ∴ لابه كردن
وچغز را يعنى مرغاجينك تضرع ايتمسيدر غريق بحر هدايت وصاحب ملك عنايت اولان اهل الله
كه بهانه مينديش ودر شيه مينداز كه هدايت ايتمكدن بكا بهانه فكر ايلمه فردايه صالمه تعجيل ايله تجلى
حالى يتشدر انجاح اين حاجت مرا كه فى التأخير آفات بنم حاجتمى روا قيلمقده تأخير ايتمه كه
تأخيرده آفتلر واردر قورقارم كه عمرم سعى ايتميه يا موانع ظهور ايليه ومقصودم حاصل فوت اوله

والصوفی ابن الوقت تشکیم بیورر مثنوی صوفی ابن الوقت باشد ای رفیق :: نیست فردا گفتن از شرط
طریق این دست از دامن پدر باز ندارد پسرانی پدرک دامندن کیدو طوتمز یعنی پسر پدرک دامانی
الدن قومز شفق صوفی وصوفینک پدر شفقی که وقت اورا که وقتدر آنی بنگرشی بفردا
محتاج نکرداند فردایه نظر ایتمکه محتاج ایتمز چندانش مستغرق دارد درگلزار سریع الحساب خویش
اول پدر پسرک اولقدر مستغرق طوتارکندینک سریع الحسابلغی گلزارینه که لاصباح عندالله ولا مساء
که عندالله صباح ومساء اولمز ماضی ومستقبل وازل وابد انجا نباشد ماضی ومستقبل وازل وابد
اول یرده اولمز حضرت آدم علیه السلام سابق ودجال مسبوق نباشدکه زیرا این رسوم در خطه عقل
جزوست وروح حیوانی یعنی سابقیت ومسبوقیت وماضی ومستقبل وازل وابد رسوم عقل جزوی در وروح
حیوانیدر عالم لامکان ولازمان این رسوم نباشد لامکان ولازمان عالمنده بو رسوم اولمز پس
او ابن وقتیست پس اول صوفی وقتنک ابنی در که لایفهم منه بر وقتنک اوغلی اولمقدن فهم اولنمز
الا نفی تفرقة الازمنة الا زمانلرک تفرقه سنک نفیی فهم اولنور چنانکه از الله واحد فهم شود
نفی دوی نه حقیقت واحدی تشکیم الله عظیم الشان حضرتلرینه واحد دیمکدن اثنینیتک نفیی فهم اولنور
حقیقت واحدیتی دکل که بود غماز باران سبزه را :: گفت سیماهم وجوه کردگار تشکیم سوره فتحده
:: سیماهم فی وجوههم من اثر السجود :: یعنی آنلرک علامتلری واردر یوزلرنده ایتدکلری سجده برکت اثرندن که
یوزلرنده نورانیت اولور مقصد بیتیه دیمک اولورکه چون برکسته ده اثر علم وعمل وعرفان وسیمای صالحان
مشاهده ایلدیس اول اثردن استدلال ایدرسن که آنده هدایت حضرت خدا وانوار تجلیات جمال مولا واردر
تازه کرد هر گلستان جمیل هر عارف کاملک گلستان جمال جمیلی پر خنده وگشاده اولمسی هست برباران
پنهانی دلیل باران پنهانی که فیض ربانی ونفحات سبحانیه در اول عارفک گلستان دل وجاننه جایی حقیقت
واصل اولدیغنه دلالت ایدر هر کراهت در دل مرد بهی :: چون درآید ازفنی نبود تهی اتقوا فراسة المؤمن
فانه ینظر بنور الله :: حکمنجه مؤمنک خاطرینه خطور معنا تهی دکلدر امتناع پیل ازشیران به بیت اصحاب
فیلک قصه سنه اشارتدر که فیجی اول فیللر کعبة الله اوزرینه سوردیلر فیلار بیت الله اوزرینه
وارمقدن امتناع ایدوب کیرو چکلدیلر جمله گفتندش میندیش ازحزر :: یکدو روزش مهلتی ده ای پدر
سوره یوسفده بوآیت کریمه یه اشارتدر :: قالوا یا ابانا مالک لاتأمنا علی یوسف وانا له لناصحون ارسله
معنا غدا یرتع ویلعب وانا له لحافظون :: تفسیری مرور ایتمشدر گفت این دانم که نقلش ازبرم :: می فروزد
در دلم درد وسقم تشکیم بیورر :: قال انی لیحزننی ان تذهبوا به واخاف ان یأکله الذئب وانتم عنه غافلون
درگذشت ازوی نشانه اتحان :: که قضا درفلسفه بود آن زمان که قضا اظهار حکمت ایتمکه ایدر اول زمان
یعنی یعقوب علیه السلام حضرتلری یاکلدوب یوسف علیه السلام اوزرینه مقدر اولان احوالی ظهور ایتدرمکه ایدی
این قضا را کون تصریفهاست :: چشم بندش یفعل الله ما یشاست اول بنیاس اهلک کوزلرینک
بندست :: یفعل الله مایشادر یعنی الله ذوالجلال حضرتلری دیلدیکنی ایشلمیدر کوییا دل کویدیکه میل او
چون درین شد هر چه افتد باش کو کوییا دل دیرکه چون میل قضای حق بوبله اقتضا ایلدیکه بو احوال ظهور
ایلیه هرچه باداباد دیو بتسلیم اولور هفت خوشه خشک وزشت ناپسند :: سنبلات تازه اش رامی جرند
سوره یوسفده بوآیت کریمه یه اشارتدر :: وقال الملک انی اری سبع بقرات سمان یاکلهن سبع عجاف وسبع
سنبلات خضر واخر یابسات یا ایها الملاء افتونی فی رؤیای ان کنتم للرؤیا تعبرون :: تفسیری جلد خامسده

مفصلا

مفصلا مرور ایتمشدر آندن طلب اولنه مقصد بیت سنبلات خشکدن مراد صفات نفس اماره وهوای شیطانی
وسنبلات تازه دن مراد زرع تخم اعمال صالحه وثمرات ایمانیدرکه آنلر بونلری ضایع ایدرلر دیمک اولور از
سوی عرشی که بودم مربط او :: شهوت درفکندم کاهبطوا مادرکه حضرت حوا در شجره منهیه دن میوه
یمکه آنک میل واشتهاسی سبب اولدیکه اهبطوا امری کلوب بزی جنت اعلادن ایندردی روح را ازعرش آرد
در حطیم :: لاجرم کید زنان باشد عظیم حطیم دیوار شکسته که مراد دنیادر :: ان کیدکن عظیم :: حکمنجه
زن طائفه سنک مکری عظیمدر وان سلام وسیم پیغام ترا شنک اول سلامکی وصلح وو دوستلقک
وخبرک ولطفکی کوردم حکایت شیب دزدان :: سر الناس معادن داد دست :: که رسول از برای چه
گفته است تشکیم بیورر :: الناس معادن کمعادن الذهب والفضة خیارهم فی الجاهلیة خیارهم فی الاسلام
یعنی طبایع معدنلر در آلتون وکمش معدنلری کبی بعض کسه لر واردرکه خصائل حمیده وافعال پسندیده
صاحبیدرلر وبعضی حقد وحسد وکفر وشقاوت صاحبیدرلر وجاهلیتده مختارقوم اولانلر اسلامده دخی
کزیده اولور حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا بیوررلرکه ناسک طبایعی معادن کبی اولدیغی وهرکسک
طبیعتده نه جوهر اولدیغی بکا معلوم اولمشدر وحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم افندمزک بوحدیث
شریفی ندن اوتری بیوردیغنک سری بزه معلوم اولمشدر وبو علم بکا ال ویرمشدر گفت وهو معکم
این شاه بود سوره حدیده ده در :: وهو معکم اینما کنتم والله بما تعملون بصیر :: یعنی حضرت خدا سزکله
بیله در علمیله وقدرتیله عموما وفضل ورحمتیله خصوصا هر نه یرده اولسه کز والله ذوالجلال حضرتلری
هر نه عمل ایشلرسکز کوریجی در وعملکزه مناسب جزا ویریجی در ازالم نشرح دو چشمش سرمه یافت
:: الم نشرح لک صدرک :: شرح ایتدکمی سنک سینکی یا محمد دیو صلی الله علیه وسلم بیورر دیمکدن علیه الصلاة
والسلام افندمز حضرتلرینک ایکی مبارک دیده لری سرمه حقیقت نما بولدی وآنکله عالم ظاهر وباطنی مشاهده
قلدی دید آنچه جبرئیل آن برنتافت اول نسنه یی کوردیکه جبرائیل آنی کورمکه طاقت کتورمدی یعنی
معراج کیجه سی علیه الصلاة والسلام حضرتلری سدرة المنتهی یه ایرشدکده جبرئیل علیه السلام آندن
یوقارو کتمدی :: لو دنوت انملة لاحترقت :: بر روایتده :: لودنوت انملة لاحترقت :: دیدی بیت اکر یکسر
موی برتر پرم :: فروغ تجلی بسوزد پرم :: پس آندن یوقارو یی کورمکه جبرئیل طاقت کتورمش اولدی درنظر
بودش مقامات العباد :: لاجرم نامش خدا شاهد نهاد سوره احزابده جناب حق بیورر :: یا ایها النبی انا
ارسلناک شاهدا ومبشرا ونذیرا وداعیا الی الله باذنه وسراجا منیرا :: که زشب خیزش ندارد سرگریز
یعنی کیجه قائم اولنلردن سرگریز طوتمز فاجز بوآیت کریمه حکمیله که :: ومن اللیل فتهجد به نافلة لک عسی ان
یبعثک ربک مقاما محمودا :: سرشناس ورازدان الهی ایدی پس ببیند جمله باطل رو دوم :: حبک الاشیاء
یعمی ویصم نقط مروی بودرکه :: حبک الشیء یعمی ویصم :: یعنی برشیئی سنک سومکلکک کوزلرنی
ایلر یعنی سودیکک کیمسه نک عیبنی کورمزسن وسویله رده ایشتمزاولورسون بازکرد ازرطب
ویابس حق نورد حق سبحانه وتعالی حضرتلری رطب ویابسدن پرده یی آچدی دوح رامی از ربی مهر
کرد تشکیم سوره بنی اسرائیلده بیورر :: یسئلونک عن الروح قل الروح من امر ربی :: روحی من امر ربی
مهریله مهرلدی یعنی الهی الله دن غیری کیمسه بیلمز دیمک اولور مبهمدر منظر حق دل بود در دو
حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک نظرکاهی کوکلدر ایکی جهانده تشکیم بیورر :: ان الله لاینظر الی صورکم ولا الی
اعمالکم بل ینظر الی قلوبکم ونیاتکم :: پس نظرکاه خدا دلدر دنیاده وآخرتده تشکیم سوره شعراده بیورر

یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم شد اسیران قضا میر قضا شاد باش ای
چشم تیز مرتضی شاد اول ای تیز ورضالنمش کوز یاخود مضاف اوله شاد اول ای مرتضانك تیز
چشمی دیمك اوله مراد حضرت پیغمبر اوله صلی الله علیه وسلم زیرا صدد آنده در عارف از معروف بس درخواست
کرد کای رقیب ما تو اندر کرم وسرد تشکیم سورۀ نساده جناب حق بیوردی ان الله کان علیکم رقیبا یعنی
تحقیقا الله تعالی سزك اوزریکزه کوز جیدر سزك هر قول واحوالکزه وافعالکزه مطلعدر پس
انسان کرکدرکه الله ذو الجلال حضرتلرینی حاضر وناظر بیلوب معاصی یه جرأت ایتمکدن حذر ایلیه حضرت مولانا
قدس الله سره الاعلا بو مصرعده حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلمك لسان شریفلرندن حق سبحانه
وتعالی حضرتلرینه مناجات طریقیله بیوررلرکه سن بزم هر حالمزه ناظرمز وحافظمزسن چشم بند ما شده دید
سبب ای برانا لونراه روز وشب ای بزی دائم کورن برسنی کورمزز کیجه ده وکوندزده هرکز در لطف
معروف تو بود آن ای بهی پس کمال البر فی اتمامه انما الاحسان الا بالتمام حکمنجه احسانك کمالی اتمامنده
بسی سنده احسانکی تمام ایله ربنا اتمم لنا نورنا با الساهره حرف ندا محذوفدر یا رب تمام ایله بزم نورمزی قیامت
کوننده انجنا من مفضحات القاهره بزه نجات ویر خلاص ایله قهر ایدیجی رسوالقلردن یعنی قیامت کوننك
رسوالقلرندن دید روی جز تو شد غل کلو کل شیء ما سوی الله باطل یرنیجه الله تعالینك غیریدر باطله
یعنی هالك وزائلدر روبه آورد چون تشنه بابر آنکه بود اندر شب قدران بدر اول شب قدرده
اول بدرك اولمش ایدی یعنی شاهی کیجه کورمش ایدی اول شاهك خدمتنده اولمش ایدی یوزینی شاهه
طوندی شویله که تشنه ابره واب توجه ایدرکبی دو زمردن نیست زان فیها عدد آن هنر فی جیدها حبل
مسد اول هنر صاحبنك بوینده خرمالفندن یاپلمش محکم ایپ اولور اخرتده همین زید نامان نباید
عار داشت اکرچه سك بدنام وپلید در اما آندن عار ایتمك کرکدر چون حضور سلطانه خبر
ویرر وبیدار اولور پس آنك بدنامه لقندن عار ایتمك کرکدر یعنی شول کیمسه نك که قولی فعلنه اویمز
آنك نصیحتی نافعدر آنك فعلنه باقمه قولیله عامل اول لا تنظر الی من قال وانظر الی ما قال حکمنجه
آنك قولنه نظر ایله حالنه نظر ایلمه قصۀ آنکه کاوی ایه بجم کل سیاه ایله دیمکدر کل تیره عطف تفسیر اولمق
کرکدر هرکه چون زنبور وحیستش نقل واوحی ربك الی النحل مضمون شریفی اوزره هرکیمك که
زنبور کبی نقلی وحی ربانی اوله چون بنا شد خانه او پر عسل نیجون آنك خانۀ قلبی پر عسل معارف
الهی ولذت اسرار نامتناهی اولیه اهبطوا افکند جان را در حضیض از نماز کرد محروم این محیض
آنا سجده دن محروم ایلدی بو صورت کورمك حیض کوردکده نساقسمی نمازدن محروم اولدقلری کبی
ای رفیقان زین مقیل وزین مقال اتقوا ان الهوا حیض الرجال مقیل قیلوله ایچون یتاجق یره دیرلر
لکن قیلوله نك بو محله مناسبتی یوقدر مقیل ده میم زائد اوله نظم ایچون مراد قیل وقال دیمك اوله یعنی
ای رفیقلر قیل وقال نفس وهوادن وحب شهواتدن صاقننك که تحقیق هوا حیض رجالدر یعنی
حیض کورن خاتونلر نمازدن محروم اولدقلری کبی نفس وهوا دخی رجاله طاعت وعبادتدن محروم ایلر
وآن کلی کز رش حق نوری نیافت شول کلا تن آدمی که حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك نور نثار ایلدیکی
وقت برنور بولمامش اوله تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر ان الله خلق الخلق فی ظلمة
ثم رش علیهم من نوره فمن اصابه من ذلك النور فقد اهتدی ومن اخطأه فقد غوی پس بو مضمون اوزره
هرکیم اول رش نوردن بی نصیب اوله پردر اونك وجودلرك صحیفه نه تحلی ایرمز یعنی کوهر معارف

الهی

١٩٠

الهی واسرار نامتناهی وجوهر ایمان وعرفان وطاعت وغفران ایله پر اولان بدنلرك صحیفه اول بی
نورلر طاقت کتورمزلر رجوع کردن بقصۀ طلب آن موش ای خنك چشمی که عقلستش امیر
عاقبت بین باشد وصبر وقرر عاقبت کوریجی اولور وعالم روشن اولور دام دیکر بد که عقلش
در نیافت وحی غائب بین بدین سوزان شتافت وحی غائبی کوریجی اولنك عزیز توجه آندن اوتری
عجله ایدوب قاچدیلر تاکه فتنه دام بلادن کندولرینی خلاص ایلیه لر قصۀ عبد الغوث نی بنی قنود جود محمد
حضرت نبی علیه الصلوة والسلام بیورمدیمی که سخا واخلاق حمیده شاخ جنت دان بدنیا آمده شویله بیلکه
جنت اشجارنك بداغیدرکه دنیایه کلمشدر تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر السخاء شجرة من
اشجار الجنة اغصانها متدلیة الی الارض فمن اخذ منها غصنا قاده ذلك الغصن الی الجنة وینه بیورر
السخاء وحسن الخلق غصنان من شجرة الجنة بود جنسیت در ادریس از نجوم هشت سال با زحل
بد در قدوم ادریسده جنسیت واریدی نجومدن تشکیم جناب حق سورۀ مریمده بیوردی واذکر فی الکتاب
ادریس انه کان صدیقا نبیا ورفعناه مکانا علیا روایت ایلدیلرکه ادریس علیه السلامك ادی اخنوخدر
فرزند یرد بن مهلائیل بن قینان بن انوش بن شیث علیه السلامدر عابد وزاهد کیمسه ایدی سکسان بیل عبادت
ایلدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری آکا نبوه ویردی یوز التمش سنه خلقی دعوت ایلدی آکا ادریس دیدکلری
زیاده درس ایتدیکی ایچوندر در قنا دند از نحن الصافون درجه با بد بیسته سرنکون سورۀ والصافاتده
جناب حق بیوردی وما منا الا له مقام معلوم وانا لنحن الصافون یعنی بزدن کیمسه یوقدرکه آنك مقام معلومی
اولمیه وبز صف طوتیجیلرز مقام عبودیتده ملائکه طرفندن جناب حق حکایه بیورر ملائکه پرست اولنلره
رد ایچوندر یعنی بز مقام عبودیتده صف طوتوب قوللق ایدرکن سز بزی اله اتخاذ ایدوب بزه سجده
ایلدیککز برنیج دکلدر دیمك اولور وهاروت وماروت اول مقام عالیدن وصف عبودیتدن دوشدیلر
ای بسا درکور رفته خاك وار به زصد احیا بنفع وانتشار بو زنده دن یکدر نفعده وبذل
ونثارده تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر من زاره فی مماته فکانما زاره فی حیوته ومن زاره
وجبت له شفاعتی پس علیه الصلوة والسلام حضرتلری وسائر انبیای عظام واولیای کرام حضراتی صورتا
مرده شکل یافته اند در اما حقیقتده زنده درلر خلق خدایه نفعلری یتشور داستان آن مرده وظیفه
داشت از خشب شعر لیس من مات فاستراح بمیت یعنی هرکیمکه اولدی راحت اولدی اولمش دکلدر
انما المیت میت الاحیاء تحقیقا میت دکلدر الا زنده لر میتیدر یعنی فانی سز زنده مرده کبیدر وفانی اولو
مرده زنده حکمنده در آمدن حضرت جعفر صادق رضی الله عنه بکرفتن قلعه به تنهایی ومشورت
کردن ملك هست جمعیت بصورتها فشار جمعیت باطن اولمز ایسه جمعیت صورت باطلدر تشکیم بیورر
تحسبهم جمیعا وقلوبهم شتی یعنی صورتا کندولری جمع اولمش ظن ایدرسن حالبوکه قلبلری پریشاندر پس
جمعیت واتفاق درون دلدن کرکدر مالك الملك است بد هد ملك حسن یوسفی را تا بود چون
ماه رزن حق سبحانه وتعالی حضرتلری مالك الملکدر ملك حسنی ویرر یوسفه تاکه اول یوسف الله ابر سپید وصافی
ولطیفك صوی کبی پاك وصیاه افزا روی موسی بار قی انگیخته بخش رواو نوبره آویخته حضرت موسی
علیه السلامك یوزی برق اوریجیلق حاصل ایتمش که کاهی آنك یوزی تجلی ظاهر اولور جسن نی مشکوة دان
ولشان زجاج تافته برعرش وافلاك این سراج آنك جسمانی مشکوتدر وقلبلری زجاجه در قندیلدر
بو بیت اشارتدر سورۀ نورده بو آیت کریمه یه الله نور السموات والارض الی قوله نور علی نور زین حکایت کرد

آن ختم رسل که از ملیک لایزال لم یزل حق سبحانه وتعالی حضرتلرندن توحید قدسی یی روایت ایلدی
اول ختم رسل صلی الله علیه وسلم : لا یسعنی ارضی ولا سمائی ولکن یسعنی قلب عبدی المؤمن النقی النقی : بر دکی
زین اینه پنجاه عرس : بشنو آیینه ولی شرحش مپرس بر دمده بو اینه دن بجد مهمانی وعرس یعنی دکوکن
وضیافت وجمعیت وپند ونصیحت وکلام حکمت وارشاد طریقت استماع ایله ولکن شرحن صورمه زیرا امر وجدانی
قابل وصف وتعبیر دکلدر . وز هوای عشق آن نور رشاد اول نورک عشق ومحبتندن خود صفورا
هر دو دیده باد داد صفوراکه حضرت موسی علیه السلامک زوجه سی ایدی وحضرت شعیب علیه السلامک
قیزیدر واول تجلی نورینک محبتندن واکا باقمغه حریص اولدیغندن ایکی کوزلرین یله ویردی یعنی اعمی اولدی رجوع
کردن بحکایت آن شخص وام کرده : گفت یا حادی انخ لی ناقتی اول غریب تبریزه قریب اولدقده دیدی
ای شتربان سراینده حادی هوی یه سورر کن سرود ایدن دیرلر ای شتربان سراینده بنم ناقهمی چوکر یعنی
ای نفس که انواع نغمات ایله اشترنی سورر سن تبریزده قرار ایله جار اسعادی وطارت فاقتی بکا
سعادت ویریجی کلدی وبنم فاقم اوچدی فقر وفاقم زائل اولدی ابرکی یا ناقتی طاب الامور ای بنم ناقهم چوک
اوتور ایشلر ایو وطیب اولدی ابرک امر حاضردر برک البعیر دیرلر قچن حیوان چوکه اوتوره یعنی
ساکن اول ای تن ناقه سی که جمله ایشلریمز مرادمز اوزره اولدی ان تبریزا مناخات الصدور تحقیقا
تبریز صدورک مناخلریدر مناخ حیوان چوکه جک یره دیرلر صدور صدرک جمعیدر صدر برقومک اولوسنه
وصدر نشین اولاننه دیرلر یعنی تبریز اولولرک خوابکاهیدر اسرحی یا ناقتی حول الریاض اسرحی امردر
سرحدن یعنی اوتله ای بنم ناقهم روضه لرک حوالیسنده یعنی غداکن ای تن ناقه سی معارف روضه لرنده
وعوارف چراکاهنده که مجلس پیر کاملدر تشبیه بویورر مجالس العلم ریاض الجنة : پس پیرک مجلسی جنت
روضه لرندن بر روضه در آنده اوتله یعنی غدای معنوی اخذ ایله ان تبریزا لنا نعم المقاص مقاص
قبض الرجق مکانیدر یعنی تبریز بزه ایو الرجق یردر یعنی صحبت علم وعرفان ومجلس پیر حقیقت دان بزم ایچون
ایو قبض الرجق مقامیدر باخبر شدن آن غریب از وفات محتسب واستغفار از اعتماد بر مخلوق وتعویل تعویل
اعتمادک مرادفیدر بر عطای مخلوق ویاد نعمتهای حق کردنش وانابت بحضرت حق زیرا طلب رزقده
مخلوقی حق تعالی حضرتلرینه برابر طوتمش اولدی رزقی مخلوقدن طلب ایتمکله همان بو عمل کافرلرک صنملری اولوهیته
حق تعالی حضرتلرینه برابر طوتدقلری کبی اولور تشبیه بویورر ثم الذین کفروا بربهم یعدلون ثم استبعاد در کفارک تفکره
عدولی یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری سموات وارضی وظلمات ونوری ونعم دنیویه واخرویه یی عطا قلدیغی
بونعمتلرک بریسنی خلق ایتمکه قادر اولمیان اصنامی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینه عدیل طوتدقلرینه استبعاددر
معنا ایتمک اولورکه تحقیقا ربلرینه اوثانی معادل طوتارلر یعنی برابر ایدرلر او وثاقم داد وتو چرخ وزمین
ویکا اوده ویردی سن چرخ وزمانی خلق ایلدک بزم ایچون تشبیه بویورر : الذی جعل لکم الارض فراشا
والسماء بناء : ما کجا بودیم کان دیان دین : عقل میکارید اندر آب وطین بزقنده ایدک که اول جزاویریجی
وحاکم روز قیامت زاختران صباحت او مصباحها : وز طبایع قفل با مفتاحها اختردن مصابحلر
خلق ایلدی تشبیه بویورر : ولقد زینا السماء الدنیا بمصابیح وجعلناها رجوما للشیاطین : بر صطرلاب
نقوش عنکبوت : بهر اوصاف ازل دارد ثبوت اصطرلابکه متعدد دائره کریه در جدولنک مافوقنده
اولان دائره نک آدیه عنکبوت دیرلر حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلانک مرادلری انسان کاملدر
ونقوشدن مراد افکار جیادندر تو هم از دشمن چه کینی میکشی : ای زبون ششش غلط در هر ششی

ای ششش چینک زبونی جهان ششش چینک ظاهردر یا مغلوب غلط ایلین ان عداوت اندرو عکس حقیقت
یعنی عکس قهر حقیقت حالدن شد نعمت منعم علیه محیی الموت ست فاجتنا زوالیه مرده لرن ایدیجی در آنک
جانبنه کلک زو حیاة عشق خواه وجان مخواه : نوازو آن رزق خواه ونان مخواه تشبیه رسول اکرم صلی الله
علیه وسلم دعا ایدوب بویوررلر : اللهم اجعل حبک احب الاشیاء الی باز عقلش گفت بگذار این حول : خلق
دوشاست ودوشاست خلق اول خواجه عین حق اولمشدر زیرا چون اوصاف بشریتدن منخلع اولدی وجودی
مجازیدن خالی اولدی : تخلقوا باخلاق الله حکمنجه اوصاف الهی ایله پر اولدی کندولکندن فانی وحضرت حقله باقی اولدی
حضرت مولانا قدسنا الله بسره الاعلانک مرادشریفلری بودرکه هرکیم فضل ورحمت وفیض وعنایت وجنان
دعا وهمت وجلب سخا ومنفعت ایچون علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلرینک روضه مطهره لرینه یوزلر
سوره یاخود بر ولی کاملک مرقد منورینی زیارت ایلیه ویا بر صاحب حال وکوشه نشین وخلوت کزین
عزیزک زیارتیله مشرف اوله البته مراد دنیوی واخروی حاصل اولوب فضل وعطایه وفیض سخایه که واصل اولور
آنی الله تعالی حضرتلرندن بیلمک کرکدر کرچه آنلر یوزندن ظهور ایدر اما آنلرک حرمتنه حق تعالی حضرتلریدر آنی ویرن
تن ببین وآن مکن کان بکم صم : کذبوا بالحق لما جاءهم یعنی انبیا واولیایی تن کورمه صورتلرین کوروب سیرتلرندن
غافل اولمه آنی ایله که اول اصم وابکم اولان منکرلر ایلدیلر مصرع ثانی سؤال مقدره جواب در یعنی اول منکرلر
نه ایلدیلر دیمک لازم کلدکده جواب بیوردیلرکه : کذبوا بالحق لما جاءهم : حقی تکذیب ایلدیلر شول وقتده که
بونلره کلدی سورة الانعامده بو آیت کریمه یه اشارتدر : فقد کذبوا بالحق : پس تحقیقا تکذیب ایلدیلر کافرلر قرآنی
: لما جاءهم : اولوقتکه آنلره کلدی : فسوف یأتیهم : پس عنقریب آنلره کلور ظاهر اولور : انباء ما : شول شیئک
خبرلریکه : کانوا به یستهزؤن : یعنی عنقریب ظاهر اولور اول شیکه آکا ایدرلردی آنک ظهوری یا دنیاده نزول
عذاب وقتنده اوله یاخود آخرتده اوله یعنی آخرت عذابنه مبتلا اولدقلری وقت بیلورلر یاخود ارتفاع آیات
اسلام واقتدار وشوکت صادر زمان سعادت سنیۀ خیر الانام علیه السلام زماننده اوله دیدن او دیدن خالق
شدست : ومن یطع الرسول فقد اطاع الله : نص شریفی موجبنجه اکا اطاعت الله تعالی حضرتلرینه اطاعتدر وآنی
کورمک آنی کورمک کبیدر خاصه این روز درخشان از خودست : نه ودیعه آفتاب وفرقدست آنک نوری
امانت دکلدر آفتاب وفرقدان نوری کبی مدحت وتسبیح او تسبیح حق آنک مدح وذکری الله ذکریدر
الله تعالی حضرتلرینی ذکر ایلمکدن نیجه ثواب حاصل اولور ایسه علیه الصلوة والسلام حضرتلرینه صلوات وسلام ایلمکده
دخی ثواب بی نهایه حاصل اولور وانبیا علیهم السلام واولیای کرام حضراتیله صلحانک ذکرلرنده ثواب مقرردر
مثل دو بیتی همچو آن غریب شهر کاش : اندرین کاشان خاک از اصول بو کاشان دنیاده اصول ودو بیتی
اولدیغندن چون عمر میکرد چون بنوی علی عمر کبی ولان کز چونکه علی اولهرسی کوشه کوشه نقلاند
ای عم خبر ای عجب اوراده میدر خیر یوخسه غیری برده میدر یعنی بو مرشدمی بیکدر یوخسه غیری مرشدی
بیکدر دیو کزلر آنی بیلمزلرکه جمله سی بر نور در آیرلق یوقدر پس بمعنی باغ باشد این نه آب برابر ماننگ
ایچنده که میوه نک عکسن کوره سن آندن آلوب اکل ایده سن ودخی سیدیکی طولدیره سن پس
حقدادو اول آب آب اولمز باغدر اولور یعنی بر فقیرک وجودنده انعکاس حقیقت خدایی کوره سن وآندن
ثمرات فیض الهی اخذ ایدوب سنید وجودکی پر ایلیه سن اول ولی کاملدر واصل حقدر عوامدن دکلدر
پس مشو عریان جو بلقیس از حباب پس آنک کبی بر ولی کاملی بولمغه سعی ایله که آنک جوی وجودندن
ثمرات فیض الهی اخذ ایده سن وبر ناقص کامل صانمه بلقیس کبی حبابی کوروب صوظن ایدوب عریان اولمه

سل سبیل طریق اخذ ایله کندو هوای نفسکدن سؤال ایله سبیلی یعنی طریق حقی اهلندن صور من جنبة
الله نحو السلسبیل جناب حقدن سلسبیلکه جنت ارمغیدر آنک طرفنه طریق سؤال ایله لاتکن طوع الهوا مثل الحشیش
بهوایه طایع اولمه گیاه تازه گبی زیرا گیاه تازه نه طرفدن هوا گلسه مطیع اولور میل ایدر ان ظل العرش اولی من عرش
تحقیقا عرش سایه سی اولادر عرشک سایه سندن عرش قشردن وغبار وحدت یاپیلان کولکه لکدر نفس
وهوایه اویمق عرشک سایه سنه قاملقدر واطاعت حق عرشک سایه سنه واصل اولمقدر پس منتهب صنعت اشد
ابن شهره زاو بر اوستادک نامیدر هندوستانده یعنی منتهب خلق ایدیجیدر بو اوستاد ماهر یعنی صانع
کاملدر حضرت خدا زنت زاهم زنت وحق راحق نما حضرت رسول اکرم صلی الله علیه دائم دعا ایدوب
بیورر لر دی اللهم ارنا الحق حقا وارزقنا اتباعه وارنا الباطل باطلا وارزقنا اجتنابه اللهم ارنا الاشیاء
کما هی قلب بین اصبعین کبریاست بو حدیث شریفه اشارتدر ان قلوب بنی آدم بین اصبعین من اصابع
الرحمن یقلبها کیف یشاء یعنی بنی آدمک قلوبی حق سبحانه وتعالی حضرتلرینک ایکی صفتنک آراسنده در
بری توفیق وبری خذلاندر حق تعالی حضرتلری اشیاء کاه خیره وکاه شره سوق ایدر تاکه لطف وقهر
وفضل وعدلنک آثاری ظاهر اوله رجوع بقصه آن پای مرد روز پاداش آمد و پیدا شدن عوض
کونی کلدی وظاهر اولمق کونی کلدی الدنیا مزرعة الآخرة حکمنجه دنیاده تخم خیرات زراعت ایلین آخرتده
عوض کورر ان الله لا یضیع اجر المحسنین عند الله اعمال صالحه وخیرات وحسنات ضایع اولمز بلکه برینه بیک
اجر ویریلور گفتش خواجه در خواب بان پای مرد قیمت انرا نداند جز ملوک فاجتهد بالبیع ان لا تخدعوک
اول کوهرک قیمتنی ملوکدن غیری کیمسه بیلمز جهد ایله آنی صاتمقده سنی الدامسونلر یعنی جواهر حقایق
ربانی بی متاع قلیل دنیایه صاتمیه سن که اهل دنیا هرنقدر دنیا مالنی چوق ویرسه لر یه سن الدنمش اولورسون
آنک قیمتنی ملوک ارباب تحقیق بیلور اهل دنیا بیلمز گشته بانی همچو سگ قی را اکول هستی نحله
بر قول رسول یعنی برکیمسه که عطا وبخشش ایدر صکره پشیمان اولوب کیرو آلور آنک گبی دیکه قی ایدر
صکره اول قیئی ایندیکی نسنه یی اکل ایدر تشکیم بو حدیث شریف شهادت ایدر العائد فی هبته کالکلب یعود
فی قیئه ور ببندد در بنا بدان زرش تا بریزد آن عطا را بر ترش اول عطایی ایلتوب قپوسنه دوکسه ند
اگر اول مهمان قپوسن بند ایدوب التونک زیانکسن کرکمز المزم دیرسه پرکه انجا بکذرد زری برد از کرم
آنک قپوسنه اوغرارسه التونی الوب کیتسون خواب دیدم خواجه معطی المنی آرزولر اعطا ایدیجی خواجه یی
واقعه ده کوردم واحد کالالف ان امر عنا وآحد کالف در اول خواجه اگر برامر دیلسه با هنور بر لر
صعب اولوب رنج وعنا ایله تحصیل اولنمق لازمکلسه طوق دولت بسته اندر غل فقر تشکیم علیه الصلوة والسلام
حضرتلری بیورر الفقر شین عند الناس زین عند الله تعالی تا بگفته مصطفی شاه نجاح تاکه بیوردی
حضرت مصطفی شاه ظفر صلی الله علیه وسلم السماح یا اولوا النهی رباح سخا وکرم فایده در ارتغه جاری
ما نقص مال من الصدقات قط صدقه لردن اکسلمز هرگز یعنی اکسلمز هرگز مال انما الخیرات نعم المرتبط
تحقیقا خیرات دگلدر الا ربط برلرنک کوچکیدر مالا باغلمق یعنی خیراتدن گوزل بر یوقدر مال حرفانک
ضایع اولمز آخرتده برینه بیک اجر وعوض ویریلور حوشش وافزونی زر در زکات عصمت از فحشا
ومنکر در صلات صلوتده فحشادن ومنکردن عصمت وحفظ واردر تشکیم جناب حق بیورر ان الصلوة
تنهی عن الفحشاء والمنکر استمداد عارف از چشمهٔ حیاة ابدی مستغنی شدن او از اجتناب از جیفهای
بی وفا یعنی عارفک مستغنی اولمسی دنیانک بیوفا جیفه لرینک صوفی جیفکدن جذب ایتمکدن کم علامة ذلک

که اول حیاة ابدیه سرچشمه سندن عارفک سیر اولمسنک علامتی التجافی عن دار الغرور دار غروردن
بعید اولمقدر تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردی اذا دخل النور القلب انفسح وانشرح قچن قلبه
نور ایمان واعتقاد ومعارف الهی داخل اولسه منفسح ومنشرح اولور یعنی انشراح صدر ووسعت قلب حاصل اولور
فقیل هل لذلک من علامة یا رسول الله دینلدی یعنی اصحاب کرام حضراتی دیدیلر قلبه نور داخل اولمسنک علامتی
وارمیدر یا رسول الله صلی الله علیه وسلم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردیلر بلی التجافی عن دار الغرور
دار غروردن بعید اولمق یعنی دنیادن ایراغ اولمق والانابة الی دار الخلود ورجوع ایتمکدر دار الخلوده یعنی آخرته
والاستعداد للموت قبل نزوله ومستعد اولمقدر موته موت نازل اولمزدن اول تو نه ترسیدی زعدل کردکار
من همی ترسم تو ترست ازین بدار یعنی سن قورقمدک کردکارک عدلندن بویله فعل شنیعه وعصیانه جرأت ایلدک
بن الهدن قورقارم بنی الکدن قوی تشکیم جناب حق سوره حشرده خبر ویردی کمثل الشیطان اذ قال للانسان
اکفر فلما کفر قال انی بریء منک انی اخاف الله رب العالمین فکان عاقبتهما انهما فی النار خالدین فیها
وذلک جزاء الظالمین چونکه دریا بر وسایط رنگ کرد چونکه حضرت خدا واسطه لره رنگ ایلیوب زرافقیلن
کوستردی روان شدن شهزادکان بهوای وخود باآن اسبه او حیث ولیتم فثم وجهه ولله المشرق والمغرب
فاینما تولوا فثم وجه الله ان الله واسع علیم مضمون شریفنجه هر نه جانبه توجه ایلسکز وجه الله آنده در
اسم شیطان انجا شد پدید که بزیدی شد زفضلی بایزید تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردی ما منکم
من احد الا وله شیطان سزدن برکیمسه یوقدر الا آنک ایچون برشیطان واردر هربریکزک برشیطانی واردر
قیل ولک یا رسول الله قال علیه السلام وانا الا ان الله اعاننی فاسلم شیطانی ولا یأمرنی الا بخیر
اصحاب کرام حضراتی دیدیلر سنکده شیطانک وارمیدر یا رسول الله صلی الله علیه وسلم علیه الصلوة والسلام
حضرتلری بیوردیلر که بنده واردر لکن الله تعالی حضرتلری بکا عون وعنایت ایلدی تا شیطانم مسلمان اولدی
بکا امر ایتمز الا خیره چونکه الانسان حریص ما منع کیست کز ممنوع کرد ممتنع کیمدرکه ممنوعدن ممتنع اوله
یعنی اول کیمسه واردرکه برشیئدن منع ایلسه لر اول ممنوع اوله اول شیئدن احتراز ایلیه بو حدیث
شریفه اشارتدر که بیورر الانسان حریص علی ما منع یعنی انسان حریصدر منع اولنان شیئه اوزرینه بوجه
لما منع دخی روایتدر پس ازین یغوی به قوما کثیر پس بونهی وصفدن چوق قوم غوی وگمراه وضال
ایلر الله تعالی حضرتلری هم ازین یهدی به قلبا خبیر هم بونهیدن وصفدن هدایت ایلر الله تعالی حضرتلری
قلب خبیری یعنی قلب خبیر صاحبلرینی کر ببندی در حسطیلی کاو تر باز یابی در مقام کاو خر یعنی کاو
باغلدیغک یرده خر بولورسن یعنی عمل ایدرسن اکا اعتقاد ایدرسن صکره تفحص ایلسک خلافی ومراد
مخالفی حاصل اولور کپس آنها شتن وبیماکردن وزیان کرسک نقطط خلاف دیدن یعنی کیمسه دیدن
از چیزکه وجود نداشته باشد رفتن پسران سلطان بان قلعه بحکم آنکه الانسان حریص علی ما منع
بسوی آن قلعه ممنوع عنه راندند وآن همه وصیتها واندرزهای پدر زیر پای نهادن تا در چاه بلا افتاده
ومیکفتند ایشان از نفوس لوامه که الم یأتکم نذیر آیا سزه آخرت عذابندن تنذیر وتخویف ایدیجی
پیغمبر ناصح کلمدی وایشان گریان وپریشان میگفتند نذیری تکذیب ایتدکلرینه اعتراف ایدوب گریان وپریشان
اولدقلری حالده دیرلردی لو کنا نسمع او نعقل نذیرک کلام حکمت آمیزین استماع ایدیدک یا آنک کلامنی
تعقل ایدیدک یا آنک انذارینک معناسنی فکر ایتمش اولیدق ما کنا فی اصحاب السعیر جمله اصحاب سعیردن
یعنی اهل جهنمدن اولمزدق پس اول شهزاده لر نفس لوامه یه جواب ویروب دیدیلر که اگر پدر بزرگ نصیحتن

استماع ایدیک وانک مضمون کلامن تعقل ایدیک بوبلایه مبتلا اولمزدق دیدیلر مکر بن عیب مصور
ورخیال تصویر اولنمش صورت محبوبلر بنک ومخلوقک کمترین عیبلرندن بودرکه چون بیا بی بینش اید ملال
چون مکرر کورسن ملال واوصانمق حاصل اولور سائر عیبلرین خود حساب ایلمز این مثل نالایقست
ای مستدل حیلهٔ تفهیم را جهد المقل خیر الصدقة جهد المقل بیورمشدر یعنی فقیرک صدقه‌سی طاقتی
مقداریدر وصدقه‌لرک خیرلوسی اودر حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا بیوررلرکه کرچه مثال
نالایقدر مراد اوزره دکلدر اما طالبه تفهیم ایچون طاقت وقدرت مقداری فقیرانه برمثالدر ایراد اولندی
صورت محتاجی آردسوی کسب محتاجلق صورتی آدمی کار وکسبه کتورر صورت بازو وری آرد
بغصب قوة ونقدی ظاهر اولورایسه غصبه کتورر انسانی یعنی کوجیله برکیمه‌نک مالنی آلمغه سعی
صورت فکرست بربام مشید وآن عمل چون سایه برارکان پدید اعمال وافکارک سایه‌سی کبیدرکه
اعضا وجوارح اوزرنده وارکان بدندن اوزرنده ظاهردر باز بیصورت چون پنهان کرد رو آمد
از بهر کد در زنک بو تکرار اولمعانی بیصورت که ذکر اولندی چون یوزینی پنهان ایلیه کدالق ایچون
زنکت وبوبه کلورلر یعنی کندوکبی برمخلوقه عرض حاجت ایدرلر ربون ایشان در آن قلعه بی حرفی دیدکم
خویش وبی رزق کندوزی صحیح وبی نقصان ظن ایدنک وبنده دکلز آزاد قیاس ایدنک بیلمدککه
بونده پنهان میل شهوات وحب ماسوی وبندکی دنیا وارمیش حکایت صدر جهان من صمت منکم
نجا بدبا ساشی من صمت نجا حدیث شریفنه اشارتدر یعنی هرکیم صامت وساکت اولورایسه احسان
اولنور دیمک ایدی آنک سببی روز دیکر بر مکاتب راکفیل برکون دخی مکاتب اولان بنده‌نک
ایدردی مکاتب اول بنده زرخریدر دیرکه آنی سیندی بهای کسوب اوزرینه بازمش اوله
ناکس اسم فاعل بمعنی سربزیر یعنی باش اشغه نقاة بازرکان وامینان حکایت آن دو برادران
منتجب برکزین مرتقد جای خوب مغلق و مغلق کره بند وکلیدلو قبو اولیائش خداوندان ودوستانش
بشکهد دهشت کیرد نوم عالم ازعبادت به بود نوم العالم خیر من عبادة الجاهل این که منهومان
هما لا یشبعان در تفسیر این حدیث شریف که مصطفی علیه السلام فرمود منهومان لا یشبعان طالب
الدنیا وطالب العلم منهومان ایکی حریص واردر لا یشبعان بیرکز طویمزلر طالب الدنیا وطالب العلم دنیا
طلبنده حریص اولان طویمز وعلم طلبنده حریص اولان دخی طویمز تمام حدیث شریف بودرکه وهما لا یستویان
اما طالب العلم فیزداد رضی الرحمن اما طالب علم حقک رضاسی بولمقدن زیاده اولور واما طالب الدنیا
فیزداد فی الطغیان اما طالب دنیا طغیاندن زیاده اولور حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بوحدیث
شریفی بیوردقدنصکره بوآیت کریمه‌یی قرائت بیوردی انما یخشی الله من عباده العلماء این علم غیر آن
علم دنیا باید تا دوقسم باشد حضرت مولانا قدس الله سره الاعلا بیوررلرکه علمدن مراد علم دنیا اولملق
کرکدرتاکه ایکی قسم اوله اما هم علم دنیا هم دنیا باشد زیرا علم دنیا نه دنیا اولور الا اخذه فی التحقیق
والتخلیص تخلیص قورتارمق خلاص ایتمک وار همچنین شود که طالب الدنیا وطالب الدنیا تکرار
بود بی تقسیم اکر علمدن مراد بودنیا علمی اولورسه طالب دنیا طالب دنیا تکرار دینلمش اولور تقسیم اولمز
مع تقریره طالب الدنیا وتوفیرانها طالب دنیا وانک مالی وافزایشی که هرنقدر مالی چوق قارون کبی
سیماولمز ع دع الحرص عن الدنیا وفی العیش فلا تطمع ولا تجمع من المال ما تدری لمن تجمع فان الرزق مقسوم
وسوء الظن لا ینفع فقیر کل ذی حرص غنی کل من یقنع ذکر آنکه پادشاه آن دانشمند حق ندارد خاصکانرا

در

درکون ازمی احرار جز در شربون اشارتدر سورهٔ انسانده بوآیت کریمه‌یه ان الابرار ابرار
برک جمعیدر یاخود بارک جمعیدر اشجار کبی یعنی براحسان صاحبلری یشربون من کأس ایچرلر
برشرابدنکه کان مزاجها اول شرابک ممزوج بهی اولور کافورا کافور اولدی برودتده وعذوبتده یعنی
کافور جنتده برصویک اسمیدر دیمشلر کافوره بکزر بیاضلقده ورایحه ده عینا اول کافور برعیندرکه
دیمک اولور اکر کافوردن بدل طوتیلورسه یاخود جنتده برعین واردرکه یشرب بها عباد الله اول
عیندن ایچرلر مقربلر بعضلر بهاده باء زایده در دیمشلر یاخود من معناسنه در دیمشلر بوتقدیرجه یشرب
منها دیمک اولور یفجرونها تفجیرا اول عینک صوینی اجرا ایدرلر آقیدیرلر نه یره دیلرلرسه آسانلقله
جان بجان پیوست وقالبها نچید چون دو مرغ سربریده می طپید جان جانه اولاشدی وقالبلر یعنی
بدنلر بری برنه حرکتله طوقنمغه باشلدی چه سقایه چه ملک چه ارسلان یعنی نه متوضیا ونه پادشاه
نه پهلوان نه حس پیداست انجا نه حین چشمشان افتاد اندر عین وغین آنلرک کوزلری هوا
وشهوتدن عین وغینه دوشدی یعنی کوزلرنک کاه آغی وکاه قره‌سی دونمکه باشلدی شد
دراز وکو طریق بازکشت انتظار شاه هم ازحد کذشت اوزون ودریک اولدی طریق رجوع
شاه آمد تا به بیند واقعه دید آنجا زلزله والقارعه پادشاه آنده کلدی زلزله واورکمق واضطراب
کوردی شرم دارم از نبی ذوفنون البسوهم کفت مما تلبسون تشکیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری
بیورر البسوهم مما تلبسون اطعموهم مما تاکلون یعنی قولکزه کیدرک سزکیدیکزدن وآنلره اطعام
ایلک کندو طعامکزدن مصطفی کفت این وصیت با نبون حضرت مصطفی علیه السلام بووصیتی
اوغوللره دیدی یعنی امته دیدی زیرا علیه الصلوة والسلام حضرتلرینک امتی اوغللری مقامنده در
اطعم الاذناب مما تاکلون اذناب جمع ذنب در توابع معناسنه در مراد قوللر وخدمتکارلردر بنده یه کنده
طعام ویرک کندی یدیککز طعامدن روان کشتن شهزادکان بیت کرچه نتوان بدو سست ره برون
شرط یاریست درطلب مردن این بکفتند وروان کشتند زود هرچه بود ای یارمن آن لحظه بود
هزار اولدیسه ابتدای سلوکده اولری زیرا طالب اول طریقه صدق واخلاص ایله وحرارتله کلور اول
حینده واصل اولور دیمشلر راه معشوق نهان برداشتند والدین ملک را بکذاشتند
معشوق نهان یولنی طوتدیلر یعنی طریقه سلوک ایلدیلر نظم تاقدم برره قدم نزنی ضیف وصل درحرم
نزنی شوان رفت راه اوبسخن بروی راه تاقدم نزنی حکایت امرء القیس قفا نبک من ذکری حبیب
ومنزل قف امردر قفا تثنیه در یعنی طورک ای ایکی یارم آغلیلم حبیبک ذکر قتنده ومنزلک ذکری
قتنده یعنی حبیبک ومنزلک اکلمسندن آغلیلم یختص برحمته من یشاء الله تعالی مخصوص قیلور رحمتنه
هرکیمی دیلرایسه وآن زنان ملک صد بی میغ نو زنان ملک عرب سنک ابرسز ماهک یعنی بقاسز
جمالنک بنده سیدرلر دیو بر شکل سلیمان کرده ایست علم مکرش هست وعلمش نیست
یعنی علم مکری واردر جانب حقدن کندویه بر علم تعلیم اولنمشدر چون سلیمان از خدا بشنش بود
حضرت سلیمان علیه السلام خدانک بیلدیردیکی علمدن مسرور وکوزی یوزلو اولمش ایدی منطق الطیر
زعلمش بود سورهٔ نملده بوآیت کریمه‌یه اشارتدر وورث سلیمان داود یعنی سلیمان علیه السلام حضرتلری
داود علیه السلام حضرتلرینه وارث اولدی نبوتده یاخود علمده یاخود ملکده زیرا حضرت داودک
اون طقوز اوغلی وارایدی سلیمان علیه السلامدن غیریسی بونلر کوررده داود علیه السلامه قائم مقام اولدی

٭ وقال ٭ سلیمان علیه السلام حضرتلری دیدی ٭ یا ایها الناس ٭ ای ناس ٭ علمنا منطق الطیر ٭ بز بیلدیرلدک
یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری بزه بیلدردی انواع طیورک نطقنی ٭ واوتینا من کل شیء ٭ ودخی بزه اعطا
اولندق یعنی حق تعالی حضرتلری بزه اعطا ایلدی هر شیدن یعنی نبوة وعلم منطق الطیر که معجزه در وملک
وتسخیر جن ورياح وغیر ذلک ٭ ان هذا لهو الفضل المبین ٭ تحقیقا بو عطا شول فضل واحسان دکلدرکه
مخفی دکلدر مقصد بیت شریف دیو اکر سلیمان شکلنده طورمشدر تخت اوزرنده علم مکری حق طرفندن علم
لدنی تعلیم اولنمسی یوقدر کذلک هر مقلد صورت پرست دخی اصطلاح اولیایی اوکرنورلر وصورتلرین اهل فقر
صورتنه قورلر لکن علم لدنی واسرار اولیادن ومعارف الهیه دن بی خبر درلر ورنکفتی کلا یه بلبل زار کفت
ورنکفتی شه بسر شهناز کفت اکر دیبه ایدیکه پادشاه سر حقایق سویلدی حضرت یوسف سویلدی دیمک
مراد ایدردی یار آمد عشق را روز آفتاب ٭ آفتاب آن رویرا همچون نقاب اکر عشقه آفتاب قریب اولسه
یعنی اکر عاشقه خیرسز قرین اولسه اکر آفتاب ایسه ده جمال حقه پرده اولور کیج کرد این کرد نامه روح را
احمق وبیهوش ایلدی بو مکتوب روحی دانه کم شد آنکهی اوتاق بود ٭ تا نمردی زر نداد این بود تخم
انجیر چون زیر زمینده کم اولدی درخت انجیر حاصل اولدی پس برکیسه ٭ موتوا قبل ان تموتوا ٭ حکمنجه
اول اولوب عشق خدا ایله فانی اولسه بقا بالله واصل اولور بعد از مکث ایشان متواری در بلاد
چاپین چو زمان بلدر چاپین ده مخفی الکلوب قرار ایدکدن فکره اما قدمی بو صلتی مقصودی یابم
قدمم بنی مقصودمه واصل ایلیه اوالقی رأسی کفوادی ثمة یا خود براغله باشم فؤادی کبی آنده بابای سر باشم
بمقصود ومراده یاسر نهم همچو دل از دست انجا ٭ یا عاذل العاشقین دع فئة ای عاشقلره ملامت
ایدیجی ترک ایله برجماعتی که اضلها الله کیف ترشدها الله تعالی آنلری اضلال ایلدی سن آنلری
نجه ارشاد ایده بیلورسن یعنی برقومکه حق سبحانه وتعالی حضرتلری وادی عشقه دوشیروب لذة عشق ایله
متلذذ ایلمش اوله واول جماعت عشقک حوالیسی عزت وصفا بلمش اوله لر سن آنلری ملامت ایتمکله عشقدن
پشیمان ایتمک نجه قابلدر تیغ همت از جان عاشق کرد روب ٭ زانکه سیف افتاد محاء الذنوب ٭
٭ السیف محاء الذنوب ٭ حکمنجه قلیچ کناهلری محو ایدیجیدر یعنی شهداء سیوف که کافرالنده غزاده شهید اولورلر
جمیع کناهلری محو اولور مصحف برکف چو زین العابدین یعنی کندوی صورت صلاحده کوستره الده
مصحف طوتار زین العابدین حضرتلری کبی خنجر پر قهر اندر آستین خنجر پر قهر یکی ایچنده فرصت کوزدیکه
سنی هلاک ایتمک ایچون زین العابدین حضرتلرینک اسم شریفی علی در که ابن حسین ابن علی ابن ابی طالبدر
رضی الله عنهم شهرتی زین العابدین ایله در اکابر سادات اهل بیتندندر جمله تابعیندندر حکایت اصمعیدن
روایت ایدرلرکه برسنه حج شریف ایچون کعبة الله واردم برکیجه طواف ایدرکن برجوان وانین کوردم
وزارا ایشتدم ایلرو واردم برجوان باکمال متین برکیسه کوردم بونکریه وزاریله جناب حقه خطاب ایدوب
دیر ٭ یا سیدی انت حی لا ینام ٭ بزم کوررز اویقوده سن بیدارسن حاضر وناظرسن پادشاهلر
قپولرینه قپوجیلر وحارسلر قورلر اما سنک قپوک آچقدر اهل حاجة وسائلره بن سائل ضعیف
وخائف وخاطی وکنهکارم قپوکه کلدم رحمتک رجا ایدرم دیوب وافر اغلدی وبو شعری اوقودی
یا من یجیب المضطر فی الظلم ٭ یا کاشف الضر والبلوی فی السقم ٭ قد نام وفدک حول البیت وانتبهوا ٭ وانت رب العظیم
الملک لم تنم ٭ ادعوک ربی دعاء خائف وجل ٭ فارحم بکائی بحق البیت والحرم ٭ انت العفو فجد بانلتک یا املی ٭
واعطف علی فیاذا الجود والکرم ٭ وان کان عفوک برجوک ذو شرف ٭ فمن یجود علی العاصین بالنعم ٭ آندنصکره

بکی

195

باشن آسمان جانبنه طوتوب ندا ایلیوب دیدی ٭ اطعتک بمنک فلک المنة علی ٭ وعصیتک بجهلی فلک
الحجة علی ٭ الهی اسئلک ان تغفرلی وترحمنی ولا تحرمنی رؤیة جدی بحق محمد رسولک رحمة للعالمین ٭
دیوب اولقدر آغلدی وتضرع وزاری ایلدیکه بیخود اولوب بیقلدی یانینه واروب کوروب زین العابدین
حضرتلری ایمش اول حضرتی اول حالده کوردکده مبارک باشنی دیزمه آلوب اوتوردم آنک حالندن بکا
برحالت کلوب آغلدم کوزم یاشی آنک وجه منیرینه دوکلوب کوزین آچدی ودیدیکه کیدر بوکه
بنی مشغول ایلدی ربمک ذکرندن بن دیدم یاسیدی قولک اصمعی در آندن ایتدم بو آغلمق
وزاریلک ندر سن اهل بیت نبوتدن سین حق سبحانه وتعالی حضرتلری سزک حقکزده بیوردی
٭ انما یرید الله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت ویطهرکم تطهیرا ٭ مبارک باشنی قالدروب ایدر سن ایشتمدکمی
خدای متعال حضرتلری بیوردی ٭ فاذا نفخ فی الصور فلا انساب بینهم یومئذ ولا یتساءلون ٭ ودیدیکه جدمک
شفاعتی صلی الله علیه وسلم سکا یتر بیوردیکه ٭ ولا یشفعون الا لمن ارتضی ٭ بیورمشدر آنک رضاسن
طلب ایلمک کرکدر ودیدیکه رحمت حقه نهایت یوقدر ودیدیکه الله تعالی حضرتلری بیوردی ٭ ان رحمة الله
قریب من المحسنین ٭ آندن ایدر یا اصمعی هیهات هیهات ان الله تعالی خلق الجنة لمن اطاعه ولو کان
عبدا حبشیا وخلق النار لمن عصاه ولو کان ملکا قرشیا ٭ دیوب آغلدی بن اول حالده قویوب کندم دیو
نقل ایدر وزجهان برقی زسرقی مانده ٭ ظن لا یغنی من الحق خوانده تشکیم جناب حق سورۀ یونسده بیورر
٭ وما یتبع اکثرهم الا ظنا ان الظن لا یغنی من الحق شیئا ان الله علیم بما یفعلون ٭ یعنی بیروک اتیمزلر آنلرک
اکثری الا ظنه پیروک ایدرلر تحقیقا ظن وکمان کیسه یه بی نیاز ایدوب غنا ویرمز یعنی ظن وکمان
عین الیقین وحق الیقین مقامنه وارمز تحقیقا الله تعالی علیم در آنلرک افعالنه یعنی ظن وکمانه
تابع اولوب آیات اللهدن اعراض ایلدکلرین بیلور وآنک جزاسن ویرر میکریزی همچو یوسف زاندهی ٭ تا
نرتع نلعب افتی درچهی تشکیم سورۀ یوسفده بیورر ٭ قالوا یا ابانا مالک لا تأمنا علی یوسف وانا له
لناصحون ارسله معنا غدا یرتع ویلعب وانا له لحافظون ٭ حضرت یوسف علیه السلام آنلرک بو سوزلرینه مغرور
اولوب پدرینه الحاح ایلدی اجازت آلوب چاه بلایه مبتلا اولدی اکر سنده قرداشلر زمانک طانلو سوزینه
مغرور اولوب پدر طریقتکدن جدا اولور ایسک چاه بلایه مبتلا اولورسون دربیان مجاهده که دست
از مجاهده ٭ ویرزقه من حیث لا یحتسب یعنی حق سبحانه وتعالی حضرتلری رزق ویرر ظن ایتمدیکی وامید
طوتمدیغی یردن تشکیم سورۀ طلاقده بیورر ٭ ومن یتق الله ٭ هرکیمکه الله تعالی حضرتلرندن اتقا ایله مناهی ومعاصی
دن نفسنی منع ایلیه ٭ یجعل له مخرجا ٭ الله تعالی حضرتلری اول متقی ایچون مخرج یعنی صیقوب خلاص اولورجق
طریق دوزر ٭ ویرزقه من حیث لا یحتسب ٭ ورزق ویرر اکا ظن ایلمدیکی یردن ٭ ومن یتوکل علی الله فهو حسبه ٭
وهرکیم الله تعالی حضرتلرینه توکل ایلیه پس حق تعالی کافیدر العبد یدبر والله یقدر قول تدبیر ایدر الله تعالی تقدیر ایدر
حق معیت کفت ودلرا مهر کرد ٭ وهو معکم اینما کنتم ٭ یعنی الله ذو الجلال حضرتلری سزکله در هر قنده اولسه کز دیو
بیوردی پس بو مضمونی اوزره معیتی بیلدیردی اما قلبه مهر اوردی تاکه کیفیت معیتی بیلمیه تا که عکس اید
بکوش دل نه طرز تاکه عکس کله کوش دل طرز کلمیه یعنی قلبه مهر اوروب سر بیلدیرمسی بودرکه کوش
دله سر معیت موافق کلمیه بلکه برعکس کله وسر معیتی بیلمیه تاکه سفر معنوی وسلوک طریقت وتحصیل
حقایقه سبب اوله کردش روشن زبعد دو خطا بونلرک معناسی موقوفدر علم حسابک برمسئله سنه
فرض ایدرسک ایکی عدد مختلفی برینه مال اول ایکنجی یه مال ثانی دیرسک بو ایکی عددک هر برن عمل ایدرسک

اكر موافق كلور ايسه هو المطلوب واكر موافق كلمز ايسه بيلكه خطا واقع اولمشدر تكرار عمل ايدرسن ينه
موافق كلمز ايسه ينه خطا واقع اولمشدر بونك برينه خطاء اول وبرينه خطاء ثاني ديرسن ونظر
ايدرسن بو خطانك يا ايكيسنده ده حسب زائد يا ناقصدر يا برنده ناقص يا برنده زائددر
خطاء ناقصي زائددن طرح ايدرسن برنده قلانى حفظ ايدرسن اكر ايكي خطانك بري ارتق وبري
اكسك اولورسه ايكي خطانك ما بيانن جمع ايدرسن حفظ ايدرسن اول حفظ اولناني بو ايكي عملده
جزء مقسوم عليه تسميه ايدرسن آندن مال اولي ضرب ايدرسن خطاء ثانيه ومال ثانيي خطاء اوله
وبو ايكي سيله عمل ايدرسن واول عملكه ايكي خطاده اولندى جزء اول كه اقلدر جمع ايدرسن اول نسنه كه
حاصل اولور جزء مقسومدر قسمت ايدرسن آني مقسوم عليه اوزرينه كه اول حفظ اولنمشيدي پس
هر نه حاصل اولورسه قسمتدن جواب اولور مثلا بركيمسه سؤال ايده كه تم فاتح اقچه م وارايدي معامله ايتدم
اول كون اون اقچه صدقه ويردم ايكنجي كون معامله ايتدم رأس مال بوقدر فائده ايتدم ينه اون اقچه صدقه
ويردم اوچنجي كون تمام اولوب بقية قالمدي اصل مال اول نقدر اولور ديه طريق جواب بودركه اول فرض
ايلدك اون اقچه اول كون معامله ايلدك اون اقچه فائده ايلدك اون اقچه صدقه ويردك اون اقچه باقي
قالدي ايكنجي كون ينه بويله ايلدك ينه اون اقچه باقي قالدي واوچنجي كون ينه بويله ايلدك ينه اون اقچه باقي قالدي
جواب چيقمدي خطا واقع اولدي شرط بو ايديكه اوچنجي كون اقچه تمام اولوب هيچ قالميه ايدي تا جواب حاصل
اوليدي پس خطاء اول اون اقچه اولدي ومعلوم اولديكه عدد مطلوب اوندن اكسكدر پس اوندن بر
مقدارين طرح ايلدك باقيسن عمل ايلدك بوكا مال ثاني دير مثلا فرض ايلدك كه اصل مال طقوز اقچه ايله
روز اولده معامله ايلدك طقوز دخي فائده ايلدك اون سكز اولدي اون اقچه سن صدقه ويردك
سكز قالدي ايكنجي كون سكز دخي فائده ايلدك اون آلتي اولدي اون اقچه سن صدقه ويردك آلتي اقچه
باقي قالدي اوچنجي كون معامله ايلدك آلتي اقچه دخي فائده ايلدك اون ايكي اولدي اون اقچه صدقه ويردك
ايكي اقچه باقي قالدي ينه جواب چيقمدي زيرا هيچ قالمامق كرك ايدي پس طرح ايلدك ايكي يه كه خطانك
اقلي در اوندن كه خطانك اكثريدر سكز قالور بوكا جزء مقسوم عليه ديرلر پس مال اولي سكزدن
طقوزه ضرب ايدرسن خطاء ثانيه كه ايكي در يكرمي اولور ومال ثانيي طقوزدر ضرب ايدرسن خطاء
اوله كه اوندر طقسان اولور پس اقل مبلغاني يكرمي در واكثر مبلغاني كه طقساندر طقساندن يكرميي
طرح ايدرسن يتمش قالور اول يتمشي تقسيم ايدرسن مقسوم عليه اوزرينه كه سكزدر بوندن حاصل اولان
جوابدر يعني سكز اقچه حاصل اولور وبر اقچه نك اوچ ربعي حاصل اولور معامله ايلدك اولقدر فائده
ايلدك اون يدي بچق اولدي اون اقچه صدقه ويردك يدي بچق اقچه باقي قالدي معامله ايلدك اولقدر
فائده ايلدك اون بش اولدي اون اقچه صدقه ويردك بش قالدي معامله ايلدك بش دخي فائده ايلدك
اون اولدي اون اقچه صدقه ويردك هيچ قالمدي جواب حاصل اولدي پس بيت مذكورك معناسي ديمك
اولديكه حق تعالى حضرتلرينك معرفتي طالبه براعتوره كشف اولمز بلكه بونجه زمان سفر وجست وجو ايلمك
كركدر تشكيم محاسب سؤاله جواب ويرمدي تا خطايني وضرب وتقسيم ايتمينجه حكايه شخصي كه درخواب ديد
مال ميراث نذر دعوى وفا چون بناكام ازكذشته شد جدا چون ضرورت ايله اول متوفادن مال جدا
اولدي يعني اكا وفا ايتمدي سكا دخي ايتمز در زمان خانه ناله كرست چون پيمبر كفت مؤمن زهوست چون
عليه الصلوة والسلام حضرتلري بيوردي المؤمن كالمزمار لا يحسن صوته الا بخلاء بطنه يعني مؤمن دوك كبيدر

آنك صوت وصداسي كوكجك وخوب وخوش اولمز الا قرني طعامدن وقلبي افكار فاسده دن
وحب ما سوادن خالي اولمغله بو حديث شريفده مزمار ومزهر اوقنمشدر چمله دوك وطايه قبوز
معناسنه در كزمي لايق سرمست است اين اين كه بو مكان وبونك اهليدر لا مكان شرابندن سرمست
سبب تاخير دعاء مؤمن چاروت بالاي اين سقف برين بوي مجمر ازانين المذنبين ان الله يحب انين
المذنبين يعني الله تعالى حضرتلري كنهكار مؤمنلرينك تضرع وزاريلك ايدوب اكلديكني سور رجوع
بقصه آن شخص خواست دقي برعوام الناس راند ديلديكه عوام الناسدن بركيمسه نك قپوسن دق ايدوب
كدالق ايله زانجاع سؤالدن وطلبدن غيري چاره كورمدي شبكوكه شب كداي كننده رسيدن آن شخص
بمهر وشب بيرون آمدن بكوي ازبهر شبكوك وكداي وكرفتن عسس اورا ومراد او حاصل شدن از
عسس بعد از خوردن زخم بسيار تشكيم سوره بقره ده بيورر عسى ان تكرهوا شيئا وهو خير لكم وعسى
ان تحبوا شيئا وهو شر لكم در بيان خبر الكذب ريبة والصدق طمأنينة حضرت رسول اكرم صلى الله عليه
وسلم بيوردي يلان سوز سامعك قلبنده ريب وكمان وشبهه وشايبه در وصدق يعني كرچك سوز
قلبه سكون واطمينان در در ميان مرد وبحران لب برح ارسال معناسنه در اما كندولري برزخ معناسن
مراد ايلمشلر سوره الرحمن ده بو آيت كريمه يه ايمادر مرج البحرين يلتقيان بينهما برزخ لا يبغيان
يعني بر سوز وار دركه دوزخدن كلور بر حجابدر شتم غليظ وافترا كبي وبر سوز دخي واردركه
جانفزادر مدح وثنا كبي ايكيسي دخي لب جانبنه كلور اكر مرج ارسال معناسنه اولورسه آجي سوز
وطاتلو سوزكه بحر تلخ وبحر شيرين مثابه سنده در لبدن ارسال اولنور ديمك اولور واكر برزخ
معناسي قصد اولنورسه لب برزخدر آجي سوز ايله طاتلو سوزك مابيننده ديمك اولور هر جا دي باني
افشا كو حضرت جاد عليه الصلوة والسلام حضرتلريله سويلشوردي تشكيم بيورر كل حجر وشجر امر عليه
يسلمني ويقول السلام عليك يا نبي الله صلى الله عليه وسلم چون زغيبت واكل لحم مردمان تشكيم سوره
حجراتده بيورر ايحب احدكم ان يأكل لحم اخيه ميتا فكرهتموه واتقوا الله ان الله تواب رحيم
شنه بعضم شين فرج باز باج مصيب اصابت ايدجي راستي معناسنه بازكشتن آن شخص محصد
جاي دوريدن بي وجا يعني بي هيچ وجا سرعت نيست مخفي سيد باياي روا ساحران را سيد باني
در قطع يا لاقطعن ايديكم وارجلكم من خلاف حكم شريفنجه ساحرلرك كور پايلري قطع اولنمقده صبر
مصنوبدن قالمديلر مكرر كردن برادران همچو جغزيم اندر آب ازكفت الم وزخموشي اختناقست
وسقم خاموشلقده بوغلمق واردر ومرض واردر در زمان برجست كاي خويشان وداع انما الدنيا
وما فيها متاع يعني شهزاده لرك بيوك قرنداشلري برندن صچرايوب اي اقربا يعني اي برادرلر
وداع اولسون زيرا تحقيقا دنيا وفيها دكلدر الا متاع قليلدر تشكيم جناب حق بيورر قل متاع الدنيا
قليل والآخرة خير لمن اتقى يعني يا محمد سويله صلى الله عليه وسلم مؤمنلره وسائر خلقه متاع دنيا قليلدر
وآخرت خيرلودر اتقا ايدنلره اول شهزاده ديدي بن بو دنيانك متاع قليلني ترك ايدوب اول پادشاه
قديم جانبنه عزم ايلدم ديوب برادرلرينك نصيحتن قبول ايلمدي پس سالك كركدركه سلوك طريقه
نيت ايلدكده اقربا وتعلقاتنك وبرادران دنيانك پند بيهوده لرينه مقيد اولميه كلكم راع نداند ازرمه
كه علف خوارست وكه در ملحمه كلكم راع وكلكم مسئول عن رعيته مضمون شريفنجه اول شاه چوبان
بيلمزمي رمه دن قنغيسي علف خواردر وقنغيسي جنك وجدالده در آيت محجوبيت وحرز ظن محجوبلق علامتيدر

وطن ومكانه صاقنوب حفظ ایتمكدر. یعنی وطن ومكانه وجود ویروب آكا تابع اولمقدر. مفتون شدن فاخته
نوح چون برتابه بریان ساختی یعنی حضرت نوح علیه السلام چون دعوت ایلیه ایدی وتسوكدارله
خلقه وعظ وتذكیر ایلیوب خلقه حرارت حاصل اولسه واهله برتابه شك انداختی واهله كه حضرت نوح
علیه السلامك اهلی در تابه یه طاش براغوردی یعنی خلقه اولقدر سویلر دیكه خلقك كوكلرین سرد ایدوب
حضرت نوحك امكین ضایع ایدردی دفتن فاختی بخانه جوحی * دب نرم مراد جا عدر مهرب جاه
كریختی دربی ان استطعتم فانفذوا سورهٔ الرحمن ده بیورر: یا معشر الجن والانس ان استطعتم ان
تنفذوا من اقطار السموات والارض فانفذوا لاتنفذون الا بسلطان: درتفسیر این خبر كه مصطفی صلوات الله
علیه فرمود: من كنت مولاه فعلی مولاه شول كیمسه نك كه بن مولاسی یم پس علی آنك مولاسیدر رضی الله عنه
باز آمدن زن جوحی: جاوز الاوهام طرا واعتزل اول عارف وهمدن تجاوز ایلدی كجدی طرا بالكلیه
وعزلت ایلدی تنهالق ویكتالق اختیار ایلدی وارد بالای چرخ بی ساتن: جسم او چون دلو درجه جاه كن
اول عارف بر وارد دركه یعنی صوچكیجی در مرتبه بوننده چرخ بی ستون اوزرنه در وآنك جسمی دلو
صفت جاه ایچنده جاه سازدر یعنی جاه ظلمانی دنیادن یوسف صفت محبوس اولنلری جاهدن ساریق (?)
ایدوب خلاصه سعی ایدرلر بو بیت شریفده سورهٔ یوسفده بو آیت كریمه یه اشارت واردر: وجاءت
سیارة فارسلوا واردهم فادلی دلوه: مارمیت اذ رمیت فتنه: یعنی بر امتحاندر حضرت رسول الله صلی الله
علیه وسلم بدر غزاسنده برآوچ طپراغله كفاری منهزم ایلدی شكیم بیورر: وما رمیت اذ رمیت ولكن الله
رمی: باز آمدن بشرح قصهٔ شاه زاده: شاه زاده پیش شه حیران این هفت كردون دیو دریك
مشت طین بودن مراد مرشد دركه آنك برآوچ طپراقدن خلق اولنمش تننده هفت كردون وزمین وسایر
كون ومكانه موجود كوردی وبوحاله حیران اولدی وصحبت شاه حقیقینك آنك خدمتنده بولدی دیمك اولور
شكیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیورر: من اراد ان یجلس مع الله فلیجلس مع اهل التصوف متوفی شدن
بزركین از شهزاده: از نواز شاه آن زار جنید * درتن خود غیر جان جانی بدید شاهك نوازشندن
اول زار وبریان اولمش دردمند تاكه ما ینطق محمد عن هوی: ان هو الا وحی یوحی: وما ینطق عن الهوی
ان هو الا وحی یوحی: محمد صلی الله علیه وسلم هوادن سویلمز بلكه سویلدیكی قرآن عظیم وحی ربانی وآیات سماویه
دركه آنك اوزرینه منزل اولمشدر. احتوی جمع ایلدی واحاطه ایلدی یأس نومیدن عاریتم كشتی ملك
كفت اكرچه بن عاریتم اما شنك الكده ملك اولوردم وان كرم میكویدم لاتیأسوا اول كریم بكا دركه
لاتیأسوا شكیم بیورر: ولاتیأسوا من روح الله: دائما خاقان ماكر دست طو طوی لفظندن وجد رضیافت
ومهمانه دیمكدر كوش نزامیكند لاتقنطوا لاتقنطوا بیوررنیك مضمون شریفی بزم قولاغمزدن چكوب
امید قبوسنه ایلتور شكیم سورهٔ زمرده بیورردی: قل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم لاتقنطوا من
رحمة الله: چون صلا زد دست اندازان رویم چون صلا دیدی صفایله الز صلازق صالنارق (?)
كیدرز یعنی خدای متعال حضرتلری بزی دعوت ایلدی وهدایت وجذبه لطف ایلدی بزده درگاه قدیم
صفا وسرور ایله توجه ایدرز یعنی توبه وانابه سعی ایدرز شكیم سورهٔ تحریمده بیوردی: یا ایها
الذین آمنوا توبوا الی الله توبة نصوحا: چون اسبان سیس اسب شامكه جست لكن وسكرتحكن مشهور (?)
خونبهای خشت وحی روشنیست خشتك خونبهاسی وحی پرنور ربانی والهام الهیدر. یعنی بر كیمسه ملك
حالی عشق الهی ایله ترك ایلیه آنك یرینه فضل خدا وعنایت وهدایت عطا اولنور بلكه كشف وكرامات احسان

اولنور شكیم علیه الصلوة والسلام حضرتلری بیوردی: لولا ان الشیاطین یحومون علی قلب بنی آدم
لنظروا الی ملكوت السموات بیت آفاق پر از جلوه یارست ولیكن ای وای كه ما طاقت دیدار نداریم بهر طفلان
زمین را مهد خواند طفلاندن اهل دنیا ایچون حق تعالی حضرتلری زمینی مهد اوقودی شكیم سورهٔ طه ده بیوردی
الذی جعل لكم الارض مهدا ضیق مدار تنك مكن انتشار پراكنده شدن وسوسه كه پادشاه زاده را
اندرون خویش استغنا بدید: گشت طغیانی ز استغنا پدید بی نیازلقدن واحتیاجسزلقدن طغیان
ظهور ایلدی شكیم ارباب تحقیق دیمشلر چون طاعت نوری جان اوزرینه غالب اوله دریای روحانیت
تموج ایتمكه باشلر وامواج غلبه ایلر بوكا تجلی روح دیرلر كاه اولوركه روح تجلی ایدر بروجهله كه كلی
صفات بشریت محو اولور وكاه كندویی اخلاق خدا ایله متصف كورر وكاه كندویی جمله اشیایه ساجد كورر
اول حالتده انا الحق دعواسی ایتمكه باشلر خیلی صاحب تمكین كسه كركدركه كندویی اول ورطه دن خلاص ایلیه
چوق كیمسه بو مرتبه ده هلاك اولمشدر مرغ دولت در عتابش برطپید: پردهٔ آن كوش كشته بر درید
پردهٔ عزت شهزاده كه دكلی ایشلرینی ترك ایدوب كوشه كیر اولمشدی پرتلدی هندوی او استاد كامل
یعنی ای شیطان روسیاه وكمراه ونفس بدخواه درحین درحال كنیب تمكیه مكرای تیز تبرمیل ایمه
قله: دست وپای وكوش وبینی بریده: سهم ده قورقودوب انكنجه ایله وقت شه پنهانیان نك خروج
وقت اولدیسه پنهان اولنلر ایچون آیشه خروج یعنی آخرت عذابلری ظاهر اوله حضانه زبانیه
استكثار چوق كورمك یعنی كندویی اولو ومنصبین چوق وعظیم ظن
ایلمك نلویم باكناه بی شدیار سیار ونطق سرخرمن اخذ ابد
سكباج اكشی آش: الحمد لله علی تمامه وصلی الله علی محمد وعلی
آله وعترته: حرره الفقیر السید علی نجم الدین الرضا
المولوی المعروف بخلفا مثنوی صدر علی
فی ... سنه ١٢٦١
ما ما